

OLAI WORMII
ANTIQUITATES
DANICÆ,
LITERATURA RUNICA.
LEXICON RUNICUM.
MONUMENTA RUNICA.
ADDITAMENTA.
FASTI DANICI.

RNNKX
Sen
DANICA
LITERATURA
ANTIQUISSIMA,
 Vulgò **GOThICA** dicta
 luci reddita

Opera
OLAI WORMII D.
 Medicinæ in Academia
 Hafniensi Profefs. P.

Cui accessit
DE PRISCA DANORUM POESI
DISSERTATIO.

Editio secunda auctior & locupletior.

HAFNIÆ,
Imprimebat Melch: Martz an, suis & Georg: Hofst sumptibus,
ANNO, M. DC. LI.

V I R O

MAGNIFICO, ILLUSTRIS, STRENUO

DN. CHRISTIANO FRISIO

Domino de Kragerup, Engeltoft,

Worde, &c.

BOVITI AURATO,

REG. MAJEST. CANCELLARIO

MAGNO,

REGNI DANIAE SENATORI

PRIMARIO,

ACAD. HAFN. CONSERVATORI

SUMMO,

MOECENATI MEO BENIGNO,

TE Magnifice Domine Cancellarie,
nostra jam compellat Literatura
prisca, omnibus hactenus penè de-
spectui habita imò abolita fermè &
obliterata. Luctabatur miserè cum
Umbris & Larvis! tristis auxiliatri-
ces patriæ diu multumq; implora-

bat mánus; quas porrigere dum tentarent quidam, one-
ri succumbere prius sunt coacti, quam vel minimam
ejus laciniam ex tam denso ac lurido tenebrarum car-
cere maximis nisibus in apricum protrahere potuerint.
Te ut jubare patriæ affulgente, vidit optimarum disci-

plinarum, Pietatis, & Reipublicæ discussas nebulas; Pa-
 cis & tranquillitatis desideratum restitutum bonum...:
 Academiam locupletatam: genuinæ quæ etiam suæ so-
 roris, Historiæ scilicet Danicæ emicuisse splendorem...
 Quocirca tot tantisq; animata; jam læta prodire, jam
 tuo protecta umbone, tuoq; irradiata favore lucem a-
 spicere primulum gestit. Sub tuo nata auspicio, tuo
 promotâ nutritu, tua stabilita auctoritate cum sit, vi-
 vere & perennare à te quoq; petit. Facilem quocirca,
 ut soles, Te hic præbe; Heros inclute, exoptatam ac du-
 dum promissam, haud differ opem. Sic Te Runæ æ-
 ternitati consecratum sospitatorum & patronum, etiam
 post fata læta proclamabunt. Sic tot Heroum avo-
 rumque Tuorum neglecta bustorum monumenta...
 Tibi lucem Tibique splendorem acceptum ferent, &
 apud feros nepotes Tibi *ὄψσα* se debere, magna ala-
 critate, profitebuntur. Vale, ac vige, totius Reipu-
 blicæ Danicæ bono. Hafniæ Calend. Octobris, Anni
 M. DC. XXXVI.

Magnificent. Tuæ

addictis:

OLAUS WORM D.
Medic. Prof. Publ.

BENE-

BENEVOLO LECTORI S.

Ultra ferme effluxere tria, ex quo *Literaturam meam Runicam* publici juris feci. Quam a vide adeo à curiosis exceptam cum moneret Typographus, ut exempla desiderari ceperint, quibus emptoriam desiderius satisfaceret, rogans iterato eam suis typis me à venià excudere ut liceret. Anni ejus precibus hac conditione, ut ea fieret forma quæ reliquis in hoc genere à me editis, commodè jurgi posset opibus. Plurcula igitur addidi & variis in locis locupletavi; quod collationem instituenti facile patebit. Hanc meam *Literaturam* ab exteris tam in Gallias, Germania, Italia, Anglia & alibi cum applausu exceptam fuisse, quamvis quamplurima ad me virorum literatissimorum doceant litera, urgentes in proposito ut pergerem & promissa non differrem: Unus tamen in vicinia repertus est, invidia vestro percitus, qui totis viribus eam arrodere, & nanius ac quisquiliis anilibus proscindere conatus sit. Nullo alio titulo, quam quod ante chartam quandam alphabetariam, sine succo, sine sanguine, sine omni documentorum apparatu, in vulgus sparserit, præclarum artis *Runicæ*, ut volebat, non modo specimen sed & fundamentum. Sed cum spectatam & neglectam eam videret, utpote ex mutilis, ineptis & falsis, ex quibus nemo facile se expediret coagmentatam, indignè tulit meam *Literaturam* ab eruditis prælatam, & aliquo in precio à bonis & curiosis habitam. Sine igitur Cabala, arte Rosicrucianâ Nemas quasdam consarcinavit, ut in anicularum conventiculis ad colum contentur, vernaculo suo idiomate; sed modulis & numeris adeo ab antiquitate remotis, ut nec ipsa Alecto pro *Runicis* agnosceret. Quibus summi viri nomen & auctoritatem temerare, quod impune aggressus sit miror. Me quod concernit, nugæ ejus aniles & sarcasticas, tanti facere sciat, quanti generosus equus allatrantem canem. Fuere quidam ineptias istas videntes, qui stulto juxta stultitiam respondendum existimabant, & in parato erant nola; sed hominis miseri misereri suasit Christiana Charitas, utpote, qui sat penarum apud doctos luat, fame decoctione, & imperitia sua cabalistica ac nugacissima detectione. At quis malignum ejus animum & tantam prisca lingua ignorantiam in eo ferat, quæ acutissimum felicissimi Regis apophthegmaton dolose, tamq̃, ineptè contra canones Etymologicos & antiquæ lingvæ proprietates pervertit, ut scopum suum asequatur? Scuticæ & ferula dignos esse tam crassos & palpabiles errores, clamant

in hac

in hac palestra Tyrones. Est qui reducem ex inferis hanc rusticam
Romam ita ad autorem remisit, ut nisi Ecclypsi in Apocalypsin fulciatur
de ea actum sit penitus. Nunc saltem ut sit, quod agrus ferat, quod-
que rabidus canis adlatret, iteratò in folio prodit nostra Literatura,
quam si vir sit, ingenue adhibitis ex antiquitate indubiis Testimo-
nis refutet Momo noster, aut pro Alastore, & Nugigerulo, ut ha-
beat fas & aequum dicat.

Μωμήσελαι τις μάλλον ἢ μιμήσελαι.

Ad te, benevole, cordate, & amice Lector, reversus; quæ insti-
tuti mei fuerit ratio, quibusq; impulsus in hanc arenam à nemine an-
te me (Rumpantur ut ilia Momo) ita calcatam, & quo collima ve-
rim, paucis in prima hujus editione docui, quibus ne defrauderis hic
quæ ad rem faciunt repetam.

Quamvis editis in lucem Fastis Danicis, reliqua antiqui-
tates nostras concernentia aliis, quibus & otii plus, & ingenii
dexteritas major, consignanda relinquere decreveram, stimulum
addidisse sufficere arbitratus: nescio tamen quo pacto quedam mihi
de Literatura nostra prisca aliud quasi agenti, sub manu emerferunt.
Quæ cum non ubivis obvia, & ad Patrum nostrorum Monumenta
notis priscis exarata, & passim apud nos & alibi extantia, feliciter e-
nucleanda & melius intelligenda, haud parum facere posse videban-
tur: digna ea duxi, quibus etiam bonis sumisq; operam aliquam da-
rem. Observata itaq; cum Monumentis nostris contuli, codices vetu-
stissimos manuscriptos consului, quicquid apud nota melioris auctores,
ad hoc spectans negotium, reperire datum, diligenter annotavi, et
vos quoniam etiam magistros, tam coram, quam per literas conveni, ut de
Literatura nostra, Tibi rara, jucunda & necessaria exhiberem. Quæ
jam è manibus mihi extorquent, bonum publicum, patriæ amor, anti-
quæ majestas, amicorum cohortationes haud rare; quibus non
morem gerere, cum iniquum ducam; & hisce, licet minutis, non potui
non affectum testatum reddere.

Erunt forsàn quibus minus arridebit libri ἐπιπάθη ac loci ὅμοια
haud rari, in quibus hanc Literaturam Danicam ascribimus quasi Septen-
trionales reliqui in ejus non veniant participatum. Sed absit hoc ut stru-
tuamus, qui etymologia rationes alias habeamus evidentes satis; quod
quæ linguam, ut & Literaturam quæ per omnes hosce Septentrionales
tractus usi sunt veteres Danicam etiam vocatam olim fuisse, alibi de-
monstravimus. Hoc autem titulo libellum nostrum ut insigne eramus offe-
cis de-

tit documentorum quibus nostra stabilita cumus evidentia, à Monumentis Danicis, adhuc apud nos in Danica exstantibus maxima ex parte deprompta. Ut non dicam punctatas elementorum notas, quæ in Literatura nostra occurrunt, omnium consensus Woldemaro Regi Danie Victorioso, ut auctori adscribi (quod fufius Capite II. hujus libri docuimus) ut vel hoc nomine, jure merito Danica vocari appellariq; debeant. Equum igitur fuit, ut & hac ratione ingenue testatum redderemus, per quos potiffimum in his profecerimus, & qui jure justissimo præ reliquis hujus Literature gloriam sibi vindicare possant. Alius quidem suam non detraho laudem, sed potius excitatos volo, ut pari modo colligant, atq; in commune proferant, quæ ad hanc rem illustrandam, aut in pluteis recondita tenent, aut in saxis aliisq; Monumentis alibi extantibus, eruiere se posse sperant, quo tandem Septentrionalis Literatura collapsus resurgat honos Romanarumq; hæctenus tenebris obrutarum, etiam exteris consuet majestas.

Majores nostros maximam Europa & Asia partem bello lacestruisse, variisq; in locis rerum gestarum memoriam suis literarum notis consignatam, etiam in media Hispania & Italia reliquisse in confesso est, atq; id ipsum attestantur varia cipporum & Monumentorum literatorum, non uno in loco adhuc extantium genera. Hisce emendanda & pristina notori restituendis speramus hæc nostra olim profutura.

Ceterum qui hisce cum fructu & rite uti velit, ac de singulis candidè & sine furore judicare, ante omnia attendendum ei venit, ad prisca nostri idiomatis rationem, hæc planè accommodata esse, & Lectorem requirere ejus non planè eundem, & quicujusq; provincie dialectos discernere, & ad suam quamq; reducere orthographiam noverit. Qui secus faxit & ad modernam linguam tractum, prononciationem aut orthographiam hæc examinare præsumpserit, perinde facit, ac si ad canones Linguae Romanae, Germanicæ aut Gallicæ vellet exigere. Quod fieri commodè hæc posse, quibus sane mentis ultro largitur. Quod extra nostrum nos non diffuderimus territorium, nemo nobis vitio vertet: id n. integrum non fuit, nec ductores invenimus, qui viam monstrando in patientiores præverint campos. Quocirca nostris nos circumscripsimus potius ac de Danis saltim, sub se Norvagos, Islandos reliquasq; provincias minores continentibus, suam Literaturam scribentibus agere decrevimus, de reliquis minime solliciti. Si qui verd. hisce symbolam suam conferre voluerint, & quæ hic proposita ulterius eliminare, nobis rem fecerint gratissimam, & conjuncta valebunt, quæ distacta aut neglecta jam nulli profunt.

Nos glaciem frangere & fundamenta ponere annisi sumus, quibus alii quibus volupe est, angustiora & magis elaborata superstruere valent, quòs eandem nostram hæc hæctenus spreta & neglecta, suo in pretio stravit Septentrionalis Literatura. Quod inter tot occupationes, ordinariorumq; vocacionis laborosus esset ad sim, a quibus candidis censoribus judicandam relinquit: in quibus gratiam meliora & certiora docenti nos planè accommodabimus. Interea, Vixte, Lector candidè, & conatibus fave.

INDEX

Capitulum hujus Libri.

- I. Quo nomine literas suas antiquitus appellaverit Dani.
 - II. An Runer vox sit originis Hebrææ.
 - III. Quot modis vox Runer usurpari consuevit.
 - IV. Cur literæ Runicæ à quibusdam Gothicæ & Geticæ vocentur.
 - V. Quot extiterint literarum Runicarum genera.
 - VI. Figuræ literarum Danicarum hæcenus divulgatæ exhibentur.
 - VII. Figuræ literarum Danicarum ex variis Manuscriptis petitæ, & ab amicis communicatæ.
 - VIII. Literarum Danicarum figuræ ex variis Monumentis erutæ.
 - IX. Cùm eadem literæ Danicæ, tam diversis figuris exarentur.
 - X. Literarum Danicarum figuræ rariores & minus tritæ.
 - XI. Literarum Danicarum numerus investigatur.
 - XII. An Æ decima sexta fuerit veterum litera.
 - XIII. De Literarum Danicarum potestatibus.
 - XIV. De Ordine literarum Danicarum.
 - XV. De Nomenclaturis literarum Danicarum.
 - XVI. Nominum & figurarum in literis Danicis Harmonia.
 - XVII. De Literarum Danicarum divisionibus.
 - XVIII. Literarum Danicarum potestas & valor in numeris.
 - XIX. De Literarum Danicarum usu Poëtico.
 - XX. De Literarum Danicarum inventoribus.
 - XXI. De Origine literarum Danicarum.
 - XXII. Danicarum cum Græcis & Latinis literis harmonia.
 - XXIII. De Literarum Danicarum jugationibus, abbreviaturis dictis.
 - XXIV. De Diphthongis Literaturæ Danicæ.
 - XXV. De Modo scribendi veterum Danorum.
 - XXVI. De Materia cui literas suas mandare solebant Dani.
 - XXVII. Quo tempore & quâ de causa apud Danos abrogata sit prisca & Runica Literatura.
 - XXVIII. Quâ lingvâ consignata sint Monumenta quæ in Dania visuntur.
 - XXIX. Observanda in nominibus propriis & literarum figuris.
 - XXX. Observationes particulares circa literarum potestates.
- Appendix, Literarum Runicarum usum in Poësi
uberius declarans.

Auto

AUTORES
Quorum testimonii & ope usi sumus in hac
LITERATURA restituenda:

Abbas Urspergensis.
Adrianus Scribichius.
Aeneas Sylvius.
Aimoinus.
Albertus Crantzius.
Alexander ab Alexandro.
Alexander Sordani.
Alexander Guagninus.
Alphabeta Joann. The. de Bry.
Angelus Roch.
Antonius Augustinus.
Apulejus.
Aristoteles.
Arngrimus Jonas.
Aventinus.
Autor comm. de Lingua Gothica.
Augustus Dux Luneburg.
Bed.
Bernardus A. Placitot.
Bonac. Cornelius Britannus.
Bonaquens. Vulcanius.
Bryndolphus Sclenensis.
Catilius Rhodanus.
Christophorus Broverus.
Cicero.
Cornelius Agrippa.
Conradus Gesnerus.
Dareus.
Dionysius Halycarnasens.
Edd.
Elias Schedius.
Eonius.
Emodius.
Eusebius.
Franciscus Fabricius.
Festus.
Georgius Gualterus.
Gerardus Vossius.
Gyraldus.
Gilbertus Genebrardus.
Gosfridus Viertbiensis.
Guilhelmus Lambertus.

Hadrianus Junius.
Haraldus Huitfeld.
Havamal bin gamle.
Henricus Spelmannus Anglus.
Hermannus Hugo.
Div Hieronymus.
Historia Bremmensis.
Jacobus Bonac. Hepburnus.
Joannes Picus Anglus.
Institutiones Juris.
Joannes de Ladi.
Joannes Priscianus.
Johan. Aventinus.
Job. Geropius Becanus.
Johan. Isacius Pontanus.
Johan. Bureus.
Johann. Lyfcander.
Johan. Madrius.
Johan. Picus Anglus.
Johan. Seldenus.
Johan. Spedus.
Jornandes.
Josephus Historicus.
Julius Caesar Scaliger.
Legum Codices varii MSS.
Lippus.
Ludovicus Portugalsis.
Magnus Odo.
Mathem. R. Monastericus.
Manuscripta varia.
Merops Velferus.
Melchior Goldastus.
Michael Ruzius.
Munsterus.
Nicolaus Petri.
Olaus Magnus.
Oligerus Rosenrantz.
Onuphrius Ravennus.
Opera Frisingensis.
Orcadonibus Relationes.
Orosius.
Ovidius Naso.

Paulus Diatonus.
Petrus.
Petr. Andreas Mathiolus.
Petrus Brosem.
Petrus Landenberg.
Petrus Petram.
Philippus Melancthon.
Plinius.
Plutarchus.
Polydorus Virgilius.
Dn. de la Popelionere.
Priscianus.
Procopius.
Rabanus Maurus.
Ricardus Argentinus.
Ricobaldus Ferrariensis.
Rodericus Toletanus.
Salicenus Episcopus Toletanus.
Cl. Salmasius.
Samuel Purchasius.
Saxo.
Scalda.
Sitonius apollinarius.
Signeur des Accords.
Socratus Historicus.
Snorro Sturla f.
Stephanus Stephanus.
Strabo.
Tacitus.
Terentius Scamius.
Theodorus Bibliander.
Theodorus Zuingerus.
Tribemius.
Turnbuesius.
M. Velferus.
Venancius Fortunatus.
Virgilius.
Volupia.
Ulpianus.
Waldemarus II. Rex Danic.
Wulfgangus Latinus.

Ad DN. OLAUM WORMIUM Philof. & Med. D. inq. Regia
Danorum Univerfitate Profeforem celeberrimum, antiquiorum
Literaturæ vindexem.

DUM Patria antiqvæ WORMI myfteria lingvæ
Ex lapidum altæva relligione fruis.
Rarum condis opus; Patriæ laudabile, dignum
Autore, & grandis quod meret æra preti.
Ante tua, hunc fubiit falcem cur nemo, pericla?
Cura fuit: genius defuit ille tuus.

WILLYCHINS WESTHOVIUS Com. Pal:
& Lundiana cædrea Canonicus

Ad Clarifs. Virum D. OLAUM WORMIUM Danicam
Literaturam antiquiffimam Luci reddentem.

Defunctis vitam, mutis conferre loquelam
Non nifi magnorum dixeris effe Deum.
Mortua, nunc videat quod RUNICA LITERA lucem,
Quod queat hac eadem litera musa loqui.
Hoc debere tibi totum fe vrvra fatetur
Teq. parem Divis fama loquetur anis.

Patriæ & meritis magni Viri
applaudebatur

OTHO SPERLING D.

Magne Hieroglyptes, prifcorum gloria Danum
Facte recens WORMI, felerando facra, profanis
Mixta, notis mutis; aut valde loquentibus [ac fi
Autores vivos revoces è pulvere RUNAS]
Infta præteritum fic præfens reddere feclum,
Exanimisque animam fcribendo tradere rebus,
Et mutis lingvam. Vos Musæ! haud Pæonis hæc ars
Atut quâ famofus multum valuiffe Machaon
Credittur & fratet Podaliftius, armâ fecuti
Fortia, Cecropidum fuituræ ad moenia Troje.
His medicâ longè, præftantior arte triumphat,
Et velut Hyppolito, velut Androgeone falute,
Secli, donatis, repræfentator aviti
WORMIUS, ingenii fortem fupra eminet omnem
Humani: Quoniâ excelsi moliminis aufu
Infenfata facit [mirare] capacia fensus,
Lamina cum baculis, ut fefta & fidera norint
Et doceant homines, Vincentes cætera fensu.
Laudibus ô dignum nimis, quem fecla tractent

Cms,

Cana, quibus Fasti, Danis & Festa legentur,
Empyreis, & quem fama ocys inferat, astris.

ARNGRIMUS JONAS W. Ecclesiasticus
in Boreali Islandia quondam inspectus.

AD CLARISSIMUM VIRUM
DN. D. OLAUM WORMIUM
Medicum præstantissimum.

Fama peregrinam tua transmigravit ad Arcton
Ascreâ merito Vir celebrande lyrà,
Et patet Islandis ferè quòs sub Membris urfa
Sævus Hyperboreis Nereus urget aquis
Nec vetat Oceanus, geminis quàm advolet alis
ARTIS & affectus **INTEGRITATE** tui
Non tantum Medicâ censèris in arte Machaon
Ægra, bonum quâ non corpora majus habent.
Sed simul historicis certas; seu lumina mundo
Quos successive tempora prisca dabant.
Quantum Roma vetus Livio, Judæa Josepho,
Ablatio Gothiis, Persia Milefio,
Hafniaci tantum tibi sydus OLÆ Lycæi
Debet ubi angustis Danica cincta fretis.
Nec modo res gestas veterum, sed symbola rerum
Ernis, ignotas enucleasq; notas
Nempe characteres externas luce Gothorum,
Quos texere situ tempus & umbra diu.
Vix ipsam novisse puto sua grammata gentem
Moverat ex usu sic ea longa dies.
Inde velut Lippo, cippis incisa petrisque
Lustravit frustra lumine turba frequens.
Retinè magnam moliris! omnis prægrande vetustis
Addere victurum tempus in omne decus!
Multa etiam Rumicis insunt obstacula sulcis
Qua bene qui norit tollere rarus erit.
Nam confundendi, transmutandiq; figuras
Noverat innumeros Rumica turba modos.
Sæpe peregrinos apices intererit, & quæ
Talia rimantes fallere plura queant.

Scribendiq; dolis superans unguenta Sphingis
 Primus in hac artēs parte magister erat.
 Sic igitur quadam Saxis insculpta, ligarat
 A nulla ut possit, posteritate legi.
 Ergo opus Alcida praestas dum pandis in istis,
 Implicitis veterum verba sepulta, modis.
 Hinc & Apollinea, nunquam delēbile, cedro
 Incisum nomen, vivet in orbe tuum.
 Dumq; Roma saxis insunt; putredine donec
 Saxa carent turpi, Saxaq; pondus habent,
 Fama per Europa, tua vadet mobruta tractus
 Mentio sublimis stabit ubiq; tui.
 Est & adhac natura favens, quā duceris, ad nos
 Altera quæ nomen, promovet ala tuum.
 Experti celebrant Islandi, Portua quotquot
 Aonidum dederat mitia castra sequi.
 Hos interq; meum, vir suspiciende, favoris
 Perflarat Natam fertilis aura tui.
 Æmula quippe Dei virtus, prodesse remotis
 A patria, quorum dicitur esse parens.
 Larga ergo, aternos te prosperitate per annos
 Usque coronabit, gratia dia DEI
 Distribuetque tibi bonitatis præmiâ, si quæ
 Frigida terra potest, fervida vota dare.

MAGNUS OLAI Ecclesie Lau-
 faliensis in Islandia Pastor.

~~~~~

VIRO literis & scriptis Nobili

Dn. OLAO WORMIO Medicinae Doctore celeberrimo,
 antiquitatum Danicarum ut soli; ita peritissimo Mystæ, fautori meo de-
 siderato, seram in humanis vitam verumq; successum à Deo per
 Christum precor.

Non rubeo, WORMI, furtivis manibus
 Dempta vado, non è telluris gremio
 Metalla placant numina levis
 Inimica rebus: niteant licebit
 Et radiis palmam possant ambignam
 Phoebe tuis! est quæ vel neglecta places
 Virtus. Smaragdis fulguret Indus,
 Onerentque baccis se Arabes corulcis

Quum

Quam, utiq; virtus exerrat labis
 Fulgura, cœcutit fonti læta Tago
 Sapphirus, & quæ tam antè placebant;
 Tenebris necatæ periere Gaze.
 Unum opus est: VIRTUS & pulchri studium,
 Hæc melius vultus pingunt purpureos,
 Togæque Gallâ rectius ornant
 Juvenile corpus. Generose WORMI,
 Te studium pulchri, te virtus melior
 Te patriæ lucrum clarat, sive adhibes
 Manus medentes, sive vetustis
 Monumenta cippis revocas avorum,
 Palma tibi magnis affectata viris
 Cedit. Amor rerum fortunæ socius
 Et arti, in omni Marte subactos
 Facit architectos. Memorande vindex
 Temporis & nostri & per tot lustra atavum
 Emeriti, pulchris FASTOS ordinibus
 Nuper dedisti, gesta priorum
 Serie retinens satis irrepertâ.
 Quæ rûdior Danus bellaci gladio
 Aptior ac chartis, sed famæ cupidus.
 Inscriptis altis rupibus, antris;
 Hominumque vires superante curâ,
 In tumulis saxo digestis. Studium
 Herculeum WORMI dum tu sicut avis
 Hyblæa venæ Chloridos herbas
 Subitò pererrat memot imminentis
 Frigeris, aut bigis discepti Hippolyti
 Membra redonares. jam jam propter agros
 Sepulchra, cautes, mœnora, rupes
 Vigili vagaris studio, jam es in occidente,
 Jam quâ oriens Titan gentes irradiat,
 Sollicitus quæris quid tot nobilium
 Quos Dana tellus possidet amplas,
 FRISI, BRAHEI, SCHELIQ; TOTTIQUE.
 Id genus & plures voces fortè velint,
 Quæ sit origo, artes tam grandis populi.
 O si pateret maximè WORMI
 Utinam pateret, generosiores,
 Credo equidem Danis non essent similes.
 Maxima Majorum laus est, si sequimur.
 Dixisse postquam res juvat atque
 Veterum futuro monumenta mundo,
 Instruis Arædos lecturâ populos,
 Ne tibi vel fidant semper vel vitulâ
 (Verbum vetustum) pauper aratæ
 Alieniori. propriis ocellis
 Multa fides, quamvis narranti æqua fuit
 Scilicet hoc verè est delectare animos,

Pro.

Prodesse & hoc est, optime **WORMI,**
 Patriæ, nec annos agere otiosos,
 Perdere nec fruges natas in pretium
 Ingeniis frugi! Quid prostrata iuvat,
 Jactare rerum & dicta colonis
 Teretismata? artis foret invenire
 Jam sinuum ascensum & descensum, numerum
 Nonne Pater Fricki? jam quadrare rotunda,
 An vis negatum Montis alumne?
 Facile est vetustum cecinisse Psalmum.
 Non liquidi solus scandet templa poli,
 Crede mihi **WORMI,** Flaccus Romuleus:
 Sunt, plura doctis pectora coelis
 Generata. Sunt & gelidis in oris
 Quæ caleant mentes. non mirabor ego,
 Conditor ò Danæ princeps historiae,
 Tanti formiti nominis ortum, aut
 Patriam soporas posuisse cunas
 Ritè tibi. Sunt & Danis lapsa Deo
 Numina: sunt nobis **BROCHMANNI** celebres,
 Sunt **BARTHOLINI** morte celebres,
 Et Episcoporum genus invidendum,
RESENTI clari, **WINSTRUPIQUE** pii,
 Et rigidis **HEMMINGI** è fatis reduces,
 Sunt **LONGOMONTANI** orbis alumni,
 Et ayus beatæ fabricæ **BRAHEUS**.
 Nec vitreas soli scandent inabe plagas
 Nominis & famæ vectrici; comitem
 Te **WORMI** habebunt. celsus ab alto
 Gelidos videbis patriæ Tritones!
 Tu Zephyris vechus transibis pelagi
 Ambiguas Syrtis, & cuncta Pharo il-
 læsus rubentis marmora lymphæ,
 Niridamque tanges sine labe Phœbum
 Ocyor alatis Divus fluminibus.
 Te toneris dicent Sifenes modalis,
 Dicit loqvaci murmure Triton,
 Tuæque incinus nomina volvet Ister.

JOANNES RING.

LITE-

L I T E R A T U R Æ R U N I C Æ

CAPUT PRIMUM.

*Quo nomine literas suas antiquitus
appellaverint Dani.*

A quæ certis Observationibus ex relictis antiquitatum nostrarum ruderibus, de prisca Literaturæ Danicæ indole accepimus, tradituri, nequaquam à scopo nostro alienum existimamus, si mox in vestibulo quo nomine literas suas appellitarint majores nostri, quibusque de causis monuerimus.

Scopus Libri.

Danos igitur veteres, qui hanc Literaturam invenerunt, posterisque reliquerunt, literas suas primitus **RNIIR** *Runer* appellasse, vel vulgò notissimum, infinitisque cantilenis nobilitarum; hac voce tam literas, quam qui eas tractarunt designantes. De cujus etymo variè disputatum, quibusdam primitivam eam statuentibus, & rectè quidem, meo judicio: quibusdam ab Hebræis fontibus illam haurientibus; sed quam commodè mox videbimus.

Dani literarum Runicarum inventores.

Dani literas suas vocarunt Runer.

An Runer vox sit primitiva.

Quod si ab aliâ derivatam hanc vocem quispiam contendat, ejus originem in nostrâ potius linguâ inquirendam arbitror, quam in peregrinâ, ubi si vestigia deductionis appareant nulla, tum demum ad alias confugiendi occasionem suppeditatam esse reor.

Runer an dè commodè in linguâ Danicâ derivetur.

Voces igitur nostras cum hac affinitatem aliquam habentes dum ventilo, comodior occurrit nulla quam **RAK** *Ryn* vel **RIK** *Ren* quarum hæc ductum aquarum: illa sulcum in terrâ aratro aut vomere ductum indicat.

*Ryn.
Ren.*

A

Ut

γράμματα.

Litera.
Runer.

Nomen lite-
rae ex quibus
depromptum

Runer unde
dicitur.

Rynner.
Renner.

Id quomodo
pronunciati-
dum.

Romani om-
nia voces aq
agricultura
ad literaturam
transulerunt.

Ut enim Græci *παρὰ τὴν γραμμὴν, γράμματα* sua vocum dixerunt Elementa, quod lineis quibusdam constent: Latini LITERAS quasi lineaturas, eadem de causâ: ita Dani RUNER, quod ductibus quibusdam constent à sulcis agrorum, non prorsus alienis. Græci namq; ut & Romani, apud quos artes ad luxum & delectationem facientes, magno olim erant in pretio, ad pictoriam, quæ scriptoriarum maximè affinis, quæq; variis linearum ductibus opera Naturæ artificiosè adumbrare conatur, potissimum respexisse videntur. Animadvertent enim literas suis ductibus, non secus mentis animiq; sensa exprimere, atq; Pictura variarum rerum ideas, lineis aptè nexis spectatori exhibet: Ut non immerito literatura animi pictura dici valeat; inde igitur nomenclationem commodè deduci posse arbitrati sunt. Dani verò quibus arma, Agricultura, artesq; necessitati magis quam oblectationi dicatae cordi semper fuere, ab agrorum cultu, literarum suarum etymon mutuare non videntur veriti. Sulcos enim aratro ductos prisca & nativâ voce RYNNER ut & aquarum ductus, elices vel canales RENNER etiamnum dicunt. Quos cum elementorum ductus lapidibus & cautibus incisi æmulentur, non incommodè sed elegantè Metaphorâ eam vocem translulerunt ac literas suas *Runer* vocarunt. Facilem verò esse Y in U mutationem notum est, præsertim cum veteres utriusq; potestatem unicâ hac figurâ η expresserint, ac Y ut U tenue pronuciare jubeant cujusvis literaturæ peritissimi. Sic enim autor Commentarii de linguâ Geticâ à B. Vulcanio editi: *Υpsilon omnibus linguis non I sed U tenue est, quod parvum Ε Gallicum vocant. Sic ad differentiam ω μεγάλης Ομικρόν dicunt, Ε ad differentiam ητὰ quod Ε crassum est, Ε ψιλόν id est tenue.* In voce igitur RUNER, U tenue quod æquipollet Y, mutatum in U crassius.

Hujus autem translationis elegantiam delectati ipsi Romani, pro scribere ac literas pingere, crebro EXARARE dixerunt. Sic Cic. ad Atticum lib. 12. *Undecimo die postquam à te discesseram hoc literarum exaravi, egrediens è villa*

villa ante lucem &c. Item Cornificio scribens idem:
Hæc cum essem in Senatu exaravi. Nec ovum ovo simili-
 lius quam scriptio stylo in codicillis & pugillaribus ceratis
 facta, sulcis aratro in terra ductis aut literarum apicibus sa-
 xo insculptis. Sic vice versa scribere quandoq; pro arare
 sumitur, ut apud Ennodium in Paneg:

*Cum bene molitos incurvi dente ligonis
 Scribit agros.*

Item Sidonius Apollinaris carm. XI.

In descriptosq; per agros

Fragrat odor.

Hinc & Cadmum à boum in arando more, morem indu-
 xisse scriptionis quæ stilo velut aratro fiebat in cerâ, asserit
 Herman. Hugo de prima scribendi origine cap. 8. & Isido-
 rus lib. 6. cap. 14. versus vulgo vocati sunt, quia sic scribe-
 bant antiqui, sicut aratur terra.

Optime huc quadrat illud Satyrici:

*Vertamus vomerem in ceram
 Mucroneq; arenam osseo.*

Hinc etiam est quod idem Romani continuatam ora-
 tionis succelsionem unâ lineâ comprehensam versum in-
 digetaverint; Metaphorâ ab eadem Agricultura eleganter Versus quid.
 deprompta: quod ut illic sulco per longitudinem latitudi-
 nemve agri ducto versus fit, subinde alius atq; ali⁹, suspenso
 versoq; aratro: ita hic absoluta linea, versio quædam fiat
 atq; reditus ad illud caput à quo characteres exarare cepera-
 mus, ut eleganter Theod. Zvingerus Theatr. Vol. IV. lib. 1.
 ait. Hisce ad stipulatur Isidorus lib. 6. Versus ita dictos
 statuendo, quia ita scribebant antiqui, sicut aratur terra:
 à sinistra enim ad dextram primum deducebant stylum, de-
 de convertebatur ab inferiore rursus ad dextram versus:
 quos & Rustici versus vocant. Giraldus Dial. 1. Hist. Poët.

Eruditissimus & Nobilissimus antiquitatum scrutator
 Henricus Spelman eques Anglo Britannus amicus noster
 honorandus, vocem *Runer* à Saxonico *Ryne*, quæ myste-
 rium & rem occultam significat, deducendam putat, cujus
H. Spelmanni
 de origine vo-
 cis Runer sen-
 tentia.

verba ex literis ad me Londino Anno MDCXXX, Nonis
 Maj datis hic apponam, ut quivis arripiat, quod rationi ma-
 gis congruum existimaverit. Sic autem Vir ille Nobilissi-
 mus: Sine (obsecro mi OLAE) ut de origine vocis vestrae
 « RNNNA seu RNNNA id est Runica, pro genio & ingenio
 « nostro, effundam pauca. Ducor equidem ut à te dissen-
 « tiam. Neque enim à RIA pro ductu aquarum (quod &
 « nostra lingua sonet) nec à RIA pro sulco in terra, quam-
 « vis à re agraria humilibusque initiis multa olim exorta no-
 verim: Sed *Ryne* aliàs *geryne* Saxonico; quod mysterium
 « & rem occultam significat. Sic Luc. cap. 8. v. 10: *Eor is ge-*
 « *seald de ge wirum godes rices geryne en oderum on bigspel-*
 « *lum.* Vobis datum est noscere regni Dei mysterium & alias
 « parabolas. Sic Matth. 13. v. 11. & Mar. 4. v. 11: *Godes rices*
 « *gerynu*, Regni Dei mysteria. Sic *Runlice* & cum aug-
 « mento Saxonico *gerynelice* idem sunt quod Mysticum vel
 « Mysticè & occultè. Beda 1. Reg. 1. *Was he gerynelice word*
 « *Sprecende*, 5: mystica verba locutus est. Et hinc *Io Runig*:
 « aliàs *Rumere*, susurro vel occultè loquor, unde in hodie-
 « na nostra lingua vernacula, *to Rowne one in the eare*, est oc-
 « cultè aliquem in aure alloqui, vel in aure alicujus clancu-
 « lum susurrare. Ita profus in Glossar. vet. Anglico Lati-
 « no M. Sto An. Dn. 1460. *To Rowryn to gither* Susurro, &
 « sic codex alius impressus 1499. Priscas igitur illas Dano-
 « rum & Gothorum literas non appellatas censeo Runicas,
 « quod ad similitudinem aquæ ductuum, sulcorum araturæ
 « (ut vestra fert opinio) vel rei alterius cujuscunq; formaren-
 « tur: sed quod essent mysticæ & occultæ sacerdotium illa-
 « rum instar Ægyptiacarum, quas in simulacro Canopi
 « Antverpiam aliquando allato, Goropius exhibet Hiero-
 « glyphic. lib. 7. pag. 109.

Runa cur « Runicæ præterea nuncupentur, sive mysticæ & occul-
 « *Mystica.* « tæ, tum quod ab aliarum gentium literis mira discrepant
 « insolentia: tum vero quod in occultis suis scientiis (puta
 « Magicis & præstigiatoriis quibus Borealis illa mundi pars
 « præ cæteris pollet & polluta est) hujusmodi literæ & cha-
 « racte-

raſteres (ut illæ Canopi in Ægypto) maximè claruere. Di- »
cantur & proinde harum litterarum & ſcientiarum Profef- »
ſores Runici, ſat appoſitè quaſi Myſtagogæ: habeanturq; »
iidem apud Danos & Gothos, qui Britannis noſtris atqve » *Runici.*
Gallis, Druides, Magi apud Perſas, Gymnoſophiſtæ apud »
Indos & in quavis penè gente ſimiles. »

In eodeniq; quod Saxonibus olim aliàs *Ryne*, aliàs *Ru-* »
ne, alias *geryne* & *gerune* legimus inconſtanter: Intelli- »
gendum eſt, *ge* particulam eſſe cùm apud Saxones noſtros, »
tum apud Germanos omnes (ſed aſpiratam *ghe* ab inferio- »
ribus) quæ non mutat vocis ſignificationem, ſed auget po- »
tius & adornat. Præpoſitam verò aliàs verbis & partici- »
piis præteriti temporis, aliàs Verbalibus, & ad auctoris ali- »
quando placitum nonnullis aliis. Majores noſtri Nor- »
mannos imitantes, hanc in *y* mutarunt, ut Chaucerus »
paſſim; & quo ad *u* in *y* migrationem, & è contra, illud »
etiã unicuiq; ceſſit pro arbitrio inter Anglo-Saxones, ut »
inſinitis palam eſt exemplis. Hactenus Spelmannus meus. »

Non proſus alienam ab hac, opinionem fovet Ha-
drianus Junius in ſua Batavia, cum RUNAM dictam vult
à *muſſando*, & *cen* in ἀπορήτοις, *effando*. Id namq;
Germanis eſſe *Rhunen*. Forſan quia Runæ olim ſolis ſa-
crotum præſidibus erant concreditæ & in arcanis vulgò
non revelandis habitæ.

Quo etiã inclinare video doctiſſimum Hiſtoriogra-
phum noſtrum Regium, M. Stephanium, qui hæc ad me
perſcripſit: Lingua veteri Germanica *Raunen* ſignificat
ſuſurrare, unde Megalander Lutherus iſtum Pſalmi XLI
verſum *Simul ad verſum me ſuſurrabant omnes inimici mei*:
ita vertit: *Alle die mich haſſen/raunen mit einander wider
mich*. Inferioris vero Saxoniæ populi *Ramen* dicunt, h. e.
Suſurrare vel inſuſurrare alicui in aurem. Jam inter omnes
conſtat, quod incantationes olim fieri ſolebant clam & vo-
ce ſubmiſſa, ſive murmure quodam & lemi ſuſurro, ne vi-
delicet prophani eas perciperent. Magia etenim (ut Apu-
lejus aſſerit in Apologia) occulta res eſt, plerumq; noctibus

vigilata, & tenebris abstrusa & arbitris solitaria & carminibus murmurata, cui paucissimi adhibeantur, unde *Susurramen Magicum*, idem Apulejus lib. 1 Metamorphos. dixit pro incantamento, quod susurrando & murmurando fiebat. *Ne, inquit, istud mendacium tam verum est, quam si quis velit dicere magico susurramine omnes agiles reverti, mare pigrum colligari, ventos inanimes exspirare, Solem inhiberi, Lunam despumari, stellas evelli, diem tolli, noctem tineri.* Et lib. IV. Instit. jur. Susurros magicos, sive incantamenta, adeoq; ipsam Magiam universam, quam nos hodie *Troldom* vel *Troldoms* *Ronst* vel *Trylleris* dicimus: Sed postea hanc vocem translata fuisse ad literas & ad carmina, quibus in suis incantationibus Magi utebantur.

Ab his diversus est clarissimus Salmasius, qui Commentario de Lingva Hellenistica cap. 2 pag. 382, vocem à Græcis coloniis qui sinistram Ponti oram occuparunt, aut Romanis tractam putat. *Getæ, inquit, à Græcis Ponticis ea imbibebunt, quæ postea ad Dacos sive Danos, Dani ad Germanos transmiserunt.* Certè & Dani literas inde suas videntur accepisse, *quas vocant Runicas.* Nam forma earum ex Græcis omnino efficta & expressa videtur. Nisi quis potius putet à Romanis imitatas & inde dictas Runicas quasi Rumicas, id est Romicas. Licet etiam à Græcis Constantinopolitanis qui *Ρωμαῖοι* proprie appellabantur Runicas dictas opinemur. Arabes quoq; appellabant *RUM* & *RUMI* Romanos. Sic Runicas pro Rumicis literas suas antiquas Dani appellarunt ex Græcis illis expressas.

Bogstave.

stav quid.

ig quid.

Modernam quinetiam literarum appellationem qua eas **BOGSTAVE** vocamus ex eodem agriculturæ fonte dimanasse apparet. **BOG** etenim Fagum, **STAV** scipionem seu baculum oblongum notat. Sic igitur dictæ quod omnes antiquiores, ductum unum oblongum & erectum fundamenti loco sibi vendicent, scipionem repræsentantem, cui varii discriminis causa adduntur, partim transversi, partim obliqui, partim incurvi. **BÓG** vero præfixum,

xum, quia antiquitus cum libris carerent, lapidibus & lignis characteres imprefferunt. Lignis vero præcipuè, qui ad amicos deferendi aut aliò transmittendi, quod vex Saxone nostro lib. IV. discas, qui literas delineaturus, quas ad

Librorum partes quid antiquitus suppleverit.

Regem Britannia, Fengonis tulerunt nuncii, sic inquit:

Proficiscuntur cum eo binæ Fengonis satellites, literas ligno insculptas (nam id celebre quondam genus chartarum erat) secum gestantes, quibus Britannorum Regi transmissi sibi juvenis occisio mandabatur.

Quare fagus præcipuè libri sunt loco.

Sed quia ex omnibus lignis in Daniâ, frequentius nullum est fagino, nec ad imprelisionem suscipiendam aptius, eò etiam crebrius utebantur, eiqve maxima ex parte literas portatiles mandabant. Ut taceam hoc genus ligni nostratibus quasi peculiare ac proprium videri, dum tantâ copiâ apud nos crescat, quanta nullum aliud: cum interim apud vicinos Norvegos, Svecos aliosq; abietes & quercus frequentiores existant.

Nec diffiteri licet, alia quoque lignorum genera huic usui fuisse adhibita. De fraxineo testatur Venantius Fortunatus lib. VIII. Epigram. XVIII. Qui inter reliqua & hæc habet:

Fraxino insculpta Runa.

Barbara fraxineis pingatur RUNA tabellis

Quodq; papyrus agit, virgula plana valet.

Crediderim majores nostros omni lignorum generi, forsan & ossium & cornuum, suas mandasse epistolas. Id enim in Fastis liquidissimum, quos in hisce omnibus sculptos videre mihi contigit. RUNAM autem in hoc Epigrammate ita exponit Christophorus Broverus: *Runam fraxineis incisam tabulis pingisse dixit barbaros, quando pro Epistola illis Runa erat futura belli nuncia. Runa vero cum aspiratione legebatur in antiquis libris.* Sed planum hujus loci sensum dabimus ad calcem capituli tertii.

In vetustis quibusdam M.S.S. STAV sine ulla adjunctione, etiam à majoribus nostris vocatas fuisse literas invenio, unde emerit verbum at stave/ nobis frequentissimum, quo literarum collectionem indicamus.

STAV pro litera.

At stave.

A fago

BOG unde
tractum.

An fagus à li-
bro appellati-
onem accepe-
rit, vel vice
versa.

Naturalia
priora sunt
artificialibus.

Corticibus in-
sculptis Ruræ.

A fago nomen Danicum BOG ad libros tractum est, eo quod libri id nobis jam præsentent, quod majoribus nostris ligna fagina. Quamquam contrarium adstruere videatur Joan. Goropius Becanus Hieroglyphicorum lib. 2: non enim librum à fago, sed potius fagum à libro appellationem suam sortitam esse contendit, his verbis: *A BOEK arbor illa nomen accepit, quæ veterum Germanorum judicio, aptissima visa est ut ex ejus assulis tenuissimis codices compingerentur. Eam Græci Oxeam dixerunt, Latini Fagum, quidam etiam, quod in tenuissimas laminas scinderetur, scissuram vocarunt. Cujus historia meminisse me alias non parum lucis, prius à seculi nostri hominibus haud visa intulisse. Profecto nulla arbor est quæ se patiatur in tenuiores assulas fundi, cujus quotidianum ubique obvium documentum, cum alia tum vagina gladio- rum nobis exhibent.* Hisce quamvis Becanus aliquid in hoc negotio se olfecisse subindicare videatur, attamen à scopo aberrat, & præposterè priora à posterioribus elicit, contra manifestissimum Naturæ ductum. Ut enim naturalia prius extiterè quàm artificialia ex iis fabricata; ita & nomina prius acceperunt; ferrum prius quàm ferrea; ebur prius quàm eburna; lignum prius quàm lignea; adeo ut hæc ab illis tracta & derivata sint. Cum igitur fagus prius in rerum natura apud omnes gentes, ubi crescit, extiterit, quàm id quod ex eâ, arte elaboratur, ut libri vices gerat; quin etiam nomen suum in quavis lingvâ prius habuerit minus dubitandum. Ac in nostra quidem linguâ ut Bog vocaretur prius, quàm libri ipsi fagini Boger; ut & jam chartacei aut membranei eundem usum præbentes. Sed res per se plana ulteriori non indiget examine.

Non fagino solùm ligno, sed & ejus cortici olim insculptas fuisse literas quas amicis destinabant, ex supra citato Venantii epigrammate etiam liquido constat, in quo & hæc leguntur:

*Scribere quo possis, discingat fascia fagum
Cortice dicta legi, fit mihi dulce tui.*

Ad

Ad quem locum hæc Broveri extat observatio, digna quæ hic locum habeat, cum nostrum institutum hinc non parum lucis scæneretur: *Dignus, inquit, iste locus ex quo veterum morem & institutum in epistolis mittendis & de apicibus literisq; in variam, pro re nata, materiam spargendis transferendisq; discas: nam & in fagi corticem & in fraxineas tabellas fuisse missas, utrumque ritu sane memorabili notat. Accedant ergo hi modi duo, ad veteribus tritam ceram, seu tabulas ligneas cera oblitus, ad palmariam folia, arborum libros, ad σκυτάλην illam quoq; Laconicam, philyras, pugillaria, οβία, elephantinas tabulas ac eburneas, luteos pontificum libros, cerysatas mappas, ad omnigenæ formæ chartas, papyraceas atq; membraneas de quibus cum alii multa, tum A. Gellius lib. XVII. c. IX. Plin lib. XIII. cap. XI. XII. Isidor. Orig. lib. VI. cap. IX. X. & seq. Phil. Beroaldus ad III. Propert. eleg. XXII.* Lignis literas mandare etiam Romanis olim in usu fuisse, vel ex Horatio in arte Poëtica constat, ubi Poetæ munera enumeraturus inter reliqua hæc ponit:

Literarum
subjectum
varium.

*Oppida moliri, leges incidere ligno,
Nunc honor & nomen divinis vatibus atq;
Carmimbus venit.*

Sed ad Runas.

CAPUT SECUNDUM.

An RUNER vox sit originis Hebræa?

REperiuntur nonnulli quibus nil nisi peregrinum arridet, quicq; propria & vernacula negligentes ad remota & externa, mentis oculos convertere sibi volupe ducunt: sive ut auram popularem, novitatis avidam, capent felicius: sive ut præ reliquis reconditum, quoddam sapientiæ genus sapere videantur: hoc agentes ut naturam uni se magis Novercam quam alteri præbuisset simplicioribus persuadeant, Ex eorum numero quidam, B suam

Propria præferenda aliena.

An RINNA à
Rinna?

suam forsan in linguis peregrinis ostentare cupiens רַיִנָּה, vernaculam spernens, ex Hebræis fontibus vocis hujus etymon commode satis haurire se posse arbitratur. *A רַיִנָּה Rinna namq; quod orationem seu vocem denotare ait, Rinna ortam dicit, eo quod litera voce formentur.* Ve-

N 1. nimis
lōge petuum.

rum enimvero cum tam longè petitum sit hoc etymon, ut ne ipsis quidem Hebræis ullo sensu literas notare possit, quo pacto ab iis ad nos traduci queat non video. Præpo-

2. Præpostere
priora a poste-
rioribus tra-
hit.

sterum siquidem foret à posterioribus priora mutuare & à voce (quæ à literis tanquam primis initiis ortum trahit) inverso naturæ ordine, literas, earumve appellationes desumere: cum ab his illa, non vice versa, fiat & oriatur. Nec

3. Ipsis Hebræ-
is non signifi-
cat literas.

ullum in ipsa linguâ sanctâ uspiam extat exemplum, in quo vox רַיִנָּה ab Hebræis pro literâ capiatur. Si idem illis, quod jam nobis obtrudit, denotaret; suspicionis forsan aliquis superesset locus, siquidem haud paucas Hebræorum voces in linguâ Cimbrorum antiqvâ observarunt harum rerum curiosi. Jam vero contrarium res ipsa probat.

4. Autoritati-
bus Rabbino-
rum idem cō-
firmatur.

Nam constat ex inductione omnium exemplorum, & autoritate antiquissimorum Hebræorum, voce hac non nisi clamorem validum ac vehementem importari: qui clamor, aut è nigra cordis lætitiâ erumpit, & ovantium est; aut è vehemente animi dolore resultat, & acerbe querulantium est. Hanc in sententiam fusi sunt Hebræorum commentarii: quorum coriphæus R. D. Kimki voculam רַיִנָּה his exponit verbis:

עַנַּן הַצַּעֲקָה בְּכַח יֵשׁ מֵהֶם לְשִׁירָה
וְלִשְׂמֹחֵת וְיֵשׁ מֵהֶם לְהִבְרָה וְיֵשׁ
לְבָנֵי וְחֹקֵה כְּמוֹ

i. e. Vox RINNA significat clamorem cum fortitudine, qui aut lætitiæ, aut præconum proclamationi, aut miserorum precationi, aut fletui & gemebundæ exclamationi exprimendæ deservit, ut Esa. c. 43. Adstipulantur D. Kimkio, è Christianis Johannes Mercerus, Johannes Forsterus, Valentinus Schindlerus; item Targum Onkeli &c: sed clamorem hunc, seu ovantium, seu ejulantium, cum emor-
tua

tuâ literarum figurâ nil commune habere, vel cœcus videt. Quin imò, cum vocula רנן non nudum sonum, aut simplicem articulatam vocem indiget, sed talem vocem, quæ ex intimo cordis, seu orantis, seu plorantis affectu resultat: planè non video, quæ fronte audeat autor novellus, naturam indolem vocis secare, & lacerâ segmentâ, imperitioribus, ut divina Oracula objicere. Maneat saltem voculæ רנן significatio sua intacta & illæta: & non vocem qualemcunq; organis loquæ formatam; sed vocem cum singulari mentis vel lætitiâ vel tristitiâ junctam audies. Consulantur Hebræi omnes: videantur Chaldæi: expendantur Syri omnes, quibus radix רנן cordis sollicitudinem, curam, meditationem, cogitationem indiget: lustrentur itidem Arabes, quibus consimile رن animi affectum lætum & psallemem denotat.

5. Natura vocis aliud importans.

Quid quod vocula רנן primò ac principaliter animi affectionem, non oris prolationem importet. Hinc sæpissimè adjunctam sibi habet vocem רנן , ut Psal. 42, 5. in voce רנן orationis & celebrationis: Psal. 47. v. 2. Triumphate Deo, cum voce orationis: Esa. 48, 20. in voce orationis &c. Animi autem affectionem, ab orali enuntiatione multum abesse, nemo non videt.

6. Non orâ sed animi affectum notat

Unde validè concluditur: vocem nostram RUNER ab Hebræorum רנן non esse diductam; aut sanè, nomenclationem ab affectu cordis esse sortitam: quod absurdum. Tantum ergo distat insolens hæc nomenclatio רנן RUNER, à רנן quantum intimus profundissimus & gravissimus cordis affectus, ab externa, superficiali, ac vocali garrulæ linguæ strepitu distat.

Ex abundantia addo, vocem RUNER ab Hebræorum רנן non posse diduci, nisi diceretur Rinene, vel (ut largiar commutationem Hirek minoris & Schurek, contra omnem rationem) ad minimum Runene. Cœcutivit namq; autor, ad manifestum Dagges literæ Nun insertum; quod literam Nun absentem, pro more linguæ compensat. Integrum namq; nomen, scribit Kimkuis, est רנן , ex quo

7. Deductio- nis ratio rã-fragatur.

hoc truncatum, per adminiculum τῆ Dagges exsurrexit. Sed quam ineptiat, qui RUNE cum Renana (vel saltem ratione similis soni; nam de significato, ex superiorib⁹ liquet) convenire statuit, nemo tam est bardus, qui non facile animadvertat.

3. Primitiva esse potest.

Quinimò si nulla planè in lingua Danica extarent originationis hujus vestigia (etsi primitiva quoque esse posset, cujus ratio ab aliis non petitur) tum demum ad peregrina confugere aliqua forsàn nos cogetet necessitas. Jam verò tam claros ac limpidos nos ipsi hujus vocis tenemus fontes, quod supra monstratum, ut qui ad alienas lacunas divertitur, summam aut prodat incertiam, aut supinam negligentiam.

Literæ non formantur voce.

Quia, inquis, literæ voce formantur idcirco à voce nomenclationem petunt. Egregia protectio ratio; cujus contraria vera est. Vox enim literis formatur tanquam causis materialibus, ex iisq; tanquam veris principiis constat, non vice versa. Propriè si loquamur, literæ quatenus proferuntur, linguâ, labiis, aliisq; organis loquelæ dicatis formantur: quatenus exarantur; stylo, calamo, penicillo, aliisq; artificiosis, non verò voce. Falsa igitur penitus hæc ratio est. Quin imò animadvertisse hujus etymi autorem

Literæ quibus formantur.

Quo sensu literæ Danicæ vocantur RUNER.

oportuit, literas Danicas propriè non dici RUNER, quatenus loquelâ proferuntur, aut distincta sua habent nomina quibus effertur: sed quatenus sculpuntur, aut (ut rectius dicam) exarantur. Hic quadrat illud quod Hermann⁹ Hugo de prima scribendi origine cap. 2. negat Literas seu scriptas, seu non scriptas partes esse vocis seu dictionis, quæ vox aut dictio est. Quia omnis vox aut dictio quæ tales sunt, soni sunt. Litera autem quæ litera objectum visus (neq; enim litera auditur, sed sonus literæ pronuntiata, neque quamdiu scripta non est, litera est) ecquæ igitur res visibilis pars erit soni? inquit ille. Quo quidem sensu nihil planè ad eas vel constituendas, vel expimendas vox facere potest. Quævis insuper litera, vel sola, vel junctim prolata, non vocem, sed sonum saltem distinctum efficit, jux-

Ad literam constituendam sonus sufficit.

ta

ta cujusvis potestatem, licet nomen sit sortita, quod necessario integrâ voce exprimendum. Non igitur Hebraica, sed origine Danica est RUNER, sive primitiva, sive eleganti metaphora rem subjectam intellectui representans.

Quod si à lingua aliqua peregrina vocem hanc deducere allubesceret; à Latina commodius id fieret, in qua ipsa vox RUNA totidem extat literis; reli genus latioris cuspidem habens, juxta quosdam, significans: Hinc apud Ennium derivatum Runata, in illo: *Runata recedit*. Id est (ut Festus interpretatur) *Pilata*; vel ut Perotrus; *Runis praliata*. Suspiciari forsitan haud absurdè hinc quispiam posset Runas Danicas veteribus Latinis haudquaquam ignotas fuisse. Nam haud incommodè locus hic per nostras Runas, quas *Ramruner* dixerunt, interpretationem admittit sensui congruam: Si enim dicas, Runata recedit, id est Runis confecta ac dementata, vel telis magiâ Runicâ incantatis; nihil à scopo alienum protuleris. Quidam legunt *recedit*. Sed forsitan ob stare videtur quod ab eo extet diminutivum *Rulla*, quod instrumentum notat; quo vomerem detergere solent Rustici. Sic namq; Plinius: *Parget vomerem subinde stimulis cuspidatus Rulla*.

Runa extat in lingua Latina.

Runata.

Ramruner.

Rulla.

Nostram igitur interpretationem nemini obtrudim⁹. Sed ut de Runis altius cogitandi occasionem præbeamus in medium hæc probabiliter adduxisse suffecerit. Sunt inter doctiores nostri ævi, qui Runam & pilum tela missilia fuisse existiment; quibus majores nostri in bellis utebantur. Ita quidem ut Runa latiori fuerit cuspidè; Pilum vero acutiori & triangulari. Unde etiam Sagitta in *Dist.* Ad similitudinem itaq; hujus Runæ seti baculi Runati, & literas nostras Runas dictas arbitrantur. Sed judicium sit penes lectorem.

Runa Peruensibus, hominem significat rationis

compotem, ut docet Johan. de Laet. de-

script. Indiæ occid. lib. X. cap. i.

CAPUT TERTIUM.

*Quot modis vox RUNER usurpata
consuevit.*

*Runer pro in-
cantamentis.*

Quod majores nostri literas suas RUNER appellave-
rint, quibusq; de causis jam demonstratum: Verum
in hoc vocis significatu nequaquam substituerunt;
sed quia ad malas artes Runicis literis abusi sunt olim pluri-
mi, cœpit vox Runer pro incantamentis usurpata, unde in
Codice legum Norvagicarum, Titulo de iis quorum mul-
ta partim Regi, partim Episcopo cedit, & hic extat Para-
graphus: *Es madr sær met Spaadom/ Runum/ Gal-
drum/ Sierningom/ Eifiom/ edr adrom thollikom lutom/
sem dœmizt fyrri villa/ fare vilægr en Kongr oc Biscop
stiftet se hans.* Id est: Si quis vaticinationibus, Runis, in-
cantamentis, maleficiis, præstigiis, aliisq; ejus generis erro-
neis judicatis actionibus, deditus fuerit, exul erit, ejusq;
bona Regi & Episcopo cedent. Ex quo liquidò patet spe-
ciem quandam incantamenti fuisse, quæ Runis perficieba-
tur, quæq; ab iis nomen traxit. In Rythmo vulgari Islandico
procupitam foeminam alloquitur in hunc modum:

*Rutu icæ eiga mig med Kollu minum brunum/
Heldur en annar ville dig med Runum.*

Pro literatis.

Quin & ad eos qui literas ac Runas tractarunt, etiam
transulerunt. Huic etenim literaturæ, rerum naturalium
inquisitioni, Astronomiæ, Magiæ, quinetiam qui se con-
secrarunt RUNER & ADELRUNER vocarunt, non se-
cus ac Græci *γερματικὴς καὶ γερματιστὴς ἀπὸ τῆς
γερματῆς*: Et Romani à literis Literatos & Literato-

Adelruner.

*Runarum of-
ficium.*

res. Horum autem munus præcipuum in eo positum e-
rat, ut præter literarum tractationem, viris de Republica
benè meritis monumenta erigerent, eos qui pro patriâ &
libertate, pro aris & focis strenuè pugnando sanguinem fu-
derunt, Epitaphiis condecorarent, aliâq; quæ Literatos &
sacrorum præsides concernebant, administrarent. Quod
enim

enim Hebræis Rabbini, Ægyptiis Heliopolitani, Persis Magi, Indis Brachmanni, Babylonii Chaldæi, Æthiopi-
bus Gymnosophistæ, Græcis σοφοί, Latinis Philosophi,
Gallis Druides, (quos Gesnerus in Michridate p.33. haud ab-
sonè à Runis derivat quasi *die Runende* id est *die Runen-
den*; Runas, ut ego interpretor, seu Literas, Philosophiam
& Magiam Naturalem tractantes) Schytis Aggripæi, Abii
& Calvi: Hyperboreis Ariumphæi: Hispanis Turdetani:
id Danis erant RUNÆ.

Hic autem titulus quamvis promiscuè tam foeminis,
quam viris in hoc studio præstantibus attributus compe-
riatur (nec enim sequior hic sexus ab ullo corporis aut a-
nimi exercitio antiquitus excludebatur) viros tamen po-
tissimum RUNER; foeminas verò, vel quod ex nobili &
præclarâ familiâ ortæ potissimum se hisce darent; vel quod
scientia ipsa nobiles eas reddiderit, ADELRUNER appel-
larunt (*Adel* hoc in loco tam artis quàm generis præstan-
tiam designante) quod vulgus correptè ALRUNER pro-
nunciabat. Particulâ AL perfectionem inferente, ut in
Almættig/Almindellig/ &c. In Edda, ubi de Regum Sy-
nonimiis agit, vocabulum RUNER pro aulicis quicq; Regi
sunt à servitiis capi, invenio à Poëtis. Sic enim ille: *Sirda
men eru sua sander at kallader Kongs Runer* id est: Au-
licos notum est appellari Regis Runas. Idq; probat testi-
monio Scaldri Halfrodi, qui ita cecinit:

Regis aulicos excitat strepitum
 PRAYN RNNI MANN PRAYIA
Gumricus ubi receptui canitor
 PHRIYNA *IK IR- *NAA NYAA
Hugonis malleo diverberatos
 *APPA *AYRI HMPAA
Iracundus invadit.
 *IBA BRAPNA NY HIP HAPPA

Foeminas quoq; Eddice RUNAS dictas fuisse sunt qui
probent ex Voluspa Cant. 37. v. 3. ubi hæc leguntur: *PAK
AMRN PRIBNA IRA RNNY*: Qui alterius
vel-

*Runa dicti
tam viri quã
foemina.*

Vari Runer 1

*Foemina A
delruner.*

vellicat aurem conjugis: ut hic ii notentur, qui verbis lascivis aliorum uxores ad adulterium sollicitant. Alii verò per *Rinum* hic intelligunt Magiæ speciem, quæ literis Runicis peragebatur: ut sensus sit, qui alterius aurem Runis incantat, aut magico carmine. Quid alioquin Anglis olim fuerit: *To Rome one in the eare*, supra ex Spelmanno docuimus.

*Adelruna
vox ab exte-
ris corrupta.*

*Aridia apud
Tacitum pro
Adelruna.*

Post varias verò gentis nostræ in exteros expeditiones, & hoc nomen aliis innotuit, quamvis mutilum & depravatum scriptores exteri ad posteros illud transmiserint. Hinc apud quosdam ALURINIAS; alios ALIORUNNAS, ALIRUNAS, aliaq; ejus generis legere licet. Illud enim quod de AURINIA (vel ut quidam legunt ARIDIA) apud Tacitum de moribus Germanorum extat, quam olim instar Deæ cujusdam, magno in pretio habitam fuisse refert, corruptum arbitratur Lipsius, & ALURINIAM legendum censet. Elias verò Schedius Syngram. 3. cap. 9. de DIS German. ALIRONIAM legendum putat, eamq; lectionem proximè ad veritatem accedere. *Alironia enim, inquit, femina dicebantur, quæ vaticinia procurabant, & de futurorum eventu prospiciebant.* Sed & ipsi vocis hujus originem ignorantes, falluntur. ADELRUNAM namq; dictam fuisse ex jam allatis constat, quam ALRUNAM vulgus appellavit. Unde alii ALIORUMNAS deduxerunt, ut videre licet apud Jornandem, Abbatem Urspergensem & alios. Quorum ille de rebus Geticis Cap. 24. de iis ita differit: *Repperit in populo suo quasdam Magas mulieres, quas patrio sermone ALIORUMNAS is ipse cognominat.* Ad quem locum Petrus Brossius in suâ Lugdunensi editione hæc ad marginem notat. *Aliorunnas hodie dicimus ALRUNAS.* Hic verò in Chronicis de origine Hunnorum hæc habet: *Filimer Rex Gothorum & Gandarici Magni filius, qui post egressum eorum de Scanzia insula, jam quinto loco tenuit regnum Getharian, quiq; terras Schyticas cum gente sua intravit, quasdam mulieres magas quas illi Gothico nomine ALIORUM-*

*Aliorumna
Jornandis.*

*Abbas Urs-
pergensis.*

RUM-

RUMNAS vocant in exercitu repperit, easq; suspectas habens de medio sui jampragnantes, ut quidam dicunt, proturbavit. Ubi in meo exemplari ad marginem notatum extat: *Mulieres magæ Aliorumna dictæ, Germanice Alrunlii vocantur vetula, quemadmodum à Sycambriis dicimus Germanicè Schamper.* Hunc vero locum totidem ferme verbis Abbatem ex Pauli Diaconi libro 12 descripsisse apparet. Refert quinetiam Munsterus *Cosmographiæ* l. 2. cap. 30. Marcomirum secundum Francorum Regem cum infelici successu contra Gothos pugnasset, de regione & sede mutandâ consilium cepisse: verum ut de eventu certior esset, Gothicam fœminam ALRUNAM dictam, consuluisse, quæ arte Magicâ statuam tricripitem ei exhibuit, consilii eventum ostendentem. Sic enim inquit: *Atq; ut certior esset, superuenit magæ quadam ALRUNA (in Germanico Alrauna) nomine, quæ ad idem illum cohortata. Effecit enim mulier illa arte sua, ut noctu Regi Marcomiro appareret Spectrum quoddam cum tribus capitibus &c.* At ego hoc in loco ALRUNAM nomen officii & dignitatis hujus fœminæ, non autem proprium fuisse arbitror, licet quandoq; proprium sit.

Munsteri.

Quod & innuisse Wulfgangum Lazium lib. 3. de migrat. Gentium constat. Is enim pag. 83. idem de Marcomiro referens, sic inquit: *Alii Spectro sibi à Saga Alruna objecto, quod habebat tria capita, Aquila, Leonis & Bufonis, quod ostendebat posteros illius, Romanos & Gallos subiectos fore.* Sed forsitan non abs re erit adducere quæ de iisdem in eadem Historia habet Trithemius in Epitom. Franc. *Eadem nocte, inquit, Marcomirus Rex, incantatione patria nomen evocavit, pracinendo murmure, quam vaticinantem à sagacitate Alrunam nominarunt: comparuit monstrum, ratificavit autoritate sibi, vaticinationem sacerdotis, & jussit illico traducere gentem. Numen triiceps Marcomerus ad stare perspexit, & uniuscujusq; capitis singulare audivit Prognosticon, discretumq; vidit Diadema, unicuiq; supereminere impositum.* Primum caput
C fuit

W. Lazii.

fuit Bufonis, secundum vero Leonis, & tertium Aquila in forma, quasi expansis alis desuper stantis & dextra Leonem sinistra Bufonem fovendo contingens. Post longum deniq; carmen, quod huc adducere prolixum nimis arbitror, subdit: His ab Aliruna auditis, Marcomerus cum universo populo, uxoris liberisq; omniq; supellectile difficilem & diuturnam viam incepit. Earum etiam meminit

C. Agrippa.

Cornel. Agrip. de occult. Philosoph. lib. 3. cap. 34. in hunc modum: Traditum est historiis, quasdam Gothorum (quas Alrunas vocant) & specie & ingenio spectabiles feminas olim Filimiri sive (ut alii ajunt) Idantresi Gothorum Regis castra egressas in Asiatica Scythia Solitudines, trans Meotides paludes migrasse; ibiq; a Faunis & Satyris compressas, primò Hanos progenuisse.

Christophorus Broverus in notis ad locum ex Venantio supra adductum, memorat Hadrianum Junium in sua Batavia asserere. *ALRUNAM* priscis fuisse mulierem fatidicam. *ALI* enim seu *HALI* Jornande teste Gothis idem fuisse quod sacrum, ut hodie Germanis *Hailig*. *Runnam* vero dictam amussando, & ceu in ἀποπήτοις effando, id namq; Germanis esse *Rhunen*. Nescio qua felicitate, vocabulum *Alrunæ* in Alironiam mutet Schedius de Dis Germanis Syngram. 2. cap. 43. atq; conjicit ab Hebræo descendere nempe ab חַן, quod excelsum & in canere significat, quasi excelsorum cantatrices: quod Heroum martios animos, clamoribus suis ad prælium animarent, fortiaq; eorum gesta celebrarent. Nos supra dictis abundè docuimus non in aliena, sed nostra lingua petendam esse hujus vocis originem, quæ Cimbris & genti nostræ clara satis.

Ricardi Argentini opinio.

Hellerinnam quoq; dictam fuisse arbitratur Ricardus Argentinus Anglus, libro de præstigiis & incantationibus Dæmonum, cap. XI. Sed cujus auctoritate ignoro. Ita enim loco dicto: *Alrunna* veteribus Gothis maga vel saga erat, quæ ex sanguine humano vel extis inspectis captivorum, quos ipsa gladio occidisset, divinabat, quam item *Hellerinnam* vocabant, hoc est secreto cum inferis & Dæmoni-

monibus colloquentem; unde $\text{\textcircled{E}}$ herba Mandragora Helle-
rumnadi dicta est. Idem termè repetit cap. XVI. Helle-
rumnas sive Alirumnas, ex sanguine humano uel extis inspe-
ctis captiuorum, quos ipsa gladiis occidissent secreto cum
Daemonibus $\text{\textcircled{E}}$ inferis collocatas fuisse, $\text{\textcircled{E}}$ Armenis Na-
ban sagam fuisse, video placere doctis. Nelle Germanis
infernum denotare novimus, nostratibus Hellsvede/ hinc
Runis additum, forlan infernalem Runam, seu eam quæ
cum inferis commercia habet denotabit; sed hanc vocem
apud priscaevi autorem nullum, legisse me memini. Man-
dragoram herbam Alraun non verò Helle-
rumnam vocari
mox docebimus.

Harum foeminarum habitum & mores à Strabone de-
scriptos arbitror, dum de moribus Cimbrorum ita loqui-
tur lib. 7. *Eorum uxoribus in militandi societate conjunctis,*
consequentes nonnulla divinationis perita Sacerdotes adha-
rebant, quibus carnis capillus erat, alba vestis lintea, è Car-
baso subter tunicam fibulis amexa, abeneis incinctæ zonis,
pedes nudæ. Captivis per castra strictis occurrebant ensibus,
quos ad humum sternentes ad arcum pertraherent craterem,
deinde eos in sublime tollendo, jugulum ferro aperiebant $\text{\textcircled{E}}$
profuente tum sanguine in craterem, e ventum belli vaticin-
nabantur. Alia dissecto ventre ex intestinis victoriam in-
terpretabantur. Inter preliandum verò pelles ad carruca-
rum velamina extensas crebris pultabant ictibus, ingens stre-
pitus cum horrore edebatur. Hunc ipsum locum de Adel-
runis nostris allegat Aventinus Annalium Bojorum lib. 1.
pag. 48. ejusq; commentator Johan. Lyscander antiquita-
tum Danicarum scriptor dignissimus qui lucem videat.

*Alirumnam
mores & ha-
bitus ex Stra-
bone.*

Cujushæc sunt verba: *Nomen eis autor ALIRUNÆ attribuit*
 *$\text{\textcircled{E}}$ convenit cum vocabulo RUNER, quod istis prophetis-
commune fuisse ferunt. Nam $\text{\textcircled{E}}$ inde olim litera Runica
in Cambrica gente appellationem accipiebant, que apud Sacer-
dotes servabantur, quarum figuras nos in Danica vidimus;
 $\text{\textcircled{E}}$ de earundem ad veneficas incantationes virtute prædi-
catis mira. ALIRUNAS ADELRUNER exponunt,*

*Litera à Ru-
ni cas tra-
hantibus di-
ctæ Runicæ
ta quosdam.*

Adelruna

quod

quæ si di-
ctæ?

quod nemini fas fuerit sacra gentilium manibus tractare, sacrificare, vaticinari, nisi quæ nobili & industrio ordine & profapia nata essent. De hisce sermonem esse arbitror apud Alexandrum ab Alexan lib. 4. genial. dier. cap. 7. cum inquit: Germanis hoc in usu erat, non ante acies committere, quam per matres familias, quas plurimas educebant in castris, an decernendum esset sortibus & vaticinio prædictum foret.

Ridiculus est Conradus Gesnerus in Michridate p. 32. ubi in hujus vocis inquirat etymon: *Etymologiam nescio*, (inquit, & verè) *nisi Hellenas id est secreto cum inferis & Demonibus colloquentes interpretari liceat. Runen enim insusurrare vel secreta in aërem colloqui Germanis sonat, vel ORUNAS AURUNASVE, id est Aurisusurras, quod forte murmurantes & susurrantes, nec aliori voce quam susurri in aëres sunt, & ceteris obscura omnibus, præterquam illi cui insusurrantur, sacra & magica verba sua proferrent, & quasi cum Demonibus susurrarent, eorumq; vicissim colloquia ipsa sola acciperent intelligerentq; vel ADELRUNAS id est vetulas murmurantes.* Condonandum viro optimo & eruditissimo; quod de rebus minus cognitis tam absurda & absona proferat. Non enim sua errat culpa, sed potius nostratum inertia, qui de exteris & alienis solliciti, propria & domi nata negligunt, nec digna judicant, quibus aliquid operæ locetur, ut in conspectum doctissimorum virorum aliarum nationum prodeant, & occasionem præbeant posteris de hisce aliisq; ulterius inquirendi. Ex supra dictis vera hujus vocis patet etymologia, quæ si Gesnero perspecta fuissent, aliam ei mentem suggessissent.

Runam
te.

Hos ipsos, qui olim RUNER vel ADELRUNER dicti sunt, progressu temporis RUNAMESTERE, id est Runarum magistros appellatos fuisse ex variis Scaldæ locis colligere licet. Islandis etiamnum dicitur Ryndur adjectivè. *Hann* er vel *ryndur madur* id est: Vir benè Runicus. Inde etiam est *Samryndur*; homo ejusdem studii Runicus, cujus plurale *Samrynder* ut *Deyr eru samrynder memm* accipitur pro

pro concordibus quibus unum cor, eadem mens & voluntas, & eadem Runæ familiares.

Et nescio annon hinc factum, quod vox Runer pro Aulico quandoque ponatur, ut in Edda ubi de Synonimiis Regum agitur. *IRÞYIK IRN HNĀ YIKÞIR AÞ YĀÞMÞIA YĀÞÞI RHĀIA. Aulicos notum est appellari Runas Regum, idque probat autoritate Halfredi Grams Runi.

Quinimò integra, quibusdam in locis, eorum extitisse collegia haud obscure innuit *Havamaal hin gomlu*, ubi circa finem de ejusmodi collegiis Runarum differit hac verborum forma: *YĀÞ IR ÞNÞN AÞ ÞINA II NIĀ-ÞNĀ, ÞNĀĀ HĀÞNI A, NRÞAR BRNĀMI AÞ; HĀ IÞ AÞ ÞĀÞĀ, HĀ IÞ AÞ *NÞĀ, *NÞÞI IÞ, A ĀĀN, RIÞ AÞRNMĀ *IRÞI IÞ ÞĀYĀ YIÞ NY-RĀÞNY *ĀÞĀ *ÞĀNÞI, *ĀÞĀ *ÞĀNÞ AÞ, AÞ HĀÞÞN HĀ.* Id est, tempus est ut cessem loqui in Cathedra, quæ sita est ad fontem URÐUR, vidi & tacui, vidi & annotavi, auscultavi. quid loqueretur, qui præfuit sacris Monumentis RUNARUM, qui etiam solus consilia dedit in aula sublimi, & sic dixit. Hinc liquet olim apud nos ejusmodi fuisse collegia, in quibus qui præsidebat, ex cathedra docebat, auscultantibus reliquis.

Runarum Collegia.

Hoc quoque innuit Historia Bremmensis lib. 2. cap. 12. edit. Vellei, ubi de celebri Sclavorum civitate Jumne dicta differit. *Ab illa, inquit, civitate brevi remigio trahuntur ad Diminem urbem, quæ sita est in ostio Peanis fluvii, ubi & Runi habitant.* Quia igitur hæc civitas Runarum frequentiam celebrata extitit, non paucos ibidem hujus professionis habitasse vero similimum est, ac forte collegia, Scholas & Academias suas ibidem, ut & alibi in his oris habuerunt, in quibus juventuti hanc literaturam cum aliis eò spectantibus instillabant. In hoc præterea tractu sinu sc: *Runa Insula?* magno Livoniæ prope Oesiliam Insulam, alia quædam minor extat quæ hodierno die Runæ vocatur; forsitan quod à Runis culta & inhabitata, & nescio an locus ex Bremensi

*Runa gens
Sclavorum.*

adductus de hac Insula exponi possit, siquidem hinc non procul distat urbs Dunemunæ, quæ antiquitus Diminæ dicta videtur. Confirmat & hoc A. Bremmensis editio Lindebrogiana descriptione Daniæ auctior cap. 225. ubi hæc habet: *Illarum autem Insularum quæ Sclavis adjacent, insigniores accepimus tres. Quarum prima Fembre vocatur, hæc opposita est Wagris. Altera est contra Witzos posita, quam Rani vel Rami possident fortissima Sclavorum gens, extra quorum sententiam de publicis rebus nihil agi lex est, ita illi metuantur propter familiaritatem Deorum vel potius Demonum, quos majori cultu ceteris venerantur. Quæ omnia Runis nostris apprimè quadrant.*

Runa Eburæ.

Inter Eburones Belgiæ, gens etiam fuit Runica dicta, de qua Chronicon Carionis lib. 4. in hunc modum: *Eburonibus antemerantur Runici, Bethasii, Toxandri, Masari. Runicorum nomen pars Belgici retinuit Runcker Land. Sic legendum enim pro Runicis apud Tacitum, & pro Runicis apud Plinium.* An verò gens hæc à nostris Runis ortum traxerit incertum est.

Runa pro Epistola.

Pro Epistola aut nota Hieroglyphica quandoq; sumi vocem Runæ ex Venantii Fortunati supra citato loco colligere vult Broverus ibidem. RUNA, inquit hoc loco censeri posset epistola arcano argumento scripta, & quam qui mittit enunciarum non vellet. Re tamen mecum pensiculatius estimata pronota tanquam Hieroglyphica Runam accipi commode posse demum constitui. Sed si Runam in hoc Venantii Epigrammate pro litera sumamus, sensus erit multo clarior. Versus ita habet:

Barbara fraxineis pingatur Runa tabellis

Quodq; papyrus agit, virgula plana valet.

Vult Runam id est literam seu Characterem Barbarum [sic Danicum aut Gothicum vocat] fraxinea insculptum aut pictum tabella; idem præstare quod litera Romanorum in papyro exarata, sensum scilicet scribentis exprimendo & consignata ad alios transmittendo.

Runa pro domo.

Runa sive Rane domum oblongam denotare, docet

cet Lexicon meum Runicum in voce *Þighsing*. Hinc forsā & literæ hoc nominis obtinuerunt, quod oblongis consistit ductibus & lineis.

In Haavamal *þin gomle* / varias videor mihi observasse significationes hujus vocis. Dum inquit *RAP APRN MA *HIRÞI IP Þ#YA*, per *Ofrima* intelligere videtur sacra & peculiaria quædam Runarum documenta. Paulò post, ubi docet quomodo alterius uxorem in sui amorem, pellicere quis possit, characteres quibus id præstaret, vocat *ARNR RNHNÞ*, peculiare nempe literarum Runicarum vel Magicarum genus. Sic post, *ÞAYAR RNHNÞ* indiget eas literas quibus in conversatione hilariori utimur, vel potius ipsam cum amicis bonis conversationem, quæ sapientia acquiritur, & hac eadem voce utitur paulò inferius, ubi de fœmina honesta, quæ viro lætitiā adferre possit, sermo instituitur. Elegantissimus est hic tractatus Haavamal dictus, præceptis ethicis & politicis refertus, dignus qui non solum lingua Runica sed & Romana legatur.

Germani herbam Mandragoram *Alraun* vocant, forsā quod ad magicas incantationes valere credatur, & formam hominis utcunq; referat. Radice enim cum sit bifurcata, si effodiatur (ut inquit Mathiolus in Dioscoridem lib. 4.) tempore quo fructum fert, qui mali instar super folia ad terram procumbentia, brevi pediculo appensus parum à radice distat, hominis cui brachia desint effigiem quadantenus repræsentat. Hinc variis artibus impostores hanc radicem imitari student, ut credulis & superstitionibus deditis majori cum lucro eam venditent: de quo si lubet consule Mathiolum loco jam dicto. Sed ut ad Runas nostras revertamur instituti postulat ratio.

*Alraun bet-
ba.*

CAPUT QUARTUM.

Cur litera Runica à quibusdam Gothica

& Getica vocentur.

QUicunq; exterorum, literarum nostratum mentionem iniecere, paucis admodum exceptis, Geticas seu Gothi-

*Runa sunt li-
tera Gothica*

Gothicas eas appellitarunt, Gothisq; tanquam proprias adscripserunt. Sic enim Socrates Histor. Ecclesiast. l. 4. cap. 27. Ricobaldus Ferrariensis, Otto Frisingensis Chron lib. 4. cap. 16. Trichemius Polygraphiæ lib. 6. Crantzius lib. 2. Sveciæ cap. 26. Bonav. Vulcanius tractatu de literis & lingua Gothorum, multiq; alii.

Falso Gothos
Ulphilas puta-
tur invenisse
Runas.

Causam verò hanc pleriq; allegant, quod Ulphilam Gothorum Episcopum Arrianum eas excogitasse & primum divulgasse existimaverint. Eum enim Sacra Biblia in linguam Gothicam vertisse, literisq; Gothicis descripsisse referunt Historici. Verum si regiones Aquilonares peragrati fuissent, ac cautes & cippos hisce elementis ante tempora Ulphilæ exaratos conspexissent nequaquam hanc ei adscripsissent laudem, ut suo dicitur loco.

Runa vocan-
tur Gothica
litera à pri-
scis Gotho.

Rem verò ipsam quod attinet, licet Cælius lib. 8. c. 1. lect. asserat: *Gothorum institutum fuisse ne literis imbuerentur Reges, quod illa longo à fortitudine intervallo abessent, ac magnanimitate: quin ita effeminari potius animos remollitosq; ad timiditatem delabi.* Attamen si à Gothis & Getis ipsis prisca, elementa hæc Gothica & Getica dici statuerimus, nequaquam aberrabimus. Ab iis enim primo inventa, ab iis frequentata, ab iis quoq; propagata ad nostrum sæculum profluxerunt. Sed quinam & quales extiterint hi Gothi, ac quo in loco sedem fixam habuerint, non omnes æquè feliciter explicant, quocirca de iis pauca hoc loco delibanda veniunt.

Gothici regni
prima rudi-
menta ubi ex-
isterint.

Prima Gothici regni rudimenta, Gothorumq; originem si spectes, eam nullibi reperies præterquam in regionibus quæ Danicæ jurisdictioni jam sunt subjectæ. Geticum enim regnum initio quidem exile, progressu verò temporis amplissimum, in Septentrione genuisse Gothiam in Scandiâ, & Gotolandiam Danicæ Insulam, testatur Jordanes & alii quotquot harum gentium originem & progressiones accuratius sunt rimati. Paulatim verò accessione amplissimarum Provinciarum aucta, iusti imperii formam acquisivit, quod magnanimos istos produxit Gothos

Gothici regni
incrementum.

thos qui comitantibus vicinis, maximam Europæ atq; Asiae partem sibi subdiderunt. Ex parvis enim initiis regna omnia ad eam quâ jam conspiciuntur pervenere Majestatem. Gothos verò & Getas eandem fuisse gentem testis Gothi & Getæ idem... Orofius lib. 1. cap. 16. cum inquit: *Modo autem Getæ illi, qui & nunc Gothi, quos Alexander evitandos promittavit, Pyrrhus exhorruit, Cæsar etiam declinavit relictis vacuefactisq; sedibus suis, &c.*

Hieronymus item in Genesin, Gothos ab eruditis antiquis Getas nominatos esse testatur. Dio librum de rebus Gothorum *γερμαν* inscripsit, teste Suida. Claudianus falsim Getarum nomine Gothos intelligit, & Græci rerum Ecclesiasticarum scriptores illos *γοτθας* vocant, teste Francisco Fabricio in cap. 16. lib. 1. Orofii.

Verum non hi solum pro Gothis, Getis & Gutis ab exteris sunt habiti & celebrati, sed & reliqui ferè omnes aqvilonares hæcæ regiones incolentes, qui variis expeditionibus novas sibi sedes quæsierunt; quibus etiam Getarum, Dacorum, Cimbrorum & Normannorum nomen promiscuè attributum est, quod variis tam Græcorum, quam Latinorum monumentis comprobatur facile quis dederit. Procopius quidem Gothos, Vandalos, Visigothos, Gepedes, Sarmatas &c. gentes Geticas vocatas fuisse expresse asserit de bello Vandalico lib. 1. sic inquit: *Gothicae gentes multa quidem & alia prius fuerunt quam nunc, omnium autem maxime & potissime Gothi & Vandalii & Visigothi & Gepedes; jam dudum & Sarmatae & Melanclena appellati. Sunt & qui Geticas gentes has vocent, qui omnes nominibus quidem inter se differunt, cætero conveniunt. Nam albi sunt omnes corpore, flavi coma, proceri quoq; & aspectu probo, legibus item usdem utuntur. Similiter & Arriana omnes opinionis; voce unâ Gothica appellata utentes, & ut mihi sanè videtur, ex una omnes gente procreati, nomina postea ab eorum ducibus varia sortiti. Hi autem populi qui Procopio teste, à Græcis Gothi & Getæ sunt vocati, à Romanis Dani & Daci dicti sunt, quod ex Plinio di-*

Gothi, Getæ, Gutis exteris idem...

Geticae gentes Procopio.

Getarum habitus & mores.

Unde Getæ diversè impo-
sitæ nomina...

D

scere

Gothi & Ge-
ta Romanis
Dani & Daci

scere licet, qui lib. 4. Nat. hist. cap. 12. sic inquit: *Ab eo in
plemam quidem omnes Schytarum sunt gentes, varia tamen
littori apposita tenere, alias Getæ, Daci Romanis dicti, et
alias Sarmatæ, Græcis Saurromatæ &c.*

Cimbrorum
Populi.

Horum igitur ut & aliorum classicorum autoritate,
fretus Aventinus lib. 1. Bojaricæ histor. pag. 35. in eundem
fermè differit modum his verbis: *Cimbrorum partes sunt
Dani, Scandia, Selandia, Scandinavia, ubi Norddevici &
Normanni, Sviones qui & Svesii & Suedi, Fenni, Gothi,
ab his finis Godanicus nomen habet, Græci Getas, Latini*

Gothi unde
egressi.

*Dacos vocare solent. Et rursus pag. 26. Tunc etiam ex
Gotolandia finis Venedici Insula, quæ è regione Vistulae sita,
ab Aquilone Scandinaviam peninsula spectat, Goti,
qui Dani, Daci vel Getæ sunt, sub Rege Berico egressi ad
Danubium migrarunt, in eas regiones quas Ugri, Transyl-
vani, septemcastrensæ, Valachi tenent. Regnatum ibi à
Danis & Getis usq; ad Valentis Augusti annum decimum.*

Gothi, Dani,
Daci, Getæ
idem.

Quæ ut ritè intelligas, scire convenit, Getarum ut & Cim-
brorum nomen quandoq; latius, quandoq; strictius capi
ab Historicis. Latius hic sumitur, ut & apud multos alios,
pro omnibus populis Septentrionalibus, qui expeditiones
in externos instituerunt, quibus ut communi linguâ ita literis
usi sunt communibus, hisce nempe de quibus hic agimus:
quæ sive Gothicæ dicantur, sive Cimbricæ, sive Danicæ à
populis, qui iis usi sunt, sive Runicæ, à Sacerdotibus qui
eas potissimum tractabant, & quibus præ reliquis concre-
ditæ erant, perinde est, modo sano sensu intelligas. Hinc
est quod Johannes Spedus in Devonix descriptione, hasce
Danicas vocet literas; in hunc modum de monumentis ad
Exmore extantibus differens: *Ad Exmore visuntur que-
dam antiqui operis vestigia videlicet saxa, alia in triangulo
littori, alia in orbem erecta & ordine disposita. Trophæa
certè victoriarum quas Romani, Saxones & Dani obtinue-
runt. Ac Danicis quidem literis unum eorum inscribitur,
ad dirigendum eos, qui illac iter haberent.*

Gothicum
nomen late ac
strictè sumi-
tur.

Runicarum va-
rie appellatio-
nes.

Et hoc sensu de Gothis disputat H. Cornel. Agrip. oc-
cult.

cult. Philof. lib. 3. cap. 35. cum inquit: *Nec alia ratione Gothi nuncupati sunt, quam quod firmum Deum eorum lingua nuncupat Gothum. Hinc & Teutones dicti, quia, quem colebant Deum Martem nuncupabant Teutatum, quo nomine etiam Galli Mercurium vocabant.* Cimbri firmi & dicti. *Strictius verò & propriè nomen Cimbricum iis competit qui Chersonesum Cimbricam, Guticam, seu Juticam jam dictam: Gothicum, qui Scandiam cum adjacentibus provinciis & Gotholandiam: Danicum qui Baltheas jam incolunt Insulas.* Gothi. *De quo egregiè differit Sermo tertius antiquitatum Danicarum Johan. Lyscandri, ex quo hoc loco excerpere lubet, quæ ad nostrum magis faciunt institutum, & quæ rationes reddunt cur Dani Getæ sint dicti & Gothi, & per consequens literæ Danicæ, Gothicæ: licet hic autor nuperè publici juris factus, ex Archivis Bibliothecæ Academiæ Regiæ Hafniensis oratus.* Dani. *Inter reliqua autem maximè huc spectantia hæc habet: Ante tempora Danica duas fuisse Cimmeriarum gentium expeditiones in Orientem. historia. manifeste producit: Primam Geticam, alteram Cimmeriam. In his cum ex omni Aquilone innumera collecta fuerit multitudo Cimmeriis tamen & Getis monarchiam defendentibus, & horum potentia & magnifica virtus Græcis innotescere ceperit, dicti sunt omnes generali nomine Cimmerii & Getæ, manseruntq; deinde ea nomina perpetuò apud Græcos. Sed cum sequens ætas in Baltheo Danos genuerit, qui priorum mensuram adæquare ceperunt & clariores quotidie evadere, novaq; inde orientem manus amiserit, Danica sic ibidem innotescente militia. Latini qui regnum post Græcos tenuerunt & diversas nationes illustrati vocabulorum memoriam conservare amittebantur. Cimmeriorum expeditiones in Orientem. Cum Cimmerii & Getæ Græcis notiores. Daci & Dani cur Romanis notiores. Hanc copiosissimam gentium multitudinem, nomine quod nunc celeberrimum erat, Dacos dixerunt, Daciamq; immensam ad Istrum regionem, ubi ab his populis quietum est. Ita Daci Romanis notiores fuerunt, & Plinius palam asserit Dacos esse Latinius, qui olim dicebantur Getæ, & Procopius magis fatetur Gothos & Dacos eosdem vocatos quos Græ-*

ci Cimnerios & Getas appellarunt. Dani verò Daci sunt.
 In hunc etiã modum differit Cæl. Rhodigin. Lect. antiq.
 lib. 18 cap. 23 dum inquit: Sciendum item Getas nunc Go-
 thos ab eruditis credi, quorum aliqui Ostrogotha nuncupantur,
 tanquam orientales, illorum vocabulis Gothos dixeris:
 Sicuti Vestigotha dicti, qui occidentaliã sese regionibus
 infudere. Et paulò post: Qui verò à Romanis nuncupantur
 Daci, & ab seipsis quoq; hoste Gracorum nonnulli
 Getas dicunt. Sic capite sequenti: Getas autem sunt qui
 ad Pontum constituent in solis exortum reclinatos. Daas
 autem Dabas appellatos invenio. Nec diversus est Guil-
 helmus Lambardus Anglus in Archeonomia hæc habens:
 Atq; hic (quoniam Jutarum facta est mentio) admonendi
 sumus, librariorum incuriã falso haberi in Latino codice
 Vitas, præposito V pro Jutas. Nam liber Bedæ Saxonici
 geatum vertit, id est Gothos quos Jutas & Jutones fuisse
 antiquitus dictos Philippus Melanthon, & Matthæus West-
 monasteriensis affirmarunt. Quamvis non me lateat no-
 bilis Henricum Spelmannum hanc Lambardi correptionem
 non admittere, dum in suo Archæologo sic differit:
 Meo quidem iudicio, nulla hic librariorum incuria: Vitas
 enim non semel apud Bedam legitur, sed passim & constanter,
 nec est ideo credibile, quod in omnibus locis hallucina-
 tion fuerit. Willichius etiam in suis ad Tacitum de Germanor.
 commentariis, Vitas eosdem appellat & Jutos, Bedam
 insecutus minime suspectum. Lambardo autem in
 animam forte non venit dici Vitas pro Witas, Witas uti-
 que pro Gutas, &c. In eadem interim nobiscum est sen-
 tentia, dum expressè eodem in loco, paulò ante, Gothos
 & Jutas, qui aliis Cimbri, eandem gentem statuit, sic in-
 quiens: Guti idem sunt qui Gotti, Gothi, & Goti: qui-
 busdam Juta & Jutones: Romanis Geta, Anglo-Saxonibus
 geatum, à prisco Gothico vocabulo Get | quod gigantem si-
 gnificat, Bedæ Vit, quasi Wita modo quo inferius dicitur.
 Digna etiam lectu illa quæ sequuntur: Nollem hoc non an-
 notare, tã ut majores nostros: fortissimo Gothorum sangui-
 ne ore

Geta sunt
Gothi.

Daci sunt
Geta.

Gothos esse
Jutas, Juto-
nes & Vitas.

Vitas esse Ju-
tos.

Guti, Gotti,
Gothi, Juta,
Jutones, Ge-
ta, Vitas iud.

ne ortos: tamen ut linguam nostram ad Gothorum (plurimumque perinde gentium) antiquitates enucleandas maxime conducere intelligant. Cui enim seu Jutas unus erant e tribus populis illis protogenis qui relictis in Germania (late sumpto vocabulo) sedibus, Angliam olim applicuere, sicut Beda refert: cuius interpretes *Vetus Saxonicus* pro Jutas Geatum id est Getas vertit: Inde illud in *Ll. Edouardi confess: cap. 25.* Titulo de his qui cohabitare debent in Britannia. Cui vero similiter cum veniunt suscipi debent & protegi in regno isto, sicut conspirati fratres, sicut propinqui, & proprii cives regni huius.

Angli e Juth
oriundi.

“ Cui fra-
“ tres propin-
“ qui & pro-
“ prii erant
Anglia.

Lubet audire hac de re discursum Philippi Melanthonis, in explicatione vocabulorum Regionum & Gentium ad Germaniam Taciti. Gothini inquit, Gotoes, partes sunt Gothica gentis, quae late complevit littus Balthici maris, & utramque ripam Vistulae. Et paulo post: Collocat autem multas gentes ad Carpathum, & in utraque ripa Vistulae, videlicet quandam Suevorum partem, & Lygios, deinde Gothicas gentes. Harum sedes non satis discerni posse arbitror, propterea quod passim vagabantur, illud tantum meminerint studiosi, circumfusae fuisse Gothicas gentes Vistulae, & incoluisse utramque Vistulae ripam, quae nunc habet Polonia nomen. Inde progressa versus orientem accesserant propius Thraciam, ubi Getae vocantur. Nec enim dubium est Getas esse Gothos, seu a Gothis oriundos. Audio in Chersoneso Taurica hoc nostro tempore restare Gothorum reliquias, qui se Gothos appellant, & loquuntur germanica lingua. Itaque cum Getae seu Gotthi Thraciam vicini essent non mirum est Graecis notos fuisse. Herodotus & Thucydides testantur eorum sedes inter Istrum & Thraciam fuisse. Quare Strabo Alexandriam etiam venisse in Geticam regionem scribit. Proximi Getis versus Ungariam fuere Daci, qui nunc Valachi dicuntur. Fuerunt supra Euxinum Pontum vicini Getis & Cummerii. Ut autem olim in illa ora Septentrionis illae tres gentes habitarent, ita existimo vagatas esse tota Balthico littore, & earum reliquias

etiannum esse eas gentes quæ tenent Cimbricam Chersonesum, videlicet Cimbroſ, Danos, Gothoſ. Et aſſentior Cimbrado Celti, qui Gedannum quod nunc vocant Dantiſcum, inquit à Getiſ ſeu Gothiſ dictum eſſe, & Codannam ſamam, quaſi Gotthimam à Gotthimiſ. Nam & Græci à Getiſ, gentile nomen fecerunt γερυοί.

Hujus ſententiæ eſt doctiſſimus Salmaſius commentario de Lingva Helleniſtica cap. II. p. 369. ubi inter reliqua ſic diſſerit: Hoc nomen Σκυθῆς variè à Græciſ enunciatum eſt, & multas μεταπῶσεις incurrit. Nam Σκυθῆς Γέρης & Γόρθοſ idem eſt. Item Δάοι, Δάαι, Δάοται, Δάοι & poſtremo Dani. Sic Σλυτιέſ, Σιυτοί, Σιυδοί, & Σάοι iidem populi per Μετάπῶσιν, ut autor eſt Strabo. Antiqui & primi Helleneſ, cum adhuc vicinas Thraciæ Macedoniæ & Theſſaliæ tenerent, populoſ Thraciæ ſibi ex vicinitate notioſeſ, qui Juti vel Giti ipſorum lingua vocabantur, (nam & Juthungorum nomen inde compoſitum) præpoſito Σ, qui moſ eſt Æolium in pleriſq; vocabuliſ appellarunt Σκυθαſ ut Σκυθαſ, quod nomen poſtea generaliter hæſit omnibuſ Septentrionalibuſ gentibuſ apud Græcoſ, quamvis habitu & lingua, moribuſq; differrent, ſed & ſitu. Lege reliqua quibuſ prolixè hoc oſtendit aliquot paginiſ.

Non me fugit eſſe magni nominis viroſ, qui contendunt Getoſ diverſoſ eſſe à Gothiſ & Guthiſ, Cimbroſ diverſoſ à Cimneriſ, Danos à Daciſ & Dahiſ, &c. Pro quo etiam acriter & eruditè pugnat vir clariſſimus Joh. Iſaæiuſ Pontanuſ in Chorographica Daniæ deſcriptione. Sed nobiſ hoc in loco non tam de re ipſa, quam vocibuſ & appellationibuſ ſermo eſt. Sufficit noſ oſtendiſſe, à probæ notæ autoribuſ, omneſ haſ voceſ promiſcue ſumptaſ, iſſq; gentem noſtram indicatam, quæ literiſ iſtiſ uſa eſt, quaſ Runaſ vocare ſolemuſ, quæ & hæc de cauſa Gothiæ & Getiæ dictæ ſunt aliſ. Sed de hiſ hæcenus.

Liquet igitur quibuſ de cauſiſ literæ, quaſ noſ Runicaſ vocamuſ, Gothiæ, Daniæ & Cimbricæ ab exteris appellentur.

Non

Non prætereundum easdem hæc literas à Roderico Toletano lib. 6. Rer. Hisp. cap. 70. Toletanas vocari, sic enim ille ibidem: *Concilio Toletano Anno MCXVI. patres cum Bernhardo Toletano Primate, multa de officio Ecclesiæ statuerunt; sed & illud, uti deinceps scriptores omnes omisso charactere Toletano, quem Gulsilas Gothorum Episcopus invenerat, Gallicis literis uterentur.* Cum v. Gulphilæ nullæ aliæ attribuuntur literæ, quam hæ ipsæ quas nos Runicas vocamus, per Toletanas, easdem intelligere Rodericum liquido patet. Gesnerus in Mithridate ex Aventino lib. 1. Annal. refert, post FRIDERICI II imperatoris fatâ demum Germaniam suum sermorem literis latinis depingere didicisse; unde colligit prius vel Græcas vel Gothicas literas (quod probabilius) in usu Germanis fuisse. Quod si res ita se habeat, Germanicæ forsân etiâ vocari possunt. Jam an omnes ejusdem fuerint generis dispiciendum videtur.

Litteræ Toletane.

Litteræ Germanicæ.

CAPUT QUINTUM.

Quot literarum Runicarum extiterint genera.

Prisca elementa Danica quæ Runica vocantur, diligentius perlustrans, eorum duo primaria inveniet genera; unum eorum quibus ad animi sensa exprimenda, res gestas consignandas, Heroum fortia facta depredicanda, aliâq; necessaria indicanda utebantur Runæ, et hoc in genere Literati.

Runicarum literarum duo genera.

Prioris usus.

Cujus census elementa literaria, simpliciter *RNR* Runer, ut supra ostensum, vocabant. Cujus singularis infinitivus *Rm*, in compositis aliquot mulierum nominibus occurrit, ut *Gnd-Rm*, *Sol-Rm*, *Of-Rm*, *Sig-Rm*. Horum Nomina, potestates, figuras, varietates, ordinem, aliasq; à majoribus nobis relictas proprietates heic (quântum in tantis licet tenebris) investigare, & gratæ posteritati excolendas tradere decrevimus. Sunt autem ea ipsa quæ exteris

Runer.

Gothica lite-
ra.

teris Geticarum & Gothicarum literarum nomine innotuerunt, eo quod Dani extra patriam hoc titulo Romanis aliisque fuerunt formidabiles, toti que orbi innumeris trophæis notissimi, ut pluribus supra à nobis ostensum.

De his Runis agit *Harvamaal hin gamle*, cum ait: *FAFAK YAK AIFFON BIA FAYAK ROKHY AF, AF KIY NYKAA FANFA YIKKA NINIA FN.* Id est, cum bono viro conversationem habebis & colloquia, ac sapientiam ab eo acquires dum vivis. Hic *Runnit*, pro amico colloquio & conversatione etiam sumitur.

Runarum
differentia.

Cum vero Saxa hisce exornando non eundem semper tenorem observaverint artifices; sed modo à sinistris in dextram, modo à dextris in sinistram Hebræorum ritu; modo à basi lapidis in apicem & vice versa sulcos literarum duxerint: inventi sunt qui hoc respectu peculiaria his indiderint nomina, de quibus heic differere minus necessarium arbitror.

Danica lingua
Runarum
dicta.

Hoc ne utiquam prætereundum videtur, quod ab hisce Runis lingua Danica antiquitus *RNKA YANN Runa maali*, appellata fuerit, ut ex non uno loco Eddæ & Scaldæ M. S. S. ex Islandia ad nos delatorum, ad oculos demonstrari potest.

Runarum al-
torum genus.

Alterum genus quibusdam magicis incantationibus cum primis deditis, familiare extitit. Quod ob infamem usum, ut jam abolitum; ita tum minus frequentatum. Hisce enim Runis, præstigiis Diabolicis miserimè inescati, in aliorum perniciem plerumque; abutebantur Magi, & incantamenti celebres. Tantam namque earum vim & efficaciam esse sibi persuadebant miseri, ut iis hostes necare, urfos ac feras ligare, ventos & grandines concitare, imbres cingere, homines dementare, aliaque incredibilia perpetrare valerent, non secus ac anus illa apud Maronem, quæ

Ejus usus.

Carminebus celo poterat deducere Iovam.

Hisce Otthinus ille qui in Deorum demum ab Aquilonaribus relatus est numerum, & à quo dies septimanæ tertius est denominatus, Rindam puellam mentis ac rationis

nis usu privavit. Quod ita persequitur Saxo noster lib. 3: *Quam cortice carminibus adnotato contingens lymphanti se-
mulem reddidit, receptam toties injuriam modesto ultionis
genere infecutus.* Hisce *Guth-Runa* (de qua idem lib. 8.) *effecit ut regia partis propugnatores subito oculis capti in se-
ipsos arma converterint.* Hisce *Hartgrepa*, ligno incisus *Et
lingua demortui jam hominis suppositis, eam loqui fecit di-
raque carmina effari.* De quo vide ejusdem autoris librū
primum. Hisce pollebat illa *augurii perita femina, cujus
(verba Saxonis septimi libri refero) carminum tanta vis e-
rat ut rem quantalibet nodorum confertione perplexam, e
longinquo soli sibi conspicuam, ad contactum evocare posse
videretur.*

Othini Runa.

*Guth Runa
Runa.*

*Hartgrepa
Runa.*

De hisce Runis tractatus extat in Edda antiquissima
Semundi, sub titulo *Runa capitula*, in quo octodecim e-
numerantur genera Runarum Magicarum, quarum mi-
randi quoque recensentur effectus. Inter reliqua hisce com-
mendantur ibidem: *RNNN YNNAN PIRKA AP RAR-
KA HAAPI YIAP HARA HAAPI, YIAP HAIK-
KA HAAPI IR PAPI PIYBNNNNNA, AP PIAR-
PN PRIKRIPIK AP RIHA *RABANNA RHYKA.*
Hoc est: Runas invenies & resolutas literas, prægrandes li-
teras, prævalidas literas, quas ornavit Fimbulhulur & for-
marunt Deastri, Odinus autem incidit. Mira vero sunt
qua sequuntur vires & efficaciam concernentia. Nec ea hic
inserere instituti permittit ratio.

*Edda Se-
mundi.*

Hosce autem Characteres *RAMRUNER* seu Ru-
nas amaras & acerbis vocarunt, eo quod molestias, dolo-
res, morbos aliaque pernitiola hisce infligere inimicis soliti
sint Magi. Sunt qui Runas fortes interpretentur, *Ram* e-
tenim & *Rammur* fortem antiquitus denotabat, (unde pe-
des urforum *Rammer* etiamnum vocantur, eo quod ma-
ximum eorum robur in iis consistat) sic itaque dictas volunt
has notas, quod earum fortis & efficax valde conspicieba-
tur in objectis impressio. Sed fulgore lucis Evangelicæ
tantæ tenebræ discussæ cum sint, Deo agendæ gratiæ, qui

*Ramruner
quare sic di-
cta.*

Ram quid.

E

halce

hæc Runas ita abolevit, ut vix ullibi earum jam extent vestigia.

*Ranruner an
figuris à cõ-
munibus sue-
rim distinctæ*

*Marcomanni
& Norman-
ni iidem.*

Eo enim jam deventum, ut an iisdem quibus communiter animi lensa exprimebant, adhibitis saltim peculiaribus incantationibus: an verò diversis notis tam mira præstiterint, disputeretur. Vulgares Runas in hunc usum translatas fuisse existimat autor vetustissimæ membranæ à Wulfg. Lazio lib. 9. de Migrat. gentium productæ, qui inter reliqua sic inquit: *Literas quibus usi sunt Marcomanni, quos nos Normannos vocamus infra scriptas addidi, cum quibus carmina sua incantationesq; ac divinationes significare procurant, qui adhuc pagano ritui involvuntur.* Literarum autem eosdem fere producit ductus, quibus communia & vulgata constant Alphabeta Runica, nisi quod ob membranæ (ut arbitror) vetustatem, omnes accurate ac probe non sit affectus. Vide caput sequens hujus libri.

Sic constat posteriores Ægypti sacerdotes & mystas, literis hieroglyphicis quibus alioquin res Theologicas sacras & Astronomicas compræhendebant, improbe & calide abusos ad magicas etiam incantationes, ut tradit Ruffinus lib. 2. hist. Eccles. cap. 26: *Jam inquit, Canopi quis enumeret supersticiosa flagitia? ubi prætextu sacerdotalium literarum, (ita enim appellant antiquas Ægyptiorum literas,) magica artis erant pene publica Schemata.*

*Ran-Runas
figuris à diver-
sas esse à vul-
gatis.*

*De Ranruni
Arngrimi Jo-
na sententia.*

E contra pervenere ad manus meas Notæ quædam, quæ titulum *Ran-Runarum* præ se ferebant, ab his planè diversæ, quas cum in privatum usum ab aliquo excogitatas rear, nec vetustatem sapere, aut cum omnibus Runis affinitatem aliquam habere videam, indignas judico, quæ heic locum obtineant, in primis ne ulla superstitioni detur occasio. Mihi judicium clarissimi & in antiquitatibus nostris versatissimi viri Dni. Arngrimi Jonæ Islandi, de Ranrunis expetenti tale obtigit responsum. *Existimo verisimile esse magos illos literaturæ aliqua usus, & quidem Vulgari majori ex parte, sed virgulis & punctis suo Marte excogitatis corruptæ: cui literaturæ sic corruptæ Sathana persuasit,*

suasū, vim & efficaciam maximam inesse crediderint, & ipso agente, ac illudente experti sint: Runicas sua origine literas, nihil habere magicam, cuiusvis facile persuaderi poterit. Pro confesso enim sumimus, nullam omnino Characteribus illis naturaliter inesse potentiam, sed tantum propter societatem à Magis cum Diabolo initam. Aqua alieni & immunes non habentur, vulgo Characteres excogitati, sive Runici sive alii, sed depravatissimi & deformatissimi. Qui idcirco amplius non sunt Runici, sed Magici & Diabolici, & nullis nisi ejusdem artis consciis noti. Sic ad palliandam veneficium, carminibus vel Rythmis alii usi sunt, & quidem lingua vulgari & vernacula, quibus vim omnem adscribere norunt, etiam ad benefaciendum, juvandam, medicandam, tam animi quam corporis morbis; atq; ad ipsos Casodæmones pellendos & fugandos.

Alii ad similes artes verbum & sanctissimum Dei nomen, lingua præsertim peregrina, nec sibi nec aliis intellecta assumunt, sed omnibus istis, ut & ipsis Ram-Runis idem fucus subest. Hæc Arngrimus.

Ego (quantum ex historia Sigurdi Fofnisbane colligere potui) animadvertisse me existimo, RamRunas iisdem plane virgulis paratas fuisse, quibus vulgares: sed conceptis quibusdam verborum formulis, certis adhibitis ritibus, in designata subjecta, exarata fuisse. De literis namq; victoriosis **HIRNMA** dictis, quibus victoriam impetrare se posse confidebant ita differit: **HIRNMA HIRN
YNNMA. IR EN NIM HIRNMA NIRA RINA A
HIRNMA HIRN. I NIRNMA IR I NAMBMA
HIRNY IR HIRMA INIRMA TNA. 5:** Runas victoriosas calleas oportet prudens ut sis: Hæc capulo gladii incide, hisce chyrotecas exorna, Tubis inscribe, & bis invoca nomen Tyri. Recenset ibidem septem Runarum genera ejusdem census, viresq; & utendi modos annectit; nobis suffecerit titulos annorasse. 1. **HIRNMA** victoriosæ; de quib; jam dictum. 2. **BRNIRNMA** fontanz. 3. **YHIRNMA** sermonum. 4. **HIRNMA** ce-

revisiarias. 5. ΒΙΑΡΡΗΛΛΑ Auxiliatrices. 6. ΜΥΡΗΛΛΑ Arboreæ. 7. *ΗΡΡΗΛΛΑ Cordiales.

De Runis non prorsus dissentire videtur doctissimus vir M. Brynolphus Suenonius Scalholtensis Episcopus in suis in Saxonem conjectaneis, dum ita differit: *Antiquiores illa gentium Normannicarum propria litera (Runas intelligit) credita sunt omnes (multiplices namq; fuerunt) δύναμιν quandam possidere, non modo σημαυτικήν τῆς Φωνῆς, ut loquitur Aristoteles, verum ἐνέργειαν etiam τῶν διανοημένων ἐπιθυμηθέντων ἀποτελεσματικήν. Ideo singulos characteres, singulis Deastris aut Demoniis adscripserunt, velut ἐν Θεραπείας μοίρᾳ. Ac ut quæcumq; effectum à quovis Demone procurari crediderunt, ita certam characterem certa materie suo ἑῷ legitimo modo, loco, tempore, instrumento, additis propriis carminibus, nonnunquam ἑῷ sacrificiis, incidendum judicaverunt.*

*Runas de-
testanda.*

Ut igitur malignæ hæc Runæ detestandæ & fugiendæ: ita priores suo loco ut restituantur, vel saltem ab interitu vindicentur, allaborandum. Juvat enim ingeniosa majorum nostrorum admirari inventa, ingeniiq; dexteritatem deprædicare, quibus vel cum Græcis & Romanis certare potuissent, modo suorum facinorum pares nacti fuissent ebuccinatores. Gentes etenim Aquilonarem huncce mundum incolentes, nequaquam ἀλογα ζῶα fuisse, vel hinc colligere licet, earumq; simul deprædicare magnanimitatem, quod suis potius gaudere inventis quam alieni ingenii servi esse voluerint. Quodsi quandoq; imitarentur posterius, & virtutis Danicæ plura ubivis extarent trophæa, & hujus ævi asperitates superarent felicius.

In defensione Historiæ Britanicæ à Johanne Priscò Londini anno 1572 edita, pag. 121 citantur carmina antiqua Brittanica Bardæ Thaliessini, in quibus Runi fit mentio, hoc pacto:

*Ny bo rbad na gwedd ar vaelgwyn gwynedd,
Or wy na ddialer ar Ru y etyredd.*
Quod ita reddidit Priscus:

h-

*Infauftus, gratus nulli, Malgo uenedotus
Sit, modo ne Runus filius ista tuat.*

Cæterum hac voce RNNH adeò delectati sunt veteres, ut propria multorum nomina inde deduxerint; ut apparet in Guth-Runa, de qua supra: Sic etiam ejusdem nominis proponit Arngrimus l. 2. Crymog. geneal. 8. quæ vixit tempore Olai Trygonis. Item Guth-Runus, cujus mentio fit à Guilhelmo Lambardo in *Aexasorquia Anglica*, ubi hæc habet: *Aluredus Rex ubi cum Guth-Runo fœdus inierat, &c.* Titulus præterea fœderis ab eodem propositus ita habet: *Fœdus quod Aluredus & Guthrunus Reges ex sapientum Anglorum, atq; eorum omnium qui orientalem incolebant Angliam consulto ferierunt.* Joannes Pikus Anglus qui tempore Henrici primi floruit, hunc illum esse Guthrunum affirmat, qui cum triginta proceribus & omni penè populo baptizatus, in filium ab Aluredo susceptus est, imposito sibi nomine Edelstano. Filium Alprandi XVIII. Longobardorum in Italia Regis ex Theoderata uxore quædam dicta fuit *Auruna* teste Onuphrio Panuino Rom. Priu. lib. 1. p. 107. *Frederuna* dicta uxor Arduini de la Scala. Vide Hieron. Henning. in Genealogiis circuli Saxoni p. 2.

*A voce Runor
propria quædam
deducta.*

Guth - Runa.

Guth - Runa.

*Guth - Runa
Edelsteinus
diſm.*

Reperitur etiam *Sobrun, Sigrun, Ofrun, &c.* quæ mulierum sunt propria. Virorum item, ut *Runnus* ex duabus integris Run & ulfur quod Lupum denotat, conflatum, sic *Rungeir* pro quo quidam Rutger pronunciant, à Runa & geir gladius. Cæterum Guthrunus ille Edelstanus dictus, is esse videtur, qui in antiquitatibus nostris Adalsteinus vocatur, qui filium Haraldî Pulericomi Norvegiæ Regis in regia sua educari curavit: Unde Haquinus illæ Norvegiæ Rex postmodum Hakon Adelsteins *Sostre* dictus est, quasi ab Adelsteino nutritus.

Mihi documenta hinc inde versanti, cum Runicarum literarum varietas scrupulos iniecisset haud exiguos, virum, quo in Septentrione in his magis versatum novi neminem, clarissimum inquam Aragrimum Jonam Islandum, per

literas consului quidq; ipse hac de re in suis reperisset Archi-
vis, diligentius exquisivi. Qui pro innato Rempublicam
literariam juvandi ardore, hæc candide comunicare haud
dubitavit. In Runis, inquit, tantam inesse varietatem pu-
to ejus rei Mediosis deprehensum iri, ut certa genera vix
constitui possint. Ut enim quisq; ingenii aliqua sagacita-
te præstare sibi visus est, ita literas illas, primum satis sim-
plices, mutare, transformare, obscurare, liberum sibi esse
voluit: credo ubicunq; hæc literatura Runica in usu ali-
quo fuerit. Sic in Islandia noto nomine olim vocabatur
Þorrodur Runameistari, Runarum magister, cui Antiqui-
tatum fragmenta hic aliam conjungunt, illis *Are hin Froe-*
de q. d. Doctor Are, cum *Froedur* doctus, literarum vel hi-
storiarum peritus exponatur. Iste *Þorrodur Runameistari*,
viginti quatuor aut plura etiam (si jam talis accusatiùs plu-
ralis mihi indulgeatur) Alphabeta Runica excogitasse (aus-
potius ab aliis accepta usurpasse) commemoratur, ex qui-
bus hæc nominatenus innotuerunt.

Runarum
varietas.

Þorrodur
Runame-
istari.
Are hin Fro-
de.

Alphabeta
Runica ge-
nerum vi-
ginti qua-
tuor.

1	Sol	Runer.	10	Belg	Runer.
2	Kuist	Runer.	11	Bingn	Runer.
3	Kistu	Runer.	12	Hebn	Runer.
4	Fisk	Runer.	13	Fernske	Runer.
5	Spial	Runer.	14	Hauck	Runer.
6	Lyn	Runer.	15	Vang	Runer.
7	Hals	Runer.	16	Vanda	Runer.
8	Haug	Runer.	17	Jubera	Runer.
9	Knapp	Runer.	18	Brin	Runer.

Runa à pro-
vinciis no-
minata.

Et harum aliz ab aliis rebus nomen sortitz aliz
vero à gente vel terra, ut:
1 *Grænlandskar Runir* à Grónlandia.
2 *Uplandskar Runir* ab Oplandia provinciola Nor-
vegiz.
3 *Griskar Runir* à Græcis, ubi nil nisi literas, vel Al-
phabetum Græcorum intelligo.
4 *Ira letur* id est Irlandorum literæ, hoc est *Runer*, ut
vel inde constet *Runer & letur*, (à litera) idem esse.
5 *Haug-*

Runer &
Litera idē.

5 *Haugbua letur*, literæ monticularum vel hypogæorum. Nam *Haugur* dictus est tumulus, vel bustum mortuis excitatum, etiam naturâ factum tumulum notat. Est præterea.

6 *Kierlinga letur*.

7 *Stafkarla letur* & peculiare sibi vendicant characteres, ut in aliis, semper aliàs major, minor aliàs perhibetur differentia.

Quædam præterea Runæ non expresso Runarum nomine circumferuntur, ut

1 *Helmur*, aliis *Hemmur*.

2 *Midhelmur*, *Midhemmur*, id supra *Helm-Runer*.

3 *Vyxlur*.

4 *Vestlur*.

5 *Slitlur*.

6 *Jotun villur*.

7 *Jotun villur meri*.

Runæ non
expresso ru-
narum no-
mine.

Suaru Ru-
næ Necro-
manica.

Mal Runer.

Villa Ru-
ner.

Postremum locum obtinet Alphabetum *Suartra Runa stafröff*: id est Svartrunarum Alphabetum, quod vel ipso nomine Necromantiam alit, den forte *Konst*.

Ex eo autem quod *Griskar-Runer* suarum inventionum quasdam appellant, videre est Runistas, (ut sic abutentes vocitem) ad suæ scientiæ ostentamen & admirationem conciliandam, etiam peregrinam adscivisse literaturam, cujus forsitan fumo aut fuligine aliqua tincti fuerint.

Notandum potro, quod inter superiores Runarum enumeratas species, desiderentur genuinæ Runæ, *Mabruner* dictæ, eaq; simplicissimæ. Quare totus ille Catalogus Runas fere deceptrices vel fraudulentas continet alias *Villa-letur*, *Villu-Runer*. *Villa* id est error. Decipere, vel in errorem inducere, ad *villa*. Quædam etiam species enumeratæ, nimis sunt generales, & possunt omnibus competere, quarum appellationum nostra nihil interest, nec exempla proferri commode possunt. Ego hic saltem ex infinito & insano illo varietatis Oceano rivulum quendam sequentibus thesibus diducam.

i. Ru-

- Runarū in " 1. Runæ distribui posse videntur in scriptas & non
certas classes " scriptas.
distributo. "
- Mal Runæ. " 2. Scriptæ sunt *Malrunæ* aut *Dumbrunæ*. Hæ mu-
tæ (instar mutarum consonantium,) illæ vocales vel lo-
quentes exponi possunt.
- " 3. *Malrunæ* à sermone vel verbis, sed scriptis, pictis,
aut sculptis nomen sortitæ sunt. *Maad* loqveta: Sic sa-
ne usus vocem restrinxit, cum etiam *Klaprunis* sermo ex-
pediatur.
- " 4. *Malrunæ* sunt simplices vel compositæ.
- Simplices. " 5. Simplices *Malrunæ* sunt, quibus invariatis, licet
pro suæ regionis vel gentis consuetudine, quiq; usi sunt.
Cujusmodi est Alphabetum Faltorum pro Dania: Nor-
vagicum vel Islandicum in Crymogæa, sic Oplandicum,
(si cum Islandico non est idem) sic Grónlandicum ut su-
pra.
- Compositæ " 6. *Malrunæ* compositæ sunt, quæ ex simpliciorib⁹
istis concinnantur, quacunq; demum intricatione excogi-
tata, quæ propter obscuritatem uno nomine generali
(quamvis speciei id nomen fuit in catalogo) dicuntur *Vef-*
jur à verbo *eg veff*, id est *texo* ducta Metaphora. Nam ut
Textores fila filiis, staminibus subtegmina intexunt, in-
tunt & intricant, ita Runæ compositæ aliarum simplici-
um involutione, lecturam, lectorem & sensum intricant,
& irretitum tenent, ut non aliter quam cæcus de colore,
plurimi de his judicare possint. Et nescio an quid simile
in Græcorum, vel Græcæ lingvæ abbreviationibus videre
licet. Has *Vefjur* appellari diximus, alias *Sliturr* vocan-
tur (licet & hoc speciei superiore catalogo tributum repe-
ritur) quasi fragmenta vel particulæ, à verbo, ad *Slita-*
rumpere, frangere. Nam plurium literarum particulæ ceu
fragmenta in unius literæ figuram coalescunt.
- Sliturr. " 7. Compositarum *Malrunarum* aliæ sunt faciliores,
aliæ difficiliore.
- Faciliores. " 8. Faciliores, quando Vocales tantum occultantur
nec unquam suis notis exprimuntur, sed per crus aliquod
con-

consonantium ductis transversim lineis, pro numero & ordine cujuslibet vocalis eas designant, quod idem per totidem puncta efficiunt. His consonantibus suo loco intertextis, putant ejus rei non conscii aliquid magni subesse cum res frivola sit.

9. Difficiliores vel intricatissimæ *Mabrimæ* sunt, quæ infinita varietate, adeoq; in primis consonantium, ex simplicioribus illis contextuntur. Quarum consonantium crura & ventres lineis (ceu lanceolis) nunquam tangentibus, nunquam secantibus, dilaniantur. Harum usum quia pauci aut certe nulli, quod sciam nostratum tenent, nominibus solis hæcenus contentus esse cogor, ut supra.

10. *Klaprimæ* sunt Runæ quibus non scribendo, sed quidvis obvium & huic depuratum usui, manibus aut quovis manu retento instrumento, leniter feriendo, animi sensa præsentis & artis conscio exponuntur, à verbo, at *flappe* *cler* *banche* *pa* / non secus ac veteres Chaldæi digitis micando Numeros locuti perhibentur.

11. In hunc usum certa loca vel abacos disponere solent, dextros, sinistros, superiores, inferiores, alios pro vocalibus, alios pro consonantibus, in quibus numero pulsum, literas colligunt, & in dictiones cogunt.

Quia v. sic non Runicis tantum sed latinis & aliis literis loqui quis poterit: & verò de scriptura & characteribus Runicis hic potissimum agatur, Ego *Klaprimus* sic obiter tactas, missas facio.

12. *Dumbrina* à vocalium frequentiori ellypsi dictæ, constant ex solis ferme consonantibus, nulla expressa vocali (nisi ubi per se Syllabam efficit) quæ tamen vocalis est potestate (non autem nomine vel appellatione) consonantis (sive ex mutarum numero illa sit, sive semivocalium) intelligi & exprimi debet ut syllaba efficiatur. Quibus conscriptum videtur monumentum Leragriense cap. 10 propositum.

Hæc clarissimus Arngrimus, quibus rem totam brevibus & nervosis perstringit, quam nos in sequentibus ordine

dine tamen alio, quantum in hac caligine licet, pluribus enucleabimus. Vide Glossarium nostrum in voce *Runer*, ubi plura hujus generis invenies consideratione digna.

M. Brynolphi
de Runis sen-
sentia.

Lubet his addere quæ vir doctissimus Dn^o. M. Brynolphus Suenonius, Australis Islandiæ Episcopus meritis-
simus, ad me de Literarum Runicarum varietate perscripsit Anno MDCXLVIII, his verbis: *Ne penitus in illo ad-
jicialis cena apparatus δούμολοι & convivæ sedeam, quod
à Jona Bernhartio quodam sene, jam vero ad plures dixer-
tente traditione accepi lubens tibi communicabo, fides sit pe-
nes autorem. Ajebat ille majores ante Waldemari inspi-
rationem Runis usus, in hac quidem Insula & fortassis ali-
bi, duplicibus. Aliis exotericis quibus invicem animi sen-
sa communicarunt, quæ quoniam in fago incidi vulgo solent,
ante membrarum usum Bok-Runer dicerentur. Aliis
mysticis, quibus artificio magico, quod vellent, effectum
darent. Has mysticas Runas dicebat artificiosa compendia
esse carminum integrorum, fere quomodo notas τῶν ταχυ-
γραφέων Romanorum, quas aliter Siglas appellant. Inte-
gra denotare verba volunt. Antiquarum, esseq; mysticos il-
los characteres nihil aliud serchat, quam Bok-Runarum
artificiosum contextum, quæ nisi à peritissimis resolvi non
posset. Bok-Runas autem, ut simpliciores ita antiquiores,
materiam prestare mysticis, probabiliter satis ajebat. Mas
à principio nec tot nec omnes eadem qua nunc Alphabetaria
schemata preferunt, forma extitisse dixit, nec serie collo-
catas eadem. Vulgarium ordinem numerarumq; à Valde-
mario ad formulam Alphabeti Romani institutum esse aje-
bat. Priscos nostros cum Romanis nihil rei habuisse, solis
duodenis principalibus veluti familiis Normannos quondam
acquiesisse, omnemq; sonum absoluisse & adumbrasse,
quarum hac esset formularum ratio:*

AO	VY	IE	P	B	F	TD	TH	S	H	L	M	N	R
Λ	Π	Η	Α	Ι	Λ	Κ	Α	Ω	Η	*	Π	Υ	Κ

Porro confixas & inflatas, hoc est εστυμενας & δασιας,
novas characterum species constituere negabat, verum ad
suas.

suas tenues utrasq; tanquam ad fontes referebat. Atq; hanc suam rationem παρρωαγάδδον me sequi iussit. Hac ille. Figuræ quas proponit, consentaneæ sunt iis quibus hic in Dania usi sunt, exceptis quibus literas P. B. F. exprimit, quæ plane discrepant.

CAPUT SEXTUM.

Figuræ literarum Danicarum hætenus divulgata exhibentur.

Fundamentum totius nostri negotii propositi, omnem varietatem literarum Danicarum certis cancellis inclusam, uno obtutu exhibere libuit. Ita quidem ut ea quæ vel publicè editis fide dignorum scriptis, nostratibus attribuuntur; vel amicorum communicationi, & variis manuscriptis accepta sunt ferenda: vel deniq; nostrâ operâ ex variis & præcipuis in Daniâ & Norvegiâ iisq; subjectis territoriis extantibus monumentis & Epitaphiis collecta & in ordinem vulgatum redacta sunt, non negligantur. Idq; eo fine, ne quispiam fidem nostrâ in dubium vocare, aut ficta nullisq; certis innixa fundamentis nos produxisse arbirretur.

Ex quibus figura literarum Runicarum deprompta.

Nequaquam vero dissimulandum idiomatis ejusdem possessionem literaturam eandem postulare, sibiq; à priscis temporibus suo quodam jure vindicare. Unde non mirum, hisce quas jam exhibituri sumus, haud multum dissimiles apud Johannem & Olavum Magnum, aliosq; Svecos reperiri, inprimis verò in tabella à Joanne Bureo, viro de literaturâ patriâ optimè merito, ante annos aliquot edito. Sed ne iis tanquam alienis plumis nostra exornasse videamur, seponenda duxi, eaq; solum proponenda quæ verè Danica sunt, quæq; ab autoribus fide dignis, Danis, Cimbris, Guthisq; nostris attribuuntur.

Sunt eadem forme nobiscum habent Runas.

De quibus hic agatur Runis.

In quo proposito ut pergamus, primo à nobis heic delineato laterculo, præcipuas saltem exhibemus literarum Danicarum figuras, quæ à viris celeberrimis, publicè editis voluminibus, orbi literato sunt exhibitæ.

Quæ ne curioso lectori, ullum facessant negotium, auctores ipsos qui insignem nobis in hoc genere navarunt operam (quod in reliquis posthac faciemus) cum debitâ honoris præfatione recensebimus.

*Haraldus
Huitfeldius.*

Primas itaq; iis tribuimus, quas Nobilissimus & de patria optimè meritus, historiarum & antiquitatum Danicarum autor solertissimus HARALDUS HUITFELDIUS Regni Daniæ quondam Cancellarius meritissimus, suo Regum Daniæ Historiarum Tomo primo præfixit: quas cum ex archivis Regni (cum nihil in ejus operibus extet, quod non luculentâ Diplomatum ac documentorum luce radiet) deprompsisse mihi persvaserim.

*Bonaventura
Vulcanius.*

Huic succedit Bonaventura Vulcanius, Græcæ lingvæ in Academiâ Lugdunensi in Batavis quondam Professor celeberrimus: qui eruditissimo suo de literis & lingvâ Gothorum commentariolo, inter reliqua, bina ista quæ è cæterorum coetu elegimus, proposuit Alphabeta. Quamvis autem eodem in loco plures hujus generis exhibeat notas, attamen reliquis relictis, has potissimum huc tra duximus, tum quod Danorum propriæ, tum quod à Danis ad Vulcanium defluerint. Priores namq; à Nobilissimo Joanne Bilde, tum temporis Gothlandiæ (insulæ Daniæ fertilissimæ) præfecto Regio Anno MDLVI. clarissimum virum Danielem Rogerium accepisse refert: qui eas demum Dn. Philippo Marnixio, S. Aldegondi domino communicavit. A quoad Vulcanium nostrum devenerant. Posteriores quoq; jure meritò Daniæ censentur, utpote quas idem Daniel Rogerius à Cancellario Danico (Dn. Haraldó Huitfeldio, ni fallor) accepit, unâ cum inscriptione Tiraquelensi seu Trygveldensi, Anno MDLXXXI IX. De quibus, si placet, ipsum consule Vulcanium.

Petrus Lindebergius.

Hisce accedit illud Alphabetum, quod Petrus Lindebergius Poëta laureatus & clarus, in suo rerum memorabilium commentario è Bibliothecâ Rantzovianâ edidit. Quod cum fundamentum suum omnesq; penè ductus ex monumento Jellingensi, quod unâ depingit, habeat, pro

ge-

genuino Danico meritò habetur. Quin ne dubites, ab hoc Lindebergio has ipsas literarum notas depromit Joannes Bureus Suecus, ac Danis ascribit.

Subjungitur Arngrimus Jonas Islandus, qui ex Cippis & monumentis ibidem conspicuis ut & membranis vetustissimis, quas proponit, collegit literarum figuras. Has v. Islandicas, non verò Danicas esse si quis regesserit, ei verba ipsius Arngrimi capite tertio Crymogææ proposita; oppono, ubi inter reliqua sic disserit: *Has literas non ad Norvegiam astringo aut Islandiam: sed ad linguam quæ nunc Norvagica, nunc Danica dicta est: seu ipsam antiquam Gothicam, quæ etiam id temporis usum credo totum orbem Arctorum & populos vicinos: itemq; Angliam, Scotiam, Irlandiam: Nam de Anglia diserte scriptum habemus, eam lingua Norvegiæ ad Vilhelmi Nothi tempora usum.* Et paulò post: *Ceterum quamvis hæc lingua olim tot populis una & communis fuerit: à nostris tamen Danici nominis semper studiosis ουωεχ δουινωσ Danica fuit appellata.* Quod ex commentariis historicis antiquissimis aptè satis, & doctè probat. Ad hæc Daniæ & Norvegiæ solum subjecta fuit hæc Insula, tam quo ad jurisdictionem Ecclesiasticam, quàm politicam, Regibus quin etiam Daniæ jam parer, tributa pendet & homagia præstat, nullumq; præter Danum Regem & Dominum agnoscit.

Succedit Ulphilas qui hanc literaturam exteris primò communicasse videtur, quiq; Alphabetum Danicum in ordinem latinum redegit, & notis quibusdam locupletatum ad alias lingvas exprimendas accommodavit. Fuit autem hic Ulphilas, quem Jörnandes Gulphilam, alii Vulphilam, Paulus Diaconus Ulphilam, Alphonsus à Villadiego *Gudilam* seu *Galphilam* nominat, Gothorum qui minores vocantur in Moesia Episcopus, qui in linguam Gothicam Biblia sacra convertit atq; his literis descripsit. De eo P. Diaconus libr. 12 in hunc modum disserit: *Fridigerius auxilium à Valente postulat, per Vulphilam Episcopum suam Arriam, qui moratus sub Constantino fuerat cum*

Arngrimus
Jonas.

Lingua Gothicæ & Septentrionalis
Danica dicta.

Ulphilas.

Ulphilas qui fuerit.

Eudoxio & *Acacio Arrianis*. Et quamvis Ulphilas hic literas Danicas, typis non ediderit, cum id temporis (vixit namq; circa annum Christi CCCLXXX. sub Valente Imperatore) praela typographica nondum fuerint in usu: attamen ante annos aliquot, sub Ulphilæ titulo à Johanne Theodoro de Bry publicè luci sunt donatæ, quas proferimus.

Vulf. Lazius.

Agmen claudit particula Alphabeti Danici, quam Vulfgangus Lazius de gentium migrationibus lib. 9. Danis Marcomannis ex præscripto antiquissimæ membranæ attribuit. Verba autoris, quo res clarior evadat, subjungam. *In antiquissimis annalibus Francorum Historiam* & *Caroli Magni genealogiam continentibus, membrana longè omnium antiquissima scriptis, hæc nominatim excerpimus. Literas quippe quibus sunt usi Marcomanni, quos nos Normannos vocamus, infra scriptas addidi, à quibus originem qui Theodiscam loquuntur linguam, trahunt, cum quibus carmina sua, incantationesq; ac divinationes significare procurant, qui adhuc pagano ritui involvuntur.* Et depingens illas literas sic subdit.

a	b	c	d	e
Ɱ <i>Asc</i>	B <i>Byrith</i>	Ɔ <i>Chen</i>	ƆƆ <i>Thorn</i>	ΑΛ <i>Ech</i>
f	g	h	i	k
Ʒ <i>Fech</i>	Ɱ <i>Gibu</i>	Ɱ <i>Hagale</i>	I <i>His</i>	Ɱ <i>Chilch</i>
l	m	n	o	p
Ɱ <i>Lagu</i>	Ɱ <i>Man</i>	Ɱ <i>Not</i>	Ɱ <i>Orhil</i>	Ɱ <i>Pere</i> .

Ceteræ literæ, in eodem antiquo codice desiderantur, & ob nimiam vetustatem legi non possunt.

*Rabanus
Maurus.*

Idem ipsum Alphabetum sed integrum demum inveni in tractatu Rabani Mauri Abbatis Fuldensis libro de inventione Lingvarum, edito à Melchiore Goldasto, Almannicarum antiquit. Tom. II. parte I. cui eadem fermè quæ Lazius recitat, addita sunt verba: Sed Figuræ aliquantum discrepantes, subjungam ergo.

<i>asc.</i>	<i>birith.</i>	<i>chen.</i>	<i>thorn.</i>	<i>ech.</i>	<i>fech.</i>	<i>gibu.</i>	<i>hagale</i>	<i>his.</i>
a Ɱ	b B	c P	d Ɱ	e M	f Ʒ	g Ɱ	h Ɱ	i I
								gils

gile. laga. map. not. othil. perc. chon. rechi. jugil
 kH lF mM nF oN pN qY rR sH
 tac. bur. hatach. huyri. zin.
 tT uD xN yY zY

Apparet literas hasce maximâ ex parte tam quò adfi-
 guras, quàm quò ad nomina cum nostratibus convenire,
 causam verò discrepantiæ in quibusdam, ad membranz
 refero vetustatem, quæ impedimento fuisse videtur, quo
 minus exacte singula ab hujus literaturæ imperito excer-
 pi potuerint. Non abludit ab eo Alphabeto quod Tri-
 themius Normannis ascribit, & apud Bedam exaratum
 refert.

Hæc ubi jam collegissem, offertur mihi tabula Ro-
 mæ anno MDCXVI. cum privilegio summi Pontificis
 & superiorum licentia à Philippo Thomasio in ære scul-
 pta, & excusa; cui titulus: *Virga aurea, septuaginta duo-*
bus enceniis B. V. Maria calata, auctore F. Jacobo Bø-
naventura Hepburno Scoto: In qua septuaginta duo di-
versissimorum Characterum continentur Alphabeta, toti-
dem emblematis decorata. Inter hæc autem, quatuor
 invenio ad nostrum institutum facientia, quæ cum linea-
 mentis consent Rupicis, nostris aut profus similibus, aut
 non multum diversis, non potui non hisce ea adjungere,
 cum hujus classis esse quivis facile animadvertat. Primum
 autem quod GOTHICO titulo proponitur, ab Ulphilæ
 adscripto, parum differt. Secundum GETICUM ipsi di-
 ctum, Græca admixta habet pluscula. Tertium SCYTI-
 CUM, cum vulgaribus nostris magnam obtinet affinita-
 tem. Ultimum MASSAGETICUM ipsi dictum, magis
 adhuc ad ea, quæ apud nos extant, accedere videtur. Quod
 tabella hæc clarè satis ostendet.

Jacobus Bø-
 naventura
 Hepburnus.

Alphabetum Normannis à Beda presbytero adscri-
 ptum, cum adfinitatem cum nostris aliqualem præ se fe-
 rat, ex Cryptographia Augusti Ducis Luneburgensis, hi-
 lce subnectere placuit, ne quid desideraret curiosus Le-
 ctor.

Normannorum
 Alphabetum
 Bedæ.

Edi-

*Gothorum
Alphabetum
Turnheuseri.*

Edidit & Turnheuserus in Onomastico sub litera T. nomine Alphabeti Gothici, nostris literis plane similes notas, nisi quod in paucis quibusdam, amanuensis incuria forsan depravatis, varietas levis appareat. Quod hic indicasse suffecerit. Sed cur in voce **AMIBI** primam literam per T exprimat, non video, cum nec propositi literarum characteres id permittant, nec ejus exemplum in tota nostra literatura invenerim.

*Purchasii
Runo.*

Laboriosissimus vir Samuel Purchasius Anglus, Tomo primo Peregrinationum Anglice conscriptarum lib. I. cap. 17. inter reliqua sex proponit Literarum genera quae nostris hisce non immerito annumerantur; cum parum aut nihil differant à jam propositis. Primum, ipsi XII, Normannis adscribit; Secundum, ipsi XIV, Suecis & antiquis Frisonibus. Tertium, ipsi XL, Gothis. Ultima Ulphilæ. Hæc autem hic repetere minus necessum, cum in sequenti Tabella exprimantur assignatis nominibus autorum, à quibus ea antea excerpimus. Hoc obiter hic notandum XXIX. & XXXVII. quæ ab ipso proponuntur titulo Corsicano & Gallogræcianæ Rotilæ, nihil aliud esse, quam majusculæ modernæ Græcorum & Latinorum literæ, ex quibus per medium sectis superior pars Græcorum, Corsicis; inferior Latinorum Gallogræcianis assignatur; ut cuius accuratius eas intuenti patebit.

Hvic-

Jaco. Heppburni.

	Hilinf.	Bonav. Vulca.	Lind.	Angl.	Uigl.	Lazii.	Gotto	Cetic.	Seyth	Maff	No m.
A	λ	λ	λ	λ	λ	λ	λ	λ	λ	λ	λ
B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
C	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L	L
D	β	β	β	β	β	β	β	β	β	β	β
E	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
F	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
G	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
H	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
K	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
L	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
M	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
N	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
O	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
P	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B	B
Q	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R	R
S	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
T	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
V	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
X	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
Y	λ	λ	λ	λ	λ	λ	λ	λ	λ	λ	λ
Z	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ	Ɔ
	X	Ɔ	X	Ɔ	λ	λ	λ	λ			

& &c eu ei oi ce z

CAPUT SEPTIMUM.

*Figura literarum Danicarum e variis
manuscriptis petita & ab amicis
communicata.*

UT itionem ad eos literarum Danicarum patemus
ductus, qui nondum publici juris facti sunt, primum
eos exhibemus, quos aut a viris fide dignis per lite-
ras

*Litera Runi-
ca e manu-
scriptis peti-
ta.*

ras accepimus: aut è monumentis & documentis historicis M.S.S. ac nondum divulgatis excerpimus. In his autem cum fraudis major subesse possit suspicio, non gravabor eorum etiam qui heic Symbolam contulerunt nomina recensere, quò nos omni suspitione liberemur; illi meritam reportent gratiam; alii verò eorum exemplo excitati ad laudabilem, tum in his, tum in aliis, patriæ locandam operam animentur.

Runic characters M. S. S. selectiones etiam profertur.

Nequaquam autem nostri est instituti omnes quos tenemus, aut ab amicis conquisivim⁹ Runicarum literarum, heic proferre characteres: sed delectu habito eos saltem exhibere, in quibus discrepantia & ductuum diversitas apparet insignior, quosq; *ἀυτοπιστων* autoritate fulcitos conspeximus: sua reliquos obnavatam operam, gloriâ & laude suo loco & tempore nequaquam defraudaturi.

Fasti Danici.

Characteres igitur in tabella primo loco propositos ipsimet ex elegantissimo & nitidissimo Calendario in membraneo volumine manuscripto, & illustris ac Magnifici viri Dn. CHRISTIANI FRISII de Kragerup, equitis aurati, & serenissimæ Regiæ Majestatis Cancellarii magni, antiquitatum æstimatoris munificentissimi, oblato: libro verò tertio *Fastorum Danicorum* publicato, excerpimus. Quod ante annos trecentos exaratum fuisse in hunc modum epilogus testatur.

111. ƆH4A4. 1R. 1P. ƆRA4N4R4Ɔ. 1R4. 1P. 11N*H. 1R. 1P. 111. 1R. N4RN. N4IK. 1P. ƆH1. B4RƆ. Ɔ4. 1K. Ɔ111. R1P. N4R. 4YR1P44.	<i>Att dusant ar og thrybun- drad ara og tiubis ar og ata ar varu lidin af gus byrd da an thitta Rim var skrifvat.</i>

Mille trecenti viginti octo anni elapsi erant à natiuitate Christi, cum hoc Calendarium literis mandaretur.

Proximum locum occupant ea, quæ unà cum aliis ad rem historicam & antiquitates Danicas illustrandas in primis facientibus, transmisit reverendus & clarissimus vir Dn. M. Christianus Joannis Academiæ Regiæ quæ Haf-

M. Christianus Joannis.

niz

niz est quondam Professor Mathematicus, nunc vero Diocesis Alburgenſis Superintendens vigilantiffimus. Cujus in antiquitatibus patriis eruendis induſtriam, optandum eſſet ut alii imitarentur.

Hiſce ſuccedit Alphabetum M. Nicolai Petri, verbi divini in Moenia Inſula quondam Preconis eruditi. Hic ille eſt, qui de Cimbris & Gothiſ antiquitatum libros conſcripſit tres, Chronologiam quoq; laborioſam, quam UMBRAM SAXONIS vocavit, à primis regni incunabulis ad tempora CHRISTIANI III. res majoris momenti breviffimè exhibentem. Quæ omnia manuſcripta & nondum edita in archivis Bibliothecæ Academiæ Regiæ quæ Hafniæ eſt aſſervantur.

M. Nicolai Petri.

Libri antiquitatum Danicorum Nicolai Petri.

Notas quinto loco poſitas ex antiquiſſimo quodam legum codice tranſcripſit Nomophylax quidam Bergenſis territorii, ac per virum reverendum ac erudiſſimum Dn. D. Nicolaum Paſchaſium ejuſdem Diocesis Superintendentem vigilantiffimum huc tranſmiſit.

D. Nicolai Paſchaſium.

Hiſce ſubjunctæ unâ cum alijs quibusdam rarioribus antiquitatibus, ex Islandiâ ad me ſunt delatæ per reverendum doctiſſimumq; virum Dn. Thorlacum Schulonium, Diocesis Holenſis in Islandia Boreali Episcopum digniſſimum, diſcipulum olim meum modeſtiſſimum. Quia vero in hiſce haud paucas eſſe, quæ à clariſſimo Arngrimo delineatis, diſcrepantiam quandam ſibi vendicent, non indignas duxi, quæ hic locum ſuum invenirent.

Thorlacus Schulonium.

Ultimis duabus columnis compræhenſas, ex Bibliothecâ illuſtriſſimi Principis ac Domini Dn. JOHANNIS ADOLPHI hæredis Norvagiæ, Principis Holſatiæ &c. huc tranſtulit Bibliothecarius Gottorpienſis Vir clariſſimus, quas cum ex monumentorum & epitaphiorum ruderibus in Ducatu Sleyſyca ſi adhuc conſpicuis collectas credam, quin pro Danicis haberi debeant, nemo dubitare poteſt. Ab hac enim literaturâ alieniſſimos fuiſſe omnes eos qui Danicum nunquam agnovere imperium, res ipſa docet.

Bibliotheca Gottorpienſis.

E codice M. S. Bibliothecæ Florentinæ ad D. Laurentium,

Bibliotheca Florentina.

*Joban. Rbo-
dru.*

nium, qui Alphabeta diversarum linguarum sexaginta sex continet, sub titulo Alphabeti Gothici, quoddam ex Italia transmisit vit etudicissimus Johannes Rhodius Hafniensis, quod capite præcedenti sub titulo Ulphilæ delineavimus. Illud igitur heic inferere operæ non putamus pretium, illas saltem seligimus notas in quibus differentia est evidentiior. Literam A ita pingit, λ : E $\mathcal{E}$: P $\mathcal{P}$: S $\mathcal{S}$. Sub finem præterea hæc adjiciuntur $\mathcal{X}$, $\mathcal{Y}$, $\mathcal{Z}$, $\mathcal{A}$, $\mathcal{B}$, quibus quarundam literarum varietates proposti autumo, G, videlicet, E, L, & R. Vel Diphthongos quasdam. Vide Basin tabellæ præcedentis.

*Codex Legu
Scanicarum.*

Hæc jam antiquitatum studiosis ubi communicassem, ad me delatum est in signe Legum Scanicarum opus, literis Runicis planè ac plene in membrana eleganter exaratum; ex quo quæ ultimo loco exhibentur, adjicienda duxi. Codex enim est vetustatem insignem præ se ferens, tam quo ad dialectum, quam quò ad literarum figuras & scriptio- nis normam. In quo & hoc peculiariter observatur, quod quævis dicitio duabus punctis, Latinis colon dicitis, ab alia se- gregetur, aut ea nota, quàm semicolon vocare consueve- runt. Cujusvis vero legis initium à Rubrica incipit, quæ quandoq; primæ dictionis primam literam exornat, quan- doq; verò integræ dictionem initials. Hic quoq; illud observavi peculiare, quod tribinos TS pronunciamus, sive in medio, sive in fine dictionis illud per truncatum $\mathcal{T}$ expri- mat hoc pacto $\mathcal{V}$, ut existimem hanc notam respondere duplici Latinorum Z.

*Nomina co-
rum qui lite-
ras transmi-
serunt, quare
huc allata.*

Quia benignum est & plenum ingenii pudoris (ut sci- te Plinius in Epistola ad Vespasianum) fateri per quos profi- cimus: dissimulare hæc nec potui, nec volui, ut sua cui- que obnavatam in hoc studio operam, laus & gloria con- staret, ac aliorum exemplo ad similem animentur in pa- triam pietateib; omnesq; antiquitatum studiosos bene- volentiam.

*Non omnes li-
tera que Ru-
nica putantur
tales sunt.*

Quamquam verò alii quoq; tam ex Norvegia & Illan- dia, quam ex variis Daniæ locis ad me delati sunt, Runica- rum

CAPUT OCTAVUM.

*Literarum Danicarum figura ex variis
monumentis eruat.*

*Littera Runi-
ca è monu-
menti Dani-
ci excerpta.*

Is literarum notis, quæ vel editis doctorum operibus Danis adscribuntur, vel in variis Manuscriptis, & amicorum suffragiis ad nos delatis, iisdem attribuuntur, hæcenus delineatis: ut eas jam proferamus, quas ex monumentis Saxeis & Cippis, in variis patriæ nostræ provinciis adhuc extantibus colligere licuit, restare videtur. Hisce enim tanquam fundamentis omnium certissimis, ea quæ de hac meditatur Literaturâ, innituntur.

*Quid in hac
litterarum colle-
ctione obser-
vatum.*

Ex immenso autem numero, selectis rarioribus ac magis conspicuis, ex quibus orsam hanc telam pertexerem, hæc observavi. Quæ majorem in ductibus literarum præ se ferebant diversitatem, reliquis prætuli & instituto accommodavi. Neglectis iis quæ vel temporum injuriâ vel sculptorum aut amanuensium incuriâ mendosa conspiciantur; potiora, nitidiora, integra, & quibus fides tuto adhiberi posset, selegi. In iis si quæ desiderabantur, quæ Latinis respondere debebant, relicta in tabella lacunâ indica- vi. Aliena namq; ingerere & fictis aut peregrinis hiatus supplere, nostri candoris nequaquam esse putavimus. Præsertim cum hoc emolumentum relicta præstent lacunæ; ut ex iis colligere detur, quæ notæ majoribus nostris fuerint frequentiores ac genuinæ, quæ vero ab aliis ad peregrinarum vocum varietatem proponendam excogitata. Illud præterea & hic à nobis observatum, quod in superioribus nequaquam fuit neglectum: ut scilicet loca in quibus quævis, quibus usi sumus reperiantur silentio haud fuerint involuta. Sic enim cuivis, qui hæc nostra in dubium vocare præsumit, ea adire, visere, perlustrare, ac singula accuratè expendere integrum erit.

Sialandica.

Sialandica extat in Cippo, qui in arcem Regiæ Tryg-
veldensis transportatus visitur; tum in Saxo, quod è fun-
damen-

clamentis domus portitoris erui, & in arcem *Orethingburgensem* transferri curavit illustris & magnificus Dn. CHRISTIANUS FRISIUS de Kragerup, Reg: Majestatis Cancellarius magnus, ac si quis alius, antiquitatum Danicarum æstimator præclarus.

Inter *Cimbrica*; *Arhusiensia* ex lapide in cœmiterio *Arhusiensia* Hopontani oppidi, vulgo *Hobroe* conspicuo, maxima ex parte mutiati sumus; nam & ille qui in horto *Stenbaltensi* extabat partem suppeditavit.

Alburgensia Saxum quod in templo *Tuordrup* / ut & *Alburgensia* aliud quod muro templi *Bryndersleviani* in provincia *Fersteroviana* insitum conspicitur, nostris se usibus accommodavit.

Viburgica, murus qui cingit cœmiterium *Guding* / *Viburgica* & propè parochiam *Gunderup* / horreum templi vetustate penè collapsum exhibuerunt.

Nobile illud & à multis hætenus celebratum Regis *Ripensia* Gormonis & *Haraldi* monumentum quod *Jellingæ* conspicitur; unà cum Saxo quod in provincia *Rindingherret* dicta, templum *Oddum* in cœmiterio ostendit, *Ripensia*.

Fionica protulerunt *Bierreherret* & *Lundeherret* *Fionica* di-
ctæ: in hujus enim parochia *Otterup* in amne campi *Nis-
loff* lapis reperitur qui nostro instituto inserviebat: In illius verò cœmiterio *Ansloff* murus quæ viam spectat regiam, inscriptionem continet, ex quâ literas depromptimus.

Ex *Scania* quamvis non contemnenda monumentorum *Scania* copia ad nos sit delata, ea tamen in nostrum potissimum transtulimus usum, quæ in provincia *Harsvestedherret* dicta, juxta *Humestadium* conspiciuntur: ut & ea quæ juxta *Vemarn lacum* in provincia *Bedmanshøherret* extant.

In *Gothlandia* inscriptio quam in *Korpellinte* ab Hel- *Gothlandia*
gone incisam ferunt, ac ea quæ in *Ege* cœmiterio extat reliquis est prælata.

Pet

Norvegica.

Per suas dioecesium classes distributa Danica, verè & propriè hæc sunt, Romanis Gethica aut Gothica, Græcis Cymmerica & Cymbrica appellata. Quibus ob dominii & lingvæ communitatem Norvegica subjungo; tum quod eodem titulo exteris innotuerint, tum quod ejusdem planè census existant.

Nidrosiensis.

Inscriptio quæ in *Tingvoldensi* parochia visitur, unâ cum ea quæ in *Jemptia Frœ. Eogn* extat, literas *Nidrosienses* præbuerunt.

Bergensis.

Bergenses Hoperstadium in *Vigensi* parochia, ut & illud quod in *Ethnes* in aditu cœmiterii *Gierdis* visitur.

Asloensis.

In *Asloensi* Dioecesi admiranda extant virtutum trophæa, ex quibus ea quæ in *Totten Hadelandia*, & parochia *Gram* conspiciuntur nobis præ reliquis placuerunt.

Stavangriensis.

Stavangriensis literarum elementa accepta ferimus Saxeæ cruci, quæ in colle propè cœmiterium *Nierumb* erecta cernitur, ut & lapidi *Stangelandensi* parochiæ *Noeland*.

Dicta-

Dictarum Literarum hic sit Typus.

D A N I C A.

NORVAGICA.

D A N I C A.								NORVAGICA.			
Sejan.	Athuz.	Albut.	Vii. ut.	Ripem.	Fioni.	Scanic.	Gothl.	Nidros.	Bergs.	Alloo.	Sevra.
A	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
B	B	B		B	B	B	B	B	B	B	
C											
D	P	P		P	P	P	P	P	ƒ	b	P
E	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
E	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y
G	Y	P	P	P		P	P	Y	P	*	P
H	X	X		X	X	X	X	X	X	X	
I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
K	Y	Y	Y	Y	Y		Y	P	ƒ		
L	†	†		†	†	†	†	†	†	†	†
M	†		Y	Y	†	Y	Y	Y	Y	Y	
N	†		†	†	†	†	†	†	†	†	†
O	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
P						B	E			B	
Q											
R	R	†	R	R	†	R	†	R	R	R	†
S	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
T	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
V	†	†		†	†	†	†	†	†	†	†
X											
Y		†	†				†	†	†		
Z											

CAPUT NONUM.

Cur eadem litera tam diversis figuris exarantur.

EX propositis jam literarum Danicarum figuris liquido apparet, in quibusdam quò ad ductus & lineaturas discrepantiam esse exiguam, in aliis verò varietatem insignem. Cujus rei causas intèntiori mentis acumi-

Quò sit causa varietatis in literis Danicis.

H

ne

*Scribentium
diversitas.*

Situs.

Elegantia.

Ruditas.

*Georgius
Gualterus.*

ne qui investigaverit, comperiet easdem ferè esse, quæ varietatem in reliquarum nationum pepererint literis. In Hebræa ac Græca Literatura haud raro id evenire consuevit, non solum ob scribentium ac literas pingentium diversitatem: sed etiam ob situs in ipsis vocibus varietatem. Hinc aliter in principio, aliter in medio, aliter in fine, quatenus scilicet vel adhærent, vel præstruuntur, vel sequuntur, quasdam pictas esse videmus. Quod exemplis $\alpha, \beta, \gamma, \delta, \epsilon, \zeta, \eta, \theta, \iota, \kappa, \lambda, \mu, \nu, \xi, \omicron, \pi, \rho, \sigma, \tau, \upsilon, \phi, \chi, \psi, \omega$ est manifestissimum. Hoc ipsum verò in nostris quoq; evenire, præter alias, docent figurae quibus R & T exprimuntur.

Sculptoribus præterea haud exigua varietatis attribuenda portio, qui partim elegantia certare cupientes, partim negligentius ductus exprimentes, partim ob subjecti angustiam multa coarctantes, lineas vel ademerunt, vel adjecerunt, vel distortè expresserunt, vel separandas colligarunt, vel colligandas separarunt: quod etiamnum in scriptis fieri animadvertimus.

Ætates & tempora hic etiam suum sibi vendicant locum. Quod enim de Latinis observavit Georgius Gualterus in Tabulis Siculis, nostræ Literaturæ haud ineptè accommodari posse puto. Ex variis nummis & lapidibus observasse in ætate, ut rerum humanarum, sic & literarum vicissitudines, variasq; periodos extitisse. *Seniori enim ante Casarem ætate, informes eius figurabant, ab Octaviani evadit Antonianos pulchre quadratas ritèq; dimensionas communitè effigiebant. Sensim deinde Romana potentia declinante & literarum rectitudine simili fato imminuta detortas & obliquiores successere; ultimo Gothi ineptos characteres à suis semillanensibus gentibus barbaris petitos, introduxere, donec tandem proavorum nostrorum memoria cum literis & ejus prisca species & elegantia redierit.* Sed quod Gothos ineptos characteres habuisse refert id ejus condonandum nostratis Literaturæ ignorantia, eos enim qui ritè & sine affectu æstimaverit, Romanis politura & rectitudine haud cedere comperiet.

Quia-

Tabella varietatum literarum Runicarum.

A	I	λ	λ	λ	I	H	H	K	T	q	Δ	†
B	B	B	R	δ	P	o						
C	I	↓	↓	I	Y	H	↓	F	L			
D	P	b	b	P	I	4	I	Y	Δ			
E	†	φ	†	†	†	X	ε	†				
F	Y	Y	Y	Y	P	V	V	F				
G	Y	Y	Y	Y	*	G						
H	X	X	X	X	H							
I	I	†	†	†	H							
K	Y	F	Y	Y	K	T						
L	I	λ	Y	λ								
M	Y	Y	φ	φ	φ	↓						
N	K	h	h	Δ	†	†	Y					
O	I	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
P	B	B	B	B	B	K	H	Π				
Q	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y	Y
R	R	R	R	R	R	R	R	R				
S	H	H	N	H	h	†	δ	δ	δ	δ	δ	δ
T	I	T	T	T	P	Y						
V	Π	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
X	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†
Y	λ	λ	λ	λ	λ	λ	λ	λ	λ	λ	λ	λ
Z	T	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†	†

*Figura lite-
rarum Runi-
carum à Frā-
cis expetitā.*

*Constitutio
Chilperici
Regis.*

Quanquam verò quibusdam minus affabrè factæ & elaboratæ harum literarum dicantur notæ ac figuræ: veteribus tamen Francorum Teutonumq; Literatorib⁹ adeò arriserunt, ut ex iis quasdam, quarum necessarius admodum videbatur usus, in suam literaturam, etiam Regio edicto, transferre conati sint. Nam inter Constitutiones Chilperici Regis, anno DLXXXIV. latas, & Tomo primo collect. Const. imperialium Melchioris Goldasti propositas & hanc invenio: *Addidit literas literis nostris, id est Ω sicut Græci habent, Æ, THE VUUI: quarum caractères subscriptimus, hi sunt, O, Ψ, Z, Π, & misit episto-*

Quare haec li-
tera Runica
ascribitur Fran-
cis.

Leovigildus
Rex Gotho-
rum.

fuisse. Me etenim in hac opinione & illud confirmat, quod tum temporis cum hoc edictum promulgaretur in Franciâ & Hispaniâ, grassabantur Westgothi, qui nostris utebantur literis, imò haud contemnendam sibi imperii vendicabant partem: ut igitur eorum contractus ac literæ melius intelligerentur, necessariò has figuras à Francis ascitatas fuisse. Chilperici enim tempore inter Westgothos imperium obtinuisse Leovigildum testantur historiæ.

Haud igitur scio an assentiri possim clarissimo viro Gerardo Volsio, qui in nuper edito de arte Grammatica libro 1. cap. 19. Aimoini potissimum fretus autoritate, non Runicas hæc nostras, sed Græcas fuisse literas arbitratur, quas Chilpericus Alphabeto vulgari adjunctas voluit, duntaxat sic differit: *Sed Aimoinus de gestis Francorum lib. III. cap. XLI. autor est Chilpericum Regem mandasse Gallis, ut quatuor Græcorum literis uterentur Θ, Φ, Χ, Ω. Ac de numero isto consentit quoque Gregorius Turonensis libr. V. Histor. Franc. cap. XLV, sed alias memorat, nempe O, Ψ, Z, H. Nisi locus is, ut metuo, corruptè sic in omnibus codicibus legatur. Saltem pro O debuit Ω scribi, nam O prius erat signum tam longa quam brevis vocalis. Et pro Π reponendum Φ, quia pro Φ antequam Π cum Spiritu nota.* Hæc ille: Sed quia cum Turonensi facere video Goldastum, & easdem planè notas suscipere, in meo salvo tanti viri iudicio, magis confirmor sententiâ. Accedit quod Chilperico non cum Græcis, sed Gothis negotium fuit, cum quibus per literas commodius ut ageret, ex illorum Alphabeto in suum hæc characteres transferre voluit. Nec assumptarum notarum appellationes contrarium arguunt, potestate quippe magis nostris quam Græcis respondeant, ut supra ostensum. Quomodo quæso Θ valorem Æ dyphthongi obtinebit, aut Χ, uvi? Quin idem Aimoinus, qui contrariæ sententiæ videtur patronus, expressè ait, trium characterum notas ab ipso inventas Chilperico. Quod si verum, utiq; non à Græcis mutuatæ; inventio autem ipsi tribuitur, forsitan quia cum Runicis paucis

paucis notæ, ab ipso censebantur inventæ. Aimoini verba addam ut res sit clarior. *Addidit autem nostris literis Ω id est Omega: & tres alias, quarum characteres ab ipso inventos cum propriis sonis hic subscripsimus. χ ch, θ th, φ ph, directisq; epistolis ad civitates sibi parentes præcepit ut pueri in his docerentur, & libri pumice planati rescriberentur.* Quia variant adeo inter se autores tam in potestatibus quam figuris harum literarum, conjecturæ nostræ locum relictum arbitror.

Nec firmam satis iudico sequelam Bernardi à Malincrot hinc colligentis, *Gallos à Romanis subactos dimissis Græcis, Romanas dudum tunc temporis recepisse literas, easq; Francos victores à victis accepisse una cum Christianismo, &c.*

Cum igitur necessariam adeo hujus Literaturæ cognitionem esse ex his appareat, ut sine eâ multorum Imperatorum ac Regum edicta intelligi nequeant: quin digna sit ut suo loco restitatur, ac è tenebris & squalore in lucem prodeat, neminem amplius ambigere existimo.

Ut literas hæcæ magni fecit Chilpericus Rex Francorum, ita ab Alphonso Rege Castiliæ & Navarræ despectui habitæ, & planè in Hispania abrogatæ sunt. Refert enim Claudius Duretus in libro de origine Lingvarum cap. 69. ex rerum Hispanicarum commentariis, *Regem hunc circa annum Christi MLXXXVI non solum officia dicta Gothica, aut Isidorica, aut Masarabica abrogasse, sed etiam in Concilio Lugdunensi præsentè nuncio Papali Regno decrevisse, ut Scribæ & Notarii posthac non uterentur characteribus antiquis Gothicis, per Ulphilam eorum Episcopum inventis, post Toletanis dictis, sed literis quibus tum utebantur in Castilia.*

CAPUT DECIMUM.

*Literarum Danicarum figura rariores & minus trita.**Litera Runi-
cæ rariore.*

Proposuimus hæcenus Literaturæ Runicæ Elementa maximè usitata, suis notis & figuris delineata, quorum etiam major ubivis copia, tam in relictis epitaphiorum monumentis, quam in codicibus manuscriptis visitur; de quibus etiam quosdam, quamvis parçè admodum, quædam proposuisse meminimus. At præter hæc, & alia nostratibus in usu fuisse, ex quibusdam colligere licet monumentis, integris quidem adhuc, magnâ sui parte; conspicuis, minimeq; obliteratis. Quæ quod à nemine (quod quidem sciam) hæcenus aut publicata, aut animadversâ, aut explicata, admiratione non caret. In his autem cum Davum me, non Oedipum profitear, non potui non eorum mentionem hæc injicere, ac notas ipsas ingeniis curiosioribus enucleandas proponere, ut nihil celem quod in hoc Literaturæ genere, unquam observaverim. Quatuor autem quantum adhuc observare licuit, saxa & lapides hisce insigniti extant in locis. In Scania quidem Daniæ duobus: In Alloensi Norvegiæ Diœcesi item duobus, sed res ipsa oculis subjecta, lectorem de singulis melius instruet.

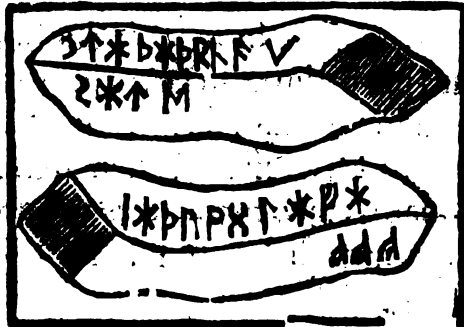
Primum hisce notis consignatum monumentum *Leragria in Blekingia* conspicitur, & in hunc modum se habet.

Monu-

Monumen-
tum Lere-
griense

Secundum propè Syllisburgum in pratis Gomertheis extat, & si-
milibus ferme absolvitur ductibus. Tale namq; est:

Monumen-
tum Go-
merthei-
ense

Lapis

Ex hisce licet quædam figuræ cum latinis cognationem quandam habeant, an tamen ejusdem sint potestatis subdubito. Cum Hetruscis dum confero, aliquid affinitatis invenio, & in Alphabeto quod Trithemius Polygr. libro sexto mox post Pharamundi delineat, & ex Bedâ haurit, haud paucæ hisce similes, describuntur, sed potestate differre apparet. Hetruscas hic eas voco literas, quas Raphael Volaterranus pro Hetruscis vendicat, & à se in monumentis inventas gloriatur; quamvis non ignorem, reperiri, qui eas Runicas planè existiment, sed malè depictas. Atq; id ipsum manifeste proficetur Signeur des Accords, in suo libello Gallico Les Bigarrures dicto cap. 1. ubi inter reliqua & hæc habet: *Et a fin que tu ne seïs deceu de mesme erreur que Volaterran, lequel ayant trouvé des vieilles lettres Gothiques en des Ruines, estimoit, que c'estoient des anciennes Tuscanes, des quelles, on escrivoit, du temps de la mere d'Evander. Mais s'il eust veu l'Alphabet des Goths, il ne les eust pas rapporté a la loyange d'Italie, & d'iceux fait si grand parade, encor qu'il ne se soit de gueres equivouqué: Car il est certain que les Italiens d'aujourd'uy sont race des Goths & Barbares: & leur langage n'est autre chose que la corruption Latinogotisce du langage Romain.* &c. Quod pluribus argutè ostendit Adrian⁹ Sckrekius Monitor. Secund. lib. 4, ubi quam plurima offendes nomina & integras sententias Hetruscas explicatas ex Celticæ vel Cimbricæ nostræ lingvæ fundamentis. Consule autorem ipsum si lubet. Quin & Angelus Rocha in Bibliotheca Vaticana fol. mihi 151, in eadem fuisse opinionem videtur, etsi subdubiè loquatur ita inqviens: *Quarumnam verò gentium propria fuerint elementa, seu literarum nota, que in ipsis Tabulis æreis Eugubii aservantur, non satis constat, etiamsi Hetrusca Lingvæ nomine circumferantur.*

Quæ literæ
Hetrusca.

Hetruscas di-
ctas literas
esse Runicas.

Digna protectò monumenta hæc sunt, in quibus aliquid ponatur operæ, cum pleni, integri & conspicui adfuerint literarum ductus, non verò abolarum quarundam

Monumentum
Helsingicum

notulæ aut puncta residuâ, ut in Helsingico jillo, cujus vetustatem adpicæ cruces abundè evincunt.

Danorum litera secreta.

Normannorum litera.

Possem hoc loco de literis aliis, quæ à Bedâ & Trithemio Normannis ac Danis ascribuntur fusius differere, quæ heic etiam suum sibi vindicare locum videntur; sed quia à tritis hisce Runicis multum differunt, in monumentis adhuc extantibus non reperiuntur, ac (ut ipse fatetur Trithemius) earum usus specialior ac secretior fuit, ad autores benevolum Lectorem remitto. De iis autem inter alia sic differit Trithemius: *Normanni (qui cum Dacis Asiaticis de Insulis Scandianis, quæ nunc Gothica nuncupantur) quondam egressi, Galliam armis plus quadraginta pervagentes gravissimè devastarunt) ejus Alphabeti ministerio, quicquid inter se voluissent habere occultum tantum, securâ traditione scribebant.* In qua opinione etiam Beda fuit. Narra- rat enim *Latinas pariter & Græcas literas Normannos permiscuisse, non ex vulgari modo scribendi, sed arcana ratione, qua scribentes de arduis negotiis utuntur quando periculum est, ne literis concredita veniant in notitiam eorum quibus minime oportet.* Verum nostri non est instituti particulares majorum nostrorum notas, quibus familiaris aut secretius inter se animi sensa communicabant, heic tradere; cum famosas illas vulgò dictas Runas tantum inquirere jam studeamus, easq; quibus monumenta celebriora in patria adhuc exornata conspiciuntur, divulgare.

Nummi Runicæ literis insignii.

Alioquin & hic locum suum obtinere possent inscriptiones numismatum Hispanicorum ab Antonio Augusto Archiepiscopo Taraconense propositorum, in quibus literaturæ nostræ vestigia conspiciuntur manifestissima. Quia verò in iis enucleandis mirè eum sudare video, & suspicionem mihi præbet, aut probè ductus omnes haud esse expressos, aut misturâ aliarum literarum constare, ejus ex editione Italica quæ mihi ad manus erat, hic inferam conjecturas, ut sit in quo lector curiosus, etiam in hoc genere, suum ingenii exerceat acumen.

Dialo-

Dialogo sexto pagina mihi 193 nummum describit, in cujus altera facie caput militis; in altera pegasi effigies cum hac inscriptione: T H Ψ < G < H.

Ex hisce literis secundam & ultimam latinum N arbitratur, reliquas verò sibi planè ignotas fatetur; nihilominus non desinit ingenium defatigare, ut inde vocem EMPORION eliciat: sed successu parum felici. Quod agnoscens demum candidè subneçit: *Il più certo è che non le intendiamo.* At T. H. Ψ. verè Runicas esse, denotantes T.S.M. nemo ibit inficias, reliquæ tres depravationis mihi ingerunt suspicionem. Eodem in loco alterius numismatis mentionem injicit in quo hæc leguntur T H Ψ E L E quod ejusdem census esse arbitror.

Gothos qui olim Hispaniam incoluere hæc fabricasse mihi videtur vero simile; eos enim sua peculiaria habuisse numismata, tam in Hispania quam in Italia ipse Antomius paulo post docet, dum penes se ejus generis fuisse fatetur, sed operis rudioris, quam ea quæ jam proposita.

Gothorum numismata in Hispania.

Paulo post numismata de Celsa describit, in quorum uno latere facies juvenis cujusdam conspicitur adjunctis his literis C E L. in altero eqves palmæ ramum gestans sub equo hæc literæ L A G K, quarum tamen ultima in aliis hoc pacto Y, in aliis ita Ψ, exprimitur. Agnoscere te arbitror Runica N. H. Ψ: V, S, F. His adde, si placet, quæ habet pag. 200. de Leridensi nummo ex Orichalco, pon-

dere duarum drachmarum. Circa finem ejusdem Dialogi Afranii cujusdam producit nummos, quorum alterum ita depingit:

Juvenis appicta facies hæc habet: ᚠ ᚦ ᚠ, inter quæ A aut O Runica videre mihi videor, cætera quæ equitem stipant, à nostra Literatura abeunt longiusculè. Alterius inscriptio ᚠ Runicum exhibet, cætera peregrina, nisi exceptum velis.

Quæ Dialogo septimo pag. 219. proponit, spectantia nummum ad confirmationem vocis SAETABI productum, in cujus altera facie has literas (quas Hispanicas vocat) M D N I ponit: mihi Runicum quid sapere videntur. Confer enim cum hisce ᚠIDᚠᚠ & affinitatem agnosces. Adjungere possem & eas numismatum inscriptiones, quas à Joanne Perez Canonico Toletano accepit, quæq; Dialogo octavo pag. 235. exhibentur. Sed eas tibi, Lector candide, examinandas relinquo.

CAPUT UNDECIMUM.

Literarum Danicarum numerus investigatur.

Danorum literæ Runica sedecim tantum.

Quamvis tot jam circumferantur antiquæ Danorum literæ, quot Latinorum, ac totidem ferè ex delineatis tabellis colligi possint: attamen dum singulos apices diligentius examino simulq; codices & manuscripta veru-

vetustiora cum reliquis monumentis conféro: majores nostros Alphabeto sedecim literarum contentos fuisse invenio. Reliquæ vero notæ demum à recentioribus sunt adjectæ, partim ut, iis peregrinas voces exprimerent; partim ut confusionem pronunciationis commodius evitarent. Idem enim de adjectiviis illis literis in nostra lingvâ & literaturâ pronuciare licet, quod P. Terentius Scaurus de Y in latinâ: *Y literam, inquit, supervacuam latino sermoni putaverunt, quoniam pro illa V cederet, sed cum quadam in nostrum sermonem Græca nomina admisa sint, in quibus evidenter sonus hujus literæ exprimitur, ut Hyperbâton & Hyminus & Hyacinthus & similia, in iisdem hac litera necessario utuntur.* Pariteratione cum in linguam Danicam progressu temporis, variarum linguarum voces irrepserint, quæ necessario scribendæ forent, etiam literarum Danicarum numerus novis figuris adauctus fuit, quibus peregrinas has voces commodius exprimerent.

Quare jam plures conspiciantur literæ Runicæ quâ sedecim.

Cum etenim tractu temporis à genuinâ & priscâ integritate lingua degenerare, unâ vocum simplex pronuciatio evanescere cepit. Ne igitur confusio errores pareret, plures notas adijcere coacti sunt. Ac quatinvis maxima ex parte Alphabeta hæc attribuant exteri, qui ob sacra Bibliorum monumenta in linguam & literas Gothicas à se translata, summam merentur laudem; attamen ante eum alium quendam Palamedem, Epicharmum, aut Simonideam hæc operi manum adhibuisse reor.

Quis numerum priscarum literarum primus auxerit.

Waldemaro secundo Danorum Regi victorioso nostrates punctatim omnes adscribunt; adeo ut etiamnum ab Islandis Waldemarianæ dicantur Runæ. Quia enim literæ nostræ cum Græcis magnam habere affinitatem suo loco ostendimus, in numero quoque primævo discrepantiam inventam haud fuisse arbitror.

Literæ Waldemarianæ.

At sedecim jactio fuisse Græcorum literas, Plinius, Dionysius, Plutarchus, testantur. Nam, ut recte inquit auctor tractatus de veteri & recta lingvæ Græcæ pronuciatio-
ne: *Quæ inventa sint literæ simplicibus sonis significan-*

Literæ Græcæ viginti sunt & tiam sedecim

415

dis necesse est profecto in omni lingua ut quidem commo-
de scribi possit, totidem omnino literas extare, quot sunt so-
ni simplices. Alioquin siue plures, siue pauciores fuerint
& scriptioni & pronuntiationi magnas tenebras offundi
necessum est: Ibidemq; simplices lingvæ Græcæ sonos te-
decim tantum esse probè ostendit; quod & ad nostram a-
ptissimè accommodari quis non videt?

Litera Runi-
ca antiquis-
sima.

Primævæ & priscae literarum notæ hæc fuisse sedecim,
quas ordine Latino jam recensere placet, donec qui verus
ac proprius eorum extiterit, suo loco ostendatur.

A. B. P. P. * I. Y. P. K. A. R. H. T. N. A.

Litera Runi-
ca unico dicto
comprehensa.

Majoribus nostris in more positum reperio, ut quæm-
admodum res præclare gestas singulari carminum genere
artificiosissimè comprehendunt, ita & unica sententiæ li-
teras omnes earumq; potestates includerent.

Waldemari
II. dictum
Runicum.

Quo artificio vehementer delectatum fuisse Walde-
marum secundum Daniæ Regem accepimus, qui ipsemet
literas Danicas, recentiorib; jam notis aduertas apophteg-
mate infra scripto complexus est: Quod autor Scaldæ in
hunc modum refert: **PIHHA BAPHTAP AP PIRA
YIRYIKPAP YAYBIRIAA YH *IRRA NANH
YAR PAKA YAKPIA YIF HYNRA ARPAAYI A
PIHHA TANK.**

OBREKPA YAKH *KY PPAPI ANNI BTPP.
id est: Has literas (de Alphabeticis loquitur) earumq; po-
testates compilavit Dominus meus Waldemarus Rex Da-
niæ in acuto hoc dicto:

Eptenge manns hæg stydi tann Boll.

Maximam deinde literarum hisce inclusarum partem
pluribus explicat idem autor: Sed quis sit proverbii sensus
non addit, ut nec quotus hic fuerit Waldemarus.

Waldemari
II. dicitur de-
bitur quotem-
pore vixerit.

Ego verò quia ab Arngrimmo Crymog. lib. I. hujus tra-
ctatus autorem circa annum Christi MCCXVI. vixisse ac-
cepi; Secundum Waldemarum **Esset** dictum hic in præar-
bitror. Is enim paulò ante præclaris auctus victoriis Van-
dalorum quoq; regnum obtinuit; ascito demum in societatem

tatem regni filio Waldemaro III. attestantibus id gentis nostræ annalibus indubitanis.

Voces verò *γυαυη* hac comprehensæ hoc volunt:

Raptum viri mentum avertens idcirco pilam.

Sprengt mans høg stode tuu Boll.

innuunt pilæ ludo quempiam mento vulneratum fugisse. Antiquitus enim, non scortea sed lignea utebantur pila *Rnotur* vulgo dicta. De cuius lusu consule Arngrimum lib. 1. Crymogæ cap. 6. In numero igitur literarum majores nostri cum Græcis & Latinis præcis conveniunt. Sic n. Lilius Giraldu Dialogo 1. de Poëtis: *Ab initio sexdecim tantummodo Latinorum litera fuerunt, sicut Græcorum, ut ostendimus, & pene eodem fuisse Plinius asserit.*

CAPUT DUODECIMUM.

*An Δ decimasexta fuerit veterum
litera?*

Sunt qui quindecim saltem primævas fuisse majorum nostrorum literas existiment, ex earum numero Δ exulare jubentes. Sunt è contra qui sedecim asstruant ultimam hanc nullo jure excludi arbitranter. Rationes utriusq; partitatem affirmantis quam negantis dum expendo, firmiter mihi inniti videntur fundamentis ii, qui hanc literam antiquitatis prærogativâ gaudere asstruant & sedecim notarum Alphabetum complere statuunt.

Primo etenim in vetustissimis monumentis patriæ nostræ, durissimis cæcis ante aliquot sæcula exaratis, ejus effigiem expressam invenio, cujus rei fidem inter reliqua facere possunt; *Trygveldense* Siazlandiæ, *Valkernum*, *Opagriense*, *Ströense*, *Scaniæ*, *Flenlofense*, *Thiletense*, *Brignungense*, *Fionæ*, *Hobroense* in tractu Arhusiano; *Tuordropense* in Alburgensi; *Jellingense* in Ripensi, &c. &c. infinita. Cum itaq; pari passu cum reliquis literis in his aliisque quam plurimis ambulet hæc figura, non possum non mihi persuasissimum habere, eo sæculo quo hæc

*Inter nume-
ros aureos re-
peritur.*

*In L. L. codi-
cibus inter
antiquas re-
censetur.*

Obiectio L.

monumenta benè meritis sunt posita, in censum literarum esse relata. Huc accedit quod in ordine literarum aureos numeros denotantium immediate ipsum Y subsequatur, de quo ut & præcedentibus omnibus, antequam antiquæ, nemo dubitat. Accum ab hoc ordine exulent omnes & recentiores, & punctatæ, si his annumeranda foret A, etiam in exilium depulsum fuisset. Adeo hoc me moveret, ut si in monumentis nostris, æque atq; hæc, tres ultimæ in serie aureorum numerorum, occurrerent notæ, iis etiam locum inter literas primævas tribuere haud vereretur. Momentum haud leve adfert & hoc, quod in vetustissimis legum codicibus, in quibus non solum prisca- rum literarum figuræ recensentur: sed etiam earundem significationes & usus proponuntur, hanc literam reperiam. Cujus documentum evidens tibi dabit caput XIX hujus libri: In quo hujus attuli paradigma unicum.

Regeris forsitan, majores nostros, qui parci admodum in literarum figuris inveniendis fuerunt, adeo ut ex necessariis etiam haud paucas ob potestatis affinitatem præterierint, nequaquam binas unius literæ figuræ admisisse. Illud enim quod A figuræ suæ exprimere debebat in R præstitum esse: signum ejusdem valoris ambas has notas esse complura evincant monumenta Danicæ adhuc conspicua.

Responsio.

Quamquam probabilis aliquam speciem hoc præ se ferre videatur, at tamen nunquam persuadere mihi potui A & R potestate plane eadem esse. R etenim in principio, in fine, & in medio dictionis positum invenio; sed A non nisi in fine, ubi cum R potestate fere coincidere debet. Atq; ibidem cum reperitur, non semper simpliciter consonantur vim obtinet, sed maxima ex parte syllabæ integre, ac vocalis quæ eam præcedere debebat, vim absorbet atq; in se continet, sive E, sive I, sive U, sive Y existat; quod infinita exemplorum inductione, si necesse foret, probare possem. Idq; tantum in Danicis (de Sueticis non loquor) observatum potavi.

Quid-

Quinimo quibusdam in locis non R sed Y potestate respondere sunt qui autumant: quibus ut assentiar facit Monumentorum Norvagicorum & Islandicorum fides indubitata; Nam inter reliqua in *Bildenenfi* H A H A N R *Systur* lego. Sic & in dicto Waldemari Regis supra citato, *Y A P I stydi* idem arguit: adeo ut plane persuasum mihi habeam aut latentem quandam esse hujus literæ *évégyses-av*, aut non in omnibus provinciis eandem eam obtinuisse potestatem. Cum itaq; ejusdem planè valoris non sint R & A; nec ullius ponderis hoc esse argumentum reor.

A potestate
respondet Y
& R.

Sed adhuc scrupulum dubitanti injicere valet & illud quod A nil aliud sit, quam inversum Y, qua de causa nec peculiarem locum inter vetustiores literas promeruisse videtur, cum inversio rei, peculiarem ei largiri essentiam nequaquam possit. Equidem hisce assentiret, nisi in aliis idem factitatum animadverterem. Pari namq; censurâ aut A aut H e literarum ordine expungendum, item A aut P: Y quoq; aut A: cum horum unum ex alterius inversione emerit. Nemo tamen inventus est, qui de eorum antiquitate dubium ullum movere hæctenus ausus fuerit. Necessum igitur est ut concludamus A jure meritoq; locum inter primævas literas sibi vindicare ac veteris Alphabeti seriem complere.

Objectione II.

Responsio.

CAPUT DECIMUM TERTIUM

De Literarum Runicarum potestatibus.

Potestates literarum ritè persequi, ac vires cujusq; distinctè proponere, res est non levis momenti, nec facilis præstita, cum ex usu dependeat, qui non solum ratione temporis, sed etiam locorum varietatem acquirit signem. Quod dudum in Latinis literis expertus est Cæsar Scaliger, qui lib. 1. de causis L. L. cap. 8. de eo in hunc modum conqueritur: *Supere est ut cujusq; litera vim deinceps ex usu atq; ratione, ejusq; causas statuamus, quod*

Potestates literarum difficultè secerantur.

Quia ex usu mutabili dependent.

negotium non sine magno labore, variaq; controversia expediri potest. Adeo enim degeneravimus à prisca pronuncianti ratione, ut *Œ* vix extent ipso in usu vestigia. *Œ* si quid afferas quod emendet vulgus, tanto verò pertinacius ipsi obsistant. Quod si in literis Latinis locum habet, quanto magis in Runicis, quæ à nemine ferè exultæ, per septentrionales hæc oras, incertis legum & canonum constrictæ vinculis vagabantur. Tentabimus interim potiora excutere, & in subsidium vocato Scaldæ nostro, num trita ac maximè frequentata, nostro instituto inservire velint videbimus.

Potestas quid.

Potestatem itaq; literarum nostrarum hisce limitibus circumscribit autor noster: *FRIFIA AINPINI HAAPIH IR YAAHNA, AP IR FIA HAAPI PRAYPINA MIK HAAPIAA AP YIRYIK FIRA. PARIK FAKK HAYI YAA HAAPIAA IRN PNPIK MAP FIRA AP PIPNRIA.* id est: Tertium accidens literæ est vis seu potestas, & est ipsa literarum pronuntiatio & significatio, propter quam nomina & figuræ earum sunt inventæ. Quod verò unius ejusdemq; figuræ diversæ occurrant & sint potestates; id est quod intricatum hoc reddit negotium. In *PIENIS*q; igitur earum enucleandis, aliquid ponemus operæ.

B duplicem habet potestatem.

Quanta sit affinitas inter B & P, tam quo ad potestatem, quam quo ad prolationem, ipsi agnovere Latini, quocirca eandem clarè indicare sategerunt, dum P figuram mutilati B habere voluerunt. Non igitur mirum nostrates veteres, nullum prorsus in figuris discrimen facere voluisse: recentiores verò qui aliquam in his differentiam invenerunt, illam saltem vel duobus vel unico puncto ventri incluso, vel utriusq; ventris apertione, indicare studuisse. De quo ita autor Scaldæ. *B IR BIARYAK HNA AAA FA HAIKNA PIRIA B MAIKH HAAPI, AP *IPNR HA RNAAHAAPINA ANA PNYBAAHAAPI I HIIY FA IR FAR *MAFAR PIRIA. IK AP AN IRN BIPIA ABIA FIARPIA PIRIA A BIARYAK.*

ΥΑΒ. ΡΑ ΙΡ ΡΑΑ *ΜΑΡΑΑ ΨΙΡΙΑ Ρ. ΑΑ ΡΑΑ
 ΗΥΑΡ ΨΙΒ ΗΑΚΡΗΑ ΡΑΥΚΝΥ ΝΑΡΝΥ ΜΡΜΗΑ
 ΗΜ Β. id est: B vocatur Biarkan, ut ponatur pro B litera
 Latina. In se autem continet hæc litera Runica, duas mu-
 tas: una quæ sonat ut jam dictum. Sed idcirco hic venter
 apertus factus est in B, quia sonat ut P, quod rotundiorib⁹
 labiis formari debet quam B. Quod ut melius intelligas,
 observabis non ab omnibus eodem modo expressam fuisse
 literam P. Quidam per B punctatum, quidam per B
 cujus ventres non clausi sed aperti, hoc modo B, fermè in-
 star K Latini nisi quod transversæ non rectæ, sed curvæ
 fuerint.

Familiares verò iis qui Romanis Barbari habebantur
 erat; mutas confundere, ut testatur Autor commentarii in
 Alphabetum Gothicum à B. Vulcano editi. C litera cum K,
 Q & G communem potestatem ferè habet, unde factum
 ut una nota Y omnium vices suppleverit: quandoq; etiam
 H, ubi C cum S potestate coincidebat. Quod lingvæ lati-
 næ conditoribus etiam hæud displicuisse innuit Jul. Cæs.
 Scaliger. de causis L. L. lib. 1. cap. 10, ubi sic inquit: *Ac sa-
 nè idem esse nostrum C quod Gallorum sit K jam receptum
 est; explosaq; eorum sententia qui aliter autumarent.* Pri-
 scianus verò autor est K & Q, quamvis figura & nomine
 videantur aliquam habere differentiam; cum C tamen e-
 andem tam in sono vocum, quam in metro continere po-
 testatem.

*Muta à Bar-
 baris confun-
 debantur.*

*Idem quod
 K & Q.*

Præterquam quod Q notat Latinorum, peculiare
 etiam quippiam obtinuit, quod commodè aliis exprimi
 non potest; non solum quod aspirationem simul includat,
 etiam non punctatum: verum quod eximium quid habe-
 at in pronunciatione, quod non à quovis ritè efferi potest.
 Hinc factum, quod in Islandia adhuc inter vulgatas reti-
 neatur. Intermedium enim sonum habet inter D & T cum
 aspiratione: Quin & leges prisæ Anglorum à Danis roga-
 tum etiamnum hæc literam, tanquam nulla alia com-
 mode exprimendam retinent. Quod qui non observant pessi-
 me

¶

K 3

peregrina planè. Quinimo in vetustissimo sedecim literarum Alphabeto non δ sed η reperio etiam Sol vocatum, ut in illo η . IR TARKA THTYI. Ex moderna igitur veteris lingvæ pronuntiatione recentiores hoc discriminis invenisse arbitror.

η .

Scalda noster unica simplici figura η , tam TS quam DS exprimi vult, de hac litera ita differens: *HR IR HAT PIRHAA HYIBAA PIRIA S TAAKTHAA P AP PIRHIAAP, AP YATHTY NIIR TAA HAA YHT HAT AP HA IR PARH H. IK *HPHAA TAAHNR-NPAA I NIIR THPPIA HAA PAA *HTAAK TAP S, IPA D AP S, AP AP THT *HTAPPI HAA PHT X AP ZPIKAAH I RHTAPAAH, IPA I PARRH TAAH HAA PRAPI. HN IRH THIR HAA PIA AP THT I HAA PRA P HAAH AP PHTAA PRAPIYIA AP RIA IBIA *HTAAK AIA HAA P IK THA. id est: Hic Sol primo ponitur pro S Latino & circulari, eamq; literam vocamus Knesol, hæc ita pingitur η : Sed in se naturaliter continet sonos duarum literarum T & S vel D & S, quia neutra ex his literis X & Z sive in lingua Runica, sive in antiquo Latino Alphabeto existit. Jam verò in Alphabeto collocantur, quia citius videtur una litera scribi, quam duæ. Duplices itaq; saltem ob celeritatem scribendi inventas arbitratur; quam antiquitus Sculptores, Saxis monumenta mandantes, curare non potuerunt.

Duplices quæ
re inveniuntur.

CAPUT DECIMUM QUARTUM

De ordine Literarum Danicarum.

Ordo literarum duplex.

In literis duplex spectari solet ordo: alter syllabarum & dictionum respectu; ostendens quæ in connexione præire, quæ verò subsequi debent respectu doctrinæ alter, quo pacto ordinandæ & quæ serie commodius edificantur literæ monstrans. De hoc jam quæritur, non quidem qualis ille sit qui hoc sæculo in Literis Runo-Danicis discendis observatur: sed qualis ille quo olim à majoribus nostris traditæ fuerunt. Qui-

*Naturalis
Runicarum or-
do qualis?*

stri. Si à simplicioribus ad composita in figuris procedendum fuisset; I primum occupasset locum & P ultimum ferè. Omnes enim pro fundamento unam simplicem ac rectam agnoscunt lineam quæ I repræsentat, atq; ex ea & aliis adjunctis constant ductibus, quædam duobus, quædam tribus; qui vel recti, vel obliqui, vel curvi. Primatum itaque obtinere debebant eæ quæ unicâ constant lineâ rectâ: hisce subjungi, quæ ex duabus rectis, vel rectâ & obliquâ aut curvâ: mox quæ ex tribus, sive rectis, sive rectâ & obliquis aut curvis. Sed hic autoris non videtur fuisse scopus.

*Ratio ordinis
vocalium.*

Non absurdè rationem ordinis vocalium, ab organis vocum mutuatus est Scaldæ noster, ac diversitatem inter Latinas & Runicas demonstravit; cujus verba idcirco digna duxi quæ hic proposita à Literatoribus æstimentur. Sic namq; inquit: **Þ IR A P Þ NI Y AR HA H HA A P Þ IR *Þ I A Þ A I N A R N Y. A Þ IR M H A A P *Þ I A Þ A I Y N N Y. I H A Þ I Þ A R M H A A P *Þ I A Þ A I A P A K N I R Þ N Y B A R Y A H Y E I P *Þ I IR B A K A Þ A. Þ A R M H A IR A H Y I B A A, Þ A *Þ I *Þ I A Þ A I B R I A H A.** id est: Þ primum occupat locum inter vocales, quia labiis formatur. Deinde A quia sonum in ore acquirit. Proximum est I & in summitate palati sonat: Si sit punctatum ut E. Hinc sequitur A quia sonum edit in pectore.

*Þ cur prima
inter vocales.*

Videntur igitur majores nostri in vocalium dispositione ad earum formationem & prononciationem respexisse, ac ab exterioribus vocis organis tanquam sensibus magis obviis, paulatim per intermedia, ad interiora descendisse: cum Latini vice versa ab interioribus, ad exteriora procedendo, suas collocaverint. Utriq; quidem suo respectu haud malè. Quin & aliam à materia soni deproptam, idem autor subjungit rationem, sic inquit: **Þ K Þ IR A P Þ NI P A R H A H Y I B A A, A Þ Þ A IR P R I Y H A A P M H A H A Þ P N I P M R A Þ Þ A R I M A Þ N I R *Þ I Þ N Y A Þ Þ A B A I Þ Y I Þ I Y A Þ A.** Sed Þ primo loco ponitur, quia proximum & maxime vicinum est ma-

teriz

resis soni, quam nos putamus esse aërem. Sensus est: quia
 N dum profertur labiis, primum est quod aërem ex quo so-
 nus & voces fiunt, proximè attingit, idcirco primo loco
 ponitur. Labia enim quibus formatur viciniora sunt aëri
 quam vel oris interior concavitas, vel palatum & fauces.
 Sed de ordine literarum nostrarum hæc sufficientiant.

Obiter hinc colligere licet hallucinari Hermannum Hu-
 gonem cap. 5. de prima scribendi ratione, cum sic inquit:
*Idem ferè ordo literarum servatus est à Gentibus omnibus
 qui ab Hebraeis, extra Arabes solos, qui plus nimio gloria
 cupidi, literarum suarum ordinem, ut E figuram noluerunt
 videri ab aliis accepisse.* Nisi particula terè nostram gen-
 tem etiam includat. Sed hæc particula juvari non posse in-
 dicant ea quæ subjungit dum ait: *A apud omnes gentes
 agmen ducit.* Non enim apud nos res ita se habet.

CAPUT DECIMUM QUINTUM.

De Literarum Danicarum Nomenclaturis.

EXpeditis literarum nostrarum figuris, numero, & Nomina lito-
 rarum Runi-
 carum em-
 phatica.
 ordine, ut de nominibus quibus eas insignire placuit
 majoribus nostris jam aliquantulum sumus solliciti;
 res ipsa postulat. Præsertim cum *εμφατικότερα* multo in
 nostrâ quam in ulla alia existant lingvâ.

In iis autem imponendis majorem cum Græcis quam Nomina Ru-
 nicarum litora-
 rum in quib.
 cum Græcis
 conveniunt.
 Romanis affinitatem in eo contraxisse videntur, quod non
 ut hi, uno simplici sono: sed ut illi, voce integra singulas
 proferre placuerit. In eo tamen discrepantia occurrit, quod
 voces quibus Græci suas expresserunt, maxima ex parte
 nullius extiterint significationis: eæ verò quæ à majoribus
 nostris iis sunt tributæ, rem aliquam, à qua literæ figura
 non usq; adeo abhorreret, simul exhibent. Unde etiam fa-
 ctum, ut in Poësi Danica, literarum per se positarum, ma-
 gis extiterit emphasis, aliis lingvis vix exprimenda.

Quod verò variare aliquantulum videantur hæc no- Nomina lito-
 rarum Runic.
 quare non ab
 minime ab omnibus pari modo efferantur, id partim
 L 2 pro-

omnibus eodem modo scribantur.

provinciarum diversitati dialectis distinctæ; partim idiomatis sæculorum progressu à nativa sua indole deflecentis variationi adscribendum videtur.

Usitiora saltem hic recensere placet.

Nomina literaturarum Runicarum.

Ʒ *Fe, Fie, Fir, Feyer.*

Ń *Ulr, Wei.*

Ɔ *Duſs, Dors, Thors, Dorks, Stungin Thy:* quæ tamen appellatio non Ɔ sed Ɔ punctato seu Ɔ competere videtur, quod æquipollet quandoq; priori.

Ǻ *Oys, Os, Oabs, Or.*

R *Reidr, Reid, Reidar, Ridhur.*

Ʒ *Kaum, Kan, Kyn, Kón.*

* *Haghl, Gagal, Hagil, Haghal.*

Ɔ *Naud, Nand, Nyd, Non, Nabd.*

I *Iis, Ies, Is, Idher.*

Ǻ *Aar, Ar, Ager.*

Ń *Sol, Sun, (Knesol secundum quosdam.)*

† *Tyr, Tir, Tidhr.*

B *Biarkan, Biarkn, Birk, Birkaldr, Byrghal.*

Ɔ *Langr, Langur, Lager, Lagh.*

Ʒ *Madr, Madur, Madher, Man.*

Ǻ *Tr.*

Reliquæ literæ quæ post inventæ & additæ sunt, vel ex hisce compositæ, vel eadem planè, sed punctulis quibusdam auctæ, vel mutilatæ conspiciuntur: quocirca non simplices, sed compositas appellationes sunt sortitæ, hoc pacto:

I *Knesol, bengende Sol,* quasi Ń mutilatum aut extensum.

I *Stingende Is,* seu I punctatum.

Ʒ *Stingende Kaum,* seu Ʒ punctatum.

B *Stingende Biarkan,* seu B punctatum, quod aliquando utroq; ventre mutilato etiam pingitur in hunc modum B̄.

Ʒ *Stingende Fe,* seu Ʒ punctatum.

Duplices Latinis dictas ut in Monumentis nostris non repe-

reperiri: ita nec appellationes peculiare habuisse constat: ut capite XIII. ostensum.

Quod si illas literas vocare libet duplices, quæ duarum aut plurium consonantium habent valorem, etiam in nostro Alphabeto, quatuor ejus generis reperiuntur, quæ præ reliquis crebrius, imo antiquitus semper id præstant, antequam novis figuris locupletata fuit res nostra literaria. Sunt autem hæ: Y valet K, G, Q: B valet B & P: H valet S, X & C: T valet T & D, de quibus audire lubet Scaldam nostrum, in hunc modum differentem:

*Duplices quæ
des in Runica
Literatura.*

ÞNI IRN ÞHNIÐ ÞIRIA RNNAHAIPIÐ HAIÐ
ÞIRIA INÐ HAYB*NAÞIKÞNÐ, AP ÞIR HAY*
*NAÞIKÞNÐ *PIA INYARA *NAÞ IK AIPIA
HNA HIY IR GAÞK, SAÞX, BAYP, DAYT, i. e.

Sunt quatuor literæ quæ ponuntur loco duarum consonantium, quod ipsæ consonantes habeant similiorem sonum quam reliquæ: ut sunt G & K, S & X, B & P, D & T.

Si igitur ullæ in veteri Alphabeto ponendæ sint duplices, hæ erunt. Sed hoc discriminis est inter Latinorum duplices & hæc, quod illæ simul, ac eadem in dictione duarum obtineant potestatem: hæ verò non simul & in eadem voce, sed in diversis; In quo enim loco Y K denotat, in eodem G denotare nequit, & sic de reliquis.

Duplices Runica quomodo à Latinis differant?

CAPUT DECIMUM SEXTUM

Nominum & figurarum in literis Danicis Harmonia.

NON defuere qui rationem nominum literis Hebraicis & Græcis impositarum reddere sint conati, verum quam infelici successu in hoc genere plerique eorum sint versati res ipsa indicat, eo quod solido destituti fundamento, vocibus pro suo arbitrio significationes adscripserint. Eusebius quidem in Hebraicis desudavit, sed à Coropio Becano libr. i. Hieroglyph. explosus operam & omnem perdidit. Feliciori successu laborasse videtur Bonavent.

Nomina literarum Hebraicæ & Græcæ nihil significant.

*Nomina literarum Dani-
carum omnia
rem aliquam
notant.*

navent. Cornelius Bertramus, qui cap. 1. Rudim. lingvæ Hebrææ omnium literarum Hebraicarum nomina enucleavit, ac figuris earum accommodavit. Quæ si rata, argumentum præbent haud leve ortus nostrarum literarum ab Hebræis, & convenientiæ eximiæ. In Græcis vix inventus qui tale quid tentaret, cum longius à rerum notionib⁹, earum appellationes sint remotæ. Nostras vero literas talia sortita esse nomina supra diximus, quæ non solum rem aliquam genuinâ suâ significatione exprimant; sed etiam cum figuris ipsis aptè quadrent. Quod ut clarius pateat de eo aliquantulum heic differendum duxi.

Veteris lingvæ gnarum etsi latere minimè possit, quid cujusvis literæ sibi velit appellatio, nec ex majorib⁹ nostris quisquam de eo dubitaverit; siquidem è medio loquendi usu quodvis nomen sit depromptum: attamen & hoc ipsum figuris ipsis, quantum quidem licuit & instituti ratio permisit, adumbrare conati sunt, ut hanc nominum, figurarum & rerum harmoniam, curiosior hujus literaturæ scrutator admirari satis nequeat. Id autem singularum literarum apices perlustranti manifestius evadet.

ψ.

ψ quod *Fee* vocant, armentum, peculium & divitias (quas etiamnum *Legende Fee* appellant) dixerunt; representat autem animal cornutum, aut taurum cornibus superbientem. Maxima namq; divitiarum portio in armentorum & pecudum gregibus antiquitus consistebat.

Ur.

Ur. Aquarum impetu delabentium rivus indicat: ut & nimbium guttis densioribus cum impetu delabentem. Inde quoq; per metaphoram ad alia, quædam cum hisce similitudinem habentia accommodatur, ut ad scintillas ex ferro ignito pullatione exilientes. Hujus figuræ inventio ab autore commentarii de lingvâ Geticâ, vel eo nomine commendatur, quod errores quos figura majuscula eia Latinis tributa parit, commode evitet. Quod eleganter sic ostendit: *U Geta recte pingunt, Latine ma-*

*v melius sic
pingunt*

U. le cum ejus loco V ponunt: quod cum formam Græci Ny habeat, errorem multis parit. Ita Michael Ritzius histor-

cus

cus cum alicubi legisset THEUDIS qui Rex Gothorum fuit, Thendius reddidit: cum Latini intelligi velint Teudis. Eadem ratione TEUTONES fierent Tentones, &c.

Quis igitur in reliquis majorum nostrorum non admiraretur prudentiam, cum in re tam exigui momenti adeo fuerint accurati?

P. Dms. Spectrum montium incolam, quod forma pumilionis aut gigantis antiquitus comparere, ac fœminis puerisq; terriculamenta objicere solebat. Linea enim recta spectrum, curva montem seu collem repræsentabit.

Dms.

A. Oys. Sinus maris promontoriis acutioribus excurrentibus, nautis infestis: vel etiam ostium maris portum navibus præbens; à quo nec abludit pictura.

Oys.

R. Ridbr. Equitationem seu currulem yectionem notat; equitem divaricatis cruribus equitationi se accingentem depingit.

Ridbr.

V. Kamm. Kôn pronunciant: nam au antiquitus ut jam èfferabatur. Ulcus autem seu pruriginem denotat; quod & brachia ad scapendum extenso indicat.

Kamm.
Au, ut è pronuncian-
dum.

* *Hagl.* Angulosæ grandinis, floccorumq; nivis faciem ostendit.

Hagl.

I. Naud. quod jam Nôd effertur, necessitatis naturam, quæ fulcro quo sustentetur indiget, exprimit.

Naud.

I. Is. Glaciei planitiem; seu stiriam frigore concretam, recta linea conspicuam.

Is.

A. Aar. Ubertatem agrorum & annonæ bonitatem notat, hinc vomeris pingitur figura. Nam benè exaratis & elaboratis agris, illa provenire solet.

Aar.

I. Sol. Radios Solares hinc inde dispersos. Ex eodem quoq; fundamento & altera ejus emerfit figura quæ corpus Solare uno radio insigne exhibet.

Sol.

T. Tyr. Taurum cornubus terram fodicantem. Quandoq; verò & unico cornu, sinistro nempe, conspicuum cernitur hoc pacto, 1: tum allusio fit ad Idolum Tyrantipitus dictum, quod à lupo quodam altera manu pri-
vatum

Tyr.

vatum fuisse fabulantur in Edda. Unde postea unimanus dictus hic Deus Asiaticus. Figura enim non abhorret ab homine altera manu spoliato.

Biarkan.

B *Biarkan*, Betulam foliorum lata amplitudine & viriditate se diffundentem.

Langr.

Λ *Langr*. Liquorem aut rivum aquarum ex montis cacumine delabentem.

Madur.

Ψ *Madur*. Virum extensis ad cœlum brachiis astrorum miracula contemplantem.

Tr.

Α *Tr*. Intensum arcum sagitta præditum. Sic enim *Thry deilar*: Α IR BIKPN Α BAPII, BAPPA PAPA AP PIPPN PPAITIA. id est: *Tr* est arcus intensus; militiæ commoditas, teli delator, Figura planè repræsentat Haut Æthiopicum.

*In literis non
requirèda rei
exacta pictu-
ra.*

Rudiori picturæ & prisicæ simplicitati congruè hæc quidem de Literarum figuris, nominibus Danicis antiquioribus respondentibus dici possunt. Sed longiusculò petita si quis regefferit: non repugnabo. Observabit interim benignus lector, nequaquam artem pictoriam in hisce; sed nudas elementorum lineaturas nominibus consonas, majores nostros exhibere voluisse: in quibus lineæ reatæ fundamentales, rem ipsam & subjectum repræsentarent; laterales verò ejus partes aut accidentia, quibus sensus ut plurimum movere & afficere solet.

*In literis He-
braicis & Ru-
nicis figurarum
datur ratio.*

Quinimò si quis hæc contulerit cum iis, quibus rationes figurarum elementorum Hebraicorum reddit Bonaventura Cornelius Bertramus cap. i. comparationis Grammaticæ Hebraicæ & Aramicæ, non minorem forsan in hisce inveniet probabilitatem, quam in illis. In re præterea obscurâ & vix extricabili, temporis quinetiam injuriâ penè abolita, præstat aliquid quam nihil invenisse, ut vel hac ratione aliis hæc excolendi detur occasio, tandemq; votis multorum etiam in hoc genere fiat satis. Qui ad modernū linguæ Danicæ respicientes idioma, significationes alias præter jam dictas, appellationib⁹ literarum assuere tentant, frustra sunt. Repugnantem enim sibi habebunt prisicam
Poësin,

Poësin, sensum harum manifestissime indicantem. Majorum præterea inventa, nostro metiri ingenio, aut Danos, qui ante aliquot sæcula vixerunt, nostra loquentes dialecto introducere, sanæ rationi est vim inferre.

Sunt qui figuras cum nominibus eorumq; significationibus conjungentes, mystica varia, S.S. Trinitatem, regiminisq; cœlestis abdita, concernentia eliciant. Pie quidem & optimo intento, sed priscorum Runarum instituto congruè non dixerim. Si enim densissimis idololatricæ & paganismi involuti tenebris, de talibus ne somnians quidem cogitare potuerunt. Ut igitur suo in precio hæc re-inquenda existimo, ita ad priscam literaturam illustrandam parum admodum facere arbitror.

*Capitulum Runi-
ca.*

CAPUT DECIMUM SEPTIMUM.

De Literarum Runicarum divisionibus.

Quotavis prisci ac primævi nostri Literatores qui Runas invenerunt, ac primum in usum transtulerunt, simplicibus sedecim literarum figuris contenti, magis sollicitos fuisse arbitror, ut eas debite ad res exprimendas adhiberent ac usui accommodarent, quam ut juxta subtiles Logicorum præceptiones in classes ac ordines distribuere: attamen posterius in hoc negotio suam desiderari haud passi sunt diligentiam: sed Hebræorum, Græcorum ac Latinorum imitantes industriam, literas nostras dispescuerunt in R A P P A R H A A P P A, quas etiam *N A P H A A P P A vocant, & H A Y *N A P H A P P A: seu in vocales & consonantes.

Divisiones literarum Runicarum nove sunt.

Literarum Runicarum divisio.

Reddunt se vocalem numerum.

Vocales quò ad figuras quatuor, quò ad potestates vovinq; olim erant: sed recentiorum industria effecit, ut E, quæ figura destituebatur, tandem novam acquireret ex I & puncto constatam: apud quosdam ex I & linea à sinistris sursum versus oblique ascendente. Et hoc est quòd autor Scaldæ ait I sonare ut E, si sit punctatum. Numerum vocalium sic recenset idem autor. I M A R A H H

M

H A P P A

H44PRAPI IRN PIV *MABH4APIA. HNA DRN
 ANH A. IH I. AR A. AP IR H44NKNY H44IA
 PARI A. I. AP IR FA H44NKNY HNA H44Y AMB*
 AP H44* H44IAR PNA A R44P4R44YRIA I.
 IBRIH44N Y44M. id est: In Norvagico Alphabeto
 (Norvagicum, Danicum, Runicum autori sunt Synoni-
 ma) quinque sunt vocales, ut urN, ofS A, is I, aar A. Is vero
 quandoque positum est pro E, quemadmodum Aleph &
 Jod pro vocali in lingua Hebraica. Rationem ordinis vo-
 calium, qui scilicet fiat, quod illa quæ ultima est apud Lati-
 nos, prima sit apud nostrates, & vice versa, mox subjungit
 quam nos supra, ubi de literarum ordine sermo est, pro-
 posuimus.

Ratio ordinis vocalium.

Sambliodædr.

Consonanti-um divisio.

Halfradder.

Dumba.

Muta cur sic dicat?

Consonantes, quas H44Y*MABH4APIA vocant, duo-
 decim constituunt, quas rursus subdividunt in semivoca-
 les *44PRA44P44A dictas, & mutas FN YB A vocatas; ac
 in unaquaq; classe quinque; constituunt ex præscripto Scaldæ,
 qui ita se habet: H44YB*MABH4APIA IRN T. R44-
 K44Y44M. Y. F44R YR K44M44PIA R44P44R44I44-
 P44Y IRN Y44M44PIA *44PRA44P44A H44YB.
 F44Y IR. R. K. Y. F. P. Y44M44I H44YB Y44K F44M44I
 H44PI 44M44PI I44M44K H44PRA44PI FN44I
 F44R *44P44 H44I44 *MAB AP R44P44A H44YB.
 Id est: Consonantes in lingua Runica sunt duodecim,
 quinque; quæ vicinæ vocalibus vocantur semivocales &c. ut
 sunt R K Y F P. Sic vocantur hæ literæ, à quibusdam in
 Latino Alphabeto, quia sonum suum ex vocalibus habent.
 Mox post pauca ad mutas digreditur, de quibus in hanc
 differit modum: F44H44N IRN PIV H44PIA F44IA
 H44R Y44M44Y FN44YB44 F44P IRN. Y. F. Y. A. B. AP
 IRN F44H44I H44PR AP FN44 FN44YB44 Y44M44-
 F44I H44YI P44M44IA F44P AP FN44 *44YI H44YI *MAB.
 *44M44IA AP FN44 F44IA *44YI F44M44P *MAB. *44-
 R44P44A. H44YB44Y I F44I F44Y44K H44Y H44Y44-
 FN44 IR44 Y44M44P44A H44M44I *44M44IA AP F44-
 F44R44I H44I44 IR FN44 IR Y44R *44I H44N44Y H44P44Y
 F44R44M44P44A. id est: Quinque; sunt literæ quas mutas vo-
 camus

canus, videlicet P. F. Y. 4. B. Et non vocatur mutæ quod nullum habeant sonum, sed quia parum soni habent vocalium respectu. Quemadmodum homo vocatur nihili ex præclara stirpe oriundus, qui nullo modo virtute respondet suis majoribus.

Hæc Scaldæ est de divisionibus literarum sententia, in qua examinanda curiosius aliquanto, si quis versatus fuerit reperiet quod desiderabit. Consonantes namq; duodecim esse statuit, sed eas cum dividit & enumerat, decem saltem exhibet, quinq; scilicet mutas & quinq; semivocales. Omissum igitur videtur H ut & *. Sed de * egit supra, mox post vocales, ubi hæc ponit: * IR 11Y14 1P I-BR11HYNH 111P1H. id est: * ex Ebraicis delumptum est literis. Quo ad potestatem scilicet, non verò quo ad figuram.

Divisio hæc literarum Runicarum examinatur.

Consonantia omissa.

*

Sed quia classe consonantium illud excludit, & mox post vocales ponit, in ea opinione esse videtur, quæ statuit aspirationis saltem esse notam, & non literam: vel si litera sit, inter utraq; ambigere. Desiderantur itaq; adhuc duæ consonantes ut numerus duodenarius impleatur. Prima quæ adjungenda videtur est H quæ forsitan ad semivocales reducta non est, eo quod peculiaris sit naturæ & potestates habeat plures quam reliquæ semivocales, ut de potestatibus literarum ex auctoribus præscripto, supra à nobis ostensum. Restat igitur adhuc una, quam inter mutas quærendam arbitror. Licet enim quinq; saltem hic ponantur figuræ, potestatem tamen sextæ includunt. B etenim & B & P notat. Quinimo si iusta lance res libretur in veteri literaturâ quatuor saltem fuisse mutarum figuras, quæ sex in se continebant potestates comperiemus. P n. est Y punctatum à recentioribus, ut distinctius G exprimeret ut supra ostensum. Nec majori diligentia vocales tractasse videntur, dum ad Latinos & alios respiciendo, propria neglexit. H enim omisit, quod Y quibusdam sonat & huc referri debet putatur. Nisi inter vocales & consonantes ambigere quis existimet, dum à quibusdam pro Y, ab aliis pro R pin-

H

B

Mutarum figurarum omnium quatuor potestates veteri sex.

Vocalium examinatur.

M 2

gitur.

Arngrimi de
has divisione
judicium.

gitur. Sed lubet majoris lucis gratia de hisce judicium Re-
verendi & clarissimi Viti Dn. Arngrimi Jonæ, Ecclesiarum
in Diocesi Holensi in Islandiâ inspectoris vigilantissimi,
quod datis ad me literis Anno MDCXXVI perscripsit, subjice-
re. *Habemus, inquit, decem consonantes, quibus adduntur* E^{S}
 N , hoc est is E^{S} ut quoties sunt consonantes, ut in aliis
linguis, cuius hic expressa est mentio, E^{S} quasi præceptum.
Monet quoq; Scaldæ B id est Biarckan pro P usurpari;
sed utroq; ventre aperto, sic B. Hæc igitur erit decima
tertia consonans. Sed omissa est ex semivocalibus O id est
Sol vel S, E^{S} ex mutis Z, siquidem peculiarem habet figu-
ram in Runicis, nempe H , E^{S} nomen videlicet Knesol. At-
que ita quindecim reperiuntur consonantes Runica, quan-
vis sæpe H id est Knesol vel Z pro O id est S usurpatum
deprehendantur.

P

Etiam hoc offendit quod pro D ponat autor P , atq; ita
D penitus omiserit: cum diverse sint literæ nomine E^{S} figu-
ra, quamvis interdum valore concurrant, quod in Crymo-
gæa annotaveram. Litera enim Runici Alphabeti ultima
est P Dorn, D verò est A Stungin Tyr, id est Tyr vel T .
nostrum punctatum scilicet transversum. Est ergo A vel
Stungin Tyr decima sexta consonans.

H

Irlandi unde
dicit.

Inter vocales etiam Y desideratur, quæ est sexta ut
propriam figuram E^{S} nomen nata est videlicet H , voca-
tur Tr. A qua litera quidam putant Irlandos vocari,
quod in eorum lingua quam aliis sit frequentior. Neq; hu-
jus elementi notatio multum abluat. Tr (vel H) er bern-
dur bogie, id est Tr signat intensam arcum, quo imprimis
Irlandi utuntur. Estq; hæc vocalis vel potius semivocalis
(quia vocalium more non facit syllabam) decima septima
consonans Runica.

Arngrimus
quomodo in-
telligendum?

Sed Arngrimum nostrum non simpliciter de literis
primævis (quarum figuras si respicias, sedecim saltem in u-
niversum fuisse, supra ostendimus) verum de iis quæ pro-
gressu temporis ad alias linguas accommodatæ & notis plu-
ribus auctæ fuerunt, ut Latinis imprimis responderent, lo-
qui

qui manifestum est: nos verò antiquissimas potissimum spectamus.

CAPUT DECIMUM OCTAVUM

*Literarum Danicarum potestas ac valor
in numeris.*

QUOD literæ Danicæ ab Hebræis defluerint fontib⁹ Danica litte-
ra ab Hebra-
is.
(ut suo dicitur loco) magno nobis argumento & id est, quod non secus ac Hebræi, numerorū notas alias non habuerint nostrates præter literas. In quo etiam cum Græcis eos ferè convenite non mirum, cum ab eodem fonte & hæ emergentes, scaturiginis etiamnum sapiant naturam. Ac quamvis Romani ad eos aliqua ex parte heic accessisse Romani non
vident ad nu-
meros alias
græcis appli-
catis quam
literarum. videantur, dum sex aut septem ex suis elementis, numerorum assignaverint potestatem: at tamen nec quò ad ordinem, nec quò ad copiam cum nostratibus sunt conferendi. Quod dudum annotavit Abbas Frithemius, dum lib. 6. Polygraphiæ in præfatione de eo in hunc modum disserit: *Cum literæ Græcorum & Hebræorum omnes sint numerales, sæpe miratus sum, quod curiosa præformata Latinitas etiam suas literas numerorum rationi subservire non fecit. Hebræi quarundam duplicitate literarum, notas octo & viginti ad omnem numerum sufficientes instituerunt. Græci verò hunc literarum defectum quatuor appositione characterum, simili providentiâ sublevarunt.* Latinis igitur & in hoc negotio palmam nostrates præcipuisse patet.

Cum etenim Dani Alphabeto sedecim literarum primitus fuerint contenti, omnes ejus notas, eò quem in primario suo officio obtinebant ordine, ad numeros indicandos transtulerunt: Sed ne mancã & mutilam eorum tenerent seriem, auctuarium notarum adjecerunt, quod ad vigesimum usq; excurrit: quò totam numerorum naturam compleri arbitrabantur.

Series autem notarum numeros indicantium, non ex ordine literarum, sive Græco, sive Latino; Sed ex Danico

& genuino, supra à nobis ostenso, metienda erit. Quem & hic juxta numerorum valorem repetimus.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19.

Ψ. Π. Ϝ. Ϝ. R. Υ. * . Ι. Ι. Η. Τ. Β. Γ. Υ. Δ. Α. Ζ. Φ.

De horum conjunctionibus & ad plures, decimum nonum superantes applicatione in Fastis Danicis uberius disseruimus. Heic fundamentum posuisse, & hanc literarum usum monstrasse suffecerit. Si quis autem an ita res se habeat dubitaverit, cum ad Fastos antiquiores literis nostris comprehensos amandatum volo, in quibus & aureos numeros omnes hosce inveniet, & Dominicales notas ad octavam usq;.

Clavi annales Romanorum.

Quod si jam clavos annales quibus numerorum loco prisca utebantur Romani, ad annorum computationes, cum hisce conferre lubet, rudes planè & præ hisce ineptos pronunciabis. *Clavi* enim isti, teste Polydoro Virgilio de rerum inventoribus lib. 1. cap. 19: *in parietibus adis Jovis ea parte qua templum erat Minervæ, in singulos annos figebantur, ut per eos numerus annorum colligeretur.* Refert & idem *Volsinios clavos numerorum indices habuisse, fixos in templo Nortie Hetrusca Deæ.* Quorum sive usum, sive commoditatem si respicias, ne in minimis cum nostris numerorum notis sunt conferendi.

Clavi Volsiniorum.

CAPUT DECIMUM NONUM

De Literarum Danicarum usu

Poëtico.

Literarum Runicarum usus in Poësi.

PRæter enumeratos jam & ostensos Literarum Danicarum usus, in vocum efformatione & numerorum significatione, & alium quendam in nullâ aliâ lingvâ conspicuum extitisse constat. Metris enim & Rhythmis Poëticis suo quodam modo peculiari applicatæ, & suavitate, & emphasi & artificio iis præbent singulare. Ubi namq; rem quampiam modulis Poëticis decantabant, cui

tui latentem sensum subesse, ac ænigmaticè aliud quippiam quam id quod prima fronte occurrebat, indicare voluerunt, mudas literas vocum loco posuerunt quæ etiã haud rarò integræ sententiæ vices supplebant.

Tentarunt quidem in aliarum linguarum literis tale quid ingeniosiores; sed successu parum felici, eò quod litterarum nominibus significativis in eadem lingua destituebantur. Quidam itaq; ut aliquid ejus generis præstarent, ex una lingua literas sunt mutuati, quibus ex alia significationes affuebant, ut rectè quod cupiebant exprimerent. Quod in hoc factitatum videmus:

Usus hic in his linguis esse nequit.

Nella $\phi \theta \phi \nu \rho$ la ξ .

Nella fidelta finiro la vita.

Litteræ Græcæ, voces Italicae. Sed quam violentè nomen litterarum huc sint pertractæ, quivis videt. Longè feliciter in nostra Literatura res procedit ob causam jam dictam.

Hujus verò artificii cum varia extent præcepta in libro Scaldæ dicto, Poëseos Danicæ vetustissimæ promptuario ingenioso, pluribus in hoc loco reperere minus necessarium arbitror. Unicum saltem exemplum ex antiquo Legum volumine, in archivis Bibliothecæ Academiæ Regiæ quæ Hafniæ est extante, depromptum produxisse suffecerit. Ex quo & de figuris & de ordine, & de appellationibus & de numero, & de hoc litterarum usu documenta desumere licet indubitata. Sic autem repperi:

Scaldæ qualis liber.

ρ . $\eta \eta \eta \eta \rho$ $\rho \rho \eta \eta \rho$ $\rho \rho \eta$

Re veldur fronda Rógi:

Carmen litterarum nomina & potestates includenti.

$\rho \rho \eta \eta \rho$ $\eta \eta \eta \eta \rho$ $\eta \eta \rho$

Fadist úlfur i Skógi.

η . $\eta \rho$ $\rho \rho$ $\eta \eta \eta$ $\eta \rho \eta$

Ur er af ellu-jarmi

$\rho \rho \rho$ $\eta \eta \eta \eta \rho$ $\rho \rho \eta$ ρ

Opt fleipur Rani á

$\rho \rho \rho \rho$

hiarni.

ρ . $\eta \eta \eta \rho$ $\rho \rho \eta \eta \rho$ $\rho \rho \eta$

Dúð veldur kvemma

$\rho \rho$

kóllu.

$\rho \rho \rho \rho$ $\eta \eta \eta \eta \rho$ $\rho \rho \rho$

Ratur veldur faar

$\rho \rho$ $\eta \eta \eta$

af ellu

ρ . $\eta \rho$ $\rho \rho \rho \rho \rho$ $\rho \rho \rho \rho$

Oys er flestra ferda

1. IR YUJMBNR IR UNIR- PA:	En skápur er fver- da
2. YUJMBR RACHNY AI- UJ:	Ridbr kœda roffum vesta
3. RAEJK IR UNIRIA BRA- FINA.	Ragm er fverdit bradesta
4. IR BIFFIM BARM: VAN FIARIR IAR VAN- NARM.	Kam er beggia barns Ból gœrer near fol- varna
5. IR YAMJITAR YAR- M:	Hagl er kaldastur kam- m
6. YRINTNR NYAB *IYU VARM.	Krifur sköp heitum forna
7. UNIRIR LMBVA YUJAI: MUTANR YUNIR I PRUAI.	Naud gœrer nappa kosti Naktam kaler frosti
8. YAMNY BRN BRIFA: VNIRAE IARU AI MI- PA.	Is kôllum bru breida Blindan tarf at lei- da
9. IR PNYIA PAARI: FIT IR APA IR IAR PRAEI.	Aer er guama goodi Get eg adt or var Frodi
10. IR MBEA INYI: MUI IR AP *IYRNY PA- YI.	Sol er landa liomi Lati eg ad heigum domi
11. IR UNJIBNR JIA: ABA NARENR NYIRNR APV BMAA.	Tyr er einbendur Afa Opt wordur smidur at blasa
12. IR MNU PRANA M- YA:	Barkan er lauf grenst lima
13. PAUI VAR UNIRIAR IYU.	Loki bar ferdar ti- ma
14. IR JAE IR PINNR AR PIAAI:	Laugr er thad er fellur ur fialli
15. PANA IR PNE IRN MA- N.	Fost en gul eru nal- li

Y. IR

Y. IR. YAMPNR ANYI: — *Madr er moldur anki:*
 YIYIP IR PRIIB A *Mikil er greip a*
 *ANDI. *hauki.*
 A. IR. NRTNR PRAMT *Pr er urtur grönst vi-*
 NIPA: *da.*
 MM IR 4IR IR BRIMR *Vant er thar er brenn-*
 AI UNIPA. *at foida.*

Quamvis impossibile sit alio idiomate horum em-
 phasin rite exprimere; attamen in gratiam illorum qui in
 hac nostra Literatura minus sunt versati, rogatus sensum a-
 liquatenus exhibere tentabo. Inprimis vero notandum,
 cujusvis Distichi versum posteriorem, literas non spectare,
 sed addi saltem ut metri constet mensura & debita conso-
 nantia, utq; prior firmitus memoriz mandetur & tenacius
 hæreat. Deinde præter id quod verba exhibent, recondi-
 tum quid, in unoquoq; latet versu ad vitam communem
 spectans, quod accuratius non verba solum, sed & sensum
 trutinanti sponte se ingerit.

*Carmine
 explicatio.*

Y NIPNR. *Opes irritamenta malorum.* Verba
 ipsa hæc volunt: Divitiæ inter consanguineos lites pari-
 unt. Litera Y *Fie* nominatur, qua voce pecuniam, opes,
 divitias exprimit. Sed modernum idioma inter *Fie* &
liggende Fie distinguit. Illud enim pecus quodvis; hoc pe-
 cuniam, aurum & argentum notat. Indicat verò emble-
 ma, quod in hereditate divitum dividenda, lites inter a-
 micos & summa necessitudine conjunctos crebro excitet
 auri sacra fames.

*Et
 Liggende fie.*

YAMPNR. *Lupus in silvis nutritur. Silvarum incolæ*
Lupus. Vult quemq; gaudere loco & societate suæ natu-
 ræ congrua, unde

Noscitur ex socio qui non cognoscitur ex se.

N. IR. *Candens ferrum scintillat. Vel: Patientia*
lesa fit furor. Ur vulgò notat omne quod guttatim stil-
 la vel scintillat. Hic ferro ignito attributum, non nisi de
 scintillis intelligi potest. Ignitum enim ferrum dum mal-
 leis tunditur, exilentibus impuriorebus ejus particulis scin-
 tillæ

ur.

tille emicant. Sensus procul dubio est, eum qui ira effervescit, si irritetur in furorem agi.

Rani.

Skier.
Finnorum
celeritas.

IB4. Nive operta ligneis soleis commodissime calcantur. *Artes solertia monstrat: ast usus intrit.* Rani instrumentum ligneum oblongum est & planum quo pedibus alligato, incredibili celeritate hyeme, montium juga, nivibus rigida, cursu superare solent Boreales. Skier jam vocant. *Firmos præ reliquis hac arte excellere innuit Saxo lib. V. ubi eos pandis trabibus vectos conferta nevibus juga percurrere ait. Et lib. IX: Firmi lubricorum stipitum celeri allapsu, cursu intendere soliti, arbitraria velocitatis potentia rapiuntur, promptissimamq; propinquitatis vel absentia facultatem obtinere creduntur.* Paulus item Varnefridus de gestis Lombardorum cap. 5: de Seritobinis ut habet Vulcanii editio (Skrikfinnos arbitrator) agense *Saltibus utentes, arte quadam ligno incurvo ad artem similitudinem feras assequuntur;* ait. Instrumenta hæcce Nartas vocatas esse ab Alexandro Gvagnini invenio. Sic enim ille in descriptione Permæ Regionis Moscoviz: *Pedites in Nartis celeriter per nivem iter conficiunt. Hæ autem Narta sunt lignea quadam oblonga solea duorum triumve cubitorum longitudine, quibus in pedes inductis baculo oblongo cum cuspidate suffulti, celerrime feruntur, adeo ut nullo modo equi, quamvis agilissimi cursu insequi possint: Nam equo currenti asperitas nevus, montes, cateraq; via obstacula, impedimento sunt. In Nartarum autem instrumentis currentes colles, truncos, foveasq; facilitate transsiliunt, hocq; modo feras omnis generis, apprehendere & capere velis transfigendo solent.* In Ceremissorum descriptione. *Narta sunt lignea quadam oblonga solea longitudinem trium cubitorum adæquantes, in inferiori parte in modum traharum erecta. Quidam vero hoc instrumentum, ad suæ proportionis staturam in longitudinem conficiunt, quo in utrumq; pedem inducto velocissime feruntur.* Earum exempla in Pinacothecâ meâ, ex Norvegia allata asservo.

P. NIFFR. Spectra foemina infesta. Tu ne cede malis.

Nullis. IN spectum designat, quandoq; *Dunurgur*, seu Nanos & Pumiliones, quos montium & saxorum concavis claudi credebat vetustas. Quandoq; *Jotum* gigantes & proceritate monströsa corpora, quæ veri Dei cultu destitutis crebro objiciebantur & non viris cordatis, sed multæerculis & pueris erant terriculari mento.

Duf.

Jotum.

Y A I N R. In adversis nemo lætatur. *Omnes cum re-
de valeamus consilia agrotis damus.*

A. IR. In ostiis fluminum iter frequentissimum.

Tuta frequensq; via est per avici fallere noxiem

Ut in maris sinibus & fluminum ostiis, ob portus commoditatem frequentissimus est navium receptus, cum tamen ibidem sæpius vel a pyratibus laitantibus opprimantur, vel in scopulos & promontoria impingant, non sine naufragii periculo: ita in eo vitæ genere, cui se pars maxima addixit, pericula crebriora.

IK. NY A B N R. Gladius acutus esse solet.

Nil prodest quod non ledere possit idem.

R. Y N A P A. Equitatio, equis ingrata.

Quisq; suos patimur manes.

Optat ephipia bos piger, optat arare caballus.

Ridhr equitationem designat.

R A Y K. Inter gladios præstantissimus est Ragn.

Principibus placuisse, viris non ultima laus est.

De hoc gladio consule Eddam. Veteres namq; non equis modo sed & gladiis nomina imponebant. Sic apud Saxonem lib. II. *Byarco utebatur præstantis acuminis, in-
usitataq; longitudinis gladio quem LOVI vocabat.* Et lib. IV. *Erat Regi inusitati acuminis gladius SKREP di-
ctus, qui quodlibet obliqui generis, uno ferientis istu, me-
diam penetrando diffunderet.* Lib. VII. *Haldanus a vitos
à matre gladios recepit, quorum alter L U S I N G U S, al-
ter H U V Y T I N G U S ob collinati acuminis nitorem,
vocabulum habuit.* Sic passim alibi. Ut igitur inter om-
nes gladios R A G N primatum obtinebat & possessori fuit

h. n. 4

Ragn.

Gladii nomi-
na impone-
bant veteres.

ri fuit gratissimus. Ita in quovis rerum genere est quod excellat &

Pulchrum est digito monstrari ac dici hic est.

Kam.

Υ. IR. Fratribus sors eadem. Κοινὰ τὰ τῶν Φίλων. Kam vulnus, ulcus, vibicem, pruriginem & scabiem indicat, quia facilius inficiuntur qui ejusdem sunt familiae & cognationis. Hic latius pro quovis incommodo capi videtur, quod fratribus commune, cum alter alterius portat onera.

Naar.

ΒΑΠ. Qui inter cadavera versatur, cadaverosum quid spirat. Naar cadaver est. Κακοῖς ομιλῶν ἢ αὐτὸς ἐκθῆσθαι κακός. Qui picem tangit, inquinabitur ab ea.

Integra mala putri se sunt conjuncta putrescunt

Illico, vicini concipientq, malum.

Nagi.

*. IR. Grando gelidissima frugum.

Natura sequitur semina quovisque suo

Hagel. quæ literæ hujus est appellatio, grandinem designat, & frumentum vocatur, tum ob externam figuram, tum quod, cum cadit, instar seminum spargi videatur.

ΥΡΙΗΑΠΡ. Mundi creator Christus. Facile est omnia posse Deo.

Nand.

Κ. ΠΙΑΡΙΡ. Cogit penuria vere. Nand, necessitas, penuria. Quasi diceret: Parsimoniam parit necessitas.

ΚΥΤΑΠΚ. Nudus frigore alget. Pauper ubiq, jacet.

Ι. ΥΑΠΠΗΥ. Glacies pontium latissimus. ἡ Φύσις ἀπείλων τῶν διδαγμάτων κρατεῖ. Ingens Natura vis est.

ΒΝΙΚΦΗΥ. Ductore indiget cæcus. Annuus re juvat ubi re opus est.

Am.

Α. IR. Anni proventus ingens:

Annus in apricis maturat collibus uvas:

Annus agit certa lucida signa vice.

Gamma.

Aur annuum vel annonam, Gamma bona, delicias, proventum designat.

ΥΥΑ. Frotonis liberalitas summa. Videtur Frotonem quæritum innuere, quem Saxo lib. VI. ait ab eximia largi-

*largitate cognomen mutuatum esse. Adco namq; libera-
lis exitit, ut recenti largitatis consuetudine, prisca militia
stipendia duplicaret, opes inpropatulo haberet, ceteros lar-
giendo præcurreret, omnes humanitatis officis anteveriret,
Et quod difficillimum est, virtute invidiam vincere con-
tenderet. Sensus est, ut idem lib. II. Virtus aut premiis
pascitur, aut laudibus incitatur. Et Majestatem res da-
ta dantis habet.*

Frateri li-
beralium.

4. IR. Sol (hoc literæ nomen) lumen terræ.

Aspiciunt oculis superi mortalia iustis.

Sol

INTI. Sacra religiose tractanda. Procul este pro-
fani. Latini id est veneror, cernuus adoro, reverenter
habeo.

T, IR. Tyr inter Asianos unimanus. De hoc Ido-
lo consulendus Edda. Fingunt namq; hunc Tyrum ex iis
fuisse qui Diis erant proximi, atq; ex Asia unâ cum Oghi-
no huc delati. Sed ab insolite magnitudinis lupo quem
vincere aggressus est manuum altera multatus, semper
dictus unimanus. Hinc nihil ex omni parte beatum.

Tyr

IBI. Fabor sape flandum, Du mortalibus omnia
fictore vendunt. Labor omnia vincit improbus.

B. IR. Betula arborum viridissima; inter primas
namq; foliorum viriditate luxuriare solet. B. Barkan
veteres dixerè, nos Berk, Latini Betulam. Juvenibus
avis luxuriant avium.

Birken

MYI. Lochonis vastities summa. Ex hic Edda con-
sulendus. Videtur innuere: Magnum consilium consulti
pessimum.

Loche.

A. IR. Liquor sponte è præruptis ruit.

Ruit inconsulta Juventus

Si crecat frenis in vitæ omne genus.

PII. Aurum peculium pretiosum. Quid non mor-
talia pectora cogis, auri sacra fames?

Y. IR. Homo pulveris augmentum. Madur ho-
minem aut virum designat. Patris Et umbra sumus.

Mad.

YIPI. Griphus major accipit. Cede majori.

N 3

A. IR

A. IR. Arcus tam hyeme quam æstate flexilis.
Cereus in vitium flecti.

NAM. Igne adustus dolere solet. Ubi morbus
ibi dolor.

CAPIT VIGESIMUM

De Literarum Danicarum inventoribus.

Ulphilas an
autor litera-
rum Runica-
rum.

Quicumq; exterorum de literis Gothicis seu Danicis
hactenus memoriz aliquid prodiderunt, in eo maxi-
ma ex parte consentire videntur, quod Ulphilam
Gothorum in Moesia Episcopum eas excogitasse referant.
Socrates quidem Hist. Ecclesiast. lib. 4. cap. 24 idem assertit,
ac inter primos id proponit, ut & Hist. Tripart. l. 8. cap. 12.
Nicephor. l. ii. cap. 48. Sigeb. Gumb. de Script. Eccles. cap.
8. Angelus Rocha Bibl. Vat. pag. 152. Hisce adstipulantur
Jornandes & Ricobaldus Ferraticensis in Chronico. Godfri-
dus Viterbiensis in Chronico. parte 16. ad annum CCLXXIII.
Hoc ipsum docet Alexander Sardius de rerum invent. lib. 4.
qui eum non Ulphilam sed Vuffidam nominat, nisi men-
dum in Argentoratensi codice quis esse existimaverit. Ab
his nequaquam differre videtur Albertus Cranzius, qui
lib. 2. Sveciz cap. 20. hæc de eo habet: *Wisigothi non tam
Christiani quam Arriani per Episcopum gentis sue Ulphilam,
Ostrogothas & Gepidas congenitales suos, fermento quod
acceperant corripserant. Nam is erat Gothorum Aposto-
lus, sicut Antichristus, qui Gothicas literas adiret, que
divinariam literarum sacratissimum thesaurum, in Gotha-
cam linguam transfudit, immixto quod imbiberat veneno.*
Sic & Otto Episcopus Frisingensis Chron. l. 4. cap. 16. *Gul-
filas Gothorum Episcopus, inquit, literas tunc Gothicas in-
venit, in quas cum divinas scripturas vertisset, ac in regno
Athalarici predicare cepisset, Athalaricus eo quod paganus
esset multos ex eis supplicis affectu. Hisce subscribunt an-
tiqui versus Trochaici, qui de variarum literarum inven-
toribus circumferuntur in hæc modum:*

Vuffida.

Ulphilas.

Gulfilas.

Moyset

*Moses Hebrais primis exaravit literas;
Mente, Phoenices, sagasi condiderunt Atticas;
Quas Latinis scriptitamus edidit Nacostrata;
Abraham Syras & idem repperit Chaldaicas.
Ipsa arte non minore protulit Aegyptias.*

*Litterarum
inventores.*

Gulphilas promisit Getarum quas videmus ultimas.

Trithemius quendam Gordanis nomine eas invenisse refert. Sic enim ille sub initium libri 6. Polygraphiae: *Gordanis Praesul Gothorum literas genti proprias dedit.* Sed quis, qualis, aut quo tempore hic Gordanis vixerit, non addit, nisi forte hunc eundem esse cum Ulphila ex eo suspicari liceat, quod Gothorum eum vocet praesulem; vel Jordanandem intelligat, quem ipse alibi etiam Jordanum vocat, & claruit (attestante eodem in Scriptoribus Ecclesiasticis) Anno Domini, DXXX, sub imperatore Justiniano: Is enim ex Monacho etiam factus est Gothorum Episcopus. Trithemio subscribit Cornelius Agrippa de vanitate scientiarum cap. 2 teste Vossio de arte Grammatica, cap. IX, quamvis in Eugdunensi exemplari anno MDC. impresso *CARDANUS, sed viriose, ut puto, legatur.* Sic enim habet: *Nam Gotthis Cardanus Episcopus literas dedit &c.*

Gordanis.

*Jordanus
Jordanus de-
ctus.*

*Quando vi-
xerit.*

Haec autem opiniones, praesertim prior, quamvis haecenus trita & a plerisque receptae sint, & approbatae: attamen falsitatis eas arguunt infinita in his oris extantia, & hisce literis exarata Heroum Danicorum monumenta, quae ante veri Dei cultum erecta & posita, tum inscriptiones, tum picturarum figurarum ostendunt. Ulphilam vero hunc sub valente Imperatore circa annum Christi CCCLXXX. vixisse supra ostendimus, (vel ut quidam volunt CCCLXX.) post eum vero Jordanus annis ducentis quinquaginta. Si vero quis nulla ex his quae haec extant procerum Danicorum busta, Runicis inscriptionibus decora, ante haec tempora constructa fuisse afferat, refragantem sibi inveniet, ut in eodem historiarum & antiquitatum Danicarum consensum: eosque erroris convicet vel unica rupes Haraldiana de qua postea.

*Ulphilas aut
Jordanus
non inven-
erunt literas
Runicas.*

*Ulphilas quā-
do vixit.*

Ne.

*Littera Runi-
ca ante dilu-
vium non ex-
cogitata.*

Nequaquam verò eo adduci me patiar, ut cum Johanne Magno lib. 7. cap. 1. afferam; *eximia magnitudinis Saxa veterum bustis ac specubus apud Gothos affixa, literarum formis insculpta persuadere posse, quod ante diluvium universale vel paulo post, gigantea virtute ibi erecta sint.* Id enim astruere nec ulla cogit necessitas, nec permittit veritas. Abundè enim ex sacris literis edodi sumus tum, temporis in tam varias gentes & lingvas nondum dissipatum & distractum fuisse genus humanum: multò minus literarum commercia aut varietates vigere potuisse. Agnovit hoc frater Olavus, quocirca hanc hyperbolem mitigare summo studio conatus est, dum omnia hac clausula, de eo lib. 1. cap. 36. in hunc modum ipsis ferè ejus verbis disserit: *Ab antiquissimo tempore cum essent gigantes in Septentrionalibus terris, hoc est, longe ante inventas literas Latinas & antequam Carthæta ex Græcia ad hostia Tyberis & Romanam solum cum Evandro perveniret, expulsisq; Aboriginibus gentem illam rudem ac plane sylvestrem mores & literas docerent, habuerunt aquilonaria regna suas literas, &c.* Tolerabilius forsitan, rem accuratius peniculantibus hoc videbitur.

*Olavus Magnus hyperbo-
len fratris mo-
deste corrigi.*

*Fabulosum
hoc putat Ma-
lincrot.*

At & hoc fabulosum censet Bernhardus à Malincrot de Nat. & usu Lit. cap. 3. sic inqviens: *Dubitari non potest prorsus fabulosa esse, quæ Johannes & Olavus cognomento Magnus, Sæcticarum rerum scriptores tradunt, fuisse dudum ante inventas Latinas Literas Aquilonensibus populis usurpatas literas, non multum Arabicis, uti Hugo ait absimiles.*

*Salicæ opi-
nio explosa.*

Explosa dudum est opinio Salicæ Episcopi Tolertani, qui Alphabetum nostrum primum fuisse existimabat omnium, adeoq; in mundi primordio Adamo traditum. Sic enim contra eum disputat Fr. Ludovicus Portugalensis lib. 1. cap. 1. Globi Canonum & secretorum lingvæ sanctæ & scripturæ divinæ: *Unde jam manifestè apparet lapsurum fuisse reverendissimum Dominum Salicam Archiepiscopum Toletanum, dum existimavit Alphabetum literarum Gothicarum*

carum fuisse primum Alphabetum & primos characteres primoparenti datos: cui minime suffragatur autoritas Divi Hieronymi sub caput 9 Ezechiel. dicentis in antiquis libris Samaritanorum Tau crucis habere similitudinem, cum Divus Hieronymus minime loquatur de litera T Gothica sed olim Hebraea, quae quidem signam & Christi crucem representat.

Sed placet iudicium Bonaventurae Vulcanii dum inquit: Ego verò pace horum autorum Geticarum literarum usum apud Getas longè antè Gulphila tempora viguisse existimaveram; Sed per Gulphila Romanis primum immotuisse, quippe qui in linguam Gothicam Biblia sacra converterit, cujus exemplar M. S. idq; vetustissimam Gothicis literis majoribus scriptum, in aliqua Germania Bibliotheca delitescere audio. Quid verò in hac literaturâ à Gulphila praestitum supra monuimus. Notis enim quibusdam priscum sedecim literarum Alphabetum auxit, ut Latinae aliisque linguis describendis commodius inserviret. Locupletatum igitur ab eo Alphabetum Danicum fatemur, sed non inventum. Quia verò exteris incognita & antea non visa haec elementa communicavit, iisque libros quosdam sacros primus transcripsit, ab ignaris rerum aqvilonarium, inventionis laus ei falso attributa est.

A qua sententia non plane abhorre video clarissimum Theodorum Zvingerum Theat. human. vol. 4. lib. 1. Gulphila, inquit, sive Ulphilas Gothorum Episcopus Theophili successor, primum orthodoxus, mox sub Valente Arianus, non tam invenit Gothicas literas (ut Socrates l. 4. c. 33. opinatur, & multis ante saeculis Gothos habuisse testatur Johannes Magnus) quam iis primum in sacris literis interpretandis usus est, & propterea earum inventor extitisse videatur. Sic & Gerardus Vossius, de arte Grammatica lib. 1. cap. IX, ubi ita disserit: Lubens quidem illud dedero, quod Ulphilas Gothicas dicitur literas invenisse, id ex profectum videri, quod antequam ille Biblia in Gothicam linguam transfudisset, paucis ex ea gente literae essent cognitae,

ac propterea nec habere illas, nationibus aliis crederentur.

Genebrardi
de Germano-
rum literis o-
mnia.

ab
Germani an
literas habue-
runt ante se-
pura Caroli
Magni.

Quod si verum illud (de quo tamen non immerito dubitaverint vel leviter historiis tincti) quod de Germanis refert Gilbertus Genebrardus in speculo universae historiae, longe ante eos, literarum cultura excelluisse nostrates manifestum est. De iis enim ad annum mundi 3791, & V. C. 428. hae memoriae prodere non veretur: *Disciplinarium capaces cum non essent Germani ab octingentis annis duotaxat, id est à Carolo Magno, ut ipsimet affirmant, suam linguam literis ceperunt exscribere, & cum Christiana religione Musas excipere, ut non sit quarendum, quibus hoc tempore tum ibi literis uterentur. Literarum secreta (inquit Tacitus) viri & foemina pariter illic ignorant.* Hae ille, quibus Germanos ante tempora Caroli Magni literas caute esse, nihilq; scriptis aut stylo exarasse adstruere conatur.

Aeneas Sylvius ad annum Christi millesimum vel paulo amplius Germanos literas accepisse putat, quod tamen generatim sustineri non posse existimat. Bernhardus à Mairincrot tractatu de literis cap. 3: *de paucis enim tantum circa ea tempora ad fidem conversis, idq; trans Rhenum ac Danubium potius, quam in magna ut olim dicta fuit Germania intelligendum hoc esse autumat.* Linguam autem Germanicam primam scribi ceptam esse tempore Friderici II. testatur Aventinus in Annal-Bojor. Quidam sub Rudolpho primo Austriaco diplomata ac publica acta reliqua vernacula primum lingua scribi cepisse, asserunt.

Marcus Vellserus Rerum Aug. Vindelic. lib. 3. statuit *Germanos temporibus Caroli Magni primum cogitationes de Literarum studiis suscepisse, rudes quamvis & incognitas. Nam multa ab eo seculo falsa veris intermixta, turbido quodammodo alveo ad nos fluxerunt.*

Monumenta
in Dania 600
annis ante C.
M. exarata.

Nostra verò dum excutimus monumenta, oculis adhuc obvia, iisq; relictis, de quorum aetate dubitari possit ob nimiam vetustatem: Si certa & fidei indubitatae sequamur; occurrunt haud pauca quae sexcentis ferme annis ante

te Caroli magni tempora, literis patriis, hoc est, Runicis sunt exarata.

Inter reliqua emicat rupes Haraldiana in Blekingia, cui majorum suorum res gestas inscribi curavit Hyldetandus ille fortissimus, qui delectis regulis, Danicum imperium integritati restituit. Hujus autem rupis fabricam in hunc modum delineat Saxo noster, in nobilissimi operis praefatione pag. 7: *Apud Blekingiam apta meantibus rupes mirandis literarum notis interstincta conspicitur. Siquidem à meridiano mari in deserta Verendia petrosa porrigitur semita, quam bina linea exiguo discreta spatio, protractis in longum ductibus amplectuntur. Inter quas medium loco planum factis ad legendum figuris undiq; secus exaratum ostenditur. Quod licet adeo situ inaequale existat, ut modo montium alta proscindat, modo vallium ima pratereat, eodem tamen tenore, literarum vestigia servare dignoscitur.*

Vixit vero hic Haraldus II, Hyldetand dictus, temporibus Gallieni Imperatoris, circa annum Domini CCLXX. attestantibus id annalibus gentis nostrae indubitatis. Sed longe ante viguisse apud nos, literas nostras dubium non est, cum Poësis mox à nativitate Christi, tanto in pretio hic extiterit, ut ea regnum lucratus fuerit Hiarnus. De quo consule Saxonis librum sextum. Ut de antiquioribus à Saxone mox in operis limine adductis, jam nihil dicam.

Haraldus Hyldetand quando vixerit.

Poësis in Dania viguit mox à tempore nati Christi.

Quis igitur primus ille fuerit, qui gentem nostram hinc beaverit literis etsi ob librorum & voluminum penuriam, cautum quoque Saxorumque, quibus res memoria dignas mandabant majores nostri, devastatorem, colligere non usque adeo sic in proclivi suspicor tamen Adlrunam quendam (mas fuerit vel foemina, perinde est) in Asia, ante migrationem in Europam, ex Hebraeis maximam ex parte eas collegisse, ac una cum gente huc detulisse. Praesertim cum originationis, ut mox dicetur, vestigia adsint manifestissima, & nomen iis impositum de tutore testari videatur.

Autor Literarum Runicarum cui ignoscitur.

Runica litera ex Hebraeis desumpta.

Odino etiam & aliis qui ex Asia huc devenere tribuunt multi, antiquitatum Islandicarum periti, unde & Odinus Run-

Odinus auctor Runicarum.

Fimbul.

hōfidi seu Runarum auctor vocatur. Sed quantum ex antiquissimis colligere licet documentis nostris, quendam FIMBUL nomine (quem alii FIMBULTYR, alii FIMBULTHULUR vocant) fuisse memorat Edda Sæmundi, cui Runarum ex parte tribuitur inventio. Ortum quidem Diis tribuere videtur, propagationem Fimbulo, sculpturam Odino. Sic namq; habet Versus:

RNNNA YNNIN YNNNA AF RARNA HAAPI.
 YIAP HARRA HAAPI, YIAP HAIMA HAAPI.
 FIA HIF FIARFN FIKRIFIK
 AF PARI PIYBNI-ÞNNNA
 AY RHIT *RABANA RARNA.

*Renas ne scis & resolutos characteres
 Prægrandes characteres, prævalidos characteres
 Quos formarunt Deastri,
 Et Fimbul senex illuminavit,
 Ac incidit Odinus.*

Hujus quoq; fit mentio in Volulpa, Strophæ 51. ubi consilium Deorum variis de rebus habitum proponitur:

AF A PIYBNI-MI PARNA RNNNA.
Et de Fimbulyri vetustis Renis.

Huic igitur Runarum si non inventionem, propagationem tamen attribuisse videntur veteres.

*Famias olim
 virorum ob-
 bant munera.*

*Litera pun-
 data à Rege
 Woldemaro
 inventa.*

Nec absurdum adeo foeminas in hujus laudis participationem venire, cum Nicostrotæ quid tribuant Romani sit in propatulo; & à literario non minus quam bellico exercitio, hunc sexum, in his oris, olim nequaquam exclusum fuisse, tum Alrunarum tum Amazonum, etiam ab exteris consignati docent ausus, cuius notissimi. De punctatis & recentioribus diximus capite undecimo; eas scilicet constanti Islandorum assertionem, à Woldemaro secundo Daniæ Rege victorioso excogitatas, unde etiamnum Woldemarianæ Runæ à peritis vocari solent.

CAP.

CAP. VIGESIMUM PRIMUM.

De origine Literarum Danicarum.

UT gentes omnino omnes ab Hebræis ortum traxerent, ita & lingvæ ac literæ, quæ antiquitatem aliquam præ se ferunt: Exiis enim qui literis omnium primò aliquid mandarunt fuere liberi Seth, qui teste Josepho Antiquit. Judaic. lib. I. in duabus columnis disciplinam rerum cœlestium à se inventam conscripserunt literis omnium antiquissimis, Hebraicis videlicet. Ex hisce vetustiores omnes ortas, ac inversione, apicum additione aut deductione, propagatas esse, quivis scrupulosior ejus rei examinatore de facili videt. Ac nostras quidem (quod ad earum antiquitatem probandam haud parum facit) ex hoc fonte manasse ostendunt ductus adhuc in quam plurimis parum admodum ab Hebræis discrepantes. Ut rationem non planè nullam habere videantur, qui hasce literas ex Hebræis formatas, una cum gente nostrâ, ex Asiâ huc delatas arbitrantur.

*Ab Hebræis
lingua reli-
que fluxere.*

*Literis quinâ
primâ sine usi.*

*Runica literæ
ex Hebræis
ortæ.*

Quicumq; autem ortus vestigia observare gestit unâ cum attendere oportet, in eo cum Græcis, & Latinis nostrates facere, quod à sinistris in dextram progrediendo literas pingant, nequaquam verò vice versa. Hinc qui Hebræorum notas cum nostris in omnibus conferre cupit, in quibusdam dextrum sinistrum reddere debet, ut convenientia fiat evidentior. Nos clarissima saltem persequemur. A nostrum nil aliud est quam N Aleph truncatum, & ablata namq; columnâ dextrâ, & reliquo paululum erecto, A nostrum emergit. Imò multis in locis non pendulum sed inclinatum pingitur, ut videre licet tabula prima, secunda & tertia.

Collatio Runicarum cum Hebræis quomodo insinuat.

B quamvis cum Græco & Latino planè conveniat; atamen & Hebræum B Beth ejus aliquot præbet ductus. Si enim rectam cum transversâ illius ventrem spectante adjectis hoc pacto B nostrum habebis. Quinimo ubi for-

tius sonare debet ac P representare, ei punctum seu Dages inferunt, non secus ac Hebræi, ut mox dicitur.

P Planè est inversum à Gimel. Hoc autem hic quod & in reliquis studiosè observandum, quod majores nostri, simplicitati cum primis studentes, ex lineis rectis & simplicibus, nullis hamis aut appendicibus onustis, potius suos literarum confecerint Characteres, quam vel ex tremulis, aut inæqualitate ductuum sibi dissimilibus.

P non minus cum Hebræo quadrat quam cum Latino D. Si enim ad 7 Dalet columnalam apposueris, & angulum paulo obtusorem reddideris, res erit expedita. Dagesatur quoq; à nostratibus ut fortius sonet.

N quod quandoq; & sic scribitur 7 planè Hebræum est, columna sinistra à quibusdam adjicitur, tum ut ab Hebræo distingvatur, tum ut ornatum ei conciliant majorem.

I est Jod prolongatum.

Quemadmodum Hebræi literali notâ destituuntur, quâ expriment vocalem E, ita & Dani antiqui: sed ut punctis quibusdam illi hanc literam exhibent, ita & nostrates puncto scilicet imposito literæ I. Verum observanda hic venit insignis harmonia inter priscum Hebræorum Jod & nostrum. Antepunctorum inventionem, Hebræi tres habuerunt Characteres vocalium Aleph, Jod & Vav, quibus ita utebantur, ut Jod modo E modo J, Vav vel O vel V valeret, teste Vossio lib. 1. de arte Gram. cap. 31. & Malincrot de Nat. Lit. cap. 5. Sic nostrates per figuram I modo E modo I expresserunt, ut in quamplurimis saxis vetustioribus adhuc videre licet. Recentiores autem ut inter notas duarum harum distinctarum vocalium manifestius discrimen facerent I literam puncto insigniverunt, ut E distinctè exprimeret. Atq; hujus quidem inventi autorem agnoscunt Woldemarum II Danicæ Regem, ut supra docuim.

Y etiam non ineptè à p. deducitur capitali curvâ directâ & extensâ.

P inversum est 7 Lameck, extensâ curvâ.

Quod

Quod nostrates ex B fecerunt B ventre punctato, hoc eorum Hebræis acceptum ferunt, qui pari modo ex β Beth, addito Dages seu puncto, β Pe fecerunt, illustri originationis argumento.

R planè Hebræum est γ Resch, modo perpendicularem præfixeris lineam.

Longius petita hic proponere non lubet, cum quivis in hac Philologiæ parte curiosior Criticus, sine ullo negotio plura reperire queat hujus generis, quibus animum oblectare, & mirandam Dei Opt. Maximi in hac literarum propagatione & derivatione, providentiam admirari & deprecare valeat.

Hermannus Hùgo de prima scribendi origine cap. 3. Runica litera ex Syriacis orta. Nostras hæc ex Syriacis ortas arbitratur, de antiquissimis ita differens: *Videntur prima litera esse Hebraica, his proxima nata Chaldaica, qua vix extant: deinde Assyria seu Babylonica seu Syriaca, seu Aramæa: Et post pauca: Iterum ex Syriacis sunt Arabica, quibus hodieq; utuntur Turca, Tartari & Saraceni, auctore Volaterrano lib. 33. cap. II. Ex Syriacis Samaritana, item, qua ad eas propius quam ad Arabicas accedunt. Et forte ex iisdem Gothica non multum his absimiles, quas Johannes & Olaus Magni Archiepiscopi Upsalenses ambo, ajunt diu ante Latinas literas inventas, fuisse Aquilonaribus usurpatas.*

CAPUT VIGESIMUM SECUNDUM.

Danicarum cum Græcis & Latinis literis Harmonia.

Hujus originis cum etiam Græcæ & Latinæ sint literæ, imo reliquæ famosiores omnes; non mirum & nostras cum iis cognationem quandam habere, Quam hic etiam adumbrare forsàn nec inutile, nec à scopio alienum erit. Quod ut commodius præstemus, unâ Litera Græca & Latina nil discrepans. eademq; operâ specimen Harmoniæ elementorum Danicorum cum Græcis & Latinis ostendere aggrediemur, eo quod

quod Græca à Latinis parum discrepent (de majusculis enim dictis, quæ veræ & genuinæ sunt loquor) imò antiquitus eadem fuerint. Quod ita probare nititur Polydorus Virgilius de rerum inventoribus lib. 1. cap. 6. *Græcas, inquit, veteres literas fuisse easdem penè quæ nunc Latine sunt, indicio est Delphica tabula ænea, quæ Roma in palatio Minerva dicata in Bibliothecâ conspiciebatur, Plinii (ut ipse testatur) temporibus. In Latium eas teste Plinio & Solino, intulere Pelasgi. Quidam volunt Nicostratam Evandri Arcadis matrem Latinis primum dedisse, &c.*

*Salmasii de
Runis opinio.*

Cl. Salmasius in Plinianis exercitationibus eousq; per-
venit, ut asserere non audeat Latinos omnium literarum
nomina & formas è Græcis expressisse, dimidiatas eas tan-
tum in pronunciando, efferentes. Aufonius

Dimidium Beta monosyllabum Italicum Be.

Quod & in aliis, non tantum literis sed & vocibus fece-
runt: ut ἀπό ab ὑπό sub &c. Idem Commentario de
lingvâ Hellenistica cap. 2. p. 382 eo inclinare videtur, ut literas
has nostras à Græcis Constantinopolitanis tractas putet.
Sic enim inquit: *Licet à Græcis Constantinopolitanis quæ
Ῥωμαῖοι proprie appellabantur, Romicas dictas opinemur.
Arabes quoq; appellabant Runi & Rumi Romanus.
Sic Romicas pro Romicis literas suas antiquas Dani appella-
runt ex Græcis illis expressas. Nec major eorum anti-
quitas.*

*Rupica literæ
cum Græcis
conveniunt.*

Nostras verò literas cum Græcis magnam affinitatem
habere dudum vidit Bonaventura Vulcanius, qui ejus quo-
que causam reddere conatus est in præfatione tractatus de
literis & lingvâ Gothorum, in hunc modum: *Literæ ple-
raq; Gothorum (ita nostra ab eo appellabantur) cum Græco-
rum literis conveniunt, cum quibus & lingvâ mistam ha-
buerunt. Quod nimirum in Moesia maritima consede-
runt Geta, ubi & Græcorum Colonia. Adducit quoq;
in ejus rei testimonium Poëtarum decus Ovidium, qui a-
pud Getas multos in exilio vixit annos, lingvâ eorum ita
calluit,*

calluit, ut Geticè etiam locutus fuerit; quod de seipso haud obscure his testatur:

Hic quoq; sunt urbes Graja (quis credere posset)

Inter inhumana nomina Barbaria.

Huc quoq; Mileto missi venire colomi:

Inq; Getis Grajas constituere domos.

*Ovidius lin-
guam Geti-
cum calluit.*

Et alibi:

Gracaq; cum Geticò mista loquela sono est.

Hinc in eam Beda & Trithemius quibusdam descendere videntur sententiam, ut nostras à Græcis ortas existima-
verint literas. Sic enim Trithemius de Alphabeto & modo scribendi Normannorum Polygraphiæ lib. 6: *Normanni cum Dacis Asiaticis de Insulis Scandinavis, qua nunc Gothia vocantur quondam egressi, Galliarum plus quam quadraginta pervigantes, gravissimo de vastarunt. Qui ut rebus suis consulerent arcana, Beda Anglico testante, Monacho, novum & pulchrum scribendi modum ex Græcorum literis talem invenerunt.*

Græcorum namq; numeros ad quatuor & viginti, literis decem comprehensos Latinorum characteribus adaptarunt, & sub fœderate alieno nostras literas prudenter absconderunt. Sed non de hisce de quibus hic sermo est, verum aliis secretis autorem loqui manifestum est. At tamen vetustiores multò Græcis has nostras esse non pauca sunt quæ probant. Verum quia ab eodem fonte cum Græcis & Latinis fluxerunt, non mirum quod cum iis magnam affinitatem obtineant, ac verum sit illud quod asserit Commentarius in Alphabetum Gothicum à B. Vulcanio editus, dum sic inquit: *Præsens litera partim Ebraicæ, partim Græcæ, interdum Latinæ, quadam peculiaris habet.* Quibus calculum suum addit Joannes Selden in Jano Anglico pag. 19. sic inquit: *Accipias interim vetustissimos illos Gothicos & nimis affabre factos, quos B. Vulcanius Brugensis nuper cum Anonymi commentariis edidit characteres, Grajorum præ se ferre multum (ut & Ruthenicus hodie) specimans.*

*Runica litera
Græcæ antiquiores.*

*Cur litera
Runica cum
Græcæ contem-
niant.*

R

Quod

Quod ut manifestius evadat, particularius aliquando singulas examinabimus.

Digamma
Æolicum.

Ψ Purum putum videtur Digamma Æolicum, lineis transversalibus rectis in obliquas commutatis.

Quinimò in Alphabeto Gethico à Bonav. Vulcanio in lucem emisso, non obliquis, sed rectis transversis depictum extat, hoc pacto Ψ: unde & commentator: *Nequaquam dubium esse ait quin majores capitale Ψ Gethico more scripserint Ψ, quod ad Digamma Æolicum vergit.*

¶ In inversi U figuram ostendit, eandemq; ferè potestatem obtinet. Licet ab Hebræorum Vav non nisi unius columnæ additione discrepare supra ostenderit, unde etiam originem traxit. In hujus literæ fabrica ipsis Latinis & Græcis prudentiores extitisse Danos ostendit commentarius de lingvâ Gothicâ à Vulcanio editus, loco supra à nobis allegato.

¶ Affinitatem cum Græco videtur habere nullam, nisi angulum unum trianguli ad semicirculum reduceris: Sed Latinum D, cujus etiam obtinet potestatem, quam proximè ad ejus figuram accedit. Quinimò in quibusdam monumentis, ita exaratum nostrum cernitur ut ferè à Latino nil discrepet.

¶ In A peculiare quid obtinent nostrates præ reliquis, Græci enim & Latini ad oris conformationem in prolatione respexisse videntur, quod & innuit Scaliger de causis L. L. lib. 1. cap. 10. dum inquit: *O suis sibi à natalibus usq; figuram attulit expressa pictaq; oris rotunditate.* Nostrates verò ad potestatem & valorem animum convertentes ex duplici A illud potius constare voluerunt. Ex formâ ipsa commodius multò figuram mutuantes, quam ex unius organi prolationi dicati accidentali conformatione. Ut non dicam rectas & obliquas commodius se sculpturæ accommodare, quam curvas aut circulares.

¶ Ex nostro R tam Græci quam Latini suum desumpserunt, illi quidem fulcrum adimendo: hi verò figuram integram retinendo, sed ventris angulum paululum incurvando.

Li.

Lineam quam nostrō R ademerunt Græci, ut suum P efformarent, Y adjecerunt; ut commodius ex eo suum formarent K, remanentibus vestigiis clarissimis.

Y

Ex nostro * ademptâ perpendiculari suum χ Chi Græci fabricarunt, non famosorem sed adventitiam potestatem retinendo; * enim nostrum quamvis ordinariē H noter, attamen quandoq; & CH.

*

¶ Tam Græci quam Latini dextram adjecerunt columnam, atq; ita N efformarunt potestatis ejusdem.

K

I Figura & potestate planè respondet.

I

¶ Manifestissima retinet vestigia derivationis ab Alpha Hebræorum; ex hoc etiam Alpha & A Latinorum emergit si jugo seu lineâ transversâ, devaticata in medio conjungantur crura. Ductus enim aliter paululum extensus neminem turbare potest. Quinimo in Alphabeto Græco quod Cyrillo adscribunt, prima litera quæ Alpha representare debet & hæc dicitur planè ut nostrum A ar pingitur in hunc modum A.

A

¶ Inclinatorum Græcorum præbet Σ si ei basis addatur. Nec Latinorum S ab eo discrepat, nisi in eo quod ex angulis acutis obtusos fecerint, quod iis etiam in aliis familiarè, ut supra ostensum. In Eollicarum literaturæ testimoniis nota quæ G exprimit ductibus planè cum nostro H convenit, ut & in Ilirico Sclavorum, Cithno seu C.

H

Nec à T nostrō abhorrent figuræ Græca & Latina; nisi quod loco cuspidis rectam illi ponant transversalem, quod neminem jure ullo turbare potest. Minuscule figuræ etiam planè convenit.

T

B planissime in suos transfulerunt usus.

B

In P ductum dextrum prolongarunt Græci; Latini v. totam figuram inverterunt, diducto angulo.

P

Y inversum amputata columnæ parte eminente, à Græcorum & Latinorum M non usq; adeo abhorret. Quinimo si columna Lunulam secans ad sinistram incurvata trahatur, ac dextro cornu cras adjiciatur, minusculum Græcorum μ egrege representabit. Si ventri inclusus

Y

sus apex adimatur, Y præbet, nec multum abludit ab eâ figurâ qua Ægyptii F exprimunt & Æoles E.

*Runica litera
quære cum
Latinis con-
gruunt.*

Ex his facili negotio quivis collegerit primævas Danorum literas, cum Græcis summam habere affinitatem: plures enim hisce jam enumeratis, majoribus nostris in usu non fuisse primitus, supra ostensum. Latinas eatenus respiciunt, quatenus illæ Græcas. Quædam enim earum adhuc planè sunt Græcæ, ut B, M, T, Z; quædam in valde paucis discrepant, de quibus eruditè differentem lege Scæligerum de caus. L. L. lib. 1. cap. 40. Quin tanta omnino sit cum Græcis Danicarum literarum affinitas, ut de originis & antiquitatis prærogativâ certare videantur neminem dubitare posse arbitror. Imo non desunt qui hisce aliisq; ducti argumentis palam profiteri non verentur Græcos suam ex nostris, nostraq; lingua habere originem, imo & literas & Philosophiam, atq; hinc esse quod eorum vocabula cum nostris etiamnum consonent. Vide Adrianum Sckreikium monitorum secund. lib. 4. & hinc est quod ex Josepho contra Apianum doceat, Græcos serò & vix naturam potuisse agnoscere literarum, antiquissimum earum usum habuisse à Phœnicibus, & gloriari eas à Cadmo se didicisse, bello Trojano eas nullas habuisse.

Hinc liquet hallucinari Theodorum Bibliandrum, dum de ratione communi omnium linguarum pag. 17. ait: *A Latinis mutuo acceptas esse Gothicas literas arguere ordinem literarum & nomina & figuras.* Sed nec ordinem eundem, nec nomina, nec figuras easdem fuisse jam abunde demonstratum.

CAPUT VIGESIMUM TERTIUM.

De Literarum Runicarum jugationibus Abbreviaturis dictis.

*Litera com-
posita Dano-
rum.*

Quia hætenus ea quæ de Literarum Runicarum figuris simplicibus dicenda occurrebant perstrinximus; nequaquam ea præmittenda videntur, quæ cas-

casum concernunt, quatenus compositionem admittunt, ac unâ figurâ compositâ plures potestates compræhendunt, ad syllabas hoc pacto quam proximè accedentes.

Harum autem duo occurrunt genera: unum quod vulgò Abbreviaturam vocant, alterum quod diphthongum, quæ quidem figuras si respicias, in Runicâ Literaturâ nihil differunt; sed potestas & usus discrimen constituit. Æquè enim hæ atq; illæ ex duabus figuris conflantur; Sed Diphthongi ex solis vocalibus; abbreviaturæ verò etiam, tam vocali & consonante, quam duabus consonantibus in unum conglutinatis constant. Illæ ob soni suavitatem & elegantiam, hæ verò ob compendium saltem sunt inventæ.

*Compositarum
literarum
duo genera.*

*Discrimen
inter abbreviaturas &
Diphthongos
in Literaturâ
Runicâ.*

Si etenim in harum originem altius inquirere lubet, comperiemus literas invicem connectere, ita ut unâ composita ex pluribus figura, duarum aut plurium potestates contineat, nil aliud docuisse quam necessitatem, vel etiam compendiosam elegantiam. Ubi enim cautium aut lignorum quibus insculpi debebant, contracta adeo occurrebat capacitas; ut aut ductus omnes, sine confusione capere nequiverit, aut separatio ac distractio errores parere & sensum disturbare potuerit, hisce invento aliquo occurrere sunt coacti. Commodius autem sese obtulit nullum, notarum ac figurarum jugatione, seu contractione, quam Abbreviaturam jam vocare solemus. Nec dubium est, quin cum elegantiam quandam & artificium singulare præ se ferre hoc studium animadvertent, quidam ei uberius excolendo se tradiderint. Adeo ut & integra monumenta ex hisce conflata exhibuerint quidam, quæ vel Oedipo indigere, quivis curiosus ea contemplans fatebitur. De hisce jugationibus ita ad me scripsit Dn. Magnus Olai Lausfænsis, Pastor in Boreali Islandia dignissimus: *Ex vulgaribus Runis unam composuerunt literam additis ex aliis quibus, integrandæ dictionem, quæ illorum proposito inseruisset, conficentem ut*

*Abbreviatarum
causæ.*

*Monumenta
abbreviaturarum
Runicarum
stantia.*

i. e. **APPR**. Olavus. Ejus
P 3

modi nominis proprii intricaturam per unicam literam vix
aliquando in prisco sepulchri asserere. Puto etiam veteres
istos nescio quo consilio aut superstitione, data opera studuisse,
se, ne facile legi posset, quod saxis sepulchralibus inciderant.

Hanc literas intricandi rationem, vocantur *at tradla*
Rimum, quo simul earum extricationem notarunt. Hoc
enim olim magnæ & licitæ putabatur artis. Hinc Ragn-
valdus Kólson in Relationibus Orchadensibus, peculiaris
cantilena enumeraturus, quibus præ cæteris, excellebat at-
tibus ita canit:

T A P T I Y I Y A R A A I P T A
 I P R A A I R Y A K I Y K I N
 T A Y I Y T R A P M R A M Y
 T I P I R Y I R B A Y A Y H Y I P I R
 H Y R I P Y A K K I Y A Y I P N Y
 H Y N A I Y A Y R A H A B A A I R
 * N A R A N I P P I A Y A K I Y * A P P I N
 * A R B I M A A A Y B R A P P A A A N

Quorum hic est sensus.

Obletamenta mihi, novem sunt:

Scachicus ludus, Remarum ligatura,

Librorum lectio, fabrilium cultura,

Naves soleis calco, ligneis,

Arcu quos vis supero & Remis,

Fidibus canto & Poesi.

At *Tradla*, propriè est pedum conculcatione aliquid
dense constipare; hic metaphoricè loquitur. Quædam
nobilioris juventutis in septentrione, olim fuerint exer-
citia, hic obiter nota.

Nullò vero modo adduci possum ut credam, *taxu*
ypa Qicav aniam huic studio præbuisse, cussa nec chartæ,
nec cærx usum nostrates habuisse reperiam, quibus celeri
stylo quidpiam imprimi poterit. Sed aut saxa & cautes, aut
ligna durissima, sagina imprimis, quorum sculpturæ ope-
ram requirunt tardiolem, temporisq; tractum majorem.

De

Abbreviatu-
ra apud Da-
nos, non sunt
invenisse ob-
seribendi ce-
leritatem.

De ea loquor *ταχυγραφία* qua olim excellabant apud Romanos Notarii dicti, de quibus ita Martialis:

Notarii Romanorum.

*Currant verba licet, manus est velocior illis;
Nondum lingua suam, dextra peregit opus.*

A notis enim dicti Notarii, quibus utebantur ad orationes, conciones, aliasq; pro rostris habitas declamationes, incredibili velocitate excipiendas. Quorum artificium eleganter expressit Ausonius, suum in hunc modum posito Epigrammate affatus Notarium:

Notarii unde dicit.

Notarium art.

*Puer notarium praeptum
Sollers minister advola.*

Et post pauca:

*Tu sensu nostri pecceris.
Vix dicta, jam certa tenes.
Sentire tam velox mihi
Vellem dedisset mens mea,
Quam praeptis dextra fugat
Tu me loquentem praecipiens.*

Eusebius in Chronicis testatur Tyrone[m] M. Tullii Libertum harum notarum fuisse autorem. Trithemius verò ipsum Tullium Ciceronem, librum notarum non parvæ quantitatis scripsisse refert. Quem S. Cyprianus Charaginensium Praeful & Martyr multis & notis & dictionibus ampliavit, adjiciens vocabula Christianorum usibus necessaria: *Rarus est codex, & à me semel detectus repertus, inquit Trithemius ultimo de Polygraphia libro viliq; precio emptus.* Vide reliqua juncta scitu, et in principio libri citari.

Notarum autor Tyro.

Hanc itaq; *ταχυγραφίας* artem, licet in his oris obliquis locum habere non potuisse, mihi persuasum habeam: commoditatis tamen ejusdem, aut elegantiae rationem, iis de quibus jam loquimur literarum nexibus, majores nostros habere voluisse crediderim.

Ac quamvis jugatae hae Danicorum littera quae veteribus *Sibir* & *Koffar* videntur dictae, de quibus consule cap. V. hujus libri pag. 40. ubi de Malmenis compositis agitur;

Abbréviationes & duplices in quibus differant.

tur; cum Græcorum ac Romanorum duplicibus in eo af-
 finitatem aliquam contraxisse videantur, quod valorem
 duarum literarum teneant: in eo tamen ab illis differunt,
 quod duplices, unâ figurâ simplici, & ex aliis non compo-
 sitâ, potestatem duarum (quibus nihil simile, quò ad figu-
 ras exprimunt) obtineant: jugatae verò in unâ figurâ, sed
 ex duabus diversis compositâ, potestatem duarum ex qui-
 bus componuntur, habeant. In hac verò jugatione, vel
 vocalem vocali, vel consonantem vocali, vel consonan-
 tem consonanti, copularunt. Quod paradigmate tre-
 quentiores abbreviandi rationes exhibente hic ob oculos
 ponere lubet.

*Abbreviatu-
 ra Runica co-
 labriores.*

	P	N	P	R	Z	P	N	Z	P	R	N	P
P												
N												
P												
N												
P												
N												
P												
N												
P												
N												
P												
N												

Præcipui ac principales hi sunt jugationum modi, qui-
 bus, si qui alii in monumentis occurrant, addi & suis lo-
 cis inferi possunt. In hac namq; tabellâ, capitales, prin-
 cipali loco, perpendiculariter sibi invicem subsequentes,
 fundamentales quasi sunt & substantiales: reliquæ sim-
 plices summum tabellæ occupantes, adjecitivæ seu acciden-
 tales; ex quibus omnes abbreviaturæ sunt conflatæ.

*Litterarum
 simplices figu-
 ra quandoq;
 sunt abbrevi-
 atura.*

Observandum hic venit, quandoq; fieri, ut una ea-
 demq; nota simplicis literæ potestatem obtineat geminam,
 ad in unam ex his jugatis ob figuræ similitudinem degene-
 ret. Sic *L* quæ nota est *Y* vel *R*, etiam *ay* designat.
k quæ nota est *N*, etiam *en* syllabam exhibet. Quod ta-
 men peculiari orthographiæ Danicæ lege contingit, quæ
 vocalis consonanti inclusa, non scribi, sed subintelligi
 quandoq; solet. Idem etiam in *R* crebro usu venit. Huc
 quoq; spectat *z*, quæ licet *O* vocalem exprimat commu-
 niter:

niter: tamen haud raro duplicatum est K seu NN Latinum, ut in monumento Tingveldensi YIK Menn. Sic A loco duplicis A quandoq; occurrit.

Hoc loco de neotericorum invento, literis scilicet Dageffatis seu punctatis aliquid monendum videtur, siquidem ad naturam jugatorum quam proximè accedunt, eò quod ex litera & puncto conflentur; quia tamen potestatem puram & simplicem obtinent ad simplices potius quispiam eas retulerit. Quod etiam à plerisq; facturatum videmus, qui in serie Alphabetica, sua illis assignare loca nequaquam dubitarunt.

Nisi quis mediam inter utraq; naturam sortitas eas esse arbitretur; quod facile concesserim, eo quod figurâ sint compositæ; valore vero simplices. Sunt autem hæ quarum inventionem Waldemaro secundo victorioso Danorum Regi ascribunt cuncti; adeo ut *Waldemars Runer* etiamnum vocentur.

Litera punctata.

Waldemars Runer.

A I P P B 4
Y E T H G V P T H.

Si vetustiora Mercatorum aliorumq; signa & sigilla examinaueris ex hisce jugatis ortum traxisse videbis. Nominis enim proprii & parentis vel cognominis literas primas vel etiam omnes totius nominis apices (ut supra ostensum) copulantes, sua conflant insignia majores. In recensioribus vero id minus apparet, tum quod filii parentum sibi vendicent signa, tum quod Romanis characteribus jam utantur. Qui tamen huic ului non ita commode applicantur, eo quod ductibus curvis ac circularibus sca-teant, qui vasis ligneis, aliisq; mercium fascibus non ita aptè insculpuntur atq; recti, quibus maxima ex parte constant Runicæ nostræ.

Mercatorum signa vetustiora sunt litera jugata.

CAPUT VIGESIMUM QUARTUM.

De Diphthongis Literatura Danica.

Alterum compositarum literarum genus ut attingamus, quod Diphthongos vocant; nequaquam varias

De Diphthongis quid erudendum.

Q

de

*Dogmati de
Diphthongi
examen.*

haud leues, adeo ut corruptum arbitrer illum, quo ego u-
 sus sum, codicem. Affirmat namq; primò Diphthongos
 Runicas quinq; esse, at ubi earum catalogum instituere
 debet, quatuor saltem proponit, ex quibus tamen quar-
 tam in Latinâ saltem lingvâ: non vero in Runica reperiri
 docet. Sed cum nec Diphthongorum figura, nec earun-
 dem Valortitè & perspicuè sit exhibitus, textum deprava-
 tum esse amanuensis incuriâ, clarè satis patet. Sensus ta-
 men auctoris absq; dubio hîc erit. Diphthongi Runicæ
 sunt quinq; † pro Æ, † pro au, † pro ei, (hoc etenim &
 supra docuit) † Ey (eius figura omititur) † pro Oe, quæ
 Runica non est. Si igitur rem æquâlance æstimes, duæ
 saltem figuræ Diphthongorum Runicarum sunt proposi-
 tæ † & † potestates quatuor; Æ, Ael, El, EY, quivota
 omissa est, aut assumenda Oe, quæ licet dicatur non esse
 Runica, ejus tamen æquivalentem habemus †, forsan †
 exprimendam. Sed solitam auctoris hic desideramus per-
 spicuitatem.

*Diphthongos
conficiendi
ratio.*

Rationem verò Diphthongos conficiendi, & cur in
 iis quædam vocales præponantur, quædam verò postpo-
 nantur, docere conatur in sequentibus, cum sic inquit
 HNYIA RAPPARIR IRN VIRIR NYIBANL I NAY
 NAYANPNY. NYA A AP I IAN HNYIA IRN IB-
 AIRNYIBANL NY I AP I AP N, AP IRN PHL
 RAPPARIMPIA MANNMFA VIRNYIBANL
 I NAYANPNPNPNY IR MANNI *NAP, *AP
 *INN YINAI RAPPARIMNYANRIMIN *INL
 IPAIRNYAIR IR MARRI NYANPA I *NAP
 PRIL RAPPARIMLA NYA A PAR A AP N, IN
 I PAR I AP A AP N, AP INI AP PA *NAPAN
 IR PRANMARI IR MAIR BRIDMIAA NTA
 PNA AP PARIA NTAIR IN *I I HRRARA AE
 PRAYLA NYIBAN AP YIRI *IPNA RNY IR
 IAY *AIRA PA *MAP VIRIA I I I I I I
 NAYANPNPNY IR PARYAR NYIBAN IA *I I I
 IBAIR IR PARYIRIA

Q 2

Quæ-

Quaedam vocales sunt prepositæ in conglutinatione, ut A & E, quaedam postpositæ ut E & I, O & U. Et hæc quidem vocales naturaliter in conjunctione anteponuntur, quæ sonum suum habent in extremis soni organis in homine. At illæ postponuntur, quæ propinquiores sunt enunciationi soni. Ut A prius quam U in Au, E prius quam O & U in Eo, Eu. Quia ille sonus est vicinior qui pectori propinquior, & prius fit quam crassior ille, qui in aëreioribus formatur. Non videtur hoc auctoris studium, ab organis voci dicatis, differentiam ac prolationem literarum desumendi, vituperandum. Si quidem à causis naturalibus depromptum, & aliorum, qui in eo strepente deludantur, ad lassitudinem usq; defatigavit ingenia. Verum quo minus mentem auctoris exactè assequamur facit, codicis, quo usi sumus antiquitas minusq; exacta scribendi ratio.

*Vocalium
differentia
ex soni organis
sumpta.*

*Diphthongi
cur à Romis
invenit?*

Sed quia ex professo Diphthongorum doctrinam tractandam proponit; rationes non omittit, quibus tractu in linguam nostram Diphthongos introduxerunt, dum in hunc modum pergit: Α ΜΑΙΩΝ ΙΡ ΒΙΒΛΑΡΗ ΠΗ-
 ΡΙΡ ΒΡΙΑΡ ΗΑΥΙΑ ΠΗΡΗΥ. ΠΑΡΙΑ *ΜΑΡ
 ΠΙΡΡΕ, ΑΡ ΗΠΗΡ ΠΡΑΙΗ ΑΡ ΗΑΥΥΑΚ ΗΙΤ-
 ΑΙΗΡ. ΙΗ Ι ΜΑΡΡΙΑΝ ΠΑΡ ΑΠΗΑΑ ΗΑΥΡ, ΠΑΑ
 ΠΡΑΙΗ ΑΡ *ΜΑΡ ΠΙΡΡΕ. ΠΑΡΙΑ ΠΡΑΙΗΑΑ
 ΗΑΥΑΑ ΙΡ ΒΙΒΛΑΡΗ ΠΗΡΗΙΗ Ι ΜΑΡΡΙΑΝ,
 ΗΙΥ Ι ΠΗΗΥ ΜΑΡΗΥ ΠΙΡ ΑΡ ΗΙΡ, ΑΑ ΠΡΑΙ-
 ΑΑ, ΠΑ ΠΡΑ ΠΑΡΜΑΥΗΥ ΗΙΡ ΑΡ ΠΙΡ ΑΡ
 ΑΡΡΗΥ ΠΙΡΗΥ. ΗΑ ΠΑΡΙΑ *ΜΑΡΗ ΠΙΡΡΗΥ
 ΙΡ ΒΙΒΛΑΡΗ ΠΗΡΗΥ ΗΙΥ *ΙΡ ΜΑΡ *ΠΡ-
 ΠΗ ΠΙΡΡΑ ΗΙΥΑ *ΜΑΡΑ *ΠΗΙΡ Η ΜΑΙΡ,
 ΑΙΡ. Α Latinis tribus de causis excogitata est Diph-
 thongus: propter soni concinnitatem, distinctionem &
 compositionem. Sed in lingua Septentrionali, duabus de
 causis, propter distinctionem & concinnitatem soni. Pro-
 pter distinctionem inventa est Diphthongus in lingua Se-
 pteptrionali, ut in hilce Mer, Ser, quo fit separatio in an-
 tedi-

tedictis *Se* & *Mer* (legendum videtur *Sier* & *Mier*, aliquin hic nulla Diphthongus) aliisq; similibus, sed propter soni concinnitatem inventa est Diphthongus, ut *Lagr*, *örgr*, quia suavius videtur sonare quam *Lagr*, *agr*. Quo pacto Diphthongus ob separationem vel distinctionem sit inventa dubitare quis posset, cum ejus natura in conjunctione & conglutinatione duarum vocalium consistat, quæ separationi adversatur. Sed absq; dubio illam autor intelligit separationem, quæ varias voces vocalibus iisdem constantibus soni facit distinctionem, ut videlicet aliter pronuntiandum sit *Mi-er* separatis *E* & *I*, aliter *Mier*, in Diphthongum iisdem vocalibus coalescentibus. Sed de Diphthongis ex præscripto Scaldæ hæc suffecerint.

Diphthongus quomodo ob separationem inventa.

CAPUT VIGESIMUM QUINTUM.

De modo scribendi Danorum.

Quatuor fuisse usitates variarum gentium scribendi modos eleganter & doctè ostendit clarissimus Gerardus Vossius de arte Gram. lib. 1. cap. xxxiv. Primus, qui fit à dextra in sinistram, quo usi sunt Hebræi, Chaldæi, Syri, Arabes, Ægyptii. Secundus, cum primò à dextra sinistrorsum scribitur, & ubi ad sinistram pagine partem deventum, inde dextrorsum recurritur. Qui mos antiquissimis Græcis fuit in usu, eumq; *Ἐξσποφῆδον* vocarunt. Tertius vulgatus est, à sinistra dextrorsum; qui Græcis, Latinis, & plerisq; Europæis familiaris. Quartus à summo ad imum; quo usi sunt incolæ *Trapobanzæ* & etiamnum utuntur Indi, præsertim Sineses, à quibusdam *Tapocon* dictus. Ethiopibus hunc modum familiarem fuisse docet Alexander ab Alexandro Genial. di. lib. 2. c. 30. Quintum modum, quo non modo deorsum, sed & redeundo mox sursum, *Ἐξσποφῆδον*, in usu non fuisse arbitrat.

Quatuor modi scribendi veterum.

I.

II.

III.

IV.

Quintus an in usu.

At hoc si de literis in membranis & chartis exaratis solum intelligat, forsitan concedendum: sed si de iis quas majores

Apud Danos plures modi occurrant.

Q 3

jores

jores nostri saxi & cautibus insculperunt, intellectum quoque velic, assensum præbere nequeo. Monumenta n. antiquiora patriæ diligentius perlustranti, non hic modo, sed & alibi plures occurrent, de quibus necessario aliquid monendum duxi; cum tanta ludant varietate, ut datâ operâ eâ certasse videantur, nostrates.

Primum.

A dextra in sinistram, nullum nostratium exaratum vidi, quamvis in tabula Bureana quædam extent, an antiqui causa ita scripta, an verò è saxi eruta, ignoro. Nisi forsitan saxum Avenfloense in Fionia huc referre visum sit, quod duplicem continet inscriptionem, quatum una à dextris, altera à sinistris incipit & in intermediam vocem, quæ in utraq; repetenda, finitur.

Secundum.

Nec secundum modum, quem *Εξσροφηδον* vocant, in quo à dextrâ sinistrorsum scribitur, & deinde dextrorsum recurritur, nostratibus familiarem fuisse, ex Monumentis quæ hætenus ad me delata sunt, colligere valui.

Tertium.

Tertio verò, utpotè vulgato, jam nobis complura exarata cernuntur. In Selandia: Orethinganum. In Scania: Leragriense. In Cimbricia: Allingense, Grenstenense, Jellingentia & alia. Quæ omnia à sinistris initium capiunt, & more Romanis consuetò, ad dextram pergunt. Sed sunt & hujus generis quæ ad *Εξσροφηδον* referri posse videntur, quale est Tuorupense in Cimbricia. Incipit enim à sinistris, & ubi ad dextram pervenit, recurrit ad sinistram.

Εξσροφηδον

Quartum.

Quartum, quo à summo ad imum, non recurrente sursum ductu, simpliciter scribunt, nostratibus familiarem haud fuisse arbitror, quod ejus nondum viderim exempla.

Quintum.

At quinti, quem Vossius dari negat, *Εξσροφηδον* nempe à summo ad imum, exemplum clarissimum habemus in Clementino monumento primo in Boringholmo extante. Sculptura characterum, à summo lapidis incipit à dextra, hinc ad imum pergit, quoque ubi pervenit, ad summum recurrit & mox in spiras volvitur. Nec dubito quin alibi plura ejus generis extent.

Modo-

Modorum à Volsio propositorum, hæc sunt exempla apud nos extantia: jam alios videmus ab ipso non tactos.

Ab imo ad summum, unico tractu, exarantur in Cimbria: Gunderupense primum & Haversloense. Pluribus tractibus non recurrentibus, in Selandia: Trygveldense. In Scania: Opagriense, Fuliense. In Lalandia: Brignicense. In Cimbria: Bryndersloense. Ab imo ad summum recurrentibus, *Ευροφῆδος* more, versibus, exarantur in Selandia; Sandbyense. In Scania: Ströense primum. In Fionia Ronningense, Flemloense. In Lalandia: Tiletense, Scolengense, Tirftadense. In Cimbria: Hermindanum, Longense secundum, Gunderupense secundum. Est & in Bornholmia Clementinum secundum, quod duplicem inscriptionem ostendit, quarum altera à dextra baleos incipit, & ascendendo, ut *Ευροφῆδος*, recurrit per secundum lapidis latus, & demum ascendit in tertio: altera à baleos sinistro incipit, & pari modo tria perreptat latera, usque dum desinat in eodem latere, in quo prior.

Sexti.

Circularem ambitum absolvit, in Cimbria, Glenstrupense. In Norvegia, in Diocesi Asloensi: Holmense. Inter Boringholmica; Nicolaitanum primum, & in ejus medullio crucis in modum decussatim pars inscriptionis legitur. Circularem verò basin columnæ cingit inscriptio Vregerflevis in Cimbria.

Septimum.

Semicirculum constituunt, ab imo sinistri lateris ad imum dextri, per apicem transcurrentia: In Selandia: Allstendense. In Scania: Waldkieratum, Ströense secundum, Gorstangense, Åsumense, Scorbyense, Hunestadense, Vedmanshøjense, Følsense, Holmense, Losenense. In Boringholmo: Askirkebyense, Aakierense primum, quod in medio tractum habet, à vertice in imum tendentem, Aakierense secundum, Laurentianum, Gyldenagrense. In Cimbria Randrusiense, Hunense, Gudingense, Oddumense. Ab imo dextri lateris, sinistrorsum semicirculum constituunt in Fionia: Allerupense. In Cimbria Huorum-

Octavum.

men-

mente. Semicirculari semel ac sepius recurrente per spiras tractu, extant in Scania: Biergesöense secundum, Kiöbingtonense, Siörupense, Huntstadense. In Boringholmo: Nicolaitanum. In Cimbria: Hobroense, Tuordrupense.

Nonus. Quadrato per limbum saxi tractu, visitur in Scania: Alrumense, Tullstrupense. In Cimbria: Giesingholmense. Sed duo saltem quadrati latera oblongiora exornant in Scania: Hobyense. In Cimbria: Gellerslövense. Unum verò & summum in Scania; Löfenense primum.

Decimus. Trigoni formam exhibet inscriptio Biergesöensis prima, in Scania.

Undecimus. Crucis ideam, decussatim se secantibus lineis, exhibet in Norvegia, Diocesi Astöensi, Tossögenense, & in Scania: Listerense.

Duodecimus. Transversim per saxi corpus, ab uno latere in aliud pergit notarum series in monumentis Scanicis: Hobyente & Stockiano. In Fionico: Albeccensi.

Hæc exempli loco adducere lubuit ex iis quæ nostra de Monumentis Danicis delineata exhibent commentaria, quibus omnibus etiam hodierna die fidem conciliat ocularis inspectio. Quibus si opus esset, ex Norvagicis plura addi possent, sed hæc sufficienter potiores veterum Danorum literas exarandi modos ob oculos ponunt.

Ex superioribus v. præsertim iis quæ de quinto modo dixim⁹, liquet, non planè exorbitasse Zvingerum lib. i. Volum. iv. ubi ait: *Secundam longitudinem à summo ad inferum, & hinc rursus ascendendo, veluti per spiras (quas Sol annuo motu, per Zodiacum facere dicitur) scripsisse Gothas veteres in saxis vetustissimis, quæ etiamnum existunt. Quod locum Olai Magni atinet, ex quo hæc collegisse videtur, ibi extat lib. i. cap. XXIX. editionis Romanæ, ubi hæc leguntur: Scriptura verò à dextro latere, in pede Saxorum inchoata, usq; in verticem, & tandem reflectendo, in sinistro pede finita, vel iterum eodem ordine interius elevata, depressaq; terminatur. Quibus modum Ἐξ ἑσὸ ὄρθου, quo ab imo ad summum, & à summo ad imum recurrento li-*
tera

*Zvingerius
descendit.*

teræ exarantur & alternis versibus, nunc ascendendo ducti⁹ trahuntur delineare videtur. At lib. 1. cap. vii. nihil plane habet quod huc spectet; siquidem de necessaria ventorum cognitione inscribitur, & de ventis per universum agit capituli discursum; verum capite xxxvi, ad quod Vossium respicere arbitror, hæc leguntur: *His itaq; (ut in Historia charissimi fratris mei Joannis Magni antecessoris archiepiscopi Upsalensis lib. 1. cap. VII. habetur) res gestas lapidibus imprimentes, sempiterna memoria tradiderunt.*

Herm. Hugonis error.

Errare igitur liquet Hermannū Hugonem (à quo forsan deceptus Volsi⁹) qui de prima scribendi origine cap. 8. hunc scribendi modum falso Gothis attribui ait à Theodoro Zvingero. Cum liquidus satis sit locus libri 1. cap. 29. Immerito concludit Olavum nuspiam hoc scribere. Nec ulli⁹ momenti est ratio Hugonis ex Vulcanio adducta, in hunc modum: *Certissime autem lapsum esse Zvingerum ostendit Bonaventura Vulcanius libello de literis Getarum seu Gothorum, ubi omnes eorum inscriptiones scriptæ sunt à lævâ ad dextram in latum, more nostro vulgari, nulla omnino à summo in imum per versus.* Verum non animadvertit Hugo à Vulcanio non nisi tria adducta esse monumenta ex numero tam immenso, eaq; non integra, nec eo modo quo in saxis conspiciuntur. Primum quidem Trygveldense, ab imo ad summum inscriptionis exaratam adhuc hodie ostendit seriem, ut in monumentis Selandiæ ostendimus, saxo ipso ad vivum expresso: reliqua duo Jellingæ extantia, quo situ suos teneant characteres, docebunt Cimbrica nostra. At supra à nobis citata monumenta, varietatem scribendi majorem ostentant, quam Hugo, omnibus suis modis possibilibus eodem capite allatis, excogitare potuit. Nec majoris momenti est ratio tertia, quâ Zvingerum hallucinatum ostendere conatur, quia scilicet aberravit in voce Taxocon, asserens eum esse modum quo Hebræi scribunt à dextra in lævam. Sed cum hic errasse nondum demonstravit Hugo. Vocem enim hanc paulò antè enodaturus, nihil adducit præter varias ejus lectiones apud

R

auto-

autores, quid verò sit, non docet. Sed quæ sequela, Zvingerus erravit in voce Ταροcon, ergo in aliis? Hugo erravit in loco Olai M. citando, ergo in aliis omnibus ejusdem libri. Gerræ.

Interim tamen ex iis quæ supra sunt allata, liquido patet, Danos nostros, non uno tenore literas suas saxis insculpsisse, sed plærisq; ab aliis gentibus usitatis, suos peculiare addidisse modos.

CAPUT VIGESIMUM SEXTUM.

De Materia cui literas suas mandare solebant Dani.

*Dani literas
saxis insculps-
erunt.*

Frequentissimam materiam cui mandarunt literas suas & quicquid æternitati consecratum voluerunt Dani, fuisse durissima saxa & cautes, ex relictis abunde liquet. Ejusq; evidentissimum perhibet testimonium Saxo Grammaticus, in præclari operis historici præfatione, dum hæc refert. *Nec ignotum volo, Danorum antiquiores, conspicuis fortitudinis operibus editis, gloria æmulatione suffusos, Romani styli imitatione, non solum rerum à se magnifice gestarum titulos exquisito contextus genere, veluti Poëtico quodam opere perstrinxisse, verum etiam majorum ætæ patrii sermonis carminibus vulgata, lingua sua literis saxis ac rupibus insculpenda curasse.* Quod exemplis passim illustrare non veretur, & quidem in eadem hæc præfatione, paulo post, rupem describit literatâ serieres gestas Regis Haraldî Hyldetandi continentem, quæ tamen ejus ævo adeò erat protrita, ut legi aut intelligi contextus haud potuerit. Sed ipsum audiamus. *Apud Blekingiam apta meantibus rupes mirandis literarum notis interstincta conspicitur. Siquidem à meridiano mari in deserta Verundia, petrosa porrigitur semita, quam bina linea exiguo discreta spacio, protractis in longum ductibus amplectuntur. Inter quas medium loco planam factis ad legendum figuris, undiq; secus exaratum ostenditur.* Quod licet adeo situm

Rupes Hyldetandi.

in-

iniquitate existat, ut modo montium alta profcindat, modo vallium inia pratereat, eodem tamen tenore literarum vestigia servare dignoscitur: quarum significationem Rex *Woldemarus* sacri *Canuti* fausta proles admirationis causa cognoscere cupiens misit qui rupem permeantes, patentium illic characterum seriem curiosiori indagacione colligerent, ac postmodum virgulis quibusdam, sub iisdem formarum apicibus adnotarent. Qui ideo nihil ex iis interpretamentum comprehendere potuerunt, quod ipsa celatim a concavitas, partim cano interlita, partim conneantium adesa vestigiis, signaria protractionis speciem, obtrito calle confuderat. Unde conspicuum est, etiam petrae soliditatis rimas diutino molore complutas, aut sordium collusione, aut irrigua nimborum infullatione concrefcere. Hoc autem monumentum ab eodem lib. vii. expresse *Haraldo Hyldetando* tribuitur. Is enim, inquit ibidem, in monumentum patris eius *regis gestas apud Blekingiam* rupi, per artifices mandate curis habuit. Aliud exemplum adducit lib. ix. ubi *Regnerum Lodbrog Regem* animosissimum in *Biarmia* victoris suis saxis incidit curasse refert, hac verborum periodo: *Biarmorum Rege interfecto, Fimorum vero fugato, Regnerus saxis rotundis gestarum apices pra se ferentibus, hisdemq; superne locatis, et eorum victoria sua monumentum affixit.* Sed ejus generis saxa cum paucis sint obvia, pluribus id demonstrare minus hic necessarium, praesertim cum in libris Monumentorum Danicorum ex professo id agamus. Recte quoque circa clariss. *Vossius* lib. 1. de arte Grammatica cap. xxxviii. asserit. *Danos literis suis quas RUNER dicere non in ligno modo, sed & lapidibus incidisse gestarum majorum.*

Victoriae Regneri Lodb.

...

...

Et hoc quidem non Danis solum, sed & aliis populis antiquissimum saeculorum subiectum. Testis namque locuples est *Josephus* antiqua Judicarum lib. 1. cap. 111. Sethum aut ejus posteros duas erexisse columnas lapideas, quibus rerum caelestium disciplinam inscripserunt, & ne ullis tempestatum injuriis obnoxia esset, ad posteros pro-

Antiquissimum
litteras inscripserunt
lapidibus.

pagarunt. Testis ipse spiritus DEI, Exod. 24. v. 12. & cap. 31. v. 18. ubi Deus mandata sua lapideis tabulis inscripta Moisi tradidit, idemq; repetit cap. 34. v. 1. & seq.

*Ægyptii saxis
litteras suas
inscripserunt.*

Ægyptii quoq; primitus saxis notas suas hieroglyphicas mandavere teste Lucano lib. 3.

*Nondum flumineas Memphis contexere biblos
Noverat, & saxis tantum volucresq; feraq;
Sculptaq; servabant magicas animalia linguas.*

*Obelisci Ro-
mani.*

Hujus clarissima exempla adhuc suppeditant Obelisci stupendæ magnitudinis ex Ægypto allati & Romæ in Vaticano & propè ecclesiam S. Joannis Lateranensis maximis sumptibus erecti.

Nec Græcis aut Romanis hæc ratio displicuit, ut præter infinita passim obvia monumenta, clarè testatur Horatius lib. 4. ode. 8.

Incisa notis marmora publicis.

Res igitur quas majores nostri ad posteros volebant transmissas & æternitati consecratas, saxis & cautibus commendabant. Minoris verò momenti, quæ amicis communicabant aut in familiari usu esse volebant, lignis, ossibus aut cornibus mandabant.

*Dani ligni
quos litteras
inscripserunt.*

De lignis expressus est apud Saxonem locus lib. 4. de Fengone ubi agit: *Proficiscuntur, inquit, cum eo bini Fengonis satellites litteras ligno insculptas (nam id celebre quondam genus chartarum erat) secum gestantes, quibus Britannorum Regi transmissi sibi jurocens occisio mandabatur.* Quin & in archivis meis ejus generis lignum teneo, quod amatorias litteras continere videtur, de quo Monumentorum Danicorum libro quarto à nobis actum. Id præterea evincunt antiquissimorum Fastorum Danicorum varia genera, figuris & notis discrepantia, partim lib. 2. Fastorum Danicorum expressa; partim penes me asservata. Neq; id ignoravit Venantius Fortunatus lib. 8. Epigram. 18. de litteris nostris hæc proferens.

*Barbara fraxineis pingatur RUNA tabellis
Quodq; papyrus agit, virgula plana valet.*

De

De eo M. Brynolphus in notis in Saxonem M. S. *Antiqui suas Runas hoc est literas tabellis ligneis quas Spiold Kesse nominarunt commiserunt, non atramento, pigmento, aut colore illitas, verum cultellis incisas. Quod veteres Athenienses factitasse ex Agellii lib. 2. cap. 12. suspicaris. Atq; hanc incisionem ad rita, vel ad rista vocitarerunt, quod est leniter incidere, unde jam colligo sine circellis & arcubus omnes illorum characteres extitisse, ac B quod nunc Runicum afferri ac exhiberi solet, norviticum ac Latinum P esse, olim sic scriptum K, ut non minus forma quam vi K *ετυμνόν* stunguo platur referret. Similiter R antiquitus tali figura R, nempe sic multo commodius expeditiusq; lignum incidi omnes norviti.*

Nullum verò lignorum genus apud nos extantium fuisse arbitror, quod (modo figurarum impressionem non respuat) non hisce usibus destinaverint, ut fusius capite primo hujus libri à nobis demonstratum. Hoc rudibus Italiz populis, quos Ennius Calcos vocat, in usu quoq; fuisse testis est Hieronimus ad Nitiam, qui ante charta aut membranarum usum, aut in dedolatis e ligno codicillis, aut in corticibus arborum mutua Epistolarum alloquia misitabant. Hoc sensu Juvenalis:

Vana supvacua dicens chirographia ligni,

Et Ovidius 2. de Ponto:

Nec mea fallaci conjuncta est gemma sigillo,

Mendaces lignis imposuisse notas.

Hinc est quod portatores earum tabellarios, & scriptores à libris arborum librarios vocaverint. Hinc etiam codices dicti à caudice.

Ossa verò & cornua, præsertim Alcis & Rangiferorum, literarum quoq; sculpturas admisisse ex Fastis in iis exaratis & ad me delatis colligo. In mandibulæ triquetrae majoris alicujus pilcis dimbo, delineatam dierum anni seriem aliq; Fastos concernentia, cuius petenti ostendere possum. Libellum quendam tredecim constantem folijs seu perius afforculis, aut laminis oblongis, quatuor polli-

Cornubus & ossibus literarum Danica insculpta.

cum circiter longitudine, unius verò latitudine, ex Alcis aut Rangiferi cornib⁹ fabrefactis, possidebat illustris & generosus Dn. Cancellarius, CHRISTIANUS FRISIUS de Kra-gerup; cui miro artificio, miraq; characterum fabrica, dies festi, aliiq; totius anni curriculum complentes sunt inscripti. Quin ejus generis complures alii alibi extant non dubito.

Litera Runica in auleis acupicta.

Rariora omittimus; in auleis namq; & tapetibus acu à nobilioribus matronis pingi quoq; solere nostrarum literarum characteres ostendit mappa quam inter *κμνλεια* servo, quæ pluribus libro vi. Monumentorum Danicorum delineabitur.

In campana fusa Runa.

In campana Urdalensi, Diocesis Stavangriensis in Norvegia, nostris literarum notis fustum esse nomen artificis, qui eam fabricavit ibidem pluribus demonstrabitur.

Sic scribit Herodotus se apud Thebas Bœotias in Ismenii Apollinis templo literas cadmeas in tripodibus quibusdam incisas vidisse.

In membranis & chartis scripta Runa.

Membranis & chartis usos esse mediæ ævi scriptores nostrates arbitror, quamvis eorum Volumina perierint & ad nos non pervenerint. Nondum enim antiquiorem videre mihi contigit autorem, qui planè & ex omni parte literis Runicis in membrana aut charta fuerit exaratus. Præter præclarum illum in membrana vetustissima exaratum Legum Scanicarum codicem, qui simul circa cækem & Regum Danorum seriem & conjugia, limites quoq; inter Daniam & Sveciam constitutos, elegantissimè literis nostris Runicis planè descriptos habet. Quo elegantius monumentum in hoc genere an uspiam reperiat, dubito. Fasti enim isti, quos lib. iii. Fastorum Danicorum delineavi, licet libelli figuram præ se jam ferant, attamen eandem faciem olim non obtinuisse; sed in una continua membrana exaratos fuisse, ibidem demonstravi. In vetustissimis legum codicibus M.S.S. Edda item & Sealda carmina quædam, Rithmos, periodos item quasdam Runicis characteribus exaratas legisse & annotasse me memini, sed qui planè

nè & omnimodè hisce constaret, nullus adhuc ad me delatus est codex, excepto eleganti Legum Scanicarum Volumine, ut supra diximus. De recentioribus nuper in Suecia & alibi, typis Runicis descriptis tractatulis non loquor: Illi enim in multorum sunt manibus & antiquitatem sapiunt planè nullam, quocirca de illis minus sumus solliciti. Lapides igitur, ligna, ossa, cornua, ea fuerunt quibus literarum suarum notas potissimum credere volebat vetustas, aliis non nisi raro & ornatus potissimum causa.

CAPUT VIGESIMUMSEPTIMUM.

Qua lingua consignata sint Monumenta quae in Dania visuntur.

PRæter ea quæ hæcenus de majorum nostrorum tradidimus Literaturâ, alia adhuc restare videntur, quæ antiquitatum Danicarum studioso, in monumentorum enucleatione, remoram injicere solent haud parvam, de quibus si hæc pauca monuerimus, non omnino frustra nos laboraturos confidimus.

Cum etenim ea quæ hæcenus docuimus, eo potissimum colliment, ut è tenebris eruta Literatura Danica, relictorum monumentorum enucleationi inservire possint, nihil omnino omittendum duximus, quod ad scopum præfixum deducere possit.

Qui igitur extantium adhuc cipporum, statuarum, & saxorum inscriptiones legere & intelligere gestit, nequaquam omnia, ad modernam vocum faciem accommodabit: aut priscas loqvendi formulas, ex iis quibus jam utimur, æstimabit: sed veteris lingvæ gnarus, ad ejus normam ut singula dirigat necessum est.

Tantum enim vel quadringentorum annorum curriculo, à pristinâ suâ & pronunciatione, & idiotismo, illud quod jam tenemus degeneravit idioma, ut qui vel legum codices vetustiores, vel alia Volumina, non usq; ad eò magnam præ se ferentia antiquitatem inspexerit, non potest non

Scopus hujus libri.

Lingua Danica antiqua descripta sunt monumenta.

Lingua Danica mutatio.

Lingua omnes mutationem passa sunt.

non tantam discrepantiam admirari. Atq; id quidem, si nobis solis contigisset, majori res digna esset admiratione: nunc vero cum nullam penè linguam [iis exceptis quibus divina ad nos defluxere eloquia] fatalem hanc mutationem effugisse videam; quid mirum & nostræ id usu venire? Gallicam respice, Latinæ Italicæ & Germanicæ est mixtura: Germanica Latinis, Gallicis & Italicis est inquinata; Anglica Danica est & Gallica.

Lingua Germanica quilibet.

De Germanica audi Trithemium in præfatione libri 3. de Polygraphia differentem: *Ufus loquendi non regulatus quantum apud solos Teutonicos in sexcentis annis sit variatus, nemo cito æstimabit, qui Otfridum Wisburchensem Monachum in carminibus linguæ Germanicæ sapius non relegit. Mare fluit & refluit, homines semel morientes non amplius præsentem reuertuntur ad vitam: succedunt moribus mores, & semper ad molliora vigor animorum mortalium decedit. Quis hodie apud Grecorum præsecos æmulatores Germanos antiquam idiomatum tenet notitiam? Chronicis & veterum historiarum Francorum, Hunibaldus, Doracus & reliqui scriptores, qui annis nos mille præcesserunt multa, & carmine præsecis & prosa sermonis Teutonici suis synthematis dicta miscuerunt: quæ hodie intelliguntur à paucis. Quid loquor de temporibus antiquis, cum proprium idioma nostrum apud Francos orientales, Suevos, Bavaros, Rhenenses, Mosellanos, Colonienses, Saxones & Toringos notabilem variationem quotidie suscipiat? Mutantur in tempore homines, variantur & mores; mutantur animi, variantur & vestes: linguarum alteratur simplicitas, & præsecis variatur idiomatum proprietates, & nihil stabile reperitur in humanis.*

Lingua cur mutata.

Vicinorum commercia, populorum migrationes, elegantiarum studium, quæ sibi in Idiomatica imperium vendicarunt, hæc primas obtinuerunt. Qui igitur veteris linguæ nostræ rudis planè ad Monumentorum accesserit enucleationem, haud pauca inveniet quorum sensum vix ac ne vix quidem assequetur.

Hæc

Hæc autem de qua loquimur lingua, nusquam in septentrione purior adhuc asservatur quam in Islandia Daniæ Insula famosissima. Cujus incolæ præterquam quod exterorum commerciis minus eam depravari sint passi: ab omni ævo varias, tum popularium suorum, tum reliquorum Aquilonarium res gestas, eâ consignando, incorruptam & apud se servarunt, & ad posteros transmiserunt. Quo nomine à Saxone nostro in præfatione suæ historigæ summo opere commendantur, in hunc modum de his disserente: *Nec Tylensium industria silentio obliteranda, qui cum obnativam soli sterilitatem luxuria nutrimentis carentes, officia continua sobrietatis exerceant, omniaq; vitæ momenta ad excolendam alienorum operum notitiam conferre soleant, inopiam ingenio pensant. Cunctarum quippe nationum res gestas cognoscere, memoriaq; mandare, voluptatis loco reputant: non minoris gloriæ judicantes alienas virtutes discernere, quam proprias exhibere.*

Islandi linguam antiquam Danicam tenent.

Islandorum industria.

De hujus autem lingvæ origine, quamvis alii aliter disputent, placet tamen quantum fuerit saniorum de ea sententia, verbis Johannis Lyscandri in medium proferre. Sic igitur ille Antiq. Danic. Sermone iv. *Ac de Cimbrorum idiomate, qui Balticum nunc incolunt Oceanum, plurimos auctori Danorum disputare. Germanica ne ea sit prope modum, an ex Germanicâ composita, & placuit pluribus Germanicam non esse origine omnino; sed ex Teutonica & veteri mixtam. Jamq; processu temporis plus ex Germanica novi accipere. Veterem autem, inquit fuisse Hebraei sermonis aliquam dialectum, quod ubi non dubiis videtur innati rationibus placuit hoc ipsum observare. Primum quidem istam opinionem antiquissima vetustissimorum. Ducunt & Regum nomina confirmare sane possunt, quæ omnino Hebraica sunt, nihil quicquam cum Teutonam lingua commercii habentia, qualia sunt Dan, Hamblus, Loth, Lotherus, Gormo, Togorma & similia instatissima. Aliud tamen majus firmiusq; adjiciant. Linguam Gothoriam sane Germanicam videri; sed in omnibus nequaquam*

Lingua Danica quæ sit.

Lingua Danica vetus est Hebraica dialectum.

Cimbrorum lingua communis cum Hebraicâ.

Lingua Cim-
brica cum di-
strepit à Ten-
tonica Hebra-
e communis
fit.

communicare. At si quando sermo Gothicus Cimmericus ve-
à generali Teutonum idiomate manifestè dissonare videat-
tur, tum vocem illam ex templo Hebraicam fieri: Hebraicam
ve illicò sapere antiquitatem. Quod in pluribus probatum
est, & nos exemplo idem didicimus. Puerum aut filium
Teutones Rindt dicere solent, id quod Cimbris barbarum
fieret, qui pro eo Barn retinuerunt, & pro diversis diale-
ctorum generibus idem aliter atq; aliter effertur. Cimbro-
rum in Chersoneso quidam Barn quidam Bar | Scandi Scl
Balthi quorum ferè communis oratio est, Barn communiter
vocaverunt, quod manifestissimum est ab Hebraicis
Chaldaicisq; Bar & Ben derivari.

Moderna lin-
gua Danica
qualis.

Quod linguam nostram origine Germanicam non esse,
sed ex Teutonica & veteri mixtam asserit, id res ipsa in
moderna & ea quâ jam utimur abundè comprobatum
reddit. Imò plus ex Teutonica indies mutuo accipere,
infinitorum exemplorum inductione ostendere non usq;
adeo foret operosum. Extant quam plurima, quæ & ap-
pellationes prisca, seu verè Danicas, & recentes, seu à Teu-
tonibus mutuatas, in quotidiano loquendi usu adhuc reti-
nent. In quibus observandis [nisi hanc operam patriæ du-
dum locasset illustris & generosus Heros, Dn. OLIGERUS
ROSÆCRANTZ, Dominus de Rosenholm & Scaby &c. Re-
gni Daniæ Senator prudentissimus, pietatis sinceræq; Chri-
sti gloriæ assertor indefessus] non sine jucunditate versari
quis posset. Nos ex ingenti & locuplete tanti viri thesauro
paucula (bonâ, ut spero, ejus veniâ) hic proponere, non
abs re erit; cum eadem operâ illorum errori occurratur,
qui sterilitatis vitium nostræ adscribunt linguæ; vel hoc no-
mine, quod à Germanica multa sit mutuata: Cum tamen
vel hoc ipso reliquis locupletior, quod plures possideat u-
nius rei appellationes. Simul quoq; apparebit vix vocem
esse in nostrâ linguâ Germanismum redolentem, quæ
non commodius vernacula ac genuina Danis exprimi
possit. Idq; ut clarius eluceat sequentia expendenda re-
linquo.

Lingua Da-
nica nequa-
quam sterilis.

Da-

Danica Antiqua.	Nova.	Germanica.
Abind	Had	Haß
Alvor	Ernst	Ernst.
Banck	Klappe	Klopfen
Bære	Drage	Fragen
Braaget	Buntet	Bunt
Daggert	Dolck	Dolch
Dorvent	Lad	Läßig
Dom	Ordel	Urtheil
Domme	Ordele	Urtheilen
Effne	Formus	Vermögen
Fator	Stion	Schön
Fiel	Bred	Bret
Fod	Baren	Geboren
Gienne	Driffve	Freiben
Glæde	Fryd	Freude
Grande	Naboe	Nachbahr
Grant	Noye	Genatw
Hente	Hale	Holen
Hitte	Finde	Finden
Kaare	Euerd	Schwert
Kilde	Brand	Brunn
Kiare	Driffve	Freiben
Klippe	Stiere	Scheren
Knfe	Forserde	Verschrecken
Lede	Soge	Suchen
Luge	Læse	Lesen
Lyde	Feil	Fehl
Neppe	Noye	Genatw
Nies	Skum	Schaum
Quæde	Stunge	Singen
Ram	Beest	Bitter
Redsel	Fryct	Furcht
Sanck	Samble	Samblen
Sprede	Stroe	Stretwen
Snar	Hastig	Hast

S 2

Enck

Danica antiqva.	Nova.	Germanica.
Eneffver	{ Eng { Erangt	Eng Orang
Eplid } Tuist }	Wæenighed	Uneinigheit
Ekenne	Forstaa	Verstehen
Etaeket	Kort	Kurz
Etunde	Engis	Verlangen
Etuge	Bedrage	Betrogen
Eonder	Brudet	Zerbrochen
Eage	Annamme	Nemen
Eist	Ofte	Ofte
Eiunde	Eienstfolck	Dienstbot
Ero	Loffe	Glauben
Eret	Modig	Müde
Erette	Riffe	Reissen
Eryg	Eicker	Eicher
Eungt	Euart	Echwer
Eofve	Opholde	Auffhalten
Eaade	Fare	Gefahr
Eente	Haabe	Hoffen
Ebofe	Edgnde	Ausgieffen
Eed	Formedelst	Vormittelst
Eppe	{ Fange an { Begynde	Anfangen Beginnen
Epperlig	Herlig	Herlich
Eneck	Zammer	Zammer

Hanc linguæ nostræ ubertatem & singularem in iis quæ verè ac propriè Danica sunt ἐμφορίῳ, dudum in vocibus quam plurimis observarunt & admirati sunt nostrarum rerum ac verborum curiosi, ac inter eos clarissimus vir Johan. Isaacius Pontanus Historiographus Regius; qui inter alia, ejus editurus in duabus saltem vocibus specimen, in Chorographica Daniæ descriptione hæc ponit: *Notandum, præter alia, vocabulum Pose | quo saccus etiam sævè saccalus*

Lingua Danica ubertat.

sacculus denotatur. Nam licet Danis *Sæck* sacculus dicitur, tamen sacculus non admodum magnus, cujusmodi ferè Latinorum pera, iisdem *Posse* propriè dicitur. Quæ an alii Germanici idiomatis variandi felicitate polleant addubito. Quin & hoc ista occasione præteriri haud debet; vocem *Sacculum*, non tantum Germanicæ lingvæ, cæterisque Boreæ populis ferè omnibus, ut Danis, Suedis, Norvagis, sed & Hebraeis, Græcis, Latinis, & nescio cui non genti similiter usurpari. Sic & *Sæck*, quo dixi Danis indusium femininum notari, cum eodem vocabulo *Stiorte* virile indusium sive *camisiam*, ut vulgo vocamus, intelligatur, indicium sit eam esse idiomatis Daniici rationem atque ubertatem, quæ haud cedat nationibus aut linguis aliis, imo & superet in pluribus. Quis enim qui lexica nobis felicissimam linguam, Hebræam, Græcæ, Latinæ, aut alius divitis similiter idiomatis contexit, hæc, ut sic dicam, Idiotetem ulla earum expressit aut assecutus est: ut inquam *Camisiam* sive indumentum quod viro tantum convenit, ab eo quod femininum est proprium discernens, unica id vocula, hoc *Sæck* illud *Stiorte* discriminatum dicendo extulerit. Sed quod paucis hæc ostendit vir eruditissimus, aliis multis demonstrare non foret operosum.

Antiquissimam autem quod concernit linguam, eam late admodum se diffudisse testantur auctores omnes probatæ fidei. Refert Rodericus Toletanus *Teutoniæ*, *Daciam*, *Norvegiam*, *Succiam*, *Flandriam* & *Angliam* unicam habere linguam, licet idiomatibus dignoscantur. Quod non solum confirmat Justus Lipsius *Centur. 3. Epistolæ. ad Belgas, Epist. 44*, sed & ad Gallos extendit, dum sic inquit: Hoc ille ante annos nondum quadringentos paulo supra: potuisset & *Galliam* addidisse. Non enim nos *Belgæ tantum*, sed *ulteriores atque interiores Celtae* & quicquid *Franci occuparunt lingua etiam eorum*, id est *Germanica usi*. Probat hoc ipsum ex canone Concilii Turonensis, sub Carolo Magno edito, in quo lingua quæ jam Galli utuntur vocatur *ROMANA RUSTICA*, eò quod hæc soli

Antiquissima
lingua Dani
amplissima.

Galli usi sunt
lingua Teutis.

Rustica lin-
gua Gallorum.

Rustici utebantur: nostrâ vero, quam THEODISCAM vocat, nobiles & honestiores. In eadem sententia subsistunt nostrates ferè omnes quotquot lingvæ nostræ naturam diligentius paulo sunt perscrutati. In primis Arngrimus Jonas Crimogææ cap. 3. vide cap. 6. hujus libri. At Edda nostes in principio lib. 1. antiqvam illam qua etiamnum in Islandia utuntur, quamq; Danicam sæpius appellat, ex Asia profectam refert, & ad Daniam, Norvegiam, Sveciam & Saxoniam tantum restringit, exclusis Anglis & aliis. In hunc enim modum soceo Latino donatus differit. Postquam Odinus Colonias suas per Saxoniam, Cimbriam, Sveciam & Norvegiam duxisset, filios ac socios conjugio cum incolis copulatos ibidem reliquit, qui, multiplicata progenie, lingvam Asiaticam vicinis regionibus intulerant. Quod vel ex propriis liquet nominibus & appellationibus quæ lingvam hanc sunt comitata. Hinc factum quod Asiatica hæc lingva familiaris adeo reddita sit regionibus septentrionalibus Norvegiæ, Sveciæ, Daniæ & Saxoniz. Sed in Anglia antiqva extant regionum & urbium nomina, quæ ex alia quam Asiatica hac ortum trahunt.

Hæc illa ipsa est Lingva quam Adrianus Skreickius admonita sua secunda præfatione, Schyticam, Celticam, Teutonicam, imo Japheticam vocat, & ab Hebraica Lingvâ secundam esse contendit. Sic inter aliqva differit: *Hebraicam revera Linguam esse primogeniam, Japheticam vero secundam, quam Schyticam, Celticam, Teutonicam, Belgicam, Danicam & Septentrionalem nunc vocamus: quod hæc ea lingua Japhetica primis temporibus fuit universalis, & omnino antiquior sit Græca & Latina, adeoq; populos illos Celticos & Græcis & Romanis sunt antiquiores: per omnes casus, ut in originibus descripsimus, hic iterum probamus. Vide integrum ejus librum, passim id inculcantem.*

Quin imo si verum quod Claudius Duretus Historia linguarum cap. 76 asserit: *Japones in sua lingua voces quamplurimas habere affines vocibus Islandicis, latius & ulterius lingua nostra vagata est, quam ad jam dictas gentes. Verba addu-*

adducam, ut res eò sit liquidior: Sunt ex Neotericis autoribus qui observarunt, quod in Insula Japonia multa voces reperiantur conformes vocibus Islandicis signum commerciorum quod esse inter has duas nationes exercebantur. Quod repetit Dominus de la Popeliniere libro i de tribus Mundi.

Ut altiora non repetamus ad annum Christi DCCCXLII saltem recurramus, ac linguam quã tum Teutones ac vicinæ gentes usæ sunt, cum Danicã modernã conferamus, videbimus illam in quã plurimis magis ad nostram accessisse; quã ad Germanicã quã iam utuntur. Idq; ut clarius evaleat Lexico à Lipsio citatã epistola ex veteri Psalterio confecta paucula quædam excerpamus, quæ allatã abunde confirmabunt.

Teutonica.	Danica.	Latina.	Germanica.
Affer	Effter	Secundum	Nach
Alton	Anst	Vultus	Gesicht
Alv. Vernups	Fornufft	Intellectus	Verstand
At	Mad	Esca	Essen
Gebillche	Billede	Imago	Bilde
Begegungsa	Begante	Capi	Anfangen
Besufet	Besufget	Decipit	Betrogen
Rimo	Rim	Germen	Schuss
Ruosmeer	Rosmor	Butyrum	Butter
Dorm	Dorm	Judicium	Urtheil
Eiter	Eder	Venenum	Vergift
Eiclendig	Uclendig	Extraneus	Frembt
Brældi	Bræld	Senium	Alter
Mieil	Megit	Magnum	Groß
Haffta	Heffte	Carcer	Gefängniß
Hardo	Hart	Valde	Sehr
Indrent	Indrent	Aperuit	Auffehen
Irquiche	Opvæcte	Excita	Erwecken
Egerstede	Egersted	Cubilibus	Bette
Eivla	Eiff	Vita	Leben

Lotis

Teutonica.	Danica.	Latina.	Germani:
Fotis	Focke	Capilli	Zopff
Mankrest	Mandkraft	Majestas	Majestet
Megin kraft	Mogen kraft	Multa postea	Kräftig
Mu	Mod	Mens	Gemüt
Muos	Moos	Esca	Gemüß
Niet	Nyd	Polside	Behalt
Quena	Quinde	Uxor	Frato
Quicafa	Quæg	Animalia	Gethier
Quat	Quad	Dixit	Gefage
Refagnust	Reffelse	Redargutione	Straff
Ruecont	Roget	Fumigabam	Geräucher
Saka	Sag	Rem	Ding
Skier	Skier	Lucidum	Hell
Sette	Sede	Sedes	Stuel
Sivaldban	Siusolde	Septuplum	Stiebenveltig
Sigmari	Sestrovinder	Victor	Ubertwinder
Slachta	Slect	Generatio	Geslucht
Sultton	Sylt	Sallugo	Saltzvasse
Stufida	Stocket	Irritavit	Auffgehit
Thierne	Terne	Juvecularum	Mägde
Thurte	Torfftig	Egenus	Arm
Tholou	Taallig	Patienter	Außstehen
Tilo	Tle	Accelera	Eyl
Vrsagen	Varsage	Excusatio	Entschuldigig
Virscapandit	Verdftab	Epulantis	Gasthalten
Viferdi	Vsferd	Exitus	Außgang
Vvalle	Vdvelle	Scateat	Außwelen
Velide	Veleda	Elegit.	Außgelesen.

Plura non lubet cum hæc manifestissima sint & id quod cupimus abundè probent.

Huc, si placet, refer verba foderis circa idem tempus inter Ludovicum Pium & Carolum Secundum, inter quæ quam plurima, ad nostrum etiamnum accedentia idioma, cernere licet.

Hæc

Hæc autem primus divulgavit P. Pithæus in Historia Nitardi Angilberti, filii Caroli Magni, & Bertha filia nepotis; ex eo vero demum profulerunt Lipsius Centur. 3. Epist. ad Belgas. Epist. 44. Bon. Vulcanius in tractatu de literis & lingua Gothorum. Sed quoniam errores ab hisce admissos, correxit, ac omnia restituit Melchior Goldastus Tom. 1. const. imper. pag. 190, in gratiam eorum quibus integrum non est dictos autores consulere, foederis formulam ab utroque resertam, quo minori dispendio collatio instituat, hæc autem habet. Cumq; Carolus hæc eadem verba propria lingua pertraxisset, Ludovicus, quoniam naturæ suæ erat, prior hæc deinde se servaturum testatur est.

Pro Domini & pro Christiano populo, & nostro communis salutamentis, deus deus evant, in quantum Deus servit & potit me dumat se servat eo. esse in confratre KARLO, & in adjutorio & in salute cosa, faciam bene per dicit son fratre salutem. unde uno quid et uni altere si faret & ab LUDHER nil poud. magis vana primidat qui meon. nol. cist. meon fratre KARLO in dano se.

*Endrokt
verba...*

Quod cum Ludovicus expleisset, CAROLUS Teutonica lingua sic hæc eadem verba testatus est. *In Godesminon, ind dork tes Christianes solchas in unser bedbero gubaltinse for. esse me dote, fram morden, so fram sonner. Got gewer. et indi mabel surgibit, so hald ih tesan manne. mitter. so man. the rehtu finan bruocter. mibru. duna ne p. go, a ho. m. willan. uno. ce. scadlan. etc.*

*Caroli verba
Teutifica*

Idem autem quod propriamq; populus quoque propria lingua testatus est, Romanam Linguam sic se habet: *LUDHUVIG sacramentis, esse son fratre KARLO jurat con. Karolus uno fratre de suo part. non los. si. uba contra. uba. etc. un. le. ruy.* Teutisca autem: *Oba KARL then. vith. then. er. suemo. bruocter. LUDHUVIG. g. fuor. g. d. isten. inde LUDHUVIG. man. hervo. etc.*

*Populi sacra-
mentum.*

T

er

er imö gēföör, forbricht ob ih ina nes ar wenden nomag,
 neh ih, noh thoro them hes tr wenden mag, imo ce follustri
 widhar KARÉE ne wirdhit.

Ejus avi complura alia, nostrum redolentia idioma
 inveniet, qui curiosius veteres perlustraverit annales: Sed
 nos ad alia properantes, hæc in transcurso saltim attingi-
 mus.

Neutiquam vero prætereundum, præscam nostram
 Lingvam, præter Dialectos cæteras, quarum regionum & fo-
 corum diversitas, vicinorum quoq; commercia peperisse
 videntur, peculiarem quandam habuisse Poësis & Rith-
 mistis solum familiarem, quam (cum Tropis, Allegoriis,
 mythologiis, aliisq; Emblematis fuerit refertissima) non
 quivis è vulgo capiebat, sed ii solum, qui Poëtico afflati e-
 rant spiritu & ingenio acriori. Hujus specimen in Epice-
 dio Regneri Lodbrogi Regis victoriosissimi mox exhibe-
 bimus: hic quarundam vocum indicem & interpretatio-
 nem si proposuerimus, non abs re futurum speramus.

A *Dur* Antequam

Adal Nobilitas

E Semper

Adra Desperatio

Ese Aetas

Eger Oceanus

Egis aundrat Naves

Egis asne naves, quasi E-
 gis asini.

Ere vel *Eire*, Littoralis
 planities.

Eerna Sufficiens

Ettgöder boni stemmatis

Ettum transegimus

Alstrijt acriter

Alldur Aetas

Om Alldur per secula

Aldur lage Vitæ terminus

Andra Instrumenta lignea

quibus nivis superfici-
 es calcatur.

Andra endils Naves. Endil
 enim numen marinum
 putatur.

Ar Annus

Asver Terra. *As* Odinum
 notat, *Ver* conjugem.

Asi Amor.

Asvinnur Amoris amicus

Att sinne Semel

Atmur Arcus

Audit Fortuna

Aurn Aquila.

Barde

B Roftrum navis quando; pro tota na- ve fumitur. Hinc	<i>Bryn</i> Præceps <i>Brytia</i> secare <i>eg Bryde</i> Sterno. <i>Bur</i> Filius. <i>Burir</i> .
<i>Bord</i> Latus.	
<i>Baud</i> Sangvis	
<i>Bandmanna</i> Sangvineus clipeus.	D <i>Ogg</i> Pluvia <i>Dreingur</i> Vir fortis
<i>Baugur</i> Annulus	<i>Drekum</i> Bibere
<i>Bangskjoldum</i> Clipeo instar annuli rotundus.	<i>Drepur</i> Abdicit <i>Dymgeira</i> Strepitus armo- rum.
<i>Becke</i> Scamnum.	<i>Dymia</i> Stridet
<i>Ben</i> Vindex	E <i>Chin</i> Vidua <i>at Eggia</i> Incitare
<i>Benjydur</i> gladius, q. haec vulneris.	<i>Einarður</i> Promptus
<i>Benthnara</i> Hasta	<i>Eirefur</i> Pyrata celebris
<i>Ben grefel</i> Lanæa	<i>Eirefis andrum</i> Naves
<i>Biarka</i> Poëta antiquus	<i>Eirefurhuas</i> veneno acutū
<i>Biarkamal</i> Poëma	<i>Ell</i> seu <i>jell</i> Nymbus
<i>Biatra</i> Lacidum	<i>odda Ell</i> telorum nymbus
<i>Billdur</i> Ferrum quo venæ secantur, pro gladio e- tiam fumitur.	<i>Eldur</i> Ignis. Hinc <i>Odin Eldur</i> Gladius qui Odini ignis.
<i>Bing</i> Stratum, lectus	<i>Endil</i> Deus marinus
<i>Bior</i> Cerevisia	<i>Ey bangs</i> Virgo. <i>Ey</i> insu- lam, <i>Baugur</i> annulum, proprie notat. Quod mulier sui annuli ornat fit subjectum ut insula florum.
<i>Bingvidum</i> Concavus cra- ter.	<i>Et</i> Quando
<i>Blandur</i> Meticulosus	<i>Eirarsund</i> Fretum Danicū.
<i>Bod</i> Invitatio	F <i>Adur</i> Qui multa possi- det
<i>Bôgur</i> Artus animalium.	<i>Fagna</i> Læteri
<i>Bogi</i> Brachium	
<i>Brandur</i> Gladius	
<i>Bragde</i> Brevi	
<i>Brad</i> Præda	
<i>Braddum</i> unximus	
<i>Bruðin</i> Fœmina	
<i>Bryngur</i> Lorica	

<i>Falu hastum</i>	Bestiæ carni- voræ.	<i>Greip</i>	Interficiam rum.
<i>Feima</i>	Virgo vultus pudi- bundi	<i>hardgreip</i>	Durimanus
<i>Feigre</i>	Mortis vicinus	<i>Glimde</i>	Sonuit
<i>Firdar</i>	} Vir	<i>Grejnade</i>	Freudebat
<i>Firar</i>		<i>her Grejndu</i>	mugierunc
<i>Fimbigu</i>	Quinquagies	<i>Grefel</i>	Stylus
<i>Flike</i>	Carnis frustum.	<i>Grapt</i>	Crudele
<i>Fleimting</i>	Bellum à	<i>Gram</i>	Griseum
<i>Flem</i>	Hasta	<i>Gotnar</i>	Viri, à Gautur Odi- ni nomine
<i>Flugdreke</i>	Dracovolans	<i>Grund</i>	Terra plana
<i>Flugdreke sara</i>	Hasta	<i>Grundarval</i>	ad terram prostrati
<i>Forlóg</i>	Fata	<i>Gulle fader</i>	Auro ditatus
<i>Folko rustur framdar</i>	Prælia sub signis facta	<i>Gumma</i>	Vir
<i>Freja</i>	Dea dignitate proxi- ma Friggæ, à quâ post mortem se excipi matro- næ sperabant.	<i>Gvin</i>	Angvis
<i>Fyser mig fert</i>	animus	<i>Gyltan</i>	Auro incrustatus
<i>Frekum</i>	Avidus	<i>Gyn</i>	Rictus.
<i>Fremur</i>	Præstantior.	HÆll	Vidua
G		<i>Haldur</i>	Multum
<i>Agare vel Gygar</i>	Latro	<i>Hastur</i>	Summus
<i>Geira</i>	Lancea, bellum	<i>Har</i>	Exercitus
<i>at Geta eius</i>	mentionem a- licujus facere	<i>Herman</i>	Miles, bellator
<i>Gialver</i>	Levior maris unda	<i>at Hetta</i>	finem imponere
<i>Gisting</i>	Hospitii sumptus	<i>Halur</i>	Vir
<i>eg Greta</i>	circumspectè ago	<i>Haldorda</i>	fidus, verborum tenax
<i>Gramur</i>	Princeps, Dux, Rex.	<i>Hamla</i> seu <i>Hamle</i>	Scalmus quo remi continentur. Cum nomine animalis junctum navem notat.
<i>Grafvæner</i>	Angvis immen- sus	<i>Hemlis heste</i>	Navis
<i>Grand</i>	Monumentum	<i>Hamla</i>	Cohibitio
		<i>Harmur</i>	Luctus

Ha

Haseinda Sublimis
Hauddur Vir
Hans Caput
Hamdis fark Lorica. *Ham-*
der enim lorica inhex-
 pugnabilem possidebat.
Heimsalar Domicilia
Herians bolli Aula Odini
Hilddur Bellum, vel nomen
 proprium foeminae
Hilldur nefur Armatura
Hildar leike Pugnae ludus
Hilde vekie Bellum excita-
 re.
Hior Gladius
Hiedins kuonar Pugna
Hiedin Rex erat & bellator
 strenuus, ejus uxor *Hid-*
dur, unde bellum *Hildur*
Hjaldur loquentium mur-
 mur
Hjalma Galea
Hjortun Cor
Hjalra tun Galea, alias
Tun Campus
Hutt Aliud
eg bled Onero
Hlakartioldum Scuta.
Hlok, Hlakar Maga
Hleger mig Cidereme facit
eg Hnit Capito
Hneit Impedit
Hondum Manus
Hognakusi. Lorica, Hogna
 arma habuit praestantissi-
 ma. Hinc Hogneri pat-

lium pro armis
Hold Caro
Hra Cadaver
Hraggare Hasta.
Hrakindil Gladius
Hrasuld Gladius
Hrasilderhialdre Gladia-
 torium murmur
Hrottar Ensis
eg Hrind Extrudo
Hrister Concussor
eg Hriste Concutio
Hrokve Retrocedere
Hviga Occumbere
Hugda Destino
Hugblandum Meticulosus
Hundrudum Centies cen-
 tum.
Huggium Putamus.
Jarl Baro.
Jassnt Equum
Illt Malum.
Iva Vistula fluvius
Kerrdag Protrusi
Kindil Candela.
Kleiff Terra acclivis.
Langskip Navis militaris
Lankur Malus navis, vel
Langur Lotio. (hasta
Lagi Statio navium
Leikur Ludus
eg Legg Transfodio
Linne Serpens
Liofa Cera, manifesta
T 3 *Lin-*

Lingaulm Serpens, à *Ling*
Erica, *aulm* lente ince-
 do

Lid Copiæ auxiliare. Exer-
 citus.

Liet Fecit

Lod Cujuslibet villæ territo-
 rium in primis marinæ.
 Pro terra in genere sumi-
 tur

Loge Flamma

Logur Aquarum collectio,
 mare, lacus

Lofdinger Rex à laude

Logdis lekur Ensim lud^s.

Lunda vol Mare

Lundar Avis maritima

Lykia Tortuositas.

Mäl Tempus.

Mal Sermo

Mal vineckin Vidua con-
 fabulationis amica.

Mala Suspendium

Maer Virgo

Mane Scutum

Margan Multum

Mauginn Filii

Mogin Filius

Mihl Magnus

Morg Multa

Morgin skera Matutina la-
 nicna

Modur Ira.

Mey Virgo (cor.)

Meydrong Virginis ama-

N Ade Caput

Nesfur Interior cortex
 arboris

Nar Cadaver hominis

Neyte Frui

eg Niste Comprimo

Norna Parca.

Odda *senn* Acies, seu mu-
 cronum disidium.

Odda messu Bellum, mu-
 cronum missa

Oll Omnis

Obblaudur Imperterritus

Olld Seculum, homo

öndurdur adversus in pri-
 ma acie

Ossar pro vorar nostras

Ossstyr Laus

Otta Mane

Ondveige Sedes domus
 dignissima, Hero depu-

Ottar Valde (cor.)

Rand Clypeus, armatu-
 ra.

Randarmane Clypeus.

Randuritur Clypeorum
 picturæ

Randaregn Armorum
 nymbi

Raukva Crepusculum

Rentan Spoliatus

Reistur Arduus

Rendur Clypeus

Reg seu Hreg Nymbus

Reggsky Telorum nabes

Riolla

<i>Riode</i> Rubedine obducere.	<i>Skjormar</i> Gladius
<i>Ritt</i> Pictura	<i>Skogla</i> ~~hæppe~~ Mage pallium
eg <i>Rita</i> Pingo, scribo	<i>Um skera</i> Berillud tempus
eg <i>Rioda</i> Rubefacio	<i>Skop</i> Fatales dispositiones
<i>Rodin</i> vacuatus mihte	<i>Skopun</i> Creatio
<i>Rokur</i> Crepusculum	<i>Slidur</i> Vagina
<i>Rönd</i> Umbo	<i>Slidur torn</i> Gladius
<i>Runa</i> Alveus	<i>Slidur loga semm</i> Ensum
eg <i>Ryd</i> Navem exonero	discordia, pro bello
<i>Rudum</i> Comparavimus	<i>Snakia</i> Navis velox
S <i>Ar</i> Vulpus.	<i>Snart</i> Alacre
<i>Sarlins</i> Gladius, <i>Lins</i> ser-	<i>Snera</i> Pugna. Proprie est
pentem notat, quasi vul-	ignis flamma vehemen-
neris serpens	ter flagrans
<i>Sarer</i> Vulnerator	<i>Snappar sveimar</i> Acris ju-
eg <i>Sarer</i> Vulnero	venis
<i>Serelda</i> Ensis	<i>Sollin</i> Vulnus tumidum
<i>Samtage</i> Contractus.	<i>Spior</i> Halta
eg <i>Samboga</i> Contraho	<i>Spor</i> Vestitum
<i>Seimur</i> Divitiæ	<i>Stord</i> Terra
<i>Seimur sare</i> Divitiarum vul-	<i>Stordalikin</i> Coluber
nerator, pro vito	<i>Styr</i> Pugna.
<i>Segma</i> Lis	<i>Strenghtindur</i> Spicula
<i>Seggur</i> Vir	<i>Strengur</i> Nervus
<i>Seikurt</i> Tranquillus	<i>Strenglaugur</i> Sanguis
<i>Sikkingur</i> Princeps	<i>Sua</i> Ille
<i>Skrant</i> Ornatus	<i>Sveiger</i> Vibrator
eg <i>Skreite</i> Orna	<i>Sveiger sarlins</i> Vibrator
<i>Sleid</i> Natis contrata &	gladii, i. e. Vir
militaris	<i>Sveidrer</i> Nomen Odini,
<i>Sjarfur</i> Merctis	hinc Sveci.
<i>Sjera</i> Mactatio	<i>Svira vinnur</i> Cervicom-
<i>Sveibildur</i> Securis, ensis	mustum, i. e. Sanguis
<i>Sveinur</i> Odini Lotica, indi-	<i>Svime</i> Cervix
sum Odini	<i>Svalnia harte</i> Galea Odini
	pileus.
	<i>Svein</i>

Sæm Juvenis
Sæmliam Aula Odini
eg Syte Gemebundus de-
 ploro
Syter Gemere.

Tafu Præda.
Tiald Tentorium
Trotuger Viginti annorum
Tam Campus
Tuttugstessa Navis viginti
 ordinum.

V Anargod Spem faciens,
 pro Freja.

Valde Imperium
Valar Strages
Valtafn Præda ex castrorum
 cadaveribus.

Vargn Fera.
Vandliga exacte
Verdar Præda
Verd Esca

Vedur Ventus turbo
Vidrer Odini nomen
Vidris hal Aula Odini
Vinnur Amicus

Vidris ved Pugna
Vidris vöndur Ensis quasi
 virga Odini

Vif Mulier aut Virgo.
Vig Cædes homicidium.

Vihogum Sveci, Filius Valli
 qui erat Odini

Vinnahofud Amicorum
 capita, pro capitaneis

Vinnia erfide. Facere officium
 at *Vikar skeide* Per hebdomada
 madæ spaciatio

Vinkier moriuz Mulier
 num fundens

Vistfarar Accidentia.

Uffa endils mides. Balena
 Quasi Endilli Regis ma-
 rini lupus

Umm Mare

Urvig Pugna navalis

Uud Vulcanus.

Ullarn Vulnerum amnes

Undagialfre Sanguis.

Vogur Sinus

Vorgum Fera.

Vær Aper.
eg Im Sono.

Vær pro *Væss* Illius.

Vadan Ex hoc

Vegn Vir

Ving Forum

Vofdar Galea

Vorf Necessitas

eg Vreinge Adigb

Vuore Terebrum.

Hæc sunt quæ ex Epicedio potentissimi Regis Reg-
 neri Lodbrog, maxima ex parte colligere licuit, et gu-
 stum aliquem Dialecti Poëtici exhiberem, Inter quæ li-
 cet quædam reperiantur, quæ modernam sapiant linguam

attamen translātē in alium à Poētis capi sensum, inveniet is, qvi diligentius lustraverit adhuc extantia virorum illustrium Encomia. Sed ad alia observanda pergentes, Lexicū Runici specimen curioso Lectori commendamus.

CAPUT VIGESIMUM OCTAVUM.

Quo tempore & qua de causa apud Danos abrogata sit prisca Literatura Runica.

Soliciti inqvirenti mihi, quo tempore hic in Septentrione desierit Literatura nostra Runica; in annalibus nostris, non invenio solemniter, aut aliquo edicto publico, à quoquam Regum, etiam Christianorū, abrogatam eam fuisse: aut à quoquam Fidei Christianæ Propagatore identitatum. Forsan ne infirmiores in fide turbarent, & quæ majoris essent momenti suspecta apud populum redderent. Haraldus Blaataud, qvi primus in hisce oris Christo sacra struxit, & Religioni Christianæ halcionia apud nos procuravit, non alio caractere, Monumentum, quod parenti ethnico Gormoni (qvi circa annum Christi DCCCCXXXI diem suum obiit) Jellingæ struxit, exornari voluit, quam prisca hisce nostris, ut vides Monument. Danic. lib. 5. Monum. 3. Quod argumentum evidens est, tunc nondum abrogatas fuisse Runas nostras. Immo circa annum Christi MCCXXXII nondum planè abolitas, ostendit Monumentum Asumense hisce literis insigne & à nobis lib. 3 Mon. Danic. Mon. V. descriptum, in quo mentio fit Archiepiscopi Absolonis & Esberni Mule, qvi obiit dicto anno. Huic ad stipulari videtur Alrumense in quo literis Runicis, at Lingvâ Latinâ extat. ANI YARIA &c. Ave Maria. Hobyense quoq; in quo eadem lingua, sed Runicis nostris insculpta, hæc cernere licet: ANIMA FAMULI TUI TECUM SINE FINE REQUIESCAT IN PACE AMEN. Vide ejusdem libri Monumentum VI & IX. De reliquis nihil dicam, quorum & inscriptio & crucis ornamenta de fide

Rune quando obliteratae.

Christiana testimonium perhibent luculentum. Post annum MCCCXIX adhuc apud nos viguisse Literaturam Runicam, evidenter docet codex meus Legum Sca-nicarum in membrana eleganter literis Runicis plene de-scriptus, ad cujus calcem extant Regum Daniæ Catalogi, à nobis seorsim editi & continuati usq; ad Christopho-rum secundum, cujus antecessorem Ericum Menved an-no Christi MCCCXIX obiisse volunt Chronologi nostri. Immo Fasti Danici literis Runicis, ea forma qua nos illos exhibuimus conscripti, exhibent annum quo exarati fue-runt, nempe MCCCXXVIII. Perspicuum igitur ex hi-sce arbitror, tunc temporis apud nos plane abrogatos non fuisse characteres Runicos, licet in frequenti adeò non fue-rint usu, atq; peregrini. Hinc etiam liquet, non manda-to aliquo solemnè, aut certo tempore divulgato, abroga-tam in Dania fuisse priscam hanc Literaturam: sed sensim evanuisse, & instigantibus privatim peregrinis Doctori-bus, quibus fidei propagandæ commissum erat negoti-um, ex animis hominum eradicatam quasi fuisse.

*Runa man-
dato Regis
non abrogata*

*Runa quando
in Suecia ab-
rogata.*

In Suecia quando desierit, docere videtur Petrus Pe-tri Ubsalensis Chronicorum Svecicorum lib. I in historia Olai Scotkoning, ubi narrat, hoc Rege imperium obtri-nente, in Papæ gratiam abrogatas à Svecis fuisse priscas li-teras Svecicas (hoc est Runicas) & introductas Romanas. Obiit autem dictus Rex referente eodem, anno MXVIII. Sed nec apud Joannem Magnum, nec apud Olaum Petri, nec apud nuperum rerum Svecicarum Scriptorem L. Pau-linum Gothum, in hujus Regis historia, quicquam hac de-re invenio. Credibile multos post solennem abrogatio-nem, privatim Runis delectatos fuisse, & quædam sibi in-antiquitatis memoriam hac Literatura consignasse.

*Runa quando
in Hispania
abrogata.*

In Hispania anno MLXXXVI abrogatas has Literas fuisse ab Alphonso Rege Castiliæ & Navarræ, colligere li-cet ex iis quæ supra ad caput 9 de hisce annotavimus ex Claudio Dureto. Rodericus vero Toletanus lib. 6 rerum Hispanic. cap. 30, in publico Concilio Toletano anno

MCXVI

MCXVI damnatos & abrogatos refert. Vide cap. IV. hujus Literaturæ circa finem.

Quibus verò de causis apud nos extincta sit hæc Literatura, si inquiramus, variæ occurrunt. Non est de nihilo, quod refert Petrus Leo in descriptione Africæ lib. I. capite de literis Africanis, in hunc sensum: *Victus victoris ritum assumere atq; characteres quis neget? Verisimile enim est Romanos, cum eandem occupassent provinciam omnes earum literas, ut semper fieri solet, atq; memoriam abstulisse, suasq; literas intulisse, ut sola Romani populi illis sciret memoria atq; dignitas.* Quod & conatos Gothos in Romana edificia, item & Arabes in Persarum monumenta, abunde notum est. Quod & innuit Trithemius lib. 6 Polygraphiæ, in hunc modum differens: *Romanis orbem de vanstantibus, suarum usum Literarum tandem cum dominio, multis nationibus, violenter imposuerunt.* Ac quamvis dici ac probari nequeat, nostram gentem a Romanis aut aliis bello subactam aut devictam; quia tamen a peregrinis Religionem accepimus, qua quasi vinculos majores nostros tenebant, una Literaturam talem introduxerunt, iisq; persvadebant, qua commodissimè tradi hæc mysteria posse putabant, idq; haud segniter urgebant. Animadvertentes enim se duplici gravatos onere, si primo gentis nostræ, cum qua in negotio Religionis conversandum ipsis erat, Literaturam ipsi addiscere deberent, & deinde libros editos & in sacris necessarios, in nostram Literaturam transferre, facius putarunt & commodius, hanc abrogare & illam substituere, in qua ipsi erant exercitissimi. Hoc enim simul obtinebant, ut in sacris faciendis & precationibus recitandis, lingua Romana uterentur nostrates, & Religionis negotium ita progredetur felicius. Rectissime enim hac de re judicasse arbitror virum religiosum M. Brynolphum Svernoniutti, Episcopum Australis Islandiæ doctissimum, in suis ad Saxonem conjectaneis, dum ita disserit: *Maxime à Christianis est laboratum, ut Scripta & Monumenta vetustatis gentis*

Causa extinctæ Literaturæ Runicæ.

tilis, penitus obruerentur aeterna oblivionis humo sepulta. Quia videlicet persuasum erat, quamdiu vestigium cultus & characterum antiquiorum, hominum animis obversaretur, negotium conversionis, non satis procedere; hominibus ad pristinas praestigias semper promis & facilioribus, ideoque ne obstrueret aditum veritatis luminibus potestas tenebrarum, nec tam ferret vulgus rude subtiliorem quam pro captu suo, usus ab abusu distinctionem, & accederet Zelus verbi ministrorum, Pontificis consuetus, & cupido Romanam Ecclesiam omnibus modis propagandi, literas Romanas ut sanctiores Normannicis, tanquam gentili superstitione pollutis, commutare consilium visum est. Nihil certe majoris momenti apud ipsos fuisse arbitror, quam quod assidue urgerent nostratam Literaturam, non nisi Magicis constare characteribus, ejusque usum non corporis modo, sed & animae necem adferre. Quo permoti in nova Religione constantiores, non potuerunt non & characteres ipsos, & reliqua iis consignata, damnare & ad incendia relegare.

Huc accedit quod cum mens hominum novitatis sit avida, ac animadvertissent Dani, eos qui Latina & peregrina uterentur scribendi ratione, pro doctioribus & variis in disciplinis, tam cultum divinum, quam Republicae administrationem ac politicæ stabilimentum concernentibus, exercitiores haberi ac magno in precio esse; relicta prisca, novæ huic se sponte tradidere. Commoditas etiam multum impetravit: quæ literæ istæ novæ facilius & promptius, chartæ & membranis mandantur, quam priscae nostræ, perfectionis etiam plus obtinere videbantur pluribus utpote constantes lineis, iisque ita dispositis, ut celerius quoque exarari possent. Illi qui curiosiores erant & bonarum disciplinarum avidi, animadvertentes libros hæc peregrina Literatura conscriptos extare, quo exactius & melius, tam de Religionis, quam Philosophiæ & reliquarum disciplinarum secretis erudirentur, obviis ulnis hoc medium sunt amplexi, sine quo feliciter progredi & opta-

optatum scopum assequi se non posse videbant. Multa igitur concurrerant, quæ paulatim septentrionales à prisca sua avocaverunt Literatura, ut non mirum quod tam paucorum annorum spacio, qui à conversione excurrunt, adeo ejus perierit usus & exercitatio, ut vix sit, qui ritè de Literis nostris judicare, aut earum apices rectè delineare valeat. Hinc est quod tantillum superfit de priscorum rituum in sacris & profanis constitutione, aliisque ex antiquitate scitu necessariis.

CAPIT VIGESIMUM NONUM.

*Observanda in nominibus propriis
& literarum Figuris.*

Porro qui in Monumentorum nostrorum desudat enucleatione, nomina propria hominum, locorum & regionum ab appellativis & aliis vocibus probe ut discernat oportet. Quod idcirco moneo, quia ante veri Dei cultum longe alia nomina liberis suis imponebant majores nostri, quam nos sacris Christianis innutriti.

Nomina propria in Monumentis ab appellativis discernenda.

Extant adhuc vestigia à magnanimitate, servitio, uris, feris, propugnaculis, aliisque rebus desumptorum.

Ejus generis nomenclationes in Monumentis ab aliis qui non separat, crebro in devia abripitur, & à vero sensu aberrat. Ut igitur exempla in promptu sint, ex quibus de aliis conjecturam facere queat prudens lector, non pigebit quædam ex nostris selecta Monumentis hæc sub-
jicere.

AMA	Ala	BIVPILA	Bisfair
AMP	Alf	BRNDR	Bruur
AMPAL	Alfr	BNAIEN	Butaidu
AMNY	Alvan	BNAIRER	Butvardr
ARIKAL	Arintr	ƆAL	Dan
ARMAAL	Arlantr	ƆINA	Disa
ARWIKER	Arnfeldr	ƆIRYAE	Dermod
ANBALAL	Audvair	ƆARAL	Doral

Nomina propria Ethnicorum.

ÐAR	Dot vel Dhor	ÐPARN	Lifrud
ÐARÞIR	Dorgeder	ÐIRIR	Lifredr.
ÐNPA	Dulfr	ÐAIA	Lother
ÐNRIF	Duril	ÐPNI	Nafni
<i>Notandum hic venit; quod plerumque ab hac litera incipientia antiquis per Th preferbantur etiam si punctatum non fuisset.</i>			
ÞNIK	Ervin	ÞARIR	Naxjadr
ÞYIR	Eskil	ÞNRIF	Narvig
ÞNPI	Euse	ÞNPA	Olafr
ÞNPA	Eulfm	ÞYI	Ohki
ÞNIA	Euter	ARY	Orms
ÞARÞIA	Fatgaur	ÞIA	Osa
ÞIA	Fint	ÞIBIR	Osbuarn
ÞRÞI	Frode	ÞIR	Ofar
ÞAYAI	Gama	ÞAP	Rafn
ÞIN	Geli	ÞAPNIA	Ragnilti
ÞMIBIA	Glibor	ÞYNA	Remat
ÞRAN	Gryur	ÞNIN	Rudvi
ÞNPAIA	Gudfast	ÞNI	Ron
ÞNRY	Gorm	ÞAP	Rolf
*ÞYIA	Hakian	ÞN	Rudl
*ÞRÞIA	Haraldr	ÞBAYININ	Spaikunsa
*ÞPI	Helge	ÞYBIR	Skiberna
*ÞRÞIY	Heltvikr	ÞANP	Stuf
IANAR	Iauart	ÞNIK	Svein
IANPI	Intids	ÞAYI	Take
IA	Isa	ÞINYIA	Tmiket
IANB	Isab	ÞAYI	Toki
IANAR	Iumar	ÞANI	Tonc
YAY	Kam	ÞRIFI	Tregi
YANAR	Kaustr	ÞRIF	Truid
YINP	Kessf	ÞRNNI	Trunls
<i>Vide literam P, promiscue n. his nisi sunt veteres.</i>			
		ÞNRIR	Turdr
		ÞNYI	Take
		ÞNYI	Tonne
		ÞNRNI	Tharvi
		ÞPAMA	Vidanta

ÞNIR

НН41А	<i>Vistr</i>	ННΨ	<i>Ulf.</i>
НН41R	<i>Vrair</i>	<i>Ejus generis infinita prudens Lector invenies.</i>	

Parit & hoc Lectori haud exiguam difficultatem, Litera affines permixtae. quod sculptores, sive incuriâ, sive imperitiâ, sæpiculè literas affines & ductibus sibi similes confuderint.

Varietati quin etiam & elegantix studentes, lineamentorum diversitatibus certasse animadvertuntur. Ex quo Labyrintho facile se expedit, qui tabellam capitis noni inspexerit; & collatis præcedentibus cum sequentibus, quid vox ipsa, quidvè sensus svadeat, haud oscitanter collegerit.

Ante omnia puncta ventribus literarum inclusa, & Litterarum appendices attendenda. appendices lateribus adhærentes observandæ veniunt. Hæc enim integrarum literarum vim habent & efficaciam, quinimò primariam potestatem quandoq; immutant aut penitus tollunt.

Cumplura sunt hujus generis, quæ gnavo & industrio harum Antiquitatum scrutatori indies occurrunt; quæ melius usu quam præceptis addiscuntur. Hæc saltem exempli loco adduxisse suffecerit, ut ad specialiora aditus nobis sit faciliior.

CAPUT TRIGESIMUM

Observationes particulares circa Literarum potestates.

Literarum potestates primarias etfi supra proposuimus, attamen cum Monumenta terenti, haud raro Observationes speciales. quædam occurrant ab iis exorbitantia, quæ eo in loco commodè proponi non potuerunt, pauca de iis hic monenda duxi.

In literarum quibus Monumenta nostra exarata con- Potestates litterarum primarie & secundarie præcedenda. spiciuntur, examine, non semper principali & primariæ potestati insistendum: sed sæpiculè de affinibus & adventitiis cogitandum. Fit enim haud rarò, ut pro diversitate

sitate

sitate copulationis cum aliis, diversas acquirant vires & potestates. De quibus etsi vix firmi ac generales dari possint canones, longâ tamen observatione, & diligenti antecedentium cum consequentibus collatione pleraq; eruuntur. Et quia in Fastis Danicis quædam annotavimus hic specialius potiora repetere non abs ulâ duxi, ut ansam diligentioribus præbeam, plura ejus generis accuratius investigandi ac in commune bonum proferendi.

Ʒ Licet Ʒ nota sit consonantis F, crebro tamen pro V positum reperitur, sed tum sæpius punctum adsciscit & dageffari solet, hoc pacto Ʒ, ut ƷI4H4. Ponitur etiam quandoq; pro integra syllabâ ef ut Ʒ44 estir, ubi non solum Ʒ sed & 4 syllabam constituit. Ejus locum etiam in nonnullis tenet H, præsertim ubi pro V poni debebat, ut I4H4R4H4. Januarius.

H H præter consuetam potestatem vocalis U etiam V consonantis vices supplere, & jam dictum, & supra etiam ostensum.

Ʀ Ʀ solemnî sua indole D. Latinorum exprimit, sive molle sive durum vel aspiratum existat. Est tamen quandoque index T, ut in vocibus ƦIRƦR4H4 Gertrudis R4H4R4eisti. Dageffatum hoc pacto Ʀ, notat Th, ut Ʒ444H4 Mathæus. De vario ejus usû ita differit Arngrimus Crimogez lib. 1. cap. 3: *Hæc inquit, vocali in eadem syllaba postposita valet D, ut Bl44 pro Blad, id est, folium. Quæ scriptura veteribus magis in usu, hodiè ferè exolevit. Præposita vero vocali, peculiarem habet potestatem & pronuntiationem non prorsus Th, sed quiddam crassius sonans quasi TZH, lingua inter primores dentes cum spiritu prope exerta, ut Ʀa id est Tunc. Nomen habuit olim Ʀuß, hodiè Ʀorn vel Thorn, si pro Th Ʀ substituas, itaq; penitus scribi aut pronuciari, non nisi per se ipsum potest.* Pro eadem hac litera haud raro positum reperitur 4, sed hac plerumq; discretionè, ut Ʀ quemvis dictionis locum sibi vindicare valeat, 4 vero medium aut ulti-

mum

num fere, quod vel ex his liquet: $\text{F}\text{H}\text{H}\text{A}\text{K}\text{I}$ dufand,
 $\text{F}\text{R}\text{A}\text{*}\text{H}\text{A}\text{R}\text{A}\text{F}$, Thryhundrad.

R vel A communiter R exprimit. Sunt qui hoc
 discriminis inter ea se observasse putent, quod R quovis
 in loco dictionis locum habeat: A saltim in fine, nisi in
 monosyllabis. Utraq; nota haud raro pro integra ponit-
 tur syllaba, ut $\text{*}\text{A}\text{R}\text{A}\text{H}\text{A}\text{R}$ Haralter, $\text{F}\text{H}\text{F}\text{A}\text{H}\text{A}\text{A}$ Gud-
 faster, id non hisce solum, sed aliis etiam literis continge-
 re quandoq; solet, in quibus hæc notanda occurrit Regu-
 la, ab autöre commentarii de lingua Getica pag. 15. hisce
 proposita: *Vocales sæpe omittunt. Sed tum vocalis i-
 psius consonantis proxima intelligenda venit.* A valorem
 Ypsilon etiam obtinuisse supra ostensum, & ex Arngrimo
 probatum, qui datis ad me literis Anno MDCXXVI hæc
 insuper scripsit, de Scaldæ literaria tractatione sermonem
 faciens: *Inter vocales etiam Y desideratur, quæ sextis
 esset propriam figuram S nomen nata est, videlicet
 A, vocatur Yr &c.*

R A

Y maximâ ex parte K est, quandoq; tamen G & Q
 ut $\text{Y}\text{H}\text{K}\text{I}\text{A}\text{H}\text{H}$ Quincianus, $\text{Y}\text{A}\text{K}\text{H}\text{A}\text{H}\text{H}$ (quæ exem-
 pla, ut & reliqua huc adducta, ex Fastis nostris depro-
 psimus) denotat & G creberrimè, discrimen enim illud
 quod inter Y & F vel F conspicitur, quando scilicet vel
 angulus hebetatur, vel venter Dagessatur, novum est, &
 in vetustioribus Monumentis non occurrit. Aliquan-
 do fortiolem & robustiorem potestatem obtinet, ut vi-
 ces duplicis G obtineat, aut GH, ut HYH pro Liggin,
 $\text{H}\text{A}\text{Y}\text{H}$ pro Slaghen.

Y

T vel I est Latinum T, quandoq; tamen ob soni
 & potestatis affinitatem, quam cum D obtinet pro eo po-
 nitur, ut $\text{A}\text{H}\text{A}\text{H}\text{R}$ dutur.

T

B principaliter est B Latinum, ut $\text{Y}\text{H}\text{B}\text{F}$ Kubl, sed
 minus principaliter P. Quod enim puncto insignitur,
 aut ventres eo fine aperiantur, id novum est. Est etiam
 quando duplicis seu fortioris B induat naturam, ut $\text{H}\text{A}\text{H}\text{B}$
 Stubb.

B

X

pro

I pro C ponitur creberrimè in Fastis nostris, Μ-
 ¹ΙΑΚΗΗ Lucianus, ΨΑΡ ¹ΙΜΗΚΗΗ Marcellinus,
 ΨΙΚ ¹ΗΚ ¹ΙΗΗ Vincentius, in quo etiam pro T posi-
 tum agnoscis. Quod solum in Latinis vocibus contin-
 git, in quibus T ut C pronuciari solet: ΥΗΚ ¹ΙΑΚΗΗ
 Quincianus, ¹ΠΙΒ ¹ΙΑΥΑ Ægyptiaca &c. aliàs & S no-
 tat, ut ¹ΤΙΚΡ Stinr, sed plerumq; inferiori ejus parti
 punctum addunt.

Conclusio. Hæc sunt quæ horis succisivis, inter varias & diffici-
 limas officii & muneris impositi occupationes, exiguo
 temporis curriculo, de hujus Literaturæ rudibus com-
 mentari licuit. Quæ si bonis & candidis grata cogno-
 vero, operam dabo, ut suo tempore quæ defunt supple-
 antur, quæ minus accuratè annotata emendentur. Præ-
 fertim si viri in hoc studio exercitati, publico bono suam
 conferre Symbolam, ac candide, si quid hisce vel affine,
 vel contrarium annotaverint, nobiscum communicare
 haud graventur.

Quod ut faciant amicè rogo: opera vicissim dabi-
 tur, ut debita laude se defraudatum nemo jure conqveri
 possit. Interim meminerint omnes, in difficilimis hi-
 sce & temporum injuria penè abolitis, à nemine fere ex-
 cultis, quod εἰς ἀνῆρ & πάνθ ὄρα.

Quocirca:

Συμφέρετε πλερὰ ὀνοὶ ἀν-
 θητε μέλιωσαι.

⦿ (O) ⦿

AP-

APPENDIX

LITERARUM RUNICARUM,

in Poësi usum uberius declarans.

Quoniam peculiarem elementorum Runicorum in Poësi existere usum supra capite XIX intuiimus; nec id commodè & perspicuè satis eo in loco à nobis ostendi potuerit, nisi magnam Poëtices partem eò transferre integrum fuisset: nunc quò tota hæc res clarior evadat, de ea dissertatiunculam hancce subnectere lubuit, usum literarum Danicarum in Poësi, ex fundamentis haurientem. Hanc autem Reverendo doctissimoq; viro DN. Thorlaco Sculonio Diocesis Holensis in Boreali Islandia Episcopo vigilantissimo, Discipulo quondam meo charissimo, acceptam fero; qui cum Anno MDCXXVI negotiorum causa huc appulisset, ac mecum de prisca nostrâ Literaturâ contulisset, ut suam etiam ad patriæ Literaturæ illustrationem, conferret symbolam, hæc Rhythmorum usitatorum structuram, usumq; literarum Poëticum concernentia haud invitus communicavit. In quibus etsi altius quædam Poësin Danicam concernentia, repetantur, præcipuè tamen in uno eòq; usitatissimo carminum genere Elementorum usum Poëticum ostendunt; quod fieri commodè non potuit, nisi unâ carminis ipsius perstringeretur ratio. Videbis autem; ni fallor, vel in unico hoc Rhythmo artificium nequaquam barbariè redolens; sed tale, quod vix ulla parte Græcis aut Latinis cedit. Ex quo, etiam quantopere, rudiori sæculo, in Boreâ hisce regnis, ingenio certaverint majores nostri, conjecturam facere licet uberiores.

*Scopus hujus discursus.**Poësis Danicæ.*

Carmen seu Rhythmus, quo res gestas sui sæculi complexi

X 2

visse quid.

plexi sunt majores nostri, antiquitus vocabatur *Vijfa*, jam verò en *Vijfe*.

Vijfe unde dictum.

Vijfer sunt indices rerū gestarum.

vijf.

Scaldri Runa

Scaldri magnates comitabantur.

Tractum hoc nomen est vel à verbo *Eg Vijfa*, seu *Jeg Vijfer* / id est ostendō, ignaro loci viam monstro, vel intento digito aliquid demonstro. Veteres enim quicquid memoria dignum domi forisvè occurrebat, id ipsum Rhythmis sunt complexi, ut ita felicius ac facilius ad posteros propagaretur, auditorum animis infundere-
tur, ac memoriæ imprimeretur. Hoc igitur sensu Rhythmus seu *Vijfa* / rerum præclararum, memoriæq; dignissimarum dicitur index. Atq; hunc quidem usum Saxoni nostro præbuisse hos Rhythmos ipsemet disertis attestatur in præclari operis præfatione, dum sic inquit: *Nec ignotum volo, Danorum antiquiores conspicuis fortitudinis operibus editis, gloria emulatione suffusus, Romani styli imitatione, non solum rerum à se magnificè gestarum titulos exquisito contextus genere velut Poëtico quodam opere perstrinxisse, verum etiam majorum acta patrii sermonis carminibus vulgata lingua sua literis, Saxis & Ræpibus insculpenda curasse. Quorum vestigiis ceu quibusdam antiquitatis voluminibus inherens, tenoremq; veris translationis passibus amulatus metra metris reddenda curavi, quibus scribendorum series subruxa, non tam recen-ter conflata, quam antiquitus edita cognoscatur.* Derivari aliàs hæc vox potest à *Vijf* / quod sapientem notat; ita ut *Vijfa* idem sit quod sapientia; eò quod veterum sapientia, prudentia, rerumq; peritia in hisce fuerit comprehensa. Poëtas enim veteres quos *Scaldros ac Runas* vocabant, eo loco apud Reges ac principes antiquitus fuisse, quo jam consiliarii, literati, aliiq; prudentia ac rerum usu præstantes, est in confesso.

Hinc etiam res prudenter à se gestas, Rhythmis ejusmodi Poëticis, tanquam sapientiæ quibusdam flosculis conspergi, ac ad posteros propagari operosè studebant magnates. Ac quo quis laudis & æternitatis amore ardentius flagrabat, eò plures ac præstantiores in hoc genere si-

re sibi devinxit, secumq; domi forisq; tam pacis quam belli tempore circumduxit, ut res gestæ melius, aptius ac illustrius describi ac delineari ab illis possent. Hinc etiam Rhythmi hi *Bisset* dicti, quasi sapientum opera, in quibus multum reconditæ latet prudentiæ. Quin & ad nostrum sæculum propagatum esse Scaldrorum nomen invenio, sed ita ut in familiæ cujusdam nobilis cognomen degeneraverit. In Genealogiis enim *Dreselbergiorum* invenio *Meretham Scaldre de Hofdal*.

Rhythmorum veterum insuata fere sunt genera, vulgò tamen usitatorum centum triginta sex esse putantur. *Rhythmorum genera.*

Ingenii enim tanta erat fertilitas, ut modus inventioni non statueretur ullus. Nec inter hæc recensebatur illud genus quo jam ludunt nostrates, totum artificium in *ὁμοιοτέλειοις* ponentes. Ex his autem centum triginta sex speciebus carminum, unicum saltem *Sextammetrum* dictum, seligemus, in quo literarum usum Poëticum ostendere conabimur. *Modernum Rhythmi generis veteribus incognitum.*

ИІ*ИІААКХАМІ ПИІА illud dicitur metri genus, in cujus singulis Strophis sedecies iterati reperuntur, ac peculiari artificio dispositi similes soni. *Sextammetrum Vitis.*

Alii in hoc metro requirunt non solum in singulis Strophis similes sonos sedecies repetitos & peculiari arte dispositos, sed etiam sedecim enunciationes perfectas, atque inde dictum volunt *Sextammetrum*, quasi *Sextammetrum* sedecim enunciationes perfectæ, ut in hoc Symbolo *Repagorum*.

I BAY IR 4IKPFB. ПИЛИИ П*PIK.
 ГАНУАА АР ШАНУIF. ПИІАИІ АН ПIF.
 БАУАА ПIFП*А. АРП*У И*PIIИІ.
 ПIFП КН ПIRPIИІ АIFП* И*PIIFП*.
 ППІАКНУ ПНIRPАА. ПRIFП*А *ИІАИІ.
 ПIFКНКИІ П*АIFА. АК*АІ ИВIFКНУ.
 ПIFИIF ААМ. ПУ П*RIИ*П*П* *П*ИIF.
 П*АIFIF ВRИИIF. А*А И*У*А* PIFП*IF.

X 3

Quod

Quod ad verbum ferè sic sonat:

Hodie habetur forum; Leguntur Leges.

Adpeditat populus: Hospitaliter excipiuntur miseri.

Decreta multiplicantur: Dissidia tolluntur.

Pecunia censetur: Jusjurandum incidit.

Veclura decrefcit: Cognati congregiuntur.

Conveniunt lati: Annales componantur.

Augentur pensiones: Debitum vernale solvitur.

Magistratus colatur: Omnia solvantur.

Heic nec syllabarum attenditur quantitas, ut apud Latinos, nec ultimarum cujusq; versus syllabarum sonus similis, ut in modernis, sed sedecim consonantiz in singulis requiruntur Strophis, debito loco atq; ordine disposita. Quod ut melius intelligatur, in suas hunc Rhythmum rescabimus partes, ac quid in quavis attendendum veniat considerabimus. A quibusdam hoc metri genus, *DROTTQUÆT* vocatur, quasi vulgo cantabile, *Drott* enim turbam significat, & *O* brevi Dominum ac Regem; hoc igitur nomen inde quoq; obtinuisse videtur, quod heroum res gestas eò decantaverint Poëtæ.

Drottquætt.

*Partes Rhythmi Sextas-
malis.*

strophæ.

Habet igitur Rhythmus H I * H I A A K Y A A I partes majores & minores.

Majores sunt illæ, quæ Græcis vocantur Strophæ, in quibus ad idem genus Rhythmi fit recursus juxta materiæ amplitudinem.

Certis verò Stropharum numeris alligatum non est, sed materiæ ubertas legem numero præscribit, adeo ut quandoq; unica sufficiat. Hoc tamen observatur, quod ordinariè quævis Strophæ versus tantum contineat octo, non incommodè Latinorum more octistrophon dici valet. Interim in Epicedio Loëbrogi, quod mox exhibebimus decem invenies.

*Disticha
versu.*

Minores partes sunt disticha P I A R P N I P I R N I A seu quarta pars Rhythmi dicta, & versus * I K P I K P appellati.

Ita enim singula disticha versuum, sunt connexa:

ut

ut posterior versus priori necessario in consonantiis respondeat.

In his artificium spectatur tam Rhetoricum quam Poëticum.

Poëticum in quantitate & Harmonia consistit.

Poëticum artificium.

Quantitas hæc est, ut distichon constet duobus versibus: Versus verò singuli sex syllabis

Septenarius si in ullo reperiatur, is aut singularis elegantiae, aut licentiæ titulo excusandus venit.

Harmonia quæ Rhythmum reddit sonorum & suavitatem ei conciliat, in literis ac syllabis consistit.

Harmonia Rhythmi.

Harmonia in literis hæc est, ut in quovis disticho tres sint trium vocum initiales literæ planè similes.

Literali.

Has literas peculiari nomine *NAPNANPPIR seu literas-sonoras vocarunt, eo quod magna pars suavitatis soni ex iis dependeat. Horum autem ut legitimus fiat usus hæ regulæ attendendæ veniunt.

1. *Consonantes sonora prorsus debent esse eadem tam in priori quam in posteriori versu.*

2. *Illarum duæ sint in priori, una in posteriori versu, vel vice versa, una in priori, & duæ in posteriori, namquam omnes tres simul in eodem.* Hinc versus *IKPIKPI dicti dividuntur in INIP*IKPIINIP seu semicomprehensionem, & AN*IKPIINIP seu totalem comprehensionem; ac in disticho prior versus INIP*IKPIINIP dicitur, quia partem saltem continet artificii; posterior AN*IKPIINIP quia priori cum jungitur, totam complet structuram.

Versuum divisio.

3. *Vocales omnes eandem reddunt harmoniam.*

Vocales omnes in Rhythmo ejusdem sunt valoris.

Vocales agnoscunt lex, A, E, I, O, U, Y, harum tamen si bis ponatur in priori, semel in posteriori versu, perfecta est harmonia: vel si in priori versu ponas A & E, in posteriori I nil refert, nec turbatur harmonia, quia omnes vocales ejusdem sunt valoris in harmonia.

Harmonia in syllabis, ea est, quæ in quovis versu, præter literalem harmoniam dicitur ponitur ejusdem soni syllaba. Harmonia in Harum

Harum autem syllabarum consonantia vel exacta est, vel aliqualis.

Harmonia exacta.

Exacta censetur in qua syllaba harmonice iisdem tantum vocalibus quam consonantibus constant, ut in illo Cicero- nis Non instituti sed imbuti.

Harmonia aliqualis.

Aliqualis dicitur quando in consonantibus est similitudo, sed in vocalibus discrepantia.

Ut in illo ejusdem autoris: Non docti sed facti: Ubi O & A discrepantiam gignunt ac semiconsonantiam constituunt. Hæc observandæ veniunt hæc Regulæ.

In priori distichi versu sufficit consonantia aliqualis; sed in posteriori semper debet esse exacta.

Dictiones in quibus Harmonia consistit, se immediate subsequi non debent.

Ut res clarior evadat, lubet exemplo Latino illustriorem eam reddere. Sit autem hoc:

Christus Caput nostrum.

Coronet te bonis.

In hujus distichi versu duo habes C, quibus in sequenti tertium respondet; atque hæc literalis est harmonia de qua supra. In priori item in Christus habes ST, cui in eodem respondet ST in nostrum; hoc syllabas spectat & consonantia est non exacta sed aliqualis, quia ex diversis vocalibus & iisdem consonantibus conflatur. In posteriori versu ON in coronet, respondet ON in bonis, consonantia exacta, perfecta enim syllaba eadem ex iisdem vocalibus & consonantibus constans, utrobique reperitur. Inter has autem voces in quibus consonantia consistit, aliam quandam interjectam vides juxta regulam ultimam. Sed in Danico res postea clarior evadet.

Artificium oratorum in rhythmo.

Artificium oratorum in Rhythmis observandum cernit tam res ipsas quam verba.

Verba sunt selecta, emphatica, tropis variis & allegoribus modificata.

ni sicut

In hisce nec Græcis cedunt nec Latinis; Metaphora enim Synecdoche & Metonymia illis usitatissima. Fabulas

las habent proprias in libro Eddæ descriptas, ad quas allusiones fiunt frequentissimæ. Sic terram vocant Ymeri carnem, eo quod ex carne Ymeri gigantis, à Diis terram fabricatam finxerit vetustas, de quo consulendus Edda fabula sexta, ut sit Metonomia materiæ.

Ymerico.

Pro fluvio ponunt Giallam; amnem enim ejus nominis apud inferos esse docuerunt in Edda fabula 44, in quo Synæchdoche speciei, pro genere.

Gialla.

Pro sylva Metaphoricè ponunt jubam campi, adeò ut tropus non reperiatur ullus apud Latinos, quo non usi sint nostrates in suis Poëmatibus.

Res ipsas quandoq; solo hoc oratorio ornatu tractare contenti fuerunt; quandoq; verò Gryphis & Ænigmatibus literariis involverunt.

Gryphi literari.

Posterius hoc egerunt vel ingèni ostentandi causa, vel ut rem quam solis hujus artis peritis notam esse cupiverunt hoc velo à vulgi censuris tutam redderent. Hinc autores crebro, vel sua vel amicorum nomina Rhythmis hoc pacto inserunt encomiasticis: adversariorum verò Ironiis & Eristicis ut rectè quasi eos pungant, & doctis ludibrio exponant.

Gryphi cum inveni.

Huic instituto inserviunt nomina literarum primæ & secundæ impositionis.

Nomina enim literarum apud Poetas sunt duplicia: vel communia & vulgaria, quæ non ut Latinorum aut Græcorum significationis sunt expertia, sed rem aliquam significant ab earum figuris non alienam. Alpha namque & A nihil significant, præter ipsam literam primam; at *Aar* quæ eandem notat, simul annonæ seu agrorum ubertatem designat, quæ ejus prima est impositio. Sed quia bonitatis annonæ variæ sunt proprietates, una ex iis feligitur quæ usui Poëtico inserviat, ac notionem seu impositionem constituat secundam, quæq; ejus loco in Gryphis poni possit. E. G. quia annonæ bonitas res est mortalibus summè expetenda: hoc ipsum dico secundam hujus literæ impositionem. Cum igitur vox aliqua

Nomina literarum duplicia.

Y

oc-

occurrit Gryphis involvenda, cujus initialis litera fit A, e-
jus loco pono hanc sententiam: Præcipuum mortalibus
bonum & sic consequenter. Nomina autem hæc secun-
dæ impositionis non sunt omnibus eadem; sed quot sunt
rei istius quæ per literæ nomen primum innuitur proprie-
tates & circumstantiæ, tot etiam unius ejusdemque literæ
nomina esse possunt secundæ impositionis. Sed ne scri-
pulus hic relinqvatur ullus, lubet horum unicum subji-
cere paradigma.

Runicarum Literarum.

Literarum nomina I. & II. impositio- næ.	Figuræ		Nomina.	
	Primæ Imposit.		II. Impositionis.	
A A	Aar	Ammonæ boni-	Præcipuum mortalib. bonum	
B B	Biarkan	Betula [tas	Arbor viridissima	
F F	Fee	Pecunia	Causa discordiæ	
H H	Hagel	Grando	Gravium frigidissima	
I I	Iis	Glacies	Latissimus pons	
K Y	Kaun	Ulcus	Infantium infestatio	
L L	Lógur	Liquor	Annis ex præruptis fluens	
M Y	Madur	Homo	Pulveris augmentum	
N K	Naud	Egestas	Res cõditiones angustas pari-	
S H	Sol	Sol	Terrarum illuminatio [ens	
T T	Tyr	Mars	Deus Asiaticus immensus	
U H	Ur	Scintilla	Ex ferri massa exsiliens	
D F	Duls	Gigas	Terror feminarum	
O A	Ois	Ostrum fluminis	Locus itionibus tritus	
R R	Reid	Equitatio	Vox equis infesta	
Y A	Yr.	Arcus	Semper flexilis.	

Restat jam ut carminis $\text{H H * H A A K Y A M A}$ produ-
camus exemplum Danicum, in quo tota structura Poë-
tica hætenus declarata, appareat & innicandarum litera-
rum ratio proponatur.

Logogryphus
autori no-
men continet.

$\text{* H H * H A A K Y A M A}$ Höll laxu, Flod Fialla
 $\text{H A A F Y A A, H Y N A P R A A M R}$ Fold hæty, skya grætur
 $\text{A Y I R H M A H, N R Y A Y A}$ Ymers lios, Urkoma,
A P H A

APIA INAMA IMI,	Agæt suana sæti
AY IARH, AY FNBAH ANYI	Og jors, og dupis auke
IAIR NYRIWÆ NIRY IMI	Efter skrifad verk sette
IAIR IIA *ANRPH *IMI	Ytar sin Halands Heite
*IR FAYARH NYRÆ	Her Doctors skrad vera.
NIRA.	S. E. I.

Artificium Poeticum in literis & syllabis, literis peculiaribus expressum cernis, quod si ad supra propositas examinaveris regulas, res erit liquida.

Oratorium verò ut manifestius fiat, hujus Strophæ voces particularius examinandæ.

Aula salmonum locus est, in quo delicatè vivunt, ut homines in aulis. Nullibi verò vel lubentius vel suavius degunt, quam in ostiis fluminum ubi aqua rapido delabente fluxu; innatos in massis quantum vermiculos, abluere eos existimant. Salmonum igitur aula metaphoricè ostium fluminis notat; quod veteri lingua Danicâ *Ois* vocatur; atq; una in Alphabeto litteram *O* seu *Q* designat. Est itaq; aula salmonum *O*.

Fluvius montium fluvius est, per montium præcipitiâ impetu summo ruens, qui olim *Loger* vocabatur, ac hæc vox litteræ *L* seu *E* competit.

Terra lata. Quemadmodum sterilitas terræ, tristitiâ adferre solet hominibus, ac hæc ob causam, terra ipsa tristis dicitur: ita frumentorum ac fructuum ubertate cum ridet, læticiam adfert, ac læta dicitur. Hinc læta terra annonæ bonitatem indicat, quæ *Aar* dicitur ac litteram *A* seu *A* notat.

Nubium fletus. Flere dicuntur nubes Metaphoricè, cum in aquas resolvuntur, ac pluvii terram irrigant: Quæ pluvia veteri lingua *Ur* dicitur, ac simul litteram *U* seu *U* designat.

Ymeri lumen. Hoc ut intelligatur ad Eddam & fabulas nostræ Poëtas recurrendum. Finxerunt autem ante mundi creationem Gigantem quendam existisse, Ymer nomine, qui cum interfectus fuisset, ex ejus cranio

Cœlum ex reliquo corpore Terram fabricarunt. Hinc per Metonomiam Ymmer pro toto sumitur mundo, cœlo & terra constante. Cujus lumen præcipuum cum Sol sit, etiam Ymmeri lumen Sol dicitur. *Sol* autem literam H vel S indicat.

HRV A-
YA. *Res guttatim cadens* Pluvia est, vel scintillæ ex ferro ignito exsistentes, quæ simul Ur vocantur. Ur verò nomen esse literæ H vel U supra ostensum.

APH. *Dilecta oloribus sedes.* Sunt fluvii vel per Synechdochē totius pro parte, fluviorum ostia. Ostium autem fluminis Danica lingua veteri sonat *Oß*, quæ vox etiam est nomen literæ Runicæ A.

AP *Jugum equi:* pro curru sumitur, qui prisca lingua *Reid* dici consuevit, quod nominis etiamnum sibi vendicat litera alphabetica R.

PNB M *Pulveris augmentum,* hominem denotat, qui ex pulvere est, & in pulverem revertetur. Hominem autem vernacula lingua *Madur* dixerunt, ut & literam Y seu M.

Si igitur literas omnes hoc Grypho involutas collegeris, ac ordine eo quo sunt propositæ expresseris, hæc emergunt voces ANHN HARY.

Sensus itaq; Strophæ est:

OLAUS WORM

Hoc opus edidit

videntq; cuncti in hoc Rhythmo

nomen peritissimi Doctoris involutum.

Qui plura huc spectantia desiderat, Eddam & Scaldam consulat, qui abundè expectationi satisfaciunt. Interea & sequenti hoc se recreare valet curiosus lector, quod ad me ex Islandia Boreali transmisit vir Reverendus & doctissimus Dominus Magnus Olai, Pastor Laufasiensis dignissimus, & in hoc genere Poëta felicissimus.

Logo-

Logogryphus generis Drott-
qvætt attmælc.

1.

ИИРЛНУЛ УАА. АР УИИИ
УННМЛУИИ ВРНМНН
УМННМНН, АР МННН,
МННН ВАНН ИИИИ,
УРННН *ИУУИИ, УАААА
УМННУ*А АР УАААА
МНННН МННН *ИИИИ
МНННН МННН *ИИИИ.

Logogryphus
alius ejusdem
sensu.

2.

РИИИИ НВ МННН РИИИИ
РИИ, УИИИИ *ИИИ ИИИИ
ИИИИИИИ УИИ ИИИ РИИИ
ИИИИИ ИИИИИИИИ
ИИИИИ ИИИИИ ИИИИИИИ
ИИИ ИИ ИИ ИИИИИИИ ИИИИИИИ
ИИИИИ *ИИИИ ИИИИ ИИИ ИИИИИИИ
ИИИИИИИ *ИИИ ИИИИИ *ИИИИИИИ.

1.

*Stramma mot, og minis
Munnamafti brunnur,
Gledilands, og lyda
Linna bolid stirma,
Gratur himmins, Gantur,
Gladaför, og madur
Larda lista birder
Leifdu verki breifdi.*

2.

*Reifti up leingi rustad
Rit, meigin hug vitur
A steinum med stil Ruma
I staf villum grafit*

Y 3

Val-

Valla vanda fylra
Veit eg af Donskum sveitum
Vakt hafa verk eim Doctör
Virdig han lofi hirdin.

Genus hoc carminis quamvis sit *Drottquætt*: attamen quia Logogryphum continet cui nomen auctoris hujus libri ita illigatur, ut non à quovis facile solvi queat, etiam *Band* id est ligatura vocari solet.

Band.

Stræmmt.

Mót.

Mimer.

u.

Munnur.

Maste.

Brunnar.

Lögur.

Stræmmt mot. *Stræmmt* est mare impetuosum & fluxu ac refluxu turgidum, cujus genitivus pluralis est *Stræmma*, fluctuum maris. *Mót* meta seu terminus. Unde verbum *ad metást*, ad certum terminum convenire. *Mimer* est nomen proprium monstrosi cujusdam viri, cujus meminit Edda; dicitur verò fontem sapientiz possedisse. Unde hic pro possessore res possessa intelligitur, fons videlicet, & sic Synchdochicè pro quolibet fonte. Hinc *Stræmma mött og Minis*, maris ac fontium terminus ac meta innuitur, quæ maris ostium est, in quò mare & flumina conveniunt, quod prisca nostra lingua *ós* dicitur. Eadem autem hæc vox in Alphabeto Runico denotat literam O; quæ hic innuitur.

Munna masti brunnar. *Munnur* os oris, cujus genitivus pluralis est *Munna*. *Maste* mamma, hic notat aquas ex fontibus defluentes. Ut enim mamma lactis fons & receptaculum, ita flumina & stagna sunt quasi receptacula rivulorum ex fontibus defluentium. *Brunnar* fontes. Dicitur igitur oris mamma fons, quia ex fontibus aquas ut ex mammis lac ore sugimus aut bibimus, non autem ex mari. Nil igitur aliud hisce vocibus innuitur, quam aqua fluens, quam prisca lingua *Lögur* vocamus, quæ vox in alphabeto literæ L appellatio est.

Gledi lands og byda. Læticia regionum & populorum, id est annus, perennis enim & continuata temporum varietas, tam terram ipsam, quam ejus incolas & inhabitatores delectat. Annum autem *Aår* vocant, quæ appellatio literæ A competit.

Linna

Linna bolid stama. *Linne* est appellatio serpentis. *Bol* Lectus. *Stimmur* firmus, ~~immotus~~, *Limabol* lectus serpentis pro auro capitur, cui incubare feruntur dracones & serpentes; unde & opes hic intelliguntur, quas veteres *Fie* dixerunt, quod nomen F literæ etiam competit. Collectis igitur quatuor literis hisce versibus inclusis, nempe *Os*, *Lágyr*, *Ar*, *Fie*, resultat vox *OLAF*.

Fie.

Gratur himmens, gautur. *Gratur himmens*, Cœli lachrymæ, seu pluvix, olim ~~ur~~ vel ~~urfelle~~. Litera U priscis dicta hac voce.

Gratur.

Gautur. Aquæ effluxus, vel fluminis ostium, alias ~~et~~ dictum. Notat igitur literam O, quæ idem nomen agnoscit.

Gautur.

Gladafór. *Glade* equi appellatio; *Fór* iter, notat igitur equi cursum *Reid* dictum; quæ vox etiam literæ R competit.

Gladafór.

Reid.

Madur. Homo, & litera M. Collectis jam, *Ur*, *Os*, *Reid*, *Madur*, habes *VOAM*.

Madur.

Eardnalista hirdar, doctorum artium custos, id est *Doctor*.

Leifdu verke breifde. *Ad leifa* relinquere notat, hinc *leifar* reliquix; *Verk* opus; *ad braifa* in lucem edere, publicare. Q. d. opus publicavit, quod ante eum nemo aggressus est, sed ab aliis intentatum & relictum.

ad breifa.

Leifte up leinge rustad. *Leifte up*, enodavit, *leinge* diu, *rustad* rubigine & pulvere oblitum.

Reit, meigm hugvitur. *Reit* scriptum, *ad rita* scribere. *Meigm* insigniter. *Hugvitur*, cordatus, seu ingenio & solertia multa pollens.

Reit.

Hugvitur.

A steinum, med styl Ruma. In lapidibus stylo seu Literatura Runica.

Stafvillan grafed. *Stafvillum*, literarum & characterum intricaciones obscuritatem præbentes, notat. *Grafed* sculptum, *ad grafed* sculper.

Stafvillan.

Valla, vanda filra. Vix quicquam difficultate ple-

Vandasallan.

nus.

nius. *Valla* vix, *vandi* difficultas, *fullur* plenus. *Vandafullur* difficultate plenus.

Veit eg af Dönskum sveitum. *Veit eg*, novi, scio, *af Dönskum sveitum* ex Danicis nationibus.

ad vekia.

Vakt hafa verk ein Doctor. *Vakt hafe*, excitasse, *Ad vekia* excitare. *Verk*, opus. *Ein* aliquem. Sensus est: Vix novi aliquem inter Danos Doctorem difficilius opus excitasse.

Hirdinn.

Virdeg ham lofe hirdinn. *Virdeg*, existimo quod. *Hamm*, illum, *lofe*, laudet. *Hirdinn*, populus. Me iudice ab omnibus populis celebrabitur.

Hanc Logogryphi, veteri stylo concinnati enodationem, addere operæ non putassem precium, nisi amici quidam eam efflagitantes, id omnino necessarium esse, submonuissent; quò artificii ratio omnibus constaret planius, & iis etiam satisfaceret, qui minus in hisce sunt exercitati. Quo sine Latinum quoq; subnectere libuit paradigma generis quidem Dröttqvætt, sed absq; literarum intricatioris & Logogrypho, ab eodem autore concinnatum, & ad me, ante annos aliquot unà cum ludi Scachici incun- culis affabre in Islandia ex ossibus elaboratis, transmis- sum.

I.

Lutrones ad lites

Ludicras, haud rudes

Carvea clausos levi

Clare vir duc in lares.

Cura campum dari,

Cominus se promant,

Getæe graves rotet

Gens discolor enses,

II.

Transfudit in monstri

Tyrso plectenda Cyree

Sermone, sic formas

Satellites, atro.

Post

*Postquam Vidus vir castus
Versu cecinit terso,
Forte quod confertim
Canam laserint anum.*

Talis forma Rhythmī generalissima olim fuit in lingua Norvagica vel etiam Danica, quam 'appellabant *Dröttquat*, quasi vulgò cantabile. *Drött* enim turbam significat. Hac etiam Heroum res gestas decantabant. *Latrones* *Schecher* etiam Germanis Latronem notat, ad quam vocem alluditur. Alioquin *Skakar*, sive *Skakmadur* in veteri lingua nostra idem est quod latro viaticus. Item *at skaka*, infinitivus est interficere. Nunc abusive utimur in jurgio aut convitio aliquo mordaci, alterius famam vulnerante. *Hann skakar hannum*, id est convitium dicit. Quare ludus non Scachiz, sed Scachi appellandus videtur. *Cyree Y* pro *I* mutata litera. Licentia vetus in hoc genere Rhythmī, ut directæ consonantiæ, quam orthographiæ major habeatur ratio.

Dröttquat.
Drött.

Skakar.
Skakmadur.
at skaka.

Placet colophonis loco ejusdem Dn. Magni Olavii de Poësi nostrâ haud injucundum subjungere discursum, ex quo quanti artificii, quantivè ingenii sit doctum, juxta leges Scaldrorum nostrorum condere carmen, liquido patebit; simulq; quanto in pretio in hac arte artifices Regibus & Principibus olim extiterint elucebit. Sic autem ille: Si nostram Poësin omnium vulgariarum linguarum Rhythmos arte & effectu superare dicerem, nihil fortassis proferrem absurdi, & si cum reliquis, eam certare opinarer, vana prorsus opinione me duci forte non cenleret is, qui illis instructus nostram etiam perfecte calleret. Tot enim hæc Poësis peculiare sibi habet orationis flosculos, figuratas formulas, appellationes rerum diversas, ab antiquis fabulis, venuste, variè, obscure deductas, ut in nostra lingua peregrino, explicari id vix posse existimem.

Poësis Danica
nullo cedit a-
liarum ling-
varum.

Quid? Ipsi Islandi, Poëtico non afflari spiritu, veterum Rhythmos aut etiam recentiores ex Eddico compositos fundamento non percipiunt. Et ejusmodi Rhyth-

Idioma Poë-
sicum peculi-
are.

Z

micum

Asamal. micum à communi remotum sermonem antiquitas nostra *Asamal*, id est Asiaticum vel A satum sermonem appellarat, qui tamen noster est: sed obscurior & vulgi minus obuius intellectui. Hæc causa est quod viris magnis & eruditis quibus lingua nostra ignota est, interim tamen quid Edda nostra Poëseos aliqvale fundamentum trahet, inquirere non dedignantur, in illius translatione, uti debemus, gratificari facile non possumus. Etsi enim formulæ Eddicæ appellationes rerum multiplices & longæ petitz, quodam modo describi & Latine nominari queant: vocum tamen splendor, elegantia grandis, & genuina proprietas, pro ut in lingua nostra sonat, exhiberi & ostendi nequaquam potest; dulcius hic ex ipso fonte bibuntur aquæ. Est etiam Edda tantum conscripta in usum nostræ lingvæ & maximè ad illius donum singulare Poëseos, quo illam præ aliis quam plurimis ornatam puto, accommodata.

*Rhythmorum
infinita ferè
genera.*

*Eorum elegans
arsificum.*

Tot in nostra Poësi sunt Rhythmi certa genera, ut numero comprehendere vix possint, tot & tam eleganter sibi invicem respondententes literarum, syllabarum & dictionum consonantiæ, ut audientes mirè afficiantur & delectentur. Observatur enim literarum cardinalium trium in qualibet Strophæ inviolata series, par numerus syllabarum, vocis tractus sive accentus longus aut brevis & similia. Nec in nostra Poësi pauciores cautiones, licentiæ, tropi & figuræ usurpantur, quam in re metrica apud Latinos Poëtarum principes. Tot præterea in veterum cantilenis, (quod illi studiosè affectarunt) pulcra inveniuntur hyperbata, ut unico sæpe Rhythmo duas vel plures materias alternatim sibi respondententes concluderint. Tot in illis Logogryphi & lusus metaphorici ingeniosè confecti animadvertuntur, ut ipsis etiam Rhythmistarum coryphæis nodus penè sit Gordius & lectores, verba quidem intelligentes, rei parum aut nihil sapiant.

Nostram autem Poësim tantopere non exho, quod in hac lingua natus sim, & ab hoc Rhythmico affectu non omni-

omnino alienus, sed quia verè singularis est & plena artis & ingenii. Quod nostras aliquis literatus Rhythmistæ & ad hanc rem exemplis instructus, viro sapienti, etsi nostrum non intelligat idioma, præsens facilius ob oculos ponere posset.

Poëta Danno
quilibet esse
nequit.

Deinde & hoc nostra Poësis peculiare habet; quod cum in vulgaribus linguis quilibet pro more gentis suæ Rhythmos condere, verba in numeros aliquales cogere, usque id sibi promptum reddere possit: in nostra, nemo Poëta existat, nec facillimum genus Rhythmi sine magno negotio connectat, etsi maxime affectat, nisi qui Poëtico spiritu singulariter afflatus est.

Poëti affla-
tus peculiaris

Qui quidem afflatus, ut ceteri naturæ motus, aliis acrior aliis remissior contingit. Quidam præmeditati Rhythmos feliciter edunt, aliqui ferventiori quodam impetu omnia genera Rhythmi spontè profundunt, ut Rhythmus sit quicquid conentur dicere, ut ingeniosissimus olim apud Romanos Poëta de sua Vena profitebatur, nec soluta oratio quam ista ligata illis promptior est. Adde quod in prima statim infantia, ejusmodi natura manifestis se proferat indicis. Nec prætereundum quod motus ille ingenii in noilunio sit ferventissimus, & Rhythmistam notabilem res Poëticas aliis enucleantem, aut in Rhythmis fundendis occupatum, vino madentem, Melancholia graviore infestatum, aut furore quodam correptum dixeris, & sæpius hæc indoles etiam in ignotis ex singulari aliquo gestu conspicitur, quem nos *Skalvijngr*, id est, Poëticam vertiginem, appellamus. Sunt qui nostram Poësin in malis vertendis & inducendis mirabiles affectus habere existiment, quæ res fortassis non careat exemplis. Similem quandam energiam carminibus tribuit is qui hoc asserere non dubitavit.

Mira vñ Poë.
sunt Islandica

Carmina vel cæto possim deducere Linnam.

Unde cordatiores ex nostris antiquis tanquam morali reliquerunt, Poëtam non esse læcessendum (*Ei skal skald crea*) Socratis etiam monitum citatur, quod si cui salus

Z 2

& fa.

& fama maximè curæ sunt, illaq; servare cupiat illa, is caveat ne Poëtam aliquem inimicum habeat.

*Quanto in
precio Poeta
antiquitus
fuerint.*

Quanto in pretio & honore apud Reges & Principes exteros, ubi lingvæ nostræ viguit cognitio nostrates fuerint Poëta, qui ipsorum res gestas Rhythmis herpeticis posteritati commendarunt, ex eo patet, quod ab eis aureos annulos, arma deaurata, vestes preciosas & alia magnifica dona, ac ipsorum imprimis Regum favorem & amicitiam meruerint, ut veteres passim testantur historix, & ut ex plurimis paucos nominem.

*Halfrodus
Poeta Olai
Tryggoni.*

Habebat in aula sua laudatissimus heros Olai Tryggomius Norvegix Rex inter alios Halfrodum quendam Rhythmistam Islandum, quem ab ethnicismo ad christianam convertit fidem, & baptizato ipse compatrii officium præstitit, quem homicidium in aula regia tentare committentem, donatâ vicâ & placatis cæsi cognatis in gratiam recepit, & plurimis regis auxit muneribus. De hoc Halfrodo refert Historia, quod post Regem devictum nunquam apparuerit hilari, desideriumq; optimi Regis præcipua mortis ipsius causa fuisse traditur.

*Poeta Olai
Haraldi F.*

Habuit & Olai Haraldii filius domi militiæq; individuos comites ex nostris tres insignes Rhythmistas Sigvardum, Formodum & Girvum ob formæ venustatem Gulbra, id est aureum superciliura appellatum. De Sigvardo refertur, quod solutis verbis loquendo impeditioris fuerit lingvæ, in Rhythmis autem spontè suis promptissimus. Haud secus ac de Virgilio scribitur, quod tardus fuerit in loquendo, adeo ut indoctus & agrestis videretur.

*Formodus
Poeta.*

Formodus autem in conflictu Stiklastadensi Regi prædicto militans, noluit post illum in acie cæsum superstes vivere, sed in confertissima hostium turba fortissimè dimicabat, donec lethali percussus telo, ex prælio discederet & moribundus Regis sui beneficia, fortitudinem, & magnanimitatem etiam in ultimo periculo Rhythmis celebravit, qui etiam nunc extant.

Ha-

Habuit deniq; bellicosissimus Norvegiæ Rex Haraldus Sigurdi filius in sua aula & expeditionibus sibi familiarissimum notabilem Rhythmistam Piodolphum Haverska, à provincia Borealis Islandiæ in qua natus est, sic dictum.

Piodolphus Haraldus Sigurdi Poeta.

Floruerunt præterea in aulis Regum Daniæ, Sveciæ, Angliæ, & aliorum Principum, Poetæ Islandi, quod longa referre mora est, & qui ab illis ingentes honores & magnifica dona reportarunt. Principes etiam iratos Rhythmicis sæpè placaverunt elogiis & vitam iisdem reddiderunt.

Poeta Islandi in aulis variorum Regum.

Sic Egillus Skallagrimus apud Ericum Blodoxium Norvegiæ Regem, sed tunc in Northumbria Angliæ residentem (in cujus conspectum iussu Regiæ Gunhildæ ex Islandia protractus fuerat) Rhythmis in honorem ejus editis, liberam impetravit dimissionem, et fratre filium Regis, & amicos multos, injuria Erici læsissus trucidavit. Eodem modo Brage cuidam capitis damgato à Biornone Sveciæ Rege vita donata est, ob Rhythmicum encomium Regi exhibitum.

Skallagrimus Poeta Rhythmis vitam mercatum est.

Quinetiam ipsi Reges & Principes Norvegiæ & vicinarum provinciarum Rhythmos eximie composuerunt, qui in illorum citantur historiis. Rogvaldus quidem Orcadum comes, princeps egregius, inter alias nobiles doctus, quibus ornatus est, præstantissimus & promptissimus fuit Rhythmistæ & clavam Rhythmicam, quæ adhuc extat, confecisse dicitur.

Brage à Sveciæ Rege verbis immunitatem impetravit.

Habuit etiam ille in Palestinam navigans itineris comites Rhythmistas duos Islandos, qui una cum ipso res, quotidie gestas Rhythmis comprehendunt, & magna apud illum in æstimatione fuerunt.

Rogvaldus Orcadum Comes Poeta.

Quamvis autem vetus illa & genuina sive Danica, sive Norvegica lingua, ex illis, regnis maxima ex parte jam dudum sese removerit, ideoq; & illic talium Rhythmistarum perierit dignitas, quia ignoti nulla cupido: adhuc tamen in Islandia ubi lingvæ ejus usus præcipue conservatur,

Moderni Islandorum Poeta.

tur, magno numero Poëtæ extant, prompti & ingeniosi, qui non tantum res profanas, ubi Edda potissimum locum habet, sed etiam sacras historias simplici orationis vena in numeros convertunt Rhythmos, Psalmos & cantilenas pias & graves componunt, & Ecclesiæ Dei apud nos utiliter communicant, utinam divinum hoc donum grati omnes amplecterentur.

Sed ut in patria sua Propheta, sic vix acceptus est Poëta. Haftenus M. Otavius.

Carminibus inesse efficacem virtutem, vel solis vel cum sacrificiis, ritibus & characteris, præsertim *αιδοσχεδonicis*, cum animus ab affectu recens calet, præter Græcos & Latinos, qui illud sæpè fatentur, veteres Normanni recentiores quidam constanter credunt, tanta fiducia, ut evelli desperem, neq; effectu semper sibi videntur frustrati, inquit M. Brynolph. in Saxonem.

Ne nostram Poësin modernorum inventum esse existimes, ecce tibi antiquum paradigma, magnanimitatis Regis Regneri Lodbrog Epicedium; quod ipse morti jam vicinus, inter viperarum morsus cecinit circa annum Christi DCCC LVII. imperii Germanici sceptrâ obtinente Ludovico II. Hoc habet peculiare, quod licet sit in genere DROTQVÆTT, contra tantâ ejus leges decem Versus in quavis obtinet Strophâ. Ad hujus meliorem intelligentiam, consule Saxonis librum IX, ubi inter reliqua de hoc Bødmate ita loquitur: *Adeso jecinore, cum cor ipsum furens in carnificis loco coluber obsideret, omnem operum suorum cursum animosa voce recensuit.* Sequenti scilicet carminis harmonia.

Epicedium
Regneri Lod-
brog.

Biarki genus carminis quod cecinit

BIARYAYAN UY ARAI

Regnerus Lodbrog.

RAPMAR MÆBRAP.

Biarka. Vetusissimus fuit Poëta seu Scaldes, qui hoc genus carminis excogitavit. Unde ab eo dicuntur

Biarkamal.

Biarkamal, quasi versus seu sermones Biarki.

Pugna-

I.

Pugnauimus ensibus
 *INPÞNY NIIR YIF *IARNI
Haud post longum tempus
 *IAA HAR AI ÞNRIR FAKPN.
Cum in Gotlandia accessimus
 IR A PANA-MAFI PIKYNY.
Ad serpentis immensi necem
 AI PRAÞ NIAMI YARFI.
Tunc impetrauimus Thoram
 ÞA ÞIKPNY NIIR ÞARN.
Ex hoc uocauerunt me virum
 ÞAPAK *IIAN YIF *PIRÞAA.
Quod serpentem transfodi
 IR MIKYANNY MAPÞAÞ.
Hirsutam braccam ob illam cedem
 MAPBRAY AF BNI NIPI.
Cuspide ictum intuli in colubrum
 HAY IF A HARIAA MAYIN.
Ferro lucidorum stipendiorum
 HAIN BIARAIA YAI.

7

Hior. Gladius. Grafvitner, Serpens, quia terram fodit. Thora filia fuit Reguli cuiusdam Gothici cujus ædes bestia hæc ambibat, vide Saxonem pag 152. & 153. E-dit. Francofurt. Firdar Virorum est appellatio. Ling E-ruca. Aulum lente incedens, Lingaulum igitur dicitur serpens, quod lentè per ericeta repat. Lagdag à verbo eglegg transfodio. Stord Terra, Lykia tortuositas, hinc Stordalykia dicitur angvis, quod tortuose per terram serpat. Mala, stipendium militare. Stal biatra mala dicit, quia stipendium quod ferrum meret lucido auro vel argento soluitur.

II.

Pugnauimus ensibus
 *INPÞNY NIIR YIF *IARNI.
Multum prouenis fui quando acquisuimus
 *INÞNR HAR IX NAFNR IR ÞANÞY

Oriem

Alte tulimus tunc lanceas
 *ΛΛΛ ΒΑΡΝΥ ΕΛ ΠΗΡΑ
Quando viginti annos numeravimus
 ΙΡ ΑΝΙΑΝΠΙΡ ΑΑΠΡΝΑΑ
Et celebrem laudem comparavimus passim
 ΑΥ ΤΑΡ ΡΑΡΝΥ ΝΑΡΑ
Vicinus octo Barones
 ΝΝΑΝΥ ΑΑΑ ΙΑΡΑ
In oriente ante Dimini portum
 ΑΝΙΑΝΡ ΡΑΡΙΡ ΠΙΝ ΥΙΚΚΕ
Aquila impetravimus tunc sufficientem
 ΠΙΡΑ ΠΗΡΝΥ ΕΛ ΠΑΡΑ
Hospitii sumptum in illa strage
 ΠΗΑΙΚΥ ΑΡ ΠΝ ΠΙΚΥ
Sudor decidit in vulnere
 ΗΠΗΑ ΠΗΠ Ι ΑΑΡΝΥ
Oceano perdidit exercitus aetatem
 ΑΑ ΤΑΡΕ ΝΡ ΑΙΡΥ

Rudum präteritum est à verbo *eg Ryd*, quod proprie est navem exonerare, quasi diceret laude lexonerasse eos, quos debellaverat. *Dimu minne*, quidam Danubii ostium explicant, ego malo Dimini portum in Oceano orientali, ut vocant, olim situm. *Gisting* sumptus hospitii; intelligit cadavera hominum prostrata, quibus pasceretur. *Sveiti* Sudor: sanguinem innuit. *Soliam se*, vide supra. *Aese*, ætatem notat; hic vitam.

IV.

Pugnāvimus *ensibus*
 *ΙΝΡΡΝΥ ΝΙΡ ΥΠ *ΙΑΡΝΕ
Pugna *facta copia*
 *ΙΠΡΗ ΥΝΑΚΑΡ ΝΑΡΕ ΑΡΙΑ
Cum Helsingianos postularavimus
 ΕΛ ΙΡ *ΙΠΙΚΡΙΚ *ΙΥΤΝΥ
Ad aulam Odini
 ΤΙΡ *ΙΥΝΑΡΑ ΑΡΙΚΥ
Naves direximus in ostium Vistulae
 ΑΑΡΝΥ ΝΒΒΙ ΙΡΝ

Αα

Μυρο

Mucro potuit tum mordere
 AÐÐR MATHI EI BNAA
Omnia erat vulnus unda
 AAA ÐAR NNA PIAÐPRI
Terra rubefacta calido
 ANNR RAPHI *HIAN
Frendeat gladius in Loriceis
 PRIMA ÐA BRANNR I BRANNR
Gladius fudebat Clypeos
 BIMANNR NNIÐN IYANNEI

Heidins hæonar Pugna, Heidm Rex erat & bella-
tor strenuus, cuius uxor Hildm, quo nomine etiam bel-
lum indigetant. Vide Eddam in mythologiis, Heimsa-
la ab Heim domus, Sala atila. Bello casus Odino ma-
ctari & in ejus aulam post mortem recipi, credebat vetu-
stas. Iou fluxius Vistula jam dictus. Byta, metaphora à
feris desumpta & ad ensam translata. Gialfar, levior ma-
ris unda, As absolute Odinum norat, qui pater erat A-
lianorum, Ver conjunx, quæ illi terra; hinc Ager ter-
ram indicat. Rodin Rubefacta, à verbo eg Rioda rube-
facio. Grentade metaphora, à ferocientibus desumpta
animalibus, Ben vibex, Sildur Hallex, hinc Beysildur
gladius ob similitudinem coloris & figuræ.

Pugna dimis *ensibus*
 *INPPNY ÐIR YIP *IARNI
Memini neminem tunc fuisse
 *APPE IY AÐÐA ÐA ÐAÐI
Prusquam in *navibus*
 AÐÐR A *EYÐI *IANDY
Hæc audis in bello caderet
 *IRANNA IHTAR PIANE
Non *fuisset* *navibus*
 YNANNR I IYÐI ANNRNY
Alius *Baro* *prestator*
 ANNR IARNI *IIPRI

etiam

ca

Ma

Mare ad portum
 𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚.

In navibus longis post illum

𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚.

Sic attulit Princeps passim

𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚.

Alacre in bellum cor.

𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚.

Hemlis bestium in navibus. Hamle sive Hemle scalmus est vel ligamen quo remi in lateribus continentur, ne inter remigandum divagentur. Hoc nomen vel aliud quodvis ad navem pertinens, junctum nomini alicujus animalis, navem significat. Lundin avis est maritima, quæ quia rarius aliis aquis quam mari insidet, illius campus mare dicitur, ut & reliquarum talium avium. Hæc avis in Islandia est frequentissima, & terram instar cuniculi fodit, inq; scrobibus effosis nidificat. Vide Epistolam Hojeri ad Clusium de avibus Farenfisibus, citatam à Nierenbergjo pag. 230. Læge est navium statio.

VI.

Pugnāvimus ensibus
 𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚.

Exercitus abiecit clypeos

𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚.

Cum hasta volavit

𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚.

Ardua ad virorum pectora

𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚

Momordit Scarforum cantes

𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚

Gladius in pugna

𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚

Sanguineus erat clypeus

𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚

Antequam Ragnō Rex caderet

𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚 𐀓𐀚𐀓𐀚𐀓𐀚

Fluxit ex virorum capitibus
 FRIP NR *ARA *ANIN
Calidus in loricas sudor
 *IAN Y BRANKIN Y INIIF.

Hragagare hasta. *Hra* cadaver, *gagare* latro viaticus, hic mucro sic dicitur cadavera faciens. *Skorsur* avis est ex genere Mergorum, scopulis libenter insidens, unde *sytes* & scopuli marini *Skeren* vocantur. *Skeribil-dur*, securis vel gladius. *Skerá* militaris maestatio, *Bil-dur*, ferrum chirurgicum quo venæ secantur. *Hialldur*, loquentium indiscretum murmur, notat verò hic bellicum tumultum, aliàs *Sqvaldur*. *Randurmane* clypeus: *Rond* umbo; *Mane* scutum rotundum ad formam Lunæ; quasi dicatur umbonis scutum, quod undiq; habeat rotundam extremitatem.

VII.

Pugnauimus *ensibus*
 *INPYN NIR YIP *IARNI.
Habere potuerunt tum corui
 *APT PIAN PA RAMP
Ante Indivorum insulas
 PARIK IKPRIN INY
Sufficientem prædam dilaniandam
 AIRK BRAP AP INAI
Acquisuimus feris carnisvoris
 PIRNY PANN *IANIN
Plenam prandiam unco acti
 PIRNY NIRE AP IKKI
Difficile erat unius facere mentionem
 IRA NAR IKK AP PIA
Oriente Sole
 I NBVRKA INAR
Spicula vidi pungere
 INRIN*INYN KAI IP INIKPA
Propulerunt arcus ex se ferra
 INAY ANNA AP NIR PIANPI.

Arim

Ærim sufficiens. *Falubestum*, bestię carnivorę à *Fala*, quę fœmina habebatur proceritate gigantea & arte magica celebris, de quâ Edda; & *hestum* quod eqvos notat; Illa enim pro eqvis utebatur feris. *Ad gicta eins*, est mentionem alicujus facere. *Streinghamulur*, spicula; quia ex nervo arcus attracto & relaxato propellitur, *Strengur* est nervus; *hamla* cohibitio, cohibetur enim telum donec nervus laxetur. *Malmc*, metallum; pro æreis aut ferreis telis.

VIII.

<i>Pugnāvimus</i>	<i>ensibus</i>
*INPPNƿ NII R ƳIF *IARNI	
<i>Altum mugierunt</i>	<i>enses</i>
*IAA PRINIHER *RAAA	
<i>Antequam in Laneo</i>	<i>campo</i>
APNA A NNA AYRI	
<i>Existens</i>	<i>Rex cecidit</i>
IIIIIIK ƳAKPNA ƳIIII	
<i>Processimus</i>	<i>astro ditati</i>
ƳIIKPNY ƳNRI ƳAIPNA	
<i>Ad terram prostratorum dimicandum</i>	
ƳRAKPNNA NANI AP BRANPNIƳ	
<i>Gladus</i>	<i>secuit clypeorum</i>
*RAIƳIKRI IKRI RAIA	
<i>Picturas in galearum conventu</i>	
RITNA AP *IAPYA ƳAAI	
<i>Cervicum mustum ex vulneribus</i>	
IKIRI NIRTNA NR IARNY	
<i>Diffusum per cerebrum fissum.</i>	
IKRIƳ AP *IARNA ƳNIPIA	

Ullar akur; locus est in Svecia, ubi acre prælium commissum. Saxoni lib. IX. vocatur Laneus campus. Sic enim hujus meminit prælii: *Apud campium qui latialiter Laneus dicitur, in primis Scanorum res obterere orsus, grave cum factiosis bellum habuit. Fadur*, pater auri dicitur, quia in hoc bello multum ejus obtinuit. *Hrakindil* gladius à *Hra* cadaver & *kindil* candela. *Ri-*

tur à *Rit* pictura, *eg Rita* pingo, scribo; aliàs *Rit* totam armaturam auro pictam denotat. *Snira* cervix; *Virtus* mustum, sanguinem indicat. *Kleif* clivus, hinc *Hærnekleif* cerebri clivus, seu caput.

IX.

<i>Pugnāvimus</i>	<i>ensibus</i>
*INP̄PNY NIIR YIF *IARNI	
<i>Tenuimus clypeos in sanguine</i>	
*AP̄PNY RIK̄NR I BR̄PI	
<i>Cum hastam unximus</i>	
PA IR BIK̄NIRA BR̄IP̄PNY	
<i>Ante Boring holmum</i>	
PARIA BARPN̄PAR *AP̄YI	
<i>Telorum nubes dirumpunt clypeos</i>	
RIP̄NYA IMAN RAK̄IA	
<i>Extrusit arcus ex se metallum</i>	
RAAA AP̄N̄A AP̄ NIIR YAN̄YI	
<i>Voluit cecidit in conflictu</i>	
PARIA P̄IM̄ AP̄ NIIR	
<i>Non erat illo Rex major</i>	
PAR AA AP̄YAK̄N̄A YHRE	
<i>Casi dispersi late per littora</i>	
PAR RAY NIAA NY IARAK̄IA	
<i>Fera amplectebantur escam</i>	
PARPN̄A P̄AP̄M̄PI AAP̄PI.	

Benthvara, hasta, à *Ben* vibex aut vulvus, *thuare* terebrum. *Regg* seu *breg* proprie est nymfosa pluvia. *Rat* pro *hrat* extrusit, à verbo *eg hrind* extrudo.

X.

<i>Pugnāvimus</i>	<i>ensibus</i>
*INP̄PNY NIIR YIF *IARNI	
<i>Pugna manifeste crescebat</i>	
*INP̄PN̄A PAR IAA I NI*IAI	
<i>Antequam Freyr Rex caderet</i>	
AP̄N̄A P̄RINA YAK̄PN̄A P̄HRE	
<i>In Flandrorum terra</i>	
A P̄PIYIP̄IA IAK̄PI	

Cepit

Capit ceruleus ad incidendum
 MARI BNAIR AP BATA
 Sanguine illius in auream
 BNAIR YUINNY I PANA AKK
 Loricam in pugna
 *ARLANPNT AP *IANPREF

Durus in armamentis macro olim
 *ARNA BERRWIN PAREN
 Virgo deploravit matutina lamenam
 YAIR PRAI YARKI YAIRN
 Multa prada dabatur feris
 YARE IN TAPN PANA PAREN

Blas ceruleus. Blode sueltur sanguine illius; hanc dur durus: hac tria, epitheta ad Bengesfil referenda, quod microneo, cuiusvis teli, notat. Benges vulnus est, graffil stylus, quo artifices Asiae lapides, sculpsere solent. Bengesfil igitur culpis est, armorum, quibus corpora hominum transodiuntur & quasi sculpuntur. Hognas loricam denotat, quasi Hognas tunica; Hognas enim arma possedit prestantissima, quibus pro tunica aut chlamide utebatur.

XI

Pugnaximus ensibus
 *IRPNTY NHR YH *IARNA
 Centos centenos crudi jacore

In moribus
 A HIRIN UNP RENY I TANT
 Ubi Englanes vocatur
 PAR AKP AKIN *IIMIA
 Navida dimus ad pugnam
 IIRPNTY NHR AP IIMIA
 Per sex dies antequam exercitus caderet

Transeginus microcymus
 AANNY APRA YIIN

In

In exortu Solis
 PARIÄ NBRNÄ HÄMÄ
Coactus est pro nostris gladius
 NÄRÄ PÄRIR ÄÄRNÄ HÄRÄNÄ
Valdiosus in bello occumbere
 NÄMÄPÄNÄ I HÄÄR *MÄÄ.

Hundrudum Adverbium est multos centenarios significans. *Erefis andrum* naves. *Erefur* antiquum Regis pyriticam exercentis nomen est, ex quo, ut & aliis naves variè nuncupantur. Hic *andrer* vocantur, quæ vox propriè ligneos indicat asseres, quibus pedum plantis alligatis, nivium juga, celerrimè transcurrere solent Boreales, *pandas trabes* vocat Saxo, ut supra diximus. *Suera* propriè est ignis flamma vehementius flagrans; hic metaphoricè pro bello capitur. *Messu*, pugnam & bellum vocat *oddu messa*, seu missam thucronum, forsitan per contumeliam. Religionem enim Christianam ejusque sacra tanquam ethnicis temerare curæ habuit, hinc Saxo lib. IX. dicit eum in *Dania vera religione proscripta, pristino adulterinam loco restituisse, ac suo ceremonias honore donasse.*

XII.

Pugnāvimus ensibus
 *HÄPÄNÄ NÄR YÄ *HÄÄNÄ
Ruit pluvia sanguinis de gladius
 *RÄÄÄ PÄP ÄP HÄRÄNÄ
Præcepit in Bardafyrde
 BRÄÄ I BRÄÄPÄÄÄ
Pallidum corpus pro accipitribus
 BRÄÄÄ M PÄÄÄ *ÄÄÄÄ
Murmuravit arcus ubi mucro
 NÄÄÄ ÄPÄÄÄ ÄÄÄÄ
Acriter mordebat loricas
 ÄÄÄÄÄ BITÄ HÄÄÄÄÄ
In confectum
 ÄÄ HÄÄÄÄÄ PÄÄÄ HÄÄÄÄ

Odi.

sa, quam longam habebant (quales etiamnum in antiquis aulis ceruntur) hæc herilis & suprema, reliquæ duæ dextram levamq; versus ad fines.

XV.

<i>Pugnāvimus</i>	<i>ensibus</i>
*INPFPNY NIIR YIF *IARNI	
<i>Herthiofe</i>	<i>evastit fortunatus</i>
*IRPAPPI NARF ANPI	
<i>In australibus Orcadibus ipse</i>	
I INPNA IINP NIAPPNP	
<i>Victoria in nostris hominibus</i>	
NIIPNRI A NARNP YAKNP	
<i>Cogebatur in armorum nimbo</i>	
NARF I RANPA RIFPI	
<i>Rogvaldus occumbere</i>	
RANPNANPNNA PIRIA *NIPPI	
<i>Iste venit summus super accipitres</i>	
NIYAP *NIHNP NPIA *ANPA	
<i>Luctus in gladiatorum ludo</i>	
*IRYNA AP NIIPPI NIYE	
<i>Strenue jactabat concissor</i>	
*NANI YANAP *RINAI	
<i>Galea sanguinis teli</i>	
*IAPPI NIIRIPPIANPIA BANPI	

Raugvaldur filius fuit *Regneri* *Lodbrog.* *Harmur* ex obitu, *Raugvaldri* accipitres luxisse fingit, quod tanto bellatore essent privati, qui tot strages in præliis edere solebat, ut illis escam præberet copiosam. *Strenglaur*, *strengur*, nervus in arcu, *lang* lavacrum, ita sanguis appellatur lavacrum nervi, quia in bello ubi multi occumbunt sanguine tingi solet. *Palme*, lignum teli ex palma vel salice, quam etiam palme vocarunt veteres.

XVI.

<i>Pugnāvimus</i>	<i>ensibus</i>
*INPFPNY NIIR YIF *IARNI	

Quilibet jacebat transversam supra alium

*NAR NA FNIR NY AKKA

Gaudebat pugna latus

FMAFNR NARE FIRA *RARNY

Accipiter ob gladiatorum ludium.

FANUNY AA INIRBA NIKI

Non fecit Aquilam aut Aprum

NIT II ANRK KI ANPI

Qui Irlandiam gubernavit

IA IR IRMAKI IANRE

Convectus fiebat ferri *Et clypeus*

YAA NARE YANPI AP RIAAA

Marstanus Rex jejunis

YARHAAK YARNY PALAA

Fiebat in Vedra sinus

NARE I NIRA PIRBI

Præda data coruus

NAAAPK PIPAA *RAPKI

Uxor Aper. Vedrafjord sinus est Hiberniæ, in quo hoc prælium commissum, occiso Rege Marstano. Valtasni præda ex caelorum cadaveribus. Vahur interfecti, tasin præda.

XVII.

Pugnatorum ensibus

*INERNY NIR YIF *IARNI

Bellatorem multum vidi cadere

*IR YARPAK IAI PAMA

Mane ante macheram

YARPIHIANRE PARIK YAIYIA

Virum in mucronum dissidio

YAKK I APAA IIAKIN

Filio meo incidit matrem

IAKI YIKNY *NIT IKIYPA

Gladius juxta cor

INPRA PAK NIP *IARAA

Egillus fecit Agnerum spoliatum

IPIN RIT APAA RIAKAA

Im-

Imperterritum virum vita
 ᐱᐅᐱᐱᐱᐱᐱ *ᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ
Somnit lancea prope Hamdi
 ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱ *ᐱᐱᐱᐱᐱ
Griseam lorica splendebant vexilla.
 ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ ᐅᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ.

Her, exercitum notat, quæ vox conjungenda cum *Man* in quarto versu, conjunctum *Herman* bellatorem significat. *Slydra torn*, gladius. *Slidur* vagina est; *thorn* acicula fibulæ quæ Zonæ clauduntur; est gladii periphra-
 sis Poëtis usitata. *Agnar* uous è filiis Regneri. *Eigil*, sensus est, Eigillus Agnarum filium, virum imperterritum in isto bello vita spoliavit. *Blaudur* mitis, meticulo-
 sosus. Hinc *Obblaudur* imperterritus, audax. *Hamdis* *ferk*. *Hamder* lorica polsidebat ferro inexpugnabi-
 lem, hic Synecdochice sumitur pro qualibet lorica.

XVIII.

Pugnauimus ensibus
 *ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱ *ᐱᐱᐱᐱᐱ.
Verborum tenases vidi desecare
 *ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ ᐅᐱᐱᐱᐱᐱ
Haut minutim pro lupis
 ᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ
Endili maris ensibus
 ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ ᐅᐱᐱᐱᐱᐱ
Erat per hebdomada spatium
 ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
Quasi mulieres vinum apportarent
 ᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ ᐅᐱᐱᐱᐱᐱ
Rubefacta erant naues
 *ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱ
Valde in strepitu armorum
 ᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
Scyba erat lorica
 ᐱᐱᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ
In Scoldingorum pratio.
 ᐱᐱᐱ ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ *ᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱᐱ

Bb 3

Plat

Haldorda, verborum tenaces vocat fidos milites. *Bryttia*, dissecare, laniare, metaphora à Lanionibus minutim carnes dissecantibus sumpta. *Ulfæ Eindils*. *Eindil* Deus marinus, cujus lupi dicuntur pisces majores carnivori, bellæ ac balenæ, quod ut Lupi in mare projectos dilanient. *Nidar* à *Nid* amnis, ad quem sita Nidrosia, jam *Trondhiem*, hic pro mari capitur. *Ægis asine* sunt naves, quæ asini *Ægis* dicuntur, quia ut asini in terris, ita naves in mari onera portant. *Skoglar kappa*, sagæ patium, sic vocat Loricam. *Scioldunga*, Reges Danicæ olim dicti *Scioldungi* à *Scioldo* Rege.

XIX.

<i>Pugnatumus</i>	<i>ensibus</i>
*INPBY NIR YIF *IARNP.	
<i>Pulcrorum</i>	<i>vidi crepusculascere</i>
*IRPAPRAM IA IF RANNA.	
<i>Virginis amatorem</i>	<i>circa matutinam</i>
YIARERIKP IK NY YARPBY	
<i>Et confabulationis amicam</i>	<i>viduarum</i>
AP YARNIK IYVIN	
<i>Erat</i>	<i>sicut calidum balneum</i>
NARAI NIY NARYAA MANPR	
<i>Vinci vas</i>	<i>nympha portaret</i>
NIYIARI IARNP BAIRE	
<i>Nos in</i>	<i>freto</i>
AI IIA INPFI	
<i>Antequam</i>	<i>Rex caderet</i>
APNA ANRN YARNNA PIINFI	
<i>Sanguineum clypeum</i>	<i>vidi ruptum</i>
BAIP YAA IA IF BRINAA	
<i>Hoc invertit</i>	<i>virorum vitam</i>
BR IAP YIRA NIF	

Harfagrur, intelligit Haraldum Harfagre primum Norvagiæ Monarcham, de quo consule editam Historiam nostro idiomate. *Ranva*, crepusculascere, ad vitæ occasum inclinare, à *Rokur* crepusculum. *Meja* Vir-

go, *Dreng* amator, *Drengur* in veteri lingua, non ser-
 vum; sed virum fortem & probum notat. *Matvina-*
micus confabulationis, notat Haraldum effœminatam
 & mulierum amoribus nimium deditum fuisse. *Vin-*
hioris morum fœminam indicat, est enim ejus epitheton
 decompositum à *Vin* vinum, *Kier* vas, *Niorum* Nym-
 pha, vinei vasis nympha dicitur, quod vina promere so-
 leat in conviviiis fortium virorum. *Auru* nomen est de-
 victi Regis. *Fwa* virorum epitheton.

XX.

<i>Pugnativimus</i>	<i>ensibus</i>
*INPFDY	NIIR YIF *IARNI
<i>Egimus</i>	<i>gladiorum ad cadem</i>
*ARNY	INIRFI AF YARFI
<i>Ludum in Lindis</i>	<i>Insula</i>
NIY	A NIKFI IIRI
<i>Cum</i>	<i>Regibus</i>
NI	MAPDFA PRIMM
<i>Pauci potuerunt</i>	<i>inde letari</i>
PAIR	KAFI FINI PAKA
<i>Cecidit multus</i>	<i>in rictum ferarum</i>
YIFM	YARFDI I PAKMRFI
<i>Accipiter dilaniavit</i>	<i>carnem cum lupo</i>
*ANYN	INIT *ANFI YIF NNFI.
<i>Ut</i>	<i>satur inde discederet</i>
AF *AKK	*NIM FAFKK YNMFIM
<i>Hybernorum sanguis</i>	<i>in Oceanum</i>
IRA	BNAF I AIFI
<i>Copiose decedit</i>	<i>per mactationis tempus.</i>
AIRIA	PIFI NY NYIRN.

Lindes circ, planities quædam Hiberniæ putatur in
 Insula sic dicta. *Lofdungar*, Regis peculiaris est appellatio,
 à *lof* laus, quod laude digna præstare debeat.

XXI.

<i>Pugnativimus</i>	<i>ensibus</i>
*INPFDY	NIIR YIF *IARNI.

A

Alnus gladius mordebat clypeos
 *A HIRP BIAN HYIARPPHY
Tunc cum aurei coloris
 PA IR PNRARAIK PNDYFE
Hasta fricabat Loricas
 PHIR ME *INFLA KAFYRE
Videre licuit in Onlugis Insula
 HIA YAK IAKRPHI IIN
Per secula multum post
 NY ARPPNA YIRA HAPAK
Ibi fuit ad gladiatorum ludos
 PAR IR AP TAPPHI MIYF
Reges processerunt
 PAPPPNA PRAY PHIRP
Rubicundum erat circa Insulam
 RAIKA PAR NT PARIK HIRI
Ar volans draco vulnere
 IR PMPRIYF HARA.

Hildar nafur, Lorica: *Hildur* bellum, *nafur* interior arborum cortex seu liber. Hic pro armatura capitur, quæ miles tegitur, ut arbor cortice. *Onguls ey*, una ex Orcadibus Insulis est. *Logder*, gladii appellatio. *Areyre* amnis eminentem planitiem etiam notat. *Flugdreke sara*, hasta, quæ est quasi vulnere volans draco.

XXII.

Pugnauimus ensibus
 *INPPHY NHR YIF *IARNI.
Quid est viro forti morte certius
 *HAF IR PRIPHY AP PHIPRE
Etsi ipse in micronum nimbo
 AP *NA I APFA IPI
Adversus collocatus sit
 AKRPPNA MAIR NHRP
Sape deplorat atatem
 APT HAHK HA LIYF
Qui nunquam premitur
 IR APRIPI HAHK

Ma

Malum ferunt timidum incitare
 IMT YNPA ARP AKK IPPM
Aquilam ad gladiatorum ludum
 ANRH AP NHIRPA MHYI
Meticulosus venit nuspian
 *NPEMANNY VIIYNK *NARPI
Corde suo usui
 *IARAI HIT AP PAKI

*Feigr, cui mors imminet. El seu jel, nimbus mi-
 nutioris grandinis. Ondurdur, adversus, in prima acie,
 aliàs Ondverdur. Syter à verbo eg Syte, cum gemitu de-
 ploro. Nester ab eg Nyste comprimo, coarcto. Hugblan-
 dur ab Hugur animus, blandum morabiliter timidus, mu-
 liebris animi. In pralio qui maxime timet, in maximo
 est periculo.*

XXIII

Pugnabimus ensibus
 *INPEPY NIIR YIE *IARNI
Hoc numero equum ut procedat
 *IT TIN IE IMKAT AP PAKI
In contactu gladiatorum
 AT HAYTAPIA NHIRPA
Provenis unus contra alterum
 INIHK I YAI HKNY
Non retrocedat vir à viro
 *RAYUNI II PIK PARIK PIPIK
Hoc fuit viri fortis nobilitas dno
 EAP NAR PRIKPI APAT MIKPI
Semper debet amoris amicus virginum
 AI NYAP ANIKNK YIIA
Audax esse in fremitu armorum
 IIRPNA I PAK NHIRPA

*Hic proprie aliud, hoc in loco Hoc notat. Degr
 viri appellatio. Ast amor, hinc Astvimir amoris ami-
 cus. In hac Strophæ ordinatius est versuum numerus
 octonarius, sed duo desiderari videntur.*

Parata scio in aula

ВНЛА ННТ РР ЛЛ ИДΥΠΟΥ
Bibemus cerevisiam brevi

РРИΥΠΥ ВІАР ЛР ВРАРРІ
Ex concavis crateribus craniorum

НР ВІНРНІРНΥ *ЛННІ
Non genuit vir fortis contra mortem

ИАТІА И РІКІРНА НІР РЛНРА
Magnifici in Odini domibus

РНРН ЛР РІАМНІ *НННΥ
Non venio desperabundus

РР ΥΙΥ РР ΥІР ИРН
Verbis ad Othini aulam.

ЛРР ЛІНН НІРІН *ЛННІА

Baldur fōdur, Balderi pater; Othinus nempe. Dicit se lætari quod sciat in Odini aula paratam sibi sedem, ubi convivia cum aliis proceribus sit celebraturus. Credebant enim veteres, magnates post mortem in Othini domicilia recipi, ibiq; variis deliciis frui, ac quò quis majorem stragem, in vita ediderat, eò majori in ætudio ibidem fore. *Hausa* crania. Sperabant Heroes se in aula Othini bibituros ex craniis eorum quos occiderant. *Ædra* desperatio. Tria hic inveniuntur Othini epitheta, nempe, *Baldurfodur*, *Fiolins*, *Vidris*.

XXVI

Pugnabitis ensibus

*ИНРРНΥ НІР ΥІР *ИРНІ

Hic vellent nunc omnes

*ИР НІРРН ІН ЛННІА

Filii Assaultu gladiis

ВНРІА ЛІМНРАА ВРАПНРНΥ

Amarum bellum excitare

ВІАРНΥ *ИРРІ НІКІА

Si exacte scirent

РР НАРРІРІ НІНІ

Calamitates nostras

НΥ НІРРААА АННІА

Сс 2

Quem

Quem non pauci angros
 *NI A PΛIR ARYΛA
 Venenati me discerpant
 HANA PONA YIP HNAI:
 Matrem accipi meis
 YABIRMI PIY IP YIKNY
 Filiis ita ut corda valent.
 YANPNY HNA AI *HARANK HNP A.

Astaugur Uxor & Regina fuit Regneri. *Bur* filius.
Ormar, modum exitus sui describit, quem ita Saxo l. 9:
 Comprensus atq; in carcerem coniectus, noxios artus colu-
 bris consumendos advertit, atq; ex viscerum suorum fi-
 bris tristem viperis alimoniam præbuit. Modernis ma-
 ternitatem propriè notat. *Maugur* filius.

XXVII.

Pugnavimus ensibus
 *INPNY NIR YIP *HARNI
 Valde inclinatur ad hereditatem
 *ARMA HANA AI ARPN
 Crudele stat nocigentium à vipera
 PRIYA HANKNA PRAP AP HARN
 Anguis inhabitat aulam cordis
 PAIK BIPPID HAN *HARA
 Speramus alterius ad Othim
 HANPNY *IKI AP HIRMI
 Virgam in Elle sanguine
 HAKNA I HAN BPAI
 Filiis meis livescet
 HANPNY YIKNY YNA HNPAA
 Sua ira rubescet
 IK YANA RAIK HIRPA
 Non acres juvenes
 H YNAN HARBIA HNIKLA
 Sessioem tranquillam facient.
 HAA YART HIRA HAA.

Lidm

Lidur ut, innuit vitæ exitum instare, Vidris vundur, virga Othini pro gladio. Ellu blodc. Diu quis ille Ella fuisset quæsi, tandem incidi in Ælfredi Regis res gestas, lingua quidem latina, sed literis Saxonice editas, in quibus hæc pag. 8. inuenio: Northanhymbri legitimam Regem suam Osbyrtha nomine, regno expulerant, & tyrannum quendam Ella nomine, non de Regali prosapia progenitum, super regni apicem constituerant, Sed aduentibus paganis consilio diuino & optimatum adminiculo, pro communi utilitate discordia illa aliquantulum sedata Osbyrth & Ella, adunatis viribus congregatoq; exercitu Eboracum oppidum adierunt. Contigisse hæc refert autor circa Annus DCCCLXVII, nativitatis Ælfredi Regis XIX. Inter paganos suspicor fuisse Regneri Lodbrogii filios, mortem parentis ulciscentes. Refert enim mox eadem Historia, quod Eboraci tunc temporis, maxima ex parte omnes Northanhymbrensum capti sint, occisis duobus Regibus (Ella & Osbyrth) cum multis nobilibus delicti occubuerint. Lodbrochi verò expressa fit mentio pagina 16, ubi vexilli Reafan à Lodbrochi filiabus elaborati meminit; Hæc autem rara & jucunda cum sint addenda existimavi: Acceperunt etiam illud vexillum quod Reafan nominant. Dicunt enim quod tres sorores Hingvari & Habbe, filie videlicet Lodbrochi, illud vexillum texuerunt, & totum parauerunt illud uno meridiano tempore. Dicunt etiam quod in omni bello, ubi præcederet idem signum, si victoriam adepturi essent, adpareret in medio signi quasi corvus vivens, volitans, sin verò vincendi in futuro fuissent, penderet directè, nihil movens. Et hoc sæpe probatum est.

XXVII

Pugnauimus

casibus

*INPPNY NIR YIF *IARAI

Habeo

quinquages

*IF IF PIYAIPTV NIKK

Cc 3

Prælia

Prælia sub signis facta

ΨΑΥ ΑΡΠΙΑΝΑ ΠΡΑΥΡΑ

Ex belli invitatione. Et semel

ΨΗΚΡΙΚΡΙ ΒΑΡΗ ΑΡ ΗΚΑ

Minime putavi hominum

ΨΙΚΑ *ΠΡΗ ΙΡ ΨΑΚΑ

Quod me futurus esset

ΑΑ ΨΗΡ ΠΗΡΑ ΗΥΑΝΗ

Juvenis didici mucronem rubefacere

ΠΡΠΑ ΚΑΥ ΙΡ ΑΡΡ ΑΑ ΡΙΑΡΑ

Alius Rex præstantior

ΑΚΑΑ ΥΑΡΠΑ ΠΡΙΑΥΡΗ

Nos Asæ invitabunt

ΑΗ ΨΑΠ ΑΗΑΑ ΒΙΑΡΑ

Non est lugenda mors

ΙΡ Η ΗΑΑΚΡΗ ΕΑΠΗ

Fantigis og cum, quinquagies & semel aperto marte sub signis dimicavit. Fleinthings bode, pugnae invitatio à flein hasta, thing forum vel synodus hastarum. Asar, Dæe sunt, quas mortificationes gubernare credebant.

XXIX.

Fert animus finire

ΨΑΠΨΗΤ *ΙΚΗ *ΑΗΑΑ

Invitant me Dysæ

*ΗΥΒΙΑΡΗ ΨΗΡ ΕΑΗΙΡ

Quas ex Othmi aula

ΗΥ ΠΡΑ *ΙΡΙΚΗ *ΑΡΠ

Othmus mihi misit

*ΙΡΠΑ ΑΡΙΚ ΨΗΡ ΗΚΡΑ

Dæus cerevisiam cum Asis

ΡΑΡΠΑ ΗΥΑΡ ΙΡ ΑΡ ΨΗΡ ΑΗΠΨ

In summa sede bibant

Ι ΑΚΡΗΡΗ ΕΡΙΑ

Vite elapse sunt hora

ΠΡΗ ΗΡΑ ΠΡΑΑ ΗΤΑΡΗ

Ridens moriar.

ΑΑΡΙΑΡΗ ΗΥΑΡ ΨΡΑ

ε ο

Ουδ

Onðveige sedes honorata, de qua supra, Sperabat itaq; Rex victoriosus tantò se honorificentius ad menlam Othini collocandum, quanto heros fuerit fortior, & plures Othino mactaverit.

Hic fuit ille Lodbrogus, *cujus filia*, annotante Cambdeno in Danmonia descriptione, *invicto omnino in bello quo usi sunt Dani contra Anglos, eorum acie perierunt; unde vexillum ipsum Reafan dictum.* Quo tandem periti sunt Angli in pugna prope Hubbestow. De quo Affricus Menevensis citante eodem Cambdeno, & nos supra ex gestis Alfredi.

Reafan.

Libet aliud carminis genus subjungere, non minus celebre, quo ulus est *Egillus Scallagrinnus* Islandus, in Epinicio, in laudem Regis Erici Blodoxe (cujus filium trucidaverat) ex tempore decantato. Eo autem tantum obtinuisse ferunt, ut jam capite plectendus; vita & libertate donatus sit, de quo consule Arngrimus Crymog. lib. 2. Geneal. 3. pag. 127. & seq. Vnde pag. 195. hujus libri.

Drapa Egilli Scallagrinni.

Redemptio capitis Egilli Scallagrinni

⚔️ ᚱᚱᚱᚱᚱᚱ ᚱᚱᚱᚱ ᚱᚱᚱᚱᚱᚱᚱᚱ

Filii Islandici militis.

ᚱᚱᚱᚱ ᚱᚱᚱᚱᚱᚱ ᚱᚱᚱᚱ

Genus hoc carminis, *Rimbendur* vocatur à Snorrone Sturlæ f. Ab aliis *Drapa*, sic namq; dici solent cantilæ, quæ Strophas intercalares habent. *Drapa* nomen habet à congerie vel cumulatione, quia in unum hic cumulantur sive laudes sive Strophæ: quod *Sandreyvócant*.

I. ᚱᚱᚱᚱ.

I. *Stropha*.

ᚱᚱᚱᚱᚱ ᚱᚱᚱ ᚱᚱ ᚱᚱᚱ ᚱᚱᚱ
ᚱᚱᚱ ᚱᚱ ᚱᚱᚱᚱᚱ ᚱᚱᚱ
ᚱᚱᚱᚱᚱᚱᚱᚱᚱ ᚱᚱᚱᚱ
ᚱᚱᚱ ᚱᚱ ᚱᚱᚱᚱ ᚱᚱᚱᚱᚱᚱ

*Ex occidente veni per navigium
Est ego Othini ferox
Memorialia regionis maris
Ita est mea transfretatio*

ᚱᚱᚱ

IF IF FARF AF YAT Si ego silentium acquisivero
 FRIHANA FARNA AF Plurimi viri scient

PRJ
 *NAB FARVIA NA Quid Rex ausus sit
 IKK NIFRIA IA Sed Odinus vidit

*NAR NANA NY M. Ubi cadavera jacuerunt.

Hug attende à verbo *ad higgia*, attendere. *Of gat* acquisivero, ab *Of ganga*, quod propriè perambulare significat, sed hic translate acquirere. *Fra*, à verbo *ad fregna*, rumore percipere, hinc *fregn* rumor. *Va*, ad *voga* audere, jam dicimus *vofve*, *vogun*, periculosus aulus aut temeritas, aliud verbum est *ad vege*, quod cadere indicat, hinc *vijg* cades.

IV.

*N *IARNA *MAF Crevit ensium sonus
 NIF *MARA FARF Juxta clypei oram [rege
 FANA NAKI NY FRAF Dea militum requisiverant de
 FRAVNA HAFI FRAF Rex impetuosus erat
 FAR *HIFINA FA Ibi audiebatur tunc
 FANT FARVIRI A Fluxit machera armis
 FARF *RARA IVA Metallici tymbi vaticinium
 HAF IR YINT AF-PA. Quid maxime grassabatur.

Hlon sonus, à verbo *ad hloma*, sonare. *Gudor* vox Dea quædam Asiatica, quæ multiscia fingitur, aded ut nemini integrum sit quidquam aggredi quod eam latere possit, vide *Eddam*. *Thant* à verbo *ad tiota*, quod est rauco murmure defluere. *Mechurs a*, fluvius *mathærx*, intelligit sanguinis rivos ex strage. *Spa* vaticinium vel tumultus.

V.

NAR AT NIFNIAFRA Pergebat viri loci
 NIFNA FARARA Tcla Daradi
 AF FRAFNI FARA Per Regis leta
 FIFR NAFNI RARA Cadavera
 FARH I BFAFI Ubi in cruce

Dd

I BRIV-

I BRITTA YAH	<i>In mari</i>
PTMNTNA AP BRNKH	<i>Navis pernatitavit</i>
NAP NY PMYPI	<i>Vulnus circum sonuit.</i>

Vesur Darader id est mors. De *Darado* fabulantur quod per avia errabundus ad domum quandam pervenerit, per cujus fenestras dum quid rerum ibidem gereretur exploraret, vidit nymphas quasdam telam texentes, cujus stamina & tramæ ex humanis confectæ erant intestinis. Hinc *tela Daradi* dicitur instanter texti in bello, ubi multi interficiuntur. *Gladur*, læta vocat cadavera cum volucres rapaces & carnivoras lætas faciant. *Genvangs rader*, de verbo ad verbum, vulcurum in campo series, cadaverum scilicet. *Dars* pro *dar sem* ubi. *Brimlamode* mare. *Glumir* reboare ut echo in convallibus.

I. UTIP.

Primus intercalaris.

*KIF PIRPA PIT	<i>Decidit varorum pes</i>
NIP PTMKA*MIT	<i>Ad stimulorum jactum</i>
ARPHNA AP PAT	<i>Laudem acquisivit</i>
HRIYNA AT PAT.	<i>Ericus ibidem.</i>

Firda genitivus pluralis, à *firdar* viri. Hinc præcipitatio, ad *hniota* præcipitari. Sensus est: Stimulis vel sagittis prostrati sunt viri. *Ordthyr*. Tyr unus fuit ex Asianis, qui propter suam eloquentiam, ut & ausa memoranda laudem meruit eximiam, hinc *Ordthyr* laus dicitur.

AN *IPIR AKAT	Incipit secunda
WIPWYAP.	Classis.

I.

PRITNA YNA IP WIPIA	<i>Porro dicturus sum</i>
IP PIRPAE PHYIA	<i>Si viri sciant.</i>
PRAPHY PMIRA	<i>Rescivimus plura</i>
TIP PRAYA PHIRA	<i>De profectu eorum</i>
PHYANT NPHIA	<i>Exastuarunt vulnera</i>
NIP WPHRY PHPHIA	<i>Ad Regis congressum</i>

BRN-

BRNIN BRANKIA   *Fracti sunt enses*
 NIF BMAR RANKIA.   *Ad ceruleos clipeos.*

Fragum, præteritum est à verbo *eg fregna*, rescio. *Æstust*, à verbo *ad asast* incitari, æstuarè. *Funde* à *fundur* conventus, *ad finaast*, convenire. *Brandur* propriè est lignum adustum aut titio in versu crebro pro ense capitur. *Blar rander* ita clypeus vocatur, propriè ceruleas lineas aut margines notat, quibus clypeus insignitur.

II.

*MAY *RAN NAFNNA   *Sonuit ruina ephippium*
 NIF *MAYRAFNNR   *Ad ignem Galea*
 BIT BIKRIPINN   *Acutus erat gladius*
 FAF NAR BMERIPINN   *Erat sanguineus lacerator*
 PRA IP AF PIMM   *Rescivi quod caderent*
 WIRIA WIMM NINNE   *Pro arcus glacie*
 AFIMM IYI   *Odini equi*
 I MRA NIYI   *In ferri ludo.*

Hlam sonuit à verbo *ad hloma*, sonare. *Odins erke*, *Odini equi*, intelligit homines, quibus tanquam equis utitur in bello *Odinus*. Per *jarn leike* ferri ludum, bellum ipsum innuit in quo serio luditur telis ferreis.

AKKAF NAYP.   *Secundus intercalaris.*
 FA NAR AFPA-AA   *Tunc erat cupidum consertio*
 I IPPIA PMA   *In acierum sono*
 ARPANA AP PAA   *Laudem adeptus est*
 HRIYNA AA PAA   *Ericus ibidem.*

As propriè concitatio est. *Eggia gnar* bellum innuit in quo telorum & acierum strepitus auditur. *Ofgar* propriè est corpus alacriter movendo acquirere.

FRIPIA NAYPWAYP.   *Tertia Classis.*

I.

RANF *MAYR *NAR   *Rabescit Rex enses*
 MAT NAR *RAMPYAR   *Id erat corvorum aviditas*
 PNIK *MAY PVAR   *Telum collimarvit ad vitam*
 De 2   PTPN

ÞRÞRÞ ÞRÞRÞÞ ÞBÞR	<i>Volarunt sanguinea jacula</i>
AR ÞRÞRÞ ÞAAM	<i>Aluit Flagidi equum</i>
ÞARÞRÞRÞA ÞYAA	<i>Præcipiens classis Scotorum</i>
ÞRÞRÞ ÞÞT ÞRÞA	<i>Calcavit soror Nari</i>
ÞAAMÞRÞRÞ RÞA.	<i>Nocturnam escam aquila.</i>

Gior, ita vocatur Odini lupus, notat verò aviditatem aviũm in cruorem à Rege effulum. *Dreyrug* à verbo *ad dreyra*, id est sanguinem stillare. *Flagds gote* ponitur pro avibus carnivoris, docet namq; Edda monstrosam quãdam extitisse fœminam *Flag* nomine, quæ pro eqvo utebatur volucris rapacissima. Sensus est; Regem pavisse volucres carnivoras sanguine hostium suorum. *Þar* navis. *Niot nara*. Loko fingitur habuisse filium nomine *Naram*, & filiam *Hel*, quæ mortem notat; hinc *Nari* soror hoc in loco pro morte capitur.

II.

ÞRÞRÞ *ÞRÞRÞRÞ RÞA-	<i>Volarunt jaculorum rostra</i>
ÞY *ÞRÞRÞ MÞMÞ (MÞ	<i>Per gladii acies</i>
ÞARÞRÞ BÞRÞRÞ ÞAÞMÞ	<i>Erant sanguinis asueta</i>
BÞR-ÞRÞR-ÞRÞRÞAÞ	<i>Vulneris mensura labra</i>
ÞA IR ÞRÞRÞRÞRÞRÞ	<i>Quando mucronum incisuras</i>
ÞRÞRÞ RÞRÞ-ÞRÞRÞRÞ	<i>Corrosit vulneris lupus</i>
ÞRÞRÞRÞ *RÞRÞRÞ	<i>Tumultuarunt corvi</i>
* *ÞRÞRÞRÞRÞRÞ	<i>In grandi præda</i>

Þra, gruem notat, quandoq; *Rostrum*, forsitan à rostro grues dicte *Þrómur*. *Ben mal granar*, mensura labrorum vulneris; tela & gladios intelligit, ad cuius mensuram vulnerum labra fiunt. *Odbrecke*, incisuræ mucronum, sunt vulnera. *Undfreke*, Odinus duos lupos habuisse fertur, quorum nomina erat *Ger* & *Frecke* uterque avidissimus cruoris; hic feras omnes carnivoras inuit. *Hofuttasn*, capitali præda, *Hofut* caput, *tasn* præda, indicat primariam & magnam prædam cadaverum.

PRI-

FRIFIF HIFP.

Tertius intercalaris.

YAY PRNPAK HYIAE

Venit securis nocuementum

A FANPRAK MAE

In alluvionis laticem

BANP NPUNY *RAE

Obtulit lupis cadauera

FIRIYNY NY HAE

Ericus per mare

Gryd, securis. Skia à verbo ad skada nocere. Skia-
dur nocivus. Gialfrar la, id est mare, gialf synonymum
undæ, La seu la mare

PIARPA HIFPIAYAN.

Quarta Classis.

I.

BHT PNKK PMAPIK

Acutus erat stimulus volans

PA MAR PRIPNA MAPIK

Tunc erat pax perditam

NAR ANPNA PRHKPIK

Erat arcus intensus

PNIMARI NPNA PHPIK

Ideo factus est lupus latus

BRNNAH BRAPPAA

Fracta sunt cuspides

BIAN APPAA

Acuti erant mucrones

BARH *ARNAA

Ferebant stupa

AY BAPNY ARNAA

Ex arcibus jacula

Logim à verbo ad loga perdere. Faigin, ad fagna,
letari. Bitu, ad bita mordere vel acutum esse, nam qui
mordet acutis dentibus ut sit necesse est. Fhor linum
seu stupa. Hic pro arcus nervo ex stupâ confectio capitur.
De jaculum, hinc verbum ad orva cinnapp, id est incita-
re aliquem.

II.

NIRBNY BRAPPNMI

Jaculatur tela

YIF BANPIMI

Cum annuli sede

*IARNIY *NAAE

Gladiatorii ludi expectator

*AAK IR BANPIYAAE

Ille est cruoris largus

BRANIT *HR NY *NAA

Proficit hic ubiq

*NPAT YANIE IP PAA

Animus loquor ego illud

PRIHAI IR ANIAPNA

Audiam est orientale per

NY YAA

mare

FIRIYH AB PAA.

Erici transitus.

Dd 3

Ver-

Verpur, ad verpa facere, *fuglum verpur*, avis ova parit. *Baug sete* annuli sedes, digitos innuit aut manum. *Baugur* est circulus vel annulus, cujus sedes digiti manus. *Hiorleik*, hior gladius, *Leikur* ludus, bellum vult. *Hvate* à verbo *ad hvetia*, exasperare. *Skatnar* milites, quod in fundendo sanguine sint largi. *Throast*, ad *throust* proficere, excrefcere: hinc nostrum *At trivis*.

PIARPA HAP.
 IAPNA HAPPIA A
 *RNN NKA BA
 BANP NPNY *RAE
 HIRYNA NY HAE.

Quartus intercalaris.
Rex torquebat arcum
Procurrunt vulnerum apes
Obtulit lupis cadavera
Eriens per mare

Sveigde, at *foeigia* torquere, A est arcus intensus; hinc liquet vera hujus literæ appellatio. *Hrutu*, ab *ad hriota*, ruere vel cadere. *Undaby* per vulgerrimum apes intelligit tela & spicula, quæ pungunt ut apes.

PIYAA HAPPIYAN.

Quinta Classis.

IKK YNK IP NIMA
 PRA HIRINY HYINA
 HYAPMY HYAA
 HYAP YAIRP *NAAA
 LAANA HYAA-HAYA
 NY HNP PRI NYA
 IKK HYIRN LYA
 HYNP PIRN BRAY A.

Abhuc futurum est ut velim
 A viris distinguere
 Ingenium Regis
 Poëma accelerabitur
 Faciat foeminam ream
 Per navem liberè vigilare
 Sed per scopuli aratrum
 Navim strepere.

Veriar, ita appellantur viri, qui ab incursionibus regiones defendunt. *Skafleikur*, qui ludo præest, & in eo excellit, *Skafar leikim* dicitur, *Skafleikur* igitur hic Regis præcellentiam, qua reliquos superat, denotat. *Merd*, Poëma, cantilena, à *Mergd* multitudine Stropharum. *Snot* foemina compta & disertâ, *Saka snot*, ream foeminam, ita vocat *Hildam* Hogni filiam, quam surripuit Heidinus. Vide Eddam: bellum intelligit. *Sud* com-

bina-

binatio asserum, pro navi: vel tota classe Erici. *Skers* & *ka*, scopuli aratrum, pro mare, quod fluctibus scopulos quasi arat. *Skyd geirs*, *Skyd* lignum illud quod viatores per nives densatas profecturi pedibus subdunt, *Geirs* nomen proprium Regis maritimi, *Skydgeirs* naves denotat.

II.

BRAMNA BAP *NIAA	<i>Frangit jacula</i>
BIAFAA *RAV FNIAA	<i>Præcipiens auri Rex</i>
YAKA *AFP -APA	<i>Meminerint Regem</i>
*RIKFBRIIAA MAPA	<i>Annuli fractores laudare</i>
FMAPNA FMAMPIAA	<i>Letatus est nautarum asser.</i>
NIP PRAPA YIAA	<i>Ex Regis farre</i>
YIAV IR *INVI PAI	<i>Valde Regi vendales</i>
*ANVIRAPAA YAA.	<i>Manus lapilli.</i>

Boghuita proprie est arcus pluvia, tela indicat quæ confertim instar nimbi quandoque in hostes jaculantur. *Hramthvita*, *hrannur* manus, *thvita* lapis, lapides Regum aurum vocatur, reddendum igitur auripotens Rex vel Imperator. *Mumma* memini, *hodd* aurum, *offe* studiosus, vult indicare Regem fuisse auri studiosum. *Hring briotar* fractores clypeorum, sic Regis milites præstantiores vocat, se ipsum verò innuit, qui in ejus laudes hic est diffusus. *Fiol* asser pro nave, lætati sunt nautæ. *Froda* de Rege Frotone ferunt quod tanta abundaverit auri copia, ut in pulverem illud redegerit & farinae miscuerit hinc per *Frodamiol* Frotonis far, aurum intelligit. *Hauk brandar möll*, id est aurum; *bankur*, falco, accipiter, *Strönd*, terra, hic notat manum, cui falco, ut terræ insidet, manus lapilli, sunt aurum cui lapilli in annulis aureis insunt.

III.

HAAPNA PAVY IIFI	<i>Consistebat populus non</i>
PIRIA PIAR NIFI	<i>Præ vita liquore</i>
PAAP A BAPI	<i>Resonavit tensus arcus</i>

AT

II.

BAR IR INPPIA MIA Protuli Regis laudes
 I BIRIA RAY In silentii raptura
 KAK IP YAMA YIAT Novi loqui in medio
 I YAKM HAT Vitorum confesſu
 IR *MTRA *IY Ex risus exſurgens
 *RAN BIR IP PRA Encomiasticos fero Regi
 MA PAR PAT PRA Ita proceſſit
 AK PNI TN ABRA Ut plurimi exciperent

Singulis, unus ex octodecim Haldani filiis ita voca-
 batur, hinc tradum ad Regis appellationem. Thagmet
 raptura silentii pro ipſa ſermone ſeu locutione. *Of*
latra ham, ex pectore, peſtus riſus exſurgens vocatur, quia
 ridendo peſtus concutimus, ut inde proſilire videatur.
Opman, ita ſe ceciniffe refert, ut a multis excipi & me-
 morie mandari poſſet.

Jam ſequitur *V*
 Fruator aurum
 Sicut Odanus, ocule
 Carrus mercibus
 Vel Vile lacrimis

De hujus genuina explanatione differant interpre-
 tes, ſunt qui velint imprecationem aut ironiam eſſe, *sed*
 vero haud videtur ſimile autorem in tanto vite conſtitu-
 tum periculo, cum reliqua in laudem Regis eant, *sed*
 to ironico, omnia tria reddere voluiſſe. Nec illorum
 explicatio aut hiſtoriae, aut temporis aut allegoriis quadrat.
 Arridet igitur haec, quam modeſtiſſimo meo diſcipulo
 Svenoni Jona Hando acceptam fero.

Note, imperativus tertiae perſonae, ſignatur *ER* Rex
 verbo *ad mota*, uſum fructum ex re aliqua capere, *Bau-*
ganpro, *Baugur* aurum. *ſem* ſicut. *Brage* Odinus. *ſem*
 de illis permittit Edda, ut unus alterius nomine appellati
 poſſit. *Aug. ocule*, eſt genitivus ſingularis. Alludit ad
 Ec Tabu-

fabulam Eddicam. Fingit enim Odinum venisse aliquando ad Mimerum fontis sapientiae possessorem atque haustum experisse, quem cum impetrare haud potuit, oculum suum oppignoravit; concessa facultate ubi bibis, sapientia & intellectu eximio exornatus est. Quemadmodum igitur Odino oculi oppignoratio profuit, ita Regi benignitatem & liberalitatem in subditos prodere oportet.

Vagna vara, currui merx. Sensus est; Quemadmodum merces curruum beneficio ad exteras regiones & longè lateq; disperguntur & transvehuntur. Ita *virtus* Regis fama per orbem universum spargatur, tam *pro* *subditos*, quam per alios quos sibi liberalitate devincit.

Edur vile tara, sive Vile lachrimis. Inter monstruosos homines præcipuos fuisse *Vile*, *Freyr*, & eorum socios fabulatur Edda. Horum igitur nomina promittente licentia Poëtica in versu sumuntur. Hic quidem pro *Vile* intelligendus *Freyr*; de quo hæc leguntur. Sedens quando in theatro, omnes orbis regiones & provincias lumine lustravit, inter reliqua ipsi objecta fuit Saxicolæ cuiusdam filia formosissima, cuius amore captus, cum potiri ea haud valuit contabuit, ut ad omnia munia obtinenda plane factus sit inhabilis; tantasq; effudit lachrymas, ut consolationem nullam admitteret, nisi cupida frui daretur amasia. Cui malo ut obviam iret *Njordus* famulum *Freyri* armis instructum ablegabat, puellam investigaret & vel invitis parentibus & aviculis allatum: quo negotio feliciter & ex voto administrante, puella potitur est *Freyri*: sic sibi restitutus lachrymare desit. Ut igitur lachrymarum suarum finem obtinuit *Freyer*, ita oportet Poëta Egillus, ut Regi omnia ex voto succedant.

Possem hujus generis plura producere Scaldorum *opere* *fructum* Poëmata, in quibus & artificium haud *modicum*, & ingenii acumen eximium, sed ut gustum, saltim aliquem.

quam curioso Lectori exhibeam, hæc produxisse suffecerit. Quorum vernaculam elegantiam & emphasim, nemo Lingvâ latinâ unquam assequetur.

Si verò quæras, cur majores nostri, communi gentis Schyticæ ritu, potius res præclare gestas, & historias suas cantilenis ejusmodi ad posteros propagare voluerint, quam aliis modis? Id habebis responsum, quod Aristoteles protulit Problemate XXVIII. Sect. XIX, cum quærit cur Cantilenæ vocentur *Νομοί* seu Leges? Et respondet: *Οτι πῶν, ἐπισαδαὶ γράμματά, ἦσαν τῆς πόλεως, ὅτι οὐκ ἔμελλαν ἀδύναται* *Ἐὸς περὶ τῆς Ἀρχαίας πόλεως ἐπιείκτασιν.*
 Literarum enim usu etsi prorsus non destituebantur non fratres, tamen tamen erant, & Angerici. citatæ perpetuitatem res gestæ mandandæ erant literis, magna laborabant inopia, nec ligna, nec saxa, aut sufficere, aut commoda satis esse arbitrabantur. Quin addere licet, neque sine dubio animadvertit, magis animum ac memorem præcellere, quæ harmonico sono auribus instillantur, quam quæ mutis notis se oculis ingerunt, unde facilius percipiuntur & firmiter retinentur.

Cantilena
 cur Νομοί
 ἔσ.

Agathyrsi verò isti, quos Aristoteles dicit Leges suas Cantilenis ad numeros compositis cantasse, in censu Scythicarum gentium ponuntur a Prothomæo, Plinio Pomponio Mela & aliis; supra Mæotidem paludem vel ad Imaum montem eos collocantes. Quocirca haud mirum si hæc cum nostratibus habuerint communia. Sed *Νομοί* veterum doctè & fuse explicat Vir clarissimus Joannes Seldenus in Notis historicis ad Græcorum Epochen p. 78. & seq. dignus quæ legatur.

Agathyrsi

Quia in veteri quodam codice membranæ manuscripto, celeberrimorum Scaldrorum seu Poëtarum, qui in hisce Septentrionalibus floruerunt regionibus, præcæ nostrâ Lingvâ consignatum invenit Catalogus

da?

Et 2

gum;

gum; non gravabor eundem, Romanâ cogâ donatum,
hic subungere.

Danorum celebriores hi fuere

SCALDRI.

Scaldri Da-
norum.

Starkaterus senior Scaldet fuit, ejus Rhythmi sunt ve-
tustissimi, & adhuc extant. Ille vero potissimum res
gestas Danorum versibus complexus est.

Hiarro Rex, qui ob Epitaphium Frothori positum
Regio Diademate ornatus.

Regnerus Lodbrog Scaldet erat, & uxor ejus As-
lang, omnesq; ejus filii.

Sub Regnero Lodbrog } Bragde Skald, senior Boddæ
floruit } filius.

Sub Canuto parvo (Lo-
din Knud)

Teitur Skald.

Rodgeir Aflason.

Thoralfur Prestur.

Claus Thordarson.

Sub Svenone Tiuskeg

Ottar Svarte.

Sigvardus Skald

Ottar Svarte

Thoraren Loffrunge

Halvardur Hareksblefe.

Sub Canuto divite aliàs
Magno

Berfe Torfason

Steino Skaptason

Arnor Jarla Skald

Odar Keptur.

Sub Svenone Alvifi

Thoraren Loffrunge.

Sub Svenone Ulfi seu E-
fritis

Thorlachus Fagre.

Thordurus Kolbeinson.

Sub Canuto Sancto

Kalfur Mannalon

Skule Illagufon

Marcus Skeggiason.

Sub Erico Eimundi

Haldor Sqvaldre.

Sub Svenone Svifande:
aliàs Gratenhede

Einarus Skulafon.

Sub

- Sub Waldemaro Canuti { Thorstein Kropper
- Sub Canuto Woldemari { Arnhaldur Thorvaldson.
- Sub Waldemaro seniore { Thorvardur Thorgeirson.
- { Olaus Thordari
- { Jatgeir Thorfason.
- { Thorgeir Danaskald
- { Sugu Valde
- Sub Strutharaldo Barone: { Thiodulfur ur Hvine.
- Sub Sigvaldo Barone: { Thordur Sigvaldus Skald.
- Sub Hareko Thorhilli: { Thiodulfur Arnason
- Sub Thorleiko hin spake: { Thiodulfur ur Hvine.

Hi Danis adscribuntur.

Scaldri Regum & Dynastarum

NORVEGIÆ.

Thiodulfur, bin hvarverske cecinit de Ragnvaldi pro- *Scaldri Nor-*
genic, & Ynglingorum serie, rebus gestis Haraldis Har- *vegisi.*
fageri, ejusq; triginta enumeravit Proavos, coronamq; si-
gillatam descripsit & obitus & sepulturas.

- Sub Haraldø Harfager { Audun Ildskizlda.
- { Thorbjorn Hornkloffer
- { Olver Nutha.
- Sub Erico Blodox { Thiodulfur ur Hvine.
- { Ulfur Sebbason
- { Guttormur Sindre.
- Sub Haldano Svarte: { Sigillus Scallagrimi.
- { Glunur Geirason.
- Sub Haqvino bono { Gutormur Sindre.
- { Evindus Skalda Spiller
- { Gutormur Sindre.
- Sub Haraldø Grafeldur { Glumur Geirason.
- { Kormakur Ogmundarson.
- { Halfródur Wandradur
- Sub Olao Tryggonis { Skald.
- { Biorno Skald.

Sigvardur Thordarson
 Ottar Svarte
 Berse Torfuson.
 Thordur Kolbeinson.
 Thorfinnur Munnur.
 Thormodur Kolbrunnar
 Gissor Gulbra (skald
 Hofgarda Refur.
 Skapta Thorrodson
 Thodor Sjarekson.
 Sigvardus Skald.
 Arnerus Baro Skald.
 Oddur Kickina Skald.
 Refur Skald.
 Thiodulfur.
 Thiodulfur Arneson.
 Bolverkur frater ejus.
 Valthiofur.
 Oddur Kickina.
 Stufur cæcus.
 Arnerus Baro Skald.
 Illuge Brynola Skald.
 Grane Skald.
 Snóglu Skald.
 Thorarin Skieggjafon.
 Walgardur af Velle.
 Halle Stirde.
 Steino Herdylarson.
 Steino Herdylarson.
 Attle Lill.
 Wilborg Skald.
 Torchillus Hamarskald.
 Ivarus Igmundi.
 Biorno Krepelhende.
 Bardur Svarte
 Gisl Illugafon.

Sub Olao Sancto

Sub Magno bono

Sub Haraldo Sigvardi.

Sub Olao Kyrræ

Sub Magno Barfod

T

dir.

38

Sub

	{ Einarus Skulafon.
	{ Ivarus Igmundi.
Sub Sigvardo Jorsalafer	{ Haldor Sqvaldre.
	{ Thorarer Stutfeldur.
	{ Thorvaldur Blónduskald.
	{ Arne Fioruskeifur.
Sub Eisteino Magni	{ Ivarus Igmundi.
	{ Einarus Skulafon.
Sub Haraldo Gille	{ Einarus Skulafon.
	{ Haldor Sqvaldre.
	{ Hallur Monachus.
Sub Magno Cæto	{ Einarus Skulafon.
	{ Ivarus ingmundi
Sub Sigvardo Slembe	{ Einarus Skulafon.
	{ Thorvardus Thorchilli.
Sub Ingone Harald:	{ Kalle Skald.
	{ Einarus Skulafon.
Sub Sigvardo Haraldi	{ Þóðvar Balte.
	{ Thorbiorn Gaus.
Sub Eistino Haraldi	{ Einarus Skulafon.
	{ Sigvardus Skraute.
	{ Thorbiorn Skakaskald.
	{ Sugante Skald.
Sub Magno Erlingi	{ Halur Snorason.
	{ Marcus Stephani. (ne.
	{ Thordur Halson Skaldma.
Sub Haqvina Herdebrei-	{ Torbernus Gaus.
dur	
	{ Asgrimus Ketilli.
	{ Thorstein Thorbiarni.
	{ Sumarlide: Arner Saxafon.
Sub Sverrone Rege	{ Halbiorn Hale.
	{ Blakur Skald.
	{ Unas Stephani.
	{ Liotur Brage.
	{ Snorre Sturilolon.

Sub

	Sigvartur Eigelson.
Sub Sverro Rege	Snorre Butson.
	Thorbiorn Skakaskald.
Sub Haqvino Sverri	Liotur Skald.
	Brage Halson.
	Snorre Sturlason.
Sub Ingone Bardz filio	Liotur Sumarlidason.
	Jatgeir Torfason.
	Hóskuldur Blinde.
	Runolfur.
	Snorre Sturlason.
	Olafur Thodarson.
Sub Haqvino Haqvini	Sturla Thordarson.
	Jatgeir Torfason.
	Gisslor Jarl.
	Arne Lange.
	Olaus Segson.
Sub Haqvino Haqvini coronati Regis filio	Olaus Thordarson.
<i>Evindus Skaldaspiller cecinit de Haqvino divite quod carmen vocatum Halegiatall, ejus enim proavos usque ad Odinnum enumeravit, eorumque sigillatim descripsit et obitus. et sepultureas.</i>	
Sub Haqvino Barone Gu- torini filio	Thiodulfur ut Hviné.
Sub Sigvardo Ladajarl.	Kormakur ógmundarson.
	Evindus Findur.
	Einarus Skalaþlam.
	Tindur Halkelson.
Sub Haqvino Barone divite	Skapte Thorrodson.
	Thiodulfur Munnur.
	Eilifur Gudmunarson.
	Thorleifur Skald.
	Hyanar Kolfur.
Sub Erico Barone Haqv. filio	Halfrodur Vandrædaskald.
	Sub

	{	Gunlógur Ormstunga.
		Thordur Kolbinson.
Sub Erico Barone Haqvini filio	{	Haldor Uchristne.
		Eyolfur Dadaskald.
		Schule Thorsteinson.
	{	Thordur Siarekson.
Sub Svedone Barone Haqvini filio	{	
Sub Haqvino Barone		
Sub Orimero Barone Eyliff.	{	Berfe Torfason.
Sub Haqvino Barone Ivari f.		
Sub Sigvardo Bar. Havardi f.	{	
Sub Erlingo Skatke		
Sub Erico Sigvardi filio	{	Thorbiorn Skakaskald.
Sub Philippo Barone Birgeri filio.	{	Sugande Skald.
	{	Snorro Sturleson.
Sub Haqvino Galin		Steino Ofeigson.
		Liotur Skald.
	{	Thorstein Eyolfson.
		Snorro Sturleson.
		Olaus Thordarson.
		Jatgeir Skald.
Sub Sculone Hertogic	{	Liotur Skald.
		Alfur Ejolfson.
		Sturla Bardarson.
	{	Gudmundur Oddson.

Scaldri Regum & Dynastarum
S V E C I Æ.

	{	Bragde Senior.
		Grunde Prude.
Sub Eisteino Saneito	{	Erpur Lutande
		Kalfur Thrónske.
		Refur Ruske.
	{	Ormur Oframe.
		FF
		Sub

	{ Olvalde ogen Óvalde.
	{ Avalde.
Sub Eifteno Sancto	{ Flein Skald.
	{ Rógn Valdur.
Sub Biornone ad Hauge	{ Bragde Senior.
	{ Erpur Lutande.
Sub Erico Tafeli filio:	{ Alfur Jarl hin litla.
Sub Sturbjornone forti:	{ Ulfur Sulo Jarl.
Sub Erico victorioso:	{ Thorvaldur Hjaltafon.
	{ Gunur Laugur Ormstunga.
Sub Olao Fónske	{ Rafn Omundarfon.
	{ Giffor Svarte.
Sub Omundo Olai filio:	{ Sigvardur Skald Thordarf.
Sub Ingone Stenchilli:	{ Marcus Sægiarfon Lógsógn
	{ Madur.
Sub Sverkero Kolson.	{ Einar Schulafon.
	{ Haldor Sqvaldre.
Sub Canuto Erici	{ Halbjorn Hale.
	{ Thorstein Thorbjarnarfon.
Sub Sverkero Caroli filio	{ Sumarlida Skald.
	{ Thorgeir Danaskald.
Sub Erico Canuti:	{ Grane Hjalbranarfon.
	{ Jonas Sverkero filius.
Sub Erico Erici:	{ Olaus Thordarfon.
Sub Jona Barone Sverkero f.	{ Einar Skulafon.
	{ Haldor Sqvaldre.
Sub Sone Barone Ivari fil:	{ Haldor Sqvaldre.
Sub Carolo Barone Sone f.	{ Haldor Sqvaldre.

§ (O) §

IN-

I N D E X

Memorabilium quæ in hoc Libro
continentur.

A		<i>Biarkamal</i>	122
<i>Ar</i>	95 III.	<i>Biarkan</i>	102
<i>Abbreviatura Runica</i>	120.	<i>Bibliotheca Florentina</i>	54
<i>Abbreviatura & duplices quibus differant</i>	119	<i>Bibliotheca Gottorpiensis</i>	ibid.
<i>Abbreviaturas docuit necessitas</i>	128.	<i>Bog</i>	6
<i>Abbreviatura Danica ob veteritatem non inventa</i>	118	<i>Bog unde tractum</i>	8
<i>Adelruna</i>	14.	<i>Bogstave</i>	6.
<i>Adelruna quare sic dicta.</i>	20	<i>Bonavent. Vulcanius</i>	44
<i>Adelruna vox ab externis corrupta</i>	16	<i>Bonav. Vulcanii de arbore Literarum Runicarum sententia.</i>	109
<i>Aegyptii Saxii literas suas mandarunt</i>	132	<i>Brayo à Rege Svevia. versibus immunitatem impetravit.</i>	182
<i>Agathrifi</i>	219	<i>Brynolphi de Runa sententia.</i>	42
<i>Aithoini locus restitutus</i>	64	C.	
<i>Alburgenses Runa</i>	55.	<i>C idem quod K & Q.</i>	77.
<i>Aliorumna</i>	17.	<i>Cabala Runica</i>	89
<i>Aliorumna Jomandis</i>	16	<i>Canulena cur Noxiol dicta</i>	219.
<i>Alphabeta Runica 24 generum</i>	38	<i>Carmen literarum nomina & potestates includens</i>	99
<i>Alraun Herba</i>	23	<i>Causa extinctæ Literaturæ Runicæ</i>	155.
<i>Alrunarum habitus & mores</i>	19	<i>Chilperici Regis constitutio emendata</i>	61.
<i>Alruny. Germanorum</i>	17.	<i>M. Christianus Joannis</i>	50
<i>Alrunia</i>	ibid.	<i>Cimmerii & Cimbri cur Grecis nociveres</i>	27.
<i>Angli è Juis oriundi</i>	29.	<i>Cimbrorum in Orientem expeditiones</i>	27
<i>Antiquitates Nicolai Petri</i>	51.	<i>Cimbrorum lingua cum Hebræa communicata</i>	137
<i>Ave bin Frode</i>	38.	<i>Cimbricum nomen stricte sumptum</i>	27
<i>Arhusienses Runa</i>	55.	<i>Cimbrorum populi</i>	26
<i>Aridia apud Tacitum quid</i>	18.	<i>Clavi annales Romanorum Valsiniarum</i>	94.
<i>Arngrimus Jonas</i>	45.	<i>Codanus finus</i>	30
<i>Arngrimi de vocalium dispositione judicium</i>	92.	<i>Codex Legum Scanicarum</i>	52
<i>Asamal</i>	177.	<i>Codices unde dicti</i>	146
<i>Asloenses Runa</i>	56.	<i>Collatio inter. Linguam Teutonicam & Danicam.</i>	156.
<i>Au ut D pronunciantur</i>	41.	<i>Constitutio Chilperici Regis</i>	40
<i>Aurinia</i>	17.	<i>Cornibus & ossibus inscripta Litera</i>	148.
<i>Auruna</i>	36	<i>Corticibus insculpta Runa.</i>	8.
<i>Author Literarum Runicarum cur ignoretur.</i>	197.		
B.		<i>Et 2</i>	<i>Dact</i>
<i>B duplicem habet potestatem</i>	76.		
<i>Band quid</i>	174		
<i>Bergenses Runa</i>	56.		

INDEX.

D.	Exarare quid.	F.
<i>Daci & Dani cur Romanis notiores</i>	27.	
<i>Daci sunt Getæ</i>	28.	<i>Fædus inter Ludovicum primum & Carolum Secundum.</i> 158.
<i>Danica lingua antiqua</i>	154.	<i>Femina olim virorum munia obibant.</i> 108.
<i>Danica lingua fertilis</i>	151. 154.	<i>Fagus libri vices cur obtinuerit</i> 7
<i>Danica lingua moderna</i>	151.	<i>Fagus an à libro denominationem habeat</i>
<i>Danica lingua Runamali dicta</i>	32.	
<i>Danica lingua Poëtica</i>	159.	<i>Fæsti Danici</i> 50
<i>Danica literæ variores</i>	53.	<i>Fee quid & Legendæ Fee</i> 93. 107.
<i>Dani Literarum Runicarum inventores</i>	1.	<i>Figura Literarum Runicarum unde petita</i> 42.
<i>Literas suas Pænes vocarunt</i>	1.	<i>Figura Literarum Runicarum à Franci petita</i> 60.
<i>Lignis Literas mandabant</i>	132.	<i>Figurarum in literis ratio</i> 38.
<i>Saxis Literas mandarunt</i>	130.	<i>Fimbul</i> 108.
<i>Dani cornibus & ossibus Literas mandabant</i>	133.	<i>Finnorum caleras</i> 98.
<i>Danica litera ab Hebræis</i>	93.	<i>Fionica Runa</i> 55.
<i>Danorum Litera secreta</i>	68.	<i>Fraxino insculpta Runa</i> 7.
<i>Danorum litera sedecim</i>	70.	<i>Frøthonis liberalitas.</i> 101.
<i>Digamma Æolicum</i>	115.	
<i>Diphthongi cur à Runis admixti</i>	137.	G.
<i>Diphthongi definitio</i>	122.	<i>Galli lingua Teudisca usi sunt</i> 142.
<i>Diphthongi sunt syllabæ</i>	ibid.	<i>Ge particula augmentativa</i> 6.
<i>Diphthongi Runica quinq;</i>	ibid.	<i>Gedanum à Gothis dictum</i> 30.
<i>Diphthongi & Abbreviaturæ quomodo differant in Runis</i>	127.	<i>Genebrardi de Germanorum Literis opinio</i> 106.
<i>Diphthongos consciendi ratio</i>	123.	<i>Germani an Literas habuerint ante tempora Caroli Magni</i> 106.
<i>Diphthongus quomodo ob separationem inventa</i>	117.	<i>Georgius Gualterus</i> 58.
<i>Disticha</i>	166.	<i>Getæ sunt Gothi</i> 28.
<i>Divisio Literarum Runicarum examinatur</i>	89.	<i>Getarum habitus & mores</i> 25.
<i>Drape Epilli Scalagrini</i>	207.	<i>Gialla</i> 169.
<i>Drotsguad</i>	166. 177.	<i>Girunus Gulbræ.</i> 194.
<i>Dumba</i>	90.	<i>Gladus nomina imponebant veteres</i> 99.
<i>Dumb Runa</i>	41.	<i>Gordani non invenerunt Literas Runicas</i> 115.
<i>Duplices Literæ Romanorum</i>	79.	<i>Gothi & Getæ Romani Dani & Daci</i> 26.
<i>Duplices quare inventæ</i>	80.	<i>Gothi & Getæ iidem</i> 25.
<i>Duplices Runæ quomodo à Latinis differant</i>	92.	<i>Gothi Getæ Gusi exteris iidem</i> ibid.
<i>Pass</i>	92.	<i>Gothicæ Literæ</i> 24.
E.		<i>Gothici regni prima rudimenta ubi extiterint</i> ibid.
<i>Edda</i>	178.	<i>Gothicum nomen late & stricte sumitur</i> 26.
<i>Edda Sæmundi</i>	33.	<i>Gothlandica Runa</i> 55.
<i>Egilus Scalagrinus vitam carmine metens casus est</i>	195.	<i>Gothorum numismata in Italia</i> 69.
<i>Ella Rex</i>	205.	<i>Gothorum Alphabetum Turnbeuseri</i> 48.
<i>Epicidium Regneri Lodbrog</i>	182.	<i>Gothos esse Juros Visas & Jutones.</i> 28.

INDEX.

<i>Ædærica unde dicta</i>	2	<i>Lingua Germanica qualis</i>	136.
<i>Græcorum litera antiquitas sedecim</i>	71	<i>Lingua Gothica & Septentrionalis Dani-</i>	
<i>Gryphi literarii cur inventi</i>	169	<i>ca dicta</i>	45.
<i>GuthRuna</i>	37.	<i>Lingua Poëtica</i>	146.
<i>GuthRuna Runa</i>	33	<i>Lingua cur mutentur</i>	136.
<i>GuthRunus dictus Adelftanus</i>	37.	<i>Lingua Danica mutatio</i>	135.
<i>Guti, Gotti, Gothi, Juti, Jutones, Ge-</i>		<i>Lingua Danica origo</i>	150
<i>ta & Vitta iidem</i>	29.	<i>Lingua omnes mutationem passa</i>	136.
<i>Guti fratres & propinqui Anglorum</i>	ibid.	<i>Litera affines invicem permutantur</i>	170.
H.		<i>Litera composita Danorum</i>	116.
<i>Hagl.</i>	94.99.112.	<i>Litera cur plures quam sedecim</i>	73.
<i>Halfradder</i>	90.99.	<i>Litera Græca antiquitas sedecim</i>	71.
<i>Halfrodus Poëta Olai Tryggvoni</i>	180.	<i>Litera Græca & Latina parum discre-</i>	
<i>Halvinius Adelftanus</i>	37.	<i>pani</i>	122.
<i>Haraldus Huitfeldius</i>	44.	<i>Litera duplices</i>	91
<i>Haraldus Hyldstad quando vixerit</i>	107.	<i>Litera Marcomannorum</i>	46
<i>Harmonia Rhythmi</i>	167	<i>Litera non formantur vocis</i>	12
<i>Harmonia syllabica</i>	167.	<i>Litera punctata</i>	121
<i>Exacta, aliqualis</i>	168	<i>Litera quæ pro Runicu venduntur non</i>	
<i>Hartgrepa Runa</i>	33.	<i>si omnes sunt Runice</i>	53
<i>Hebraea lingua mater reliquarum</i>	119	<i>Litera quæ sancti Danici vocentur Runa</i>	12
<i>Hellerumna</i>	19	<i>Litera Runica ab Hebræis</i>	107
<i>Hermani Hugonis error</i>	129.	<i>Litera Runica a Runu dicta</i>	19
<i>Hetrusca litera quæ</i>	67	<i>Litera Runica a Franco expetita</i>	62
<i>Hetrusca litera videntur Runica</i>	ibid.	<i>Litera Runica e monumentis Danicæ ex-</i>	
I.		<i>terpta</i>	13
<i>I & V quandoq; sunt Consonantes</i>	84	<i>Litera Runica e M. SS petita</i>	19
<i>Jacob Bonavent, Hepburnus</i>	47.	<i>Litera Runica in antea acn petita in cam</i>	
<i>Iu</i>	94.	<i>panu fusa</i>	134
<i>Johan. Rhodius</i>	52.	<i>Litera Runica non excogitata ante Dila-</i>	
<i>Jornandes dictus Jordanes</i>	163.	<i>rium</i>	104
<i>Islandi linguam antiquam Danorum se-</i>		<i>Litera Runica prisca</i>	92
<i>nent</i>	137.	<i>Lit. Runi quare cum Latinis convenient</i>	116
<i>Islandorum industria</i>	ibidem.	<i>Litera Run. rariore a nullo explicata</i>	64
<i>Jocum.</i>	99.	<i>Lit. Runi unico dicto factis comprehensa</i>	72
K.		<i>Litera Tolozana</i>	31
<i>Kaun.</i>	94.110.	<i>Litera Waldemariana</i>	7.119
<i>KlapRuna.</i>	41.	<i>Litera unde dicta</i>	2
L.		<i>Literarum appendixes notandæ</i>	170
<i>Laugi</i>	96.112.	<i>Literarum inventores</i>	103
<i>Leovigildus Rex Gothorum.</i>	62.	<i>Literarum nomina duplicia</i>	169.170
<i>Librorum partes quid olim sustinuerit</i>	7.	<i>Literarum Runicarum divisio</i>	89
<i>Ligende fee</i>	97.	<i>Literarum Runicarum usus Poëticus</i>	94
<i>Lingua Danica antiqua</i>	141.135.	<i>Literarum simplices figura quandoq; ratio-</i>	
<i>Lingua Danica fertilis</i>	138	<i>nem obtinent abbreviatura</i>	120
<i>Lingua Danica moderna quæ</i>	ibid.	<i>Literarum subiectum variunt</i>	9
<i>Lingua Danica vetus Dialectus Hebræ-</i>		<i>ad Literam constituendam solum sufficit</i>	12
<i>ca</i>	137.	<i>Locho</i>	101.
		<i>Ff 3</i>	<i>Lod-</i>

INDEX.

<i>Lodbrogus quis</i>	227.	<i>Numerum priscaum litterarum qui au-</i>	
<i>Lodbrogi victorae</i>	131.	<i>xerit</i>	74
<i>Egogryphus auctoris nomen habens</i>	170.173	<i>Nummi literis Runicis insigniti</i>	68
<i>Lusi</i>	112	O.	
<i>Ljwyngar</i>	122.	<i>Obelisci Romani</i>	132
M.		<i>Observanda in nominibus propriis</i>	68
<i>Madur</i>	97.115	<i>Observationes speciales</i>	171
<i>Mal Runer</i>	39.40	<i>Ordo litterarum duplex</i>	81
<i>Mal Runa simplices, compositae</i>	40	<i>Ordo Litterarum Runicarum diversus ab</i>	
<i>Marcomanni & Normanni iidem</i>	34	<i>ordine Latinarum</i>	81
<i>Mercatorum signa sunt Rana jugata</i>	121	<i>Ordo litterarum Runicarum ab arbitrio</i>	
<i>Mimer</i>	186	<i>authoris dependet</i>	81
<i>Monumenta abbreviaturis constantia</i>	117	<i>Ordo Lit. Rom. naturalis</i>	ibid.
<i>Monumentorum Danicorum antiqui-</i>		<i>Ordinis vocalium ratio</i>	88.98.
<i>tas</i>	106	<i>Othini Runa</i>	33.107
<i>Monumentum Gomorthaenae</i>	65	<i>Ovidius linguam Geticam calluit</i>	113
<i>Monumentum Helsingicum</i>	67	<i>Ops</i>	94.109.
<i>Monumentum Leeragriense</i>	65	P.	
<i>Monumentum Söfuerense</i>	66	<i>Petrus Lindebergius</i>	44.
<i>Monumentum Tunense</i>	ibid.	<i>Pila</i>	15
<i>Musa à Barbaris confundebantur</i>	77	<i>Poesis Danica</i>	163
<i>Mutarum figura olim quatuor, potesta-</i>		<i>nulli cedit aliarum linguarum</i>	177
<i>tes sex</i>	91	<i>ejus mira vis</i>	179
N.		<i>viguit mox à nato Christo</i>	107
<i>Nact cadaver</i>	100.	<i>Poeta Danus quilibet esse nequit</i>	179
<i>Narta</i>	108.	<i>Poeta Islandi in variis aulis</i>	181
<i>Naturalia priora artificialibus</i>	8	<i>Poetae Islandi moderni</i>	ibid.
<i>Naud</i>	94.111	<i>Poetae quanto olim in precio</i>	180
<i>D. Nicolaus Paschafus</i>	51	<i>Poetici afflatus peculiare</i>	179
<i>Nidrosienses Runa</i>	56	<i>Poeticus furor in novilunio viget</i>	193
<i>Nomina litterarum Danica rem aliquam</i>		<i>Poeticum artificium</i>	167
<i>notans</i>	86.89.90	<i>Poeticum idioma</i>	177
<i>Nomina litterarum duplicia</i>	169	<i>Potestas quid</i>	79
<i>Nomina litterarum Graeca & Hebraica ni-</i>		<i>Potestates litterarum primariae & secun-</i>	
<i>hil significant</i>	85	<i>daria</i>	171
<i>Nomina litterarum Runica cur variis</i>	83	<i>Potestates litterarum difficulter discernun-</i>	
<i>Nomina propria Ethnicorum</i>	168	<i>tur</i>	75
<i>Normannorum Alphabetum</i>	47	<i>Potestates litterarum ex usu dependens</i>	79
<i>Normannorum Littera</i>	68	<i>Propria preferenda alienis</i>	9
<i>Norrägica Runa</i>	56	<i>Purchassii Runa</i>	48
<i>Notarii Romanorum</i>	119	Q.	
<i>unde dicti</i>	ibid.	<i>Q littera duplex.</i>	83.
<i>Notariorum ars</i>	ibidem.	R.	
<i>Notarum auctor Tyro</i>	ibid.	<i>Rabanus Maurus</i>	46.
<i>Numerorum ordo</i>	93	<i>Raddastaser</i>	89
<i>Numerorum notas quomodo praesent li-</i>		<i>Ragn gladius</i>	99
<i>tera Danica</i>	ibidem.	<i>Ram quid</i>	33
			<i>Ram-</i>

INDEX.

<i>Ramruna quare sic dicta</i>	33	<i>Runata</i>	13
<i>Ramruna an figuris à reliquis discre-</i>		<i>Runer & Litera idem</i>	38
<i>pent</i>	34	<i>Ruther an vox primitiva</i>	1.
<i>Ramruna detestanda</i>	36	<i>unde commodè in lingua Danica de-</i>	
<i>de Ramruna Arngrimus sententia</i>	34	<i>riuari possit</i>	ibid.
<i>Rani quid</i>	98	<i>Runer pro incantamentis</i>	14
<i>Reafon</i>	206	<i>pro literatis</i>	ib.
<i>Reges Gothorum illiterati</i>	24	<i>à Runer propria multa deducta</i>	37.
<i>Regnum Ledberg victoria</i>	144	<i>Runger</i>	ibid.
<i>Rhythmici artificium oratorum</i>	181	<i>Runi gens Slavica</i>	21
<i>Rhythmici genus modernum veteribus inco-</i>		<i>Runica litera Græcis antiquiores</i>	107. 113.
<i>gnitum</i>	165	<i>cum Græcis conveniant</i>	ibid
<i>Rhythmici sex annalis partes</i>	ibid.	<i>Runica litera ab Hebræis orta</i>	118. 109.
<i>Rhythmorum genera</i>	ibidem.	<i>à Syriacis orta</i>	111
<i>infinita</i>	178	<i>Runicæ literarum cum Hebræis collatio</i>	107
<i>elegans artificiosum</i>	ibid.	<i>Runicæ literarum duo primaria genera</i>	32
<i>Riddr</i>	84. 99	<i>Runici</i>	3
<i>Ripshes Runa</i>	55	<i>Runlice</i>	4
<i>Rogvaldus orcadum comes Poeta</i>	181	<i>Runulfur</i>	36
<i>Romani non rectè ad numeros alias figurat</i>		<i>Rupes Havaldi Hyldetand</i>	142
<i>quam literas applicaverunt</i>	93	<i>Rassica lingua Gallorum</i>	141
<i>Romani voces ab Agricultura ad literatas</i>		<i>Ryndur</i>	20
<i>ram transtulerunt</i>	2	<i>Ryn, Rynner, Ren, Renner</i>	1. 2.
<i>Ralla</i>	13	<i>Ryne</i>	4.
<i>Rana in propriis nominibus</i>	32	<i>S.</i>	
<i>Rana an à Rinna Hebræorum</i>	10	<i>Saliceti de Runis opinio</i>	104.
<i>Rana vox extat in lingua Latina</i>	13	<i>Salmafii de Runis opinio</i>	113.
<i>Rana pro Domo</i>	22	<i>Sambliodendur seu Consonantes</i>	90.
<i>Rana pro Epistola</i>	ibid.	<i>Samuel Perchaffius</i>	48.
<i>Rana Insula</i>	21	<i>Saxa Dani literas inscribebant</i>	131.
<i>Rana</i>	164	<i>Scalda qualis liber</i>	95.
<i>Rana sunt literæ Gothicæ</i>	23. 24.	<i>Scaldri</i>	164
<i>Rana Eboracum</i>	22	<i>Scaldri Danorum</i>	220
<i>Rana non expresso Runarum nomine</i>	39	<i>Scaldri Norvægorum</i>	221
<i>Rana a Provinciâ nominata</i>	38	<i>Scaldri Svecicæ</i>	225
<i>Rana cur mystica</i>	4	<i>Scaldri magnates comitabantur</i>	164
<i>Rana quando obliterata</i>	153	<i>Scallagrimus Poeta</i>	181
<i>Rana quando in Svecia abrogata</i>	154	<i>Scanica Runa</i>	56
<i>quando in Hispania abrogata</i>	154	<i>Scribendi modi Danorum plures</i>	125
<i>Rana mandato Regis non abrogata</i>	ibid.	<i>Scribendi modi quatuor apud veteres</i>	ibid.
<i>Rana tam viti quam famine dicta</i>	15	<i>Stelandica Runa</i>	54
<i>Runamestere</i>	20	<i>Sextanalis visa</i>	177
<i>Runarum in certas classes distributio</i>	32. 40	<i>Sigwardus Poeta</i>	180
<i>Runarum alterum genus</i>	32	<i>Skækmadur</i>	177
<i>Runarum collegia</i>	21	<i>Skætringl</i>	193
<i>Runarum officium</i>	14	<i>Skier</i>	98
<i>Runarum variæ appellationes</i>	26	<i>Slietur</i>	40. 130
<i>Runarum varietas</i>	38	<i>Sol</i>	91. 104. 112.
			<i>Spel-</i>

INDEX.

<i>Spelmanni de origine vocis Rauer sententia</i> 3 <i>Stafvillum</i> 188 <i>Stav quid.</i> 7 <i>et Stave</i> ibidem. <i>Stavagrienses Runa</i> 56 <i>Strophe</i> 166 <i>Suarikuna Necromantica</i> 39 <i>Sveci easdem ferme nobiscum habent Runas</i> 43 T. <i>Tabellaris unde dicti</i> 146 <i>Thiodulphus Huverska</i> 181 <i>Thorlacus Sculonius</i> 51 <i>Thormodus Poeta</i> 180 <i>Thorrodur Runamestere</i> 38 <i>et Tralla Runum</i> 128. <i>Tvahlodendur</i> 122 <i>Tyr</i> 95. 112 V. <i>Ulicera figura quae melior</i> 86. <i>N cur prima inter vocales</i> 89. <i>Varietas omnis literarum Runicarum</i> 59 <i>Varietatis lit. Runicarum causa</i> 57 <i>Vesfur</i> 40. 103. <i>Versus</i> 3. 166. <i>Versuum divisio</i> 167 <i>Viburgenses Runa</i> 55. <i>Vin</i> 164. <i>Visse quid, unde dicatur</i> ibid. <i>Villuruner</i> 39.	<i>Vitas apud Bedam Jutos esse</i> 28. 79. <i>Ulphilas falso statuitur auctor Literarum Gothicarum</i> 103 <i>Ulphilas quis fuerit</i> 102. <i>Ulphilas seu Vafdas quid in literis Runicis praestiterit</i> 105. <i>Vocales omnes in Rhythmo ejusdem sunt valoris</i> 167. <i>Vocalium differentia ratione organorum quibus formantur</i> 114. <i>Vocalium examen.</i> 109 <i>Ur quid</i> 93. 108. <i>Urkoma</i> 185 <i>Vulfgangus Lazius</i> 46. W. <i>Waldemariana Runa</i> 74. 108. 121 <i>Waldemari dictum Runicum</i> 92. <i>Waldemarus II. quando vixerit</i> ibid. <i>Willuruner.</i> 39. Y. <i>Y in Lingva Latina nude.</i> 107. <i>Y in Y mutatio.</i> 105. <i>Y quomodo pronunciandum</i> 2. <i>Yr</i> 95. 101. 113. <i>Ylandi unde dicti</i> 111. 1101 <i>Ymer quis</i> 184. <i>Ymers caro.</i> 169. <i>Y an decima sexta veterum Litera</i> 73. <i>Y polistate respondet Y & R</i> 75. Z. <i>Zwingerus defenditur.</i> 118.

ADDITAMENTA AD MONUMENTA DANICA.

LECTORI BENEVOLO.

H quo Monumenta Danica publici juris facti, varia partim ab amicis communicata, partim observata occurrerunt, quae ad illorum illustrationem & augmentum facere posse videbantur. Monumenta quoniam etiam antea non observata transmissere veri in hoc genere curiosi, quibus locum inter reliqua, facile conceder. Dubia quoque, de quibusdum nota cum sint, us satisfaciendum esse arbitratus sum. Quae omnia non potui quin prioribus neciterem, ut harum antiquitatum curiosos nihil esset quod remorari posset.

Libr. i. cap. 3. pag. 5.

Idola sua Skurguder] Islandis Skurgod idolum sculptile dicitur, à Skurdur, quod sculpturam & God idolum seu sculptile simulachrum. Skurdur vero, à verbo adstere, sculperes, caelare, incidere: unde Skurdhagar, sculpendi artifex.

Cap. 4. pag. 11 & 14.

Historia Norvagica Frejus] Hic vero Frejus, pluviae serenitati & splendori Solari praesidebat, eorumque arbiter & moderator censebatur, alias *WAM* dictus. Cuius sacrificium ac sacrum *WAMM BMT*, in quo Verrem immolabant. Huius documentum praebet insignis locus in historia Heiderici Reidgothorum Regis, qui haec habet: *WAMM BMT WMI PRIM PAK PAM IR YRI BITA *AK NYA NI NYA PRIM YAMPA HA HNA KIPAK NIRA IA PPA BARI *AM NYAP *IPA NYPA J'NIR.*

IA APAN IAPRY IN NYANI NYU NA II BNAIA AI
 HAKRBMH. HAKRBMH NYANI NYU NIHAKMA PAK
 AIK I *ANN PARIK YAKI APPIA YIKK PA *IKAD
 APPIA BARRI YAKI YAPRIYI *IKK id est,
 interprete Brynolpho Sveronio in Periculo primo in praz-
 fationem Saxonis: Consecraverat Rex (Heidricus) Freyi
 Verrem, quem oportune dandum Freyi vehementer volu-
 it. Hunc tante sanctitatis esse dicitur, ut compositis
 manibus ad scias tergoris arrectorias iusiurandum in re-
 bus gravissimis persolvere omnes cogereatur. Is Verres
 in sacro Sonis maciandus erat. Porro festo vespere (so-
 lauptan) qui communem Deorum Deorumq; omnium
 solennitatem auspicabatur, introducitur Sonis Verres in
 aulam & ante Regem constituitur. Hinc presentes uni-
 versis angulis compositis manibus sacras scias, & conce-
 ptis verbis iurantes vota nuncupant.

Lib. 2. cap. 4. pag. 17.

[A quo *Wiebergam* Cambria.] Arngrimus Jonas huius
 nominis etymon commodè peti posse putat à voce *Wie*
 quod dissyllabum immunitatem, & *Biorg*, quod rupem
 notat. Locus enim olim fuisse videtur privilegiatus, &
 multis immunitatibus dotatus, instar Asyli cuiusdam.
 Favere huic sententia videtur ejus appellatio *priscas*, quae
Wiebiorgum & *Wiebierga* appellatur, ut constat ex iis,
 quae ex Knitlingfagu adduximus ad series Regum Daniae
 pag. 34. & 35.

Lib. 1. cap. 4. pag. 19.

Ellenobis, vel *Elven*]. Priscis de senectute etiam
 dicitur ELLE vel ELVEN. Hinc illud:

ANNI PINNA AM AP HYKA PA *IKK BMYN
 BAKKA BRYIKK *IKK &c. id est:

Senectus omnes prosternit, homines praecipites dando,
 Arborea decorticando & sua quasi veste denudando.
 Hinc *Ellenobis*, Senex, seu qui senectutem ostendat facie,
 barba &c. *Ellen mollior*, senex lenis, *Ellen brunni*, cui
 membra senio obrigescunt. *Ellen glap*: senectus errata.

Lib.

Lib. I. pag. 19. cap. 4.

Paulò aliter originem idoli ac statuae JODUTE seu Zedutæ memorat Gryphiander de Weichbildis Saxonicis cap. 21, in hunc modum differens: *Zeduta seu Joduta statua verissima origo hæc est, quod Saxones, cum sub Lothario duce insignem victoriam prope silvam Academia Helmstadiensi vicinam (vulgo Welfscholt) ab Henrico Casare obtinuissent, statuam in rei gesta memoriam, collocarant, quam ab occisorum miserabili interfectione, Zedutæ seu ut Saxonice, Tiodut denominarunt; rapta voce à corrupto Italico, io adjute mi, ut putatur. Caterum postea, oblitterata vera rei memoria, eam pro Dea Saxonum adjectrice suspexerunt & coluerunt. Quousq; Wernerus Præsul Merseburgeris eam tandem destrueret. Durat adhuc hodie inter Saxones consuetudo, ut in summo dolore Tiodut ingemunt.* Vide Crantzii Saxoniam l. 5. cap. 36. Metrop. lib. 6. c. 7. Lindenbrog. in Chronic. Caroli Magni fol. 29.

Pag. 24. cap. 6.

Ab hisce tumulis diversos esse eos necesse est, quos in agro Augustano inveniri scribit M. Velserus, Rerum August. Windelic. lib. 4. utpote quos terminorum vices olim habuisse retur; dum de his in hunc modum disserit: *Extant in agro Augustano, ad certos pagos, prope viam colliculi quatuor, quos manu aggestos satis apparet, ita in orbem dispositi, ut tornorasi videri possint. Eos ad limitem rationem pertinuisse arbitror, adductus Fausti & Valerii verbis: In limitibus vero ubi rarios terminos constituimus, monticellos plantavimus de terra quos Botontinos appellavimus &c.* Sed si Viandelici illi monticelli ad magnitudinem nostrorum tumulorum accedunt, non existimo eos esse de quibus loquuntur Faustus & Valerius, sed potius reliquias monumentorum in locis à Cimbris & Gothis fructuosis, cum oras istas occuparunt. De quo facile judicium ferent, qui illos monticellos viderit, ac cum nostris contulerit.

Pag.

Pag. 36. cap. 6. lin. 4.

Qui insignem horum tumulorum copiam & varietatem utro in loco videre gestit, insulam Hiarnoe sic à Rege Hiarno, qui ob Epitaphium Regi Frothoni scriptum Diademate & Regis titulo exornatus est, dictam adeat, & fat scio mirabitur. Sita verò hæc insula est in sinu maris, quæ Hottersnesiam Cimbriæ navigatur. In australi ejus parte in planitie propelittus ultraviginti invenies eo ordine & situ locatos, quo in sequenti cernere licet diagrammate. Historiam verò, hujus Hiarni, lege apud Saxonem, in principio lib. VI.

Memorable si verum, quod referunt incolæ ex quodam horum tumulorum, taurum cornubus ensen effodisse, quem cum domum rusticus quidam detulisset, noctu vocem percepit, monentem restituendum eum loco suo esse, ni male mulctari vellet. Quod facere non neglexit qui illum asservavit.

Omnes

Omnes hi tumuli, qui minores cernuntur, longitudine ad 2 aut tredecim accedunt ulnas, latitudine 4 aut 5. sed maximus cui mandatum voluit cadaver ipsius Regis ad triginta accedit, latus viginri circiter. Hiartium vero hic cum toto exercitu tumulatum existimant.

A. Sepulchrum putatur Regis Hiarni, eo quod longitudine, amplitudine & lapidum dispositione, reliquos tumulos superare videatur.

B. Fovea quaedam hic videtur, ab iis qui aut thesauros querebant, aut lapidem dimovere conati sunt, effossa.

Quia vero ad oras hujus tabellæ, spaci quid relictum vidi, icones urnarum quarundam sepulchralium, quas in Musæo teneo, apponituravi. Erutz vero sunt hic in Dania, & adhuc cineres & ossium combustorum tenent reliquias.

Prima maxima est & capacissima, altitudine pedis unius & unciam septem, amplitudine qua venter maxime protuberat pedum trium cum uncis quatuor, colore ex cinereo rubicundo, ex argilla elaborata & in furno cocta. Inventa est in Cimbria in tractu Verumenfis, & anno MDCXLIX à Nobilissimo viro Domino MAGNO HOG, Regni Daniae Senatore prudentissimo, dono missa M. Stephano Stephano, Historico Regio, qui mihi illam obtulit, ut inter rariora Musæi asservarem.

Secundam ipse e tumulo in Selandia erui, prope prædium Magnifici Duci Cancellarii CHRISTIANI ERISII de Kragerup, p. m. Lånholm dictum, non procul Roskilde dia distans. Curren anno MDCXXXVII ibidem laborum ejus valetudinem curarem, ac ædes novas edificaret, complanandus erat tumulus vicinus, commodior ut esset extructo. Summitatem hujus ubi abstrulissent, circa medium ferme, in urnas quasdam fictiles incidit, in circum ordine dispositas. Quarum unam fortissimè longitudine erat pedali, teres, capacitæ librarum circiter trium liquorum, ex vulgari argilla confecta, colore rubicundo tegumentum vulgare inftar. Hoc peculiare observavi,

quod quævis urna cincta & stipata erat Saxi quibusdam rudibus, sed planis, ne facile frangeretur, & ab injuriis tutior, ut esset, operculum quoq; obtinebat ex ejusdem generis minera, sed mole grandiore & planiore, ne quid incidere, & ossa ac cineres conspurcarent.

Tertiam mihi dono dedit Nobilissimus OTTHO Krag de Trudsholm, Sereniss. Reg. Majest. Secretarius summus, antiquitatum æstimator eximius. Minor quidem est prima, sed elegantior, politior, ex materia subtiliori elaborata, colore subfulvo, levis, altitudine unciarum octo, amplitudine, quæ venter maxime protuberat pedis unius cum semisse in circumferentia. Cineres & ossa claudit ut prima. In Cimbria effossam accepi, sed quæ in regione nondum satis constat.

Sunt mihi multæ aliæ urnarum ejusmodi sepulchralium frusta, etiam ex ære deaurato confectarum, quæ a libi suum inveniunt locum.

Huic insulæ adjacet altera Alroe, quasi insula Alrunz dicta, in qua extat Monumentum Reginae Alrunz longitudine ulnarum quadraginta, latitudine duodecim. Nomen verò Alrunz sive Adel-Runz an proprium fuerit, an officii seu dignitatis certo non constat. Vide quæ de eo in Literatura Rubrica disserimus. Hic tumuli structuram exhibuisse iustitiam.

Pag. 49. Lin. 14. cap. 6.

Huc enim non quadrat quod de Finnis referunt, eos nempe mortuos suos annosæ & concavæ arbori includere, nec aliter humare.

Pag. 86. Lin. 11. cap. 11.

Hvitfeldius in Historia Haraldæ VII expressè asserit, ferri igni gestationem in Dania tempore Haraldæ VII ab-

roga-

roga-

rogatam, sed mox resumptam & viguisse usq; ad Waldemarum IV, quo tempore ab Eugenio IV Papa plane fuit abolita. Pontanus lib. V. Historiæ Danicæ, in ejusdem Regis Historia, Waldemarum hunc tertium fuisse memorat, sic enim ille: *Receptus est postmodum & servatus adhuc ejusdem Saxonis arvo, ferri usus, ad usq; Waldemari tertii tempora, quo regnante in totum est abrogatus, admittente præcipue Pontifice Eugenio, & ejus vice Sacramenti Religio firmitus sancita.* Verum sedente Eugenio IV Papa, circa annum Christi MCDXXXI, in Dania imperium obtinuit non Waldemarum IV, sed Ericus XI sev Pomeranus, & regnante Waldemaro III, nullus Papa Romæ sedit cui nomen erat Eugenius, consule Chronologiam Danicam Claris: viri Johannis Svamingii ad ista tempora. Negari interim non potest, quin tempore Waldemari I, suspecta apud multos in Dania fuerit hæc ignito ferro se purgandi ratio. Cum enim Magister Erici filius, insidias Regi Waldemaro stitisset, atq; injunctum ei esset, ut se à criminationibus, per ignitum ferrum purgaret, respondit: *Anteps id genus experimenti esse (verba Saxonis lib. 14. refero) nec semper miraculo præditum, quod plerumq; & insones damnare, & noxios absolvere soleat, fortuitosq; maxime eventus experimentorum habeat: neq; enim divinam potentiam, tantæ mortalium curæ flagrare, ut quolibet eorum votis, rerum naturam cedere compellat.* Hujus Waldemari primi tempore circa annum Christi MCLI sedit Eugenius III Papa. Mendam igitur Typographicum in Hvitfeldio & Pontano ut sit necessarium est. Ac in Hvitfeldio pro Waldemaro IV legendum I, pro Eugenio IV legendum III. In Pontano vero pro Waldemari tertio legendum primi, tum enim sedit Eugenius, quem quotus fuerit non indicat.

Pag. 88. cap. 12.

Prope sinu maris, *Resort* dictum, qui Roestum amittit, etiam Electos & creatos fuisse Reges, non uno in loco indicat Saxo. De Hottero loquens lib. III. *Inde,*
inquit,

inquit, *Salandia portum Iforam ingenitae classis numero occupat, imminuentis fortuna beneficio usurus, ibi Rex ab occurrente Danorum populo constitutus.* Lib. II. Haraldus VI: Hein dictus, ibidem Regium Diadema obtinuit. *Iforam,* ait, *habendi delectus gratia conveniunt.* &c. Lib. 3. *Ob rerum angustias Ericum Regio apud Iforam nomine, insigniri nequiverit refert.*

Pag. 89. eodem cap.

In manuscripto quodam de origine & gestis Danorum hæc invenio de Dano, primo Daniae Rege annotata. *Hoc facto electus est in Regem, & positus super lapidem, ubi nunc est Kovirke, in signum soliditatis Regni & Justitiae factus.*

Cap. 13. pag. 95.

Apud Socratem lib. 9. Histor. disceptatio extat de crucis signo apud Aegyptios, quam hisce addam. *Cum,* inquit, *Serapidis templum spoliaretur, & in sacris, ut vocabant, literis, crucis figura inventa esset; ea res in disceptationem venit. Christiani enim, quibus notarum periti adstipulabantur, crucem Christo adjudicabant: Ethnici vero commune quidpiam Christo cum Serapide esse, impie contendebant. Tutatus est causam suam Deus; Plurimi eorum quos Diabolus deceperat, Christo nomen dedere, & trophaeum passionis crucis triumphalis, notatis frontibus refulsit. Sed crucis signum apud nostrates, nihil affine habuit Aegyptiaco. Vide de hoc signo differentem Richardum Montacutum Origin. Ecclesiast. Tom. 1. parte post. pag. 10.*

Lib. 2. pag. 133.

Nostratibus *Myklegard* raro denotabat Megapolim, vulgo *Meslenburg*: Sed Constantinopolim, seu Byzantium, quod eo sedem imperii transfulerit Constantinus, ac tum urbs ista in maximo erat pretio. *Gard* namq; antiquus, urbem, arcem aut regionem significabat; unde & Russia nostratibus dicta *Ostregard*, quod Regio sit ad ortum Solis sita.

Lib.

MONUM. DAN.

Lib. 3. ad Monumenta Scanica.

In templo Sallerupensi Baptisterium extat, ex saxo griseo elaboratum, in cujus labro quâ septentrionem spectat literis Runicis inscriptum est nomen ejus, qui id elaboravit in hunc modum:

YARAIK: YIV: FIARFI:

Martin mik giardi

MARTINUS ME FECIT.

Omnia per se clara satis & perspicua: indicat enim nomen ejus, qui hoc opus elaboravit, fuisse Martini.

Aliud extat in muto qui cingit Cœmicetum templi Glimmingensis propè januam, quod maximâ ex parte terra tegitur. Invenit & mecum communicavit anno MDCXLIV clarissimus Collega meus Dominus Doctor Christianus Stovgardius in Academia Hafniensi olim Eloquentiæ Professor publicus; qui cum illac transiret, ac in parte supra terram eminente notas quasdam observasset, remota terrâ, & fruticibus adjacentibus, reliquum detexit, ac saxi molem totam ad ovalis figuræ speciem accedere animadvertit, longitudine ultra ferme
b duas,

ingenio præditus fuerit acri & excellenti, vel in bellis strenuus & validus.

*IRPI PNHI TRNTI. Quidam legunt RNTI. De hac loquendi formula fusiùs disseruimus libr. 3. in Monumentis II. X. XIV. XVI, lib. 4. Mon. VI. & Lib. V. Mon. VI. forsitan pro TRNTI aut RNTI, legendum TRNP, ut in Monumento 8. libri III.

NIRPI FT. Innuere ipsum arbitror, Tuftam hunc fuisse è familia & progenie Viridi. Qualis verò illa, scriptis celebratum invenire haud potui.

RITI. Mihi videtur, quod hisce verbis eum indicare velit, qui tumulam & monumentum exstruxerit, qui Rete dictus fuerit. Hinc etiam colligere datur, saxum hoc in tumulo quodam aut colle positum fuisse, in quo sepultus fuerit hic Tufta noster, ac demum exstructo templo traductum in usus quos jam possidet.

Lib. 3. ad Monumentum Letagriense p. 218.

De hoc Monumento ex Islandia occidentali ita scripsit Doctis: vir Dominus Jonas Arefonius, Pastor Watzfordensis digniss: Monumenti Danici, charta expressi, exemplar triplici Literatura Runica insigne Dn. Arngri mo à te missum aliquando vidi, ubi primum hæc verba occurrebant: *Ifod seti her armuti Sol &c. Aprun, Dumrun &c.* id est Ifod statuit hic sub dio contra Solem: Nomen inde proprium Dumrunis involutum erat, Aprunas autem inverso Alphabeti ordine evolvere est, adeoque in uno illo saxo triplex extat Literatura Runica.

Lib. 4. Monum. 1. Pag. 257.

Nec est quod quis suspicetur Quia inter nostrates quosdam esse intellexi, qui de sensu hujus Aimoini loci dubitent; epistolam, quam Nobilissimo Domino OTTONI KRAGIO hac de re scripsi, his addere lubuit, ut quorundam scrupulis satisfiat accuratius.

b a

Viro

*Viro Nobilissimo*DN. OTTHONI KRAG
DE TRUDSHOLM,Serenis: Majest: Regiæ Secretario
summo

OLAUS WORM S. D. P.

X iis quæ nuperè variis de rebus jucundissimè inter nos acta sunt, intellexi quosdam mirari, quod Nobilissimam Urnorum familiam lib. 4. Monumentorum Danicorum, inter antiquissimas referam; idque auctoritate Aimoini Monachi stabilire allaborem. Quocirca non potui, quin apud Te, patronorum amicissimum, instituti mei rationes deponerem, ac quæ mihi obijciuntur diluerem, ut constet me nihil sine rationibus, & magnorum virorum auctoritatibus, hac in re asseverasse. Tibi verò de omnibus judicium relinquens liberum, utpotè qui ex cæcis illis & obsoletis, quam difficile sit veritatem elicere, probe nosti.

Initio notandum venit, locum quem pro fundamento ponimus, non ab omnibus eidem auctori adscribi. Hvitfeldius noster ex Eginardo, quem alii Einhardum vocant, & Cancellarius Caroli Magni fuit, ejusque vitam conscripsit (licet alii Alcuino hæc opus tribuant) hæc verba citat, & quidem Germanice tam Germanico quam Danico. Verum Eginardi opus Germanicè conscriptum mihi videre non contigit, in Latino, quod in corpore Francicæ historiæ extat; hoc fœdus non reperitur. A Pontano in Historia Danica Aimoino tribuitur, apud quem extare sibi esse 99 libri quarti (sequutus editionem Parisinam anni 1607,) quod verum est, si omnia quæ sub nomine Aimoini edita sunt, ejus esse credas. At si autorem Corporis Francicæ Historiæ anno 1617 Francofurti apud Wechehum editum sequaris, hujus fœderis descriptor non erit Aimoinus, sed Adelmanus seu Ademarus Benedictinus apud quem ad annum DCCCXI pag. 413 id invenies
hac

hac formula: *De parte Danorum in primis fratres Hemmingi Harcum & Angadeo. Deinde ceteri honorabiles inter suos viri, Offredus cognomento Turdimulo, & Warsteinus & Swonus & Urnus & alius Offridus filius Heiligem & Offredus de Sconauve & Hebbi & Aouus.*

Hunc locum, quia proram ac puppim nostræ opinionis posuimus, de eo pauca sunt monenda. Joannes Isaacus Pontanus Historicus Regius, qui tam exterorum quam nostratum de rebus gestis Danorum diligenter perquisiuit documenta, lib. 4. Histor. Danic. in Historia Hemmingi Regis, locum corruptissimum agnoscit, dum sic disserit: *Fæderis ipsius formula apud Aimoinum & alios concepta corruptissime exhibetur.* Si non modo corrupta, sed & corruptissima existimatur, quomodo corrigenda sit, operæ precium est ut ex ipso audiamus Pontano. Sic autem ille legit: *Quorum qui ab Hemmingo Rege erant missi, nominatur uterq; Regis frater Haquinus & Angadeo, nec non Offredus cognomento Turdimulo, Warsteinus, Swonus, Urnus, filiusq; Heiligem siue Haquini Offredus & alius ejusdem appellationis de Scanouue, itemq; Ebbo & Uffo.* Hic expressè illum quem alii Urnum vocant Urnum appellat, unius saltem lineolæ mutatione. At huic viro in Criticis & Historicis quantumtribuendum me melius nosti. Inter veteres Scriptores qui res gestas Imperatorum Germanicorum descripserunt, ex Bibliotheca Justi Reuberi editos Hañovix typis Weichelianis anno 1619 unus extat, qui annales Regum Francorum Pipini, Caroli Magni & Ludovici concinnavit, quiq; à Reubero putatur ejus ætatis Astronomus, & Regis Ludovici domesticus fuisse, sed ni fallor ego, is ipse est Aimoinus vel Adelinus, de quo jam actum. Hic formulam fæderis hujus his verbis exprimit pag. 39: *De parte Danorum in primis fratres Hemmingi Harcum & Angadeo, deinde ceteri honorabiles inter suos viri, Osfred (al. Osfrid) cognomento Turdimulo, & Warsten (al. Warstein) & Swoni (al. Swoni) & Urin*

⁊ *Urin*, ⁊ *alius Osfred filius Helligon*, *Osfred de Sconowe*, ⁊ *Hebbi* ⁊ *Awin*. Ubi expressè is qui aliis dicitur *Urmus* vel *Orm*, *Urin* appellatur. *Heldvaderus* in *Sylva chronologica circuli maris Balthici* p. 28. hujus etiam meminit, hac verborum forma: *Auff der Dennemarcker seiten waren da entgegen zehen fürnehmen vom Adel/ alsz Osferd/ Turdimulo/ Warsten/ Swony/ Brne/ Osferd/ Helligon/ von Schonow/ Ebbe und Lage/ neben des Königs Hemmingi beiden Brüder/ alsz Uher und Lage*. Et certè corruptum huic esse locum evidenter evincit variaz lectionis collatio, & nominum propriorum diversa elementa ab autoribus prolata. Specimen exhibeamus.

<i>Corp⁹ Hist Frac. ex Adelmo.</i>	<i>Astronamus.</i>	<i>Hvitfeldi⁹ ex Egjnbarde</i>	<i>Poniansis ex Aimoine.</i>	<i>Heldvaderus.</i>	<i>Conjectura.</i>
<i>Hancum</i>	<i>Hancwin</i>	<i>Haquin</i>	<i>Haquinus.</i>	<i>Agce</i>	<i>Haagta</i>
<i>Angadeo</i>	<i>Angadeo</i>	<i>Angadeo</i>	<i>Angadeo</i>	<i>Lage</i>	<i>Lage</i>
<i>Osfredus</i>	<i>Osfred</i>	<i>Osferi</i>	<i>Osfredus</i>	<i>Osferd</i>	<i>Osten</i>
<i>Turdimulo</i>	<i>Turdimulo</i>	<i>Turdimulo</i>	<i>Turdimulo</i>	<i>Turdimulo</i>	<i>Thor Mule</i>
<i>Warstinus</i>	<i>Warsten</i>	<i>Warsten</i>	<i>Wastinus</i>	<i>Warsten</i>	<i>Losten</i>
<i>Svonus</i>	<i>Svomi</i>	<i>Suni</i>	<i>Svonus</i>	<i>Swony</i>	<i>Sorn</i>
<i>Urmus</i>	<i>Urin</i>	<i>Orm</i>	<i>Urmus</i>	<i>Urne</i>	<i>Urne</i>
<i>Osfredus filius Helligeni</i>	<i>Osfred fil. Helligon</i>	<i>Osferi Helge</i>	<i>Osfredus filius Helligeni sey Haqvini</i>	<i>Osferd Helligon</i>	<i>Osten Helligeni</i>
<i>Osfredus de Sconowwe</i>	<i>Osfred de Sconowe</i>	<i>Asmund von Schonowe</i>	<i>Osferd⁹ & ali⁹ de Sconowwe</i>	<i>Osferd von Sconow</i>	<i>Osten aff Sconow</i>
<i>Hebbi</i>	<i>Hebbi</i>	<i>Ubbe</i>	<i>Elbo</i>	<i>Ebbe</i>	<i>Ebbe</i>
<i>Awin</i>	<i>Awin</i>	<i>Offas</i>	<i>Offas</i>	<i>Lage</i>	<i>Offas</i>

Primum quæritur nomen *Hancum* aut *Haquinum*, in *Genealogis Danicis* non invenio fratrem fuisse *Hemmingii*. hic enim *Haraldo Gormonis filio* ortus, (vel *Olao*, ut *Martius* putat,) fratres habuit *Regenbaldum*, *Atserum* & *Agonem*, teste *Lyscandro nostro* in *Genealogis*. Nihil hic *Hancus* sit *Atserus*, *Andegao* vero *Agonem*, & aliis exteris *Historicis* ut *Reginoni* ad annum *DCCCXI* dicti sunt *Ancimin*, *Angaleo*, ut ibidem asserit idem. Non levis igitur hæc mox in principio, corruptela. Quid si *Turdimulo* sit *Thor mule*? & *Suni* sey *Sveno* cum *Urne* conjungendum, ut sit *Suni* vel *Swen Urne*? *Asmundus Hvitfeldii* apud alios non legitur. Vides cur

Pon-

Pontanus locum hunc corruptum existimaverit. Idem subolfecisse videtur Huitfeldius, cum longe aliter ex Egehardo in vita Caroli citet quam reliqui, Germanicâ ita habent: *Auff der ander sette Haqvin und Andgades die Brödere Henningh / Offert / Turdimulo / Barsicko / Eupni / Orm / Offerd / Helge / Asmund von Schonasse / Bbbij und Offue.* Ubi observa nomen Turdimuli non ut cognomen, sed ut proprium poni, & Asmundum addi qui apud reliquos non invenitur. Non igitur sine causa hunc locum corruptum conqveritur Pontanus; quæ mihi curam hæc deest, ut ejus amplectar emendationem, quæ pro Urne vel Orm ponit Urne. Primus igitur qui opinionem meam statuminat est Aimoinus, ita ut dixi à Pontano emendatus. Huic in Monumentis addidi Gerardum Mercatorem Geographum clarissimum, qui in descriptione Daniæ, familias apud nos nobiliores enumeraturus, hæc eas locat *de Uren, qui vixerunt Caroli Magni tempore.* Quod procul dubio, non ex seipso, sed fide dignis haurit auctorum & historiæ documentis. Johannem Adolphum Cypræum in partes quoq; vocavi, ut in ore duorum aut trium omnis consisteret veritas. In libro Annalium Episcoporum Slesvicensium pag. 5. de eadem familiâ locum exponit Aimoini, sic differens: *Cum autem Carolus Magnus Roma reversus, ut Saxones & Frisios liberaret missum (Gothricum) arma decerneret, res per utriusq; consilio, inter quos fuisse fertur, quidam ex nobili familia Daniæ UHRN (quæ etiamnum florat) hæc acta est, &c.* Quamvis plures adducere, forsitan non adeo foret operosum, hos tamen sufficere arbitratus sum, ad antiquitatem nobilitatis hujus familie asserendam. Quam laudare qui gestit, hos triumphos de ponte prius ut deprecia necesse est, quam nos in vota sua habeat proficiamus. Non hic commemorabo in ore omnium esse, Nobilitatum & Doctissimum virum Dominum CAROLUM DANICUM Christianissimi Galliarum Regis ad nos Legatum, in his quoq; fuisse opinionem, inducendum procul dubio documentum.

umentis indubitatis & Aimoini & aliorum MSS; quæ in Gallis evolverat, siquidem vir fuit ut eruditissimus, ita in Historicis & Politicis versatissimus. Nec repetam supra ex Astronomo allata fœderis formalia, ubi expressissime ponitur URIN. Nec Heldvaderum adducam, quod pro sua fœderis probabilitate; sed saltem tot in contrarium ut proferant hujus sententiæ oppugnatores, urgeo.

Regerebas, ni fallor, cognomina ea ætate Nobilibus Danis in usu non fuisse; sed imperante in Dania FREDERICO primo demum assumpta. Miror quo fundamento hæc proferantur, cum hic ipsius Aimoini locus, de quo disputamus, contrarium manifestè evincat. Nonne expressè dicit Ostredum cognomento dictum fuisse Turdimulo? Quod si ipse hoc tempore cognomen tale habuerit, quidni & plures? Si eos qui nostræ ætati propiores fuerunt, & ante trecentos circiter annos, consideraverimus, patebit cognomina nostris Nobilibus fuisse frequentissima. Ut de aliis nihil dicam, *Thimmonis Barner*, à quo hæc familia ortum traxit, mentionem facit Saxo Grammaticus Hist. lib. 10. floruit verò hic sub Canuto Magno circa annum Christi MXX. *Petrus Bos* seu *Oxe* lib. 14 Woldemari primi tempore, circa annum Christi MCLX. Anno millesimo trecentesimo sexagesimo, præsentè Rege Woldemaro quarto Calingburgi celebrabantur comitia, quibus interfuerunt ex familia *Waldamnum* apud nos florent; Henningus, *Benedictus Anefeldt*, *Petrus Grube*, *Petrus*, *Nicolaus Wind*, *Boëcius Høeg*, *Christianus Rood*, *Christus Funge*, &c: præter cæteros cognominibus prædictis, quorum familiarum jam non extant. Qui omnes Armigeri vocantur, hoc est, interprete Spelmano in Archeologia, viri nobiles & generosi, qui præstant militaria, sed equestrem adhuc dignitatem non sunt assecuti. Vide constitutiones Woldemari quarti anno supra citato datas, & Regis Christophori anno MCCCXX rogatas, aliasq; quæ extant in Codice Legum Cimbricarum per Canutum Episcopum Wiburgensem edito, & hujus

hujus opinionis fundamenta convulsa videbis. Nec aliud evincunt quæ ex Historia Friderici primi, à Hvitfeldio concinnata adducuntur. Pagina mihi 365. hæc habet: Kong Fredrich var først Aarsag til at Adelen her i Riget hafve maat kalde demnem aff Electit de Vaabenit/ ved derts Tilnafsn/ udi stedit/ at fleste delen tilforn / hafve kaldet demnem efter derts Forældre/ Pederffon/ Clauffon/ etc. Quod si suis cognominibus appellari deberent, utiq; ea habuerunt antea in familiis. Deinde dum ait maximam partem, non usam fuisse cognominibus, concedit aliquam partem his usam; fallum igitur nullos cognominibus suis appellatos fuisse. Decretum Regis Friderici non nova illis dat cognomina, sed vetera & seposita revocare jubet, ne familiarum confundantur. Sed quia hanc controversiam cum viro Nobilissimo Domino HENRICO SPELMAN p. m. per epistolam olim Monum. Danicorum lib. 3. pag. 163. fufius ventilavi, plura hic non addo.

Objiciunt præterea quidam, ut audio, errorem à me commissum in citando Aimoino, eò quod libro 4. Monumentorum Danicorum scribam extare hunc locum in libro 4. Aimoini cap. 97. Errorem hic nullum agnosco, & cæcos esse oportet qui non videant ita esse. Cæterum quid ipsos in errorem duxerit facile animadverto. Cum multe sint editiones Aimoini, omnes ex sua sunt meriti. Usus ego sum codice editionis Parisiensis, edito (ut ex Privilegio constat, nam in titulo non extat) anno MDXI, curante Joanne Parvo & Ascensio, vel si Badii epistolam aut libri finem sequaris MDXIV. In cujus facie prima auctor non AIMOINUS, sed ANNONIUS Monachus Benedictinus vocatur. In hujus codice libro 4. cap. 97, pag. 89, si non reperiat, à me citata, causa reciderim. In editione Parisina anni MDCIII. Jacobi de Breul Monachi S. Germani à Pratis, caput est 99. pag. 27. sed in Corpore Francicæ historia Francofurti per Wechellum edito anno MDCXIII, non notatur caput; nec Aimoino, sed Adelmo adscribitur ad annum DCCXI, pag. 47. Vides igitur,

mi KRAGI, insignem mihi hic factam esse injuriam, & non temerè de citationibus auctorum judicandum esse, nisi prius omnes editiones evolverimus. Causæ hujus diversitatis sunt auctorum de scriptis Aimoini sententiæ discrepantes, de quibus, si placet, consule judicia F. Jacobi de Breul, Monachi S. Germani à Pratis, item Marquardi Freheri, & Gvilhelmi Ranchini, præfixa Corpori Francicæ Historiæ. Nobis longius divagari hoc tempore non est constitutum.

Urgent porrò, in plerisque exemplaribus legi *Urmus*, non *Urmus*. Corruptum hunc locum supra conqvestus est Pontanus, atq; hujus rei documentum sufficiens nos dedisse arbitramur. Quocirca non possumus, quin Pontani & aliorum admittamus correctiones, donec fuerit qui argumentis evidentioribus contrarium demonstrat.

Deniq; summam rei in eo consistere putant, quod sive *Urmus* sive *Urnus* legatur, nomen tamen sit proprium, non verò cognomen. Hoc est quod controversitur, ac nisi probetur, eodem jure negatur, quo asseritur. Addunt quidam patere hoc ex voce *Cognomento*, quæ Turdimulo additur, non verò Urno. At hæc vocem apud Eginhardum non legit Hvitfeldius noster, quocirca Turdimulo inter reliqua ponit tanquam proprium, & quidem, ut mihi videtur, rectissime; convenit enim optime cum *Tord Mule*. Ac cum locum hunc corruptissimum esse suspicaverimus, certi quid ex eo, nisi corrigatur, colligi posse, vix credo. Quin imo si toties, quoties cognomina mutantur, repetenda in eadem periodo esset hæc vox, inconcinna profus redderetur oratio. Nonne videmus usu receptum esse, ut crebrò non proprio, sed cognomine compellemus ac citemus viros eximios? Te, ubi Nobilissimum vocavero KRAGIUM, omisso proprio, an quidpiam contra communem loquendi rationem peccatum? Cum dico, in Hispanica legatione Anno 1620 primas obtinuerunt Schestadius & Kragius, omnes ex circumstantiis temporis & rei, antecedentibus & consequentibus

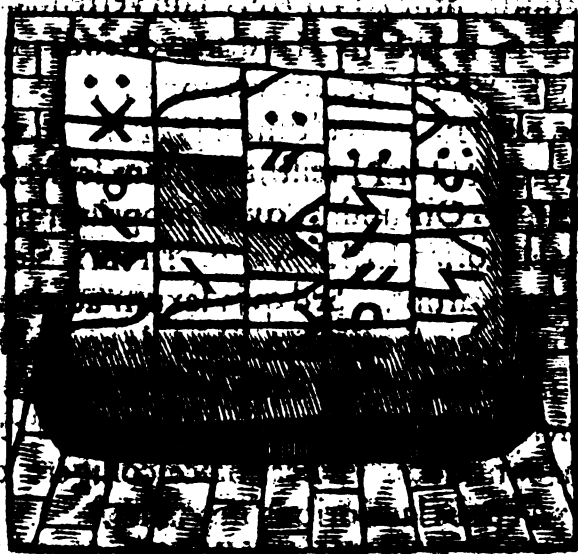
tibus colligunt, Hannibalem & Otthonem fuisse. Pari modo hic nominatur Uraus, qui tum ob præclara in Republicam merita, & Legationes ex voto obitas, fuit celeberrimus, qui forsitan Suno aut Svæno dictus, is scilicet qui hic ponitur. Et quis scit annon alia hujus generis in hæc periodo vocabula, potius cognomina quam propria sint censenda?

Vides, Nobilissime KRATO, tanta non esse quæ obijciuntur, ut meâ sententia dimovere possint. Si majora & solidiora perceperis, facile, pro solita humanitate mecum communicabis. Is enim sum, qui indices discere & à doctis ac rerum peritis erudiri discipias. Vale, quam prosperime. Hafniae V. Id. Jan. Anno 1661.

Lib. pag. 172.

ARHUSIENSE.

Singula prope Arhusiam diligentius rimandi negotium dedi Juvenci ornatisimo Domino Laurentio Bordingio Discipulo meo, antiquitatum nostrarum hæc imperito, qui sequentia demum invenit, & ad me transmittit.

In

psit P posuit, ego R legendum sensio. Frequentius legitur
nomen Thurkil, quam Dudkil.

In hac dictione ultima litera composita videtur
ex I & K.

MAP: *Maug* olim socium, comitem & amicum no-
tat, jam verò conjugem, ut esse *Mage* vel æqualem aut
ejusdem generis; Sic dicimus: *De te ere Mage*.

Signum crucis ut & manus effigiem, demum saxo
impressa arbitror, ut hincis, aut alterius rei offer indicium;
majorem enim hoc Monumentum sapit antiquitatem
quam ut Christianis adscribi possit.

Lib. 5, pag. 298.

Virgulam eroticam a nobis dictam, citat Reverendus
& clarissimus vir Dominus Jacobus Philippus Thomae-
nus Amoniensis Episcopus, in erudito suo de Tesseris ho-
spitalitatis tractatu cap. 18. Quem ubi mihi obtulisset in
Pavio ad me huc transmisit eruditissimus postea Joh-
annes Rhodius, occasionem sumpsi in ejus sensum ul-
tius inquirendi. Consului igitur apud nos commemoratis
Illandos, qui hæc mihi exhibuerunt.

Tesseram seu bacillum Runicis literis exaratum veteres
vocarunt RUNAKEBLE, id est Bacillum Runicam, quæ
Epistolæ loco, hæc usque usque sic solebant, ut hic fa-
ctum videtur.

In hujusmodi bacillo ne initium fieri debeat ab ex-
tremis, hæc occurrit nota K, quæ æquipol-
let literæ N. Nomen, & *Naud* vocatur, necessitatem,
existitiam, & dolorem indicans. Cui respondet in op-
posita extremitate, alia in hunc modum expressa A. La-
tine *A* dicitur, in Tridellur *Gemma germana*,
id est, *gemma*. Vel si non A sed H legendum sit,
idem denotabit, Nam H sicut Z, ibidem exponitur
gemma, *Lyndia*, id est, amarus ramus & aulicum pi-
num. Quocirca cum hæc duo in duabus oppositis
Tesseræ extremitatibus oppositis, ita indicare videbat aux-
ilium, necessitatem & dolorem unius, expetere amorem

& ju-

& jucunditatem alterius. (Nota verò hæc duas notas omiffas esse in delineatione quam nobis exhibuit Tomafinus.)

Initium legendi sumendum esse videtur ab eo latere, in quo reperitur hæc nota $\leftarrow B$, quæ nomen amatæ completi videtur, & certè literas omnes quæ nomen *Botild* exprimunt, hinc non difficulter quis eruerit. Hinc sequuntur:

$BH \text{ MPR} \text{ H} \uparrow$. Primas duas literas, vel juncim vel separatim legere licet. Juncim By vel Boe constituunt; quæ locum, habitationem aut domicilium notant. Separatim B nomen forsan proprium *Biornonis*, H verò *Ulfonis* indicabit, ut sit amanti nomen. MPR nomen, $\text{H} \uparrow$ novit.

Sequens latus hæc tenet: $\text{HK} \uparrow$. Quas literas arbitrator spectare ad ultimas præcedentis, ut legendum sit $\text{H} \uparrow \text{TK} \uparrow$ unica voce, id est noscens, seu sciens, quasi diceret: Tu qui scis & cognoscis nomina nostra ex appositis signis. $\text{MK} \text{ H} \uparrow \Psi$. MK *Lan*, id est commoda, mutua, $\text{H} \uparrow$ *Tu*, Ψ . Runicè exponitur *Madur*, quocirca & sæpe sola hæc litera pro tota ponitur voce, quæ virum notat. Vult igitur dicere: *Da tu vir*.

Tertium latus hæc habet: $\text{AP} \text{ H} \uparrow \text{H} \uparrow \text{H} \uparrow \text{H} \uparrow$. Ex memoriali hoc ligno. *Thenke* vel *benke* est cogito, reminiscor, $\text{H} \uparrow \text{H} \uparrow$ sedem vel locum, cui aliquid impositum exprimit. Hanc igitur tesseram vocare videtur sedem memorialem, quod usum hunc habeat, ut in memoriam. Amici revocet affectum Amicæ. Nota quæ sequitur, & ei assimilatur quæ sulphur exprimunt Chymici, ignota est, ni sit symbolum aut character ejus, quæ hæc exaravit.

Ultimo hæc exhibentur: $\text{Y} \uparrow \text{H} \uparrow \text{H} \uparrow \text{H} \uparrow \text{H} \uparrow \text{H} \uparrow$ dilectissimæ virginis. Litera $\uparrow$, Acrallum aut longum quandoque notat, quandoque E , idcirco non possum aliter accipere, quam quodcum sequenti ejusdem figuræ constituat Diphthongum E aut AI , quæ olim in hac voce fuit usurpata. Scribere enim solebant *Arum* non ut jam

Ricco

Rtereste. In Dativo autem hic ponitur *Kerasta Männe*. *Män* quidem olim virgo fuit appellata, ut videre licet in Havamalum, Gróttusong, Edda, &c. *Uio erum Froda Fridleifs Sonar, mätkar möjar ad mane hafdar.* Id est: Nos sumus Frodæ Fridlevi filix, fortes virgines pro puellis habitæ. *Män* propriè mollem puellam significat in Dativo *Männe*. Si hic intelligendus esset vir, per duplex *K* scribendum foret *Männe*.

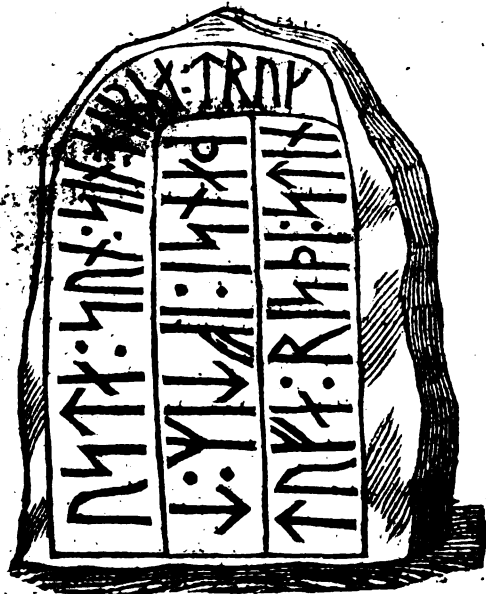
Sensus igitur Tesseræ hic sit:

AH N. N. NOMEN COGNO-
SCENS N. MEUM DA TU VIR
PER MEMORIALEM HANC TESSERAM
CHARISSIMÆ PUELLÆ JUCUNDUM AMOREM.

Lib. 5. pag. 302.

HIERMINDANUM ALTERUM.

Ab Hiermindano primo, vix mille passus distat alterum, quod anno MDCXLIII inventum ab Agricola, qui vomerem arando in illud impegit, siquidem terra obrutum mulisannis. In editiori situm loco, ut prius. Duas ulnas æquat longitudine, unam latitudine. Hujus tesseræ figuræ.

TRPÆ

ТНРА: РИИ: И ТІК: БІКІ: ІР ТІА: ТНІА:
 ИІА: ИІК: *ІРРК: ТРІР.

Tufa rudi stem densi istur Tusta sun sin, hingu trug.

TUFA LAPIDEM HUNC POSUIT TUSTA
 FILIO SUI DIIS FIDO.

Inscriptio ab imo ad summum ascendit, dein recurrit ad imum, mox inde rursus ascendit & in apice terminatur, omnia clara & perspicua, praeter ultimum vocatum, quod inversis literis exaratum, ut peculiarem eo contineri sensum declaret. Est & hoc peculiare, quod per Syncopein literas quasdam elidat, vel ob spatii angustiam vel aliis de causis. Pro eo enim quod ponit *ІРРК, legendum arbitror, ut in primo Hierimindano *ІРРІ YНІА, & in aliis supra citatis, cujus formulæ explicatiōnem vide sis lib. 3 Monum. 8. ut & u. ejusdem libri. Hoc praeterea hic occurrit; suspicari posse quempiam eos, qui hac formulâ exornata reportarunt Epitaphia, sicca morte, ut ille ait, seu morbis extinctos in lectulo fuisse, atque ita à Diis, ut volebant, abreptos. Alios verò in quorum Monumentis hæc non leguntur, aut bello, aut aliis casibus perisse. Sed judicium sit penes lectores.

Lib. 5. pag. 37. Lin. ult.

Cometas forma cornu quandoque effulisse, literis consignatum accepimus. Anno enim quo Græciam Xerxes decies centenis milibus invasit, obvia quævis vastans atque diripiens, Cometen cornu figura visum tradit Cornel. Gemma Cosmoctit. lib. 1. cap. 8.

Lib. 5. pag. 36. Lin. 19.

Adductorum verluuti auctorem, Drepatium fuisse existimat Carolus Palschalius de Coronis lib. 10. cap. 4. Unde verò irrepsit error ille, quod Pictores vulgo Mosem pingant Cornutum, doctè ostendit Gassarella in tractatu quem vocat Curiositez inovy. cap. 4. *Que pour voit on, moys, concevoir de plus grotesque, apres sa mort compris*

quod est motus γ γ γ Keren estot equivocum à corne & à luce, ou splendeur, que de despendre Moise avec des cornes, qui fert d'estonnement à la plus part des Chrestiens, & de risée aux Juifs & Arabes. Id est. Sed quid absurdus excogitari potuit, quam cum ignotarent vocem γ γ γ Keren equivocam esse, tam cornu quam lumen & splendorem denotantem, Moisen cornutum pinxerunt, ut magna partem Christianorum terrorem incuterent, Judæis verò & Arabibus risum moverent.

Pag. 366. Lin. 10.

Hujus iconem vide apud Ulysses Aldrovandum, de Monstris pag. 127.

Pag. 379. Lin. 21.

Quod & Virgilius docet Ecloga X.

*Libet Partio torquere Cydonia cornu
Spicula*

Et in Ciri, sive sit Visgilius ipse, sive alius.

Græcia Naupacto contentus spicula cornu.

Talibus arcibus Finni ac Lappi jam utuntur, quorum specimina in nostro extant Museo.

Pag. 379. Lin. 10.

Ad stipulatur Livius lib. 9. Decad. 1. Dein, ait, *Concentu tubarum ac cornuum, cursu effuso in hostem feruntur.*

Pag. 384. Lin. ult.

Inter alia de gravitate Med. per genera cap. 18. hæc habet: *Ego scio, quæ libram Romæ vocatam quam per incisuras dignitas cornu metuntur, ponderavi, quandoque discere cupiens quantum gravitatis pondus contineret.*

Pag. 385. Lin. 32.

Regium olim insigne fuisse, colligitur ex iis, quæ de Arte sua produnt Phœnicum Theologi apud Eusebium de Præp. Evangel. cap. ultimo, & de Egyptiis Regibus Diodorus Siculus lib. 1. part. 2. cap. 2.

Pag. 392. Lin. 20.

Quantum verò Urna capiat docet Fannius, cum ait Amphoram capere duas urnas, urnam quatuor congios, congium sex sextarios. Ibid.

Ibidem Lin. 27.

Cujus generis & illa fuisse videntur, quorum meminit Andreas Abbas monasterii S. Michaelis in vita Otthonis Episcopi Bambergensis cap. 31. ubi inter reliqua quæ in delubro Stetinensi conspiciebantur, refert *Cornua grandia tassorum agrestium decurrata & gemmis intexta, potibus apta, & cornua cantibus apta*. Quem locum eò lubentius citò, quod duplicem hunc cornuum usum probet, & inter cætera pretiosa, reposita quoque fuisse cornua hæc, doceat.

Pag. 435. Lin. 15.

Nisi fortè Lusitani Dominum per Dom exprimant. Quod vero simile videtur. Sic enim in Proœmio Legum Lusitanicarum legitur: *Dom Mammel per grace de Deas, Rey &c.*

Pag. 438.

Quia clarissimus & excellentissimus vir, Dn. D. Fortunius Licetus in Academia Patavina Professor eminent, dignatus est, non solum meam de aureo cornu relationem, suo de annulis antiquis libro, non sine mei honesta mentione inserere; sed etiam liberè & modeste, quæ in eodem occurrerunt discursu dubia proponere; tanta viri fretus benevolentia, non potui quin per literas eum salutarem, gratias agerem, & scrupulos qui occurebant eximerem. Quæ literæ cum ad hujus negotii illustrationem, spectare videantur, hic quoque locum obtinebunt.

*Viro Celeberrimo***DN. D. FORTUNIO LICETO,**

In Academia Patavina Professori

Medico eminenti

S. P.

Ruditissimum tuum de Annulis veterum librum, redux ad nos exhibuit Clarissimus Vir Dn. D. THOMAS BARTHOLINUS, amicus utriq; communis. Eo

d 2

autem

autem avidius perlegi, quod omnia quæ hæcenus abs te profecta vidi, rarâ & reconditâ eruditione referta animadvertentur. Nec me spes in aurei hujus voluminis lustratione fefellit. Quotquot enim in hoc genere vidi Autores, tantum superare mihi videris, quantum lenta solent inter viburno Cupressi. In primis verò animum exhilaravit cap. XXXVI, in quo, non solum (contra invidorum quorundam rictus) aureum nostrum in Dania inventum Cornu, tanti æstimas, ut dignum judices in quo bonas horas loces; sed etiam facto ipso, ingeniosissime & nervosissime id præstas, ut inter omnes qui nervos ingenii in eo enodando intendunt, emineas, ac palmam facile referas. Mei verò quod sæpius mentionem facias honorificam; est quod gratus agnoscam, & ad mutuum amorem & benevolentiam obligatum me profitear. Non displicent ingeniosissimæ tuæ de Hieroglyphicis conjecturæ, nec multum à meis abluantur meditationibus; quod lætus vidi, atq; eo nomine nobis totiq; patriæ gratulor. In levioribus quibusdam diversum si statuamus, ea tanti non sunt, ut aut communitate humanitatis rumpant vinculum, aut contentionum inter nos moveant turbas. Equo tamen animo Humanitatem Tuam laturam confido, si de quibusdam monuerò quæ animadverti commodè non potuerint, nisi ab eo qui ipsam cornu manibus triyerit, & in eo lustrando curam adhibuerit, diligenter. Circuli tertii Emblema primum, quæ exhibetur homo alterum mactans, sive explicetur per priscum ritum nostratum, plagam Aquilinam hostibus inferentium, ut vulgæ Saxo noster; sive per modum quo Quirites vates Sacrificia peregerunt, ex mente Strabonis, non multum refert. Quamvis locum à Te ex Strabone adductum, cum hac imagine dum confecto, non minores difficultates patiens videatur, quam ea quæ nos ex Saxone produximus. Ita verò Strabo lib. 7: Εἰς δὲ τῶν Κελθῶν διηγήσει τοῖστον, ὅτι ταῖς γυναῖξιν αὐτῶν εὐστρατεύσαι, καὶ ἠκολούθῃ προμάντεϊς ἰσχυραὶ πολλοὶ τῶν, Ἀστυάριον, καὶ παλαιὰς ἐΦακίδας ἐπιπε-

πιπέτου

πὸρ

πορημένα, ζῶμα χαλκῶν ἔχουσα, γυμνόποδες: τοῖς
 ἐν αἰχμαλώταις διὰ τῆ στρατοπέδου σπηλαιῶν ἐπιφθέρει.
 Κατατρέψασα δ' αὐτὰς ἤγον ἐπὶ κρατῆρα χαλκῶν ὅ-
 στον ἀμφορέων ἑκοσὶ εἶχον δὲ ἀναβάθραν, ἣν ἀναβάσσα
 ὑπερπετῆς τῆ λέβητος, ἐλαιμολόμεν ἕκαστον μετέωρε
 σθέντα ἐκ δὲ τῆ προχέομεν αἷμα εἰς τὸν κρατῆρα,
 μαντείαν τιὰ ἐπιβύλο &c. Strabo feminas hanc vocat
 divinationis peritas & Sacerdotes, προμανταίς est in Grae-
 cia, vates vocant quidam, quia ut paulò post loquimur
 μαντείαν τιὰ ἐπιβύλο: non igitur assequor, quare à τῆ
 appellentur mulieres. Danicae incantatrices & veneficae, ut
 si existimes omnes Ethnicorum sacerdotes & vates tam
 masculini quam sequioris sexus, veneficus facta sua per-
 egisse. Quin harum habitum à Strabone delineatum
 si expendamus, nec hic cum iconè quadratè videtur. Αἰ-
 λώτριες, inquit Strabo; at noster lev nōstra, si ita hūct
 vix capillorum ostentat rudimenta, tantum abest, ut Jor-
 gos mulierum cirros exhibeat. Vatribus istis vestis alba,
 hic noster nudis planè, unde nec linteis è carbato, sub-
 ter nalcam fibulis nexis, nec Zonà ullà ahena indiget.
 Pedes quidem nudi, cum totum corpus tale sit. Hic de
 habitu. Perpende jam, Vir Clarissime, sacrificandi ritum,
 cum instrumentis necessariis & modo ipso, nihil horum
 tux opinioni favere mihi videtur. Ubi hic Crateris vesti-
 gia, ad quem captivus protrahebatur? ubi pulpitem quod
 agilitè scandere solet sacrificaturæ? ubi Lebis? ubi Crater
 sanguini excipiendò destinatus? Modum aspice, non in
 sublimi tollitur jugulandus noster: sed decumbit supinus.
 Jugulabatur captivus juxta Strabonem; noster vulncribus
 quatuor abdomini inflictis (si præcisè omnia examinanda)
 mortem subit. Si ultima verba huc saltem spectare pu-
 tas, cur pluribus vulneribus scinditur venter? cur interfiga
 in conspectum non prostrabuntur? quorum speculatio
 maxime necessaria erat. Sed hinc non imta orabor, cum
 existimem in tantis antiquitatum tenebris omnia tam ac-
 curatè examinari non debere. Hæc verò non possunt

non monere, quod pag. 165, ubi fabricam cornu percurris; tredecim numeres in eo annulos, quod & pagina 185 innuere videris, contra ocularem demonstrationem toties à me factam. Deceptum te arbitror internodiorum numero, quæ circularum non constituunt numerum. Ultimi enim duo minores anuli, quos quatuor putas, discreti non sunt, sed quilibet eorum bina obtinet internodia. Hinc non me, sed te in numero horum anulorum hallucinatum esse vides. Unde non miror in aliis quoque fabricam hujus cornu spectantibus erratum esse, cum plus Glyptæ imperitiæ, quam fideli meæ tributum sit relationi. Optassem virum excellentissimum, toties aureum istud cornu manibus suis trivisse, quoties ego, qui minutissima ejus momenta studio haud levi sum rimatus, de quibusdam quin longè aliter judicasset, non dubito. Animadvertisses quoque, sine dubio, quid causæ fuerit, quod duplicis crucis figuram & terna puncta quater (quinquies volebas dicere, ut infra) in sexto annulo formata omiserim, ut p. 174 conquereris. Hæc enim omnia ad figuras significativas (ut ita loquar) hujus cornu non spectant. Nam nec punctulis constant laminæ impressis, nec anaglypticè eminent, ut reliqua. Sed foramina sunt hujus figuræ, exteriorem laminam penetrantia, quod aliter adumbrare Glyptes non potuit quam nigro colore, quo umbras corporum partes exprimere solent pictores. Nihil igitur denotare possunt simile reliquis; sed usum aliquem habuisse mihi persvadeo. Serenissimus Princeps noster CHRISTIANUS V. qui jam Cornu illud possidet, hisce foraminibus gemmas ad ornamentum inferas fuisse existimat, conjecturâ probabili. Ligamenta & lora hisce aptari potuisse, quibus cornu collo aut humeris gestantis alligabatur, dicere quis posset. Sed nihil certi hac in re statuo, cum arbitrer nodos & articulos, anulos distingventes, huic muneri abundè sufficere potuisse. Quamvis verò ex hisce foraminibus duo illa majora in quibus lineæ decussatim se secant, figuræ crucis referant; hoc tamen voluisse artificem, mihi persvaderet non

non valeo: anaglypticè enim aut punctatim id præstitisset potius, ut reliquis figuris hæc esset conformis, quam circulum perforando. Eiusdem census est & foramen, quod literam vocas Pythagoricam, quæ tam aliena est à nostra Literatura, quam Pythagoras ipse à Runis. Mirari igitur desinat Vir Clariss: si ego *αυτοπιης* ea hic observaverim, quæ commodè in tabella exprimi nequiverint, quæq; alii ex Schematismo haud rectè colligunt. Quod pagina 176 probare assaboras, Cornu aureum in hunc solum usum fabricatum, ut eo præsidium vigilantiam tentaret Rex, quicumq; tandem is fuerit (Nam de Haraldo id non memorant Historiæ nostræ) eo nomine, quod *Regi nullus fuerit labor cornu artificiosè fieri mandare, quodque alia figuræ eadem carere non potuerit objectione, quodque rudis massa facilius occultari possit à fure, quam cornu tam magnam miro artificio conditum.* Non video qua ratione hinc sequatur, in nullum alium usum fabricatum illud fuisse quam quod eo præsidium vigilantiam exploraverit Rex. Rem iustè tamen si ponderaveris, videbis armillas fabricatas ut brachia cingant: annulos, ut digitos; cornua ut insistentur: sed biviis exposita hæc, fidem hominum ita ut tenerent. Si Rex annulum suum quem digitis gestabat exposuisset ad præsidium vigilantiam tentandam, an idcirco quis rite inde collegisset non alio fine fabricatum fuisse: cum tamen manifesto constaret, Regem hunc elaborari curasse, digitum ut ornaret, atq; hoc officium per aliquot annos sustulisse potuit, antequam in secundarium istum usum traduceretur. Si inter finem fabricationis & finem expositionis distinxerimus, veritas erit in propatulo. Mirum Tibi Vir Clariss: & difficile creditu non esset, *antiquum cornu Danicam adeo magnum, adeo grave fabricatum fuisse ad usum litæ buccinæve, seu venatoricæ, seu bellicæ.* si alla ejus generis apud nos extantia majora & ponderosiora ex ære vidisses. Arhusiæ in patria mea, tunc extitit æreum, quod, me puero, ad suos usus traduxerunt Munci, quod sive pondus sive magnitudinem spectes,

ctes,

Aes, aureo hoc erat duplo majus, alibi apud nos plura sunt e-
 jus generis. Tuba, eximia arte Iculptili, ex ebore fabrefacta
 quam doño Magnifici Dñ. Cancellarii Dñ. CHRISTIANI
 THOMÆ Schested teneo, librarum est sex, longitudi-
 ne pedum duorum, unciarum trium. Quæ in Florenti-
 no conspiciuntur Gazophilacio, ni me fallat ratiocinatio,
 parum pondere & longitudine ab hoc differt. Is qui in
 nostris non est versatus antiquitatibus, & fragmenta ac ru-
 dera variarum rerum adhuc extantia non viderit, multa
 eorum veri speciem non habere existimabit. Exterorum
 ejus generis lustra Cornua, quantum Rolandi fuisse existi-
 mas, *Olivant* dictum, de quo differuimus Monument. Da-
 nic. lib. V? Quantum Alexandri Magni quototum exerci-
 tum dispersum colligere valuit, cujus diameter quinq; fu-
 it cubitorum, ut de eo doctè disserit Athanasius Kircherus
 lib. 2. Artis magnæ lucis & umbræ parte 1. c. 7. ubi ex pro-
 fesso de eo agit. Nec refert *ansulis destitutum quod fuerit
 nostrum cornu ut sic assidue manu gestari necessum sit, ac sic
 inter dunticandum venandumq; non exiguo foret impedi-
 mento.* Caruit enim ansulis Alexandri Magni cornu, ca-
 rent & ansulis tubæ bellicæ vulgares, quæ jam in usu, nec
 tamen assidue manibus gestantur, & quamvis duplo aut
 triplo majores sint nostro cornu, buccinatoribus tamen in
 bello nullo sunt impedimento. Quidam igitur & hoc no-
 stro cornu contingere posse credendum? Quod regeris,
 vir eximie, *capitandæ & oculari demonstrationi repu-
 gnat. Ad comparandas scilicet armularum eminentias non
 tam extuberant prominereq; videri, ut lora facile discer-
 vere non permiserint.* Cui hic jam credendum, Dominus
 Licero, qui cornu illud aureum nunquam vidit, sed ex co-
 re saltem rem æstimat; an mihi, qui toties manibus illud
 tractavi, & minutissimos apices non semel magnâ curâ sum-
 matatus, candido censori æstimandum relinquo. Quod
 pagina sequenti 177 conquereris, me præterisse punctatas
 imagines quæ annulo primo proponuntur, id quo jure
 fiat, æstimant illi qui legerunt ea quæ de ipsis scripsimus

pag. 71 primæ editionis Aurei cornu, & pag. 428 secundæ, Monumentis Danicis insertæ, ubi discretius, quid de iis sentiendum in genere monuimus. Ego potius iure videor hoc in Te, Vir Clariss. desiderare posse, quod figuras & imagines eminentes & principales miscueris cum punctatis & minoribus principalibus, quæ alterius sunt naturæ & artificii, quæque tantam curam requirere non videntur. Et miror ego cur non pari ratione explicueris fimbrias triangulares in singulis internodiis, cum punctulis etiam constent & ejusdem cum reliquis punctatis sint celsus, quas à me præteritas arbitraris. Quæretet forsitan aliquis, quibus indiciis colligat doctissimus Licetus, hominem sinistra destitutum sacerdotem esse? cum æq. nudus sit ac reliqui, nulloq. habitu sacerdotali præditus, omnesq. qui hanc imaginem vident, satis judicare valeant, non studio, sed casu abruptam & demptam ei esse sinistram. Tantum refert rem non ex imaginibus, sed ex ipsius nativa indole & constitutione describere. Pagina 18, suspicaris in imaguncula sexti annuli *non aspici nisi eminentiam nec oculorum aut oris ulla vestigia, quod oblitterata fuerint ob auri molliem attritione à duritie telluris, in qua diu neglectum jacuit, & compressione tam puella inuentricis cornu, anxie sollicitaq. purgantis, tum aurificis, idem jussu Regis repurgantis.* Hanc suspicionem facile Tibi exemisset ipsa repurgati cornu constitutio, si vidisses. Quin tecum cogita, qui fieri potuisset, ut tantum huic uni figuræ, politurâ decessisset, reliquis minoribus lavis? si tantum auri proportionaliter, omnibus incuculis fuisset abrasum, plus profectò in pondere fuisset desideratum, nec imagines & figuræ reliquæ, tam exactè suis lineæ mentis, quod debebant representarent. In numero annulorum quod pag. sequenti erratum sit, ex supra dictis patet. Non enim sex sunt minores, sed quatuor, extremis duobus peculiari artificio duplicatis. Sed Tibi Vir Clarissime, hæc aliaq. minutiora condonanda, quæ non ex icone peti poterant, sed re ipsâ, & meâ relatione, sui fides omnino debetur. Optarem iterum

iterum, manibus & oculis ipsam auream cornu usurpare
ut posses: quoniam de quibusdam longe aliter pronuntiaturus
esses non dubitarem. Usque dum hoc detur, mihi oculato
testi crede & favere perge. Vale Hafniae V Kal. Decemb.
Anni clo lo cklvi.

OLAUS WORM D.
Med. Prof. Regius.

Huic, annexere non incongruum, elegans Elogium
Dn. Pighetti, quod Epistolae suae ad me inseruit Reveren-
dus vir Dn. F. Angelicus Aprosius Vintimiglia in lib. dicto
La Sferza Poetica cap. 11, edito Venetiis Anno clo lo cxliii

SPECTATOR,
AUREUM QVOD CERNIS CORNU
MIRIS DITATUM HIEROGLYPHICIS,
MARTIS OLIM
BUCCINA FUI,
CANENSQVE CLASSICVM
MORTALES
AD ARMA, AD CLADES ENFLAMMABAM,
NUNC DICATUS BRONIO CYATHUS
REGIAS AD MENSAS EXHILARANDAS
OMINE FAUSTO
TRANSLATUS SUM,
INTUS MERO REPLETUS
IN MORTALIUM PECTORA
PACEM HILARITATEMQ;
DEMITTO.
FORIS VETUSTIS EXORNATUS IMAGINIBUS
AUREA POTISSIMI
DE OLAI WORMII
DISSERTATIONE
ANIMATIS,
PENNITORIS ERUDITIONIS SEM
ETIAM EXTINGNO,
UNA (MIHI CREDAS)
FELICIOR MANET
SORS;
FAME TANDEM
BUCCINA
FIAM,
CHRISTIANI V. V. P.
DANIE AC NORVEGIAE
PRINCIPIS INCLITI
PER

MONUMENTA DAN.

FERREA HAC ETATE SUIS IN
REGIONIBUS
AUREI SEculi
RESTITUTORIS
DOMINI MEI AUGUSTI
GLORIOSA POSSIM
CANERE
FACINORA
ABI LÆTUS.

Lib. 5. Pag. 449. Lin. 19.

Forſan in Monumento hoc Landerupenſi ſecundo,
pro H legendum G, pro HUD, GUD, ut ſit NADE HUS
GUD, ut in prima ſerie pro AIE, GIE. In nota Trithe-
miana deſideratur ſaltem linea tranſverſa ſiniſtra, circulo
apponenda. Pari modo ſi pro ON legas OC, comple-
to circulo cum tranſverſali, omnia erunt clariora, & hic
emergit ſenſus maniſeſtiſſimus, GUD GIE KONGEN
DEN IIII CHRESTEAN OC HANS DRONNING
ANNA KATRINA NADE HUS GUD.

DEUS DET REGI IIII CHRISTIANO ET RE-
GINE ANNE CATHARINE GRATIAM APUD
DEUM.

Lib. VI. pag. 489.

DE TEMPLo MIRABILi

Tandem ex quodam qui diligentius templum hoc
ſubterraneum perlustravit, intellexi illud longitudine eſſe
pedum 67, latitudine 24, pari ſerme altitudine.

Romæ templum fuit ſubterraneum Conſi, & ſubter-
ranea Diis aræ; imò veteres Diis inferis ſcrobis ſubterra-
neas & Nymphis antra effodiſſe legimus.

Alſt quid miramur templum ſubterraneum? cum te-
ſte Agricola libro de ſubterraneis Animantibus, in Alpib.
Cœrolum, arx conſpiciatur ſubterranea, in quam, nec ea-
quites nec pedites poſſunt aſcendere, ſed cum homines,
cum omnia ad vivendum neceſſaria ad ipſam attrahuntur.
Quinimò in Sedunis in tractu Sittenſi ad Bremiſam pagum
extare ait Cœnobium ex rupe exciſa, ſine ullis ſignis & tra-
bibus ligneis formatum. Hoc eſt templum, cubiculo, con-
clave, culina, cella vinaria. In Saxonia inter Blankebur-
gum

gum & Halberstadtium Arx est Reinellatum dicta, in saxo incisa, continens hypocausta, conclavia, scamna, stabula, prælepta, januas, fenestras, templum testudinis figura, pila media rotunda insigne, licet cætera sint quadrata.

In Turingia quoq; inter Vimariam & Blanchenheim propè Mellinum pagum, similis fermè templo excepto. De quibus hoc circumfertur Ænigma.

Dic quibus in terris arx alto condita monte

Mille ubi per tectum possunt errare videntes.

Confule ipsum Agricola de pluribus.

Pag. 492.

YMBIRK Melius & priscis appellationibus magis congrue à Kalf vel Kaltr & Biörn, quæ utraq; propria sunt. Kaltr dictus est nobilis quidam aulicus, Olaf Croisi Regis Norvegiæ, qui in pugna Stikelstadenis factus est Regis Domini sui particida, testante Historia Norvagica. Sieusitatum est Kolbiörn à Kolor proprio & Biörn.

Lib. VI Monum. XIII. Pag. 506.

[Prælo typographicopræmissis] Hunc motem nomina sua ejusmodi dentibus sive vario atramenti genere inferendi, sive ferro incidendi veteribus in septentrione frequentem fuisse, vel ex eo colligere licet, quod Unicornu quod Ultrajecti in Belgio visitur, literis Runicis hoc nomen YMBIRK insculptum ostendit. Sicut autem nomen fuit proprium XXII Regis Norvegiæ, qui imperavit circa annum Christi MDCXXX, cujus historiam descripiam vide in Chronico Norvagico lingua vernacula à me edito anno MDCXXXIII. Hujus autem Regis cornu illud fuisse arbitror, eo quod nomen ejus talibus literis quæ sunt apud Norvegos & nos in usu fuerunt, insculptum possidet. Anter Keimhla Magni Regis, quæ Sverro occupavit dum eum Bergis ex improvise adortus infugam conjecit, occupatis omnibus ejus Regalibus, extinxit, ut docet Chron. Norv. pag. 414. disquirendum relinquo. Quo præter Ultrajectum devenerit dicere nequeo. Relatio illa de Henrico imperatore mihi valde suspecta. Dens est Balonæ quæ

quæ in Septentrione in freto Davis capitur, nomen Regis Norvagicæ, literis Norvagicis inscriptum obtinet, ex Norvegia igitur delatum arbitror.

Pag. 53.

III INRI. Monuit me claris: Dn. Arngimus p. m. talia nomina propria composita, non commode resolvit in proprium & appellativum, sed semper ex duobus propriis constat. Unde *Bergthor* ex propriis *Berg* & *Thor* rectissimè trahitur, ut & inversum ejus *Thorberg*. Sic *Steinthor* & *Thorstem*, quorum utrumq; proprium est.

IV AM. De nomine *Skalt*, quod rectissimè per duplex L in medio & D in fine scribendum volunt accuratiorès præcæ lingvæ Critici, hoc tenendum, quod à verbo *Adskialda*, quod Poëtice aliquid scribere denotat, derivetur, unde non rectè aut alterum L omittitur, aut T in fine pro D ponitur. Runis verò qui litteras saxis mandabant condonandum, si quando in his & aliis exorbitaverint, ut in hoc Monumento factum. Orthographiam verò dictam comprobant vetustissima MSS. & lex Metrica de consonantiis syllabarum, ut in illo:

IV AM IR IP *NARPI *AMP

*IP4 NI4 IP PA YI44. id est:

Nemo nunc pro Scaldro habet

Perit enim mihi ars ista.

Rhythmus hic est quarta pars, sive *Fiordungur* Rhythmi, quæ *Sextammelli* & *Drottquæst* appellant, & constat priore Hemistichio *Snidbendu* vel *Snidbending*, posteriore *Albendu* vel *Albending*. Fit verò *Snidbendu* vocali ante consonantem unam vel geminam, vel plures simul mutata, vel saltem sono differente, ut in præsentis exemplo. A in *Schalld* crasse pronunciandum, & idem A in *Haldim* tenuè, *Snidbendam* ambo constituunt. Quam *Snidbendam*, *Albenda* vel *Albendar* lege metrica alternatim semper sequitur, ubi vocalis nec mutatur, nec sono differt ante consonantem unam vel plures. Jam si *Skalt* pro *Skalld* scribatur, aut pronuncietur, manifestum est, non easdem consonantes

nantes vocalem utrobique; sequi, & peccatum in Rhythmorum leges committi. Est autem *Skald* nomen neutrius generis, ut apud Latinos *Mancipium*, quod ita declinant [ut exemplum priscae declinationis habeas.] Singul. N. *Skald*. G. *Skalds* vel *Skaldsins*. D. *Skalde* vel *Skaldenu*. A. *Skald* vel *Skaldit*. Abl. *Skalde* vel *Skaldinu*. Pluraliter N. *Skald* vel *Skaldin*. G. *Skalda* vel *Skaldana*. D. & Abl. *Skaldum* vel *Skaldunum*. Ac. *Skald* vel *Skaldinu*.

Pag. 521. MONUM. I.

RIPR. Orate notat hoc in loco, alioquin **AA RIPR** ligare &nectere significat, ut cum nodum nectimus in ligamine aliquo. Quod etiam huc quadrat. Vult enim Orationem Dominicam non semel ac iterum recitandam, sed pluries & instantius devote. Alias quoque in prisca lingua obtinet significationes, quae huc transferri possunt.

Pag. ead. MON. II.

Hujus Monumenti sensus & hic esse potest: **ROGOPROPTER DEUM, UT ALII VIRI DOCTI QUI HUIC LOCO FUERINT CUSTODES ORDINATI, ET OMNES QUI POSSUNT ASSEQUI PETITIONEM MEAM, UT MEMINERINT ANIMAE MEAE IN SANCTIS SUIPRECIBUS, NOMEN MIHI ERAT GUNNERI, ET DOMUM HANC FABRICAVI. VALETE.**

KARF-NIA Verbum compositum à *Vordur* i. e. Custodia, & *veita*, hoc est exhibere. Hinc *Vardveitla* & *Vardhald* idem notant, & *Vordur* custodem ipsum. *Vorn* | *Landvorn* Terrae custodia & defensio, ut sensus sit: **Qui huic loco custodiendo ordinati fuerint.**

MAIB. *Stadur* locus est quando generaliter sumitur: Sed hic & alias per excellentiam notat Residentiam pastorem cum sacrorario domestico. Inde libellus de causis & controversiis circa praebendas Ecclesiasticas in Islandis vocatur.

RAPAYMMI intelligere & assequi. Radan. Infinitivus est: à Praesenti *Eg Rad*, intelligo, capio, assequor conjectura. Hinc *Radgata*, *Radgata*. *Griphus*, quem conjectando assequi necessum est. Innuis procul dubio, a quo eo non omnes de animae immortalitate satis fuisse edoctos, sed si quis conjectura assequi possit mentem ejus, pro Anima orent *Pater noster*. &c.

Pag. 525. Gallie descripserunt, &c.

Hujus delineationem licet promiserint quidam, obtinere tamen eam non licuit, antequam huc ad nos appulisset illustrissimus Heros Dn. Casparus Coignet Dn. de la THVILLERIE, Baro de Courson, Christianissimo Galliarum Regi à consiliis secretioribus, tum ad regna septentrionalia Legatus extraordinarius, vir de Aquilonaribus hinc Regnis optime meritis. In ejus comi-

tatu

tatu cum esset vir eruditissimus Dⁿ. Isaacus Peyrerius, mihi familiaris, tantum per amicos in Galliis præstitit, ut jam quid huic Monumento sublit, liquido constet. Hoc verò ut alios etiam non lateat, lubet ejus ad me Christianopoli datas literas, ac una missas Domini du Buisson hisce subjungere, ut quantum per se sæpenumero in talibus hallucinentur, qui vulgi fidunt relationibus, liquido constet.

CLARISSIMO VIRO

DNO. OLAO WORMIO

Isaacus Peyrerius S. D.

EN accipe humanissime wormi, quas à me petisti literas Gothicas, in scriptas Pyramidi illi, quæ est in Abbacia de Beaulieu, juxta oppidulum de Loches agri Galliarum Turonensis. Pseudo-Gothicas comperies, quas putas putas credidisti Runicas. Abbatiam illam ex professo petis amicus noster, mei scilicet, Tui & Bourdelotii nostri, Dominus du Buisson, ut pyramidem illam inspiceret & scrutaretur characteres, quos fidei & erudita manu exscripsit. Hominem puta non publici saporis, qui ficus ficus novis, & quas novis ficus ficus vocat, &c. Christianopoli VII Idus Augusti, Anni MDCXLV.

De Characteribus Gothicis, qui supersunt

In Monasterio Bellilocensi.

Oppidulum de Belliloco situm est ad Indum fluvium, & distat per quingentos passus circiter ab oppido Lochis [Gal. Loches] territorii Turonensis. In illo oppidulo Monasterium est ordinis S. Benedicti constructum, dotatumq; à Fulcone Comite Andegavensi & Turonensi, qui ibi in templo, sub lamina lapidea effigiem ejus etiam lapideam sustinente, condit⁹ est anno Christi M^o XLI. Ad claustrum Monachorum stat conus L. pedes circiter altus, lapidibus in squamarum formam dispositis, tectus, & columnis octo sustentatus. Illi exterius unica quid in superficies est, in conum, ut dixi, vel ut vulgo loquuntur in punctum definens: sed interi⁹ paries opere tectorio dealbatus, octo angulis & totidem facibus, juxta situm, numerumq; columnarum distinguitur. Andreas Qvercetanus, sive Chesneus [Gall. du Chesne] in libro quem Gallicè edidit & inscripsit: Des Antiquités & Recherches des villes & places de la France, pyramidem vocat, atq; interi⁹ repletam esse characteribus, quos alii Gothicos, alii Gallicos esse censent, ut pyramidem pro Cono, sic Gothicos characteres, pro antiquitate vir in Historia nostra magnus nominavit, more vulgi. At Gallicos, id est, veterum Gallorum literas proponere, vel recipere non debuit in rebus, quæ à sexcentis tantum annis sunt, nec accedunt ad veterum Gallorum tempora. Hanc clarissimi Scriptoris narrationem legendo non affectus, locum adire constitui, rem ipsam conspiciere volui. Illæ igitur delat⁹, inveni turriculam hanc fastigiatam, conditam fuisse

à Ful-

à Fulcone Comite, tanquam pileum mucronatum labro lapideo, ad Monasterii usum facto, & nunc quoq; superstiri cooperiando. Scalis postea compositis ascendi, meq; & oculos circumtuli per omnem interiorem cavumq; circuitum, facibus propius simul admotis, quibus opus mihi erat ad perlegendum, quod inibi scriptum fama populari circumferebatur. Characteres quidem Romanos, sed ævi sequioris & Barbari agnovi facilè. Gothicos etiam vocari scivi, verum sententias colligere nullo modo potui, solis apicibus literarum extantibus, & iis quidem passim & multa ex parte penitus deletis. Unicum de tot lineis restabat vocabulum, idq; non sanum: illud erat DEI: IQVE. Quod sic accepi, ut si latinum esset legendum, esset DENIQVE, si Gallicum faceres RELIQVE vel RELIQUES, id est Reliquias. Quod postremum magis probavi, tanquam mentio ibi facta fuerit Reliquiarum, quas Fundator Fulco Jerusolymis & Roma ipsa rediens, multas & magnas, ut in libris Monasterii legitur, ibi condidit atq; dicavit. Hæc tam parva & exilia, opinione vulgi magna & speciosa tot verbis explicare debui, ut dum jussibus amici nostri Bourdelotii, clarissimi viri, acquiesco, tuæ quoq; curiositati, Peyrere doctissime, satisfaciam, tuumq; Wormium, cujus nomen per te illustrius indies apud nos est, ne aliorum erroribus seducatur, admoneam, meliora, ut spero, daturus, si melior offeratur occasio. Lutetiæ Parisiorum No-
 nis Juliis, Anno ære Christi vulgaris CIO IO CXLV.

Dn Buisson Aubinay.

ICones Regum Galliarum editæ per Jacobum de Bie, in Historia Chilperici Regis, mentionem faciunt, inscriptionis cujusdam in Monumento hujus Regis literis Gothicis extante, sed sermone latino in hunc sensum **CHILPERICUS HOC TEGITUR LAPIDE**, si quis horum Characterum exactam nobiscum communicaret delineationem, rem faceret gratissimam.

SPECIMEN LEXICI RUNICI,

Obscuriorum quædam vocum, quæ
in priscis occurrunt Historiis & Poëtis Dani-
cis, enodationem exhibens.

Collectum

à
DN. MAGNO OLAVIO
Pastore Laufasiensi in Islandia doctissimo,

Nunc
in ordinem redactum
Auctum & Locupletatum

ab
OLAO WORMIO,
in Acad. Hafn. P. P.

HAFNIÆ,
Impressum à Melchioro Martz an Acad. Typog.
ANNO M. DC. L.

BENEVOLO LECTORI
 OLAUS WORM

S. P. D.

Lexicon quod exhibeo, in mei solius usum non uno
 anno elaboratum est. Cum enim instinctu & rogatu
 Majorum, me prisca nostra Literatura illustranda ap-
 plicuissem, varia occurrerunt in ardua hac semita, à ne-
 mine, quod sciam, ante me calcata, quæ ambiguum sa-
 pius me redderent, atq; non parum in proposito remorarentur, eos con-
 sultare coactus sum, quos in hac palestra exercitatos intellexeram. Quæ
 enim Alphabeta aut Chartulas quasdam in hoc genere sparserunt,
 nihil quod animum explere posset, suppeditarunt. Quia vero in
 Patria paucos inveni, qui minus auxiliatrices porrigere possent, ad
 Islandos (quibus prisca nostram Linguam familiarem noveram)
 confugi. Apud quos jam paulatim depravari & alienis vocibus
 corrumpi, sæpius indolui. Viros igitur ejus Insula literatos & anti-
 quitatum peritos familiares mihi reddidi, quos de remotioribus ac
 nostro idiomate dubiis subinde consulerem, quod singulis annis semel
 tantum ob loci distantiam, & nunciorum raritatem fieri potuit. Mul-
 tum tamen lento illo colloquio profecisse me, ingenue fateor, quod ni
 grata mente agnoscerem, bonorum favore me indignum judicarem.
 Præcipui verò qui operam mihi locarunt gratissimam fuerunt Vir Re-
 rendus & doctiss: Dn. Thorlacus Sculonius, Diæcesis Holensis Episco-
 pus vigilantissimus, meus olim in Academia hac Regia discipulus cha-
 rissimus, de Ecclesiis & Scholis Islandiæ Borealis optime meritus. Vir
 quoq; Clariss: Dn. Arngrimus Jonas, Ecclesiariam Borealis Islandiæ o-
 lunt inspectores fidelissimus, antiquitatum patriæ callentissimus, scriptor
 quamplurimus Islandiæ honorem ac decus vindicantibus, celebris,
 quem senio confectum, anno præterito diem suum obiisse serio dolent
 omnes ejus Insula Literati pariter & illiterati. Operam quoq; gra-
 tissimam inter reliquos ejus tractus contulit Dn. Magnus Olavus,
 hujus Lexici autor primarius, olim Scholæ Holensis Moderator, tum
 Ecclesiæ Laufasensis pastor fidelissimus, Poëta in utraq; Lingua feli-
 cissimus, quem cum subinde consulerem, per aliquot annos, jam u-

nam, jam aliam partem hujus Lexici transmisit, indigestam tamen, & interpretatione fida indigentem. Quæ omnia cum haud parvam ad Lingvæ & rituum præscarum illustrationem conferre viderem, cepti post ejus obitum schedas colligere, omnia in ordinem redigere, & quæ interpretatione Latinâ indigere videbantur, in gratiam exterorum toga Romana donare, atq; ab aliis hæstis & perceptis locupletare, sperans me rem non ingrati omnibus Lingvæ & rituum præscarum septentrionalium cupidis facturum; præsertim cum à viris quibusdam Literatissimis hanc operam apud exteros expeti perciperem. Cumque distracta Literatura mea Runicæ exempla, prælorisiam subjicere gestiret Typographus, ei haud incommodè subungi posse existimavi, Literas ut exciperent voces, quarum adminiculo Monumenta ac Fasti facilius ac melius à curiosis intelligerentur. Caterum non est quod hic vocum omnium præscarum completum expectes Lexicon (quod alios in Islandia tentare novi) sed maxime obscurarum, poëticarum, & talium, in quibus ipsi Islandi, antiquitatum imperiti, quandoq; hærent, specimen. Quod non nuda propinat vocabula, sed una res magni momenti, ex præcipuis Historicis & Poëtis, documentiloco, adductas, quæ antiquitatum & varia Literatura studiosis, maximo esse possunt usui. Autores quod attinet qui hic citantur, pari illi sunt & non editi, in archivis quorundam Doctorum in Islandia M. S. S. latitantes, quorum catalogum hic addere, opera duxi precium, eorum qui ad manus meas pervenerunt addito argumento, ut vel gustum aliquem eorum habeas, reliquæ eruditus in Islandia commendans, ut eorum usum fructum, non sibi soli, sed reliquo orbi literato communem faciant. In quo cum laborare jam intelligam virum doctissimum M. Brynolphum Suenoniam, Australis Islandia Episcopum vigilantiss: amicis meum dilectum, ut strenue in proposito pergat, & diutius tot desideris honorum non desit hortor. Quin patria honorem, sibi verò gloriam & famam hisce studiis sit conciliaturus non dubitabit. Ego certe ingratè fateor, tot magnorum virorum in exteris applausus effecisse, ut me non quodam horum laborum penituerit. Hac sint benevole Lector, quæ te scire volebam. Tu porro conatibus hisce favere perge, sic ad majora alios animabis; ego n. in Climacterico meo magno curis & laboribus fractus, lampada successoribus in hoc genere, lubens jam trado.

Sylla-

SYLLABUS

AUTORUM, quorum in hoc

LEXICO testimonia ci-
tantur.

Knou Skald.
Aurvar Oddus.

Bardarnama Sagu.
Bna Sagu.
Brynolphus Suenonijs.

Edda, fons est & fundamentum totius priscae poeseos, fabulis con-
stans veterum septentrionalium, ex quibus Rhythmistae allego-
rias, obscuras rerum appellationes & elegantias suas depromunt.
Duplex verò est, una antiquior, cujus autor dicitur *Semundus*
Frode, constans meris Rhythmis, obscure adeo fabulis involu-
tis, ut vix jam intelligatur ab ipsis Poëtis. Pluribus constat
capitibus, quorum quodvis cantilena est, diversis metri generi-
bus exarata. Primum caput *Voluspa* dicitur, de Deorum a-
gens origine, aliud *Rima capitula* dicitur, tertium *Hiroamal-
hin game*, præcepta ethica continens, &c. Secunda *Edda* au-
tor statuitur *Snorro Sturlesonius*, qui hanc *Eddam* ex priore
congecit, cui plerumq; jungitur *SKALDA*, metrorum &
Rhythmorum leges continens. Horum librorum mihi ele-
gans est exemplum, in folio in membrana, antiquis literis
exaratum, quod dono Clarissimi viri, DN. ARNGRIMI JONÆ,
p. m. possideo. Rari alioquin sunt, & non ubivis obvii co-
dices ejus generis.

Eigla. Historia est Egilli Skallagrimi, de quo consule *Crymogeani*
Arngrimi. Elegans ejus Poëma vide ad calcem *Literaturæ*
nostræ Runicæ explicatum, quod in laudem Regis *ERICI*
Blodox cecinit, quoque vitam mercatus est.

Eyrbyggja. Historia est, memorans quo pacto occidentalis *Islandiæ*
tractus, primo ab incolis sit occupatus.

Grægas. Antiquus est Legum Norvegicarum & Islandicarum co-
dex.

Gretla. Historia Gretteri.

Halfrodar Saga, seu Historia Halfrodi.

Historia Sigurdi Hafnsbana.

Historia Sturlangi Starfsama, seu laboriosi.

Jarla Saga.

Isfyrdinga Saga.

Knitling Saga. Historiam continet quorundam Regum Danie
à Svenone Estricio, ad obitum Woldemari Canuti filii. Hujus
mihi est copia.

Krókarefs Saga. Vide literam V hujus Lexici, in voce *Uyghysing.*

Njala.

Olafs Saga. Historia S. Olai.

Olafs Tryggvasonis Saga.

Orkney Saga. Historia Orcadensium.

Orms Saga.

Pugna vitiorum & virtutum.

Quada Eigla. Egilli relatio.

Rauds Páttur. Historia Raudonis; particula est Historie Olai San-
cti. Hujus & mihi copia.

Ragnars Saga. Historia est Regneri Lodbrog. Cujus Epicedi-
um explicatum vide ad calcem Literaturæ Runicæ.

Rógvalds Páttur.

Sigurdar Skald.

Vetus translatio.

Wadr dala.

Wigaghamns Saga.

CELEBERRIMO & FELICISSIMO
ANTIQUITATIS PATRIÆ VINDICI
OLAO WORMIO,

Viro in omnibus exquisito, gratulantis
animi adfectum testari voluit

NICOLAUS WITTE

Med. D.

Dum dubio Patriæ Monumentis, optime Wormi,
Alluces certam, non sine laude, facem:

Hoc oritur dubium: Quis plura hic debeat? An Tu
Plus patriæ, num plus debeat illa Tibi.

Aliud.

Nascentis Patriæ debes primordia vita
Illa renascentis, debet OLÆE Tibi.
Illa Tibi lucem, pius hanc Tu reddis eidem:
Debendi sese credit uterque reum.

Ad

Virum Clarissimum & Excellentissimum

DN. OLAUM WORMIUM

Medicæ facultatis Doctorem experientissimum, ejus-
demq; in Regiâ Academiâ Hafniensi P. P. Antiquitatum
Danicarum Vindicem solertissimum

Domum & Fauctorem meum: omni obsequio
& honoris genere prosequendam;

Lexicon obscuriorum vocum in Lingvâ Veteri Danicâ subinde
occurrentiam divulgantem, Grati affectus testandi
ergo scribebam.

RUNOLPHUS JONAS Islandus.

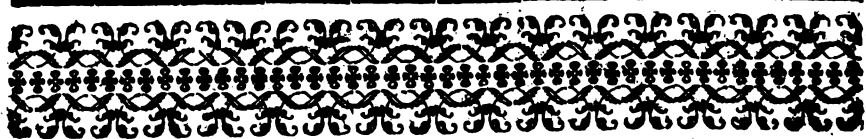
ARgolicæ secreta domus perquirere certant,
Qui calami sulco chærtea rura colunt

LEXICI

Nec

Nec desunt, Latini mysteria prisca Quiritis
 Pandere solerti qui ratione student.
 Interea densis patriæ monumenta tenebris
 Abdita, squallenti diriguere situ.
 Res patriæ primus longinquis eruit umbris
 Wormius, ostendens quæ latuere prius.
 Quod decus est Grajis conferta volumina factis
 Condere, quæ Scriptor plurimus egit iter?
 Aut quæ palma fuit, libros superaddere libris,
 Oenotrii tradunt qui monumenta soli?
 Antiquos Boreæ ritus referare, perenne
 Hoc erat ingenii nobilioris opus.
 Hic quia non aliò est calcatus acumine frames,
 Calcata laudem Wormius unus habet.
 Dicitur Ægides præcuncta fila secutus,
 Per Labyrinthas isse redisse domos.
 Te lingvæ abstrusos acies rationis in ortus
 Norvegicæ, mundi duxit OLAE decus.
 Nec tibi trita manu Scriptorum semita, clausas
 Sed stravit mentis vis generosa vias.
 Ergo tuum gratus studium mirabitur Orbis,
 Et laudem à fera posteritate feret.
 Vive, vale, Wormi, dum Mænalis Arcus Thulen
 Respicit, & lucis Cynthius auctor erit.

LEXICI

LEXICI RUNICI SPECIMEN

Obscuriores tam in soluta quam
ligata oratione Danorum prisca,
voces exponens.

AA. *Aa*, Amnis, fluvius. *Logbok. Ef fleiro memi*
A cigu aa saman þa skal skipta henni ad vikam sa-
man edur smarra. Si plures homines possident
amnem unâ, dividendus est per miliaria vel minu-
tiora.

AA. *Aar*, Molestia vel defectus. *Haratz Jogn. Aar er*
ills veingis nema heiman haffe. Carere est signum ma-
li successus, ni domi quicquam reservatum fuerit.
Aliquando est Præpositio *aan* vel *än*, & significat sine,
vel citra, ut Græcum *ἀνευ*, unde Proverbium: *þad er*
minstur aan (nomen) *ad vera ills aan* (Præpositio.)
Minimus defectus est esse sine malo.

AA. *Aar*. Annonæ proventus, hinc **AAR**. *Aar* An-
nus quoniam anni felicitas largo proventu quoscunq;
dita. Hinc & **AARIA** *Aarir* liberales, qui ex anni pro-
ventu, aliorum necessitatibus succurrunt. Bonam
quoque existimationem, quam pro meritis opulenti
reddunt, per Metonymiam etiam **AIRA** quandoque vo-
carunt.

AA. *Aast*: Dilectio qualis inter amicos esse solet.

AA. *Aastvinur*: Intimus amicus.

ABAR. *Abyrgd*: tutelæ commendatio, ubi quid alteri
commissum est, ut is solvat precium si res perierit. Sæ-
pè in Legum codice occurrit hæc vox. Hinc **ABAR-**
PLAA, *ad Abyrgiaast*, tutela conservare.

A

ABAR-

- ABURÐUR** *Aburdur*, Causæ vel culpæ illatio. *Logbok. þa er þa aburdur fullur.* Tunc erit plena illatio.
- ABURÐAR MAÐUR** *Aburdar maður*, Qui vestes pretiosas gerit. Hinc **AFBERAST** *A. ad berast a*, vestitu luxuriare.
- ADDRÆTTIR** *Addrættir*. pl. Num: Quæ attrahuntur ad domus sustentationem, q: attractiones dixeris.
- ADILE MAÐS** *Adile maðs*: Legitimus actor causæ post aliquem interfectum.
- ADSKILDNAÐUR** *Adskildnaður*: Disjunctio corporum & sententiarum, sed posterius hoc **APRIMKUNNA** propriè dicitur, cum sensus & sententiæ discrepant.
- ADSÖKN** *Adsökn*, f. g. Impugnatio. *Grett. þorer var gamal maður miog og var ecki i adsökningu.* Thorus senex valde, & in impugnatione non erat. *Ibid: þeir Eggindu menn til adsöknað og gjordu þa em hærda bryd.* Ad impugnationem incitarunt, & magnam excitarunt tempestatem.
- AFANGAR** *Afange* m. g. in plurali *Afangar*, Viatorum diversorium, locus certus, ubi viatores subditi quiescentes & cibum capientes, equis etiam dimissis frenis pabulare permittunt.
- AFARKOSTER** *Afarkoster*. pl. num. Conditiones duræ. *Egl: Læt Haraldur Kongur þuorn gjora amad þuorn ad gjorað hannum þionustu menn eda fara af landi þuorn, eni ad þridia kosti, sata afarkostum eda lätta lifid.* Rex Haraldus iussit alterutrum fieri aut ut servirent ipsi, aut exularent, aut tertiam hanc amplecterentur conditionem tetram fati, ut se redimerent, aut vitam privarentur.
- AFARYRDE** *Afaryrde*, n. g. pl. n. Convitia. *Em er Bondi heimtte verdid var honnum svarad afaryrdum: I Jarla S: Cum Dominus postularet pecuniam pro redemptione, convitiis exceptus est.*
- AFBERAST** *Afberast*, id est mortuus. *At lata afberast. I Halfrads S: Ottar vil skipa til um fiarsfar sitt adur*
han-

ham láti afberast. Ottarus rebus suis prospicere cupit antequam moriatur. Ille dicitur *at láta vel afberast*, qui magno animo & patienter fert ærumnas.

AFBRAPF YAKKA *Afbragd máma*, Vir excellens: *Gretter er mikid afbragd amara máma sem nu er kostur a voru landi*, & *seint munham med vopnum verda söttur ef han er heill.* Gretterus virorum nostræ patriæ est excellentissimus nec facile armis expugnabitur, si incolumis maneat.

AFBRAPR *Afburðar*, Præstantia. *Flam ber af ollum*, antecellit omnes. *Afburðar mikill*, præcellens alios magnitudine.

AFHAPF AHP *Afeingt aul*, Cerevisia fortis, quæ maxime inebriat. *Gretter let ofpart olid þad afeingast* *var til.* Gretta liberaliter propinabat cerevisiam optimæ notæ. Hinc Proverbium: *Aulid er ammar madur*, Cerevisia est alius homo, & ille qui cerevisia obrutus est multum à se ipso distat.

APF *Afl, m. g.* Fornax in officina fabricorum. *Smidurinn lagde Svijnfeld fyrre aflinn*, Faber corium apri in fornacem jecit.

APF *Afl, n. g.* Robur. *Bandamanna Sögu: Þat ma vera yður verði þad eja um afl*, Non superet vires suas. Item *Efldur*, Robustus.

APFA PAA *Afla fatt* indeclinabile. Impotentia, imbecillitas aliquid faciendi. *Orms Sögu: Þeim verður alldreif afla fatt sem þa þefur a höndum.* Nunquam deficiunt vires illis, qui in manibus gestant.

APFAHNA *Aflattur*, Delatus. *Gretl: Var hann mig aflattur fyrer Kongi.* Valde delatus erat coram Rege. Item: *Ecki var hann umfall af alþydu*, *Þui hann aflutti mikid fyrer þeim mönnum sem voru med Þorkiele.* Vulgus eum non æstimabat, quia viros qui cum Thorchillo erant deferebat. à verbo *eg afflyt*, inveho.

AFRENDUR *Afrendur ad asli*, Præ cæteris fortitudine præstans. Aliàs *Urtoku madur*. *Hallfredur* var þa sem þroskamestur, hann var badi mikill vexti og afrendur at asli, hraustur og skiotur til aradis. *Haltroðo vires ad summum pervenerunt proceræ* fuerat staturæ, fortitudine præstans, in rebus expediendis celer.

AFREK *Afrok*, Facinus. Item: *afreks verk*, idem. & *afreksmadur*, facinorosus, præclarus fortitudine. Quod frequenter occurrit in historiis.

AFRÖF *Afröf*, n. g: Expeditio magni alicujus operis. *Greit: God gærner mem sagðu þeir mundu mikid afrof giora, adur en þeir varu drepner*. Viri fortes dixerunt se magnam edituros stragem, antequam cæderentur.

AFSPRENGI *Afsprenge* n. g. in Gen: *afsprennis*, posteritatis. *Nial: Hann er vinur vors afsprennis*. Amicus nostræ posteritatis.

AFUS *Afus*, Promptus, paratus lubens. *Afusa*, promptitudo. *Afusu giestur*, acceptus hospes vel desideratus.

AGANGSARUR *Agangsarur madur*, Vir vim & violentiam inferens.

BLAUF *Blauptur*, Latrones alios & eorum bona invadentes, ab *u o:in*, & *blaupt*, cursus.

AKAFI *Akafi* m. g. Vehementia. Item *Akafi* fœm. g. *Blinc* adj: *akafur* & *akafegur madur*, & Adverb. *misvapakaflega*, vehementer.

AKON *Akon*, Acer aceris arbor, aliquando pro folio defluente arboris capitur. *Edda: Þycke mier sens nokun nokud fielle i hofvid mier af triemu*. Folium arboris videbatur decidisse in caput meum.

ALBEIM *Albeim*, in excipiendo promptus.

ALBUIM *Albuim*, omn: gen. Omnino paratus.

ALBRAGLEGUR *Albraglegur*, Pulcher & bene forma-

tus.

tus. *Raud F: Hæm sa Croß med albragillægum hætti.* Vidit crucem omnimodè ornatam.

ANFRIN Aldran, Senex. *I Julla Sagu: Letur um orð sa er utar alldran maður a tialldi-slydum vónd ofan ryda.* Senex qui exterior erat, gladium quem humero gestabat, dimisit.

ANFPA Aleiga, Univerſa poſſeſſio: unde *aleigu mal*, in codice legum: Quando tota res viri pro mulſa ſolvitur.

ANANIRAN Alioſtrade, Qui alium incitat ad facinus aliquod perpetrandum. *Gragaas: Það er Alioſtrade ef maður gilldrar til Þeß ad vopn falli a annan.* Alioſtrade dicitur, ſi quis cauſa ſit ut alius occidatur aut lædatur.

ANFRAN Alldurtyla, m. g. Senio adeò confectus ut mori cogatur. Forſan a Græco τελοῦ. *Vet. Transl: Saul blies ögnun og alldurtyla.* Saul ſpiravit minas & interitum. Item in *Egla: Ætla eg þer lycter munu a verða ad vier munum alldurtyla hliota of Þeim Kongi:* Exiſtimo hunc nos habituros finem, ut apud hunc Regem necem reportemus.

ANFAN Almati, n. g. Omnium ſermo. *Gretla: Var það almati ad eingimur veri flyker maður a landima fyrer aßs saker, og allrar at-giorve ſem Gretter:* Omnium erat ſermo neminem totius regionis præſtantiorem eſſe robore & humanitate Grettero.

AN All, Gurges, altum aqvæ.

ANF Alóg, pl. n. n. g. Gravamina, exactiones. *Hakon haſar alóg mikil vid vire. Magnusar Jarls, Þa er þonnum þotti verſter haſa verid i moti ſic i Þeira skipum.* Haquinus multis gravaminibus onerabat amicos Magni comitis, qui malo in ipſum fuerunt animo in negotiis adminiſtrandi. *Alóg* item fatidica imprecatio. Inde adagium: *ad verða fyre alógum* 3: Atrox vaticinium incurrere.

ANR Alur, Subula, Inde: *Paræmia: allt er ſem leike a*

als odda: Omnia versari velut in cuspide subulæ vel acicula. Usurpatur hoc adagium in historia Rolvönis Krake, pro tumultu vehementissimo & conqvasatione.

ⲀⲢⲢⲀⲒ *Alþyda*, f. g. Vulgus: quasi *oll þiod*.

ⲀⲢⲀⲒⲒ *Amale*, n. g. Vituperium. *Grett*: *Af þeir hefjur þu mið rekid amaled*. A te jam removisti hoc vituperium.

ⲀⲒⲒⲒⲒ *Anand*, n. g. *Anandar* in gen: Servitus. *Egt*: *Mæmm þeir vilja taka up þad Rad at ganga með þalfvilia i anand og giorast þralar*. An hoc velint capere consilii ut sponte servitutem incurrant ac servi fiant.

ⲀⲒⲢⲒⲀ *Andraa*, f. g. Conflictus, impetus, ex *and* præposit: adversus, & *raa* impetus. *Olafs Saga*. *Vor stille hefjur illa andraa getid homum Norregs Konge*. Noster Rex terram suscepit conflictum in Regem Norvegiæ. ⲀⲒⲒ *And* Præpositio: *avll*, contra, adversus. *Inde*:

ⲀⲒⲒⲒⲢⲒⲒ *Andvidre*, n. g. pl. n. Ventus contrarius. *Jarla S*: *Þa lögduft a andvidre stór Seig*. Tum vento contrario magnam obtinuimus victoriam. Item: *Andþöf*, remigatio in adversum. *Andselis*, contra solem. *Andþaris*, adverso crine.

ⲀⲒⲢⲒⲢⲒⲒⲒⲒⲒⲒ *Andgeifurmadur*. *Bandamanna S*: *Oblocutor, Sufuror*.

ⲀⲒⲢⲒⲢⲒⲒⲒ *Annarkar*, plur. num. mascul. gen. *Nævi Jarla S*: *Nu þo ad Jarli þatti a huertveggis annarkar fyner*. *Þa tok þann þo þan kost ad leggja als a Kongens valla*. Quamvis comiti utrumq; videretur, tamen eam conditionem accepit, ut se imperio Regis committeret.

ⲀⲒⲒⲒⲒⲒⲒⲒⲒ *Anandger mem*: Servi vi subacti. Vide *Heidecks Kongs þatt*.

ⲀⲒⲒⲒⲒ *Antar*, Mos creber. *I Fornum Sögum*: *Hann hafdi*

hafdi þan antur ad ham giöck i elldaskala. Hic ejus erat de industria mos, ut in culina versaretur.

ABIMPR *Apalldur*, Malus arbor. Inde *Apalgröt*, Subniger. *Niála: Þráinn atte Hroß upalgratt*. Trajanus possedit æquum lubgryseum.

ABM *Aple*, Vitulus: Videtur ab Hebræo vocabulo deductum. Si *Þús* apud eos est idem ac Bos latinis. Item: *Aplakalfur*, abortivus vitulæ foetus. Fic horum mentio in exprobratione magnatum i *Bannadamma Saga*.

ABIMPRM *Aptantyder*, pl. n. Vesperæ, vel præces, vespertinæ. *Liet Byskóp reisa landtialld sitt æ vellinum, og söng þar aptantyder*. Tentorium suum in campo erigi curavit Episcopus, & vesperas ibidem cantavit.

ABMA *Aptnar*, Vesperascit. *I Bua S: En er aptna tok geingu þær fyrer Dófra Kong og heilsada honora*. Ubi ad vespescalcebat Regem accedebant, eumq; salutabant. *Miduraptan*, Hora sexta, quasi media vespere. Horæ terminus antiquis frequenter citatus.

ABIMPRMPL *Apturganga*, f. g. Spectrum. *Vard all drei mein ad apturgöngu me Reinsleikum þar sydan*. Nunquam ibidem talia conspèta sunt spectra.

ABIMPRMPL *Apturgöngu menn*, Spectra, quæ post mortem alicujus apparent, nos jam *Giengangere* vocare solemus. *Var hui morre ofagnadar kraptur med Glame em flestum vörum apturgöngu monnan*. Tristitia major nata est ex Glamo, quam aliis spectris.

AR *Ar*, Æra, Annalium initium. *Voluspa: Ar var allda þa Tmir bygde*. Æra seculorum erat cum Ymerus incoletet.

ARPLM *Argafas*, n. g. Irritus, impetus. Vox juris, quando aliquis iratis gestibus ostendit se irriturum in adversarium, sed ipse se cohibet. *Eski a Kongur*

argafafe. Rex non habet jus exigendi quicquam ab eo qui hoc committit.

ARIN *Arin*, m. g. *arins* in genitivo, Focus. *Arinhella*, Petra in foco collocata, cui ignis superstruitur. *Hella* enim petram notat; vel petram notat foco vicinam, cui quis insidere potest dum se calefacit. Hinc **ARINNYNNA** *Arinhaukur*, Senex inutilis, qui 80 annos egressus, nihil præstare valet, nisi foco asidere & ignem ventilare. Ab *arin*, quod lapidem propè focum notat, & *haukur* accipiter: quod quemadmodum accipiter brachio aucupis insidet, ita hic lapidi focario. Hinc illud: *Attrædur er arinhaukur og Eldaskari*: Orogenarius est foci affessor & ignis fodicator. Quandoq; pro domo & habitatione ponitur. Sic: *Eigill. Skilag. Kommenn em eg til arim Ingvars. Þessir bauð hyngrva*. Ad domum veni Ingvar, qui amicum invitavit. Quandoq; elationem domus locum designat, ut in *Rauðs Þat. Imidun þusenn var Arin kringlottur og pallar umhverfis up ad ganga*. In media domo areola erat rotunda, & gradus in circuitu ad ascendendum. *Arins elldur*, Ignis vestalis. *Gragas: Þriyr eru nauðsynia eldar: Hybila elldur, arins elldur: og vita elldur*: Tripliciter necessariò usurpatur ignis; pro focus, aris & specula.

ARMADUR *Armadur*, Præfectus domus aut arcis. *Egl: Þorer Þruma var Armadur Haralds Kongs, þann ried fyrir Þuc hans i Þruma*. Thoro Thruma præfectus erat Haraldi Regis, ejusq; domus ei erat concredita in Thromo.

ARADUR, Labor, Cultura. Inde: *ad eria*, arare, & *ardur*, aratrum. *Uxenn er optast fyre ardur hafdur*. Taurus plerumq; ante aratrum ponitur. *Rym. be. gla item Þorcma: Þad dregur lytum ardur*: Nihil ferè trahit aratrum: quod parum prodest.

ARMYABADUR *Armskapadur*, o. g. Claudus aut membris

bris fractus. *Ol. Sag. Kæna var eni æronskopud og kropmid oll sœvan sine ad bader fatur. tœa binger vid þroin upo.* Fœmina erat clauda & membris addis fracta ut pedes versus superiora retracti.

ARHIN *Arsall*: Sic dicitur Rex aut princeps sub cujus imperio omnium rerum ubi est proventus. *Hæwardur arsall* dicitur Baro quidam Orcadum ea de causa.

ARHINN *Arsalur, Stragula. Eyrbyggja. Þorgunnra skippadi ad Arsall. Sœvna. Þorgunnra stragulas & le- fusterna sua dividebat.*

As, Asiaticum, seu Deum, divum, divinum, Odi- num Asarum principem vel Thorum Asarum Im- peratorem fortissimum significat. Ab hoc nomine junctis aliis sibi nomina imposuerunt veteres, deco- ram putantes a Divis suis denominari. Hinc *As- biorn*, Danis *Eshorn*, Dius ursus: *As-geir*, Dia ha- sta, dium verutum: *As-gantur*, Dius auter: *Asgri- mur*, Dius lupus: *As-ketill*, Dius Canis: *As-keth*, Eschillus, Dius athenus: *As-Jahur*, Danis *Aneth*, Di- us famulus: *As-mundur*, Dia dea. Pari modo ab *Asa* feminino & gentili desumptum *Asa* propri- um Dea Dium. *Asgardar*, Dia manitia, septio. *Aslaug*, Dia lavateria, &c. Item Ethnicis juramē- ti postularum: *So bialpi migr him Helge Aas*: Ita me juvet Deus ille Asiaticus scilicet Odinus.

Asja bisyllab. f. g. *Asja*, in gen. *Asjar*, Tunda *Gretla* *Fan Skapta lagman og bad þann Asja*. Invenit Ska- ptam ac petiit ut in tutelam se reciperet, eodem sensu *vidtaka* dicitur. *Grymur fór i mót, and Gretter og beiddi þann vidtoku*. Grymerus obviam factus Grettero, petiit ut in tutelam se reciperet.

ASTRA *Astrakadur Salur*, Sætrum Cos- naculum. Luc. 22. in translatione veteri.

ASTR *Astrad*, Consilia ex amore profecta. *Halfr*:

B

Sag:

Sag. Sie eg oftræð yckar við mig. Video benevola
& amoris plena consilia erga me.

AAAA *Atatata utubata*, Vox efficta ejus qui frigore
horrens loqui nititur. Vide *Rognvalds Fata i Orkn*
Sögu.

ABHREH *atburder*, m. g. plur. n. *Reygesta*, Eventus.
Gretta: *Hun segir greiniliga frá öllum atburðum er*
þar hófdu giorft. Omnia ut gesta erant articulatum
reconstruit. *Niala*: *Þeir atburder vörðu i Norge:*
ad Hakon Jarl var skórim a Hals af Þræto synum: Hi
eventus fiebant in Norvegia, ut blaquinus Baro á ser-
vo mucidaretur.

APIARNI WIK *Agiorvis memi*, Viri strenui in bel-
lis exercitati. *Gretl*: *Gretter var sagt um Olaf*
Kong, ad þann tok alla memi til sín er agiorvis memi
voru i nokrum hlutum, og giorde þa sér þanngeinga
Gretter dictum quod Rex Olaus viros strenuos &
fortes ad se sumpserit, ex quibus anticos faceret.

AN *Au*, q: Eheu, particula dolentis. Inde **ANNA** *Au-*
mur, Miser, q: *Aumadur*. Et

ANIRPNA *Aurvidur*, & *Aurvirdelegur*, Contemptus,
ignobilis: (quod male nunc effertur *andvirdelegur*.)
Item:

ANNI *Aukaise*, Homo nihil, qui nihil potest sustine-
re. *Einn annaustofur um þverri: Eflendinga Saga*.
Unus homo nauci in qualibet stirpe reperitur.

ANNA *Audna*, Sors. *Blindur Skald*: *Audnan ræðir*
þa at þingum. Fortunæ vel Sorti, eventus comittatur.

ANDEPNA *audbedin*, adj. o. g. Exoratu facilis. *Egh*: *Ef*
þu kemur heim i sumum þa mæð þann audbedin þe-
fur þu er forðar. Si hæc æstate domum redieris exoratu
facilis erit, ad hanc protectionem.

ANIP *Audid*, Fors, Fortuna. *Jarla S*: *Voru þa i vœir-*
koster þa amnar ad blampa a land og leifa skipin ættiman
synan og stæð all þad er a var, þinn amnar ad leygja
til möts og lata þa audid rada. Dux erant conditio-
nes,

nes, aut fugam facere in terra & naves relinquere hostibus ac omnem in illis pecuniam, aut hosti obviam ire, & fortunæ se committere.

ANPPIPI *Audgiasc*, Dapsilis, ab *audur* pecunia, & *giöf* donum.

ANPPIPN *Audlingur*, Regis aut Principis filius, qui non est hæres Regni. *Farla S: Seiger hann Rogrvældi Jarli at hann var Audlingur ofan á Sercklandi og hafdi þaðan verið leystur með Drommundunum og Þáll sit er Þar var á.* Dixit Ragnvaldo comiti, quod esset principis filius ex Sercklandia, & quod inde fuerit redemptus cum equis & iis quæ secum habebat.

ANPPIPN *Audradur*, Moriger. *Isfordinga S: Það hion áttu þon hann var á unga aldri, manna giorvilegastur mikill vexte og fryðan fyrir, þan var þeim og blyðum og audradur.* Conjuges isti filium habuerunt, qui in juventute, vir erat gratiosissimus, corpore magno, formosus, præterea ipsis obediens & moriger.

ANPPIPI *Audsökt verk*, Facilis effectus. Item: *Audvellt Raðskæggur* quia *Þat ecki audsökt verk.* Dixit non facile esse factu. Hinc *Oaudsökt*, Difficile.

ANPPIPI *Aufugt*, Inverlum. *Grett: Fluoruger lögdur öðrum aufugt orð til.* Neuter alterum verbo offendit in verlu.

ANPPIPI *Augu*, Oculi pro defutris quoq. *Gripur van* sa enim er *Gretter* stodu mest *augu* til. Res una præciosa erat in quam maxime oculos defixit *Gretter* usque: desideravit. Quandoq. pro magno & impertentito animo fertur. *Grett: Ecki vex þicr allt i augum.* Non omnia tibi in oculis crescunt: Non omnia magis facis aut veteris.

ANPPIPI *Aulselia*, Potmina quæ cerevisiam procurat. *Egils S: Þar Bardur og Grimhildur blondudu Dryckan og feingu aulselhamme og fændi þan Egli og það hann*

harm dricka. Barderus & Grimhildur potum mi-
 fecerunt, & foeminae cerevisiam procuranti exhibue-
 runt, quæ Egillo eum obtulit, ac ut biberet iussit. It:
ANNR *Aulur*, Ebrius. *Havamal.* *Aulur eg vard og*
ofur olve. Ebrius fiebam & inebriatus. ab **ANR** Ce-
 revisia.

ANP AHR *Aulfar*, Ambulare potens. *Logbock.* *Hafa*
ma madur umbod, Pa harm sic attrahitur ef harm er
Hestfar og aulfar. id est: Octogenarius functione
 frui poterit, si equo potest insidere, etsi pedibus ince-
 dere nequeat. *Aul edur aulan,* ergo ambulatio:
Aulast i frammi, prorsum ambulare. Et

ANN *Aule* Nomen m. g. Ambulo ambulationis, super de-
 spectum ita appellatur stolidus & rudis *Aula memoe.*

ANP NR *Auldur*, Mustum vel mustum: *Havamal:*
Jord tekur vid öldre. Terra recipit ebrietasem

ANP RPA NNR *Andverdur* *vetur*, Prima hiemis
 pars, jam *Andverdur.* *Olafs S.* *Andverdur*
vetur lyfte Kongur þui ad harm vilde meim senda til
Jamtalands at heimta Skatt. Ineunte hyeme pro-
 clamavit Rex; se missurum in Jemprandiam qui
 vectigalia exigereat.

ANRYNYN *Aurkumsl.* pl. n. n. g. Vulnere magna. *Gretl:*
Pa veru fallner frammen em þu farer til lyftu og aur-
kumslar. *Quatuordecim* quinq; homines, & quinq; le-
 thaliter vulnerati.

ANNA *Aul*, Sicula quo liquor ex majoribus vasis exhau-
 ritur.

ANNA *Aulstur*, est Sentina vel sentinae haultus.

ANNA YHPIK *Auona meigm*, Taurina fortitudo.
Gretl: *Þorbiörn var allra manna sterkastur.* *Þui var*
harm kalladur Auona meigm. Thorbernus fortissi-
 mus erat omnium, hinc dictus Taurina fortitudo.

ANN BARR *Axl-byrdi*, Quantum humeris quis ferre
 potest. *Gretl:* *Þar la fyrer hannum rotartæ so mi-*
kid sem varer axlbyrdi. Obviam illi erat grande
 lignum

lignum cum radice, quantum humeris gestare potuit.

AFIAN *Afian*, Idem ferme quod *Anand*. Cum servitutes augmentur. *Egla Af þessari afian og þrældome, styðu marger menn af landi á burt*. Propter has servitutes, multi auferunt aliò se conferentes.

ÆS, Ora talcei vel corii. *Logbok. Æs i bande*, pro palcatibus bouum, quorum ora ligamine sunt astricta.

B.

BALM *Bala*, n. g. Lacibulum, prædonum. *Gretl: Fáer menn aðkoma st. ef einn maður roskur ex til varnar upi Balmu*. Pauci perveniunt eò, ubi unus homo est in præsidio.

BADMAR *Badmar*, Pratum. *Voluspö: Hulin bar Badmar þinginn*. Tegitur sublimis pratum alba arena. Cælum ibi intelligitur.

BAGRADUR *Bagradur*, Adj: Qui sinistra dat consilia. *Old Sag: Halfréður sagði at hann vill þeim um ekkert vera bagradur ef hann má um mela*. Halfréðus ait se sinistra non daturum consilia, si solus posset in medium consulere: à *Bagi & Bæg*, Damnum, Jaçtura, & *råd* Consilium.

BAGRAKUR *Bagrakur*, Qui ægrè pellitur aut flectitur, etiam de jumentis pigris id dicitur. *Obstinatus*.

BAKELÐUR *Bakelður*, Ignis accensus cum in finem ut prope eum calefiant homines. *Farla Sag: Sácu þeir leinge ved Bakelda*. Diu propè ignem sederunt.

BANAVANT *Banavant*, Adj: n. g. Infaustum mortiferum. *Farla S: Tak nu vid merki þu er eg hefi gíort þier af allri kunnattu og venter ok ad Signu fellt minne verda þemur fyrir er borid en banavant þeim ex ver*. Accipe vexillum quod tibi feci, ea arte qua petui, & ominor victoriosum fore illi ante quem portatus, & illi qui istud portat, funestum.

B 3

MR-

- BARYI** *Barme*, Frater: in *Edda*. *Barmur* verò Margo, ora, labrum.
- BARFARI** *Bardagie*, m. g. Pugna. *Grettl*: *Slo þa i Barðaga med þeim*. Orta est pugna inter eos.
- BARNHIYNA** *Barnaleskar*, Jocus puerilis. *Gretter vid andam eigumst hær vid Barnaleik*. Evdunus & ego more puerorum ludimus. (ironice.)
- BARNNA** *Baugur baugs*, m. g. Annulus. Usurpatur etiam pro quovis auro & argento. *Sic, Leita eg so bauga*. Sic quæro annulos & aurum.
- BARNMATHIKK** *Bauta steinn*, Pyramides seu saxa & caeteræ appellabantur, quæ supra Monumenta erigi sollemnecerat. *Harðamal*: *Betre er Somur þott sic fyð of alim epter genginn guma, fialldan Bauta steinnar starda Brautu nær, nema reise nidur ad nid*: id est: Melior filius; quantumvis serò sic procreatus; & quidem posthumus, quam nullus. Raro Pyramides existunt propè compita, ni natus Nepos, agnato erigat.
- BEINI** *Beine*, m. g. *beima* in Genit: Hospitis adventu exhibita beneficentia. *Jarla S*: *Þora geick fialf munu beina og skeinkti þun Jarli og þess mórumu*. Thora ipsa se benevolam præbuit, & Baroni ejusq; comitibus munera obtulit. *I Grettlu*: *Gretter þoteft sia þeir mundi fialfer atla ad bröda þer beina*. Grettærus sibi videre vilis est. Xenia sua sponte oblaturus.
- BEIN** *Ben*, Vulnus. *Njala*: *Flofe særde Helga holundar sare eður mærgandar, þad er ad ben giordið, og barn fast bana af*. Helgonem sauciavit Flous intestinorum vel medullæ plaga, quod in vulnus lethale cepit.
- BEISYNA** *Beiskur*, adj: Austerus, Acerbus. *Olu S*: *Urðu þrandir vid þad beisker*. Trundheimenses eo nomine exacerbati sunt.
- BEISL** *Beisl*, n. g. Frænum. *Gretter þütte þeim næl ad sofa, og hleiptu beislum af hestum synum emalietu ganga med Söllum*. Grettærus existimabat tempus esse

esse dormiendi, dentibus frans cum Ehippiis solis, eqvos pabulum dimisit.

BIRN *Beyst*, Sugillatum, quando post plagam livido colore inficitur cutis. *Græc.* *Pad er beyst er madur er Raudur fyrir boggie.* *Beyst* dicitur, cum quis à plaga colore rubicundo seu livido inficitur.

BIRPRI *Bergisti*, m. g. Saxicola, Gigas, Cyclops, pro viris robustissimis. *Egl.* *Bjorgulfur var lendur maldar, Rykar og audagur ein halfbergise ad asti vexti og kynferdi.* *Bjorgulfur* nobilis erat, dives & opulentus, semigigas quo ad robur & prolapiam.

BIRMYN *Bernskumadur*, Infantilis, puerilis, à *Barn* *Infans.* *farl qvadsst Bernsku madur fyrir alldur soker.* *Baro* dixit se propter ætatem infantilem imperium esse.

BIRMYN *Barnskapör*, pl. n. *Pæcilia.* *Grætk.* *Morg Bernskapör giordi barni þau sem ej eru i Sozu satt.* *Multa* perpetravit puerilia, quæ in historias non sunt relata.

BIRMYN *Berferkar*, m. g. in gen; *Berfecks*, in N. Pl. *Berfercker.* Fuerunt olim viri famosi, facinorosi, robore plusquam humano, semigigantes. *Grætk.* *Þeir skoruðu a Rykan Bændum og göfgum til flar er dur kvæma, skyldu huerer ógylder fyrir ódrum; feyngu marger af þessu smán sumer bystion med öllu: Þeir roka komur manna og dætur og hælðu við hond fier vika er dur halfama mis nau; og farðu Sydum ap tur þeim er attu þeir; rentu huar sem þeir fóru eða giordu adra óspecks þeir gengu Berferks gang, og erdu óngó þegar þest voru reider.* Illi indixerunt monarchiam viris divitibus & magni æstimates hoc sine, ut illorum bonis una cum uxoribus victores fruerentur, uter horum qui occubuerit impune alteri ceciderit. Rapuerunt uxores & filias victorum, easq; ad manus sibi retinuerunt per hebdomadam aut medium mensem, deniq; restituerunt iis qui

qui eas possidebant prædati sunt, quacunqve irent, aut alias turbas excitarent, furebant & nemini parcobant, quum essent irati. Dicitur autem ita esse *Berferkar* à *Ber* i. e. nudus, & *Serkur* indusium, quod in prælium ruerent absq; lorica & galea: nec tamen gladiis sauciari possint ob cutis incantatam duriciem.

BIRHRYRÞANNA *Berferksgangur*, Sic vocabatur Berferkorum rabiosus furor, quando dimicaturi erant, quasi Bacchantium incessus.

BIHRÞERÞANNA *Beturfedrungur*, m. g. Qui ex inferioris sortis ortus parentibus ad dignitates magnas pervenit. Nunc *Födurþetrungur*. *Strell*: *Skapti logmadur var vitrasum manna og beitriddur ef þann a-sia beiddur og lagdi það til með buccjum manna er hann atldi duga skylde ef ecki væng afbrug dið var hann þvi kalladur Beturfedrungur*. Skapto *Nomophylax* erat hominum sapientissimus sans dans consilia advocatus, ea semper omnibus dans consilia, quæ tutâ putabat, si modo ea sequerentur illi quibus hæc dedit. Quapropter eum vocabant *Patrum* meliorem. Contrarium *Þerrfödrungur*.

BIARRANNA *Biarrylur*, m. g. Ursi calor quo instar ursi imbuti dicuntur aliqui homines qui nunquam frigent. *Isfirðings* St. *Olausur Havardson ox up og giordist efnelegur madur, so seigia memm hann hafst þafi Biarryl þviad allðmri var það frost eða Kulde að öll þefði fleiri eða ferri klædi enn einn brök og skyrta gioru þ brækur*. *Olaus Havardi* crevit & in virum evasit, fama est quod calorem ursinum habuerit, nunquam enim tam intensum erat frigus aut gelu, quod plura aut pauciora habuerit vestimenta, quam braccam cinctam supra indusium.

BIÞI *Bidil*, m. g. *Procus*. *Halfrdr mali þad rād skal cyþafa þo þerr hicks mō bidill þinn þegar þerre eum eg*. *Halfrdr*

Halfradus dixit, hoc consilium non legvar, et si videam tuum procum dudum præ me placuisse.

BILBUNDA Bilbugur, in gen. bilbugs, m. g. Metus, Trepidatio. *Verdum vid Rosklega og latum ongrvan bilbug a os fia*. Fortiter, ut obviam ibimus, nec ullum metus in nobis videbunt signum.

AT BILMUM PERIA At bindast fyrer, Obligare se ad aliquid præstandum. *Gretl: Þeir geordu ord herde og badu hann fyrer bindast ad rade Gretter af dænum, em hann for undan.* Ad Thoronem miserunt nuncium, rogantes ut dux & caput eorum esset, qui Gretterum occiderent, sed ipse se excusavit.

AT BILMUM YAAA At bindast matar, A cibo abstinere & jejunare. Hinc **BILMUM** Abstinencia vel Parsimonia.

BIMM Bitella, Erzanum. *Ol: Sag Sendimenn hofdu med fier heft Sigurdar Kongs med gylttum jaudli og bittullum var settur med smeltum steman.* Legati duxerunt secum equum Regis Sigvardi, qui stratus erat inaurato ephippio & frenum ornatum gemmis.

BIMM Blaundur adj. Formidolosus.

BIMM Bleida, f. g. Proprie est Canis formosa.

AT BIMMUM ad bleidast, Valde trepidus fieri. *Gretla: Bleidast þicke mier Bardur qvad Gretter ef þu þorer ej ad berast vid mig.* Mihi videtur quod Bardus valde timidus sit, inquit Greterus, siquidem mecum congregi non audet.

BIMM Bleide, f. g. Timiditas effœminata, Pusillanimitas. *Gret: Legg eg bleide ord a bak þier ef þu þorer ej ad berast vid mig.* Vetus formula, quâ adversarius provocabat timidum ad dimicandum: Impono tergito effœminatæ timiditatis notam, si non audeas mecum ferro decernere. Inde:

BIMM YARNA Bleide mador, Vir timidus, formidolosus &

BIMMUM ABNA Bleidiskapur, Timiditas.

BIMMUM Blendingsur, m. g. Semidæmon. *Gretl: Hefur*

Blöfjur og Þússa og Þeyra kyn hart leikið hamars grimmur, erminn vatte marga barda, og Blendigum ad at þinn orðit alfaxne og vruattum nær hef eg ottam ofarfur verid. Gigantes eorumq; genus mea securi male tractavi, spectra prostravi, Semidæmones neci tradidi, Lemuribus multum incommodavi.

BMFY *Blök*, Metallum pretiosum, pecunia. *Skállda*

BMFRANNA *Blikrandur*, Pulchre rubens, purpureus.

BMFRIPIN *Blodrefill*, m. g. Vulnera lethalia. *Ormsag:*

Ormur brá saxi og ríste blodrefill a bakbrusa og skar oll rísn frá hryggnum og drö þar ut Længum. Ortherus gladium suum evaginavit & costas á spina dorsi separavit indeq; pulmones extraxit. Hic mos erat veterum, ubi parentum aut amicorum mortes ulciserentur.

BMFRK *Blodörn*, idem notat. *Jarla S. Þa gieck Einar Jall til Haldans og reist blodörn a baka homann, med þeim hatte ad ham lagde Sverde a höli vid hryggnum og reist rísn oll frá hryggnum ofan a lendar og drö þar ut Længum. Tunc Einarus ad Haldanum Baronem accelsit, & in dorso ejus Blodörn percussit, hoc pacto: Gladio dorsum ejus transfixit, & á spina costas separavit ad lumbos usq;, ac inde pulmones extraxit.*

BMFRPA *Blodgata*, idem notat in *Regnar's Sag.* ubi filii Regnar Lodbrog Regem Ellam in Anglia pari modo neci dederunt ob tyrannidem in Patrem.

BMFA *Blót*, Idolorum cultus, Sacrificia cruenta, á *Blod Sangvis.* *Etam hafdi blót mikil a þuorin äre ad middum vetre.* Circa brúnam sacrificia idololatrica magna celebravit qvótannis. *Godablót* recte dicitur: *God* enim *Idolum* est, *Blót* autem absolute maledictiones. *Blotmadur*, Idolorum cultor.

BMFRPA *at Blöskra*, Stupore & timore percelli. *Hann quadt ecki þirða þo þorf: blöskrade til þvad fyre Vare.* Ille dixit (quamvis Thorfinnus time-ret)

ret) se non curare quicquam eorum quæ ipsis obvia fierent.

BLIDSKAPUR *Blidskapur*, m. g. *Blidskaps* in gen. Fervens amicitia. Inde ortum Proverbium in *Orms Saga*: *Þeir eltu þafnan grätt silfur stundum var med þeim blidskapur mikill.* Ignitum effecerunt sedulo griseum argentum. id est: Mutuis certabant injuriis. Interdum inter eos magnus erat amicitie fervor. *Blidskapur* etiam dici potest affabilitas, comitas.

BÖL *Böl*, n. g. sing. Dolor, adversitas. *Greil*: *So skal böl beta ad byða armad meyra.* Dolor est medicina doloris.

BÖL *Böl*, pl. n. Prædia. *Arnor Skald* in Rhythmis. *Tyndst böl þar er brend Brádur eldur Skotta veldi.* Prædia perierunt ubi imperium Scotorum igni conflagravit.

BONDABÖL *Bondaböl*, n. g. *Bondaböls* in gen. Prædium rusticum. *Böfstadir*, Habitatio, *Böl* absolute usurpatur pro dormitorio vel lecto, sive loco ubi dormitur, tam sub dio quam intra limina.

BORA *Bora* ad *bora* ad *þug*, Metaphoricè pro Impetere, compingere arte & icu. Metaphorica locutio ab industria fabrorum, qui terebris ligna perforant, ita ut compago quam arctissime necatur clavus. *Magnus K. i Jarla S. Sævo skaltu buxa Hakon jarl, ef eg giora þetta fyrer þyna æggian ad fara vestur umm Haf med þer at þer skal eja þad sturant koma, ad eg bora skiott frekarm ad þug til Rijkia þerra er þar liggja fyrer vestur Hafed og giora eg ad þu ligitum manna mun.* Id tibi persuasum habebis Haqvine Baro, quod si ego tuo instinctu occidentalem Oceanum navigavero, magno exercitu, Tibi non sit insperatum, me adversi quid regnis ibi existentibus, moliri; non enim ibi habiturus sum personarum respectum.

BRADBAN *Bradban* *vanlegt Sår*, Vulnus quod

quod cito adfert mortem. *Bane* enim internecio, occisio. *Jarl S.* *Kale hafdi feingid Sär morg i Öngulz eyar Simde og ej bráðbari venlog.* Kalo multa accipit vulnera; in treto Ungelsöenfr; sed nulla lethalia.

BRAPPANFR *Braddadur*, Repentinam mortem obiens.

BRAPPANFR *Bradfeingul* adv. Subito imperatum. *Jarl Sag.* *Fódd ej yrði Þetta skipte bráðfeingid Þó fór Þó Þetta skipte frammi að Þorfinnur Jarl hafði ej hluta landa enn Bruse Jarl Þriding.* Etiam si distributio ista tam subito fieri non potuit, nihilominus talem eventum res habuit, quod Thorfinnus duas partes obtinuerit & Brúo tertiam.

BRAPNA *Bradur*, Adj. Celer. *Bradur hestur*, Celer equus.

BRAPP *Bragd* in sing. Deceptio aliqua aut stratagemata re vel verbis; ut cum luctator agilis arte pedum antagonistam sternit, id *Bragd* vocatur. Aut si quis adversarium aliquo stratagemate circumvenit, vel etiam artificioso mendacio decipit, id quod etiam *Abragd* dicitur ingeniosus dolus. Qui callide artem luctandi vel etiam callide quid agendi *Bragdottur* esse dicitur. *Gretter hirtar hann skali enn þund bragd leika so k. fac giolla fyrir ingonginn.* *Gretteris* Regi imponere satagebat, & necem pro fractis insidiis munitabatur. In bonam partem etiam sumitur. E. g.

Þar hafði morg verið hans bragd; er badi Þóru vrap samleg fyrir Guðe og skienptileg fyrir Mótinn. Ipsius consilia erant succunda in oculis Dei, & gratia populo.

BRAPP ut *Braka*, Fragorem exire vel grandiloquum esse. *Gretter heff ecki vita huad Braka brakar um Þetta.* *Gretteris* simulabat se nescire quid hac de re Biorno verbis pomposi eructaret.

BRAPNA *Brandur*, Gladius icu jactuq; mictuendus. Nomen etiam est proprium viri, a quo cum alia preponuntur

ponuntur, alia multa propria ortum traxere, ut *Aasbrandus*, *Asæ gladius*: *Herbrandus*, exercitus gladius: *Gothbrandus*, Dei gladius: *Thorbrandus*, Thoronis gladius, &c. Quomodo & à toto gladio & à partibus ejus nomina olim sortiti sint viri vide apud Brynulfum Svenonium conj. in Saxon. Præfat. periculo i.

BRANARÞINGA *Brantar geinge*, n. g. Magnificentiæ. *Isfrid S. Hinn var giefin konum meir tilfiar enn branar geingis*. Majores ipsi attulit divitias quam fortunam secundam. Dicitur à *Brant* sensita, & *geinge* ambulatio. Magnificum notat fatalitium, quò gaudent Magnates.

BRIPPAIBRAN ad *Bregda* & *brun*, Animo percelli. *Gret: Forhalli bra nótur þrum et þattu sa þattu man.* Forhallus animo percellabatur, quoties virum istum vidit.

BRIPPAIRHNA ad *breglast* *reidur*, irasci. *Grettur Gretter brást reidur hominum var einninn víssa gör.* Grettus irascebatur quòd non fuerat admonitus.

BRIP *Brek*, Damnum, Incommodum. Proverb. *Et vel sa þafo Brek sem þeistit.* Bene est, damnum habeat qui quæsit.

BRIPPA *Berliga*, adv: Palam, aperte. *Jarl S. Þinn þó leitadi nu þuorge berlega a annan.* Neuter alterum palam insecutus est.

BRIT *Brin*, Aëtus maris, vehementibus procellis hinc verberans. *Isl: Udrin þar huastog brinn a landit og ej hafnigt.* Insignis tempestas erat, & tantos fluctus propellit litora exaltat, ut portus non videretur occupari posse.

BRIPP *Brôgd*, pl. n. *Bragda* in g. pl. Præfens consilium. *Orms S. Hinn þóttist þu fyrer hann minde fellu þu nad sin, of engra bragda vike vid leitad.* Videbatur periculum amissionis pecoris in grutere nec consilium aut remedium quæreret.

BRUK *Brim*, f. g. Supercilium. *Paromia*: Nu bregdur
mónum i brum: Admirati sunt. *Ragn. i Jarl Sag.*
So þikke miet þu under brum ad byta byskop, sem þú
fucinn manna kunnna ad seigia fra starrum tíðindum
ennu eru upborin. Episcopi supercilia indicant il-
lum majora recondere quam verbis elocutus sit.

BRUK *Brym* adjectivum, Celer, Proclivis.

BRUK *Bryn*, p. n. Supercilia. *Ad tata syga bryn*: Super-
cilia demittere, torve aspiceré. Þorgeir quadsí ej
birða þuorum Gauster licte syga bryn: Thorgeirus
dixit se non curare sive se torve tueatur sive adverfa-
rium Gausterus.

BRYNA *Bugur bugs*, m. g. Curvatura. Hinc *Paromia*:
Ad giora bráðam bug ad nockru: 3: Celeriflexura,
3: consilio rem aliquam aggredi. *Grett*: Vier skul-
lum ongyan bráðam bug ad fessu giora. Nos hanc
rem lente aggrediemur.

BRYMARI *Buklaré*, m. g. Species clypei, Parma. *Grett*:
En þan brá við buklara þinnar vinstre hendi og þar
af sier. Umbonem quem sinistra tenuit istui objecit.

BU *Bu*, Visvillæ pecuaria. Vide *Horamal*: *Hetma skal*
Hest feta em Hund a bu. Domi equus est sagi-
nandus, sed canis foris advillam.

BRYAPNA *Bumadar*, Villicus, Colonus. *Hann var bu-*
madar mikil: Bonus erat villicus.

BHMA *Buma*, Scaturigo, ebulliens aqva.

BHR *Bur*, Filius. Inde *Paromia*: *Hann er þuorke þar*
vinnu me broder: Nec illum filii aut fratris loco ha-
beo.

BHRH *Burð*, Culmen domus, f. g. Camera, Tholus:
Ol Sag: Þar af up var þofud og burð: Ibi erat cul-
men domus.

BHPNA *Bisfur*, Crura exposita. Þorgierdur kom til
elldhúss ein dag lá þar kalfidur Sónur þennar og ríetti
byfurnar. Þorgierdur ad domum in qua ignis ac-
census erat pervenit, & filium suum ibidem expor-
rectis

rectis cruribus jacentem invenit. Gestus desidioforum torpensium.

BARHA pl. n. f. g. *Byrda* in genit: Abundantia, Penus. *Qvidi i Eglu: Hyg eg ad Haraldur hafe byrder gnögur, og hamingjuhaum er Kongur veldfrögur, em Kögur vor hafe ej krepping fullan.* Existimo Haraldum omnibus abundare & felicem esse, qui jam deputatus est Rex: At noster Rex vix habet quod vobis manus regat.

BYRDINGUR *Byrdingur*, Genus navigii ab afferibus compatis denominatum. Inde *Byrdingsmenn*, Nautæ: *Bord*, Affer, Tabula. *Byrdingur*, quasi Tabularium sicut Latini abietem pro navi ponunt.

BAR *Byr*, Ventus secundus, & *Byriar-Rann*, quasi Æolus ventotum Nornæ.

BYCKUR *Byckur*, Byconis stratagemata: *Bycco* erat nequam ille facinorosus & calumniator, qui Reginam Danicam & socios plures insidiis interemit. Is alio nomine *Höttur* vocatus. Inde *Adlagum: Ad koma öðrum fyrir Flattar ness.* Aliquem in offensam nefarii mittere. *Höttur meiddi alla med marklegnum sem komu honum fyrir naser.* Nam Hötturus cunctos furca (marklegg vocata) læsit, quibus ei sunt facti obviam. Inde etiam, *ad bregda under sig byckunna*, pro perverti & pergracari.

D.

ME DÄD, f. g. Virtus. Hinc Proverbium: *Ad drygda däd*: Aliquid præclare gerere. Contra *Odäd* sive *Dädlofe*, Improbitas, Vitium. *Qvid: Ella þu mættir ej slíka svirving og Dädlofe.* Cave tantam improbitatem mihi adferbas.

ME DÄD *Dala*, f. g. Antlia. *Dala austur* dicitur cum scindna per antham exhaustur: nam ante ejus usum vocabatur *Bytin austur* vel *stampa austur* per urnas &c.

- & semitonnas, quando exhauriebatur sentina. *Aur*
stir enim est sentina, vel ejus ejectio.
- DALE** *Dala dala*, f. g. Lingvam loqvacem no-
 tat vel precipitem loqvclam. *Forer Egdal medan*
Gretter het ganga dala. Thoro tacebat, dum
 Greterus perorabat. *Dale* n. g. Vallicula, occur-
 rit in *Noala*. *Dalla* fere idem.
- DAME** *Dame demis* in genit. n. g. Exemplum. *Tel da*
mis at taka, Exempli gratia. *Ems dame erust*,
 quod *Gretter*. Unius exemplum pessimum dicitur
 Greterus. Cujus nimirum simile in aliis non repe-
 ritur.
- DEFATER** *Defater*, m. g. In pl. n. idem quod *Defader*,
 Defatigati.
- DAGRAD** *Dagrad*, n. g. Opportunitas. *Egla Geck Pa Borgas*
a brant og atladi ad fa betra dagrad ad hita Konga
 Thorgillus abiit & meditabatur comoditatem me-
 liorem conveniendi Regem.
- DAGSAMMA** *Dagsamma*, f. g. Vero verius. *Bandtmanna*
Sagn: betta mun vera dagsamma og eru nu brogd i
Malum. Hoc verissimum est, technæ latent in hac
 causa.
- DAGSETUR** *Dagsetur*, n. g. *Dagseturs* in gen. Diei occa-
 sus. *Dagsett er*, Dies occidit.
- DALBNAR** *Dalbnar*, pl. n. m. g. Qui habitant in vallibus.
Dalbnar beiddu far Gretter um vetturin. Vallico-
 læ Greterum ibi hieme hospicio exceperunt.
- DALAR OG HOLL** *Dalar og Holl*, Vallis & Collis. Pro-
 verb: *Ol: K: i Jarla Sagn: Ef þu vilt huorgan*
þennom kast þa mun salsynast sem ofridar sic af þier
þom, þis þa og er andarlegt þickia þo Dalar man Hö-
li. Quod si nulla ex hisce placuerit conditionibus bel-
 li eris autor, nec tibi mirum erit, si valles occurrant
 montibus, id est: Si humile se opponat sublimi,
 seu minor occurrat majori. *Dalar* etiam est Arcus.
- DARUSKAPM** *Daruskapm*, m. g. Sarcasmus. *Gretla:*
Þorbiorn

Forbiörn var til findinn og fór með Dáruskap mikin til ymsra manna. Thörbernus acutus erat & obvios sarcasmis excipiebat, seu quolibet irrisit. Item: Gabb, Gys: glens.

𐌦𐌿𐌺𐌰𐌹𐌸 *Dasadur, Döfund, Dasad*: o. g. Sudore & labore lassus. *Gretl: Urdu kámen Dasader.* Homines defatigabantur. In remota quodam ad littus Boreale Islandie delato hæc insculpta extabant literis Runicis: **𐌺𐌴𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸** *Opt var eg dasadur eg dro þessa.* Sæpe lassus eram ubi hunc (temum) traxi.

𐌺𐌴𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 *ad Dasast*, verb. pass: Sudare cum defatigatione. *Dasast* in præter. perf. *Gretl: Tokumen ad dasast mig af erfide.* Inceperunt ex labore defatigari. Hinc *Daster* de quo supra.

𐌺𐌴𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 *Deila*, f. g. Contentio, Disputatio. *Deild manna*: Magna contentio. *Ad deila* est dividere, & *Deile* Discrimen.

𐌺𐌴𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 *ad Deila*, Contendere. *Jarla S: Flarm esdifi ad tide og deilde til Rijkis vid Liot Jarl.* Militibus ausus est, & de Regno contendebat cum Liot Barone.

𐌺𐌴𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 *Dimraddadur*, o. g. Voce gravi præditus. *Dimmur*, Obscurus. *Gretl: N: tak vid fjargeimsta og vord komum listid fyrer, ham var bliod mikill og dimraddadur og stöck fied allsaman þegar hann hooadi.* N. manus opilionis in salustiana, & huius muneris aptissimus erat, quia voce erat & gravi, totus grex ipso clamante exhorruit.

𐌺𐌴𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 *Dinkar*, m. g. *Dinks* in gen. Sonitus alicujus magni corporis graviter cadentis. *Gretl: Flaughvinn fied a bak aptur og vord af þu dinkar mikill.* Terriola cecidit resupinus, unde ingens excitatus fragor.

𐌺𐌴𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸 *Dijs*, f. g. Opis. *Dijs* seu *Dis* in pl. Deæ Ethnorum. Hinc *Paremia: Ecki eru allar dijsin dardar.* Non omnia pericula perire. Fuit & Deæ justitiæ **𐌺𐌴𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸** dicta, unde *Tysdag* nomen traxisse videtur. Hinc: D **𐌺𐌴𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸𐌰𐌹𐌸**

DM BM1 *Dijfa blot*, Sacrificium in honorem hujus
Dei institutum, quandoq; etiam pro omni Deorum
cultu capitur.

DMYNA *Dölgur*, m. g. *Dölg* in gen. Miles, Latio, Gigas
seu monstrosæ staturæ vir. *Ærid hafa dölgar skap
folgid*. Gigantes secreta servant animi sensa. Vel: I-
nimici iracundo valde sunt animo.

DMYBYIK *Drambsmem*, Superbi, elati animi.

DMAB *Draap*, n. g. Interfectio. *Ad drepa*, Occidere.
Eg drap in præterit. Hinc *Mandrap*, Homicidium.
At drepa etiam offendere notat ad aliquid. *Grett:
Sydan drap hann fier vid Stölbrud*, Deinde ad fellæ
pedem offendit. *Hann drap fati og skeindisf niog
er hann var berfettur*: Offendit pedem & læsus est
valde, erat enim pede nudo. *Hann drap fatinn i
froskiollinn*, Attigit limen pede, vel læsit pedem in li-
mine. *Drap a dyr*, Pulsavit fores.

DMBA f. g. Cantilena. Vide *Flockur*.

DMRIBA & **DMRIP** *ad drepa a dreif*, Percutere, tude-
idem. Propositum alicujus impedire. *Egla: Þeir drä-
pu öllu a dreif um þessa fyrer atlan*. Disperserunt con-
silia.

DMRIBA **DMNA** *at Drepa nidur*, Occidere. *Ol: Sag:
Drepid nidur herörinne*, Tesseram belli cohibere.

DMYNA *Drangur*, Lemures aut defunctorum genii.

DMYNA *Dreingur*, Vir honestus, virtuosus. *Svein J. J.
Grettli: Vel fer þer þetta, og syner þu þad jafnan Þef-
se ad þu ert godur Dreingur*. Recte facis. & sem-
per te ostendis Bessu, hominem virtuosum.

DMYNY **DMNA** *Dreingskapur*, Virtuosum facinus.

DMRYA **DMYIK** *at Drecka ein meming*, Invicem
alteri propinare. **DMRYA** **DMRYA** *at
hafa svettardryckiu*, In orbem bibere.

DMRYA **DMRYA** *ad drecka ofsteitulega*, Spontè
non coactè bibere. **DMRYA** **DMRYA** *Sleitdrykia:*
Fallere in poculis, vel à poculis alienum esse.

DMRYA

DMRYA

- FRAM Dros**, Mulier, q: Dryas dryadis.
- FRAMIKNIYR Drottinsfiskr**, Domini sui proditor.
Drottinn, Dominus, Δουδης. Inde foemininum
Drottning, Regina, proprie Domina, *Damma*.
- FRAMIKNIYR Drykan**, f. g. pl. n. Computationes.
- FRAMIKNIYR Drygur**, Mugitus: *ad drynie*, Mugire, Boare.
 Interdum ponitur pro Rumore. *Noregs Chronica*:
Pað var drygur þeirra Haralds marna. Hic rumor
 apud Haraldi milites increbuit.
- FRAMIKNIYR Drypur**, Pluit, a *Drope*, gutta. *Hann drupti ni-*
dur, Erubuit. Hinc Proverb: *Honni drypar es*
augu. Non stillat illi in oculos, id est: Delicate vi-
 vit, nullis premitur adversis.
- FRAMIKNIYR Duergur**, plurali *Duergar*, Nanus. Descri-
 buntur in fabulis Homunciones deformes oblon-
 gis manibus, curta crura & sinum nasum habent-
 es, passim occurrentes, fabrilis exitii arte. Quo-
 rum peculiarem dari nationem veteres credebant.
- FRAMIKNIYR Dularkust**, m. g. Alienus habitus. *Gretter*
var i Dularkuste so hann kændist eð. Gretterus veste
 aliena indutus erat, ut dignoscere haud potuerit.
- FRAMIKNIYR Dular madur**, Speculator, quise occultat.
- FRAMIKNIYR Dybliz**, Carcer subterraneus. *Ragnar Lod-*
brok var kastadur i orma dybliz in. Regnerus Lod-
 brog Rex coniectus in vibratum lacum, *Dy* & *dy*
 significat Lacum, Paludem.
- FRAMIKNIYR Dapur**, Languidus, Subtillus, Tacer. Inde *Pa-*
ramia vulgaris: *Margur er fyrr dapur em dauður*:
 Multi languent, sed non lethaliter. Item i *Grækk*
Saug: *Drogum dalkhoru dapur er ud Froða*. Tra-
 himus curvam rotam, tritis langvor imminet Fro-
 thoni.
- FRAMIKNIYR Dur**, Somnus. Inde: *Alidorma*, idem ac dormire.
Edda: *Skrinnie sofnadi en Frithia dur*. Tertio *dur*
 mivit *Skrinnie*.
- FRAMIKNIYR Dymr**, m. g. Sonus & tumultus. *I Fin kom eð*

nur mikill under bæin og heirde Grettur ridid at þessum: Mox tumultus in area audiebatur & Grettur adventantium equitum sonitum percipiebat.

ÞARFRIBIA *Dyrgriper*, pl.n. m.g. Thesaurus, Olenodia.

Ol. Sag: Þar voru umme dyrgriper Kongs er hann hafdi samanheimt til þess að gíefa, huort atta quæddi jóla. Ibidem reperiebatur Thesaurus Regius, quem collegerat, ut ministris suis strenæ loco daret.

ÞARÞIA *ad dysia*, Cadavera terræ obruere. Inde *Dys*, Tumulus cadavera condens.

ÞANT *Dys*, Equestre certamen. *Ad rema og ryda dys*: Dicitur cum equites hastis sine ferro concurrunt.

E.

ÞANIK *Efing*, f.g. Auxilium, Promotio.

ÞIK *Eik*, f.g. Quercus. Sed in genere omnem arborem notat. Hinc Proverb. *Þicke mjer ráð hier bafe eik sa er af auðrum skesur*. Consultum mihi videtur ut is arborem obtineat, qui alterum in excorticando superat. Sensus est: Sit inferior, qui nequit esse superior.

ÞIKIA *Eiker*, p.n. m.g. Jumenta clitellaria. *Eiker* in nomin. sing. *Orm Sag: Hámlit bey saman fara og geingu 4 eyker*. Curavit fœnum convehí, & portabant quatuor equi clitellares.

ÞIYNIA *Eimur*, Propriè tenuis lutus. *Arnor skald. Eimur bratt entúst líoma, Lindólgur nær þarme*. Fumum propulit, splendorem misit ignis ad cœlum usq. Inde *Eimyrja*, Favilla.

ÞIYINIA *ÞIYINIA* *Einbeidur kostur*. Consilia & conditiones in unam partem inclinatæ. *Jarla Sag: Þóttes þá Jarl skillia einbeydur munde kostur ad laa Kong rada*. Baroni videbatur eo consilia inclinare, ut Rex pro suo arbitratu omnia gereret.

ÞIKR *Eimer*, Juniperus arbor.

ÞIKRÞ *Einórd*, f.g. Candor vel audacia.

ÞIKYINIA vel **ÞIKYINIA** *Einbefur* vel *Einhamur* o. gen.

Sic

Æst fer umgiord bristar: Odur er bringur þrim linga.
Bardbrister Gialu gyrde: Grefur naumfiotur tasma.
Geist fer umgiord ofstrar: Opt er men klofid Senju.
Brand þvar Bolgu linc: Bifaft stinnur file kinnur
Hringur þytur Hvednu longu: Hart velltur Glanar bellte.

42

Sir	Þiotta	Garta	Giala
Herdla	Bryma	Þriana	Nasna
Varda	Læg	Selia	Ostra
Fering	Þront	Hrind	Senia
Hugl	Kormt	Brimla	Bolga
Stalm	Þiorn	Hern	Kinn
Búkn	Gitzka	Hrist	Hvedna
Lygra	Stord	Herdla	Glon.

Varda, 3:
 Vardb.
 Fering,
 nunc Fering.

Hvedna, 3:
 Hveer ubi U-
 ranieberg.

Has Insulas maxima ex parte circa Norvegiam sitas arbitror, atq; olim has appellationes habuisse. Quia vero Mare Eddicè vocatur anulus vel Zona Regionum & Insularum, hinc Scaldri mutuarunt & excogitarunt res maris appellationes. Primò vocatur mare

Baldrekar syrar [à Baldero Rege, & *Rekur* violentus cursus.

Herdlar Linde [Baltheus eius insulæ, *Linde*, Lineum àulaneum est cingulum quo corpus cingere solemus: *Vindur ber herdlar linda*: 3: Ventus portat aut movet mare.

Vidgyrdill vardu [à *Vide* mare, & *Gyrdill* cingulum: quasi Cingulum maris. *Þygn*, *Þygnit*.

Beltoferingar [Zona ejus insulæ, *Velur*, volvitur.

Umgjord Huglar [*Umgjord*, Ansa qua gladius lateri alligatur, vel ipsa vagina; *Hugl*, torvaldit.

Brasle stobnar [*Sile* est Ligamentum ex corio, quo jumenta & res aliz ligantur, & quia hic mari accommodatur dicitur *Brasle* à spuma maris, quæ coctulea aut grisea, *Olmur*, furit.

Bangur boknar [*Bangur*, annulus, *fleyer*: undas projicit.

Men þykru [*Men* Rotundum aurum ex monili suspensum

LEXICON

- sum à *mâne* : Luna, cujus rotunditatem effigiat.
Brakar nokvar tumultuatur nudum.
- Balldrekar fiöttu* [vide sup.] *er brattur*, arduus, *Rijs* in-
 surgit.
- Bryngyrdill* [à *Bryma* Insula, & *gyrdill* cingulum. *Fvar*
virdum, eluit viros sc: asperginē.
- Lägulinde* [à *Lägu* Insula, & *linde* sup: *Sindur brestur*,
 rämpitur.
- Frömbellte* [à *Fróm* Insula, & *bellte* sup. *Lokn welltur um*
Fróm bellti, Agebantur volutiones (procellarum)
 per Oceanum.
- Karntar helse* [ab insula *Karnt*, & *Helse* Vinculum ju-
 mentorum collo circumdatum quo alligantur ne à
 stabulis discedant. *Skytur kyle*; propellit carinas.
- Sile Fiornar* [à *Sile* sup: & insula *Fiorn*. *Khyfur fiorn sila*
Fiornar, : Gubernaculum secus Oceanum. Hic
 sumitur *Stiorn* gubernatio pro gubernaculo, actio
 pro instrumento.
- Gizku gyrdar* [ab insula *Gizke*, & *gyrdar* aggere cin-
 gens. *Bord skiera Gizku gyrdar*, : *Rostra* pro
 navi secant undas.
- Mæn stordar* [à *mæn* sup: & insula *Stord*. *Bord grafa i*
mæn stordar, Navis latera mari se imprimunt dum
 navigatur.
- Gyrdill Garta* [à *Gyrdill* supra, & *Gartu* Insulæ. n.p. *Fel-*
lar fiort, Tumet undis.
- Fræms linde* [ab insula *Fræms*, & *Linde* sup. cingulum.
Vindur grefur Fræmslinda, Mare imo ciet æqvora
 funde.
- Sval fiotur Selis* [à *Svalfiotur* vox composita ex *Svale*, :
 Frigidum, & *Fiotur* q: *Kjölfiotur*, & Insula *Selis*. *Fy-*
tur, innumescit.
- Mæn brandar* [à *mæn* sup. & *brand* Insula. *Svellar un-*
dræn, turgescit.
- Brimlar bellte* [à *Brimla* Insula, & *bellte* supra. *Skietfur*
alla, totum tremit.

Sile

- Sile bernar* [à *Sile* sup: & *Hern* Insula. *Brestur*, frangitur.
Umgjörd brifur [à *umgjörd*, ansa gladii, & insula *Hrist*.
Fer ast, labitur celeriter.
Hringur Berdlinga [ab annulo & insula *Berdla*. Sed no-
tandum, hic Adjunctum pro Subjecto poni. *Berdlin-*
gar incolæ hujus insulæ pro Insula. *Erödur*, infant.
Gialu gyrder [à *Giala* Insula, & *gyrder* paulo supra.
Bard brifur gialu gyrdi, Navis secat undas.
Umgjörd oftrar [à *umgjörd* supra, & *Ostra* Insula. *Fer*
geist, Celeriter ruit.
Men Senju [à *Men* & insula *Senja*. *Er opt klofid*, sæpe
finditur.
Bölgur linde [ab insula *Bölga*, quod nomen tumorem fo-
nat, & *Linde*. *Fær Brand*, lavat gladium.
Sile kinnar [à *Sile* top. & *Kinn* Insula. *Stinnur Sile kinnar*
bifast, forte ligamen tremit.
Hringur Hvedna [ab Annulo & Insula *Hvedn*. *Þytur*
longum, murmurat crebro.
Glanar bellte [ab insula *Glön*, & *Bellte* Cingulum. *Vell-*
tur hart, volvitur violenter.
Nauvfötur [ab insula *Nauva*, & *Fötur* Vincula. *Öte-*
fur tauva, absorbet tunc.
H R U Y H P L A E *Ejarskieggjar*, m. g. pl. n. qui insulas inha-
bitant.
H P E *Eide*, n. g. Isthmus, Eremus.
H P H A *Eidur* m. g. Jusjurandum. *Eydabrigde*, f. g. Perju-
rium. *Eidrófidem*. *Róf* à verbo *áttuþingja*, irritum
facere. *Eidskaar* Adj: adjurandum pronus.
H R A R H A P M *Eirarstefna* f. g. Nundinæ prope Helsin-
burgum olim celebratæ. *Egl: Voru þa menn kom-*
mar til Eirarstefnu. Tunc ad nundinas Helsingbur-
genes pervenerunt.
H R A P M A I *Eirarstote*, Classis nautica ad nundinas istas
tendens.
H R P *Eird* Pax, Inde *Oyrdar madur* & *Oeyranerme*, Vix
bellicosus, tumultus & discordias serens. Hinc ad cy-

- ra, Pacisci, contentus esse. *Hann eyrde ej leingur þar ad vera:* Non potuit diutius se ibi continere.
- HIRI** *Eire*, f. g. Isthmus, Ora, Margo aquarum. Inde *Eyrar Sund*, Fretum Danicæ, aliàs *Ora Sund*: id est Sagittarum fretum, à frequentia bellorum maritimorum ita dictum, jam *Oresund*, *Helsinga eyre*, Urbs jam Helsingora dicta.
- HIRIPI** *Eirende*, n. g. Negociatio. *Jarla S: Þeser munu vera farande meim, arnat þuamt kaupmeim, eða fara annan veg ad eyrendum sinum*, Conjicio hos peregrinos esse sive mercatores, sive alio itantes ad negociandum.
- HIRIA** *Eyrir*, Aureus: sexta pars unciz: Item Nummus: Pluraliter *Aurar*.
- HIRIA HAMA** *Eystra salt*, n. g. Mare orientale seu Balticum. *Jarla Sag: Sydan karnadi hann Svya Skier og allar eyar þar ed liggia i Eystra Saltte:* Hinc Svecorum insulas visitavit & omnes reliqvas in mari orientali sitas.
- HIA** *Elia*, Pellex, Hinc *Elin Þigstrur*. Odium vatiniatum quale inter pellices esse solet: Sed *Elium* industriam notat. *Hofum var lagt þar alla elium ä ad þier skyld, vel duga:* Omnes adhibuimus industriam ut tibi bene esset.

F.

- FAA** *Faatt*, Adv. Privata simultas. *Ormsag: Þa var en heldur fätt med þeim Dufþake og Störölfe.* Adhuc inter ipsos simultas vigebat: Dufthacum sc: & Störölum.
- FAAFAA** *Faalatur*, o. g. *Fälät fälätt*: Paucorum verborum homo. Melancholicus, qui solitudinem amat. Aliàs *Udutan*, alienus à cæteris. Hinc Adverb *Faatt*: *Þorgier gaf þier faatt um hann*, Parciloquus cum ipso erat Thorgeirus.

FA-

𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓 *Fadmur*, m. g. Gremium. *Fadmlög*, n. g. pl. n. mutui amplexus.

𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓 *Fadmbrogd*, pl. n. g. n. Luctatio. à *Fadmur* Amplexus, Gremium. *Tokust þeir þa Fadmbrogdar vi og ghyndu*. Luctati sunt.

𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓 *Fagnadar*, m. g. Gaudium. Inde Verbum ad *Fagna*, hilariter hospitem excipere. *Gret: Atle fagnade þeim vel: Atle amice eos salutabat & excipiebat.*

𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓 *Fagnadar öl*, Potus quo amici excipiuntur. *Ol Sag: Asta band til sin öllu Stormenne at figge venstu er hon giorde fagnadaröl sync Synum: As Itrida invitavit omnes magnates, volens convivio excipere filium suum.*

𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓 *Fakar* m. g. Vocabulum Poeticum equum notans.

𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓 *Fall*, n. g. Casus. *Prov. Falls er von adformu trie: Ligno vetusto, casus sperandus. Cædem quoq; pernotat. Bua Sag: Eja sagdi oftra fynum fall Fandur fyns. Eja suggessit alumno pecem patris sui.*

𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓 *Fals* n. g. Fraus. Inde *Falsare*, Subdolus, qui fraudem in mercibus exercet.

𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓 *Falur*, Subst. m. g. Cuspis. Item Adj. Venalis.

𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓 *Famaalugin*, Adj. Omn. g. Taciturnus, pauciloquus.

𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓 *Fangarad*, Consilium è re nata.

𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓 *Faamend*, Adv. ubi pauci sunt homines.

𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓 *Fararskiotur*, m. g. Equus sic dictus, quod iter acceleret. *För enim iter est, & skiotur celer.*

𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓 *Farar övcr*, m. g. Subsidiu, itineris, viaticum. *Gretl: Eski vildi Asin: fa þann farar övcr til utan ferðar: Asmundus noluit ipsi tradere subsidia ad peregrè abeundum.*

𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓 *Farga*, Perdere.

𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓

𐀕𐀗𐀚𐀛𐀓

- FARBINI** *Farbeine*, m. g. Grata acceptio. Vide *Greid-skapur*.
- FARGAN** *Fargan*, Faustum omen; Item Festinatio. Vide *de Gam*.
- FARMADUR** *Farmadur*, Nauta, seu is, qui navigio terras peregrinas petere solet. *Farmur*, Onus navis.
- FASTALE** *Fastale*, n. g. pl. n. Verba fixa, confirmata. *Ulldu þeir þegar binda þetta fastmalm*. Hoc confirmare volebant verbis immotis.
- FATA VEG** *ad Fata veg*, Viam investigare.
- FAMM** *Famm*, Pinna iuxta maxillam piscium & cetorum.
- FAMM** *Famm*, pl. n. f. g. Commeatus, Merces. Item omnia necessaria ad rem domesticam.
- FEIGUR** *Feigur*, Adject. Qui fatali morte est obnoxius. *Þeir þeir þat huerim nokud ad þam er ecki feigur*. Hoc quosdam iuvat, quod fatalis eis non imminet mors.
- FJOR** *Fjor*, *Havamal*: *Aarla skal ryfa sa annars vill sic med fjor ve þafa*. Mane surgat oportet qui alium opibus & vita vult spoliare.
- FHOD** *Fhod*, Mulier amica: *Edda Fhod* est mulier lasciva proprie.
- FLOT** *Floc*, Loca palustria: vel stagnantes aquae.
- FRIKUR** *Frikur*, Fœtor, malus odor. *Þeir sau datz fall rema med fulum frijk*: Viderunt fluvium labi cum foetido odore. Unde *Paramia*: *Ad fara þurt er þam med frikam og fulum*: pro odioso extrudi.
- FRIOSKUR** *Frioskur*, Arbor semiputrida eradicata vel senescens. Unde *Frioskadalar* in Islandia.
- FOARN** *Foarn*, n. g. Ventriculus avium durior. Unde in historia de generoso illo Heroe Thorgeir Havardson in *Kobrimar* *Þa hann reiddi þ, Rotnadi hann ecki þu honum rami ecki blod i Flormd*: ej bellus bliknadi hann, þat þu þu honum Blod i Flarta, sem bleydi monnum, bellus var hans Flarta so hart sem foarn i Fugle: id est: Cum indignaretur non rubescebat,

bat: veluti cui sanguis fluit ad cutem: nec expalluit, ut formidulosi, quibus metu cruor fluit in cor: sed erat ejus cor obduratum veluti ventriculus avium.

FRAN Frän, Nitor: & Fræn, Adj. Nitidus. Unde Fränningur, Serpens, auri incuba Vipera, Blindur með fránan Brand: nitescente Gladio.

FRYM Frym, Pulcher: *Hann var frym maður synum:* Erat facie speciosus. Inde Ufrynligur, deformis, & Verbum ad fryna sig stalsur: 3: Ipse sibi faciem mutare. *Fær eru fegre þott þeir fryne sig fostre, quod Barnid:* Pauci formosiores sunt si formam suam immutent in aliam, alumno ajebat puellus. Nam Fostre est alumnus activus & passivus.

FUD Fud, Vulva, Matrix. Inde ad Fæda, Parere, & Fæding, Natus, Partus

FUDUR Fudur, Acceleratio, Motus celerrimus.

FUK Fuke, Alga vel Projectum gramen, Fænum vilissimum. Ita Ericus Spake, id est prudens, nomen suum ænigmate involvit, cum hostibus speculator obviam veniret: *Eg heite fuka land og fundit hærge:* Appellor Algarum territorium & nullibi inventum; Nam particula privativa *Ei*, præponitur in nomine *Eirekur*, ideo ait se non facile depræhendi: Sed *Reke* proprie est ora maris, vel margo fretorum, ubi solent crescere alga, atq; etiam appellat.

G.

GABB Gabb, n. g. Ludibrium, Gabbadur, Adj: decept.

GADDAN Gaddan, n. g. Muliebre capitegmen in insulis Orcadibus. *Jarl: S. Litlu sydar for Ragna ad eyrendum synum a fund Ragnvalds Jarlls, hann var so bunn ad him hafda gaddan raut a hofde giort af Rosahaare, og er Jarl sa þetta, quod hann vissi þessa: Nu þör Hlock um huacka, bnastrindar sier binda, skrydið bridur vid brade, bengagls merar tagle.*
Ragna

*Ragnamalti: Hier kiemur ad hui, semmalti er, átfar
sær allt sem er, hui þetta er af Hefte emm ej af odru
Rofse. Postea profecta est Ragna negotiorum causa
ad Ragnvaldum Baronem, ita erat ornata, ut in ca-
pite gestaret rubrum tegmen, confectum ex pilis e-
quorum, quod cum videret Baro hanc edidit canti-
lenam. Incipit hæc mulier occipit circumligare,
seq; ornare iracunda & fatua equæ caudâ. Cui Ra-
gna: Video verus illud verum esse, paucirem intel-
ligunt, ut est, hoc enim tegmen ex equo desumptum
est, sed non ex equâ aliquâ. Gaddur, proprie Sti-
mulus, Vallus, Axis.*

PAPA five **PIAP** *Gäfa* five *Giöf*, f. g. Donum. Unde Pro-
verbium: *Ad sema giöfum*, ditare, & *Gäfadur*, do-
nis ornatus.

PAYAN **ANNA** *Garnal-aldur*, m. g. Senium. *Egl: Mei-
re sigur þotte faudur minum ad deya i Kongdome þu
min med fernð, en giðrast i undermadrur amars Kongg
a garnal-aldre.* Celebratiorem victoriam æstimavit
pater meus in ditione sua cum honore mori, quam
subditum esse alterius Regis in senectute.

PAYANA *Garnaler*, omn. gen. Delirus senex. *Somalt-
ti Ferðalangur i Gretlu: Ej var skadi ad honum þui
þann giordist nu garnaler: Nil refert quod diem su-
um obierit, cœpit enim præ senio delirare.*

AA **PAYBRA** *ad Gamba*, Verb. Jactare se. *Hinc:*

PAYBNA *Gambur*, n. g. Verba jactationis plena. *Item:
Rauþ sealf halne umfang*, sunt Synonima.

PAK *Gan*, Peculiare incantamentum vel potius Dæmo-
nia ipsa noxia, quibus imperant Magi & Sagar, ut
damna inferant, cujus vestigia etiamnum in Lapfin-
nia dicuntur reperiri. *Gan* & *Gin* antiquitus pro Nu-
mine habita velut Græci & Latini Ethnici Dæmonia
pro Diis colebant. Unde in *Harvamalum: Þad þann
þareiner er ad Rannum kiemur enum Reigum kumnu,
þeim ed giordu Gin reigum: Experitur hoc ille ru-
dis,*

dis: quum ad Runas ventum est divinas, quæ Gín Reigin invenerunt. Inde:

FARFAR Gandalfar, Qui baculo magico fulci freta & flumina sine navigio trajecerunt. Item:

FARRIF Gandroid, Magicum iter vel transvolatio. Legitur in Niala, visum fuisse in aëre equitem ceu Centaurum, glauco vectum eqvo ignivomo, & hæc stentoria voce cantasse:

Eg ríjd Hefste Hefveg borda:

Urig toppa ills valldande

Elldur er i endum eitur i midiu

Suo eru flosa rad sem fare kefli.

Interpretatio hujus metri ita habet:

Eg ríjd Hefste Hefveg borda, id est: Eqvo vehor per viam lethum veltus. Sic dicimus: *Uedurborda*, *Straumborda*: quod versus ventum vel vim fluctuum in navi est.

Urig toppa, id est: Firmissimam jubam habente. *Adri-ga* est motare, citare in gyrum. *Toppur*, Antea jubarum; sed *Urig toppa* est quæ immobilis juba antica, nimirum effrontem equum indigitat.

Ills valldandi, Malum adportante.

Elldur er i endum, Ignis utrobique; per extremitates. *Eitur i midiu*, intus veneficium, virus.

Suo eru flosa rad sem fare kefli, Festinat Flous vi, velut fundat ruat. *Þetta sagði Hialti Skeggja, son ad veri Gandreid, og mundi vera fyro storma bjórnadum*: Hæc eorum prudentissimus lenior aiebat esse Gandrid, & malum portendere, nec sefellit eventus.

A *Gan* desumptum videtur vocabulum istud *Galdur*, Magica incantatio & necromantia, quæ *Ganelldur* sive *Garrvold*, nam per eam artem ignitis spectris lædunt venefici suos inimicos.

FARFAR Gangast ad, Lactari fortiter. Inde, *At-gangur*, Summa vitium intensio.

FARRA Gardur, m. g. Gards in genit: Prædium; Proverb.

- verb. *Ad giora nokurn mel af garde*: Liberaliter & donis ornatum aliquem à se dimittere. *Gardur* etiam aggerem notat. Prov: juris. *Gardur er granna satter*. Agger est vicinorum reconciliatio.
- ΓΑΡΒΗΑ *Garpur*, m. g. Vir magnus, elatus & strenuus. *Forbion var garpur mikill og hafdi magtmanna menden ser*: Thorbernus vir erat elatus, ac multos habuit subditos. Inde:
- ΓΑΡΒΥΑΒΗΑ *Garpskapur*, Strenuitas, Audacia.
- ΓΑΡΝΥΡΗΑ *Garungur*, m. g. Facetus. *Fesse madur var umfangs mikill og mest garungur*. Vir hic erat dicalulus & facetus nimis.
- ΓΕΦΡΥΚ *Gedfrekn*, Animo acer. *Ged* n. g. Indoles. *Gedgodur*, *gedprudur*, bonæ indolis. *Gedstór*, magnanimus. *Gedlegur*, Formosus. *Gedstyggur*, Stomachabundus.
- ΓΕΙΓΑ *Geigur*, m. g. geigs ingen. Casus fortuitus, ut cum manus telo petitur alter vulneratur. *Rogv: J: Nu er mal ad sattið-bladendur hleipe skyda, hlaums adur geigur sic umin*: Consultum est similitates deponere, antequam majus accidat infortunium. *Geigur*, *gagur*, etiam Adject: Importunus, Intempestivus, Nocivus.
- ΓΑΓΓΑΡΑ *vel* ΓΑΓΑΡΑ *Fad geigar eda gagar*, Verb. tertiæ ferè personæ, ∞: Scopum non collimat. *Gretl: Spioted geigade a flugmann*. In volando obliquo cursu ferebatur hasta.
- ΓΕΙΓΕ *Geinge*, n. g. Præstantia; vel secunda fortuna.
- ΓΕΙΠΑ *at Geipa*, vi proprie est hyperbolica effutire. *Raid: P: Leggid ecki trionad a slikt Herr a to ept geipa margt fyrer ydur*: Non habeat fidem Rex, quamvis multa hyperbolica proloqvar.
- ΓΕΙΡ *Geir*, Verutum vel nomen gladii in mucronem acuminati, qualem describit Tacitus de moribus Germanorum; Hastas vel ipsorum vocabulo frameas gerunt angusto & brevi ferro, sed ita acuta ad

ad usum habili, ut eodem telo, prout ratio poscit, vel cominus, vel eminus pugnent. Nomen etiam virile est **FIL** in Islandia frequens, ex eo per compositionem alia multa facta sunt, ut **FIR*MR*** *Geirhardr*, vulgo Gerhardus, quod pilum ac verutum durum ac rigidum notat. Sic **FIR*AN*** *Geir-raudur*, Pilum rubens & rubigine infectum. **FIR*H*** *Geir-thiofur*, Pili fur. **FIR*AM*** *Geirholdur*, male Gyraldus, Pili tenens. **FIR*MY*** *Geirlakur*, Pili ludus. **FIR*Y*** *Geirman*, Pili aut veruti vir, seu pilo verutoque armatus vir, in plurali **FIR*Y*** *Geirmen*, seu Germani. Hinc enim tractum esse Germanorum nomen existimat M. Brynolphus Svenonius, Australis Islandiæ Episcopus eruditissimus, in primo periculo conjectationum in Præfationem Saxonis.

Hinc etiam ortum traxit **FIR*** bellum aut pugna, qua voce Poëtæ jam solum utuntur. Sic Edda: *Orusta heiti hillthr og Rimma, gaul og geira*. Fuit etiam Diva quædam bellica, stragis arbitra quæ *Geira* dicitur Sæmundi in *Grimnismalum*, Sturlafonio in Edda.

FIR *Ger*, Cupidum, avidum, voracem notat, utpote quem inhabitet **FIRI** Lupus Odini Dei Septentrionalis, quem Dominum carne & cruore bello cæsorum pascere fingit Edda ex *Grimnismaali* Sæmundi, **FIRA** *AF* **FIRYA** *HA* **FIRYA** *HA* **FIRYA** *HA* *Geram & Fream pascit*. *Deorum moderator*. Vocantur etiam Odini canes, de iis actum à nobis est in *Explicatione Epicedii Regneri Lodbrog Crakomalum* quibusdam dicto;

FIRA **FIRKPA** **FA** **FAPA**
FIRKIP **AA** **FNI** **NIFI**.

Geræ (Lupo Odini) tradidimus tum copiosum hospitii sumptum per istam cædem. Hujus vocis significatio postea transit in derivata ad cupiditatem indicandam, ut **FIRKMK** libenter, **IF** **FIRKMI** cupio, **FIRK** cupidus, studiosus ejus rei, cuius nomini per compositionem additur, ut **FIR*Y*** *viri cupida*.

F FIRA

- PIRRI.** doli studiosus. Ab hac voce etiam per appositionem varia fluunt nomina propria, **PIPIRI** Asæ geir seu pilum, **PIRPIRI** Arn-geir, foci pilum, ***PIPIRI** campi decretorii pilum, jam Holgerus &c. Vide periculum primum Brynolphi.
- PIPIRI** Geisan, f. g. Grassatio, *Yfergangur*, magis usitatum; *Voluspa: Geisar eimi vid allda nima*: Ignis grassatur per seculorum marginem. *Geistur* Adject. Celer. Item *Geisilega* Adverb.
- PIPIRI** Genta, f. g. est Ancilla prægrandis. Hinc vetus apud Islandos Parcemia quando opus ancillarum tardè procedit: *Huad bydur grautum genta*? Quid proficis pulcherrimè coquendo ancilla?
- PIPIRI** seu **PIPIRI** *Gerfar edur Gervar*, pl. n. f. gen. (Ornamenta) Res sunt artificiosè confecta sive consuta sive fabricata. *Gerfemar*, Glenodia, ejusdem tère significationis.
- PIPIRI** ad *Geya*, v. Latrare, gô in Præter. perf. *Feir heyrdu ad Ræcke gô i safar urdinne*: Audiverunt latrantem canem in scopuloso littore maris.
- PIPIRI** *Giesur*, o. g. *gies*, *giest*, Placidus, qui non facile irascitur. *Atle var manna giestur vid hann byka de huorum manne*: Atle erat hominum mansuetissimus, cui cum singulis benè convenit.
- PIPIRI** *Giasfullur*, Adj. o. g. *Largus*, *Munificus*, Item *Giosfull*, *Storgiosfull*, *ór af sic* & *órlatur* Synonyma.
- PIPIRI** *Giestur*, Hospes, advena. Item *Giestkoman de*, aut *Giestgjafur*, Hospes activus: *ad Pyggia gysting*, Hospitio frui, *Giestesenn*, Hospitalis.
- PIPIRI** *Gilldur*, o. g. *gilld*, *gillat*, Crassus, carnosus.
- PIPIRI** *Giorbugull*, o. g. *Circumspectus*, ab Adv. *gior* exactius, & *bugull* consideratus, animadvertens.
- PIPIRI** *Giorla*, Accuratè
- PIPIRI** *Gjorningar*, pl. n. m. g. Artes magicæ, quæ etiam

- etiam dicuntur *Forneskia*, (q: antiquitas) *Kinge*,
fölkinge; Idem.
- PMMA at *Gista*, Verb. Date obsides: *Him Gistat og gis-*
ling, Obsides: Oppignoratio.
- PMKPLA *Gistingar*, pl. n. Inquisitiones: *Ad stia gif-*
linga fyrer mann: Struere alicui investigatores.
- PMAL *Gladur*, o. g. Hilaris. *Gladlatur*, *Gledennatur*,
Gladlyndur: Lætus, jucundus, facetus.
- PMBY IHNPA *Glepmannlegur*, Is: qui nequam videtur;
 à Nom. *Glepur*, Facinus, Crimen, Scelus. *Glepa-*
mannadur, Nequam, Sceleratus.
- PMYYI *Glamme*, Scriptor, Garrulus. *Havamal*: *Uei-*
ogvarla sa vid vardi gisla, Po. *hann med glomman*
glamme: Nescit conviva objectus, si cum garrulo
 garrat.
- PMVA *Glamur* sive *Glonur*, n. g. Frigor: Unde *Verba*
Glamur, Frigor excitatur, vel strepit.
- PMVA *Glanar*, Scintilla. Inde *Glatz*, Fulgor.
- PMBA ad *Glapa*, V. Intentis oculis aliquid aspiciere.
- PMNYA *Glaumur*, m. g. *Glauma* ingenis: Hilaritas, Jocu-
 sus: Hinc *Glaum-Aa*, dicitur annis in Norvegia,
 ob strepitum sic dicta.
- PMN *Glens*, n. g. Jocus. *Ad glens*, Jocari verbis, vel
 circumloqui.
- PMTH *Glettne*, fig. Joco-serium. *Gletteliga*, amaru-
 x.
- PMNBA *Glupur*, o. g. Tristis sive *Phylanthropium*:
Hryggur.
- PMAL *Gloar*, pl. p. m. g. *Chyrothecæ pellicæ*: *Uthorms*
Sögu: *Nu erubier glöbar og við gies þær fylger*
su nattara, *þeim verdur all dæci ofgjafur*, *sem þa be-*
fun a höndum: Ecce chyrothecassibi duo pellicæ,
 quæ ejus sunt nœtura, ut quoque amantissimas il-
 lis, qui in manibus gestant.
- PM44 *Glott*, n. g. Species sarcasmi. *Fig glotte*, verba sub-
 rideo.

GNIPA ad *Gnafa*, verb: Eminere. *Flam gnafdi ofarlega vid Rafrið*: Eminēbat usq; in culmen domus.

GNIPA ad *Gnafa*, V. Altum suspicere. *I Grettlu N: lagde hendurnar upa fvertried og gnapte so innar yfer*: Manus supra trabem posuit, & in domum prospexit.

GNIPA *Gnifa*, f. g. Rupes vel montis cacumen. *Gnifer* Idem.

GNITT *Gnött*, Copia. *Gnagd* seu *Nagd* Synon. *Ordgnöt*, Eloquentia.

GRADUNGUR *Gradungur*, m. g. *gradungs* in gen. Bos non castratus. *Codex: Gradungur er i uxa tale*: Taurus numeratur inter boves castratos, donec trimus incipit esse.

GRÄFTÖL *Gräftöl*, pl. n. n. g. Instrumenta fossilia.

GREIPUR *Greipur*, pl. n. f. g. proprie interstitia digitorum in manu pro ipsis manibus. *Grett: Læt hann söpa greipurnar um eigner finabotnda*: Expilabat possessiones Rusticorum tenuioris fortunæ.

GREME *Greme*, f. g. Deorum ira, sive *Goda greme*. *God* enim Idolum, *greme* ab Adject. *gramur*, Iratus. *Greflegur* q: *Groflegur mikillegur* Adj. Magnus vel Formidabilis.

GREYSKAPUR *Greyskapur*, m. g. Ineptia, Ignavia, *Af greybandur*, quod cauem feminam significat.

GRID *Grid*, pl. n. f. g. *gridama* in genit. Induciarum vel pactio destituta, ejusmodi *Grid* sive inducias solenne erat inter veteres dare & accipere in magis hominum conventibus ut quilibet in committendo & restituendo ad propria securus esse posset; talium induciarum formulæ extant in nostris antiquitatibus: Vulgatissima verò est illa, quæ etiamnum appellatur *Hafsars grid*, cujus hæc erat occasio.

Erat inter Islandos olim Grettus quidam Asmundi filius, genitoris multis exitiis facinoribus peregrè & in patria clarus, vir sapiens, sed fortunæ iniquitati victimum obno-

obnoxius, is ab hoste potentiore haud iuste exilio multatus; in Islandiæ nihilominus desertis & absconditis locis usq; in annum vicesimum se continuit, interea temporis solitariae mansionis pertæsus ad ludos publicos, qui in provincia Skagefiordensi *Hagrænes* dicta celebrabatur, venit, pannosusq; ne agnosceretur prope reliquos inter tabernas sedit, aderant & haud pauci Magnates, qui in caput ejus conjuraverant; qui a ludis maxime præfuit Thorberno vocabatur, vir clamorosus & vehemens, hic quemlibet arreptum humeros nolentem volentem ad luctandum è sede pertraxit. In isto ludæctium agmine erant fratres duo adeò robusti, ut non inveniretur qui cum singulis eorum nisi victus in arenam descenderet; coepit igitur Thorb: diligentius circumspicere & multitudinem lustrare, tandemq; ad Grettærum inter extremos sedentem pervenit & apprehensum uti reliquos erigere conatus est, sed ille instar saxi immobilis mansit; nemo, inquit Thorberno hodie mihi tam gravis extitit; Ecquod tibi nomen est? (Nam facies ejus bene videri non potuit). Gestus vocor, inquit Grettærus: Eris hospes acceptus, ait alter, si ludere velis & luctari. Ut homo peregrinus, spectator huc adventi inquit Gestus, non luctator; Ut gente acrius Agonothetæ, pacem sibi stipulatione manuum dari petiit Gestus, priusquam ludis seingereret, quod ignotus esset & inter ignotos. Hinc Gestivo primus annuit & annue realios fecit vir quidam magnæ auctoritatis, disertus & verbosus nomine *Hafur*, o: caper: unus ex Grettæri conjuratis; pacemq; deinceps hac quæ sequitur verborum notabili formula confirmavit.

Gestus hofpi-
tem signifi-
cat.

*Hæc sct. eg. grid alþrá manna í millum eink. viliga
ad tilnefndam þessum sama gisfic er hæf. sct. og ad um-
derskildum öllum Godords Mommum og Bendum og so
allri alþydu umgra manna og vopnfæra; Jæg og aller
higrads mem í Hegrænesþyngi eða huanan þæðr er ad-
kennum nefndramanna eða or onefndra; Hlandöðlu grid*

og fullann fríð komn manne háann okunná er Gíeftar
 nefnst; til gamans og glyms til glæde allrar til hærvi-
 star og heimferdar hvort er barn þyrft ad fara á þoge
 eða Lande eder flutninge, skal hann hafa gríð i öllum
 stóðum nefndum og onefndum, svo leingi sem hann þarf
 til heilrar heimkomu ad, hollðum gríðum og trygdum,
 set eg þesse gríð fyrir os og vora frændur vinnu og ven-
 fla-menn svo komur sem karla þyrft og þrala, svenna og
 sialfrædis menn, sic sa Gríðningur er gríð ríffur, e-
 dur trygdum spíllar Rökur og Rekinn fra Gudi og go-
 dan Mómam, ur Hinna Ryki og fra öllum Guds
 Helgum og hærge þessur manna a malle, og sic fra öllum
 ut flæmdum sem menn vjdaðt varga reka, edur Christ-
 nær men kyrkjur sekia, heidner menn hof Blóta Elldur
 Bremur, Jord grær, mælt Barn mödur kallar og mö-
 der mög fæder, allær Ellda kindu, Skip skridur, skil-
 der blika, Sol skyn afumar Spjó leggur a Land þetta, um
 vrtrar uöt, fimmur skridar, fura vex, valur fljgur vor-
 langum daginn og standi honum beinn byr under báda
 vængi, til Hlamm hærfur, heymur er byggur, umdur
 veiter vatn til Siöar, karlar korne Sa, hann skal fyrast
 kyrkur og Kjemmemm, heidinnu hale, Hus og hella,
 beinn haorn nema Helviti — — Nu skulma vör ve-
 ra sätter og sammála hvor vid annann i þoga göðum,
 hvar sem vör fimmur, a fiall eða fura, skipe edur steyde,
 Jörd eða fjöle, i hafa þessur a hestbaki, so sem um fimm
 hvor finne, edur brodur, sem a braut hitte, Jasn sätter
 hær vid annann sem Sonur vid Fædur eða Fæder vid
 Son i Samförum öllum, nu leggum vid bendur fimmur
 og aller var og hollðum vel Gríðum og oll þesse Guds to-
 lund trygdum at vitne Guds og godra manna og allra
 þeirra er ord mája möga heyrta og ad nockru er nær fæd-
 dur.

Hæc Verbotenus reddis a sic ferè habent.

Hic patrum sancio inter omnes homines, præsertim
 nominato hoc Gestero, qui hic sedet & subintellectis
 etiam

etiam cunctis Nomarchis, colonis & omni vulgo juvenum armipotentum; Ego & omnes provinciales in Hegra-Nesensi foro vel undeqvaq; quis advenit, Nominatorum virorum & non nominatorum spondem⁹ (conjunctis manibus pollicemur) inducias & plenam pacem advenæ ignoto, qui Gesterus vocatur, ad jocum & luctam & lætitiā omnem (exercendam) ad mansionem hinc & domum remeationem, aut quocunq; opus fuerit ire mari vel terrā aut vectura, habebit pacem in cunctis locis nominatis & innominatis quantum indiget ad integrum ad sua reditum pace & fide præstitis; Has inducias pono pro nobis, nostris cognatis, amicis & affinibus tam foeminis quam viris, ancillis & servis, ministris & sui juris hominibus, sit fædiperda, qui pacem hanc violat & fidem datam corrumpit, reiectus & expulsus à Deo & omnibus bonis ex Regno coelorum & ab omnibus Sanctis Dei, nusquam habilis homines inter, tamq; (Latè) à cunctis eliminatus quam latissime homines feras crudeles abigunt (abactas vellent) aut Christiani templa visitant, Ethnici delubra colunt; *VAGLA* ignis ardet, terra viret, loquens infans Matrem appellat, & mater filium parit, vulgus focum accendit, navis serpit, clypei micant, Sol in æstate splendet, Nix premit hanc nationem hybernā nocte. Finus percurrit (aliquis ex Finnis, qui corpus exuere & sic latè circumvagari putatur) fagus crevit, & falco volat verna die (quæ nimirum longissima est) spiret ipsi directus ventus secundus, sub ambas alas, eo quā cælum fugit (à conspectu sub Horizontem) Mundus colitur, ventus ducit aquas ad mare, Agricola semen seminant (sementem faciunt); is procul esto à Templis & sacerdotibus, Ethnicis Asylis, domibus & antris, & à mundo quolibec nisi inferno. Nunc erimus reconciliati & consentientes ubicunq; convenerimus, in monte aut littore, in Navi vel Navtis, in Terra sive nive, in æquore aut super equi dorsum; quasi amicum quilibet inveniat, aut fra-

fratrem in semita obvium habeat, æque concors quisque cum alio ac filius cum patre & pater cum filio; in communibus itineribus cunctis, jam manus conjungimus Tu & ego Gestere, & nos omnes, observemusque bene inducias, & omnia hæc verba, prolata bona fide teste Deo & bonis viris omnibusque eis, qui verba mea audire possunt & aliquatenus propinquaverunt.

Uta. hujus Stratagematis eventum obiter attexam, Grettelus depositis exterioribus illis pannosis & lacris exuviis in Theatrum prodiit, & ab omnibus agnitus est, liberali ut erat forma, heroico corpore, magnitudine reliquis præstantior; ibi adversarii obmutescere pudesceri & variè affici: quum hostem in manibus haberent; sed Gr. illos Rhythmo delusit, cujus hoc finale est:

Old bilar ord ad hallda af dro slafir af hafre...

Fidem datam non servant. Desiit nugari capere; quod adhuc in Proverbio usurpatur, quando loquax aliquis rationibus convictus obmutescit (*Afdregur slafir af Hafre*;) post luctas adeò strenuè absolutas, ut ne robustissimi illi fratres, quorum uterque duorum fortissimum virorum robore pollere dicebatur, ambo simul Grettelero prævalere non potuerint; ad suum propugnaculum ob pacis constitutæ Religionem liber reversus est. Cujus ideo memini, ut appareat quàm sanctè pacem datam servarint illius sæculi homines, & præter intentionem, causa etenim cur Gret: sublatum voluerunt Magnates illi hæc erat, quod illis annis sui exilii in insula quadam (*DrangEy*) sinus *Skagafjord* sita, & ob saxa prærupta undique nisi uno in loco per scalas, inaccessa cum fratre Illugo se contineret & tueretur, ut propterea insula possessores, quorum præcipui erant vicini primores Gret: tunc in conspectu habentes omni ejus utilitate carere cogerentur.

PRIP *Grid* etiam pro vita data. *Sveinn Jarl i Gretlu: Þo nemre eg ecki ad briota sologien, ad eg giese Grid þem*

sem

sem olifis eru verder: Legem ita non violabo, ut ejus vitæ parcam qui supplicium meruit.

PRIPPIKPA *Gridnidungur*, m. g. Frangens pacem, Fœditragus.

PRIPYAFNA *Gridmadur*, m. g. Famulus. **PRIPYAKA** *Gridkona* Ancilla, à *Grid* & *madur* sev *kona*, quod sub præsidio & pace sui heri vivat. *I Orms Sagu: Storolfur sendi Gridkonur synar ad raka Liána: Misit ancillas ad corradendum delectum tœnum, (quod Etia dicitur, donec defectum jacet in pratis:) Ancilla etiam dicitur gridka, quod est diminutivum à Grid-kona.*

PRIB *Grip*, n. g. Violenta apprehensio aut rei alicujus ablatio, à verbo *eg grip*, arripio.

PRIBA *Gripur*, m. g. *grips* vel *gripur* in genit. Armen-tum, Animal aliquod ex grege. Item *Gripur* dicitur pretiosa aliqua res, clenodium, quod & dicitur *Dyrgripur*, *Godgripur*, etiam dicitur *Mennigripur*, vide suo loco sub litera M.

PRIG *Grys* m. g. Pullus juvenis, Solum maxime.

PRIPPIKA *Gryfseldur*, o. g. Insigni robore præditus: à *Gres*, quod cum *gros* germanorum convenire videtur, & *esldur*; robustus. Vel potius ab *Apro: Gryfs* Aprugnus.

PRIPPIKA *Gulfader*, Compater.

PRIG *Gys*, Verbum fere teritur perforce, flagrat, *Gys* in Præter. flagrant, at *gysa* in Infinitivo. *Flammi sa þar ella alþinkinn þiggisa*, Videlicet ignem efflagrare, quod alio verbo dicitur *Flógrar* eadem fere Etymologia. Item *Gys* nomen n. g. Ludibrium. *Kotus meim giordan ad þessu mikal Gys*. Regii Ministri magno Ludibrio illum exceperunt. (Vide *Danulap*.)

H.

PRIPPIKA *Flant*, n. g. Ludibrium. *Fladgarn*, Illusor. *Fladne Illuso*.

G

*PRIPPI-

- ***HAIBINGUR** *Hakibingur*, Gibbolus, ab *Hakia*, id est, Gralla.
- ***HALL** *Hall*, Calx pedis, inde *Halldragt fat*, Vestis talaris. Inde:
- ***HALDREIGIM** *Haldreigim*, Tardigradus.
- ***HALL** *Hall* etiam Vidua, seu potius mulier orbata marito; qui si adhuc sit superstes, ob scelera exulat. In *Grafygl*.
- ***HETTA** *Hetta*, Periculum. Prov: *Tvent er i battu buer-ve*: Unum ex duobus illi sperandum, qui periculum facit, sinistra fors aut dextera.
- ***HAGUR** *Hagur* Adject. In arte fabricandi tritus. *Hagur* etiam Substant: Commodum. Prov. *Gengur uppbagur hans*, Cedit illi commodius. *Hagur* omnes res propriae dicuntur.
- ***HALFUTA** *Halfuta*, Semifatuus.
- ***HAMARSKUTE** *Hamarskute*, Saxi antrum. *Hamar*, Saxum.
- ***HAMLADUR** *Hamladur*, o. g. Manibus & pedibus truncatus. *Egla*: *Son er voru hamlader a bondum og fötum*, o: Manibus aut pedibus amputatis impediti sunt.
- ***HAMAFT** *Hamaft*, verb. Vide supra *Einhamur*, Prae iura furens, furere, furore corripere.
- ***HAMRAMUR** *Hamramur*, Prae furore fortis. Inde Nomen *Hamramur*, n. g. o: Talis furor, sc. debacchantium.
- ***HANSTOLM** *Hanstolm*, Squalidus, Macilentus.
- ***HANSTRJUDUR** *Hanstrjudur*, n. g. Extremitas manus.
- ***HANDBUGUR** *Handbugur*, Manuum lotiones.
- ***HANNGRDR** *Hanngdr*, pl. n. f. g. Artificiosum. *Sigla*: *Allevckid var gjort med miklum hanngdrum*, Vexillum factum eccellente manuum opere.
- ***HAPP** *Happ*, n. g. Faustum, Felix. *Ohapp* contra, Infau-
Gretl: *Kom þat asamt med þeim ad þeir mundi ei-rióna happ sit ad Ohappe*. - *Cu*stills conveniebat, qui fortunam suam in infortunium convertere voluerunt.

*ARPRALÆ *Hardradur*, o. g. ♂: Crudelis. *Hardradi* n. g. Crudelitas, durum facinus. *Hardur*, *Durus*, & *Ræd*, Concilium. *Helgi hiet a þor til hardræda*. Invocavit Thorum in aggrediendo dura & ardua. *Hardgiedjadur*, ♂: duri animi. *Hardbyll*, parcus erga subditos vel familiam.

*ARPRTHILÆ *Hardsteinn*, m. g. Cos dura & aspera.

*ARPRHTI *Hærafsto*, n. g. Vociferatio qualis solet esse concitatz plebeculæ aut ebriorum. *Vard af þessu mikid gaman og hærafste*. Hinc orta est magna lætitiâ & tumultus. Ab *hær* altus, & *raust* vox.

*ARY *Hark*, n. g. Tumultus.

*ARPRHTI *Hæske*, m. g. *hæska* in genit. Periculum. *Hæskasamlegt*, Periculosum.

*ARPRHTI *Hæsta* at *Hæsta voll*, Verb. In aciem provocare. *Hæstesteingur* vocabant perticas corytaceas, quibus locum duelli circumvallabant vel cingebant.

*ATL *Hatur* n. g. Odium, à verbo *eg hata*, odio habeo.

*ARPRHTI *Hærvæde*, m. g. Strepitus, Fragor qualis in flaminibus impetuose proruentibus.

*ARPRHTI *Hæudur*, n. g. Poëticum vocabulum terram significans, quasi solum.

*ARPRHTI *Hæufge*, m. g. Omne ponderosum quod ingravat. Inde dicitur *Svefnhøfge*, levis sompnus.

*ARPRHTI *Hæuga Eldur* Ignis fatuus qui apparere solet noctibus supra tumulos, ubi aurum aut argentum abscondebatur.

*ARPRHTI *Hæugur*, Sepulchrum sive bustum multa mole congestum & exstructum. Inde:

*ARPRHTI *Hæugbur*, m. g. Defunctorum Manes tumulos illis exstructos inhabitantes. Inde dicitur *Hæugbualdur*, Monticularum literatura.

*ARPRHTI-ARPRHTI *Hæilla-dringur*, omn. g. Felix. *Fort: Spakie i Gretl. Qg grimur er mior hærsu hæilla-dringur barn er, eða gæfmannadur.* Nescio an hic in hoc

- minem felicem & fortunatum sic evasurus. Ab *Heill*, id est, Felicitas, Prosperitas.
- *HNRTH *Heilrade*, f. g. Sanum consilium. *Heill* f. g. Salus.
- *HMYTH *Heilsmide* f. g. Candor, *Heillmádur*, Homo integer, Sincerus.
- *HYPRHTT *Heimdrott*, Domestica familia.
- *HYTH *Heimtur in afriettum*, o: Investigationes pecudum dum ex palcuis cogregantur, quæ dissimili modo contingunt, ad *heimta*, o: postulare vel attrahere.
- *HL *Heim*, f. g. *heimar* in gen. Cosmollis & plana. Item *Heimarbryne*, idem significat. *IKnittinga Sag: Haraldur Sveinn Ulfssonarson [Rex Danie] var málur klerlátur, fátatur, einálugur, og taladur a þyngeinu, ordu adrer miög ad hafa tungu fyrir homum, listall var hann atqvada mádur um þat er þurfa þötte; Þinginn var hann heimadur, hágur vid folk, stöð leifit þiorn af homum, fór nær hvor þu framum er villdi i Landiinu: Daner kölluðu hann þu Harald heim.* id est: Haraldus nepos Svenonis Ulfonis, vir erat quietus, pauciloquus, amans solitudinem, nullius eloquentia in foro, aliena lingua plerumq; usus, in iis quæ publica commoda spectabant parum insignis, bellator nullus, erat humanus erga subditos, pat non erat regimini, quivis pro lubitu egit quod voluit. Hinc Dani ipsum vocabant *Haraldum Heim*, o: cotem mollem.
- *HBTYKNNH *Heptmumgur*, Irae memor, tenax, ab *Hept*, Furor, & *mumgur*, memoria.
- *HNRV *Helvetkur*, m. g. Morbus lethifer: Dicitur & *Banafett*, lethalis morbus, ab *Het* Lethum.
- *HVA *ad Heitna*, o: Allequi sine Prehendere, quæstionibus capere. *Hendur*, Manus, in plur. *Hendur sijnar ad veria*, Prov. Vitam defendere.
- *HRHNTA *Herdelatur*, Curvus humeros. *Herdebreid*: Notabilis mons in Islandia.
- *HBTANB *Herdbláup*, n. g. Expeditio, *Her*, Militia, *Hermenn*, Milites, *Heröp*, Clamor militaris. *Epl: Lofin*

Laeta ferit up heröpe og lietu bläsa herbläastur: Clamorem militarem excitarunt, & classicum ceceperunt.

*RHIRYI *Hervirke*, Cædes. *Hervuig*, Clades. *Herskär* o g. *Bellona filius*.

*HATRIK *Hestaking*, Certamen equorum, Equorum pugna. *I Grettl:* Um vorid var sett hestaking a laugafit: Verno tempore statutum est certamen equorum in terminalium planicie, quod & dictum erat *Hesta at*: à verbo *ad etia samnan*, s: Incitare, adigere equos ad pugnam.

*H. *Hey*, Fœnum. *Heykleggie*, m. g. *Cumulus fœni*, (quod & dicitur *Heykuml*.) *I Orms Sögu. Dufhakur sagdi:* ut i gardenum standa ij heykleggiar, ammar frögra fadma, em ammar tæggja og vel ij fadma a heykleggiar matre bätt: *Dufhachus dixit*, in area duofunt cumuli fœni, alter quatuor orgyrorum, alter duorum, etiam quo ad crassitiem & altitudinem duorum. *Refert autem Historia Ormeni, Storolfuth Patton* ejus in aspera quadam hyeme fœni inopia laborasse, misisse idcirco filium Orm ad vicinum suum *Dufhacum* ut fœnum emeret, *Dufhacum* vero venale negasse, sed tantum gratis dedisse quantum semel ferre Ormerus poterat; hunc denique restes preparasse, & utrumque cumulum spectante & admirante *Dufhaco* uno onere ad domum paternam abportasse, Tunc temporis Ormerus quatuordecim annorum fuisse perhibetur, porro septennis fortissimus viros robore vicisse; fortissimus denique omnium Islandorum qui unquam existerunt fuisse dicitur.

Vide *Afb.*

*H. *Heya*, Verbum, pro exercere, *Hæde* in præterito. *Rolland hæde Bardagann:* *Rolandus præteritum exercuit.* In metro antiquo.

*H. *Hibyl*, *Ædes*. *Hibyla præteritum matar:* *Qui in ædibus suis probus & hilaris est.*

- ***HYKTHMPT** *Himintungl* n.g. pl. n. Astra, ut Sol, Luna & quævis Stellæ.
- ***KPNRNITM** *Hindurvitne*, n.g. Res nullius momenti, Item *Hindurleifa*.
- ***IRPYIK** *Hirdmem*, Aulici. *Egl: Af ollum hirdmommum sijnum virðte Haraldur Haanfagre mest Skalla syn:* Ex omnibus aulicis suis maximo honore affecit Poetas suos Haraldus Harf.
- ***NTA** *Hita*, Verb: Parere, obtemperare. *Þeir quadduð hans bode hljta mundu*, dicitur *á blit* vel *blatur*, Res quæcunq; nunc magis in usu est *ad hlyða*, Obdiredi, *Hlyðne*, Obedientia. *Dixerunt se conditorem suscepturos.*
- ***MPAR** *Hlyfar*, f.g. pl. n. Arma, (potiss: munitiva)
- ***MRI** *Hyre*, m.g. Frater.
- ***MPA** *At hnyfa*, Verb. est, Strenuè scyphos excludere. *Hann hnyfde af horninu:* Evacuavit cornu. *Dicitur & Krifa* eodem sensu.
- ***MMPA** *Hmiefgur*, m.g. sive *Hmiefg* n.g. Genulabatio vel Lapsus. Sumitur & pro diminutione vel exinanitione.
- ***MNYMT** *Ad hnyskast*, Verb: Manibus pugnare. Inde *Hnyskan*, f.g. Agitatio, Concussio.
- ***PP** *Högg*, n.g. Verbera.
- ***MPI** *Höghyfe*, n.g. Commoda vita, quasi *Höghyfe*: Inde *Högrur*, Mansuetus.
- ***PIPI** *Hofdinge*, m.g. Capitaneus vel Primas aliorum, á *Hofud*, c: Caput.
- ***MA** *Höldur*, n.g. *halds*, in Genit. *er susem hefur at erfðum at höld odal eptur Faudur og Mödur*, dñm: *Vet: Leg. Qui hæreditario jure possidet prædii paterna & materna. Usurpatur sæpiuscule, Höldur si bue*, quod & denotat viduum.
- ***MP** *Höll*, m.g. Collis. *Höl*, Gloriatio. *Höl munur*, Triumphus. Ab *Höl* nrg. *Commendatio laudatoria, & munur* Affectus.

- *R1V1 *Hólme, holma* in genit. m. g. Insula mari aut flagno circumflua. Item, quivis locus circumventus: Atq; inde:
- *R1V2 *Holmur, holms* in gen. m. g. Spacium in quo pugiles dimicabant. *Holmganga* f. g. Singulare certamen. *Ad ganga á hölm*, in arenam descendere, vel certare. *Emviige* ferè idem & *Holmganga*. *Hölm-göngu Lög*, Leges dimicationis.
- *R1V3 *Holmið* f. g. Vulus immedicabile, lethiferum. *Holsar*, quod in ilia usq; infligitur.
- *R1V4 *Hönd*, f. g. Manus. Prov. inde: *Ad leisa bendar synar*, a: Suum pensum absolvere. Item: *Hömm á samnad ad höndum*, Illi circa manus consultum. De eodicitur, qui laborem detrectat. Item de eo qui parcius & tenax est. Item *Hönd* pro imperio: *Ad hafa hönd yfer*, a: Imperare sive Procratoreta agere. *Hönd full manna*, Parvus exercitus.
- *R1V5 *Hoof*, n. g. Modus, Medium: Dicitur & *Medal-böf*. *Höfsmenn*, Modesti viri.
- *R1V6 *Ad höfða*, verb. Aspicerè. Item: *Ei þike mér það vel höfða*, Mihi videtur optatum non habitarum eventum.
- *R1V7 *Hörnablastur*, m. g. *Landar hlöð*. Tubarum sonitus. *I Sögu Hrolfs kraka*. *Heyrdu þeir hörnablastur á Land*: Audiverunt tubæ clangorata per regionem.
- *R1V8 *Hradar*, omni gen. Accet. *Ad hrad*, inde *hrad* *Hradar*, *Hradast*, Cito citius citilitate.
- *R1V9 *Hrae*, n. g. Cadaver. *Hraekind*, Quavis repilia: sive bestie carnyora. *Hraefuglar*, Volantiaque carnibus vescuntur.
- *R1V10 *Hrae*, n. g. abiectione, nullius pravi abominatio.
- *R1V11 *Hraimur*, m. g. Ungves ferarum. *Inda Hraimur*, m. g. Manipulus.
- *R1V12 *Ad hrapa*, verb. Labi gradum, sive ad *hrapanochum*, Calumniari.

- *RIPPY Hreife, m. g. Proprie est Phocæ ungula. Eurpa-
tur & pro Manu; a verbo *Eg bryf*, i. e. Capiō, curvā
manu arripio.
- *RHKK Hreim, Adji Partis, Sincerus, Hreim quoque
Subst. Rangifer. Inde Hreimstökur, pl. n. Pel-
lis istorum animalium.
- *RHITTE Hreiste, f. g. Fortitudo bellicosa. Inde dicitur
Hraustur madur, Fortis vir.
- *RIB Hróp, n. g. Clamor, Vociferatio. Alia significatio
notat Probrum. *Hráð*, *Hróp* Synonymum.
- *RHYA Hramur, omn. g. *brum*, *brami*, Debilis, Aler-
- *RHITNA Hramur, Aries.
- *RIF Hrygg, g. *hrygar* in genit. Notabilis tempestas
cum nive, grandine aut insigni pluvia. Synonyma
Hrudre, *hret outre*, *brak outre*. Vide *Stoður*.
- *RHYA Adv. Temporis. *Ganga þeir m bálle samt
um hryd*, Ambulantur ambo pariter per tempus
aliquid.
- *RIPA Hryfa, f. g. Rastrum. *At hryfa*, verb. i. e. Erica-
re. *Ad kóra* nunc in usu.
- *RHITTE Hrutur, Acer. Hinc Adverb. *Hrutur*, *huttle-
gar*, *bnatast*, Cito, citius, citissime. *Foru þeir sem
bnatast*, quam celeritate progressi sunt. *Hlutur*:
Hlutur, *velox*.
- *RHIF Hrutur, Acer. Dicitur & *Þarður*,
Kladaseckur.
- *RHRYA Ad huerfa aptur, Reverti. *Oron*. *End huer-
koster* etc. *Fig*, *annat huer* *þu fater* etc. *Þyngs*, *þu huer-
st* etc. *Þu huerst* *edat huerst* *þu aptur*.
Hinc conueniens occurrit, aut ut abeas ad conueniam
& committas fortunæ quomodo res succedat, huc
occurrere. Item Phras. *huerfa til* etc.
- *RHRYA Huermig dicebantur, modo nos usurpa-
mus *Huermig*, *q. uis* etc.
- *RHRYA Ad huerfa, V. est utatum reddere. *Eg huerfa
þu* etc.
Indica-

Indicat. *hueste* in Præt. perf. Dicitur & de vento invalescente, *Urdrid tektr ad huesta*, Tempestas invalescit. Item torvis & acutis oculis aliquem intueri, dicitur *Ad huesta argn a man.*

*HYP A *Hugur*, Animus, m. g. Indicitur *Hugadir* sive *hugprudur*, Animosus, *Hugfullur*, plenus animi, *huglaus*, nullius animi sive timidus, *Hugsterkur*, animo fortis, *Hugþockadir*, acceptus, *Hugþocki*, beneplacitum. *Honum er vel i hugþocka vid harm*, i.e. Favet illi. Item, *I Grettu: Huorsa seiger þeir hugur um Sýn þyna hvortjer Idin menn þeir minne verda*, Quod tibi prælagit animus de filiis, cujus industria tutari sunt. Synonyma: *Sinne*, *Gied*, *Senna*, *Fötte*, *þauke*, *Grumur*; pro mente.

*HYPH A *Huimleidur*, Invidus, omn. g. quem omnes fastidiunt & abominantur. *Harm var allum huimleidur*, Omnes ipsum fastidiebant.

*HYPH P *Huirsing*, t. g. *Mansetu bringur*, s. Theatrum.

*HIT APRH T A *Hvítakristur*, Sic appellavit Veteres Christum à probitate & candore.

*HITPHH *Hvitmeme*, n. g. Vir Candidus.

*HARPH *Huorf*, pl. n. g. Clandestina furta ignoto fure.

*HARH A *Ad huorla*, verb. Dispergere. *I Orms S: Gridkur ætladu að huorla beyed ur mugumum*, Volebant fœnum dejicere ex congerie sive ex fœnificio convoluta. Vide *magnum*.

*HARH T A *Huorvetna*, Adverb: In omnibus. *Hann vilde nu annad þin huorvetna rana*: Aliud jam meditabatur, quam rapinas ubiq; exercere. Item:

Hærvetus, Omm. Egl: *Er andin þer lard honum huervetna leifast*: Mirum est vos perflittere ipsum ubiq; prohibita dominari.

*HYPH P *Huskall*, m. g. Domesticus, Operarius.

*H H *Hyde*, n. g. Antrum sive spelunca, in qua ursus latet. *Hydbiorn* is dicitur ursus, qui in antro suo latet. *Gretta: Þad bar til a Hvítverðum vetre*,

*ad Hydhiorn eim grimmur gjeck ur synu Hyde, og
vard so dnmur ham blyfdi kvorcke monnum nie sic:*
Accidit primâ hieme, ut ursus ex antro suo profiliens,
adeò in furorem ageretur, ut nec hominibus, nec pec-
cudibus parceret.

*Hyde proprie significat Corium, vel coriaceum in-
dumentum, ab Hud, Cutis, Corium. Hic vero pro
ursi stabulo ceu nido usurpatur, ubi nempe feta diu
latitat.*

*HPIA Hyggia, f.g. Scientia. *Hann var fyrre fullginnim
ad hyggju eim vetratala:* Ante ætatem sapiens eva-
sit.

*HPIAHI Hyggjande, Sapiencia. *Hodie magis usita-
tum Hyggjande, Dissende, n.g.*

*HPIA Hylur, m.g. Gurges, *hyls* in genit. à verbo *hyla*
Abscendo.

*IR Hyr, Ignis, Poëtice usurpatur. *Aliàs Hije Adjectiv.
Humanus, Comis, Affabilis.*

*HRIK Hyrning, f.g. Angulus aliquis in domo. *Grett:
Hopadi up i byrningena:* Retrocessit in angulum
quempiam.

I.

IA Ia, Verb. *Attribuere, item affirmare. I Banda man-
na S: Ia hodierna dag, er þu ydrast og o Mor-
gum:* Hoc solum affirma hodie, cujus te cras non
possit.

IAI Iafnan, Adv: Semper. *Iafnan er hálsogd saga
er þu seiger fra, sagdi Skapte Lagnadir, Grett:
Dignitata tantum est relatio uno suggerens dixit
Nomophylax in Grettla.*

IAIARI Iafnallare, Coetaneus. *Grett: Hann var
sterkastur þar Nordur sima Iafnallara:* Fortissimus
suorum coetaneorum in tractu aqvilonari erat. *Iaf-
nadir, Aequalitas. Ej er Iafnoknid a med yckur:
Non estis æquales viri. Ecke gior, eg nigr allarnem
Iafna:*

KIRNNA *Kirnelga*, Subtilissima arte.

KAST *ad kast vid nookarn*: Infensio animi gestus alicui ostendere.

KATA *Katun*, omn. g. Hilaris. *Uinn og Velkunn*, Sapienter & bene hilaris. Hinc *Katlogar*, qui moribus aut verbis jocandi aniam prabet.

KAF *Kaf*, m. g. *Dimp*, Profunditas: *Sigb*, *Skall*: *Kafur* *od kafs ad kofum kylir bristn man tyla*: *Kafur* *kafs*, i. e. *Navis*, *od ad kofum vdr kofulega*, *hinc* *sigavio* in profundo. Hic ponitur profunditas pro mari profundo. *Carina* *qvassavit* *superficie* *maris*. Hinc *Kafarey* *Utmator*. *Ad kafa* *man bo* *ne*, *Grötha*: in fundo sub aqua serpere. *Gröthi* *falsi* *under* *fosim*: *Greterus* *sub* *cataracta* *trina* *bat*.

Utmator: *Par* *var* *delamka* *utward* *hann* *til* *grunnur* *ad* *kafa* *adur* *hann* *kinnu* *up* *under* *fosim*: *Vporio* *stant* *magni*, *na* *de* *coadus* *fit* *fundam* *petere*, *antequam* *Cataractam* *superare* *potuerit*.

KIRNNA *ad Kalla*, Verbi: Irridere. *Hann* *latur* *eske* *af* *ad* *kalla* *mennt*: Non desinit homines irridere. *Ad* *kalla* *sa* *tu*, in alia significatione, est jocosis verbis circumloqui, an res aliqua impeditur possit. *Kalla* *inda* *tu* *eg*: *Vide* *an* *acquiram* *ad* *kalla*.

KAPP *Kapp*, n. g. *Conatus*. *Greth*: *Ef* *hann* *vil* *af* *settum* *ta* *man* *eg* *kappe* *veris*: *Quid* *si* *reconciliationem* *inscipere* *nohit*, *conabor* *reconciliare* *voluerit* *enter* *desip*.

KAPPA *Kapp*, m. g. *Pugil*, *Adleta*.

KAPPA *Kapp*, m. g. *Kappmadur*, *Qui* *negotia* *sua* *serio* *regit*.

KAPPA *Kapfa*, m. g. *Gen* *na* *is*, & *nomen* *piscis* *Gen* *na* *is*.

KAPPA *Kafidur*, omn. gen. *Dysidur*, *Terra* *in* *lapi* *dibus* *annubens*.

KASKA *Kaskar*, omn. g. *Fortis*, *strenuus* *vir*. *Uf* *ut* *patur* *&* *de* *eqvis*, *Kaskar* *bestur*, *fortis* *equus*. *In* *Adverb*: *Kask*.

KIMBIARPIA Kimbiarger, f. g. pl. n. Munimenta genarum in caside. *Berskirum hafdi Hiarn a Hofde, og hafde et heffent kimbiargunnum.* : Quid galantia illi capite habebat, sed munimenta genarum non contulerat.

KIRYA ad Kirka. Verbo Strangulate. *Stegge i Grettlu: og fjarra er i Attdun nu ad kirka sig sem vid kerstlerkinn fordum.* Nimis procul est Audinus, ut se concito strangulare, ut olim in hudo pira.

KLEKA Klekar, m. g. Crimeo. Inde *Klekis ord.* Turpis fama. *Klekis þapar, Infamia. Uden vier mætti bel-dur deya med Dneingskap, ann lifa med Klakiskap.* Malum bono officio mori, quam sum ignominia vivere.

Klekismenn, Benedicti Konge Bendir i Knitlingu: Bad hese og aldre i hegr ad Gude rylr betar duglasfer Klakismenn enn dugfuller Dneinger og huatir. Nunquam audiui Deo magis placere pusillanimes & timidos homunciones, quam viros audaces & fortes.

KLEKART Kleksart, Adv: Decoditur qui sinistra uditur fortuna. *Forhallur i Grettlu: Mær belst ljitt a Sandmanninn og verdu þann Klaksart.* Opiliones mei pereunt, & sæpe ipsis damna inferuntur.

KLEKBRÖG Klackbrög, Jumenta alitellaria. **KLEKHOGG** Klänhogg, f. g. Obscenitatis verber, alidam obol Foccus, obscenus sermo, & hogg latus, Verber, percussio. *Flann slá hana klänhogg um þig þur: I fuis clanes impudentem verberavit.*

KLEKSKUR Klekskur, m. g. Saccipitum viatorum. *Grattla: Smitter hon ad og þcip til Klaskur N: hafde fyrer attan sig vid Södulinn og malta þatannum eg hafde verda, þu eg ljtt Longum ad litla. Grattus opprehandir ejus Saccipitum, quod propé Sphippi- uiterat, in quibus: Hoc meum est, quia ad minuta me detinere soleo.*

KLAUNDUM Klaundum, m. g. Injuria, Detractio.

YMA *Knaa*, Potest, *knatte* in præ. *Aræ. Ep.*: *Kna* skalla
rã falla. Coma æqualis evadere potest. Comam appel-
 lat *Skall rã*, à *Skalle* Caput, [proprie est *Calvicies*] &
Rã Scyrpus, vel planus baculus, q: capitis scyrpum
 dixerit. *Forarim Loftdunga: knattu suder Byrraskn*
bera: Ventus vehementer naves propulit.

YMR *Knär*, omni g. Acer. *K: afur, Kneffen, Synon.*:
 Proverb: *Margur er knär, þo þam sic smär*: Multi
 acres sunt, licet parvi.

YMTT *Knattur* vel *Knöttur*, Pila. Dicitur & *Hnot-*
tur, Rotunda moles. *Gretl.*: *Audun flo knottum y-*
fer Hofud Gretters: Pilam supra Gretteri caput pro-
 jecit Audun^o. *Bollur* [à rotunditate, quod n. rotun-
 dum est *Bollot* dicimus.] *Gretl.*: *Grimur hafde þa*
bendit Bollern. Grimus pilam apprehenderat.

Knattleikur, Trochi ludus. *Gretl.*: *Þeir logdu*
knattleik með sier a midfiordar vatne: Trochi lu-
 dum in glacie Midfiordensi instituerunt. *Knatt-*
drepa, f. g. Scutica quæ agitatur trochus. *Gretl.*: *Au-*
dunflo þam með knattdrepane er þam helle. Au-
 dunus scuticam illum verberabat, quæ manu tenuit.

YMYT *Knæft*, Adv. Anguste, difficile. *Gretl.*: *Tu Ell-*
dividar var knæft að asu. Difficile erat acquirere li-
 gna. Dicitur etiam *Knæft*.

KNYLA ad *Knætia*, Verb: Est aliquem retropulsam ad
~~posteriora~~ *Falsi.*: *Einill tók Axler*
þomum og knælt þann og að flötu. *Einill*
 eius apprehendit & ad columnas detulit.

YMR *Knær*, Navis. *Gretter.*: *Uer eg viss man læta ver*
ef eg lig a kyere. Vir irascitur, si nihil agendo hic in
 navi delinero.

YMR *Kölar*, V. Frigescit. *Gret.*: *Þar ein Dag U-*
dur badi hvasþ og kallt, þa kalldu Sinfactum og ba-
du Gret: daga þui of kölar heildan a kimmum. Quar-
 dam die frigus ingravescebat, cumq; nauta frigerent,

Gret.

Gretterum vocabant, strenue rem ut gereret, quia genas frigescabant.

ΥΑΠΗΤΤΑ Kollottur, omn. g. Intecto capite. Rogo: Orkn: J: *Fæt barn ver vitne, vestur ad her sic flestar kollottur megar: Testamur, quod heic in tractu occidentali Insulae, pleraeq; virgines capita non tegant.* Item: Kyr kollot, Vacca non cornuta. Dicitur & Alka.

ΥΑΠΗΜΑΡΤΑ Kolsuurtur, omn. g. Niger ut carbo. For: Loft: *Lidu frammi vidur hart kolsuurtit. Lignum nigrum, seu naves, celeriter perruebant.*

ΥΑΠΗΠΡΑ Kollfugur, omn. g. Peritus ad irridendum alios. Gret: *Eeki Potti þeim ad þo þann vart þrepur þui þann hafde verid kyfim og kollfugur: Mors ejus nemini erat cordi, quia litigiosus & irrior erat.*

ΥΑΥΒΑΜΑ Kompanar, m. g. pl. n. Socii. Gretl: *Þeir eru vorer kompanar. Nostris sunt socii.*

ΥΑΥΒΑΜΡ Konbaner, p. n. f. g. Procario. Item: Bonord Mall mallti: *Fad er erende mitt þyngud, ad vter foran Bonords farr og malum til magda vid þig Flose til eiginords vid Hildegunne Brodurdotur þyna, skal eg so fie til leggja ad ydur þitt samlega of þer vattit þetta mat at alitum hafa. Procatum huc venimus, ut tu Flose noster sis affinis, & illa nuptia tu Hildegunne matrimonio pater magat. Si conditionem non recusaveritis, dotem dabo ad vestrum arbitrium.*

ΥΑΥΒΑ Kongur, Rex. Appellatur & Adaltingur, Bragtingur, Bualtingur, Dautingur, Gramur, Gyfug, Hildingur, Hinnur, Hare og Heras, Jofur, Lofingur, Adaltingur, Nifingur, Raser, Skillingur, Skuldungur, Skilvingur, Skule vel Skyle, Tiggot, Þrove, Þingingur, Þingill &c. Omnia hæc nomina pater usurpauerit pro Rege.

ΥΑΥΒΑΡΤΑ Kongader, pl. n. Bono Rege beati. I Knitlinga Soger: *Þvo mallte Bonde eim a þeviariga þynge, vter Jotarner þofuam leingi haft valla til at kiosa Kong*

Kóstur, m. g. Virtus. *Raudo*: P: *Mun eg sia hans kost og löst*: Videbo quibus præditus sit virtutibus & vitiis. Item: *Mannkóstur*, mandygd, mannþrijd, mandäd, Synon: *Kóstur* dicitur Commæctus. *Farkóstur*, Viaticum. Vide *Uist*: *Kóstur*, m. g. Acervus.

VATTNA *Köttur*, Cæctus. *Þorf*: i 77. S: *Muntu ej vilia vita þad a þig at þu ligger hier sem köttur i breiße þar er vier berjinst*: Hoc tibi ignominie esset, si domi maneres tanquam felis in suo cubili, dum nos fortiter pugnamus.

VRITTA *ad Kretta*, V: *Hiscere*. *Gretl*: *Eniginn þorde i mote að mala og i ongunn kretta*. Nemo ausus contra loqui & nullus quidem hiscere.

VRIPA *Kringur*, m. g. five *Kringla*, f. g. *Circulus*. Inde dicitur *Kringlött*, Rotundum. *Raud*: U: *Þatt*: *Kongur skylde þegar setning hysins að þad var kringlött*. Rex statim observabat, structuram domus rotundam esse.

VRIBNYPJA *Kriplingar*, pl. n. m. g. *Impatientes frigidis*, quibus cito obrigescunt digiti. *Gr*: *Happ er ef hier skulu kropna þuor fingur a kriplingum*: Vereor ne in tam frigidis corporibus obrigescant digiti.

VRAY *Króm*, f. g. *Tabes*. *Þorf*: i *Egla*: *Hefur þu haft langan vartíð og var þar króm mikill*: Diu erat debilis, & multum tabescebat.

VRNYJA *Krummur*, f. g. pl. n. *Amplæ manus*. *Gretl*: *lest þam þa i Lofana og sa að þesse madur mundi haþa aft i krumminum*: *Gretterus* volas manuum observabat, & virum fortem esse animadvertibat.

VRNA *Kubl*, m. g. *Pallium* vel *penula viatorum*. *Gret*: *þam feck sier kúfl stóram og steipte utan yfer klæde*: *Gret*: grandi pallio se obvolvitur, quo reliquæ vestes tegebantur. *Kubl* etiam erat habitus Monachalis. *Kublbuenn*, qui ita erat vestitus. *Gret*: *Huor reid hysu vorre hár man kublbuenn áubla*. Quis Equam

I Bandamanna Sogu: Minna munita ad kotkall eim markadi 13 kullur i Hofde vier og tokstn þar fyrer 13 Lamber: Memineris certe quod ruficola aliquis 13 tubera tibi in capite signavit, & accepisti propterea tredecim agnos.

YHR Kur, m. g. Murmur, mussitatio. *I Ol: Sogu: Em er þesse Laga setning var birt fyrer Alfdu, þá tócku menn þegar ad reisa hæg syna a moti Konge; og giordu kur syn a mille: Mox postquam decretum hoc publicatum fuit; incepit plebs infurgere contra Regem, ac magnum murmur excitavit.*

YHRTM Kurteis, om. g. Modestia & moribus prastans. *I Jarla S: Madur var attar godrar og siatfur kurteis: Vir erat honestæ familiæ, & bene moratus.*

YHRT Kurt, f. g. Morum civilitas. *Sigurdar Blinde: Fiorer hluter fara a birt, first ur þessu Ryke, fremd, og beydur, segund, og Kurt, first, ej þeirra fylke: Quatuor ex hoc regno emigrarunt, Præstantia, honor, pulchritudo & elegancia morum, quorum simile non invenitur.*

YHK Kyn, n. g. Genus vel propago. Item Kynvar, kynferde, Kynlod, Genealogia. *Geller i Bandamanna S: Em þo eg sic ej þe þerka þa minn eg þo vera man vundur þokinn kynferas: Quamvis dives non sim, sum tamen in eligendo generos accuratus ob familiæ decorem.*

YHKRYNA Kynryker, Ex magnifica familia ortus. *Þid: Þer hafa ej tilbodist erbadu sic þorvaldiger, og þese þadsefur godar, kynryker og vel manader þalser: Non oblati sunt, qui & sint opulenti & habent stabilimenta bona [stabiles aliquas funciones] nec divitis familiæ & ipsi boni protectus.*

YHA Kyr, f. g. Vacca. *Ol. fr. S. Saga: Augvallsur [sem Augvalls-Nas i Norig þefur sit Nasn af þar Kongur, þam blotade mest ku eina; og hafat þana med fier*

*ſic beator ſem hærnför a ſiä eda Lande, bötte bonum
beilſufömligt ad drecka miolk hærnar, og er ſa ord-
quidur þadur ſem margir haſa; allt ſkäl fara ſaman
karl og kyr: Augvallduſ Rex (ä qvo Augvallduſ-Næſ
in Norvegia nomen habet) aſſidue vaccæ ſacrificabat
eamq; ſecum habebat qvöcunq; tenderet, terrâ ma-
riq;, ſalutare putabat ejus lac bibere, hinc Proverbi-
um: Jungatur vit vaccæ.*

YARHTI Kyrſate, f. g. Tranquillitas. *I Jarla S: Þeir
hofdu ädur frid godarm og kyrſate: Antea pacem &
tranquillitatem habuerunt.*

L.

ML Læ, Mare. *Dogg driſſur yfer Læ og Þæ; Pluvia ma-
re & terram madefacit. Item.*

Læ brytur Lög ſkytur lingarmur Rangbarmur:

*Rangbarmur Navis, brytur Læ, frangit mare, Lin-
garmur, Carbalus, Skytur Lög, diſpellit æqvas.*

MP Lad, n. g. Cumulus, Aërvus. *Ladur, convivium.*

MPA ad Lada, Verb: Alicere, Limare. *Hæm ladar
þam til ſijn med linferdum: Dulcedine ſermonis i-
pſum alicie, ä MP Læd; Sudes fabriliſ.*

MMR PRATTIK Lænar Drottinn, Dominus cui ſe
aliquis ad ſerviendum aſtringit. *Rautv: Þ: Eg ſkäl
þuorke riufa. Ord nie Eyda vid Lænar Drottinnum:
Næ fidem dæm, nec velle Dominæ meo data fran-
gam.*

MPPTAII Landſtötte, m. g. Exul. *I Jarla S: Þarm
tyma var kalſur Arnafon Landſtötte fyrer Magnuſe
Konge: Tunc mandato Regis Magni exul erat Kal-
fo Arnſonius.*

MP*RIIMK Landhveinſun, f. g. Terræ purgatio:
*I Jarla S: Biſkup qvad þad Landhveinſun Suen
var drepinn. Episcopus dixit, terram jam purgatam
eſſe, occiſo Suenone.*

MMRAÞ Landrad, f. g. Regimen terræ. *I Jarla Sag:
Eyge*

Eyge skaltu hieſt landræðum styra: Regimen hujus terræ non obtinebis. *Landræð*, item *Landræða*

ſok: Codex: Quando quis injuria legitimam Dominum terræ suâ defraudat: *Rebellio insidiosa.*

LAUN *Laun*, plur. n. neut. g. Remuneraciones. *Ad launa*, Remunerari. *Grett:* *Ecke atla eg þad til Launa ad ſok kommu:* Hac vice nullam cupio remunerationem. Item: *þad er alldrej ad launa fern ecke*

er giort: Inſecti nulla poteſt eſſe remuneratio. **A**

LAUN *Laun*, Adv: Clam, Privatim. *Gretta:* *Keipte Þorgeils far a Laun til handa Þorgeyre franda ſjmann:* Thorkillus emit tranſvectionem ad exteros nomine Thorgeiri conſanguinei ſui. *Launung* etiam dicitur à verbo *eg Leyne*, Abſcondo, operio. **E**

Synon: *Launþing*, n.gen. Clauſtratus occultus.

N: var þa til Kongs tekinn a Launþinge: N: clam in Regem electus erat. *Leyneliga*, Clam.

LAUNGURTUR *Laungurtur*, omn. g. Diſſolutè cinctus, denotatur inconstans. *Þorſumur i Bua Sogu:* *Ecke þe kiſt ek ſo Laungurtur vera ad atþofnum miſmann, ad ek late af at ganga þangad um hryd:* Non adeo ſum inconstans, in meis actionibus, ut adhuc non audeam locum illum frequentare.

LAUN A LAUN *Laun* à *velle*, Paratus ad fugiendum.

Gret: *N: var þa laun a velle og Þottiſt nu vitta ud*

Gretter munde dauður: N: paratus erat ad fugiendum, nam exiſtimabat Gretterum mortuum.

Item: *Egl:* *Uerdu þa Quener launer a velle og til*

ad flya: Inquieti erant Quenlandi & inceperunt fugere.

LAUN *Laun*, Præterit, à verbo *Eg liofa*, Perſutio.

Egl: *þa launþ yfer myldre ſo miklu at einginn þa fr*

ſic: Tante obortæ ſunt tenebræ, ut nemo videre potuerit.

LAUN *Laun*, m. g. Vitium. *Vetus dictum:* *Offoku*

ſu er meyre og þattane er eige giort af grimmibik

Ellds.

Ells edur farns helldur af sundurleitru veninlastanna: Illa persequutio est periculosior, quæ ortum trahit à consuetudine diversorum vitorum, quam sævitia ignis aut ferri.

ÞHÞAKP *Leidangur*, Navalis pugna seu Belligeratio.

ÞHÞIA ÞAKPT ÞBB *ad Leggia langt upp*: Prøv: Amplificare injuriam, ductum à Textoribus, qui longam ordiuntur telam. *Gretl: Ecki legg eg slíkt langt upp:* Hanc injuriam parvi facio.

Ad leida mál þia sier: est, præterire aliquam causam. *Gretl: Leidde þorgeir þia sier málið:* Præteriit illam causam.

ÞHÞHÞAKP *Leiglendingur*, m. g. Conductor alicujus prædii. *Egla: Har: Kongur eignaðist i þvorju fylke öðul ok og allu land bygt og obýgt, og jafnvel Sióern og votum og skyldu aller Buendur vera hans* *Leiglendingar*: Haraldus Rex sibi in quavis Provincia subjecit prædia omnia, & totam terram habitabilem & inhabitabilem, mare quoq; & flumina, ut omnes Coloni sibi essent subditi.

ÞHÞA ÞAKÞRK *ad Leika a nokurn*, In lusu imponere alicui. *Gretl: N: Þotte Audun vilja leika á sig:* Putabat Audunum in ludo sibi velle imponere.

ÞHÞH ÞARY *Leiks mark*, n. g. Signum, quod aliquis à ludo reportat, ut Vulneratio & livor. *Gretl: Hæfe þier langt til fótt og munu þærren þa leiks mark ádur var skilum:* Huc è longinquo venistis, & præcudubio signa ludi reportabitis, antequam hinc discesseritis.

ÞHÞHÞKÞ *Leisinge*, m. g. Libertus. *Þijga Gl: S: Rafn hæfde verid þræll Gloms, og hæfde Glumur giefid homann fresse, og var Rafn hanns Leisinge:* Rafn erat Glumi servus, & Glumo libertatem ei dedit. Hinc: Rafno erat Glumi libertus.

ÞH *Len*, n. g. Feudum. *Ol: Sogu: Jarlar hófðu jafnvar hæft Londin i Len, erin alldrej ad eign:* Barones semper

per terras istas Feudi titulo possederunt, sed nunquam eis erant proprietariae.

LENDIR MENN *Lendir menn*, Viri mobiles. *Edda i f. Einu Landi eru morg hieröd og er hättur Konga ad setia þar Riettara yfer so morg hieröd sem häm hefir til valls og heita þeir Herfar eða Lendirmenn i Dan-ske tungu, enn Greifar i Saxlande, Baronar i Eing-lande, þeirskudu og so vera rietter Domarar og Land-varnar menn yfer þui Rijke er þeim er fengid til stiorvar, ef ej er Kongur nær, þa skal fyrer þeim mer-ke bera i Orustum, og eru þeir þa fasmrietter herstio-var sem Kongar eður Jarlar: In uno Regno multæ sunt Provinciæ, atq; hic mos Regis esse solet, ut quot habeat provincias, tot instituat Judices & Dominos, qui imperium in suis provinciis obtineant, hi à Da-nis jam vocantur Herfer/sive Ender; Nord/ à Saxo-nib⁹ Comites, ab Anglis Barones. Hi judices erunt & defensores committæ provinciæ quando Rex non adest in bello, istius provinciæ vexillum ante ipsos portabitur, & sunt absolute potestatis instar Regis aut Baronis.*

Quandoq; in Monumentis antiquis legitur *Leyndir menn*, q: Secretarii. *I Jarla S: þeir Inge og Sigur-dar voru Born ad alldre þa völdust Leyndir menn til raduneytis vid þa Bradar: Ubi Ingo & Sigurdus pueri essent, tum eligebantur viri nobiles in consilia-rios illorum.*

Lens menn, Præfecti provinciarum. *Egla: Kvoll-dulfur tok Lens mans Riett so sem haft hofdu Lang-fedgar hans og giordist mædur rijkur. Quelcullas þis præfecti provinciarum sumpfit ut majores sui, & in virtum divitem evasit. NB. Rustici divites jus Præfectorum provinciarum sumplerunt, etsi nobiles non essent.*

LETTA *ad Letis*, verb: A proposito retrahere, vel in pro-fito exequendo pigrum reddere. *Fokull's Grettis: Sic*

eg nu ej tæer ad letia Fig: Frustra conamur te à proposito retrahere. Item: *Let eg þig ad fæst þar vid:* Disvadeo ut hoc tentes. Item: *Audun latte* (in Præterito) *ham ad ganga i hauginn:* Audunus disvadebat ipsi introitum in tumulum.

MA *Lia*, monosyll: f.g. Fœnum vel frumētum modo defectum. *I Orms S: Storulfur sende Gridkomur signar ad raka liana epter Orme:* Storulfus misit ancillas, ut rastris corradere fœnum post Ormum: i. e. ab Ormo resectum. *Lia* dissyllab. Funis, attritus & inutilis. *Hann sleit sterk reip sem Lija vore:* Rupit majores funes, instar attriti fili.

MF *Lid* n. g. Auxilium. *Gretl: Munur er ad mans li-* *de:* Juvat auxilium unius viri. *Hann bydur lid sit:* Offert auxilium. *Lid Copix militares. Kongur hafdi Lid mikid:* Rex abundabat exercitu.

MRÞYNA *Lidrakur* om. g. Ab exercitu repulsus tanquam imbellis & inutilis armis. *Gret: Illamun met- lika ef þu giorer mig lidrakam:* Dolebo si me inutilem bello judicaveris.

NI4BRNA *Liettbryn* Adject. dicitur is cui supercilium e- levatur, propter rem aliquam prospere oblatam. *Gretl: Þorsfinnur vard lietbryn er hann sa saxit:* Thorfinnus præ gaudio exultabat gladium ubi conspexit.

NYIN *Likill* m. g. Clavis. *Ol. Sogu: Fyrer Olafs Skrine voru hestur og þar tas mad hule:* Scrinium Olai cardinibus & seris, clavibus referendis, m. m. erat.

NIKPI *Lyngve* m. g. Parens. Videtur ejusdem significatio- nis ac *Langur*; Ego has antiquitatis voces non nisi semel & quidem in Rythmis animadverti. *Egill Skal- lagr: Kommin em eg til arna Ingvars er handlyngva:* Veni in domum Ingvari, qui patrem meum charissimum invitavit. Dicitur Egillus hunc Rythmum (qui in Arni Historia integer reperitur) triennis ex tempore edidisse.

NARI *Ljore* m. g. Fenestra. *I Jarla Sog: Hann var þar*
K dret

dreigittu up i Liorann: Ibi per fenestram attractus erat

MANTA *ad Liofta*, verb. Verberare. *Gret: Þa villdi dyrid liofa hann með fatinum sem heiltvar: Fera ipsum impetebat pede illæso. Lauft in Præt: Verberavit. Vygagl: S: Halkvardur lauft Ogmund mikid oxar hamars hogg so ad hann fiell þegar i ovt: Halvardus Ogmundum aversâ parte securis percussit, ut femimortuus concideret. Ibid: Syndist mier at giora ej metra enn ad liofa hann i Summa: Sufficere mihi videbatur, eum ita percutere, ut in animi deliquium incideret.*

MRBARTNYIB *Lyrbyrdi skip*, Navis, quam conscendere sine scala non licet. *I f. S: Skip Indrida var lyrbirdt og steint allt fyre ofan Siö þar er bata þotte: Navis-Indridæ, ascensu difficilis erat, & plæta eâ parte qua supra aquam eminebat, ubi necessum erat.*

MIMIFI *Litilvage* n. g. Res parvi ponderis: *Ljtilsvage min þer þad þykja: Tibi videtur res parvi momenti.*

MIMIFI *Litklade* pl. n. f. g. Tinctæ vestes. *Gysle i Grettu: Nu skullum vier rjda i Litkladum i Dag, og lætum þia vier sicum ecke förunnem sem hier brekiast daglega: Oportet ut hodie pictis vestibus incedamus, ut omnes viderent nos non esse e numero ordinariorum mendicorum.*

MIMREK *Bitverpur* om. g. Qui aliquo affectu motus mutat colorem in facie. *I f. S: Þeir logdu Elld i drömmum og brendu, enn er þat sä him miklemdur er þeir hófdu tekid, brä honum miog vid, þordið sitverpur og mätte sig ej kyrram hafa: Navem incendebant: Hoc cum videret magnus ille vir quem captivum tenebant,angebatur valde, & colorem in facie mutabat, seq; continere nequivit.*

MIMTHIRK *Liuftirn* m. g. Lapis grandior, ad quem olim candentis ferri massas cudebant. *Egl: Hann fiecte þar*

ΛΑΤΑ Lokatur m. g. Sententia. *Hac. J: Frekur giet eg þeim þike lokatur minn til fiegiallda um slík stormäl: Credo meam sententiam videri iniquam, quod ob tam grande crimen ad pœnam pecuniariam ipsum condemnaverim. Lokatur prop: Auditor.*

ΛΑΝΤΑ Logumantar m. g. pl. n. Contubernales, qui etiam dicuntur *Sessumantar* q: Confessores, & *Forumantar*, Comites itineris: *For: Jall: Ej munder þu röpa mig hier fyrer hofdingium ef ek hefde lætid drepa þig sem adra Logumanta þyna: Si te interfecissem quemadmodum socios tuos, mein hoc confessu magnatum, verbis ignominiosis non compellares.*

ΛΑ Lund f. g. Indoles, Ingenium. *Niála: Ham var illa Lundkomim, Fuit mali ingenii. Lundbragd, idem Ingenium.*

ΛΑ Lungur m. g. Pater, amabilis, vel etiam est appellatio blandientis, ut Danicè dicitur *Fader lille. Odur him litle i Jaria S: Bärn lung lendra mäma þrasnes Þorbiorn suarta: Þrasnas barn, dederunt huic Thorbernum patrem vel amorem nobilium.*

ΛΑ ad Luta, verb: Demittere, incurvare se. *Grett: Eg lijt longum ad litlu: Sæpè me demitto ob assem. Item: Ad luta nockrum: Coram aliquo incurvare se. Hinc: Lotning f. g. Reverentia quæ fit genu flexione & similibus subjectionis signis.*

M.

ΛΑ Madur, Homo. *Edda: Madur er huor fyrer sig, hid fyrsta og hid adsta heite mans er Kæfure þar næst Kongur þar næst Jart: Generaliter quivis vocatur homo, suprema hominis appellatio est Cesaris, hinc Regis, inde Comititis. Reliquas virorum appellationes magno numero suppeditabit Edda.*

Attributa quædam virtutum & vitiorum quæ viris assignantur, hic inferrevifum est.

Ad-

Addrätta madur, Homo frugi, qui familiæ suæ bene prospicit.

Atfanga madur, Idem. *Faung* dicitur quicquid requiritur ad familiam sustentandam. Vide *Faung*.

Agang samur, Vir injustus, qui contra fas & æquum aliena bona corradit.

Ablands menn, Prædones. *Afar mema*, Vir superbus.

Blijdmaltur, Affabilis, comis in sermone. It: *Blijdur*.

Blandur & *Blóta madur*, Synon. Effœminatus.

Drengelgur, Vir integer & fortis.

Datt vid ad ræda, Humilis & qui imperio pareat.

Dusilmeme, Pusilanimis, qui exigua curat, magnis impar.

Follatur, Pauciloquus, Mœstus, Lugubris.

Fullbuoie mikill, Plenus animi. *Ficmilldur*, Munificus.

Firngingur, Parcus & Tenax.

Forspaar, Vates, qui futura prædicere potest.

Giafu madur, Fortunatus. *Giafmemme*, Placabilis.

Glatlatur, *Gladvar*, Hilaris. *Gledemadur*, Jucundus.

Glafe madur, Vestibus & armis decorus. Etiam dicitur *Glafigur*.

Gnogta madur, Qui omnibus abundat.

Groftate, In dando piger, parcus & tenax.

Gödfengur, Mansuetus & tractabilis.

Godordur til allra manna, Qui bene de omnibus loquitur.

Hardgior, Strenuus in omnibus suis actionibus.

Hagrædur, Qui commode consulit. *Heitradur*, Sana & utilia dans consilia.

Hagsyn, Prudens. *Hagin*, *Hagfellur*, Pulchre faciens quodcumque opus.

Harsada madur, Clamorosus.

Hausgongull, Qui libentius alienas quam suas visitat domos.

Hybyla prudur, Mansuetus in suis ædibus.

Hugprudur, Animosus. *Hvatur*, Accr.

K 3

Hrey-

- Hreyfemadur*, Promptus & fortis in magnis obcundis.
- Hetia*, Athleta, pugil. Item *Kappe*, *Katur*, Hilaris.
- Lagamadur*, *Logvitringur*, Jurisperitus.
- Mannballdur*, q: Rex aliorum hominum.
- Manskrefa*, Homo nauci: à *Skrof*, Porosa glacies, quæ levissimo verbere frangitur. *Mannlara* idem ferè significat, vox à *Loro* descendere videtur, quod nullius est firmitudinis sed facile flebitur, ideòq; & *Mannlora* dicitur, hominem infirmum denotans.
- Margbreitum*, Polypus, varius & mutabilis.
- Mikill sviffur i skape*, Impetuosus, qui affectibus regitur.
- Mikil hafur*, Magnificus. *Mikil virkur*, Laboriosus.
- Odalldar madur*, Intractabilis homo.
- Odall*, Inquietus. *Oodur*, Furibundus.
- Oeyrumadur*, sive *Oeyrdar madur*, Litigiosus.
- Osfur kapps fullur*, Qui rationibus non movetur.
- Ostæte* item *Ostætungur*, Vestibus & armis superbus.
- Offa madur*, Irritabilis. *Offe*, Impetuositas.
- Ofstopa madur*, Implacabilis. *Obyll*, Idem.
- Ojafnadur madur*, Iniquus.
- Orlatur*, Munificus. *Orvalldur*, Idem.
- Ofylgesamur*, Extractarius.
- Osvyfur*, Qui ratione non agitur.
- Radvandur*, Probus & prudens.
- Radvalldur*, Imperiosus. *Rijk meyme*, Dives.
- Siglfalinn*, Gloriosus miles.
- Siglinga madur*, Navigationi deditus.
- Smeltingur*, Vir parvi nominis e media plebe.
- Starte meyme*, Comprus in vestitu, & composuit in moribus.
- Skörungur i skape*, Liberalis & magnifici animi.
- Skrant meyme*, Pulchre & ornate amictus.

er hier era ordim: Canam cantilenam unam, & plures meditabor de fine hujus causæ. *Ad leggia mill i giord*: Subjicere causam arbitrio. *Grett*: *Malin voru logd i giord*: Causæ subjectæ erant sententiæ.

YAN *Måle* m. g. Stipendium militis. Hinc dicitur *Ad ganga a miåla*: Stipendio mereri. *Logbok*: *Male*, Pignus. *Mala land*, Oppignorata terra.

Male etiam dos mulieris: *Han fæck mikim Mala med hennæ*: Magnam dotem cum illa accepit. Vocatur etiam *Mundur* & *Heiman fylgia*.

YANRIE *Malreid* f. g. Prima fama. *Ol. Sogu*: *Fegar þad var a malreid komid; þa hugdu aller menn þad a bond N*: Cum fama hæde re spargeretur, omnes putabant ipsum in causa esse. *Malreid*, dicitur quasi famæ equitatio.

YANPNÅ *Målugur* Adject. Loquaculus. *Egla*: *Egill var målugur og ordvijs og illur vidur eignar*: Egillus loquaculus erat nasutus, nec facile compesci potuit.

YANNA *Malur* m. g. Saccus viatorum, in quo suum portant viaticum. Vocatur etiam *Vista malur*, à *Vist*, *Esca*, & *malur*. Item: *Masseckar*. *Grett*: *Þad var sidur og hättur ad menn vistradn þig sialfer til þings, og renþu mal vid sælla sijnæ*: In more positum tum erat, ut quivis seipsum sustentaret ad forum iturus, suumq; saccum viatorium ephippio alligaret. *Ibid*: *Mier þefur so gálanflega tiltekist at eg þef tynt vista mal minnum*: Inconsideratè perdidit meum saccum viatorium.

YAN *ad fylgia Måle*, Prosequi causam. *Grett*: *Tolþu þad sumer menn ad þorgilds þefdi, list þ fylgt málinu, enn þann gaf þer faatt ad þu og let þuorn mala þier um sljkt er þann vilde*: Quidam dixerunt Thorgillum parum causam urfisse, sed ille hoc parum curabat, verum permisit unicuiq; suo abundare sensu.

YAN

𐀓𐀁𐀓𐀓𐀓𐀓𐀓 *Manngardur* m. g. Agger hominum, q:
Agmen. *Egla: Komu þeir þar fyrer Dag, og slou*
mangard um baim, aptu sydan herop, vokuðu þeir
vid þad er inne voru: Ante diluculum eo devene-
runt, & coronâ militari urbem cinxerunt, hinc cla-
morem excitarunt grandem, ut inde excitarentur in-
colæ. Notetur. Sæpè in veteri Norvagico occurrit
[aptu heröp] Lamentabiliter clamarunt, à verbo
Eg api, Ploro, & öp, Lamentatio.

𐀓𐀁𐀓𐀓𐀓𐀓𐀓 *Mannþefud* f. g. Ultio hominis interfecti.
Gretl: Hann qvoad koma skyllde fyrer viyg þetta
sekt [exiliuin hoc loco] eda mannþefud em ei feba-
tur: Dixit hoc factum expiari debere exilio, non
autem pecuniaria satisfatione.

𐀓𐀁𐀓𐀓𐀓𐀓𐀓𐀓 *Mannþringur*, Hominum circus. *Egla:*
Kongur let slâ mannþring um stofuna: Rex aulam
cinxit corona hominum.

𐀓𐀁𐀓𐀓𐀓𐀓𐀓 *Mannlera* m. g. Homo nihili. *Halkfr:*
Mier þiker til einkis vera æt eiga vid mannleru þa:
Mibi videtur nullius pretii esse, agere cum isto ho-
muncione.

𐀓𐀁𐀓𐀓𐀓𐀓𐀓𐀓 *Mannugur*, Multitudo plebis. *Þorer H:*
i. Ol. S: Hafa brandur hier mannug mestam, kær
eg storlate þeirra at þeir munu ej vilia mier blijda e-
da adrum Haleiskum manne: Trunheimenses hic
multitudine superant reliquos, eorumque novi ani-
mm elatum, qui non permissi sunt in medium Ha-
logiensem ipsis imperare.

𐀓𐀁𐀓𐀓𐀓𐀓𐀓𐀓 *Mann-Rauer* f. g. pl. n. Virilia experimen-
ta aut fortia facta. *Ecke ottunst eg þad þott þu kom-*
mist i sveit med hird-mannum Kongs at ej þicker þu
blutgiengur eda jafn hinum fremstu i öllum Mann-
Raumum: Non dubito, etiamsi in amicorum Regis
consortium fueris adoptatus, quin te virum reliquis
parem sis præstiturus. Proverbium. Leingi

L. ... skal

skal mannem reyna: Diu probandus est vir antequam approbandus.

ΥΛΚΥΡΨΛ *Mamskræfa* m.g. Homo nauci. *Hallfr. Ej skipter þa ad högudu til; Gödur Dreingur var meiddur enn vier lietum mann skrafu þessa lifa:* Æquum non est aut justitiæ congruè factum, quod virum bonum ac frugi occiderimus: Sed homininihili pepercerimus.

ΥΛΚΜΑΨΙ *Mamsöme* m.g. Virilis honor aut decus. *Egla: Ölver kom a mál vid Kong huort hann vilde ej bata Þorolf og veita Kvoldulfe og Skallagrijme siebatúr og mannsöma þann nockurn ad þeir mattu vid unna: Ölverus Regem alloqvutus est, qværens an vellet lytrum pro Thorolfo solvere, & Quilldulfo & Schallagrimo pecuniariam satisfactionem & honorem virilem præstare, qvibus contenti esse possent.*

ΥΛΚ *Man*, Idem ac *Mer*, Virgo. Hinc:

ΥΛΚΜΑΨΝΛ *Mansöngur* f.g. pl. n. Amatoria cantilena. *Uatz dala: Ingulfur tok ad yrkia Mansöngs drápu um Valgerde Ottars dottur: Ingulfus incepit componere cantilenam amatoriam Walgerdæ Ottari filiz.*

ΥΛΚΜΒΗΜ *Mamspiell* f.g. pl. n. Hominum jactura. *Egla: Komu þeir þar i opna Skollu og giordu mikil Mamspiell: Ex improviso advenerunt, magnamque hominum stragem ediderunt.*

ΥΛΚΜΙΡΨΥΛΛ *Mamvirdingar* f.g. pl. n. Dignitates. *Egl: Var þa bade gott til fiær og mamvirdingar: Dignitates & pecunia tunc abundabant.*

ΥΛΡΨΒΗΜΛΛ *Margbreittim*, Varius & mutabilis. *Ol. S. tr. for. Hallfredur þotte helldur margbreittim þegar hann var þroskadur: Halfredus cum adolevisset, visus est omnibus varius & mutabilis.*

ΥΛΡΨΜΛΛ *Margnemim*, Ad multa efficienda promptus. *Gretl: Em fyrer mier um minnar margnemim Dag þema fremdum firdu og sendum fýsande ram*

ram Gijfle: Gisslaus ad omnia promptus, honore & æstimatione privatus, hodie anhelus spiritu aufugit per paludem.

YARYAYIKK *Markameim*, Latrones. *Gretl:* Fad var þa vísda i Noreg ad Markameim og Illvirkiar blipu ofan af morkinne og skorudu a mem til fiar eda kvæna og toku med ofriþke þar ej var stolneme fyrer: In multis locis Norvegiæ in more positum erat, ut prædones & malefici e suis latebris irruperint & colonos provocaverint in monomachiam, ut si victores evaderent, adversarii uxore & bonis potirentur: iis præsertim in locis ubi pauci simul habitabant.

YARYMARK *Marklond* n. g. pl. n. Planities. *Egl:* I Finnmark eru vötn furduleg og þar með votnuman marklond stor: In Finmarkia sunt stagna immensa ac prope ea planities vasta.

YARYNNE *Markund* n. g. Dolus. *Þorgerds i Bua Sog:* Sa fyrer atlan þijn er ej venleg ad skipta boggum vid Bua, og vid markund Esju og hardfeinge hans: Frustraberis spe tua si provocaveris Buonem ad duellum, & te commiseris dolis & fortitudini Esjæ.

YATMARK *Mattland*, Terra ubi copia victus abundat. *I J. S:* Landid var skarpt og illt mattland: Terra macera erat & minus fertilis.

YIMNYAPPI *Medalkaste* m. g. Manubrium gladii. *Egl:* Hönk var a medalkastum og vör þannig a bondfer: Manubrium ansam þolsidebat cum manum immittebat gladium cum evaginarat.

YIMNITT *Meinvatt* f. g. Spectra & animalia pernitiösa. *Meinvatter* in pl. *Gretl:* Skapte seiger ad þar munnliggia a meinvatter ef mem eru so treger ad geyma þyns faar: Scapta inquit Spectra in causa esse quo minus prompti sint, qui pecora velint custodire.

YIMP *Meisl* n. g. pl. n. Læsiones. *Ol: S:* Kalfur þolde illa meisl og þar seg ljitt: Kalso lamentabatur & ægð vulacra teretas.

Meisl proprie dicitur, cum manus aut pes amputatus est, à verbo *Eg meide*, Lædo. *Ad meida* etiam de domo dicitur. *Sveinn i Ol. Tr. S. Sogu: Þu minn eg heita ef Kongur latur ömeidt standa hofid, æt blöta ej*: Hoc voveo, quod si Rex sanum non destruxerit, me Diis nunquam immolaturum.

YHTIBIRF *Meitilberg* n. g. Saxum præruptum. *Gretl: Þar var meitilberg mikil so þvorge matte upkomaft og var nær 50 fadma ofan ad vatnum*: Mons erat altus & præruptus, quinquaginta orgiarum altus, adeo ut nullus ad ipsum esset aditus.

YIK *Men* n. g. Torques, monile aureum.

YINAFRIBA *Meniagripur*, m. g. Res aliqua prætiiosa, quam ab atavis filius post patrem continue possederat. *Gretl: Sax þad var menia gripur og hafde alldre vrattis geingid*: Gladius iste in magno erat pretio, & istius, familiaris proprius.

YIMPA *Metnadar giarn* Adject: Honores ambiens. *Egl: Þicke mier undarlegt so sem þu ert madur metnadar giarn er þu villder ej med Þockum taka vegfernd þa er Kongur band Þier*: Mirum mihi videtur, quod tu, qui alioquin homo es ambitiosus, respuas dignitates à Rege tibi oblatas.

YIMPA *Metnadar*, m. g. Dignitas. *Gretl: Þorfinnur var kopsnadar mikill og agiarn bæde til fiar og metnadar*: Thorfinnus superbus erat & avarus, appetens honorum & pecuniarum.

YITARP *Metord* n. g. Dignitas. *Gretl: Hann var med farle og hafde mikil metord af honum*: Apud Comitem in magno honore & ætlimio erat.

YIA *Meij* f. g. Virgo. *Vatsdala: Allan villdu meyar med Ingolfe ganga, þer er vaxnar voru: Þesól quædx, þun var til litil. So vil eg eg quæd Kierling med Ingolfe ganga, meðan mier tvær um tolla tennar i efra gæme*: Ingolfus formosissimus erat omnium, suo seculo, totius Islandiæ, de quo Cantilenam hæc cocinerunt:

Omnes

Omnes puellæ nobiles Ingolfi amplexus expetierunt, parvulæ infelices se reputabant. Arius se ipsum sequituram agebat, quousq; ipsi in superioribus mandibula duo restarent dentes.

YIMMR IRR *Miallar jarn*, Ferrum quo usi fuerunt veteres tanta arte politum, ut in obscuris locis lumen aliquod præbuerit, sic dictum à *Miáll*, candidissima nix. *I Orms. S. Gieck Ormar þa i hellerim og lagdi mialla jarn á dymar*: Ormerus antrâm intravit, ac in atrio politum ferrum & splendens posuit.

YIMMR YAF *Midlandarmal*, n. g. Limitata causâ. *Sveim i f. Grettli. Skulu þær vita eg kalle Þetta öngva sat þo eg satie þoekur midlandarmal um viga ferli Þessa*: Sciatis hanc non esse reconciliationem, quamvis media proponam quibus homicidia hæc reconciliari possint.

YIKINMRÞIR YIKK *Mikilsverdir mem*, Magnæ æstimationis viri. *Grettli. Margir mikilsverdir mem þadn þannum til far*: Multi magnæ æstimationis viri ipsum invitarunt.

YIKINMRÞIR I KYABI *Mikilsveifur i Skape*, Magnanimus & manu promptus. *Þor. gode i Grettli. Satt er þat ad Grettli er mikid afþragd. Þarna manna a vora Lande og seint man þann med þorþinn verda söttur ef þann er þeill em mikilsveifur er hann i skape og grunur er um þann þor þa þeilla þeinn þann er eða giesu madur*: Certum est, Grettlium non potest hujus ræte superare, nec facile armis quis eum prostraverit, modo lanus sit: Interius magnanimus est, sed quam fortunatus nescio.

YIRYÞIRIKK *Mirkfaln Adj. Tenebras utineps*. *Grettli. sagdi þu valla einni meiga þora fyrer mirkfalne sakker*: Grettlius dixit se solum in tenebris versari non posse, ob timorem.

YIRKINMRÞIR *Mirkvaflug n. g. pl. n. Fulgura*. *Ol. S. Kongur siglde nordur fyre fadar, var vedur vat og myrqua*

*1000 myrqua flang noqvor: Rex versus Jadar navigavit
-11 ingenti obortâ pluviâ cum fulgure & tempestate.*

VIILAPPA *Ad misjafna radu um tuo huorja, Disparare
sermonem de duobus aliquibus. I Jarla S: Kon-
-2000 gar fann at Forkiell misjafnade miog radum um Jar-
-1000 lana; Uar hann vinnur mikill þorsfis Jarls, emllagde
-110 þangt til Emars Jarls: Rex animadvertēbat Thor-
-100 killum in sermone suo de comitibus non eadem pro-
-110 ferret: Amicus erat Thorkilli comitis, sed de Enaro
-120 gravia proferebat.*

VIILFNI *Mismale n. g. Error lingvæ, ævum aliud exci-
-110 dit, qvum qvod loqvii instigimus. I J. Sogu. Rog-
-120 valdur Brusja Son og Þeir sátu vid Bakellda og radde
-130 sa um er elldinn kynde, ad elldi vidit teka ad fættast,
-140 þa malle Jarl mismale, og tok so til ords, þa orann vier
-150 fullgamler er þesser eru brunner, em hann vilde þad
-160 malle þisa ad þeir væro þa snallbakader; og þegar hann
-170 fann malle hann ecke þef eg mismale malle fyr so ad
-180 ek munu; kiemur vier þad i þing er Olafur Kongur
-190 föstre minn malle a skakla stodum og eg fann mismale
-200 þans at ek skylda so vidbnað ad og munda þa skamt
-210 eiga ulfat ef so bære tateg malle mismale, kann vera
-220 þorsfinnur Jarl sic a tisse: Notetur hic qvam insolens
-230 fuerit veteribus illis Heroibus lapsus lingvæ. Rog-
-240 valdur Brusja filius cum aliis fœcō a sidebat, & ex im-
-250 proviso lapsus est lingvâ. Sic enim inqviebat (cum is
-260 qui ignem nutrieat defectum lignorum indicaret)
-270 ubi tioneshi combusti fuerint, & nos vitæ eursum
-280 solvimus. Volebat verò dicere: ebs fat calefactos,
-290 ubi ignis iste deficeret. Cum verò animadvertisset
-300 solingvâ lapsum esse, dixit: Nunqvam memini me
-310 antea lapsum fuisse lingvâ, sed eorum jam recordor,
-320 qvæ dixit nutritius meus Rex Olaus Stiklestadii, cum
-330 animadverterem ipsum lingvâ lapsum esse. Hoc tibi
-340 persuasum habebis, qvod si contigerit te lingvâ labi,
-350 non*

non diu post morieris. Forſan Thorſinnus Comes cognatus meus adhuc vivit.

YIMYNTA ad *Miukleta ſig*, Verb. Humiliare ſe. *Egl. Arnbjörn hafdi þá ej ſkaplynde til ad miukleta ſig vid Kong um þetta mál: Arnbjornus non potuit hoc à ſe impetrare, ut in hoc caſu coram Rege ſe humiliaret.*

YANP Molla, Humus. Hinc *Milldur*, humatus. Aliàs *Milldur* Munificum ſignificat.

YAPPRYIA *Moddrekia*, f.g. Saccus ex pelle feræ ita excoriatæ præparatus, ut integram animalis formam referat. *En Balg: Egl. Egill tok upp moddrekiu eina og bar hana under hende ſier: Egillus animalis exuvias de terra levavit, & ſub axillis reposuit. Ibid. Hann vilde haſa moddrekiuna af ofskiptu em þun var veindar full af ſilfre: Exuvias iſtas ſibi ſoli voluit reſervatas, repletæ enim erant argento.*

YHPA *Mugur* m. g. Idem quod *Mamamugur*, Multitudo hominum. *Kalfur i Ol. S: Of er vigs ofgurinn nema verſeum ſkialegir ſialfer Radsmeemner, em mugurinn geysið fram med einu ſamþycke: Vix poterimur victoria, niſi nos, qui primarii ſumus prudentiâ utamur, vulgus vero unanimi conſenſu in hoſtem irruat.*

YHP Mund, Manus. Inde *Mundlög*, Malluvium, pelvis. *Mundride*, *Arſa inſus in* ~~crucis~~ ~~et~~ ~~Mund-~~ ~~hang~~, *Trutina ſeu Æquilibrium.*

YHPA *Munngat* n. g. Domi cocta cereviſia. *Ol. S: Dvaldið Ol. K. Þar med um hrid lide ſjnu; Sigurdur Kongur veitte þeim amann huorn Dag ad Bordhallde fiſka og miok em amann huorn Dag ſlatur og munngat: Rex Olaus ibidem aliquantiſper cum ſuis militibus commoratus eſt, Rex vero Sigurdus alternis diebus iſpis piſces & lac, alternis carnes & cereviſiam exhibebat.*

YHP *Munód* n. g. Luxuries & libido. In vetuſtiſſimo

mo

mo libello qui est de colloquio virtutum & vitiorum.
Es þu lifer at omáldum munóðum þar munus liggja un-
der eithfum bruna: Si vivis secundum immitem lu-
 xuriam subjacebis æterno ardori. Ibid. *Fyrer þu*
lifer þu ej ad munóð þine: Cur non vivis secundum
 tuam libidinem.

Munóðliffe, n.g. Luxuriosa vita. Ibidem: *Litil er*
stund munóðliffs, em fyre þad tyner margur Euljfs
liffe: Brevis est hora libidinis, sed propter eam mul-
 ti perdunt vitam æternam.

YHTA *Muta* f.g. Munus, donum de quo in Proverbio:
Mutan bleiter steinn, Munere liquevit lapis. Ad
 eum refertur, qui donis inhians, severitatem primum
 præ se fert, accepto autem munulculo paulatim mi-
 tescit.

Huc antiquum Rythmum adscri-
 bere libet.

Fer her ej fofpar. It exercitus non parvus pedis.
Fóckum vier bróckum met stóckum, Currimus, sal-
 titamus cum fustibus.
Under grund og yfer Lónd, Subter terram, perq;
 Regiones.
A Eykum so feykum vier reyking. In Equis sic
 erupimus fumos semitarum.
Vindur bláur vogsund. Ventus obsceat sinus,
Vökum vier tókum vid rókum. Vigilamus recipi-
 musqve madidos.
Etriller illa brjáðgöll. Male discutit [illos] turbam
 savitia.
Ekoppum vier sleppum af greppum. Nautæ ho-
 munculis priyamur.
Gull er Grams muta. Aurum, regium est munus.
Geymdu þad Reta. Observa hæc Scriba.
Suo kúadu Meyar under skalla breidar Sketa. Sic
 cantillarunt virgines sub rupe montis Sciallbreidæ.
 Hoc

Hoc genus Rhythmi *Trolla slag* [Saxicolarum five Gigantum modum] vocârunt, eo quod à Sagis prædicto loco primo editum & auditum sit.

Alii Rhythmum hunc sic legunt.

Under grund, yfer sand. Sub regionem, super sabulû.

Eikum vier feikum med reykiim. Naves ventilamus cum fumis spumæ.

Fer her i foisspar. Insistit agmen vestigiis.

Flockum vier brockum med stockum. Catervatim cursumus per trabes.

Vindar blinda vogfund. Venti occæcant pelagi fretû.

Doekum vier toekum vid Rockum. Procellis recipimus undas in nos.

Hrylleim sylla brydgaustr. Horrentes pagularum nimbos.

Greppum af greppum vier sleppum. Reportamus, sed pisciculis destituimur.

Volunt carmen esse Nautæ cujusdam periclitantis in mari.

Eik f.g. Quercum notat, metonymicè pro Navi sumitur.

Eiker verò in N. m. g. Jumentum quodlibet quod trahit currum, à verbo *Eg ek*, Currum traho. Equus etiam quandoq; *Eikar* dicitur.

Her Agmen, intelligit agmen focarum, quæ naves insequi solent, ubi naufragii ingruit periculum.

Doek, Hiatus in aqua aut glacie, proprie ruptura unde liquor profluit, unde *Blod vaker*, sanguis fluit. Et *at voka blod*, sanguinem elicere.

Roka, est unda sursum à ventis dispersa, Unde *Rakar*, madidus & subhumidus.

Greppur Poëtam denotat, sed hic pisciculos denotare videtur. Unde illud: *Ad sakia greppin i kreppin*: querere pisciculos ad ventriculum.

N.

Nader f.g. pl. n. Quies. *Gretl*: *Vante ek*. *Fier meigia*

M

meigid sofa i nädum fyrer Berserkiumum: Puto vos quietè dormire posse sine metu à Berserkis.

MPRIKH *Näfrende* m. g. Prope sanguine junctus. *Hann er minn näfrende: Est mihi sanguine junctus.*

MPPIBTÄ *Nafngiptur* f. g. pl. n. Dignitatis nomina alicui à Rege communicata: *For: i Eglu: Mutturäda Kongur nafngiptum vid mig og veitstann þjunnun: In tua potestate est, ó Rex mihi pro lubitu titulos & dignitates conferre.*

MR *När* m. g. Cadavera hominum. *Ol. Har. S: Rafn fleit af när beitu. Corvus dilcerpsit à cadavere bolum. Idem: Rafn etur af næe beitu: Corvus edit de cadavere concepto vel facto. Arnor Jarla Sk: Gerla sa eg ad grjnde, grär Ulfur ad nä säarum: Vidi lupum ridere, vulnerata ubi vidit corpora.*

MITAR HN *Nättar* kel n. g. Noctu. *Gretl: Hann kom til Gilsbacka á nättar kele: Venit noctu ad Gilsbakka.*

MNPÄ *Nandur* m. g. Gravis aliqua necessitas. *Forf. i Gretl: Aldreifa eg launad þier þinn velgjorning ef þig stendur einiginn nandur: Nunquam possum beneficia tua remunerari, nisi in periculis constitutus fueris.*

MNPENYAR-UM *Naudungar-sæt*, Coacta reconciliatio. *Egla: Þorolfur svarar fróðe ad hanni vil ongva naudungar sætt taka af Konge: Thorolfus respondit citò, quod nullam coactam reconciliationem à Rege accipere velit.*

MMÄ *Neisa* f. g. Ignominia. *Ol: S: Hefur madur sættir neisu görva og þjunn lide: Vir hic ignominia, arte & exercitum affecit.*

KYPA MÄPÄÄ *ad Nema stadar*, Sistere gradum. *Gretl. Husfreyja nam stadar á golbinu og spurde þjorjun hann fagnade so alvarlega: Uxor in pavimento gradum stitit, & quæsiuit ob cujus adventum tantopere lataretur.*

NE

Regi jam offerimus pecuniam quam accepimus, sed hoc scias mihi Comes, quod hæc pecunia minor multo sit, quam ille reditus quem Rex sperat, neq; hic computatur, multa illa scelestæ quam vos Regi debetis, ob nuncios Regios, quos omnes dicunt vos occidisse.

MINNA *Nylenda* f. g. Novum insolens. *Grett. Þad þó te monnum nylenda*: Videbatur novum & insolens esse.

MINNA *Nofsi* f. g. Proditio. *Ol. S. Gicck emge niost fyre þennu fyr em þann kom þiðrs á*: Nulla ante ipsum præcessit fama aut rumor antequam perveniret ad Thorsam.

MINNA *ad Nofsi* verb. Inquirens, olfacere. *Þalagar þans hófðu hófnad um ferðir þans*: Socii ejus de itinere præcipue olfacere.

MINNA *Nivork* n. g. Recens factum. *Ol. S. Sjðan grö-Luska þó þessu hvali a saminnel þvinnu þar var, og þing-ensu þannu þó þat af skyld þar nivork a þess*: Funus in arenis tumularum & locum ita complanatum, ut nullus animadvertere posset quempiam ibidem tumperummulatum.

MINNA *Qvædæ* Adjec. Qui non facile ab incipit desinit. *Gr. non regebatur factis comitis, & ab incipit moveri non potuit.*

MINNA *Þvalla* *Callidar-stöcken*, Latronum agmen. *Sigurdur Þ. Ol. S. Knútur Kóngur þad þður stann- da á mörug rekust af höndum callidar-stöcka stjika*: Rex Canutus jussit ut remitteretis & agmen ejusmodi latronum expelleretis.

MINNA *Oarennilegur* Adjec. Hand expugnabile. *Njala. Þvalla þvalla-stöcker oarennilegur*: Agmen eorum esse inexpugnabile.

Þa up ödur og villde löfða hann með stafnum: Asm.
ira percitus surrexit, atq; illum baculo petiit.

ÞHRPT *Övurft* f. g. Nocumentum, quum unus alteri
verbis obest. *Band. man. S: Hefur þú Odde Syme*
mijnum til övurftar lagt i þessare grein. Tu Otto
offuisti in hac causa filio meo.

HTT *Oæll* Adject. Non alendus. *Grægaas. Þad metsþ*
fyrer meyre saar ef madur sker tungu ur marne, e-
dur stjngur ut auga mans; brijtur tenur, sker aff
marne nef edur Eyra, suo giellidng og klambogg um
þio þuer, er madur oæll til Doms fyre oll hin meyre
Saar. Magna vulnera censentur, si quis linguam
amputaverit, oculum exulum extruserit, dentes ex-
cussit, nasum aut aures amputaverit, sic & castra-
tio, & ~~obsceni~~ per medios clunes ictus. Qui talia
perpetraverit erit Oæll, id est, neq; hospitio excipie-
tur ab aliquo, neq; victus ipsi suppeditabitur, neq;
in conversatione cujusquam erit, donec sententia la-
ta fuerit.

HTT YPA *Oęrumadur* Inquietus. *Greit: Asm:*
qvad hann oęrumadur verda minde: Asmundus
dixit ipsum futurum hominem inquietum.

HTT YPA *YRABTA* *Ofagnadar* *kraptur* m. g. Mali
spiritus efficacia. *Greit: Em þui var meire ofagna-*
dakraptur um þuam em med flestum apturgongu
motnum at hann maate. ~~Et in hoc~~ *Diaboli-*
co præditus erat Glamus, quod loquebatur, id enim
insolitum erat apud alios ejus generis.

HTT YPA *Ofæguligt* Adv: Male tornatum. *Ol. Try:*
S: S: Þar var þa allt fornt um grette; hurda-jarnryd-
gud, og allt heldur ofæguligt. Circa januam omnia
erant desolata, cardines rubigine obductæ & omnia
valde incompta.

HTT YPA *Of fiar* Subst: Unius ferè hujus terminationis,
abundantia opum. *Egl: Herjudu þeir og feingju of-*
fiar.

- fiar.* Expilabant rapinis ac multas opes & divitias acqviliverunt.
- APPARI** *Offors* n. g. *Barde i Gretlu: Nu giengur ur bofe offors Pitt:* Jam temeritas tua modum superat. *Of* significat propriè omne nimium.
- APIRA** *Ofera* f. g. Vitæ periculum. *I J. S: Jarl bad þa hafa sig ej i oferu:* Comes jussit ne temerè se periculis exponerent.
- APRATI** *Oslate* com. g. Affectator elegantiz in vestitu & moribus, dicitur tam de viris quam de mulieribus. *Wygland S: Gumlaugur var oflate mikil.* Gundlaugus erat magnus affectator elegantiz in vestitu & moribus. *Hallfr. S: Dóttir þeirra hiet Kolfinna, þun vaar var kona og oflate mikill:* Illorum filia Colfinna vocabatur, illa erat formosa & valdè elegans.
- APRAT** *Osnam* n. g. Damnum, detrimentum, amissio. *Haralldur K. i Egli: Harm mun verda ad skadanockrum þeim momum er os mun þikia ofnam i ef harm naer:* Ut nobis videtur, quibusdam erit detrimento si in eos inciderit, jacturam magnam faciemus.
- APRUMI** *Oforsymia* f. g. Inconsideratum aut inconueniens factum. *Baa S: Þad ma heita mikil oforsymia er þesser toeir meim hafa hngad kennur symia:* Valde inconueniens videtur quod hi duo huc veniant.
- APRAP** *Ofrad* n. g. Præsumptio. *Forbiorg i Gret: Ofrad mun ydur verda þad isfirdingum at taka Gretter aff lifje.* Magna præsumptio vobis Isfiordensibus erit Greterum vitâ privare.
- APRIK** *Ofrjym* Adj. vel *Ufrjym*, Torvus aspectu. *Ol Sog: Ulfur J: veitte allkappsamlega og var þinn kasta ste Kongur var famalugur og helldur ofrym.* Ulfo hospites magnificè tractabat & lætissimus erat omnium, sed Rex sermonis erat parcus, & vultu torvo. *Ofrynlegur* Adject. Male videns. *Ol. S: Suein dreymde þor: helldur ofrynlegum og dapurlegum.*
- Sveno

Sveno somniabat Thoronem torvo aspectu & subtristem.

ⱦⱦⱦ Offe m.g. Vis & Tyrannis. Eglá: Vil eg bioclast til med minn lide a mote þinnu offa og öjöfundde. Ego tuæ tyrannidi & injuriæ meum exercitum opponam.

ⱦⱦⱦⱦⱦ Ofur-esse n.g. Potentior adversarius. Gretl: Vard þorfinnur fragur af þui fylge er hann veitte gretter vid slikt ofur-essu sem eiga var: Thorfinnus celebris evasit ob auxilium præstitum, contra potentem adversarium.

Ofurlide borim: Superatus.

ⱦⱦⱦⱦ Ofus Adj. Illubens. Þorgils i Gretlu. Ofus emick ad vekia vandrade: Non libenter Tragedias excito.

ⱦⱦⱦⱦⱦⱦ BRⱦⱦ Ofundar bragd n.g. Invidiosum facinus. Grett. qvad fá hafa til ordid ad veita sier ofundar bragd: Gretterus dixit paucos fuisse qui invidiosa facinora contra se aggredi voluerint.

ⱦⱦⱦⱦⱦ Ögípta f.g. Idem quod Ögífa, Ólucka, Infelicitas. I Jarla S: Aumur var og ogíptu minnar eg tok vid þier i dag til rödrar: Infortunatus eram & infelix, quod hodie te remigandi socium elegerim.

ⱦⱦⱦⱦⱦⱦ Oglymim m.g. Insuetus luctandi. Gretter var a upvexte oglymim. Gretterus in adolescentiá

ⱦⱦⱦⱦⱦ Ogryme faar, Immensa pecunia q. lundum non habens, abyssus pecuniæ. Egl: Toka þeir þar ogryme faar: Immensam ibi pecuniæ summam acceperunt.

ⱦⱦⱦⱦⱦ Öhapp n.g. Infortunium. Inde Öhappa verk, Infortunatum opus. Gr. Þeir þurdu Gretter huort hann hefde ollad þui mikla öhappe: Quærebant an Gretterus causa fuisset tanti infortunii.

ⱦⱦⱦⱦⱦ Öhafa f.g. Nefas. Gretl: Sveim J: Ecke vik eg riet umleida so rangam i Landid, at eg take fiebat

mun eg þo bjóda. Haud invitus metum minatur, securus tamen expectabo.

ANP *Olid* n.g. Impedimentum. *Grettl: Af þessu fleck Gretter so mikid olid, ad kaupmenn sogdu hvar sem þeir komu ad þa menn hefde barn inne brenda. Inde Gretter⁹ tantum impedimentum accepit, quod mercatores, quocunq; pervenerant dicerent ipsum, viros istos combulsisse.*

ANPIM YAPK *Olijfis madur*, Qui morte dignus est.

ANPA *Ölmur* Adj: Furibundus. *Gretter quoad ecke Þyrftite ad hallda þier sem ölmum bunde. Gretterus dixit necessum non esse ut ipsum tenerent instar furibundi canis.*

ANTHIT *Ölteite* f.g. Hilaritas convivalis. *Bandam. S: Egill malle þad var mior sagt þier hefdu þad fyrer olteite ad þier tokud ydur jafnadar mior, og tokstú mig til jafnadar manns þier. Egillus dixit, mihi relatum est, quod in comotationibus, joci caula, viros nobiscum comparaveritis. Tu vero me tibi parem fecisti.*

Nota. Frequens erat inter comotationes veterum, at fara i manm jofnuð, comparisonem instituere virorum illustrium, divitum, fortium.

AB *Öp* n.g. proprie Ploratus, ejulatus, alias Cachinnos & clamores significat. *Grettl: Þa var öp mikid gior ad þessu. Magnis cachinnis res excipiebatur. Hinc: Heröp, Clamor militaris.*

ARAR *Örar* f.g. pl.n. Ineptiæ. *Gudbr. i Ol. S: Truer þu nu þegar a örar þer er so madur fer med. Credis jam istis ineptiis quas vir iste profert.*

ARPIR *Orðfar* Adj: Eloquentis. *Egl: Ötoer var orðfar madur. Ölverus erat liogvá promptus. Proverb. Grett: Orða sinna er huor ráðande, Quisque suorum verborum rex.*

Orðfarlega Adverb: Eloquenter. *I J. S. N. Flutte*

- Konge mál sit ordfærlega, Causam suam coram Rege eloqventer egit.
- ORDAÞNIPPAN Ordabnippingar f. g. pl. num. Verborum pugna seu contentiones.
- ORDAÞNITTIAN Ordafulltinge n. g. Verbale auxilium. Ol. S. Sigurdur Biðr veitte Knute Konge ordafullting allt það er hann kenne: Sigurdus Episcopus Canutum Regem quantum potuit verbis iuvit.
- ORÞURÞAN Orskurdur m. g. Concinna responsio. Ol. S: Ulfur veitte orskurdum flest það Kongur spurde. Ulfo concinnè Regi de interrogatis respondit.
- OSAKÞURÞAN Osakþfur Adject. Qui non accuratè impunitat qvaslibet offensas. Ragna i Jarla S: Uere það mit Råd við slíkan vanda sem að yður horfer at þer gierdið yður vinnu sem flesta, og varut osakþfur. Svadéo in hoc periculo, quod vobis imminet, ut multos vobis conciliatis amicos, nec omnia minutus excutiatis.
- OSÖMÞAN Ösome th. g. Dedecus in verbis vel factis. Banda manna S: Stöndum up og heyrum a ösöman: Surgamus & audiamus absurditates.
- OSONGÞAN Osongvinn Adj. Irreligiosus. Gretl: Ecker vilde Glamur til Kirkin koma, hann var osongvinn, trulars stömbinn og viðsketa illur, öllum var hann bröndur: Glamur Ecclesiam visitare noluit, non erat religiosus, sed atheus & omnibus invisus.
- OSÞURÞAN Osþur f. g. Turba, tumultus. Þeir giordu osþur mál, Tumultus magnos excitarunt.
- OSÞURÞAN Osþur Adverb. Ol. S: Þarinn er osþur þarinn: Hoc pacto turbulentè processerunt.
- OSTYRELÞAN Ostyrelatur Adject. Inobediens, rebellis. N. var ostyrelatur og illa skape þarinn: Erat inobediens, & animi maligni.
- OTRAUÞAN Otraudur Adject. Haud invitus. Þor: Olle þorva þfiller otraudur Lodiinn danda: Thormodus orvalpillet hand invitus causa erat mortis Lodini.

OTTA

ᚠᚠᚠᚠ Otta f. g. Vigilia matutina. Inde dicitur *Ottu-
stund Diluculum, & Ottu sangur*, Cantus matuti-
nus. *Raudv. P: Pui næst dagade stöd Biskup Pa up
til Ottusangus*: In diluculo surrexit Episcopus ad can-
tum matutinum.

ᚠᚠᚠᚠ Otte m. g. Timor. *Gretl: Slö a þar ottu og mi-
klum gräte*: Timor & ploratus magnus ipsas inva-
sit.

ᚠᚠᚠᚠᚠᚠ Otapilega Adv: Haud parce, largiter. *Hallfr.
Sog. Þad mun best ad viala þerm otapilega til hussins
Þviad hier kunná opt mem ad koma og þarfá elde
vid*. Oportet ligna domum largiter comportare,
quia sæpe huc hospites veniunt, qui foco indigeant.

ᚠᚠᚠᚠᚠᚠ PII Ovandat sic, Vilis quælibet pecunia. *Ban-
da man. S: Mun ej full mikid. Pa vid giorum XIII
aura ovandads fjaar, skall þad gjalldast i Skiallda
skrifuan og þanga brotum og i ollu þin örjffigast fast
til, og ongunn er vid takt ovessum*: Nonne hoc
plus satis est quod non saltem vilioris monetæ oras
expetamus, quæ solvi possunt tritis & inutilibus
clypeis, annulorum fragmentis & quicquid vilius
est, ac peregrinis vendi non potest.

ᚠᚠᚠᚠᚠᚠ Ovalle m. g. Innocens; non reus. *Niala. O-
vant er ad sjuna sok a ovallda*: Iniquum est inno-
centem accusare.

ᚠᚠᚠᚠᚠᚠ Ovottan f. g. ~~Malitiosum~~. *Gretl: N: quads
ej vilia annat þeyra em þann være foru gort una allt
landit fyre sljka ovenkum*: N. dicit se non acquie-
scere in hac sententia nisi exul ex tota regione ob tan-
tum facinus ejiceretur.

ᚠᚠᚠᚠᚠᚠ Ovisa f. g. Malitiosum aliquid. *Barde i Gretlu:
Mier þike tvær ecke vel vidlæmer ef þann giorer ma-
ckra ovisu af fier*: Videtur mihi causa nostra pericli-
tari, si malitiosum quid aggrediatur.

ᚠᚠᚠᚠᚠᚠᚠᚠ Ovistuligt Adverb: Dicitur de malo hospi-
tio ubi omnia sunt luxata, fracta & situ obducta.

*Gretl: Helledur var þar ovstuligt: Commoda i-
bi non erat habitatio.*

P.

ÞALLAR *Pallar* m.g. pl.n. Scamna. *R. Þ: Var þa skí-
pad ollu foruncyte Kongs up a pallana: Tum Comi-
tes Regii ordinati fuerunt, ut in scamnis accumbe-
rent.*

ÞALMARI *Palmare* m.g. Peregrinator. *I J. S: I þeirre
ferd for Hason Jarl ut til Jorsala, og laugadist i amne
Jordan sem sidur var til palmara: Haqvinus Comes
hoc itinere Hierosolimam ivit, seq; in Jordane lavit,
ut mos erat peregrinantium.*

ÞARIN YMRYA *Paris-Klerkar* m.g. Qui Parisiis studue-
rat. *I J. Sog: Vilhialmur Biskup var Paris-Klerkar
[clericus] og villde Jarl hann vere tulkar þeirra. Vil-
helmus Episcopus operam literis Parisiis dedit hinc
Comes volebat eorum. ut esset interpres.*

ÞATI *Pate* m.g. Fama. *Gretl: Þorer hafde pata neckurn
ä at Gretter var i Bardar dal: Thoro subolfece-
rat Gretterum esse in Bardar-dal.*

ÞEYÐA *Pedmadur* m.g. Pumilio. *Hann var pedma-
dur mikill: Erat pumilio. Item:
Pedmadur, Pedes.*

ÞEYÐA *Pell* n.g. Byssus. *I J. S: Toku þeir pell og adra
dyrgrip og barn ut a bordin og giordu þa häreistun-
kid þa Þotte Jarls momnum sem þeir eggiudum Nor-
mem a hendur síð: Preciosa lintamina aliaq; ma-
gni momenti exposuerunt in navi, non sine clamo-
re & tumultu: hinc exercitus Comitum existimabat
eos Norvegos contra se excitare.*

ÞEYÐA *Plagg* n.g. sing.n. Plogg in pl.n. Res preciosiores.
*Gretl: Var ecke traust um hann þeke ef fra momnum
plogg síjn: Inexcusable erat quod homines non pri-
vaverit, rebus pretiosioribus.*

*Ibidem: Þad er erindi mitt ef þu villt afleggja eitt
huort*

huortt plagg af Þjngum Þjngum: Tentaturus venio, an velis deponere quædam ex tuis possessionibus & rebus pretiosioribus. Þjng idem, vide suo loco.

BRÞYΛ *Pöskur* f. g. pl. n. Bulgæ, Sacculi, facciperia quæ viatores necessario secum vehunt. *Gretl: Hæm sã madur Reid nordan epter kiölnum, sa var mikill a bakke og hafde godarm hest, armarm hest hafde barn i tamur og a þöskur: Vidit quendam à septentrionali plaga montis Kiölen australem versus tendere, qui magnus erat & equum generosum habebat cui insidebat, alterum verò secum ducebat sacculis & bulgis onustum.*

BRITTATTΛ *Prettottur* Adject. Fallax. *Band. man. S: Sa sagde samast um þig er vest sagde, og þig kallar prettöttann: Ille verissima de te loquutus est, qui pessima dixit, & te fallacem appellavit.*

BRINDRÞ *Prisund* f. g. Carcer. *Ol: S: Var hæm þegar settur i mirkva stofu, og einginn madur sa hæm augum i þeirre Prisund sa er honum bade misþemar: Carceri inclusus est, nec quæquam in hoc carcere oculis vidit, qui pro ipso intercedere voluerit.*

BRÞRÞ *Prudur* Adject. Integer. Hoc nomen multis sua meruit integritas: ut *Asbiorn prude, Hugie him prude, Þorgrimur prude.*

ÞNYI *Puke* m. g. Vermis. Antiquis: libellus de pugna vitiorum & virtutum. *Adinfa madur ad þu ert molla ogaska og þu ert þuke og mættur: Memento homo quod pulvis sis, cinis & vermis.*

ÞNRTRIA *ad Purtra*, verb. Polire lignum. *R. P: Þar var allt steint og purtreat: Omnia erant picta & polita. Vox à Purus & Tre lignum composita videtur, quasi purificare lignum.*

Q

ÞNÞH *Quæde* f. g. Cantilena. *Ol: S: Kongur sagde hæm vilde ej hljda quæda hans og hæm vilde ej la- ta yr-*

- ta yrkia um sig*: Rex dixit se nolle audire cantilenas ipsius, nec velle ut quisquam de se cantilenas ederet.
- ÞP PNHÞ** eg *Qvad*, Affirmo, dico, *qvad* in præterito. *Sverke i Magnus Sogn*: Er abluns vant *qvadu* refar drön hörpu a iſſe: Hic opus est phalangis dixit vulpes, per glaciem trahens lyram.
- AI PNHÞA** at *qvada*, Cantare. Hinc *Qvedlingur*, Cantilena. *Asmundur i Gretlu*: Neme bringis lin *qvedinga* mina: Accipiat mulier meas cantilenas.
- PNHÞA** *Qvedia* f. g. Valedictio. Proverb: *Betra er koma gods gæsts em qvedia*: Melior est adventus boni hospitis quam ejus valedictio. (& viceversa.)
- PNHÞA ÞIKÞH** at *Qvedia* things, verb: Convocare forum. *Ol. S*: *Biorn liet qvedia þings til, og lyfte þar epter hærsum*: Biorno convocavit legulens, & indicavit aliquid furto sublatum esse.
- PNHR** *Qver* dicitur per Syncopen pro *Qvedur*. *R. 3*: *hafa qver hoddá rýre, gnottvígigré máma hoddá rýre*: Comes dicitur habuisse virorum fortium & magis militarium.
- PNHÞA** *Qvida*, Singulare genus Rhythmí, quod nos vulgariter vocamus *Lusfings lag*, quod *Lusfingar* i. e. Fanni hoc modo cantillare audiri sint. *Gretl*: Halmundum monticolam lethali accepto vulnere in antro suo tali genere Rhythmí Epicedion suum modulantem, suaq; fortia facta enumerantem Grimer? quidam audivit; Ubi inter alias hæc Strofa legitur: *Hef eg þufsa og þerra kyn þær seka med hamiars grymu, em meim vatte marga hærda, og blendingum at bana þú did*: Gigantes eorumq; genus lecuri meá mala mullstavi, & noxia spectra delevi, & Satyros neci dedi. Ibidem sequitur: *Epter þad drö so af mette Hallmundar sem fram qvidunne, var þad mig jafnskiott ad qvidunne var lokid og Hallmundur dö*: Crecente cantilenâ vires Hallmundi decrefebant, finita cantilenâ & ipse obiit.

PNI-

PNIPNA *Qvidur* m. g. Promulgatum testimonium. Et *Qvidburdur*, idem. Inde dicitur *Ords qvidur*, *mals qvidur*, quod propriè est Proverbiũ. *Qvidur* etiam dicitur alvus nostrã lingvã.

PN11NA *Qvittur* m. g. Fama. *I J. S. Ek beyre þann qvitt buand mamma*: Rustici hanc famam sparserunt.

PN11NA *Qvittur* Adject. Reconciliatus. Proverb: *Þar skildist qvittur vid qvittam*: Reconciliati sunt.

R.

RAM *Raas* f. g. Cursus, fuga. *Gretl: Ecke var langt ádur Gisle kastade vapnum og befar a rás*: Mox Gisle arma abiecit, & aufugit.

Ráser, pl. n. Cursitationes. *R. J. Lás bámar þerráfir*: Compedes tibi, cursuum impediunt.

RAPNITI *Rádmeyte* n. g. Senatus. *I Jarla S: Sagde Þorsunnur Jarl sem satt var, að þeirna var mest rádmeyte hans*: Quod res erat dixit Thorfinnus, domi maximam partem suorum senatorum esse.

RAPNA *Ragdur* Adject. Delatus. *E: Grunnar mig þann mune ragdur vid Kong*: Existimo ipsum apud Regem delatum esse.

RAPLA *ad Regia* verb: Deferre. *Egl: Var sagt þeirnum du ej af spara ad regia Þorolf vid Kong*: Dictum erat iplos non vereri ad Regem deferre. Hinc: *Högur Delatio*.

RAMP *Ráf* n. g. Culmen domus, tim. *intra afd. 101*
R. Þ: Þar up af var breytt ráfid var Það, allt stémt og þurtre ad. Suprema pars domus testudine clausa erat, depicta intus, & polita.

Ibid: Auth ráf voru þar spar þaukt a þusum: Scitulis tectæ erant domus.

RAPA *Ragir* Adject. Timidus. Item *Ragskapur*, Timiditas.

RAYY *Rannur* Adject. Insigniter robustus. *Egl: Þorgils var rannur at asle, og þann meste breifte madur*.

madur: Thorgillus insigniter robustus erat, & vir magnus. *Bua S*: Nu er vid rannna reip ad draga er bade er ad eiga vid hund og tröll: Jam funes trahendi sunt cum fortibus, nam contra canem & Dæmonem pugnandum.

RAN *Rán* n. g. Spolia. *Egla*. *Kilpingar foru þar ad Finnkaupum stundum ad rannum*: Qui sub monte Kjöten habitabant quandoq; cum Fionis commercia exercebant, quandoq; ex rapto vivebant.

RANÞATTIR *Rangsätter* Adj: pl. n. Discordes. *Kuge i Jarla S*: Jarlum þarfa ulla vine fyne a litille þar du giatnin þess ad vier þeum þa ej usariv eða Rangsätter: Comes intra breve tempus egebit omnibus suis amicis, modo nos simus concordēs, & prompti.

RAN *Ras* n. g. Præcipitancia in verbis, consiliis, ausfacis. *Ofeigur i Band. m. Sogu*: So mun þier litast, þa ecke er ofmikid ras a þier ad safie bluturinn virdeligre ad gipta Syne minnum dottur þina: Quando ad te redis, videbis conditionem istam esse honestissimam, ut filius meus filiam tuam in uxorem ducat, ni plane delirare velis.

RANB *Raup* n. g. Jactantia. *Gretl*: Morgun þotte þetta maklega gjort vid Gifla, fyrir umfang hans og Raup sem hann hafde af síer gjort: Omnibus videbatur justum quod Giflæ conigit, ob suam superbiam, & jactantiam.

RANNA *Raup* f. g. Celebritas ob liberalitatem, & alias virtutes. *Gretl*: Hafde Þorgils raup mikla af bunnade synum: Thorgillus celebris erat ob rem familiarum bene curatam.

RANNA *Resur* f. g. pl. n. Deceptiones. *Gretl*: N. sagde eg vil mat minn hafa enn ongvar Resur: Victum meum volo sine fraude.

RANÞYLTIR *Reidskiole* m. g. Equus equitationi aptus. *Item Fararþiotur*. *Gretl*: Engin hekkur þier heikun

þinum

si non farafiosum er hier kiemur: Nemo huc veniens equum suum integrum servabit.

RILYT *Reymt* Adv. Locus ubi spectra apparent. *Grett: Uanqvade eru þar á, þvi þar þiker veimt vera? Incommoditas ibi est ob spectra.*

Reymleikur m. g. Spectrorum apparitio.

RIMR *Rimr* ad *Reisa* rønd, Contra niti. *Egl: Og er þau tidande spænduð at Egill hafde baruð vid ofureflid a skoginum, þotte Armode einginn von hann munda reisa rønd vid Egil: Ubi famatulum erat Egillum superiorem se in silvâ superasse, Armodus putabat spem nullam relictam esse ultionem de eo luendi.*

RIMNPT BN *Reisuligt* bu, Magnifica res familias. *It: Reisugt bu. Bus S: Andridur sette þar saman reisugt bu: Andridus ibidem splendidam sedem fixit. Ad reka aptur husid: Claudere domum.*

RIVYA *Rekia* f. g. Locus. *Grett: Vorn meim þa gengner til rekna: Tum cubitum ierent omnes. Egl: Kvoldatfur lagdið ireckin af þarmte og elle: Quelldulfus præ senio & dolore lectum petere coactus fuit.*

RIVTRAR *Rekstrar* m. g. pl. n. Navium in tempestate jaçtationes. *Grett: Skipið var heildur tekt og foldð illa rekstra: Navis conquassata erat, nec vim tempestatis ferre poterat.*

RIM *Reß* Adj. Vegetus. *Egl: var Reßmadur: Reßmadur: Quelldulfus etiamnum erat vir sanus & vegetus.*

RIMNT ad *Ridlast* verb. Dissipari. *Egl: Ridlasti þa fylkingin og losnadi olls: Dissipatum est agmen & solvebatur totum.*

RAVINKRÞÞ *Ryklundadur* Adject. Maghi spiritus.

RIK & RÞÞÞÞ *Rijkur* og *audugur*, Dives & opulentus differunt. *Egl: Sa er rijkur sem a þurdagott.*

RAUGURSA *sem mikid lausa fit*: Dives est qui abundat prædiis, opulentus, qui pecuniis præstat.

RÄM *Röda* f. g. Simulacrum. *Ol. Ham. S.*: *Af þæi Silfrættu* *let Guttormar giora rödu eptir vexte synum eða stafnbua syns, og er það líkneski miklu meira en þeir menn er um eru.* Ex hoc argento Guttormus simulacrum, fieri curabat juxta suam placitam ad Mithracium, hoc vero simulacrum multo majus est hominibus jam existentibus.

RÄMIRK *Röskinn* Adj. Perfectæ ætatis. *Gl. S.*: *Glummar* *var þa hneiginn a efra alldur er Dögmundur frændi* *in oðlaus var röskinn.* Glumus ad senectutem vergebat, cum Dögmundus consanguineus suus virilem attingisset ætatem.

RÄMT *Röf* n. g. Vortex. *Yf. S.*: *Þar var storm mikid* *er þeir sátu og idur stövar, og skylde stöva i dæmme,* *em fiskur ur röfnum.* Vortex ibi erat periculolus, consistendum erat in vortex, & pisces in concussu maris & vorticis capiendi erant.

RÄMT *Röf* f. g. Mensura viz, ut *Miliare*; *Leuca*, &c. *Sigbr. Skald*: *Upp lávanda flötte var þar er Magnús bardist, hoggin valur at hylia, hejde rastar bredda.* Vandali late fugiebant, & ubi Rex Magnus pergnabat caesorum cadavera integrum miliare tegebant.

RÄMTH *Röf* n. g. *Röf* *vedur*, Malus aër. *Sueinn I Gretts* *bi*: *Ánor rodd böte fyrer bedan i röf* *vedre.* Quis nuper hic equivavit in aëre cum carbido.

Röf *verk*, Facinus quod magno & improbo peragitur. *Vulgo dicimus*: *Þann er rekinn a röf* *verk.* *So* utuntur in operibus fordidis.

RÄMYPPI *Rota kylfa* f. g. Clava. *Ol. Tr. S.*: *Finnur* *tok i hönd síer rota kylfu mikla og gick til höfðis.* Finno clavam suam arripuit & ad talum perrexit.

RÄMIR *Roman* f. g. pl. n. *Vetus literatura*, quæ etiamnum passim extat, item *Magia Runis expedita*, quæ in historia

Storia Sigurdus fofus dicitur a flogie fecunda con-
jugis Ragn. Loobroci patris eius in aliquot species
disceditur x p

1. Sig-Runar skalltu kinnu ef þu wilt suota vera; rist a
skalle hofur, ut ættraman og a valbystrum, og nefna
þess þess. Tæt. Victorias Runas cætere debes, si
alturus & tallidus evadere cupias; incidere eas capulo
vel renaculoensis cui, nigræ, chyrotheis, & lituo
lættico; & sic nomen Tye ingenitæ.

2. Runar-Ronar skalltu kinnu ef þu vilt borga hafa a
sunde segmaurum; A stafn skul þu rist a og a stior-
nar bade, þa kemst heill af hafa. Runas fluctus
vigant adhiberi quando merces tuas fagas totas, ma-
rimisq; periculis exemptas habere cupias; eas pup-
pincidas, & gubernaculo atq; in incertis e mari
evadas.

3. Adid-Runar skalltu kinnu ef þu vilt borga þer heppu
gjalda barn; þar um vundur, þar um vafur, þar um
um setur, allar saman a þu þingo or men skabi; ful-
la dorna farat. Logo Runas uscipato in peolan-
dis & uliscordis injuriis, eas incidere ceptimentis,
tentonis, & sceditibus fortubi judicia peraguntur.

4. Ad-Runar skalltu kinnu ef þu vilt ad vinnu quon
vate þig ecke; trygd ef þu vinn, a horne skal þu rist
sta og a handar bade og merkia a nagle namt þi skalltu
fona og ad þu rist, og þu rist, þu rist, þu rist, þu rist
vot ad þu verdar allid þu rist.

Runas cerovifarias, non aliena mulier decipiat, adhi-
beto, eam cornu potatorio insculpito; & exteriori
parti manus tua, notata similita angue litera; qvæ
Naud dicitur. Cerovifiam consecrabis, ut tibi caveas
a periculo, portum in liquorum projice, & nunquam
tibi nocere poterit.

5. Runar-Runar skalltu kinnu ef þu vilt borga þu og leisa
þu kinn fru þu, a lösa skal þu rist, og um þu spen-
þu ang þu rist, þu rist, þu rist, þu rist, þu rist.

Auxiliatæ Runas ad-
dilas,

adducas, si foeminam onere partus facile levati cupi-
as. Insculpiro eas in yolem manus, in artus & mem-
bra cingito, opemq; Parcarum, quæ Dylæ vocantur,
implorato.

6. *Lim-Runar* skaltu koma, ef þu vilt tekur heita, og
koma fram ad sea. A herke skal þer rísta ok a bær-
vidar þess er lita austur limar. Runas arborcas
nosse debes, si egregii medici nosse sustinere velis,
vulneraq; ex arte curare. Eas incidit & corticis, & foliis
arborum, quæ se versus orientem possimant flo-
sunt, & inclinant.

7. *Hug-Runar* skaltu nota, ef þu vilt þærjuna vera ged-
bókare guma. Þer of rad, þer of reid, þer of langde.
Runas cordiales scire debes, si quolibet vicorum a-
nimosior esse velis. Eas delineato in pudendis, &
pectore tuo.

Hujus Runo-Magis periti fuerunt viri magni, quibus etiam
pro occasione exercuerunt, ut patet ex historia Egilli
Scallagrimi Islandi, pugilis fortissimi, quum in Insu-
lá Norvagiæ Atl-Ey: convivio Erici Blodoxii Regis
interesset, & poculis, ut reliqui ejus comites, obrui
non posset. Ibi sic habet relatio: *Egill drack buort
er ad hornum kom og so fyre Olve. Þa gick Bardur til
Gumbilldar og malle; Her er þa mader kominn er
frömm faren ad ok, og ej drack þann so mikid, ad
þann qvæde sig eige þyrsta; Þau B. og Gumbilldar
blönduðu dryckinn og fengu Aulsjunnit og færd þann
Agle, og bad þann drecka: Egill tok Kryf og stak i
löfa. See og tok vid hornum og reid a Runar, og reid
a blodinn og quæd: Rísta þann Run a horn-riodinn þioll
i dreyna, þau vel ek ord til cyrna, ods dyrs bidar
röta, dreckum veig sem vilum, vel glyadra þygis,
vitum hve of vin cyre, Ol þad er Bardur offgind,
Hornid sprack i sundur, em Dryckurinn for mader i
halm. Egillus omnia pocula evacuavit, quæ sibi
& socio Olvero apponebantur. Tum Bardus Regi-*
nam

nam Gunnhilldam accessit inqviens: Vir hic nobis de-
decori erit, quò plus potat, eò magis se sitire ait. Mox
Bardus & Gunnhillda potum quendam miscebant,
quem foeminae pocillatori porrigebant, ut Egillo of-
ferret bibendum. Is cultrum in volam manus adige-
bat, ac cornu suscipiens Runas ei incidebat, ac sangvi-
ne sulcos replebat, ita canens: Incidamus cornu Ru-
nas, intisuras sanguine madefaciamus: Ista verba eli-
go auribus cornu ferentis, bibamus cerevisiam ut vo-
lumus, bene, (malè) defecatorum liquorum, expe-
riamur ut nobis conducat potus, quem Bardus conse-
cravit. Mox in frustra dissiluit cornu, & potus in stra-
menta effusus est.

RNMRYHPN *Romar kiese* n.g. Baculus, in quò Runas
notarant, & paucis literis multa comprehenderant,
ut Runographia peritissimi. *Gretl: Gretter kom i
Kyrkiu belg þenn sem mamma þeim voru i og þar með
Roma kiese, þar voru vjfskr a:* Gretterus curavit pel-
lem in templum ferri, cui inclusa erant ossa humana,
& baculus Runicus certis cantilenis signatus.

S.

HAH Sax, Gladii genus est, ferro capuloq; penæ pari-
bus, ἑτερόσημον, & ex altero latere acutum, cultello
cibario non admodum dissimili. Hist. Sturlangi Starf-
larna, seu laberion cap. 11. *Þegar Sturlangi kom til
at hafa langfethgar minar og fæsa er farnar þess gafa
fylgt, og reyn þuort noier throer erz ther. Sturlangi
tok vit og hio i stein og tok af steinman byrnuma er
ryt fell af fuerðna.* Accipe hic amiculum, quod ma-
jores mei possederant, & Sax quod bona fortuna
semper est secuta, in hoc an vires tibi sine ulla fac pe-
riculum. Accepit (oblatum munus) Sturlaugus, &
perculso lapide extantem angulum præcidit, rubigi-
ne gladii excisa.

Hodie **HAH Sax**, Danis & Saxonibus forficem notat,

mo-

modernis vero Islandis, cultrum nauticum & piscatorium majorem, quò pisces exenterare solent. Hinc **ИЛУИТ** *Saxe*, Nomen proprium viri, quò gaudebat Saxo noster Grammaticus, Historiæ Danicæ conditor illustris. Quod gentile quoq; invenitur, pro gente Saxonica; cujus plurale est **ИЛУИИД** *Saxar*. Sic Aurvarodas gentes suis ductibus bello aut lacessitas, aut superatas numerans, inter eas **ИЛУИИД** seu Saxones referet.

***ИП И I ИЛУИИ ИР ИИИ *ИРИИ
ИРИ ИР ИИИ ИР ИИИ ИИИИ
ИРИИ ИРИИ ИР ИИИИИ
ИИИ *ИП ИР ИИИИ ИИИИИ ИИИИ**

*impugnaveram Saxonas & Saxonas,
Iros & Anglos, & rursus Scotas,
Frisonas, Francos, & Flemingos,
His omnibus damna dederam.*

Vide Brynulphi Sveonii conjectaneorum in Saxonem periculò primò.

ИИИИИ *Salerne* n. g. Atrium. *Ían ávar Salerne up að ganga*: Per atrium ascendendum erat.

ИИИИИ ИИИИИ *Salur fialka*, Montanum palatium. *Gretl: Hítt stagar höllum fette, Hallmundur í sal fialka*. Alti elevat pedem in palatio suo montano Hallmundus.

ИИИИИИИ *Sandryckur* f. g. pl. n. Comportiones, seu Collationes. *Gret: Húor sókttu til amars þar sem sandryckur voru*: Unusquisq; alterum visitavit, ubi collationes instituebantur.

ИИИИИИИ *Samskipa*, In eadem navi. *Launa mæger þam að fara samskipa* *Gretter*: Multi ipsi dissuadent ne in eadem navi cum Grettero navigaret.

ИИИИИИИ *Samsögle* f. g. Veriloquium. *Hallfr: S: Ingeborg sagde um Hallfred, skaltu nú fyrst fara þeim með mæri em sydan skal eg reyna samsögle þy*

na : Primò dómum mecum ibis, deinde experiar an vera sint quæ dicis.

𐌆𐌆𐌆𐌆𐌆𐌆 *Samm nefne* n. g. Nomen verè competens. I. J. S: *Hann var kalladur Rogvaldur ryke og ráðfornio og seigra mem þuortveggia vere samm nefne*: Vocabatur Rognvaldus dives, & sapiens: omnesq; dixerunt hæc nomina verè ipfi competere.

𐌆𐌆𐌆𐌆 *Sekur* Adject. In veteri nostrá lingvá, Exilio multatus. *Grett*: *Letu þeir sier ej anthad ljka em þorgerir vare sekur*: Non erant aliá conditione contenti, quam ut Thorgeirus in exilium relegaretur.

𐌆𐌆𐌆𐌆𐌆𐌆 *Sektarmörk* n. g. pl. n. Signum quò exul dignoscitur. *Bán. m. S*: *Em ad Lögberge um morguninn stendur Oddur up og talar hátt, her er madur sekur gör um vigg, em þá er ad seigla til sektarmarka hans, ad hann er mikill vexte og kallmannlegur, hann hefur brunt háar og stórbeinn i andlita, svartar byrn, miklar hendur, dagra legge, og allur vextur hans er afburðar mikill*: In loco comitorum, mane surrexit Otto, alta voce clamans: Quidam heic ob homicidium factus est exul, qui hisce indicis dignosceretur. Staturá magnus est, & virilis; capillis lubtufis, facie mactá, nigris supercillis, magnis manibus, tibiis crásis, & toto corpore magnus.

𐌆𐌆𐌆𐌆 *Semd f. gen. Semdar* in genit. Decus. *Hastide i Grettis*: *Ecke min eg þara semd min i veðe fyrir Illgirne hans og forstaleise*: Meam exultationem periculo non exponam, ob ejus malitiam, & imprudentiam.

Ibidem: *Oil eg þu bióðer honum semd fyre dardring er þu hefur honum gjort*: Volo ut pro decore ipsi facto honorem exhibeas.

𐌆𐌆𐌆𐌆𐌆𐌆 *ad Semia mál*, Causam inter se componere. I. J. S: *Þeir mæltu fund mille syn ad þeir skyldu sumast og semia mál syn i aqvodum stad*: Conven-

tum indixerunt, in quô causam componere possent.

Ibid. *Sömdu þau þad mál sin i mille hóm sýllda drepa þall, em þú gíftast hómum:* Convenerunt inter se, ut Comitem occideret, ac ipsam in uxorem duceret.

𐌺𐌹𐌿𐌹𐌺𐌹𐌺𐌹. *Sendingar* f. g. pl. n. Dapes, Missus. *Egla:*

Uoru þa Bord uptekinn um alla stofuna og sett a vísst þú nast komu um sendingar: Tota domus mensis erat repleta, & appositæ dapes, hinc missus adjecti.

𐌺𐌹𐌿𐌹 Sere n. g. pl. n. Juramenta. *I B. m. Sogu:* *Er þier einginn þess von ad eg mune vilia ríufa Sere min.* Nunquam expectabis me juramenta violare velle.

𐌺𐌹𐌿𐌹𐌹𐌹 Satter f. g. Reconciliationes. *Sat* in Singulari. *Hann vilde ongun Sattum taka:* Nolebat reconciliari.

𐌺𐌹𐌿𐌹𐌹𐌹𐌹 *Sialfbodinn* Adject. Gratus hospes, qui ita excipitur ac ejus essent propria, quæcunq; promuntur. *Uxor Thorfims i Gretlu:* *Skal þier allt sialfbodid minn þegar, þad sem mier sinner vel ad veltu em þier ad byggia:* Hic habebis omnia ad votum, quæ tibi accipere & mihi dare competunt.

𐌺𐌹𐌿𐌹𐌹𐌹𐌹𐌹 *Sialfdæme* n. g. q: *Αὐτόνομος.* *B. m. Sogu:* *Hier skal armad huort fyrer koma Sekt tda Sialfdæme:* Aut exilium hinc sequetur, aut nostrâ valebit sententiâ.

𐌺𐌹𐌿𐌹𐌹 *Sygn* omn. g. unius terminationis, in Nom. Sing. Immunis à culpâ, absolutus à crimine, insons, *Fridþilgar:* *Sykn, Saka, Saklaus.*

𐌺𐌹𐌿𐌹𐌹𐌹 *Syndur* Adj. Videns. *Ol. S:* *Arnvidur þiude var Syndur suo listt at valla var hóm þer fet:* Arnvidus cæcus, debilis adeo erat visus, ut vix aptus esset bello.

𐌺𐌹𐌿𐌹𐌹𐌹𐌹 *Silldver* n. g. Ubi capiuntur haleces. *Item:* *Skreidver,* ubi aelli capiuntur. *Egla:* *Þor hafde minn synu i Silldvere og so i Skreidvere.* Thoro suos

NYABHÄRR Skapstör Adject. Magnanimus. *I Jarl. S:*

*Kongur fann það að þorsfumar Jarl var langtum
skapstör em Bruse Jarl: Rex animadverit Thor-*
mon finnum Comitem generosioris animi esse quam
orig. Brulo.

NYABY YNKIR Skaps minur pl. n. n. g. Affectus, Ingenii
qualitas. *Dagur i Randv: kette. Br had atlan*

8. minn Kongur fat mine ofakt som gæra skapsminne:
Existimo Rex ingenii tui qualitates vix mutari pos-

se.

NYABY TAPPA Skapstyggar Adject. Morosus, difficilis,
Qui facile irascitur. *Oron: Skapstyggar er eg of*
minn ljkar ej vel: Facile irascor, si quid ex animi
sententiâ non contingat.

NYABTYIR Skaptkier n. g. Vasa manubriata vel vasa
utrinque. *Egl: þa let þann umbæra skaptkier og*
munngat: Adferri curavit domi costam cerevisiam
in vasis utriusq; ansatis.

NYABYR Skard i Skoold ad hoggva: Prov: Alicujus pro-
pinquum interficere, vel aliâs gravem injuriam in-
ferre. *Thorfeinar i J: S: Haralds hef ek skard i*
Skylde hoggvid: Rupturam in clypeo Haraldî feci,
(filium ejus Haldanum Hâlug occidendo.)

NYABYRRAHT ad Skattyrdaß verb. Mala verba com-
mutare. *I Jarla S: Jarl had meum ecke ad skattyr-*
daß: Comes prohibuit ne convitiis invicem age-
rent.

NYABY Skeina f. g. Vultus non lethale. *Prov. Forsmä-*
da ecke fâtekann vin nie lilla skeinu: Ne despicias
pauperem amicum, & parvum vulgus.

ad lita NYBY ad skopuda: Fortunam committere.
Bid þu Kong ad giesu of utgonguleife, og latum þa
skaka ad skopuda: Rogo Regem ut nobis de ceteri-
am exundi, tunc cætera fortunæ committamus.

NYBYRI Skadfare n. g. Opportunum tempus in nartis
habulandi.

NYBY

NYBY.

- HUIPAPPA Skidgardur, Sepimentum ex asseribus, jam
 Palefate. Egl: Skidgardur bar var um barn. Sepi-
 mentum altum ex asseribus, pagum ei exit.
 Ibidem: N: gras bendanna var skidstaurn, og ka-
 stade sier ut yfer gardinn. Manibus apprehendit
 asserem, & saltu se, coniecit extra sepimentum.
- HUIYUUA Skicka f. g. Tunica. I J: S: Husfroya bar
 skindfeld (skinnfad) at Rogno: J: skicku, hann rictti
 handur i mote, og tok lojande vid fyrer. Materfami-
 lias pelliceam tunicam loco propriæ vestis Rognval-
 do Comiti obtulit, ipse promptis manibus oblatam
 ridens arripuit.
- HUIPAPPI Skilage, Conditio. I J: S: Ham gieck gla-
 dur at ollum fridaga. Lubens accepit omnem
 conditionem.
- HUIA YAPPA Skiladur, Vir fidelis. Skilrijkur. Gretl:
 Ecke var ham hofdinge mikill, em þo var ham skil-
 rijkur Bonde. Non erat magnæ autoritatis, sed ta-
 men fidelis.
- HUIAPPA Skioldur, Clypeus. Adag. Ad koma i opna
 Skioldu: Pugnâ inceptâ subsidio venire.
 Sigurdur J: i J: S: Nu skal fara af bato behringur
 lids vers og koma i opna skioldu þa er samann lystur li-
 de voru: Dimidia pars equitum nostrorum eqvos
 relinquet, vobis subsidio futura, ubi pugna ingru-
 it.
- HUIATT Skiött Adverb. Subito. Skiött ma margt frapað
 quod Grettur. Permulta subito immutantur.
- HUIBARI Skipare. Nauta. Skipverjar pl. n. m. g. Nautæ,
 quasi in navi manentes.
- HUIBAAA *APPNY at skiptast hoggum, verb. Conflige-
 re. I Jarl: S: Nor gieck der fram hart og skiptast
 þeir Sökne vid hoggum: Nor acriter in hostes irruit,
 & in illâ pugna dimicavit cum Svenone.
- HUIA *APP Skyluhogg n. g. Vestigia armorum in clypeis
 & lignis. Hallu: i Grettlu: Syndast gild Grettis
 handa

*banda fylubogg a skioldum þeirra, þo fra jeg miñ miklu stærre eggia spór yttum synast. Vili sunt im-
menti manuum Grecteri gladiorum ictus in clypeis
illorum, quinimo mea longe majora acicuta vesti-
gia visa illis.*

NYRHM *Skýsla* f. g. Candentis ferri portatis, vulgò
Ordalium.

NYRMR YPA *Skögar madur*, Exul, qui in sylvis latere
debet. *Gret: Er það sat? Þer se ráðfött að ko-
ma i burt skogar manne þynnan: Deestne tibi facul-
tas abigendi exulem tuum.*

NYRMPH *Sköklade* n. g. Tegumenta pedum.

NYRBRN *Skolbrun*, Sic dicitur cui pili supercillorum
penè coherent. *I Hallfr. S: Þar var madur fyrer
i Skoginir, Þesse madur var mikill og Þrekligur skol-
brun og heildur illmannlegur: Vir quidam in silvis
erat ligna cedens, procerus, fortis, & crassus, superci-
liis coherentibus, torvo aspectu.*

NYRA *Skora* f. g. Incisura. Inde dicitur verb: *Ad skora
mannad: Incisurá notate hominum netherum.*

NYRA *Ad skora a hölm: Sic aliás absolute dicitur. In a-
renam provocare. Item dicitur: Skip var mikid og
skorad skioldum a millum stafna: Navis magna erat,
clypeis tecta inter puppim & proram.*

Item: *Ad skora a mann: Sollicitare vel urgere, ut ex
duobus alterum eligat. Ut: Snekkullur (beserkur)
skorade a Bonda, að þann skyldi leggja up við þann
dóttur syna ellegar veria hann þess hann vilde og vere
til far, sed hic disjunctivæ significationis est, aut sta-
dat filiam, aut dimicet. Snekkullur pugil provocavit
dominum loci, ut aut pugnaret, aut filiam traderet.*

NYRTA *Skortur*, Defectus cujusvis rei (egestas.) Inde
verb: *Skorter, Deficit. Hyg eg að os skorte flesta við
þa fedga: Existimo nos in plurimis inferiores esse
patre & filio.*

NYRMPA *Skormgur* m. g. Vir aut mulier honesta, &
pru-

prudens. Skorungs in genit. I Jarla S: Forkell var virtuos mædur og skorungur mikill: Thorchillus sapiens erat, & multum excellens alios.

Gretl: Þorbiorg var skorungur mikill og miog storvirtur, hún hafde hierads sök og skipadi olhann málum. Þeg Vermundur var ej heima. Thorbiorga erat excellens & sapiens, omnemq; jurisdictionem in absentia Vermundi mariti sui habuit.

NYÁTRÁ ad Skotra verb: ad brekia, Agitare. I Gretl: Berserkernev giorduðt vinfangs mikler og skotrædur. Gretter em ham för undan i fleminge: Pugiles impetuosè rem agebant, in omnem partem se volendo, at Gretterus modestè se gerebat.

NYÁTRÁ Skotfufur, Viaticum. Ham quaddt ej þurfa nema skotfufurs: Dixit se non nisi viatico indigere.

NYRANTBNIK Skrautbuinn n.g. Ornatus. Inde Skrautbuen om.g. Gretl: Kona stod þar ute ung og skrautbuenn. Bene ornata & juvenis ibi erat foemina.

NYRÆBÍ YAPÁ Skrópa mædur, Simulator. Hrafnare: Varast skaltu ad ej smiðt þer atqvadi til þyn er mælt er til skrópa mæma: Vide ne in te quodret Proverbi-um, quod de simulatoribus circumfertur.

NYRÞYNNÞÍ Skruaklade, pl.n. n.g. Vestitus pannos honorator.

NYRÞRÁ UNIRÁ Magnús K. hafde giorðt Magnús Erlingsson skutul svein og þionade ham jafnan við Kongsborde: Rex Magnus elegit Magnum Erlingonium in pocillatorem suum, qui assidue mensæ Regiæ ministrabat.

NYRÞRÁ Slentur n.g. slenturs in genit. Initatio tumultuosa, & frequens. Gr: Biorn var þá valla mædur mikill (tumultuosus) eg giorde mikid inn þeg fylgdu og honum mærger unger meim ad þui og þofdu mikid slentur ute a qvoldum. Conjunguntur Lepidime hæc

- hæc Synonyma *Suck* (luctationes) og *flentur*. Bjornð valde tumultuosus erat, multi propterea juvenes ipsum sequebantur, & horis vespertinis multas luctationes tumultuosas exercebant.
- HNFTYAN *Slettmill*, Svaviloquus. Inde Cognominatus *Haraldur slett mæle*.
- HMAR *Sljár* omn. g. Hebes. *Slálekur*, Hebetudo pro negligentia. *Slálega*, Adverb: Gr: *Slálega* greek *hann frammi i dag*: Timide hodie pugnavit.
- HMBB *Slappur*, Inermis. *Þeir gafast up og geingu aland slapper* Egl: Victos se dederunt, & inermes e navi descendunt.
- HMPI *Slóde* m. g. Rheda ex virgis confecta, quæ ut sunt coloni, & etiamnum apud islandos utuntur, quarum pertrahendo comminuunt induratum firmum, in stercoratione camporum. Proverb: *Band min. S: Þetta mun meir slóða draga ad eg bygg*: Plurimæ sequentur.
- HMPIA *Slöngva*, Funda. *Bua S: Hæyrdu þeir at þant i slöngu Bua*: Audierunt sonitum fundæ Buæ.
- HYAK *Smán* n. g. Dedecus. *Gretter það hann þm einu jösta fern honum þette þer smánar laust*: Gretter jusit ut illud confirmaret, quod esset sine dedecore.
- HMB *Snápur* m. g. Impudens. *I Ghans S: Hákon Jari sagde; Þesser menn minni vera snápur og háfa e j komid fyr þessur lond*: Existimo homines istos esse impudentes & ineptos, & nunquam peregre profectos esse.
- HMRNBA *Snarlundur* Adject: Prompti & alacris animi.
- HMBA *at Snada*, verb: Cibum capere, & *Snada* f. g. Prandium.
- HMPMPA *Snafligur* Adject: Austertus, & *Snaflega* Adverb. Item *Snafur*. De ventis etiam dicitur *Snafurt vedur*, Impetuosus ventus.
- HMB *Snipa* f. g. Ignominia. Hinc Adverb: *Snipulega*

ga, Ignominiose. *Greil: Fomē mōmāns hanc ferd
hīn fūcipulegāta.* Eius iter ignominiosum existima-
bant.

ИВК Son, Filius. Inde proprium ИВК Sone vel Sūn, ut
ИВК BRAB. Sumitur etiam pro altero vale fa-
buloso, in quo sanguinem Quasi excepere Dii in
Edda. Quandoq; pro Freye Deo septentrionalis capi-
tur, ut docet Brynolph. Svenon. peric. 1.

ИВЛ Spā f.g. Vaticinium. *Uygabarde: Spā ex spaks ge-
ta (sive gāta.)* Vaticinium est sapientis divinatio.

ИВЛУ Spakur, Sapiens, præcius. Hoc cognomine usi
sunt multi viri sapientes, ut *Forarum spake, Folleifur
spake.* Item: Spakur, Modestus, pacificus. *Spekin-
gur at vite, Philosophus.*

ИВНRK Spurn f.g. Inceptio. *Greil: Hata de hamffurn
mer Petrus vate suman von.* Diligenter inquisivit,
quando ex australi plaga venturi essent.

ИВНRPAИ Spurdagie, Fama. *I Nialu: kann Spurdaga
hofum var von fig.* Hoc de te fama accepimus.

ИТЛРК Stadum dnr g. Fundum, Inventus. *I Jarla S:
Hvor flotta manna var drepum var sem stadum var:*
Omnes, qui se in fugam coniecerunt morte mulctati
sunt; quilibet in eodem loco ubi repertus est.

ИТЛУRИ PIRPI Spakkarls gerse, Mendici habitus.

ИТЛРЛ ad Stanga verb: Petere aliquem. *Hallfr: Sag-
de ek hef um of m... ad hennu had ex
hann stanga me me spods add, of... en ba-
na bundum sem prof.* Nondum dimidium ipsi spivi,
quod hasta me petierit, & instar furis ligatum ad mor-
tem traxerit.

ИТЛРР Starf n g. Labor. Inde verb. *Ad starfa, Labor-
rare.* Olim in masculino usitatum est, ut *Alm: Gr:
Lers fu verman starfa vel af hende:* Absolve bene
hunc laborem. Item *Starfs madur mikill,* Quod for-
titer iustinet laborem.

ИТНЛ Stefna. Rem *Kaupstefna, Nundine.* *Greiter
quads*

Q

HTARNIKKA Storlindur omn. g. Magnificē liberalis. Sa
madur er storlyndur vid vinnu syna: Vir iste liberalis
est in amicos. Item Storgiofull.

HTARNYARIKK Storstorinn omn. g. Magnā facie. Gr:
Syndist honum hofudit mikid og vindarlega storsto-
rid: Videbantur habere caput magnum, & faciem
amplam.

HTARRIFI Storrade n. g. Magnum facinus, seu magna-
rum rerum aggressio. Gr: Mun eg ej letia storra-
dam þo eg meige minna em einuor ydar: Non im-
pediam magna facinora, etsi minus possim quam qui-
libet vestrum.

HTRIKKIA HIT ad Strengia heit, Voverē votum.

HTRPA Stofur m. g. Truncus post amputatas manus &
pedes relictus. Dyrid Stofur á stofum: Fera cōspi-
cabat truncō pede.

HTTRAKK Stadrando neut. gen. Garrulitas.

HTTRAKK Svardagar m. g. pl. n. Juramenta. Flama
hatt þad svardogum, Juramento confirmavit.

HTTRAKK ad Svarfna, verb: Circumagitare.

HTTIT Sveit f. g. Sveitar in genit. Comitatus. For i E-
gla: Þad þess og þeyrt at hird Rongr or skipid af Rök
mönnum einum, og þess meir allfyfölegi ad komu i þa
sveit ef þeir vilja vid meir taka: Audivi omnes Re-
gis aulicos pugiles esse, quocirca optandum mihi vi-
detur eorum societate dū mihi nepellem, modo me
recipere velint.

HTTIT Sveit f. g. Habitatio vallina, utriusq; montibus
cincta.

HTTITNKPAA Sveitungar m. g. pl. n. Eiusdem provincie
aut societatis homines. Egla: Þar listuð X mem-
af sveitungum Egils: Decem viri e societate Egilli
moriebantur.

HTTITTA ad Sueima, verb: Natate. I J: S: Hannabliop
fyrer bord og spær til lands. E navi profiliit, & ver-
tes terram natavit.

Q

HTTIT

INIPPIA ad *Svælgia* verb. Ingurgitare. *Gretl. Berserker* voru mig möðer, og *svælgda storum*: Pugiles lasi erant, & multum potabant. Hinc dicitur *Svælgur, Helluo.*

INIRPA Ad *tata sverfa til siäls*, Srenuè in opere pergere.

INIRYA *Svermur*, Contentio turbæ.

INIRRIPY *Svirvirding* f. g. Contumelia. Hinc Adv: *Svirvirdiliga*, Contumeliosè. *Gretl. Þad er dæglegt at tala svirvirdilega til saklausna manna*, Stultum est contumeliosè de innocentibus loqui.

INIRREK *Sværdur* m. g. *sværdar* in genit. Linum. Item pro fune lumitur ex lino factu. *Halfr. Ol. Fry. S. Faxum festar vorar fer sværok ad knöre, sværdækar helldur ad herða hvar er atkeris frackæ*: Dimoveamus funes nostros nauticos, tumultuosa tempestas navem impellit, rudentes obnixè tenduntur sub illa, qui anchoram custodire debet.

Sværdur, Capitis crines, (sed potissimum radis inijum.)

INBA ad *Supa* verb. Sorbere, eg *saup* in Præf. Proverb. *Gretl. Eð er sopit þo i aufræna sic komid*: Non est absorptum, quamvis infulum. Innuizus, tem vñsulfacilem, intendum esse expediri difficilem.

INIRREK *Sværdur saar*, Vulnus superficialium.

INIRRIPARIR *Sundur giorder*, Dissolutiones & affectationes in verbis, vestitu, & gestibus. *I Ol. S. Sigurdur Biskup var akafa maður mikill i skape, og sigurdur giorder maður i ordum snum*: Sigwardus episcopus viretatur elatus, & singularis verborum affectator.

I J. S. Kale var Skæra maður og hafde Sundur giorder micklar er hann var kominn af Englaude: Hec de vestitu est Phralis: Calo in vestitu pomposus erat, & affectatus, ex Angliã enim veniebat.

INIRRYABK *Surskapur* m. g. Austeritas. *Per Geller atla*
eg

eg til Islands ad fara i samar ef þu vilt erende minn þangad bera, enn adrer Islandsker menn sem hier eru munu ongver fara til Islands fyr enn eg spyr hvoring þennu málum er tekid er þu skalt þangad bera, enn er Kongur hafde þetta upborit þa þotte þeim er fuser voru ferdaninnar og bannad var furþkapur mikill hafdur vid sig, og þotte seta syn ill og öfrelse: Tu Gellere hác æstate in Islandiam ibis, si negotia mea expedite velis. Reliqui verò Islandi heic manebunt, donec intellexero quomodo negotium expeditum fuerit. Hoc decretum Regis cum publicaretur, qui se trineri accinxerant, & prompti erant ad eundum, ægre tulerunt hanc inhibitionem, statuentes: libertati suæ repugnare hoc edictum.

T

TANA ad Tala um nockurn verb: Aliquem domare.

Egl. Forelsur mallti vid Brodir sinn Egil, ef fader þinn ma ej hier um þig tala, þa bar eg eja þess traust ad hafa þig með mier: Thotolfus dixit fratri suo Egillo, quod si Pater tuus domi te domare nequit, nec ego in exteris nationes te mecum sumam.

TAP Tak n.g. Ingentis molis allevatio. Tak etiam dicitur Genus morbi.

TAT Tál n.g. Deceptio. Greit: Ecki vil eg þig á talar draga: Te deceptum is nolo. Inde Verbum: Ad tala, Fallere.

TANA Tala f.g. Sermocinatio. Flamm hafde látid ganga tala: Multum sermocinabatur.

TAPAR Talmán f.g. Impedimentum. Inde Farartálme, Obstaculum viæ.

TARUM ad Tárar verb. Lachrymari, a nomine Tár, Lachrymæ. Of. Tr. S. Pátr Sigmundur ad Jól talaradist mig er þann lagdist midur á golfd fyrir Þorgerd Hólga Brátt. Hoc observabit Sigismundus,

Q 3

quod

quod amarè lachrymaretur Comes, dum pronus in terra jaceret, idolum N: implorans.

ТЪМЪИТ *Tamfie* n. g. Munusculum, quod dare solebat olim is, qui primus omnium dentes infantum conspexit.

ТЪМЪИТ *Tegast* verb: impersonale, Continget. *Grettl: Og mun yckur sandandi tegast: Continget ut simul moriemini.*

ТЪМЪИТ *Teingder* pl. n. f. g. Affinitates. A verb. *Egtemge & samtemge*, Copulo. *Grettl: Þorkiell var Aastvinur Asmundur so sem teingdum þeirra hafde: Thorchillus Asmundum intimè charum habuit, sicut decuit affinem.*

ТЪМЪИТ *Teite* f. g. Gaudium, & inde composita *Málteite*, *Facetiz*, *Þluteite*, *Convivales facetiz*.

ТЪМЪИТ *At telgia*, verb. Secare ligna.

ТЪМЪИТ *At teliastr undan*, Excusare se.

ТЪМЪИТ *At temia*, verb. Assuetudine. *Eg tandi in Præterito perf. Egl: Þeir völdu menn miog ad asle til fylgdar vid sig og tomdu vid skaplinda fott: Elegerunt ingenti robore viros in suum famulitium, quoque ingenio parere assuecerunt.*

ТЪМЪИТ *Tiginn madur*, Nobilis. *I 7: S: Muntar mikils metum af tignum mornum sem þu kœmst: Quocunq; veneris apud nobiles, in magno eris æstimo.*

ТЪМЪИТ *Tignar kladi*, Vestis Regalis. *Ol: Sog: Sendi menn fóru þar til er Sigurdur Kongur var og hófðu med sér tignar kladi háms: Legati Regiæ ad Sigurdum proficiscebantur Regiam vestem inducentes.*

ТЪМЪИТ *Tilfundum* Adj. Item *Hötfundum*, Qui multa invenire potest aliis dedecore.

ТЪМЪИТ *Tilofsum* f. g. Annua annonæ, q: Acquisitio. *Egl: Skallagr: hófði fórad öll fyrer þue þeirra fedga og tilofsum alla: Skallagrimus familiarum imperabat,*

rabat, sed sibi patrique suo de annona prospicie-
bat.

TAPPA Tyska f. g. Mos, consuetudo. *Quam S. Paulus var-
tyska i per mundet.* Mutantur etiam hoc tempore.

TAPA At toga verb. Attrahat. *Græc. Hæm undra-
da st hvar so mundi fat i toga.* Græterus enim ab ipso
quæquam esse qui tam fortiter fuisse trahere pos-
set.

TAP Tom n. g. Vacans tempus. *I. J. Sog. Sig. bad ad
Arne vilde greida mid Bondum, em barn qvæd gott
tóm ad vera. Sigurdus petuit ut vii causam absolve-
ret, sed respondit, adhuc tempus ad id sufficere.*

TAP Tom, Etiam dicitur æther live ær, q: vacuum, &
inane, & Adject. Tomur, Vacuus. Tom in femin.
Tomt in neutro.

TARP Torg n. g. *Manndar, kaupreir, Emporium.*
*I Jarl. S. Jarlum latadi vid Landsmenn um mat-
kaup, giordu þeir homum þam kost, ad þeir mundu
setia homum Torg framæ til festu.* Comes petuit que
necessaria ab incolis emere posset, sed hac conditione
pacti sunt cum eo, ut expectaret, donec indicerent
nundinas quadragesimales.

TARYNA Torkur m. g. Privatio. *Vide Egl. Egill Skal-
lagrimson orte efi drápn epter Son sinn og kalladi So-
nar tora live Thorack.* Egillus Skallagrimius epita-
phium composuit de *Thorack* filio suo. *Neniam
sev filii iacturam.*

TARNPI Torleide n. g. Iter impervium. *Egl. Hami
þefur farid yfer þorg þof og omur torleide.* Per ma-
re & alia impervia iter fecit.

TARFANN Torföttur Adj. Difficilis. *Bas Sogu. Bue
var þann torföttur, þmad þo þeir kœms þogum á
ham þa varda hann ei saar þar skortan þok.* Erat Bo-
as ille adveniens laboriosus, quamvis eorum verberibus illum peterent, immudis tamen a vulgari-
bus

pro quovis impedimento. *Gretl: Flamm leitadi vid ad fara i alla trega þa er hann mätte: Tentabat omnia obstacula intrudere ne reconciliatio fieret.*

Item verb: *Eg trega, sive mig tregar vinar látid, Dólet mihi quod mortuus sit.*

TRIMPNÐ Trilldur Adj: Giganteo robore. *I Orms S: Dufþakur var mikill og miög trilldur. Dufacus erat statura ingens vir, & giganteo robore.*

TRAMP Trolld n. g. & Övatter pl. n. n. g. Synonyma, Monstra. *Feikna troll, Monstrum horrendum.*

TRNMÞNÐ Trunadur, Fidei commissio. Inde dicitur *Trunadur madur, Fidejussor, Consiliarius.*

TRAPÞ Trygd f. g. Fidelitas. Inde *Tryggur* Adj: Fidus.

at *Tryggia* verb: Confirmare. *Egl: Trygdu þeir þa setter synar og vinnu mál: Reconciliationem & amicitiam suam confirmarunt.*

TNPNÐ Tungur f. g. pl. n. Lingvarum notitia. *I J. S: Gudefreyr hafde farid vjda og kenne margar tungur: Godefridus longe tateq; peregrinatus est eratq; multarum lingvarum gnarus.*

TNPNÐ Tundur n. g. Fomes, sive pharetra ignita.

V.

NAPNPNNA Vafurleisa f. g. Res nihili. *I Banda manna Sogu: Ofseigur sagde giettu ej vafurleisa þeirrar er endleif er vordu þessa plöme i og oll fólks sem med fara, Apage vinnu og vinnu at Gled. qvæ nullius est momenti, illis maxime vitio vertenda & pro furore illorum reputanda, qui istam comœdiam agere curant.*

NMKNPNNA Valinkunnur Adj: Benè audiens, Famæ celebritate omnibus notus.

NMNA Valur m. g. Multitudo cadaverum interfectorum. *Egla: Lietu þeir bus um val þaim þar hafde fallid. Curarunt sepeliri cadavera caesorum in bello.*

NMNA Vann Adject: van, vana, Vana in-comp. Van-

R

stun

stur in *superl*: Formosus, decorus. *Vant* etiam dicitur de quo bonam spem fovemus, & *U-vent*, desperatum.

ÞAKÞRÞI *Vandhæfe*, item *Vandrade* Synon: n. g. Periculosa difficultas. *Gretl*: *Hier er annar blottur til vandhæfis*. Alia se prodit difficultas. Item alio loco: *So er nu a tveimur vandradun gegner*: Res nititur duabus periculosis conditionibus.

ÞAKÞRÞIÞI *Vandqvæde*, Ejusdem ferè significationis. *I Gretl*: *Þu hefur ræd sógt ad mier um þijn vandqvædi*: In difficillimis tuis negotiis consilium à me petiisti.

ÞAKÞI *Vanse* m. g. Injuria. *Saa fyrer vanse verdur*: qui injuriam patitur.

ÞARÞI *Varde* m. g. apud veteres, nostrâ ætate magis usitatum. *Varda* in *toem. g.* Indicem viæ denotat, & est propriè Strues lapidea eminentiori loco collocata. *Rognv Jarl i Jarla S*: *Her hef eg reyftam hæfan varda*, Hoc loco altam erexi columnam.

ÞARÞIÞI *Varfusa* f. g. Offensio belli sive Damnum. *Egl*: *Ej fa eg þier herskip i hendur eg veit ej nema þu komer þar nidur er monnum er varfusa a*. Non tibi committo naves prædatorias nescius num alicubi attingens damna tam nobis quam aliis inferas.

ÞARÞIÞI *Varkun* olim, (nunc *Vorkun*) f. g. Conniven-
tia, excusatio. *F. S*: *Nu er þar varkun þann vilie ej vid ofþamjafnað so sem vier erum vanfarner þia þann*. Excusationem meretur is licet nobis assimi-
lari renuat, cum respectu illius tam simus imbecilles.

ÞARÞIÞIÞI *Varnadur* m. g. Merces. *I Kroka Rofs S*: *Hefur þu þan varnad stutt i Land dort sem þu er nu um þrijd ej aud fengin þaker frændmanna vora*. Tam pretiosas merces huc attulisti, ut similes acquirere ob hostes nostros vix liceat.

ÞARÞIÞIÞI *Vaskur*, item *Vasklegur* Adj: Strenuus. *Rognvaldur Brusa son var allra manna frjaldastur hárid mikid*

*mikid og gult sem silke, mikill og sterkur og mamma-
vaskegastur badi sacker vitru og frammbardar:*
Rognvaldus Brusi live Bruti filius, erat formæ elegan-
tia ante omnes, crines habens colore fulvos instar
bylsi, staturâ vir ingentis magnitudinis ut & roboris,
virtûm strenuissimus, tam propter sapientiam quàm
magnanimitatem.

NEANNA *Udaman* n.g. Foetor. *Em er þeir komn a land
up var fyrer þenn braun og odaman mikid.* Dum
continentem peterent saxosa via, cum ingenti foetore
illos offendit.

NE *Ve pl. n. n.g. Pax sacra. Goda grid.* Antiquitus dicta,
q: Deorum induciæ. *Egl: Egvindur hafde vegit i
veum (þad er i gridum) var hann ordum vargur og
vard þegar i burt ad fana. Egv: perpetrarat homi-
cidium in solennitate pacis, truculentissimæ bellæ
ferocitatem præ se ferens, hinc discedere coactus est,
utpote in conversatione hominum probè & pacifod
se gerentium intolerabilis.*

NIBAKK *Vebond*, compositum à *ve* & *bond*, q: Pacis li-
gamina, & denotatur circus, in quo iudices de more
confidebant causas dijudicantes, qui circus olim li-
gaminibus erat cinctus *Egl: Dmundur bliop til
domfens og sveitungar hans og skaru i sundur vebon-
dim.* Dmundus cum sociis ad subsellia accurrens
ligaminibus lacris discruptis, jurisdictionem, ante pro-
latam sententiam, turbavit.

NIFRA BIVNA *Vedra balkur hardur*, Crudelis aer. q:
Congeries turbinum.

NIFNA PANNNA *Vedur fastur*, Qui ob tempestatem &
ventum adversum navigare nequit. *I 77. S: Þeir
Svein voru fióra dage vedur faster i Mä Eyum.*
Sveno cum suis quatrimum contrariis ventis deten-
tus est in Insulis sic denominatis.

NIFNA NBALL *Vedur spaar* Adj; Qui ventos prædicere
potest.

NIPTINNA *Vegtilla* f. g. *Afesta, Aftadi*, Synon: *Instantia*, accipitur pro privilegio. *Ofeigur i Bar man Sogu: Þa munu þeir umma mier þess ad eg hafe þa vegtillu ad eg kiofe af ydur Bandamomum tvo þa er eg vil. Vos viri tantillam mihi gratiam dabitis, ut possim eligere ex vobis duos quos volo.*

NIPIA *Vegur*, *Via*, & *Vegur* m. g. *Honorifica exultatio*. N: *Paræmiam: Vaxe vegur þinn. Macte honoribus esto. Et Vegsend, Gloria, dignitas.*

NIPIA *Veidur* m. g. in fœm. *ulurpamus Veide, Captura, præda. Skallagr. i Eglu: Sagdi faundur synum ad ham þefdi fred þad skip sem ham bar kiertl a, og ad þar mundi þeir nockrer fylgia sem veidur mundi i vora. Skallagrímus patri enarrans opinionem suam de navi, quam à longè vilam probe novit, forte scil: quosdam in illa esse qui illis bona præda forent captanda.*

NIPIA *Veisla* f. g. *Convivium*, à verb: *Eg veite, Largè promo. Veisla var hin vegsamlegasta og uleitsla hin skóruglegasta. Convivium erat honorificentissimum dimissio munificentissima.*

NIPIA *at Velkia* verb: *Volvere. Inde Paræmia: Ad velkia rad. Consilia mente volvere vel secum volutare. Ol. S: Þad kom ljitt afant med monnum þvad þeir skyldi uptaka, kalladi þad tinnar urad er odrum kotte vonlegt og velkdu þeir miog leingi radni for sier. Inter se non conveniebant, quid caperent consilii quod unus approbabat alter damnabat, sic diu tumultumq; inter se consilia agitabant. Hinc deducitur Wolkins-Sinn, Mens dubia.*

NIPIA *Vendilega*, Idem quod *Vandlega* verb: *accurate.*

NIPIA *Verdur* m. g. Idem quod *convivium*. Inde composita *Dagverdur, Prandium, Kvollverdur, Coena. Nunc magis in usu Morgun-máltíjd, kvollmáltíjd. Verdur etiam dicitur esca cuius apta & idonea.*

- НИМАА** *Vidaka* f. g. Receptio in tutelam. Vide *Asiā*.
НИРННАА *Vidurseta, Radseta* f. g. Confessus eorum, qui in consilium delecti sunt.
НИРРРР *Vielrade* n. g. Fraus, versutia. *Egl: Þeir gættu Þingvinnu vielradum vidkomid.* Nullis machinationibus circumvenire valuerunt.
НИР *Vijg* n. g. Homicidium. Averb: *eg veg*, Interficio, occido. Inde dicitur *Vijge* n. g. Tutum refugium, ubi non nisi ex uno latere patet aditus. *Vijgur* Adj: Fortis. In *Niali Hist: Gunnar var alþranna best vijgur þeirra sem þa voru i Islande.* Athleta erat præstantissimus omnium coætaneorum in Islandia.
НИРРРР *Vijga ferle* n. g. pl. n. Homicidia. *Raudskieggur i Grettlu: Heyr muntu minn hafa verið gietid um vijga ferle og oþofrud, em alldrej um dædlese vid Lánardrottinn minn.* Sat scio famam ad te delatam esse de homicidiis aliisq; nefariis à me patrat, minimè tamen ob infidelitatem in Magistratum me argui.
НИРРНАА *Vijgliöst*, Quando diei claritas pugnam permittit. *Ol. Sogu: Þa er vijgliöst þotte vaknade herinn.* Illucescente die excitabatur exercitus.
НИРРРР *Vijglysing* f. g. comp: à *Vijg Cædes, & þysing*, Publica proclamatio. q: Patefactio perpetrati homicidii, cujus occultatio inter veteres nefaria habita est, omniq; honestate carens, nullam deniq; satisfactionem legum admittens. Quam aliàs exsolvere gratiamq; cum propinrioribus interfecit inire aperto Marte enecanti olim haud rarò contigit, capropter quilibet sincerus & integer furtivo homicidio famam dehonestare conscientiamve lædere abhorruit. Cujus sinceritatis inter cætera, exemplum, (cum certissimo vitæ periculo conjunctum) reliquit olim Refus quidam Islandus, qui propriâ manu in Gronlandia [ut Historia ejus habet] crudelem infamiam cæde quinque virorum ultus, solum vertere cogebatur. Norvegi-

vegiam cum uxore & tribus filiis tempore Regis Harald. cognom. crudelis, inq; viciniam domus Regiæ, quæ Nidrosiæ erat, propriâ navi vectus sese contulit, & solitariam domum (*Skiermmu* dictam) ad inhabitandum conducens, nomine mutato ac facie, barbaram candentem alligans, caniciem simulavit, cœruleo indutus pallio, corioq; cinctus, pro peregrino mercatore habitus, Narvum se vocavit. Contigit autem dum forum unâ cum filiis duobus frequentaret, tertio apud matrem, ne sola maneret, relicto: cujus mandati immemor juvenis, nullâ habita ratione matris, forum spectandi & animi relaxandi gratia serius visitavit. Quod cum animadverteret Pater Narv⁹, ad cōjugem visendam festinanter è foro rediit. Eo autem temporis intervallo, quo sola mansit femina, advenit aulicus quidam nomine Scalp-Granus, forma & amictu satis elegans, moribus autem deformis, erat enim vir mulierosus nimis, qui sæpiusculè domos peragrans, tam virgines quàm mulieres & nuptas ubicunq; potuit stupravit, quapropter & multis in visus erat, sed Regio favore pollens omnium vindictam evasit. Hic ipse Granus suo genio indulgens, mulierem solitariam blandè compellare, & oblati munerib⁹ ad concubitum sollicitare, imò reluctantem vi & viribus superare tentabat. Quem ejus conatum per fenestram aspiciens Narvus, celeriter accurrit. Quo viso umbram fenestræ effugens, Granus accepto defistens, & domo egrediens quam celesterrimè in pedes se conjecit. Quem Narvus insecutus, captum què post brevem dimicationem iratus transfixit, & cadaver mortuum ad latus hortali cujusdam humatum, abscondit.

His peractis, sua omnia cum conjugè per filios in navem portari curavit, ipse solus Regiæ Majestati, quæ tum temporis comitis publicis interfuit sese sistens, perpetratum facinus minimè dissimulando hi-

scē

ſce grammaticationibus cauſam homicidij aperuit:
 „Did vram ſaupſätter i dag Sverdhmsgrane og eg
 „herra, hann villdi fiallskierda kona minna. Eg ſtor-
 „alldradi barn i gegnum ſtræbeyers auga, þa langhu-
 „sade hann herra, þa langhuſade eg. þa breiddi balla-
 „de eg herra, em hann marghroſade vid. þa ſagur
 „ragnade eg hann herra, em hann ſkipſkieggjaldi i mót
 „daling hnappadi eg hann undir eikn skjoldgard ſkamt
 „i burt, og vóðvirka eg hann ad byektum.

Finitâ relatione Narvus quàm ciuiliſimè auſugit; & na-
 vi vectus, Daniæ littus occupans, pretioſis rebus ex
 Gronlandiâ tranſvectis, Regis Suenonis fauorem ſibi
 conciliando perſeqvutiones & minas Norvegi ſub-
 terfugit.

Absente autem Narvo ex foro, poſt revelatum prz-
 dictum facinus, quod à nemine inter pronuncian-
 dum animadverſum eſt. Rex enim Haraldus juridi-
 cationi & cauſis dijudicandis in primis intentus erat. I-
 ſtis autem compoſitis, adeoq; ſi muneris ſatisfactio-
 ne peracta, ignoti viri axioma tandem animo volu-
 tans, ſonante tuba tumultum ſedari juſſit, factoqve
 ſilentio ait: Ecquis ille peregrinus erat, cœruleo pal-
 lio indutus, zonaq; coriacea circumdatus, haftam ge-
 rens, qui forum noſtrum paulò ante frequentavit?
 Respondentibus cæcis, nulli probe de terra filio iſto
 conſtare unde venerit, ſed hoc tantum, quod advena
 quidam nomine Narvus aliquot dierum ſpacio in con-
 ducta domuncula ibi manſerit. Præterea Rex: At
 quid ſibi voluit ignoti illius proclamatio? Cujus ſe-
 inſciami, inſaniamq; aut nullius momenti rem fuiſſe
 autumans quisq; reſpondit. Longè aliud mihi ani-
 mus præſagit, ait Rex, non enim coram viſus eſt mihi
 vilis vir iſte: Ubi verò Scalpgranus aulicus noſter?
 Advöcate illum mihi, & euntes quaſitum anſeum,
 non repererunt, quod ubi reſcivit Rex, minus proſpere
 rem

rem se habere ait. Ad hunc enim modum exorsus est peregrinus iste suam proclamationem.

Ud Sverdhusgrane urdum saupsätter i dag; ham villde fallstierda Kom mijna. Ubi Sverdhusgranum nominavit, Scalpgranum nostrum indigitasse conicio, quia scalpur dicitur domus gladii sive *Hus sverdsins*. *Urdum saupsätter*: quod sic intelligo, Potus Islandorum dicitur *Saup* & *Misa* & *Dryckur*, quæ Synonima sunt, hic prioræ parte dictionis inversa usurpavit *Saup* pro *Mis*, nam *mifater* discordes se & illum factos fuisse invicem, significasse pro vero habeo.

Hann villdi fallstierda Kom mijna. Forsitan solito more iverit inquisitum concubinam Granus noster, & Narvi conjugem offenderis, hanc enim causam discordiæ prærendit quod attentaverit concumbere uxori suæ. Nam Islandico sermone dicuntur mulieres *Giliadar*, stupræ, sed *gil fallstord* denominantur, Rupturæ montium, unde fixerat verbum *fallstierda*, id est *gilia*.

Præterea quoad *ham bafa flonkeralla ad hann i giegman Strøbeyers auga.* Realiter pronuntiatum hoc, ait Rex, nominare *Sæstarkieralla*. Hoc enim vocabulo vulgò utuntur Islandi, ut majusculum quodvis vas, (quod *Storkieralla* proprie dicitur) denominant *Sæ*, est *Sæstarkieralla* verbum est, & sonat vidi, scimus autem nomen revera, cum polis *Sæstarkieralla* sine gramminis curvatore, & *auga*, oculum, sed *Vindauga* dicitur fenestra. Viderat enim illum Narvus per fenestram cum conjugè sua disceptantem.

Pa langhusade hann, Pa langhusade eg. Domus oblonge dicuntur *Rane* sive *Runa*, & inde factum ejus verbum *langhusade*, i. e. *nam hann, nam eg*, cursum arripuit tum ille tum ego, uterq; enim, ait Rex, currendo certat, maritus periclitantem pudicitiam conjugis tueri satagens, alter ad adventum vini tremebundus, inga sibi consulere volens.

Þa breidur ballade eg ham herra: Tum (inquit Rex) provocaverat illum ut exspectaret. *Breidur* enim nidus, & *Bollur* quidvis rotundum, notatur ovum in nidulo repositum, q. Eg dicitur, ubi ergo pronunciavit *eg breidur ballade*, sensus est, *eg eggiade*, svasi, monui, hortatus sum.

Þinn hann marghr of Sadr vid: Agmen equarum in pascuis, dicitur uno verbo *Stodhröf*, & interdum absolute *Stöd*, quod & verbaliter sonat, stetit tranquillus, gradum enim fixerat qui prius terga dedit.

Þa fagur ragnade eg han: Fogæ quædam apud Islandos dicuntur *Fellder* in plur. num. *Felldur* in sing. quod vocabulum deductum videtur *af föllhan*, à crispulis in hoc vestimento usitatis, quæ variè denominantur, ita ut interdum *Ranginur* quandoq; verò *Logdur* appellentur, & hoc ficto idiomate *eg fagur ragnade*, suum thema proponens virum se humi prostratum hasta transfodisse significabat, q. d. *Eg lagdi ham i giegn: eg felldi ham.*

Þinn ham skipsteiggiadi i mot: *Bard* dicitur projectura si-ve extremitas tabulati nautici, quod hic fictitiè versutus ille adhibuerat, mutato *Bard* in *Skiegg* hoc pronunciato utrumq; significans, aulicum provocatum & impugnatum manus cum hoste conseruisse, quod *berast* dicitur: deinde prostratum & transfixum in agone vehementer concussum singula membra terræ allisisse, quod etiam dicitur *ad berast um i for brottum*, ad morem illorum qui violenta morte enecantur.

Þa lijng hnappade eg ham under einum skydgardi hant i burt: Absconditus quisq; dicitur *lijnghnappadur*, occultaverat enim corpus sub hortulo quodam sine non procul.

Tandem qvadt barn hafa vod virkt ham: Est loquendi modus textricum Islandicarum telam bene constituentium, *ad skilin vef*, Stamen distribuere proprie

præ significat, sed absolute ad *skiltast vilt* est aliquem deferere quod novissime adiecit barbatus ille, inquit Rex, nam cadavere relicto discesserat.

Hæc Regis divinatione eventu non caruit, repertum enim est cadaver ad latus pomarill, interfectore frustra quaesito. Rex autem tum demum intellexit *Refsum* Gronlandiæ profugum, natione Islandum, ibi sub nomine Narvi latuisse quicumq; neci tradidisse: Nomen ejus proprium *Refsum* quod vulpem sonat, cognomine prolongavit, ut diceretur *Kröka-Refsum*. *Krökur* Substant. m. g. proprie significat via dispendium, sive indirectam & obliquam itinerationem, inde orta est Paræmia apud nostrates, *Betne er krökur enn koldda*, Melius est ire per ambages, quam per invia & telqua. *Krökur* etiam dicitur quod est curvum, adjectivum, obliquum. Urcinula quæ amittitur vestis *Krökur* dicitur: Metaphoricè verò refertur ad quemvis artificiosum dolum sive deceptionem, quemadmodum versio moralium Catonis habet; Sic ars deluditur arte. *Kiemur so bragd krökur möte*, cum invicem certatur stratagematibus, inde dicitur *Krököttur* & *Bragdöttur*, Subdolum, Vaser, Verlutus, quia *Krökur* & *Bragd* ferè idem est. Vide *Bragd*.

¶ NYM *eg vikna*, verb: Passivam habens significationem: q. ~~imbecillitas~~ *I Jalla S: Ham gicck Pa so hart ad, all Skottur vikna þyrer*: Tam acriter impugnabat, ut infirmaretur classis Scottorum.

¶ NYM *Um mal* n. g. *Venictu mal*, Amica compellatio per internuncium facta. *V J S: Forf: sendi menn austur til Noregs a framt Haralds Konungs með vinmalum, sogdu so ad hann vill giorast vinur hans*: Thorfinnus a legatis nunciis in Norvegiam ad Regem Haraldum Majestatem ejus dissuadiendi gratiâ,

& amicissima verba Norvego deferri curavit, favorem videlicet ejus se magnopere ambire.

NINN *Vinnr* m. g. Amicus. *Se er vinnur sem til vabims seger*. Patremia estrom dicto Gregorii consentiens: Nemo aliam amat quam non facit meliorem. Vel ad verbum: Amicus est qui vitium indicat. Hinc dicitur *Málvinnur*, Labiotenus amicus. *Halfvinnur*, Mediocriter favens. *Vindia vinnur*, Amicus honorandus.

NINAAA *Vindia*, f. g. Amicitia. *Vinnuþrátt*, Mutua officia. **NINAAVMPA** *Vinnuþrátt* f. g. Amice, & *Vinnuþrátt*, *Vinnuþrátt* ex mea heim: Bona intercedit familiaritas.

NINAVMP *Vinsæld* f. g. Gratia, *Vinsall* Adj: Bona gratia apud omnes. *Grest: Þorþirne líck þfund a um vinsæld atla*: Thorbernus invisum habuit Atlum, quod tam favorabilis esset.

Item *Hid: Grestur vid Þorbjörn Anugull: Er þar vel þar vid deitum kattu, líck er huorugott okkr. til spakande þui vid mannum ej kafa i vinsældum*. Gresterus ad Thorbernum qui cognomento *Anugull* i. e. hamus, dictus est, Æquum est, si vel maxime nos contentiosos geramus, nec est quod nobis invicem parcamus, siquidem favore heic loci non suffocamur.

NINAAVPIARE *Vistargjöld* f. g. Cibi apparatus. *Grest: Her er ej vöndud vstargjöld*: Hic non est lautus cibi apparatus.

NIN *Vit* n. g. Scientia. *Patremia: Vit er verule þerra*: Scientia præstat opibus. *Valka þa þad aller*: Vix omnibus contingit.

NIN *Vite* m. g. Fax erat lev strues ligni, qua tempore belli accensa hostium adventum vicinis indicabant. *I J J. S. Lies Pall Jall hlada vita a ollum Eyum, so ad huor: þyllde meig á sia fra ódrú*: Paulus comes in omnibus insulis struem lignorum accendi curavit, ut ab una ad aliam ignis conspici posset. Item: *Dagfinnur Lögvers Son hia i Fridar: Ey hann skyldi giet a þess vitans eg ettdi i hleipa ef her vare sen*: Dagfinnus Ludovici filius habitabat in insula Frida, hic curam struis gerebat, ut si hostes terram aggrederentur animadverteret, eam incenderet.

Utrumque dicitur: *Adhlada vita*, Struem componere lignorum, & *Þendra vita*, Rogum incendere.

NIN *BARKI YRK* *Vite borne menn*, Scientia prodicti. *Kgl: þein menn voru frjoder synum smær vexte og vel vite hornar*: Erant visu formosi viri, staturam parvi, sed bene sapientes.

NIN *Vitor* n. g. Quod fit pluribus consensu. *I Jalla Seg: þad var með margra manna vitorde með húðfjani skilnaga þeir Brádu hófda fjello set gíort*: Per multis consensu pactum sancitum est inter fratres.

NIN *Vitrador* Adject: Bonus Consultor. *I Jalla Seg: Kved*

Kved eg þig ad þessu fyrer þa jök, ad eg veit þu ert vitradur frammar odrum sem hier eru, þo þeir sic virdinga menn mikler: Propterea te interrogo, quia scio te sapientem esse, & supra omnes qui hic sunt consilii promptum, quamvis & illi viri sunt magni.

𐌺𐌹𐌺𐌹 *Viða, Vidvorum, Vijsbending, f.g. Admonitio. Ol: Sog: Enn þeir geingu ad josa þa myrkt var af nat þa giorde Steinn vijsbending þeim Ottare: Sed dum tenebricosa nox ingrueret, cubitum euntes somno se dederunt; Steno certiore fecit Ottarum ut sibi caveret.*

𐌺𐌹𐌺𐌹 *Vijte n.g. Peccatum contra leges contubernii. Ol: Tryg: til Hallfrod: Nu skulu vid sætter og þo þig hend vijte, ad þu komer ej til Bords eda annad sljke sem adrer menn þa skal þier upp giesfa frammar Þorum flestum. Rex ad Hallfrodum Poetam: Nunc reconciliati erimus, & quamvis delictum aliquod commiseris à mensa Regia interdum absens, vel alios mores aulicos tali quapiam omissione transgrediens, remittam tibi præ cæteris.*

𐌺𐌹𐌺𐌹 *Ulfbud f.g. Sævitia. Haralldur K. i Eglu: Skalle sa er fullur ulfbudar: Calvus iste plenus est sævitiâ.*

𐌺𐌹𐌺𐌹 *Ulfhale m.g. Lupicauda. Illum notat, à qvo nil nisi malum expectandum.*

𐌺𐌹𐌺𐌹 *Umgiærd f.g. Vagina: Egl: Hannlagdi Sverdis um kne sier, og dró ut stundum til mids enn stundum skielli aptur i umgiordina: Gladium supra femur locavit, & modo dimidiâ parte evaginavit, modo vaginæ rursum intrufit.*

𐌺𐌹𐌺𐌹 *Umattkur Adj: pro Omattugur, Debilis, Infirmus. Umattkare in compar: Ut in Egl: Hann var umattkare enn ad vanda, Inbecillior solito.*

𐌺𐌹𐌺𐌹 *Undandrattur m.g. Procrastinatio. 177: S: Kongur fann undandratt i male Jarls: Rex dilationem sentijt in responsis illius Baronis.*

𐌺𐌹𐌺𐌹 *Underbyggja f.g. Dolus, Astutia. Underbyggja madur, Qui subdolosus est.*

𐌺𐌹𐌺𐌹 *Uns Adverb: Donec.*

𐌺𐌹𐌺𐌹 *Ko n.g. Valans, Sine damno & periculo. Vogestur, Malus hospes. Item Paræmia: Honum er vo fyrer dyrum: Damnum illi imminet.*

𐌺𐌹𐌺𐌹 *Vogur m.g. Sinus. Inde Vogskorinn Ey, Infula sinibus diffracta. Egl. Solander eru margar Ejar og svo vogskornar: Sunt Insulæ permultæ, & per frequentiores sinus diffractæ.*

𐌺𐌹𐌺𐌹 *Vomein n.g. Subitaneus morbus.*

𐌺𐌹𐌺𐌹 *Von f.g. Spes. Vonlegt, quod speratur. 177: S: Floster vo-*

ru fufet ad lieta a kaftalann og þótti það vónlegt til fiefanga:
Plurimi proclives erant ad caftellum impugnandum ob bonam fpem lucri five prædæ optimæ.

ᚱᚱᚱ ᚱᚱᚱ n.g. & ᚱᚱᚱᚱ f.g. Humiditas & frigorificus aër. *Utdicitur: Þier eruð möðer af vöfe:* A frigore & humido aëre laffi eftis. *Qvod nautis ufuenire folet.*

ᚱᚱᚱᚱᚱᚱᚱ Uphallskierte, Candela ardens, qvæ ad menfam geftatur.

ᚱᚱᚱᚱᚱᚱᚱ *Uppnamur* Adj: Expugnabilis, à V. *eg upnem*, Surripio. *Egl. Erum vid fyrer ongvam upnamet ef vid erum báder ad einn rádi:* Haud fpero nos ab ullo fore sublato, modo in omnibus confiliis fuerimus unanimes.

ᚱᚱᚱᚱᚱᚱᚱ ᚱᚱᚱᚱ *Uppflu madur*, Tumultuosus, Clamofus, Seditiofus.

ᚱᚱᚱᚱᚱᚱᚱ *Uppreit* f.g. Seditio. *1778: Aller löttu hann upreitir*, Seditioem omnes diffuferunt.

ᚱᚱᚱᚱᚱᚱᚱ *Ufynr* Adv: Haud perfectum, incertum. *17: 8: Hitt er mier ufynna [in compar.] huor minn hlata verður ad vorum skilnaðe, ef eg kvæð hier nej vid.* Secus, magis incertum mihi fore autumo, qvota fit futura mea portiuuncula sub finem noftri congressus, fi conditionem hanc recufavero.

ᚱᚱᚱᚱᚱᚱᚱ *Utbirdis* Ex navi, five extra afferes. *Hann ferde hann utbyrdis:* Extra navem illum projecit. *Contra Indbyrdis*, invicem.

ᚱ.

ᚱᚱ ᚱᚱᚱᚱ *Ad Þegia ad nokrum*, Alicui obefte five adverfari.

ᚱᚱᚱᚱᚱᚱ *Þannig* Adv: Hoc modo. q: *Þannveg*, Hac viá.

ᚱᚱᚱᚱᚱᚱ *Þefgott*, Qvod benè olet. *Gretl: Var þar (i haug Kára hins gamla) mirkt og ej þefgot-* In tumulto Charonis antiqui, tenebræ & factor erat.

ᚱᚱᚱᚱᚱᚱ *Þegar* Adv: Temporis. *Ol. 8: Kongur bad hann þegar kíöfa.* Rex iuffit ut mox unum ex duobus eligeret.

ᚱᚱᚱᚱᚱᚱᚱᚱ *Þegnkapur* m.g. Liberalitas erga hospites. *Þorgils var fo mikill þegnkapur madur:* Thorgillus hospitalis & largus erat erga hospites fuos.

ᚱᚱ ᚱᚱᚱᚱᚱᚱ *Ad Þegia* V: Lubens accipere. Inde dicitur *Þega Munetis* acceptio.

ᚱᚱᚱᚱ *Þiod* Gens. Hinc deducitur *Þiodhagar*, Faber celeberrimus. *Þiod-Kongur*, i.e. *Einvalds-Kongur*, Monarcha. *Þorarin Loftunga Skalla* quæd fo: *Nu hefur fier til feft hagad Þiod-Kongur i Þrandheime.* Thorarinus Loftunga ita cecinit: Solium pofuit Rex Monarcha in Trundheimia.

Þiod.

ÞNIRNÞ Þuerud f. g. Discordia, quæ etiam dicitur *Misklyd*, *Sinna*, *Þuidragne*, Synonima hæc sunt. *Gretl*; *Gretter* var *oastastamur* og kom i vœd þeim þuerna mikill: *Gretterus* nolebat defistere, hinc inter illos orta est discordia.

ÞNINÞ Þuða-blendingur m. g. Semidæmon. *Gretl*: *Fyrer dali-nam ried þuða-blendingur sa þorer hiet*: *Convallipræfuit* Thor-rerus consanguineus gigantum.

ÞNINÞANÞ Ad þustu verb: *Ogganpire*. Þa er song þeirra *Svenis tóku ad þuerra þustuadi folkid vit hann*: *Consumptis* jam pecuniis *Svenonis*, cepit turba indignabundo marmure illum lacessere.

ÞNÞ Þy n. g. Mancipium. *Þyborinn* & *Þyalborinn*, *Emancipio* nat°. **ÞNYÞIA** Þyckia f. g. Ingenium. *Ej for þyckium þeirra saman*: Non erant similis ingenii. *Þyckia* etiam dicitur ira latens, & diu servata. *Þyckin mikill*, *Stomachabundus*, & iræ tenax.

ÞNYÞA Þyckur Adj: *Crassus*. *Þyckur vedur*, sive *Þyckmikid*, *Nubilusaer*. *Þ Randu*: *Þatti vedur var þyck so sem Sigurdur hafde sigt*: Aer erat obscurus juxta *Sigurdi præfagium*.

ÞNYÞANÞ Þyckbylt Adv: Idem quod *Nabylt*, Ubi contiguæ domus.

ÞNÞ Þyng n. g. *Clenodia*. Indo dicitur *Þyngryker menn* qui copia rerum preciosissimarum abundant.

ÞNÞÞIÞNA Þyngheimur m. g. Omnis turba quodvis forum frequentans: præsertim qui obligati sunt fora & comitiavistare.

ÞNÞÞYÞB Þyngskop n. g. pl. n. *Jurisdictionis*. *Egl*: *Hann ried þar mest þyngskopum*: *Penes illum erat constitutio fori, sive jurisdictionis*.

ÞNÞ Þys m. g. & n. gen. *Streptus*. *Egl*: *Þa giordist þys mikill a þynginn*: *Factus est in foro streptus insignis*. *Bua Sog*: *Einn med þai þys var mikid er marger menn þyngust*: *Cum autem perstreperet multitudo itineri se accingens*.

Quæ in Epicedio Regneri Loebrog & Epinicio Egilli Stalagrimi exposuimus, huc non adduximus, quod ex iis commodius peti possint.

FINIS.

os (o) so

